

OBRANA VÍRY.

ČASOPIS.

VĚNOVANÝ ZÁJMŮM KATOLICKO-POLITICKÝM.

ROČNÍK IX.

Majitel a vydavatel:

Václav Kotrba.

Odpovědný redaktor:

Petr Kopal.

V Praze 1893.

Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny
(V. Kotrba).

O B S A H.

Stati poučné.

Coniuration de silence. Str. 1, 29, 43
Nursie, osada Austrálská. 5, 17.
Miloardné sestry kongregace svatého Karla Boromejského. Sestavil František Musil. (Pokrač.) 7, 23, 39, 55.
O mši svaté. Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček. 11, 33, 69, 83, 119, 132, 161, 210, 226, 241, 257, 274, 289, 305.
Kult mariánský v mythologii starých národů. Ze svých studií podává V. Třebský. (Dokonč.) 12.
Dopisy. 15, 303.
Drobnosti skoro v každém čísle.
Co jest zázrak, a jak jej rozdělujeme? Napsal Jan Pauly. 27.
Jakých zásad drží se křesťan katolík oproti židovské otázce? 38.
Zachraňujeme a obnovujeme křesťanské zvyky v rodinách. 46, 63, 337, 354, 369.
Jubilejní pouť do Říma. 51.
Lev XIII. „náčelník náčelníků“. 53.
Katolíci! ditky Cyrillo-Methodějské. 66.
Dívčí ochranovna v Lobči. 70.
Ukázka ze II. dílu Didonova Ježíše Krista, kapitola čtvrtá. 85.
Katolická literatura. 93.
Socialní činnost katolické Církve. 103.
Protestantismus před soudnou stolicí rozumu. Podává Vinc. Drbohlav. 117.
Neodvislá morálka před soudnou stolicí rozumu. Podává Vinc. Drbohlav. 121.
Svatý František v trojím postavení člověka ku přírodě. Podává Vincenc Drbohlav. 123.
Liberalismus neboli svobodomyšlnost před soudnou stolicí rozumu. Podává Vincenc Drbohlav. 140.
Klasobraní z řečí socialních demokratů o prvním máji. 141, 153.
Něco o té evangelické jednotě. 145.
Věda o faráři Kneippovi. 149, 164.
Starobylá kaple sv. Kříže v Poštovské ulici. Napsal Lad. Pražský. 152.

O Mediánech. Str. 193.
Kdo pomáhal v šachtách příbramských? 200.
Historie kláštera sv. Anežky. Sebral Lad. Pražský. 214, 226.
Jest Bůh? Podává Fr. P. Kosík. (Dokončení.) 217.
České veřejnosti. 223.
Církev a pokrok. Podává V. O. Třebský. 236, 243, 260, 278, 300.
Apoštolát svatých Cyrilla a Methoda. 248.
Svatý Alois a pobožnost k božskému srdci Páně. Padává Filip Novák. 280, 297, 306.
Professor X. Prusík o Kneippovi. 283.
Theologie a přírodověda. Podává Fr. P. Kosík. 308, 321.
Jak povstala veřejná pobožnost k božskému srdci Páně. Podává Filip Novák. 330, 341, 364.
Jak se v Americe svítí neděle? 348.
Dodatek ku článkům „Sv. Alois a pobožnost k božskému Srdci Páně. Antonín Postřihač, kaplan. 350.
Slavnost Neposkvrněného Početí Panny Marie. 355.
Lúrdská Panna Maria. 361.
Legendy. 371.
Chléb v mínění lidu. P. K. 370.

Stati zábavné.

Mladý mučedník Abdul Masich, židovský hoch ze Singary. Podává Fr. P. Kosík. 20.
Na oslavu 50letého jubilea biskupského papeže Lva XIII. (Báseň.) 49.
Svatý Josef, patron šťastné hodinky smrti. 54.
Mrzout. Obrázek pro staré mládence od Petra Kopala. 61, 71.
Pojďme za Ním! Z Henryka Sienkiewiče převedl Petr Kopal 65, 81, 98, 113.
Peněženka. Dle francouzského napsal P. K. 88.

- Pan doktor. Črta od Ant. Plačka. 90.
- Pro víru Kristovu. (Obrázky z katolických missií.) Podává Fr. P. Kosík. 106, 172, 187, 220, 230, 252, 268, 285, 291, 313. 323.
- Cesty milosti Boží. Obrázek ze skutečnosti, nakreslil Fr. P. Kosík. 125, 137.
- Povodeň. Z francouzského dle Emila Zoly, převedl Petr Kopal. 130, 170, 181, 215.
- Blahoslavená Panna Maria v příkladech. 134.
- Cynna. Napsal Fr. Holeček. 147, 166, 177.
- Buben. Pohádka z ruského od Lva Tolsteho. Přeložil P. K. 156.
- Nové varhany. Dle motivu francouzského napsal Petr Kopal 185.
- Kaplanská moudrost. Dle vypravování příteleva podává Jan Nepom. Jindra 195.
- Poctivou prací. Obrázek ze života dělnického od P. Methoděje Mühlstejna. 203.
- Lámal a zlámal. (Obrazy z Krkonoš). Petr Kopal. 212.
- Vražda z cizoložství, dle francouzského upravil Petr Kopal. 239, 246, 266, 276, 294 316, 326, 344, 357, 373.
- Zkáza z kořalky. (Ze soudní síně.) 263.
- Ze soudní síně. 311.
- Ve snu. P. K. 340.
- Láska mezi katolíkem a evanděličkou. (Ukázka ze soudní síně.) 347.
- Opět nový román dívky. 363.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou: „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. dne každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádvkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Conjuration de silence.

Co s těmito slovy? Jazyku českému jsou cizí.

Původem svým jsou latinská. Kdo latinu zná, snadno jim porozumí. My jsme je zde uvedli z příčiny velmi vážné. Vyňali jsme je z jedné francouzské knihy, v níž pojednává se o tisku. Slavný spisovatel Balzac napsal při zakládání nového listu, že, neziská-li pro sebe čelnější novináře, zařídí se proti němu spiknutí tím způsobem, že nový list bude umlčen. Slova tedy svrchu uvedená znamenají tajnou úmluvu nový literární podnik umlčet. Toto umlčování jest jakousi moderní klatbou, kterou dnes stíženy jsou všechny knihy a noviny katolické, všechny pravíme takměř bez výminky. Vydá-li kdo dnes katolický spis, v němž hájí se pravda křesťanská, pravda historická, svědčící katolické církvi, umlčí se na literárním trhu. Zásle-li se některému listu, ať si již staročesko-konservativnímu, anebo mladočesko-liberálnímu, oznámí se někde v koutku jen dle titulu bez nejmenšího doporučení, načež o něm dále nikdo více se nezmíní ani dobře ani zle. Avšak naproti tomu od listů katolických vyžaduje se — mnohdy až příliš drze — reklama spisům světským, mnohdy i náboženství katolickému nepřátelským. A ni dobře ani zle. Kdyby alespoň učinili poslednější, mnohý čtenář by si pomyslíl: nu, když ten spis tolik haní, snad přece bude v něm zrnko pravdy, přečtu si ho. Nepříznivci naši dobře počítají: ani dobře, ani zle. tím spis umlčí se a vejde v zapomenutí. Tak se chovají listy světské jmenovitě proti listům katolickým. Je to Conjuration de silence.

Takový osud potkal opětnejší spis katolického badatele d. p. P. Jos. Svobodu z Tov. Jež. Byl v novinách staro- i mladočeských umlčen.

Knížka jeho má název:

Z kraje Hradeckého. K dějinám katolické reformace. Vydán nákladem katolického spolku tiskového v tiskárně Cyrillo-Methodějské. Cena 80 kr.

Když jsme si knížku tu blíže prohlédli, pousmáli jsme se a pravili v duchu: to se rozumí, že něco takového umlčeti se musí, protože se to žádnou měrou nehodí našim liberálům zjevným a liberálům na zapřenou. Spis ten odkrývá mnohé lže a utrhačství a poráží předsudky o katolické reformaci ze věku 16. a 17. Lid český musí stůj co stůj udržet býti v klamu o pravém průběhu věcí v Čechách od počátku reformace Luthrovy až po naši dobu.

Všecky lze o jezuitěch a dragonádách musejí zůstat i na dále pravdivy jako sv. evandélium.

Velmi případně podotýká p. spisovatel ve své předmluvě:

Bývalé hrubé pomluvy, jako že evangelikům otvírali roubíkem a kleštěmi ústa a tak jim Velebnou Svátost na jazyk cpali, že na ně psy štvali a na Mši svatou honili atd., již nebývají od vážnějších *) dějepisců uváděny; za to se liberálové naši rozepisují o násilí poněkud mírnějším, ale přece nedůstojným, kterým prý bývali evangeličtí tak dlouho sužováni, až buď z vlasti odešli aneb katolíky se stali. Liberálové každou chybičku při duchovní správě neb císařských úřadech pilně vyhledávají a roznášejí; když v některém archivu našli nějakou žalobu na kněze katolického, byť žaloba ničím dokázána nebyla, hbitě pouhou žalobu vyhlásují za zločin skutečný a neváhají „zločin“ takový přičítati všemu kněžstvu vůbec, říkajíce: „ejhle, takové bylo duchovenstvo katolické! — Každý spor mezi knězem a knězem se zálibou líčí, zejména mezi knězem jak říkáme „církevním“ a knězem „řeholním“, i byť žádný z nich byl nechybil, háje práva svého neb svěřenců svých, a nálezu své vrchnosti se podrobili. Líčení takových sporů, dávno urovnaných, vzbuzuje jakousi neúctu k tehdejšímu duchovenstvu, i může rozmrzeti též kněze nynější. Bohda se podobným líčením rozdvajiti nedáme. — Šlechtu katolickou snižují, že prý nehleděla než zbohatnouti, že lid odírala, že germanisovala. Taková výtka se za naší doby ráda poslouchá, snad i populárnosti zjedná. — Cokoli císařského bylo, ať při vojště, ať při politické správě, za pochybeno pokládají, u protestantů však, zejména u Švédů, nemalé dokonalosti shledávají, líčí domnělé sympathie lidu našeho k Švédům a nechuf k vládě císařské; — v nejnovější pak době vydali za heslo: zvelebujme emigranty, ve školách vypravujeme dítkám o nich, tak aby obecný lid měl emigranty za svůj ideál.

Kam takový dějepis povede?

Proto tím větší povinnost nastává uvědoměným katolíkům, aby spisy tolik záslužné, jakým zvláště tento jest, mezi českým lidem co nejvíce se rozšiřovali. Každý křesťan má povinnost, hájiti nevinného bližního proti pomluvě a utrhačství, tím více ale naši duchovní matku církev.

Knížka tato čte se vůbec velmi zajímavě, tak že nikdo nebude skrovného na ni nákladu litovati. My na ukázkou zde uvádíme kapitulu o Waldsteinovi, o němž vždy více vychází na světlo, že císaře zradil a že stihl ho osud zasloužený. Poslyšme, co d. p. spisovatel o něm na základě pramenů historických píše:

Panství Smiřice patřivaly ode dávna bohatému rodu Trčkův z Lípy, kteříž všichni ke kalichu se znali, a tudíž asi málo katolíků na rozsáhlém panství se nacházelo. Ve středu dne 19. ledna 1628. sem na pozvání přišel komissař nad reformací opat Questemberk, rozprávěl se starým panem Trčkou i s manželkou jeho Majdalenou, ale ti nechtěli ani slyšeti o svatém Přijímání pod jednu; i na celém panství se tenkrát až do pádu slavného druhdy rodu Trčkův ničeho nepořídilo.

Starý Trčka Jan Rudolf měl od 8. února 1588 za manželku Majdalenu, dceru Ladislava Lobkovice a Majdaleny, rozené Salmovny. Děti jejich byly: Adam, Erdman (nazýván vůbec mladý Trčka), Alžběta provdaná za Viléma Kinského; — Vilém a Johanna provdaná Švambergová.

Po bělohorské bitvě skupila stará paní Trčková tolik skonfiskovaných statků, že se jim mimo Waldsteina nikdo v bohatství nevyrovnal, nad to byli s Waldsteinem spříznění; neb kdežto měl Waldstein v manželství jednu sestru, Isabellu z Harrachů, měl mladý Trčka sestru druhou, Maxmilianu, bylyť obě dvě vlastní sestry kardinala Harracha. Nad to byla dcera Trčkovna,

*) Kolik je dosud těch vážnějších? A což teprv novináři dle vzoru „N. L.“!

Alžběta provdána za Viléma Kinského, tak, že všickni tři: Waldstein, Trčka, Kinský byli sešvagřeni, což v dalším vypravování pamatovati.

Když byl r. 1630. Waldstein s generalatu složen, vzkázal mu Švéda Gustav Adolf soustrast svou, jak prý „císař špatně. ba nevděkem splatil služby, které byl general Jeho Milosti Císařské prokázal. a že hrdinský muž to asi těžko snese“. „Já“, vzkázal dále, „budu při každé příležitosti ochoten, prokázati Vám všecku možnou lásku a přízeň.“

Waldsteina převésti na svou stranu, uznávali Gustav Adolf. Thurn a jiní nepřátelé císařovi za veliký prospěch, Thurn se tím svěřil švagrovi, mladému Trčkovu totiž, ten pak získal emigranta Jaroslava Sezimu Václava Rašína z Riesenburgu za jednatele jak obratného tak neunavného. I pozvali jej na Opocno, kde měli slaviti křtiny, a kam také Waldstein přijíti měl.

Opatrně, jako z pozdálí Trčka tázal se Rašína, co jest slyšeti o králi Švédském? — Rozmlouvaje dále prohodil Trčka, že by nepřátelům císařovým nebylo těžko, získati Waldsteina; ale začátek že by oni sami učiniti musili, Waldstein prý nemůže.

Rašín připověděl.

V Dymokurech se opět sešli, a již si více svěřili. Rašín o sobě vykládal, jaké přízně u Thurna požívá, Thurn u krále Švédského. Trčka navrhl, aby v jeho, Trčkově jméně se začalo s králem Švédským jednati, nikoli hned ve jméně Waldsteinově. — Rašín došel k Thurnovi do Kolína na Sprevě (u Berlína) oba spolu ke Gustavu Adolfovi do Špandavy. Ten jim uvěřil, že Trčka jest Waldsteinův švagr. Gustav Adolf dal odpověď povšechnou; a také Waldstein, když se v červnu 1631. s Trčkou a Rašínem sešel, k opatrnosti radil.

Saský kurfiršt Jan Jiří. jsa tenkrát se Švédy spojen a císaři nepřítelem, dozvěděl se o též vyjednávání. jeho general Arnim mu radil, by se k tomu přihlíželo, aby Waldstein byl vezdy muži evandělickými obstoupen.

Po té ochabovalo vyjednávání, neb Waldstein převzal konec roku 1631. opět nejvyšší velitelství armady císařské, bojoval proti Švédům a Sasům, až i Gustav Adolf v bitvě u Lützenu (1632) padl.

Za některý měsíc se chopili Švédové nového vyjednávání; švédský kanclér Axel Oxenstjerna poslal Waldsteinovi přípis, jež donesl emigrant hrabě Bubna dne 18. června 1633. řka: baží-li kníže Waldstein po koruně české, že Oxenstjerna tím ochotněji pomůže, an ví, že nebožtík král podobného úmyslu býval. Kníže projevil své potěšení, chválil moudrost kancléřovu, ale dal odpověď vyhýbavou, že prý „věci ještě uedozrály“.

Když si Bubna na takovou odpověď před Trčkou stěžoval, že jemu bude kanclér za vinu pokládati, jakoby nedobře byl provedl svěřený úkol, pronesl Trčka slovo, které k posouzení Waldsteina se zdá důležité, an pravil: „ať mne všickni čerti vezmou, nemá-li Waldstein dobré vůle, ale těmi planetáři se dáva sem tam voditi“. — Trčka znal dobře svého Waldsteina i věděl, že kníže nejednal vždy samostatně, nýbrž mnohdy se dával sem tam voditi; jak v planetách mu „osud“ četli, neb jiní radové mu chytře napověděli, aneb i planetáři, i radové spolu se domluvili.

Na takové zprávy nechtěl švédský kanclér Oxenstjerna Waldsteinovi věřiti, a dali se přátelé do vyjednávání s Francouzi.

Přední úlohu měl Vilém hr. Kinský, který za manželku měl Trčkovu sestru Alžbětu. — Tento pán měl silné účastenství ve zpouře r. 1618., nechal se totiž zvoliti mezi odbojné direktory, avšak zanedbáváje úřadu toho, byl propuštěn; koupil od téchtých odbojných stavů duchovní statky v Oseku a Světcí, choval se obojetně i k odbojným i k císaři; po bělohorské bitvě pořádl sliboval, že se stane katolíkem a že svá panství: Teplici, Benešov (Bensen), Hanšpach, Kamenici, Rumburk, Zahofany a Tašov převede na víru katolickou; ale ani katolíkem se nestal ani poddaný lid nepřevedl. Tak to dělal až do r. 1631., kdy Sasíci do Čech vpadli; těm se dal v Teplici „zatknouti“ a odvésti do Drážďan „do zajetí“. Zde jej navštívil francouzský

vyslanec Feuquières, a jednali spolu o Waldsteinově spojení. Waldstein z části snad ani nevěděl, a co se dozvěděl, dával odpovědi nejisté neb i žádné, tak že sám Kinský již ochaboval, jelikož ve svémomi se nepokojným viděl; ale manželka jej utvrzovala. Konečně v měsíci prosinci 1633. se zdál Waldstein volnějším, i přijel Kinský dne 8. ledna 1634. z Drážďan do Plzně a další jednání zde řídil. Waldstein byl v Plzni.

Jako byl mladý Trčka Adam Erdman a jeho sestra paní Kinská účastni ve zrádném jednání, tak rodiče jejich nebyli bez viny, zejména matka Majdalena či stará paní Trčková, o které se vědělo, že jest nepřítelkyní náboženství katolického. Jednou prý o ní vyznal Thurn před Švédou Gustavem Adolfem: „Ta žena vyniká chytrostí nad své pohlaví, ba i nad mnohé muže; jestiž způsobna k činům vážným“. A Waldstein sám o ní soudil: „Ta měla býti mužem, nebo měl její muž býti takový jako ona“. Baron Kurzbach zas: „paní jest ke všemu odhodlaná a zuřivá (furibunda) nepřítelkyně katolíkův“.

Stará paní se před lety hněvala s Thurnem pro nějaký dluh, jejíž prý Thurn zapomínal spláceti a paní jej zpuřně upomínala, až je syn Adam Erdman usmířil, načež si důvěrně dopisovali o různých úradách proti domu Habsburgu; ano stará paní stála v dorozumění s Gustavem Adolfem prostředkujíc mezi ním a Waldsteinem. Takové zrádné dopisy psávala prý citro novou šťávou, tak že písmo nebylo viděti až nad ohněm se zahřálo a zčernalo. Vysílala tajné důvěrné posly, kteří když se navrátili, třikráte pod oknem zakašlali, a na to je do zámku pouštěla. Obrázek Gustava Adolfa vždycky při sobě nosila, a nejdůvěrnějším přátelům okázovala. Ostýchal-li se kdo, že se zápletky mohou vyzraditi, odpovídala: „pak nám všecko čert a císař vezme“.

Starý Trčka, manžel její měl s ďáblem divné pletky, věřil a prováděl kouzla, baron Kurzbach o něm svědčil, že si jakéhosi kouzelníka až z Egypta zjednal. Věřil v planety podobně jako Waldstein. Jednou asi r. 1634 mu četli v planetách: „Přečkáte-li tento rok, stanete se velkým pánem. Avšak stojí ve zlém znamení, mějte se na pozoru, aby Vám neublížili, snad i nezabili“.

V Trčkově domě měli podobiznu Waldsteinovu. Starý Trčka říkával stoje před obrazem: „Tato hlavička zamýšlí Českým králem býti“. Mluvil při stole o císaři hanlivě a tak na hlas, že to služebníci slyšeli.

Jednoho dne ho navštívil starý známý, císaři věrný hrabě Volf z Vřesovic; bylo to na podzim r. 1633, na zámku ve Žlebích. Nade dveřmi večerádlá visel Waldsteinův obraz.

Trčka naň okázal, řka: „To je náš král Český“.

Vřesovec: „Vždyť máme krále; máme jich míti několik“?

Trčka: „Brzo dojde k povstání, kdo se chce s dobrou poradit, musí se přidati“.

Vřesovec: „To jest odvážení nebezpečné“.

Trčka: „Už je všecko tak zařízeno, že selhati nemůže. Waldstein zavede v Čechách bývalé řády, dá svobodu náboženství, povolá emigranty nazpět“.

Vřesovec: „S tím ty dobře nepochodíš, vždyť máš statky emigrantů“.

Trčka: „To nic nedělá; za to dostane můj syn statky kardinala Oломúckého, snad dokonce bude markrabím Moravským“.

Vřesovec: „Ale Waldstein jest stár, churav, vydrží sotva dvě léta. A co potom“?

Trčka: „Potom se domluvíme s králem Polským, ten může následovati. Rakousko ať už nemyslí na korunu naši. Proto, bratře buď při nás; věc císařova již je ztracena, a ty ztratíš při něm všecko. U Waldsteina dostaneš mnohem víc“.

Když byl při tabuli Trčka vínem rozpálen, připíjel na zdraví Českého krále Albrechta a pověděl ledacos o spojbě s nepřátely.

Věrnému Vřesovcovi bylo ouzko; navrátil se domů, poradil se s dvěma kněžími, dojel pak dne 25. září (1633.) do Vídně a svěřil se císaři samému. Císař se zhrzil, poručil mu to všecko napsati, a spis, zapečetiv vlastním prstenem, uložil.

Navrátil se Vřesovec z Vídně, brzy umřel; spis jeho byl po katastrofě Chebské otevřen a soudu předložen. (Pokrač.)

Nursie osada Austrálská.

Pan probošt vyšehradský dr. Antonín Lenz vydal právě knihu, na niž beze všeho lichocení přihlížejíce jediné k její vnitřní ceně, čtenáře upozorňujeme.

V „Čechu“ jsme ji nazvali klíčem k porozumění otázky sociální. A jest jím zajisté. Čím déle v ní se čte, tím zajímavější a poučnější stává se. Sotva která literatura větší knihy má tolik přehledně a jasně a zároveň srozumitelně psané o věci svrchovaně složité a nesnadné jako literatura česká v knize této nadepsané: Socialismus v dějinách lidstva a jeho povaha a Církev katolická jediné schopná ku řešení sociální otázky. Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví v Praze 1893. Cena 2 zl. 40 kr.

Kdo chce snadně a zároveň zevrubně porozuměti otázce sociální, musí — díme to s rozmyslem — sáhnouti po knize této. Leč místo doporučování dalšího postačí uvéstí vyňatek z ní, jakž svrchu nadpisem uvedeno. Viz stranu 349:

„Činnost katolické Církvě se neomezuje toliko pracemi uprostřed národů civilisovaných, ale ona posílá missionářů svých za daleký ocean ku národům divokým. My známe, s jakými obtížemi, nebezpečenstvím takovoto missie jsou spojeny, a že to něco velikého jest, když missionář opouští nejenom otce a matku, a spolubratry své, ale také sebe sama, neboť jak dí sv. Řehoř Veliký: „Valde magnum est relinquere semet ipsum“. Missionář jde, na sebe zapomínaje, a vniká do lesů pustých amerických, afrických a austrálských, kamž noha lidská ještě nevkrčila, aby položil tam základ ku civilisaci křesťanské, na nížto spoléhá civilisace veškera.

V missiích těchto zámořských pracují kněží řeholní. Jejich působení jest ohromné. Pařížští missionáři obstarávají 911 missií, dominikáni 19, františkáni 237, lazaristi 142, jesuiti 452. V r. 1866 bylo 252.609 dětí pokřtěno, 95.459 dětí bylo v sirotčincích, a od dob založení spolku „Dětství Páně“ 5 millionů dítek pokřtěno.

Působí zajisté missionáři v zámořských krajinách ku civilisaci křesťanské tou silou, jakou jsou působili za dnů uplynulých v Evropě, když divoké její národy pracovitosti a orbě, víře křesťanské a mravům křesťanským získali, když jim dopomohli netoliko ku křesťanské osvětě, ale také ku pozemskému blahobytu. Jak se nyní Evropa katolické Církvě za všechna přijatá dobrodini odměňuje, jest všeobecně známo. Ti, kdož za starých dob přede všemi působili ku civilisaci v Evropě, byli Benediktini, a v tom působení i za našich dnů nepřestali. Vizme o něm příklad jeden. Liberalistická vláda ve Španělech vypudila dva Benediktiny z opatství sv. Martina v Compostelle. Byli to Josef Serra, a Rosendo Salvado. Oba se obrátili s prosbou do Říma, žádajíce býti missionáři. Propaganda Římská je určila do západní Australie. Papež Řehoř XVI., jsa sám synem sv. Benedikta, udělil jim dne 5. června 1845. požehnání se slovy: „Rozpomeňte se, moje dítky, že náležíte k rodině velké našeho slavného patriarchy, sv. Benedikta, kterýž jest otcem vašim i mým. Jste právě na tom, abyste se dali apoštolskou cestou, kterouž přeměřilo

množství slavných apoštolů ze středu našich bratří. Oni obrátili velikou část evropských národů na víru, a přinesli jim prací svou požehnání dobrých mravů, oni přeměnili barbarské tyto národy ve státy civilisované. Nuže mějte v uctivosti šat, kterýž nosíte, a nebesa žehnejtež vaší horlivosti a vašemu apostolatu“.

Tak jsou se odebrali do Austrálie. Dne 16. února byli již připraveni, majíce kříž na prsou, a hůl v ruce. aby se odebrali k divochům. Především vešli do chrámu Páně v Perthu, v Australii, kdež je biskup očekával, a množství katolíků a protestantů, aby jim dali „s Bohem“. Doprovázeli je as dvě hodiny cesty. Missionáři měli s sebou dva vozy se šaty potřebnými, s oltářním kamenem a nástroji rolnickými. Cesta vedla krajinou písčitou, suchopárnou, parno a žízeň trápily je. Tu nejednou, když po mši sv. při snídání seděli, obklopili je divoši ozbrojení, při křiku jejich žen a dětí, a hrozili jim. Missionáři jim šli vřelě vstříc, a nabízeli jim, což měli, aby okusili. Po mnohém zdráhání začali divochové jísti, a seznavše, že jsou to věci dobré, snědli je hladově, o zbytky se perouce. Tak se seznámili. Divochové vešli do chýže, pomáhali jim, ale zároveň pojídali, což missionáři v zásobě měli, avšak zase navzájem, což sami měli, s missionáři sdíleli. Teď táhli missionáři s divochy lesem, jsouce odhodláni s divochy býti jako divochové, aby je Kristu Pánu získali. Když se s divochy celé měsíce toulali, došly všecky jejich zásoby, a tu se odhodlal Salvado do Perthu se odebrati. Jeden z domorodců ho následoval. Na cestě se živili ještěrkami a červy. U večer se Salvado modlil breviář, a když něčeho požil, šel spat. Jeho společník však jídal dlouho do noci, a když mu bylo něco zvláště po chuti, budil Salvada, aby také toho požil. Mnobdy ty dobré věci divoch přezýval, a přezývané pak Salvadovi nabízel. Ubohý musil pak dobrému divochu zadost učiniti a jísti, aby ho nezarmoutil. Biskup z Perthu vyslechl, v jakém stavu se missie nalézá, a nemaje sám prostředků, aby pomohl, doporučil missii dobročinnosti obce. Ale obce byla nemajetná, a nemohla tolik dáti, aby missii zachránili. Biskup byl tedy toho náhledu, aby se missie zrušila; ale Salvado nemohl se k tomu odhodlati. Tuť najednou zrodila se v jeho duši myšlénka, aby k tomu účelu dal koncert. On sám byl známý jako pianista po Španělsku a po Italii, i sešlo se hojnost navštěvovatelů. Salvado vystoupil ve své kutně roztrhané, kteráž sotva kolen dosahovala, v punčochách záplatovaných, s obličejem vysmáhlým, a s vousy dlouhými, přebýváním pod širým nebem zdivočelými. Přes to však byl přijat všeobecnou zálibou nejenom od katolíků, ale také od protestantů.

Výtěžek byl značný. Salvado zakoupil oděv, semena, rolnické nástroje a jiné věci, a tak se vracel s vozem, do něhož byli zapřaženi dva volové, ku svým bratřím do pouště. Ihned začal stavěti sídlo, ale tu mu bylo řečeno, že místo to jest již zadáno, tak že je musil opustiti. V r. 1847. dne 2. ledna začali stavěti na rovině, kteráž slula „Viktoria“, na břehu řeky Moore, nové stanoviště, kterémuž dali jméno „Nová Nursia“. Australové obdivovali tuto stavbu, a usazovali se v chýžích vedle nich. Když biskup z Perthy navštívil tento klášter, divil se, jaká přeměna se stala s divochy. Bývalí divochové pozbyli mnoho na divokosti své, a pomáhali řeholníkům v pracích jejich; v prosinci dne 8. otevřeli školu, a pokřtíli několik hochů. Ti zůstali s povolením rodičů v klášteře, a vedli život podle vzoru mnichův. Od tohoto dne rozdávali divochům polévku, a navykali je, nositi šat. Divochů přibývalo kolem kláštera, tak že již obydlí jejich mělo pohled vesnice. V roce 1848. musil Salvado konati cestu do Evropy, kamž dospěl s dvěma hochy australskými. Salvado je představil papeži Piu IX., který tehdaž v Gaetě trval, prose, aby jim udělil šat Benediktinů. Benediktini považují totiž vychovance své za členy rodiny řehole své, k čemuž ovšem sv. Otec ochotně svolil.

(Pokrač.)

Milosrdné sestry kongregace svatého Karla Boromejského.

Z neklamných pramenů sestavil Fr. Musil, farář v Žitovlicích.

(Pokračování).

IX.

O blahodějný pokrok řádu zasloužili se nemálo církevní představení a duchovní správce mimo již jmenované.

Po biskupu v Toulu potvrzení kongregace bylo od jeho nástupců obnoveno a novými ustanoveními zdokonalení regule uspišeno.

Roku 1777 bylo od Pia VI. bullou ze dne 19. listopadu toho roku zřízeno a patentem krále Ludvíka XVI. potvrzeno nové biskupství v Nancích. První biskup nastoupil v květnu 1778, byl to Ludvík Apolinář Latour-Dupin Montauban (Latúr Dipen Montoban). Lnul slaskavou péčí k panskému řádu sv. Karla, i když po několika letech byl povýšen na arcibiskupství v Auchu, dopisoval si se sestrami, vyjadřoval žádost míti jimi spravovaný ústav ve městě svého arcibiskupství. Nemohlo se mu vyhověti z té příčiny, že sester se dostávalo sotva pro nové domy, jejichž založení bylo od mateřince již zaručeno.

Od revolucionářů byv vypověděn z vlasti, po návratu stal se biskupem v Troyesu (Troš). V churavosti jedá do lázni měl srdečnou radost, že může se zastaviti v Nancích u milých bývalých dcer. Zemřel 1808 mrtvicí.

Druhý biskup František z Fontanges (Fontanz) též tak přál kongregaci. Soucitnou láskou k chudým, dojemnou dobrotou, vřidností k sestrám, žhavou horlivostí pro duchovní i vezdejší blaho řádu získal si všech úctu a vděčnost. Byl jmenován arcibiskupem v Toulousu (Tulus). Od revoluce pro stálost v víře též vypověděn, snášel útrapy s nezlomnou trpělivostí. Po osvobození byl biskupem v Autunu, byl velice horlivý a soustrastný pro ubohé, trvale navštěvoval zajaté vojiny a tím si uhonil prudkou nemoc, která se skončila dne 26. ledna 1806 smrtí.

Následující Anna Ludvík Jindřich de Fare (Far), jenž nastoupil biskupství dne 11. února 1788, nemohl pro řád nic znamenitého učiniti, musil hned na počátku revoluce s jinými povinnosti věrnými utéci se do Německa. Navrátil se do Francouzka, ale jako kardinál arcibiskup senský. Když katolická bohoslužba byla zase povolena, stal se biskupem v Nancích Antonín Eustach Osmond, prokazoval Milosrdným sestrám zvláštní laskavost a pečlivost. Zemřel stár 69 let dne 27. září 1823, odkázav řádu ze svého jmění 10.000 franků.

Z kněží vynikal Karel František Tervenus, doktor bohosloví a práv. skolastik při biskupském chrámu v Nancích, generální vikář diecése, královský censor atd., účastností pro Milosrdné sestry. O tom vydala nejstkvělejší svědectví generální představená Klotilda, od něho jmenovaná asistentkou velezasloužilé matky Anny Jacquemartové, okružním listem sestrám o jeho úmrtí dne 29. března 1778. Pravi tam:

„Všechny znáte dobrotu srdce a něžnou, upřímnou lásku, jakou v Pánu zesnulý nám prokazoval po 28 let a 5 měsíců, co byl naším přednostou neb spíše otcem. Nikdy neustával nám prokazovati dobrodiní všelikerá v záležitostech duševních i časných. Na úmrtním loži zdálo se jako by jen nás měl na mysli, a pro nás zapomínal na své bolesti. Dne 24. března, sedmého svého onemocnění, přijal svátost posledního pomazání, když byl na dva dni před tím přijal se vši možnou vroucností nejsvětější Tělo Páně. Posílněn jsa mocnou láskou k Bohu, aby překonal všechny své bolesti a slabosti, mluvil

o lásce k Bohu u přítomnosti pánů kapitoly, svých domácích a nás sester tak ohnivě a dojemně, že všickni proudy slz roníce zvolali: „Nikoli člověk, ale anděl mluvil s námi, andělova slova naše srdce rozrývají, anděl dává nám zřítí na ten zvláštní div“. Ach, kéž by byl býval všechen svět při tom úchvatném divadle! byl by slyšel, jak spravedlivý umíraje zvolal: „Srdce mé kypí radostí, že se blíží k spojení s Bohem svým. Jak milí jsou přibytkové tvoji! „Hotov jsem, Pane, hotov jsem. O blahý den mého úmrtí, dražší, než narození“. Někdo odpověděl: „Ovšem, pane, tomu, kdo byl živ, jako Vy“, a on doložil: „Nikoli tou příčinou, nýbrž že narozením začal jsem býti hříšníkem, úmrtím pak již nebudu moci jím býti; Boha svého nebudu již urážeti, jaká blaženost!“ Potom prosil Boha s nejhlubší pokorou za odpuštění hříchů, které spáchal v mládí a z nevědomosti, a pohoršení, která kdy dal, on, jenž od nejtútlejšího dětství byl živ nejsvětěji a nej příkladněji. Mnozí, kteří jej znali vezdy, jistili přísahou, že si zachoval nevinu křtu svatého, a jeho zpovědník se prohlásil: „Ó, jak poučuje a vzdělává mne tento světec!“ Neustále šla mu z úst ta slova sv. písma jako plamenné šípy: „Kněz Ježíše Krista musí pohledávati svou slast v kříži svého Vykupitele. Ano, co bolesti, tolik průkazů jeho milovné milosti cítím“. Potom obrátil se k nám sestřím a řekl: „Panna Bohu zasvěcená musí býti krevní nevěstou, vždy ochotna, spíš krev svou vycediti, než viklati se u věrností tak dobrému Mistru. To, milované sestry, dobře si zachovávejte v srdci“.

Ta slova promluvil se zápalem, jaký toliko mohutné lásce jeho mohl se přičítati. Jistý duchovní řekl mu: „Veledůstojný pane! jsme velmi poučení a potěšení vaší řečí, ale obáváme se, že tolik námahy vás unaví“. I odpověděl umírající: „Že mne unaví? nikdy se neunavím, mluvím-li o Bohu, právě naopak, nabývám posily“. K tomu potom: „Běda životu nejnevinnějšímu, jestliže ty, Bože, jej soudíš po své přísné spravedlnosti! Avšak, Pane, tvoje milosrdenství jest větší, než moje bídnota, ta jest omezená, tvé milosrdenství nezná mezí. Ty Pane, prokázal jsi mi tu milost, abych opět smířil se s tebou, mně se dostalo toho štěstí, že jsem tebe přijal. I bych chodil uprostřed stínu smrti, nebudu se báti, neboť Hospodin se mnou jest. Ó, čeho bych se ještě obával v tak bezpečném průvodu“!

Na to řekl: „Zavolejte naše všechny sestry“. Když jsme se přiblížily k jeho loži, promluvil plný lásky a nejvlídnější dobroty. „Drahé sestry! Matatiáš vůči smrti svolal k sobě všechny své syny, požehnal jim a řekl: Milí synové! umírám, navracím se do země, z níž pochází všeliké tělo. Buďte vždy pamětlivi otců svých, kteří se proslavili horlivostí o náboženství, nikdy neodstupujte od jejich ctností, vzkročte v jejich šlépěje. Představujte si horlivost Finosovu, Davidovu mírnost, nábožnost Josiášovu, Eleazarovu šlechtnomyslnost, ctnosti všech, kdož před vámi předešli. Plňte naučení otce svého tak věrně, že všickni stali se téměř reky. Rovněž já pravím vám, milé dcery, neodstupujte nikdy od ctnosti těch, kteréž před vámi předešly. Které z vašich sester konaly největší ctnosti, buďtež vám stálými vzory; vzkročte v jejich šlépěje a snažte se, jako sv. Antonín pokoru té sestry, skromnosti jiné, tichosti oné a trpělivosti všech znázorniti v srdcích svých. Následujte zvláště velikého Karla, vašeho svatého patrona, kterýž tak velice miloval chudé, kterýž sám byl tak chud a bohat horlivostí o čest a oslavu Boží. Doporoučím vám, mé drahé sestry, kráčejte v jejich šlépějích, podávejte svou nástupkyním ctnosti těch, kteréž byly před vámi. S ctnostmi má se to tak, jako s věrou: bludy trhají vazbu víry; vazbu ctnosti v společnostech pak trhají nespokojenost, nelaskavost a panovačnost. Této, milé sestry, střežte se nejvíc; nedostatek poddajnosti vede v největší zmatek. Ó mé milé dcery, nikdy netrhejte vazbu ctností“.

Veliký příznivec a dobrodinec Milosrdných sester sv. Karla byl Caesar Leduc (Ledyk), kněz kongregace sv. Šebastiana, muž dle srdce Božího, narozený 1708, zemřel 1782. Mateřinci odkázal svou knihovnu a 1500 franků jako příspěvek k zřízení potřebných budov.

Po Tervenovi k jeho návrhu a snažné prosbě ujal správu řádu Jakub Marek Antonín Mahuet z Lupcourtu (Mahye z Lypkurtu), velkoděkan při hlavní katedrále, generální vikář, čestný rada v zemském sněmě, představený mnohých duchovních domů. Sloužil sestram 28 let v duchu svého předchůdce s nejrůznější touhou, aby všechny víc a více byly pronikány duchem svého posvátného stavu a jeho hodny, stále se prokazovaly, jako důstojné nevěsty Ježíše Krista a pokorné služebnice ubohých. Nazýval je radostí svou a korunou svou a prosíval je za pomoc modlitby. Všechno příjemné i protivné v jejich četných ústavech jímalo jej, chválil s radostí, čím Bůh se ctí, káral poklesky, shovívaje lidské křehkosti. Miloval všechny chudáky pro Boha, k jejich úlevě vydal největší část svého značného jmění. Při spatření jejich útrap bylo vždy znáti na jeho přívětivé tváři, jak jest v duši dojat, cítí s nimi. Žádné prosbě nemohl odepriti pomoci, neměl-li právě něčeho u sebe, aspoň se slyzou potěšil. Kdykoli sestry pověděly mu o něčí bídě, kterou viděly, dostávaly od něho na každý den štědrě darů. Nepomáhal pouze na chvíli, ale celým rodinám opatroval slušnou výživu a nešťastníkům, kteří úplným schudnutím byli donucováni závod svůj pustiti, k jeho dalšímu provozování dopomáhal.

Ani na takové chudině se nezastavoval, ale i vyhledával tu, která svou bídu před světem skrývá nebo bývá s prosbou krutě odstrkována. Tuto křik dítek hladem plačících a zimou skřehlých matce rozrývá srdce a otce dohání k zoufalství. Zaklepá na dvěře a vejde duchovní představený řádu sv. Karla s podporou. Otcovy oči vyjasněné zvedají se vděčně k nebi, srdce matčino okřívá, děti radostí vyskakují. Všickni obkličují dobrodince a líbají s nevyvázným díků vzdáváním jeho štědré ruce. Když potom večer před obrazem Ukřižovaného kleče neb na loži pokorně vzdychá: „Pane, nevcházej v soud se mnou“! tehdáž vystupují z té chaty společně modlitby k nebesům za něj. Takovým vysvoboditelem z nouze a záhuby byl Mahuet četným rodinám.

Tak utvrzený úrodný strom nehnul se vichrem revoluce, nepovolil bouřlivému úsilí. Když odepřel bezbožnou přísahu, byl uvržen do žaláře, odloučen od všech milovaných i milujících, zbaven všeliké potěchy. Dušno a temno žaláře rozrylo mu zdraví, z toho ohluch i oslepl, avšak klidu duše nepozbyl. Jsa na celo uzavřen světu, jenž burácel bezbožnou ukrutností, pohřbízil se nejhoub v Boha rozjímáním a modlitbou za sebe a všechny přátely i nepřátely, zvlášt za milé Milosrdné sestry. V poslední nemoci dával na jevo, jak jest proniknut neotřesnou věrou, nejvroucnější láskou a nejpokornější důvěrou. Blížící se svou smrt vítal jakožto šťastný přechod do lepšího života, konec svého vyhnanství, oblažující okamžik, kterýž jej dovede k spojení jeho s Bohem. Toho dosáhl dne 10. ledna 1806 ve věku 74 let.

Biskup nancský Osmond sám si vyhradil jej k hrobu doprovoditi, řekl: „Ten projev lásky a úcty jsme dlužni tomu, který vyznamenán jest vznešenými kněžskými ctnostmi, svatou horlivostí, něžnou nábožností a neobmezenou láskou víc, než vysokou důstojností, v které stál“. Kapitola biskupského chrámu vesměs v ornátě, dlouhá řada mužů stavem a rodem nejvážnějších nábožného lidu a slzících chudých činili pohřební průvod.

V tom čase zasloužil se nemálo o Milosrdné sestry naše, Antonín Therry ze St. Beaussantu (Bosántu) jako jejich zpoědník. Je vésti dál a dále cestou dokonalosti bylo jeho neunavnou snahou a péčí ve dne v noci. Několik okamžiků zaměstnaného milou kongregací přistihla ho náhlá smrt dne 13. února 1815.

Děle, totiž 50 roků, zastával ten úřad Josef Charlot (Šarló), farář při hlavním chrámu Páně, s podobným skončením, skoro náhlým úmrtím, když byl v den před tím ještě dva domy řádu navštívil a do devíti hodin večer zpovídal. V čas pronásledování duchovenstva unikl z Francie, po návratu obdržel v správu nejznamenitější farnost diecese, i uvolil se býti zpovědníkem rádným tří rádrových domů a mimořádným domu svatého Karla. Tuto kongregaci ctil a miloval zvláštním způsobem, jí se upoutal nerušitel-

nými vazbami a sloužil až do předvečera své smrti. Jim též doporučoval stálou činnost s pobožností a křesťanskou sprostností, jakéž byl pln v své horlivosti a ve všech svých ctnostech.

Jeho dobročinnost byla nesmírná. Vydal mnoho na ozdobu domu Božího a konání slavnostně a velebně služeb Božích, neméně na opatření chudých, kteří k němu lnuli jako k otci. Často se žaslo, kterak může málem tak mnoho způsobiti a činiti ze skrovného příjmů takové mimořádné výdaje. Ujímal sobě, aniž by jaké potřeby cítil. Láska jest divotvorná, zvláště v srdci kněze. umí jej obohacovati pro dobré skutky.

Po nějaký čas cítil, že konec jeho života se blíží, připravoval se naň nejpečlivěji. Modlil se, aby v poslední době mohl přijati útěchu svatého náboženství. Bůh vyslyšel prosbu sluby svého, popřál mu k tomu 24 hodin. Ó jak pobožně umírající přijal svaté svátosti a hleděl vstříc smrti jako svému zisku, když život jeho byl v Kristu. Skonal dne 15. března 1824 v 9. hodin ráno 79 roků star.

Jako Tervenus navrhl za svého nástupce u sester Mabuela z Lupcourtu, ukázal tento před samou smrtí na hodného Briona.

Brion narodil se 1757. V mládí rozvíjela se rychle jeho duchovní nadání. Stkvělými pokroky v studiích obracel na sebe pozornost mnohých a dával příčinu k velikým nadějím. V Paříži vystudoval na kněžství na původně pro chudobné zřízeném ústavě Sorboně a byl povýšen na doktora. Jako kněz měl vždy mravy čisté, povahu dobrosrdečnou, kterou jeho tvář zářila i zasmušovala se pro zlobu světa.

Roku 1803 jmenoval jej biskup nancský Osmand svým generálním vikářem. Nedlouho po tom odevzdána mu správa kongregace sv. Karla a všech klášterních družin, vyjma té křesťanského učení v diecesi. Získal si brzo srdce všech libezností a jemností v jednání, roztomilým zapíráním sebe, tichostí a dobrotou. Rmoutil se v hloubi duše z ďábelské bohaprázdnosti a ukrutnosti revoluce. Když ta bouře říše tmy minula, okrálo zraněné srdce nábožného Briona jako nebeským balsámem, že jest zase v kruhu nejvěrnějších učenic Kristových. Plnou měrou okoušel blaženost, když sestry v den sv. Máří Magdaleny 1804 z jeho ruky znova přijaly řeholní roucho.

Jejich přednostou byl 27 let. Jeho působení bylo tiché, zevnějšku málo známé, ale na účinky velice požehnané. Výroční exercicie řídil s velikou moudrostí a vřelou pobožností; při skládání slibů obyčejně řečnil a to ze srdce láskou kypícího tak úchvatně, že zajisté každá nadšená Bohu znova se zasvěcovala. Znaje důkladně povinnosti a závazky klášterní, mluvil k tomu úšlelu, líčil pokrm, poslušnost a účinnou lásku tak vábivým způsobem, že by bylo stálo veliké přemahání, ke konání těch ctností se nenakloniti. Zvláště dorážel, aby zachovávaly jednotu, pokoj, promíjely jedna druhé chyby a nedokonalosti, byly chudé duchem a pokorné srdcem a zachovávaly svatou reguli, která ukazuje cestu k dokonalosti.

V listě, v kterém dal sestřám zprávu o životě a úmrtí svého předchůdce, připojil: „Nikdo nemohl lépe, než on, svými zásadami a příkladem svým vám vdechnouti ducha vašeho stavu. Tento stav požaduje, jako kněžský sdružení neunavné činnosti s něžnou a upřímnou pobožností. Musíte choditi bez ustání od služby chudým a nemocným k modlitbě a rozjímání. Bůh a chudí, čeho jiného pravá sestra sv. Karla nikdy nevidí. A opravdu, kdyby pro práci nenalézala žádné horlivosti, proč by se zavázala v službu, v které se pracuje bez ustání? Kdyby milovala odpočinek, co by jí bylo hledati v stavu, který odpočinku nezna?

Po bolestné nemoci, kterou snášel s nejdokonalejší oddaností do Boží vůle, zesnul v Pánu dne 27. září 1831. Máť Placida a její všechny dcery doprovázely plačky jeho zásluhami bohatou duši k Božímu trůnu se žádostí přijíti za ním.

(Pokrač.)

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Modlitby kanonové po pozdvihování.

Viděl jsi, laskavý čtenáři, Maxův obraz Ukřižovaného „Dokonáno jest“? Vid, že při pohledu na tu sladkobolně umirající tvář Spasitelovu, kdy svezl se zrak tvůj na těch čtvero nebo patero rukou pod křížem se prosebně zdvihajících — maně i tvé ruce ku prosbě se spínaly.

Tak koho zrak víry při pozdvihování (přeměně) zanesen byl na horu Kalvarii — i ten mimoděk drží ruce své sepjaté, anebo lépe k oltáři, ku skrytému zde Bohu co Beránku obětnímu zdviženému.

I kněz drží jich tak prosebně zdvižených vzhůru a trojí pronáší vřelou modlitbu Církve, která tu velmi uměle, jak před pozdvihováním, tak po pozdvihování trojí vznáší ku Pánu všech pánů modlitbu. Vždyť také tři plné hodiny, tři těžké a trpké hodiny trápilo a trávilo se Srdce Ježíšovo na kříži v obět za spásu lidstva.

Protož nejprve vzpomíná kněz této přehořké chvíle Jeho utrpení, neboť na památku a na stálé obnovování Jeho krvavé oběti, děje se a má se díti mše svatá.

„Pročež my, Pane, služebníci Tvoji, jakož i posvěcený lid Tvůj, pamětlivi jsouce toho tak blahého utrpení téhož Krista, Syna Tvého, Pána našeho; jakož i Jeho z mrtvých vstání, ale i Jeho slavného na nebe vstoupení, přinášíme Tvé vznešené Velebnosti z Tvých darů obět † čistou, obět † svatou, obět † neposkrvněnou: chléb † života věčného a † kalich ustavičné spásy“.

K těmto slovům velmi krásné vysvětlení podává sv. Bonaventura: „Kristus jest onen čistý beránek, jenž svých vyvolených očišťuje; jest onen svatý beránek, jenž své miláčky posvěcuje; jest onen beránek bez poskrvny, jenž nás od našich skvrn očišťuje; On jest chlebem života věčného, poněvadž jak nebešťany tak pozemšťany občerstvuje a kalichem Svě krve nejdražší napájí“.

V těchto posledních slovech zračí se svátostná stránka mše svatě. Neboť co chléb života, co nápoj pro nebe stává se tato obět pro nás prostředkem přehojných milostí, zdrojem spásy — svátostí, jestiž „obě“ svatou večeří, obětním hodem, v kterém Kristus, původce vši milosti a spásy přijat, kde záruka věčného blaženství nám podána bývá“.

Co ale mají znamenati ona znamení svatého kříže, ona žehnání křížem po pozdvihování.

Na první pohled zdá se, jako by kříže a žehnání, jež nad nesvěceným se dělají, aby se stalo posvěceným, tuto nejen žádné platnosti nemají, ale přímo v odporu jsou se svatostí Těla a krve Páně.

Není třeba Svátost ještě posvěcovati, co požehnáno — ještě žehnati.

Nesmíme, praví jeden slavný vysvětlovač svatě oběti mešní, nesmíme dílce mešního obřadu po kousku bráti a tak jako jedno vedle druhého pokládati, nýbrž vše najednou co celek pojímati.

Nevýslovný div stal se přeměnou chleba v Tělo a vína v krev Páně; a toto nevystihlé tajemství, nemůže Cirkev ani kněz její zástupce najednou a zcela vystihnouti, osvědčiti svou modlitbou, svým obřadem, nýbrž dle zákona naší existence (našeho zde trvání) čas po čase, trvání jedné půl hodiny, neb aspoň jak kánon trvá 10 minut.

Když kněz v zastoupení samého Krista, slova zákona vyslovuje, nemůže zároveň obětní dary označiti co chléb života, co kalich ustavičně trvajících spásy. Činí tak ovšem mocí a silou slov proměňujících — a tudíž ty dary,

které v tom okamžiku co se proměnily, stávají se obětí, žehná následovně oním znamením, jimž Církev moc žehnající zprostředkuje.

Kdo by, pozoruje patero těch křížův po pozdvihování a jiné žehnání nad nejsvětějšími spůsobami mohl viděti v tom cos odporujícího si aneb dokonce znesvěcujícího?

Zrovna tak jako se nemůže nikdo nad tím pozastavovati, že ku př. při křtu i po vykonaném křestním úkonu (vylití vody na křtěnce), hlava pokřtěného maže se ještě sv. křížem, podává se bílé roucho a hořící svíce, vždyť přece moci svatosti vše to uděleno a vyznačeno bylo. (Pokrač.)

Kult marianský v mythologii starých národů.

Ze svých studií podává V. O. Třebský.

(Dokončení.)

Než tento případ, jaký shledáváme u bohyně Athény, není v mythologii ojedinelý. Fenická bohyně Ouka („z hlavy zrozená“) jeví se nám všude, ve všech památkách jako numen virginale — božství pannenské. Její příjímí Tritonis (bohyně moře) poukazuje na arijského vládce vod Tretaona. Byla pak u Assyřanů, Peršanů a Indoskythů uctívána pode jménem Tanais, nebo Anaitis nebo Anayasa či Mahabhága „mocná bohyně“. (Kult této bohyně přijali výše jmenovaní národové od Řeků asijských, kdež kult Athény byl rozšířen. (Srov. Gerhard Griech. Mythologie § 246.)

Dle Plutarcha rozšířil se její kult z Mesopotanie po Lycii a Kappadokii, dle Strambona XI. 8. 14. pronikl i ku Arménům a Lydům. Egypťané uctívali tuže bohyni jako θεοτόκος bohorodičku. Nazývala se pak u nich Neit nebo Sais, Saosis či Siga, t. j. čistá jak lilie, a na svatyni její v Saidě byl tento nápis: „Co tu jest, bude a bylo, to jest vše ode mne. Po mém závoji nikdo nezatožil a plod, ježž jsem zplodila, jest slunce“. (Proclus in Plat. Tim. p. 30.)

Athéňané (viz o tom velice důkladný článek v Ottově slov. II. 950. sq.) sami uctívali tuto bohyni (pannu) co nejvíce. Nazývali ji ochránkyni města, vystavěli jí chrám starověku Parthenon na Akropoli a ozdobili ji sochou. mistrným to dílem Fidiovým. Jí na počest bývaly pořádány veliké i malé panathenaje, jichž účastnily se panny a panicové. Pallas byla oslavována jako jednorozená dcera mocného otce — μουνογένης Ὀβριμοπάτηρ, jako bohyně války a síly πολιάς a σφεινάς, jejížto obraz nebyl zhotoven rukou lidskou, ale spadl s nebes, ono proslavené palladium, jež jako záruka čistoty měst, t. j. svobody považováno bylo. Pro její sílu a udatnost zasvěcena jí byla oliva. jejížto kmeny (virgae) byly symbolem pannenství (virginitas) a pokoje. Sami amfiktyonové (Amfiktyonové byli členové amfiktyonie, spolku to, jenž založen byl ku vzájemné ochraně některé svatyně. Více: Ed. Kastner. Řeči Demosthenovy, úvod. l. c. Vydání s poznámkami.) vyžadovali si její ochranu a záštitu. Ze slov, jež Vergil (Srov. Aeneis II. 616. III. 587.) o této bohyni pronášá, poznáváme pak zřejmě, že Pallas byla též uctívána, jako bohyně měsíce se zářícími paprsky — νίσκος, kteréžto vyobrazení nacházelo se i dle svědectví Tacitova (Germania 45.: mimo to se věří, že jí hvězdy slyší zvuceti když vychází, a postavy božské a paprsky kolem hlavy že vidí. Avšak jiní, jako Haase a Kott, místo obvyklého formaeque decorum (postavy božské), čtou: formaeque decorem = a sličnou tvář, pak ovšem by tento doklad padal.) u obrazů bohů germánských.

Maria Panna v církvi naší uctívána jest jako večernice, (po případě) hvězda jitřní. A tento kult nachází se i v mythologii. Postup k tomuto kultu byl asi následující: Pán (Lepp. I. 4, 18.) (egypt. ývron) zplodil s Athénou

Asklepias z Fta povstal Apollo. Oba Asklepios i Apollo jsou emanace (výrony) božské podstaty. V bájesloví indickém nazývá se onen princip ženský, z něhož emanace prýští a jenž s Athénou jest zastoupen, Nana či Nani. Z Písma sv. (Z Makch. I. 13....: Nebo když vůdcem on byl v perské zemi a s ním nesmírné vojsko, padl v chrámě bohyně Nane, zklamán jsa radou kněží Nane.) dovidáme se, že Antiochus Epifanes vyloupil v Persii chrám bohyně Nanie; Josefus Flavius (Antiquitates XII. 9, 1.) pak srovnává tuto bohyni s Dianou. Bohyni Nanaiu (Navaia) nacházíme i na mincích Sassanovců, kdež vyobrazena jest v řasnatém rouchu. Hlavu objímá nymbus; v pravici pyšní se květina podobná lotosu. Bohyně Enyo, již připomíná Strabo, jest ozbrojená Minerva Anais, či egyptská Anta, jež drží kopí a štít. Strabo uvádí dále svatyni Aneie u Arbel a Polybius, chrám bohyně Ainy u Ekbatan. Tato Anna či Nana jest podle báje frygické matkou Attyse a dle zpěvu Edda [Edda, jméno dvou sbírek staronordických (velká a malá)] manželkou nešťastného Baldra a zároveň s etrurskou bohyní Thanou, jest nejvíce podobna bohyni Anaité či perské Athenaité. Anais pak původně byla dennice, již obyvatelé západu ctili jako hvězdu probuzení, obyvatelé pak východní jako hvězdu pokoje a klidu — večernici. Rovněž bohyně Venus uctívána byla ve hvězdě téhož jména jako lux divina — světlo nebeské, a lodníci vždy lnuli k Afroditě, jež slul πόντια — marina — mořská.

Dennice předchází před sluncem a eos, bohyně ranních červánků či pannenská Aurora, nazývá se poslem slunce, jako Neit, matka slunce v Egyptě.

Maria Panna vyobrazuje se, kterák stojí nohou na měsíci. Podobné vyobrazení bylo i za starověku, takto vyobrazována Minerva, bohyně měsíce. Sami sv. otcové Marii Pannu často s měsícem srovnávají.

Maria Panna v církvi naší nazývá se královnou nebes. A tento název mívaly i mocné bohyně za starověku. Tak na př. Baaltis, bohyně měsíce, nazývala se u Feničanů: meleket hašmaim (Srov. o tom i Ottův slovník III. p. 3.) t. j. regina coeli, královna nebes. Od Feničanů sami Israelité přijali tento název a kult bohyně Baaltis [Baaltis (dle Ottova sl. = Militta, Astarta) byla i bohyní všech ohavností.], jak patrně ze řeči proroka Jeremiáše. (7, 18, 44, 17... „Synové sbírají dříví, a otcové zanecují oheň, a ženy skropují běl, aby dělaly koláče královně nebes...“ Poznámka dodává, t. j. ke cti bohyně Astarty či lúny: „Abychom obětovali královně nebeské...“ Herodot vypravuje, že Dido zavedla u Karthaginců kult bohyně Urania, již sám Herodot nazývá Astroarche — královna hvězd (nebe). Mimo to připomíná, že Karthaginci staví této bohyni oltáře s nápisy: invictae coeli, nepřemožené bohyni V chrámě pannenské královny nebes Anaitis v Pasargadech byl korunován Artaxerxes za krále pozemského. (Plut. Art. 3.) Dle Strabona dále se korunování ve svatyni Azary či Astary, t. j. Mitry Uranie; v Egyptě v chrámě Isidině. U Apuleja (Lucius Apuleius Metam. VII. p. 112. Tento učený spisovatel a filosof pronáší ku matce Boží (Metamorphoseon libri XI. seu: De asino aureo) tato slova: „Tebe cti nebesťané, bojí se pekelníci: ty otáčíš světem, slunci svítiti dáváš, řídíš svět, šlapeš peklo. Tobě odpovídají hvězdy... slouží živly...“) pronáší se Psyche k Junoně takto: „Karthago uctívá tě jako pannu... na nebi dlící.“ Herodian nazývá tuto bohyni dea coelestis, bohyní nebeskou. Ba Juno regina — královna — měla i chrám zasvěcený na vrchu Aventině a Římané oslavovali ji 25. července, pročez i tento měsíc slul u nich Junius.

K úctě Marie Panny v církvi katolické bývají prodávány, obzvláště o poutích, malé mariánské penízky, jež představují královnu nebes s černým obličejem. (Tak děje se na př. v Lorettě, Neapoli. I u nás v Čechách je dosti rodiček Božích s černým obličejem. Na př. v Golčově Jeníkově, kdež okolní lid říká „mouřenínská Panna Maria.“) A i toto má počátek v mythologii.

Dvě moci, světlo a tma, (Srovnej Dr. H. Máchal: Náskres bájesloví slov. p. 36. ssq.) smrt a život ovládají celou přírodu. Obě tyto moci, dle bájí touží po své vyvolené, jež pak dle toho, spojí li se s principem světla,

stává se ozářenou, mohli bychom říci podle našeho způsobu svatou, spojili se s principem tmy, temnou — zatracenou. Z této příčiny představují se bohyně brzy jako bělostné, bílé, brzy jako tmavé neb docela s černým obličejem. Tak na př. Venus jako leukothea (jasná, bělostná). Afrodité jako σκοτία, μελαινίς (tma, černá). Helena jako jasný měsíc a Diana s černým obličejem. Dle Plinia náležel ku vyobrazení Artemidy (skr. tamas, temná) διπετές. Její příjmi bylo σκοτόμαινα. (Bylat bohyni smrti.) V Delfech uctívána byla Demeter s černým obličejem a zvána byla νοκτεία, μέλαινα, κιδάρια — (camina). [Pausanias VIII. 5, 8, vypravuje, že již 100 let po válce trojské shořel obraz této bohyně (Demeter Melaines) v Eleii. avšak byl ihned zase nahrazen.]

Ceres a její dcera Proserpina (furva) a efesská Diana a Dione, černá bohyně podsvětí v Dodoně, upomínají na egyptskou Isis Athor (Atra), na indickou Kali, na Německou Halju či černou Hellu; dále Hilda, Hulda či Hludana srovnává se úplně s Ledou, Leto či Latonou, bohyni noci a temnoty. Homer nazývá osud černým a Eumenidky odívají se v černé roucho (μελάμπεπλος). Hesiod nazývá Thetydu Κιμμερίη, t. j. tmavá a Hesychius Κιμμερίς, Kimmerská. Oběma podobá se manželka Šivova Parvati se svým příjmim Kumari t. j. panna. A konečně i v samém Písmě sv. nacházíme tohoto doklad; neboť v písni Šalomounově čteme 1, 4. 5.: „Černá jsem, ale krásná, dcery jerusalémské... Nehleďte na mne, že jsem snědá, nebo opálilo mne slunce...“

Kult mariánský jest tedy úplně oprávněn, neboť jak jsme viděli, stopy jeho nacházejí se u všech téměř národů a to od dob nejstarších. A jestliže někteří lidé se mu protiví a jej vši mocí přijmouti nechti, to ovšem čini ne snad z toho důvodu, že by o pravdivosti jeho přesvědčení nebyli, ale z odporu a nenávisti proti katolické Církvi, jež tento kult vždy hájil a hájiti bude. —

Kult, který církev Kristova jeho přeslavné matce Marii vzdává, není ničím jiným nežli pokračováním a slavným zakončením, vrcholem onoho kultu, který již dávno před narozením jejím jí vzdáván byl. Neboť jenom oko zasleplé vášní, oko zakalené nenávistí proti církvi může nepozorovati v bájích starověku nástin onoho překrásného kultu, kterým nyní naplněn jest celý svět.

V Bájích o Mithrovi o Isidě, Jo a o všech těch bohyních a osvoboditelích pokolení lidského, jež u všech národů východních a u většiny národů západních se připomínají, poznává každý, kdo rozumem soudným a nestranným na ně patří ihned pannu, Matku Boží, Marii a jejího syna Ježíše Krista, jež vyplnili touhu celého pokolení Adamova. O nich, a jedině o nich platila slova prorocká: Iste erit expectatio gentium. Inimititas ponam inter te et mulierem, ipsa conteret caput tuum et tu insidiaberis calcaneo ejus.

Končím pak tuto studii významnými slovy Tertullianovými (Apologet. capp. 21.): „Pryč se všemi nejasnými a hrubými obrazy; pryč se všemi oněmi podlými klamy v mysteriích Isidy, Ceres a Mithra! Paprsek Boží. Syn od věčnosti musil se sám vzdáti své nebeské slávy, jak prorokováno bylo. Ten konečně sestoupil s nebe a spočinul na pannenském čele; a slovo tělem učiněno jest a veliké očekávání pokolení lidského se naplnilo. Bůh člověk jest to, jemuž se klaníme a matka-panna, již ctíme.“

D o p i s y.

Ze sesterské Moravy se nám píše:

„Vzhledem na zprávu (ve 12. č. našeho časopisu otisknutou) o protestantských duchovních v Německu, „zdali na snešení apoštolské vázání býti mohou“, podáváme tuto rozsudek celé pře, jak jej „Vaterland“ v č. 332 ze dne 30. listopadu 1892 přináší.

„Evangelický Oberkirchenrath bádenský připadl na zvláštní rozsudek při sporu, jsou-li protestantští kazatelé snešením apoštolským vázání nebo ne.

Dle toho dlužno při protestantských duchovních rozeznávati dvojí projev mínění, t. ve spisech a v přednáškách. Ve spisech tištěných lze náhledy projevití volně, ve přednáškách jsou omezeny. Instrukce má za to, že věty od reformátorů ve spisech vyznání se týkajících uvedené, s postupným vývojem nebo proměnou filosofie opět mnoho ztratily na svoji „vhodnosti a biblické správnosti“, a že tito „naprosto neměli úmyslu vnutiti potomkům své výrazy za normu víry.“ Je-li tedy dovoleno duchovním připustiti představy od knih vyznání se uchylující, tož má přece, dle druhu své působnosti různé použití této volnosti předepsáno. Ve své soukromé duchovní správě může použití způsobů a výrazů, jež se mu zdají po vlastním zkoumání nejsprávnějšími a pro schopnosti a předběžné vědomosti tazatele nejpochoptelnějšími. Ve volných přednáškách je mu dovolena úchylna od formálního způsobu vyjadřování vyznání náboženských, jak je reformatoři sestavili. Ve svých „liturgických přednesech“ oproti tomu je vázán předpisy agendy, a „ve veřejných řečích, z moci svého úřadu a povolání“ konaných, není mu dovoleno, aby, když „výrazy našich prvních reformátorů za vhodné neuzná, hned od celého učení tímto výrazem vyznačeného se odchýlil a následovně též bibl. znázornění jeho zavrhl, anebo své vlastní úchylné představy obcím přednášel za nauky náboženské“.

Tak tedy v soukromých stycích a tiskem smí protestantský „duchovní“ nevěru po vůli své projevovati a šířiti, ale v kázáních má býti „pravověrným“! Ale má se pak lid držeti kázání nebo soukromého života pana „faráře“?

A. L. H.

D r o b n o s t i.

„New Herold“ přináší na dvanácti hustě tištěných sloupcích podrobné popisy největších milionářů amerických: Vandrhlta, Astora, Goulda a jiných. Přepych jejich paniček a dcer je báječný. Když prý paní Astorova ukaže se ve společnosti se svými diamanty na hlavě, tu zdá se, jakoby její hlava byla ve výhni — samý oheň. Vznesené ale bude platit vždy: co platno člověku, kdybv celý svět získal a na své duši škody trpěl! —

2000 zlatých může si každý liberal vydělati, dokáže-li, že jak protestanské a židovské listy ode dávna tvrdí, věta: účel posvěcuje prostředky, pochází od jezuitů.

Roku 1852. měl slavný kazatel jezuita Petr Roh před četnými zástupy missionářské kázání, v čemž se zaručením svědků slíbil vyplatiti 1000 zl. tomu, kdo by ze spisů kteréhokoliv jezuity dokazal, že by byli jezuiti něčemu takovému kdy učili. Devět plných let čekal jezuita P. Roh, načež r. 1861. v Halle pravil veřejně před protestanty a katolíky: prohlášu každého, kdoby něco toho o jezuitech ještě dále tvrdil, za bezectného utrhače. — Uplynulo již 31 roků a dosud si nikdo pro peníze nepřišel. Aby ale liberalům větší chuti dodal Duisburský kaplan Richter r. 1890. nových 1000 zl. jako odměnu tomu kdoby to dokázal. Uplynula opět dvě léta a dosud nikdo se nepřihlásil. Dle toho mohlo by se zdáti, že liberalové mají dost peněz a že jim nezáleží na tom přivydělati si 2000 zl. Mají-li ale i dosti rozumu, to je ovšem jiná.

* * *

Jay Gould †. Čtenář asi podiví se, či to smrt oznamujeme. Je to jméno velikého amerického milionáře, který právě zemřel, zanechav po sobě 900 milionů dolarů, skoro 2000 milionů zlatých. Zbyly po něm čtyři sirotci (!) dva synové a dvě dcery. Před 40 roky byl chudásem, a živil se prodejem pastí na myši, jež sám i vynal a na ně si vymohl patent. Zemřel na zánět plic ve stáří 57 roků. Byl malé postavy a proto jej nazývali malým ďáblem.

V Nev-Yorku má mnoho domů a v okolí zahradu, s báječným přepychem zařízené. Za klavír ku př. dal 10.000 dolarů — přes 20.000 zl. Jeho koberců stojí loket 50 dolarů.

Byl to živý stroj n v tloukání bohatství, pravá to past na miliony. V jeho rukou všechno se měnilo ve zlato. Nač se podíval všechno mu přinášelo miliony. Nekouřil, nepil, nemiloval zábavy, dělal jen miliony. Byl králem železnic a telegrafů.

Uměl všech obchodních kris využít k děláni milionů. Když r. 1869. nastal v Nev-Yorku poprask, přinesl on na bursu všechny akcie, co jich měl, čímž akcie stlačil co nehloub, ale hned je za cenu nejnižší skoupil, načež akcie opět skákaly do výše. Tehdy dostal přísloví: „malý ďábel“. Když on na burse se ukázal, jakoby se tam objevil satan. Před několika lety odebral se do Evropy na cesty. Nejdříve stavěl se v Amsterdamě. Prochází se jednou ráno po ulicích přišel — po čuchu — na bursu. Za malou chvíli vyhrál 20.000 dolarů.

— Tehdy, — smál se — měl jsem snídání zaplacenou. Poslední rok vydělával měsíčně 5 milionů zlatých. Denní obrat v jeho závodech obnášel 5 milionů liber šterlinků — 60 milionů zl.

K jeho pokynu bylo pohotově stále dvě stě maklůů. Nazývali jej též Napoleonem financí, a byl též jako Napoleon ctižádostivý a v prostředcích nevybíravý. Oči jeho jako u Napoleona ustavičně lákaly. Počínal si vždy tajnůstkářsky, byl jako démon. Stopy Napoleonovy posety byly mrtvolami vojínů a stopy Gouldovy posety byly bankrotáři, jimž on podrazil nohy.

A přece: Jay Gould musil umřít!

* * *

Vyloučení spiritistů z církve katolické. Biskup v italském městě Teramo vyobcoval celou společnost spiritistů z církve. Před tím povolal si jejího předsedu, profesora Falcouera, k sobě a chtěl ho poučiti o zvrácených náhledech spiritistů, což se mu ale nezdařilo; naopak profesor vykládal mu opět své názory a zaslal mu výběr spisů o spiritismu jednajících. Tu nezbývalo biskupovi, než celou společnost, dokud by své smýšlení nezměnila, z církve vyloučiti.

* * *

Kdyby to udělali katolíci! Těchto dnů vyhořela v San Francisku velká spolková místnost německého turněřského spolku až do základů. Oheň byl založen fanatickými protestantskými puritány z příčiny „zuesvěcování“ neděle. Dostal majitel místnosti krátce před vypuknutím požáru korrespondeční lístek následujícího obsahu: „Dovolíte-li ještě na dále, aby se v neděli v noci ve vaší místnosti tančilo, zapálím budovu nebo ji vyhodím dynamitem do povětří“. Několik dní na to došel nový lístek se stručným připomenutím: „Abych učinil přítrž neřestem, chci vzít na sebe zodpovědnost, že několik nevinných uhoří s sebou“. Křesťan“.

Obsah „Obrany víry“:

Conjuration de silence. — Nursie osada Austrálská. — Milosrdné sestry kongregace sv. Karla Boromejského Z neklamných pramenů sestavil Fr. Musil, farář v Žitovlicích. (Pokračování.) — O mši sv. (Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. Pokračování.) — Kult marianský v mythologii starých národů. Ze svých studií podává V. O. Třebský. (Dokončení.) — Dopisy. — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETER KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou: „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. dne každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nadavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budiž zasláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Nursie osada Austrálská.

(Pokračování.)

Na to odvedl Salvado hochy do kláštera nejsvětější Trojice de la Cava, kterýž před lety sám obýval, a zanechal je tam, aby náležitě vycvičení do své vlasti se vrátili. Hoši byli spokojeni, pravíce, že jest v klášteře krásněji, nežli v missii, a pak, kdyžby se ihned vrátili, že by se rodičové a známi ihned tázali, zdali rozumějí papírům, které mluví (t. j. zdali umějí čísti), zdali umějí takové papíry dělati, (t. j. psáti), zdali dovedou způsobiti koně a stromy, (zdali se vyznají v kreslení), zdali umějí hráti prsty svými, (t. j. hudbu provozovati), a ještě na jiné věci by se tázali, a kdyby prý jim odvětili, těch věcí že neznají, tu že by řekli: „Ó vy jste jako jini Čunarové“ t. j. děti lesa. Jest prý tedy, jak pravili hoši, lépe, když Salvado sám odejede, a když oni hodně mnohým věcem se naučí. Když prý se všemu tomu naučí, a i sloužiti mši svatou, že prý pošlou jemu papír, který mluví, a „ty nám pak přijdeš na břeh vsříc,“ tak zakončují loučící se se Salvadem hoši.

Salvado stal se biskupem z Port. Victoria, a když Anglie této kolonie se vzdala, byl přidělen jako světící biskup biskupovi Pertskému. Teď nastal větší rozkvět osady Nové Norcie. Vystavěli prostornější kapli, a větší byty pro mnichy a neofyty, pole obehnali ploty, a stádce jejich se rozmnožily, a divochů stále více přibývalo. Zvláště rozkvetl stav osady, když v r. 1857. obdržel Salvado dovolení, aby směl složití úřad generálního vikáře, a sebe věnovati pouze Nové Norcii. Vystavělit nový kostel, 33 metrů dlouhý a 7 metrů široký z kamene ve slohu románském. Nedaleko chrámu zbudován klášter o dvou patrech, 40 m. dlouhý, a 7 m. široký. Dále vystavěny dvě velké budovy, jedna pro chlapce, druhá pro dívky, aby tam byli z vůle rodičů cvičeni a vychováni.

Tou měrou povstala ve středu poušti řeholní osada Benediktinů, kteráž měla svou školu, nemocnici, hospital, dílny, stodoly a chlévy. Kolem dokola byly zbudovány byty neofytů, kteříž šťastni byli, žijíce pod vládou opatovou. Život tamní se takto zařídil: Na úsvitě, na znamení zvonem začne denní dílo. Mniši se ubírají po dvou do chrámu, a činí chvalozpěvy Bohu, obyvatelé rychle vstávají a jdou, když se byli vespolečně pomodlili, na práci. Jakmile se skončila služba Boží v kostele, spěchají i mniši, aby spolu s osadníky tvrdou prací konali. Nežřidka jest viděti, kterak dosti divoce vypadající

Australec vodí voly, kdežto mnich vousem zarostlý jsa a v kutnu oblečen, oře. Vše jest pilno na polích a v zahradách, a na pastvinách se pase dobře střezžený dobytek.

Ve škole se vyučují dítky čtení, psaní počítání, a biblické dějepřavé, a náboženství. Děti spí u rodičů. Po mši sv. dostávají v klášteře snidání, a po škole pomáhají rodičům pracovati v jejich zahrádkách, a při shánění dobytka. Jinak jsou zaměstnány v dílnách obuvníků, tkalců, truhlářů, zedníků atd. Dívky pomáhají matkám a starším sestřám v domácím hospodářství, a učí se šití a háčkování. Práce se střídá s hrou společnou, kteráž vezdy jest veselá. Denní dílo se zavírá modlitbou večerní v chrámě, v zimě o osmé, a v letě o deváté hodině. I pro dospělé se koná s večerem jistý způsob školního vyučování. V tomto střídání práce, modlitby a zábavy, žijí křesťanským mravům získaní Australci šťastně a spokojeně ve stálých sídlech, kdežto se dříve, zvířatům jsouce v životě podobní, toulávali po lesích. Zčásto přicházejí z lesů divochové a obdivují osadu, a zhusta žádají, aby byli přijati do osady, ale málo kdy se stane, aby usazely Australce sobě žádal, vrátiti se v pusté lesy. Avšak osadníci austrálští nežijí v osadě jako zajatci, aniž jsou nuceni býti na vždy rolníky a pastevci, honba jest jejich druhou přirozeností. Odtud jim nikdo nebrání, aby na jeden týden, nebo na dva odebrali se do lesů. Na cestu obdrží částku mouky, a tak mají tyto hony to dobré pro sebe, že nedostatky, jež na honbách okoušejí, je usvědčují, jaké to dobro jest, míti stálá sídla. Ku těmto výletům vybízí někdy také nouze o pastvu v parnu letním. V horkém zajiště podnebí vypráhne půda tak, že všechna vegetace, jako ohněm spálena bývá. V takovém případě vedou mnichové se svými svěřenci život nomadův, jakož bylo za dnů Abrahamových. Spojba života nomadů se zemědělstvím činí ten nejlepší přechod k životu, jehož původkyní jest civilisace.

Výtečný stav osady Nové Norcie uznávají i protestanté. Jeden protestantský kazatel takto dí: „Co jsem spatřil v Nové Norcii, pamatuje mne na doby prvního křesťanství.“ Anglikánský biskup byl žárliv, vida výsledky tyto, a proto se snažil, učiniti sbírky, aby i Anglikané k té slávě dospěli, že podobnou osadu založili. Ale marně. Časopisy odvětily: „že protestantské missie nemají nikdež zdaru, z Australců prý chtějí nadělati hejsků, a vzdělanců, a to je příčinou, že všady doznávají špatných koncův. Missionáři z Nové Norcie dospěli k výsledku dobrému, neboť čelí k tomu, aby divochy podle zákona Božího křesťanským mravům naučili, a ku práci navedli, aniž by se zřetele pustili vzdělání toho lidu. Nyní čítá osada tato více než sedmdesáte španělských mnichův.

Podobně sobě počínají v širém světě missionáři katoličtí ze všech řeholí, a ze všech národů, zejména z národa francouzského. Na sebe zcela zapominajíce, a nebezpečensví a hrůz v krajinách ledných, a v pásmu horkém nedbajíce, vnikají v pustiny a hory, a pátrají po toulajících se národech, aby je získali mravům křesťanským, a osvětě křesťanské. Kdyby byla lakota kupcův a vůdcův vojenských výprav, kdydy byly bídácké liberalistické vlády byly nechaly v pokoji pracovati těchto šlechtných a obětavých missionářů, všecky ty národy americké by byly zachráněny, ale teď ukrutnost a nekřesťanská, ohavná hrabivost tak zvaných evropských vzdělanců je zahubila téměř na dobro, aspoň v soustátí severním. Ty vzdělané lotry a vražedníky, a škůdce té pravé osvěty, soudil Bůh.

Missie katolické měly také zhusta připojené sobě věci pozemské. Města San Francisca by nebylo, kdyby tamtéž nebyly předcházely missie Františkánů. Františkán P. Junipero Serra to byl, kterýž se svými mnichy k Indiánům přibyv, seznal velikou výhodu klimatickou této krajiny, a prospěšnou polohu k usazování.

„Můžeme tedy právem říci, že Církev katolická má do sebe i nyní sílu, aby svými missiemi mezi národy civilisovanými tyto opěť sv. víře a mravům křesťanským vrátila, a aby i divochy sladkému jhu Páně podrobila.“

Ano můžeme právem tvrditi, že ona přede všemi denominacemi křesťanskými k tomu jest způsobilá. Toto svědectví jí vydávají protestanté sami, stran všech missionářů, a což zvláště pamětihodno jest, i o těch, kteříž náležejí jesuitskému řádu. V roce 1884. jednalo se na kongressu ve Washingtonu o příspěvek, ježž dával stát na vychování mladých Indiánů. Mr. West, senátor z Missouri měl stran této věci řeč, v nížto uvedl, kterak na svém výletu do hor v příčině záležitosti výchovy indiánských dětí jenom jedno dobré shledal: „Jsem,“ pravil řečník, „protestantem, v té víře jsem vychován, a doufám, že zemru také jako protestant; ale já vyslovuji, že soustava od jesuitů přijatá, jest ta nejvhodnější, a jediné praktická k výchově Indiánů. Když senátor z Massachusettska tvrdil, že lepší výsledek jesuitů ku civilisování Indiánů v tom se zakládá, že jesuité se na celo své úloze věnují, trefil do černa. Volte sobě protestantského duchovního, a pošlete ho do dalekého západu, — přidejme, že má dostatečnou horlivost a pilnost, — ale on cestuje s rodinou, ohlédá se zpět na civilisovaný svět, který nerad opouští, a tak se oddává svému úkolu jen na polo. Volte však jesuitu, a vizte, co bude činiti. On je kazatel z půlky, a z půlky jako voják, náležeje tovaryšstvu Ježíšovu. On nemá nic, než šat, kterým se odívá. Obržev od svého generála třeba o půlnoci rozkaz, aby se odebral do pustin afrických, anebo do vnitra asiatského, vstane a jde bez odporu, neboť on žije, oddělen jsa od světa. Mluvil jsem s P. Cavallierim, kterýž 50 let mezi Indiany žije. Přibyl z Italie, a jest i knězem i lékařem. Když jsem ho v jeho skrovné cbýži navštívil, ležel na loži, jsa tísněn chorobou. Indiáné ho denně navštěvují. Muž tento zasvětil svůj život všechen svému povolání, a jakého výsledku se dodělal? Dnes jsou ploskohlaví Indiáné nejméně sto let v civilisaci pokročilejší nežli druzí Indiáné v Montané (v horách) . . .“ Tentýž senátor navštívil tamtéž chlapecké školy, ježž řídí jesuité, a dívčí, na nichž vyučují řeholnice a velice pochvalně se o nich vyjadřuje. Dívky se učí neotliko čísti, psáti a počítati, ale také šiti, učí se hudbě, a domácím hospodářství. Hoši se učí kromě obyčejných předmětů, polnímu hospodářství, kovářství, tesařství a truhlářství. Aby hoši, navrátivše se do lesů, nezdivočili, volili jesuité zvláštní způsob, aby je udrželi v započaté křesťanské osvětě. Ku konci vychování starají se, aby vešli v manželství s dívkami, po křesťanskou vychovanými, těm vystaví domky, a jsou jim ku pomoci, aby sobě vzdělali po kusech pole, a tak je navykají stálým sídlům, a zachovávají je jako základ ku budoucí civilisaci kmene celého. Tentýž senátor také vypravuje, že není jiného způsobu ku civilisování těch kmenů, leč když dívky jsou vedeny ve zvláštních útulnách, neboli v domech vychovatelům blízkých, jakož se děje u jesuitů. Jestliže dívky zůstávají u rodičů, byť i do škol chodily, civilisace málo kráčí ku předu. Indiáné mají všecku práci za věc nečestnou, (as tak, jak to bylo u Řeků a Římanů), a odkazují ji ženám. Také prý sobě, jak dokládá dotčený senátor, trpce stěžoval druhý náčelník ploskohlavých Indiánů, že prý se na školách hoši ku práci vedou, a tak prý se snižují ruční prací, jako by byli ženami. Jesuité vykonali stkvěle úkol svůj, zavedli ve školství internát, rodičové smí jenom jednou za týden navštívit dívky své, a jenom u přítomnosti některého z Jesuitů. Na to učinil senátor návrh, aby se povolilo na dotčené školy 26.000 dolarů. A když i jiní senátoři velebili missii Jesuitů, přidal ještě: „V jedenácti missiích protestantských, které jsem navštívil, — mluvím jako protestant — neučinilo se ani kroku ku předu v civilisaci Indiánů, kdežto dvě missie jesuitů mají takové výsledky!“

A tak jest na jisto postaveno, že katolická Církev, i podle svědectví jinověrců, jediná má sílu do sebe, ovšem že z Boha, aby missiemi mezi národy křesťanskými oživila sv. víru a život podle zákona Páně, a aby mezi národy pohanskými Krista Pána blásala, a jho Páně jim příjemným učinila.

Mladý mučedník Abdu'l Masich, židovský hoch ze Singary.

(Obrázek dle „Katholische Missionen“, podává F. P. Kosík.)

Vysoko na příkré úbočí skalní, na pravém břehu horního Tigridu rozkládá se stará pevnost Kurdův Diarbekir. Kara Amid (tmavá Amid) od Arabů jest nazvána pro tmavou barvu mohutných, přes 10 m. vysokých hradeb, které z obrovských čedičových kvádrů vystavěny, ve velkém oblouku pevnost obkličují. 72 pevné věže, skvosty to starého stavitelství, zdobí cimbuří pevnosti, pyšně do údolí shlízejíce. S úžasem patří cestující, z údolí vzhůru vystupující, na statně a pyšně stojící pevnost. Kdo však některou z tmavých bran a úzkých, křivých ulic do vnitřku vejde ihned pozná, že i zde kletba vlády turecké panuje; neboť pravdiva jsou slova: „Kam šlápne kopyto koně tureckého, tam ani travka neroste“. Ještě sice tu a tam září okouzlující lesk pozůstalé nádhery; stopy jsou to bývalé velikosti, při čemž ovšem veliký úpadek nijak se nedá zakryti. Tmavá Amid podobá se jako mnohé turecké město, skvostnému, zlatem protkanému rouchu kalifa, které zašpiněno a rozedráno v blátě leží. Pouze 20.000 obyvatelů zůstalo z tak lidnatého dříve města. Tvoří pestrou směs nejrůznějších barev, řečí a náboženství. Setkáš se tu s Allah volajícími Araby a Turky, se slunce ctícími Šemsiesy, s Kurdy, ano se všemi možnými sektami východu; s Chaldehy a Jakobity, Armeny a Řeky, s jejich biskupy a patriarchy, které Papas a Vartabeds ve svých zdech hostí. Také hrstka židů bydlí tu v nejspínavějším koutě.

Však i katolická církev dobyla si zde pevného místečka, odkud tiše sice, však s bohatým úspěchem nových členů si získává. Srdnatí otcové kapucíni byli to, kteří kříží místo zjednali vedle půlměsíce. Bez ozdob, skromně stojí nepatrný jejich klášter na skalním terasu a shlíží pokojně dolů na hluk a hřmot moslemínského města. — Sem provázej mne, milý čtenáři! V klášterní zahrádce ve stínu stoletého, košatého platanu sedí ctihodný stařec ve hnědé kapucínské kutně, pravá to postava patriarchy. Dlouhý v kučeravých vlnách splývá mu na prsa a bělostně se leskne v paprsku slunečním, který tichounce se hýbající větve proráží; několik bělouňkých kadeří vyčnívá zpod čepičky, vrch hlavy pokrývající, a dvě jasné klidné oči září pod hustým obočím. Ruce v klíně sepnuté, zavřenou knihu vedle sebe na zvětralé kamenné lavici, sedí tu a hledí dolů na množství domků, před ním se rozkládajících. Tiše pohybují se rtové jeho odřikávající modlitbu, kterou jistě za ubohý, zaslepený národ proroka obětuje. Potom chopí se knihy vedle položené. Knihu tu poslal mu za dar přítel jeho, který jest duchovním v krásné, vzdálené Itálii, a připojil, že v ní milé zprávy nalezne o svém misijnářském působišti — o Mesopotamii. Otevřel knihu, a hle úsměv jeví se mu ve tváři.

„Syrská“, pochvalně řekl sám k sobě Pater Battista a četl polohlasitě titul, který zněl: O mučednické smrti Mar Abdu'l Masicha ze Singary v Mesopotamii, dle starého syrského rukopisu. „Ach! to je krásné“, přikývl si Pater Battista, položil knihu na kolena, rozevřel ji a brzy pohroužil se v její obsah. Čím déle četl, tím pozornější a živější stávala se jeho tvář a pohyby, a soucit bylo mu zřítí v očích. „Zitto, Padre, zitto, Padre, fi, fi, fi“! (Rychle otče, rychle otče), zakřičel Bello, žlutozelený papoušek a třepetal vesele křídly ve své kleci, která visela v besídce, hustou, krásnou zelení obrostlé. Však starý přítel, který sice rád si s papouškem zahrál, tentokrát si ho ani nevšiml, tak byl zabrán ve čtení, že ho ani neslyšel. Také několikrát opěťované „E viva Quardiano“ (zdráv buď quardiane)! zůstalo bez výsledku, a pták louskal kukuřičová zrnka a jen chvílemi na jevo dával svou nevoli, křiče: „Fi, fi, Quardiano“!

Jak krásný a pobudlivý byl obraz oné syrské knihy, viděti z toho, že oči dobrého quardiána plnily se znenáhla slzami, které vždy víc a více stékaly na jeho vous a tam se leskly a třpytily jako rosa na kvetoucích bylinkách. Již rozevřel poslední stránku, přečetl ji a přejel si suchou, třesoucí se rukou oči, pozdvihl knihu vzhůru a uctivě ji polibil, jakoby to byly ostatky některého svatého mučedníka.

V tom právě okamžiku ozvaly se veselé hlasy v tichu klášterním; přicházeli k besidce chovanci malé školy klášterní. Byli jednoduše, však čistou oblečení v malebný kroj východní. Otevřené, světle barvené kazajky Zuv-s dvoji řadou lesklých, kovových knoflíků, široké kalhoty pod kolena, tkaničkou upevněné, malé kožené sandály, pestrou šerpu kolem pasu, havran vlas červenou čapku pokrytý.

„Otče Battisto, otče Battisto, pokoj s tebou“, volali všichni a tlačili se ke svému milému představenému. Jedni sedli si vedle něho na kamennou lavici, jiní opřeli se o mohutný kmen platanu, držíce se kolem krku, nejmenší rozložili si nohy křížem na trávníku a pohlíželi svýma černýma očima důvěrně na otce Quardiána, který laskavě a vlídně k nim se choval.

„Meleku“, ptal se nejmenšího. „čemu jsi se dnes krásnému naučil?“

„Mnohému krásnému“, odpověděl živě hoch, „otče Everardo, příběhu o mladém mučedníku Thar... Thar...“

„Tharsiciovi“, pomohli mu ostatní.

„Ó, jak rád bych byl také mučedníkem!“

„Rád bys byl mučedníkem Meleku?“ pravil quardián a hladil hochovu bledou tvář.

„Meleku!“ pokračoval quardián, „častěji jsem si na tebe ráno vzpomněl, když jsem tuto knihu četl.“

„Otče“, ptal se hoch. „jest v ní něco o Meleku?“ a chápal se hubenou rukou vkusně vázané knihy. —

„Není“, odpověděl quardian usmívaje se. „v ní ničeho o Meleku, však o jiném hochu z té vlasti, ze Singary, který pro Krista mnoho, velmi mnoho vytrpěl, ano i svou nevinnou krev prolil a nyní v nebesích se raduje.“

„Otče, otče, vypravuj nám, vypravuj!“ volali jeden přes druhého; vždyť nikdo jim krásně nevyprávěl, nikdo je tak mile nebavil jako Pater Battista. Nyní všichni shlukli se do kola a oči jejich toužebně utkvěly na rtech cti-hodného starce.

Pater quardian vyňal a opatrně otevřel svou objemnou, z kory březové urohenou tabatěrku, vzal notný šňupec, schoval pak jak tabatěrku, tak i veliký červený šátek do rukávu své kutny, knihu položil před sebe a počal vypravovati:

1. Abdul Masich od pastýřů pokřtěn.

„Bylo to r. 390. po narození Páně. Toho času v Persii převahu měli magové — hadači z hvězd, tehdy četný národ židovský ve veliké byl úctě a vážnosti v Mesopotamii a v pohoří Singary. V hornaté krajině singarské žil bohatý žid rodem ze samé Singary: oplýval stády a čeledí, statky a poklady, synů měl mnoho a byl pohlavárem tamnějších židů, — nazýval se Levi.“

Všichni synové, ani nejmenšího Ašera (t. j. tolik jako statky pozebrnaný) nevyjímaje, jemuž bylo teprv 11 let, pásali na rozsáhlých nivách a na stráních horských stáda otce svého. Nedaleko pastvin, u paty hory, ve stínu cypřišů byla studnice, z níž pastýřové svá stáda napájeli. Tam přicházel i Ašer, syn Leviho a setkával se často s pastýři křesťanů a perských magů.

Zatím, co stáda pila, pastýři se posadili a pojídali společně chléb. Křesťanští pastýři a pastýři perských hadačů společili se spolu, jen Ašer seděl sám, odloučen od ostatních, neměl druhu svého náboženství, jenž by s ním jedl, a pastýřové křesťanští stranili se ho a nedovolili mu, aby s nimi jedl, nýbrž aby dříve křesťanem se stal j ko jsou oni.

A sedíce při společném jídle, vyprávěli si v důvěrném hovoru velmi zajímavé příběhy ze života Krista, Syna Božího, Vykupitele našeho, o bojích a vítězstvích svatých mučedníků, jak to od svých rodičů slyšávali. Ašer sedal stranou, smutně, a naslouchal žalem skličen jejich řečem.

Jednoho dne, když se zase u studnice všichni sešli, dodal si Ašer zmužilosti, přísedl ke křesťanským pastevcům a pravil lítostivým hlasem: „Bratři, prosím vás, dovolte mi s vámi pojísti a neodlučujte se tak ode mne“.

„Chceš-li se očistiti křtem — a státi se křesťanem, pak můžeš s námi jísti“, odpověděli křesťanští hoši.

Ašer na to: „Bratři, pokřtíte mne, hle, zde voda, co brání, abych byl pokřtěn“?

„Zde na tomto místě nesluší se křtiti, nýbrž v chrámu od kněze musí se křest udělovati“, řekli křesťané.

Ašer prosil stále slovy: „Chrám jest daleko odtud a kněze také není na blízku, a pak bojím se hněvu svého otce, matky a bratrů. Zde jest i místo, i čas příhodný. Není to po právu, že tak odloučen od vás sám býti musím a touhu srdce svého ukojiti nemohu; vždyť, když vás Kristus v pravdě Bohem jest, a když Bohu srdce pokorné a skroušené milejší jest nad oběť zápalnou, jak jsem se toho od vás dozvěděl a nyní pevně věřím, pak zajisté doplní sám, co mi chybí ku dokonalé přípravě, abych od vás pokřtěn býti mohl, když daleko jest odtud chrám i kněz. — Nuže, odhodlejte se, bratři, a pokřtíte mne křtem Kristovým, a Kristus sám zajisté dokoná dílo rukou vašich a mého posvěcení“.

A pastevcí vidouce Ašerovu odhodlanost, povstali, svlékli ho ze šatů, ponořili do vody a všichni jedněmi ústy volali: „Budiž pokřtěn, služebník Kristův, ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého; ostatní pak slova, která kněz při křtu sv. mluví, doplň ty, Kriste, Bože náš a našich kněží, a vylej svoje požehnání na vodu, kterou služebník tvůj po svém přání křtěn jest“!

A když ho třikráte do vody ponořili, jak to v kostele vídali, pak hochá z vody vytáhli, všichni ho polibili a objali, rozjaření jsouce radostí. Potom chlékli ho svátečně ve svá čistá roucha a usadili se s ním ke společné hostině, kterou Ašerovi na počest uspořádali.“

Pater Battista pozoroval se zálibou napjetí a pozornost poslouchajících jinochů. „Hassané“, tázal se jednoho ze starších, který opřen byl o kmen platanu, „viděl jsi již někdy křtiti“?

„Ano, otče, viděl jsem, jak Pater Valenta mou sestřičku Abbu křtil“.

„Pamatuješ se ještě, jak se to dělá“?

„Pamatuji otče: několikráte ji Pater Valenta žehnal na čele a na prsou, mluvil při tom svatá slova, jimž jsem nerozuměl, pak dával sestřičce do úst sůl, při čemž se dala do pláče; potom pomazal ji olejem a balsamem a při tom zase říkal svatá slova. Pak vzal skořepinu a lil třikráte vodu na hlavu a říkal: „Abbo, já tebe křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“. Pak vložil na Abbu bílý šátek, a já držel hořící svíci, a ještě mnoho jiného, což jsem již zapomněl“.

„Byl tedy křest Ašera, onoho židovského hochy, pravý a platný“? tázal se quardián.

„Nevím, otče“, odpověděl Hassan.

„Ó byl platný, otče“, zvolal malý Melek.

„Proč myslíš, že byl platný“? ptal se quardián.

„Poněvadž jinoch ten již v nebi jest; ditky však, které pokřtěny nebyly, nepřijdou do nebe, řekl nám Páter Everardo“.

(Pokr.)

Milosrdné sestry kongregace svatého Karla Boromejského.

Z neklamných pramenů sestavil Fr. Musil, farář v Žitovlicích.

(Pokračování).

Po Brionovi byl duchovním přednostou sester Antoine (Antoá) věhlasný moudrou pevností ducha a dobrotou srdce. Pro odepření revoluční přísahy musil též do vyhnanství, po návratu stal se farářem ve svém rodišti St. Clementu.

Velice želel, že se nedostává dělníků na vinici Páně. Vybral si neschopnější a nábožné chlapce své farní osady, vychovával a učil je, připravoval na kněžství. Z jeho školy mnoho výtečných kněží vyšlo. Janson, biskup v Nancích povolal ho k svému velechrámu a učinil kanovníkem, brzo na to jmenoval svým generalním vikářem a představeným řádu sv. Karla. V červenecové revoluci musil biskup Janson dáti se na útěk, Antoine zůstal samotou k obraně své a kněžstva proti návalu rozjitřených vášní. Byl ku podivu cinný, aniž by zanedbával řád spravovati. Všechny sestry měly v něm dobrotivého otce, který jejich prosby laskavě zkoumal a žádnou odůvodněnou nezamítl.

Po jeho smrti v prosinci 1833 ustanovil biskup Janson přednostou řádu Menjauda (Menžod), kanovníka a čestného generalního vikáře svého. Ten úřad podržel Menjaud, i když 1839 stal se biskupem koadjutorem a všechna správa diecese naň padla. Jak moudře a dobrotivě spravoval diecesi i řád, souvěký spisovatel vypravovati opomněl, aby neurazil jeho skromnost. Až roku 1842 odevzdal kongregaci Marquetovi v správu.

Mnoho znamenitého jest vypravovati o zmíněném biskupu *Torbina Jansoni*. Sám nebyl nikdy správcem řádu, ale stále choval jej v srdci a jeho blaho podporoval přímo i prostřednictvím obou jmenovaných komisařů.

Vznešenost rodu, náramné bohatství, stkvělé vychování, nejlichotivější vyhlídky mohly ho spoutati pro svět; on ale světa se zřekl pro Boha, aby sebe jemu samému dal v obět.

Sotva že byl posvěcen na kněze, přemýšlel, čím by v srdcích vymřelou viru oživil. Založil roku 1815 s abbém Rauzanem společnost missijní k hlásání slova Božího a konání náboženských cvičení po Francii. Členové nazváni otcové milosrdenství skládali od roku 1830 sliby, měli hlavní dům v Paříži a více filiálek v celém Francouzsku. Mezi nadanými řečníky vynikal Janson sám nevšedně. Aby svému mohutnému hlasu zjednal ještě více úchvatnosti, putoval do svaté země. V poutnickém hávu kráčeje od místa k místu, kde Spasitel byl živ, živě představoval sobě a lidu, kterak jsme poutníci a cizinci na zemi.

Ve Smyrně odbyval Francouzům tam zůstávajícím missii, kázal výmluvně o své pouti na posvátný Sion. Potom zas uchopil poutní berlu, šel dále do Palestiny, navštívil břehy Jordánu, Betlém, Nazaret, Tábor, Kalvarii. Zde sebe a všecko své obětoval Tomu, jenž na tom místě obětoval se krvavě za všecky. Zde ze svatého kříže, kterému se zasvětil za učedníka, navázil si milosti, která mu napotom pomáhala nésti kříže. Zde roztoužil se slzy roně po věčném Jerusalemě, aby na oslaveného Pána a Mistra zřel tváří v tvář.

Ve Francii po návratu dále konal missie. Posluchačů hrnulo se huště kolem jeho kazatelny, jeho řeči provivané láskou Vykupitelovou, kterou plál a všechny roznécovav, měly nesmírný užitek. Viděli, že následuje šlépějích Ježíšových jako v svaté zemi, tak i ve všem životě. Každému bylo v mysli, jako by bezděky se držel kazatelova roucha a volal: „Tábni mne s sebou v učed-

nictví Vykupitelovo“! Aby jemu přivedl všechny co nejbliže, byla po jeho návrhu a jeho přičiněním posvátná místa Palestiny napodobena na hoře Valerii u Paříže dobrotivými příspěvky celé Francie a navštěvována pak v jistých dnech v roce od nesčetných poutníků, i krále a princů.

Roku 1824 byl povýšen na biskupský stolec v Nancích. Dbaje všestranně naplniti své božské poslání, uvedl si do diecese milé své missie. Sám spěchal na ta místa, aby rozdmýchal horlivost, kázal s výsledkem podivuhodným a plakával radostí, když osadníci skoro bez výjimky přijímali z jeho rukou nejsvětější Svátost.

Jeho práce korunovány protiventstvem. Dne 26. července 1830 odešel z Nanc birmovat a — nevrátil se nikdy. Jen s námahou ušel úkladu a utekl do Pruska. Odtud cestoval do Švýcar, Říma a do Paříže zpět. Jsa násilně vzdálen od svého stádece nebyl nečinný, všude rozdával chléb slova Božího; avšak Francouzsko bylo mu působistěm úzkým. Přepřel se do spojených států v Americe, aby tam pokrok víry shlédl a rozmnožoval. Šel až k divochům, ti se divili prostomyslně a pokládali si za štěstí, že mají u sebe toho věhlasného otce, který — tak říkali — překročil veliké moře, aby navštívil hrob Vykupitelův.

Zvláště v Kanadě činil divy horlivosti. Obyvatelé lnuli na jeho rtech a šli za ním na mnoho mil, aby ho ještě dále slyšeli. Odbýval tam s pomocí domácích kněží missie. Slovo spásy napsal mnohým do srdce a při odchodu všem zřetelně vysoko do vzduchu vztýčením velikánského kříže na nejvyšší jejich hoře.

Vraceje se do Francie v New-Yorku pobídl francouzské katolíky, aby si pořídili nový kostel. Na čelo úpisného listu napsal své jméno se značným příspěvkem, a za málo dní byl náklad na velikolepou stavbu sebrán.

Jako blesk vychází od východu a ukazuje se až na západ, tak nesla se žhavá láska Jansonova z Ameriky až do Číny. Působení jeho tam ale nepřirovnáme blesku, který s hřmotem činí hrůzu, nýbrž rose z ranní zoře. Hlásal, že kdysi nebesa srosila božské dítě Ježíška, roztomilé slastné děťátko k radosti všech dítek. Nyní zvěděl, jak nesčíslně mnoho dítek bývá utraceno od nemilosrdných rodičů. Házejí je do vápenic, do řek, zardousí je, vysazují je v noci na cesty, kdež bývají sežrány od psů neb vepřů. Zalostný osud těch nevinátek milosti křtu postrádajících dojmál Jansonova velice, i vymyslíl si nejlíbeznější pomocný prostředek: křesťanské dívky v Evropě sbromážditi pod prapor pokojného křížáctví. Chodil po Francii a Belgii, všude vybízel k účasti s předivným výsledkem, až vysílený one mocněl, ale nedbaje toho šel do Paříže s úmyslem, že odtud se vydá do jižní Francie, Savojska, Švýcarska, Rakouska, Pruska, Holandska, Anglicka, Irska a Škotska, aby svou armádu maličkých sesílil. Avšak v Masilii zastihla ho smrt dne 11. července 1844. Umíraje odevzdal péči o svůj podnik arcibiskupovi chalcedonskému, vrchnímu správci misionářů na Oceanii, kterýž sídlil v Paříži.

Ten původ má spolek „svaté Děťství Ježíšovo“. Kněží misionáři v Číně ty dívky povržené sbírají neb rodičům protivně od nich kupují a křtí, ve svých ústavách společně s Milosrdnými sestrami nábožně vychovávají, vyučují a připravují pro všeliké povolání. Těm chovanci křesťanství dále se šíří u pohanů. Těmto i dospělejším a starým dostává se od těch duchovních tělesného i duševního opatření, zejména otrokům, které vykupují a churavcům, které ve svých nemocnicích ošetřují. K tomu přispívají školní dívky, údové „svatého Děťství“ kratičkou modlitbou a skrovným dárkem měsíčně 2 krejcarů a chudí méně. Za to se obětují za ně mše svaté a poskytují se jim odpustky. Mocně to působí na jejich nábožně mravné vychování.

„Svaté Děťství Ježíšovo“, kteréž má střeďistě pro nás u řeholníků rajhradských sv. Beuedikta v Brně, valně rozšířeno jest po světě a šíří se i v naší vlasti.

Ještě zbývá dodati o apoštolském náměstku Ježíše Krista, že Milosrdným sestram byl vždy oddán láskou svrchovanou. Pokládal si za štěstí, že má v diecési dvě četné kongregace: otců milosrdenství a milosrdných sester, kteréž obě slouží výtečně předmětům jeho lásky: Bobu a chudým. Sestry podporoval všemožným způsobem; skrze jejich ruce sypal ze svého značného jmění štědrě do lůna nuzných; pro jejich útulky, kde měly se zříditi, jeho dobrota neznala mezí. Tím se zmenšil jeho majetek. Zmírnil, nikoli dary, nýbrž potřeby své. Lesklý svůj byt v paláci pronajal a spokojil se jiným skrovnějším. I vzdálený od Nanc zůstával rádu všim srdcem přízniv a s ním v obcování. Generální představená Hyacintha navštěvovala ho v Paříži a navracela se pokaždé s hojností důkazů jeho otecké laskavosti, sestram přinesla jeho požehnání a vypravovala o jeho strastech i slastech.

X.

Jakkoli rád byl již rozvětven po Lotrinsku a sousedních zemích, soustředil se stále v Nancích v mateřinci, bývalém domě původce Chauvenela. Myslilo se, že odchylkou od jednoty se slabila by se působnost, která takové divy tvořila.

Léta Páně 1777 zavítal do Nanc císař Josef II., dne 13. dubna vešel do nemocnice Milosrdných sester, sbledal jejich posluhu a domácnost vzornou, umínil si jejich řád uvésti do Rakouska. Dostal několik sester do Vídně. Dalo se očekávati, že zrno horčičné takovou rukou vseté a pěstované i v té půdě vypučí a vzroste v mohutný strom. Vždyť vévodství Lotrinsko bylo právě tak blízko spřízněno s císařstvím německo-rakouským. Marie Teresie, nejstarší dcera císaře Karla VI., protože neměl syna, dědička trůnu, byla zasnoubena Františkovi, vévodovi lotrinskému. Josef II. byl první zrozenec z toho manželství. Ale naděje se nenaplnila. Sestry při tehdejší náboženské rozháranosti v sídelním císařském městě nemohly obstáti, navrátily se do Lotrinska. Říše však neměla ostatí bez dobrodini rádu. Měl vzniknouti jako původně z vlastního popudu, aby bylo zjevno, že jest z božské, nikoli lidské moci.

V roce 1834 přišly do mateřince v Nancích dvě panny a za rok opět dvě z Čech, aby vstoupily do rádu, tu vycvičily se a potom dle posvátné regule činně působily v rakouských zemích. Po odbytém noviciátě složily na svátek Narození Panny Marie r. 1837 svaté sliby, načež se vypravily k návratu do vlasti. Máť Hyacintha propouštějíc je, připojila jim zkušenou Teresii Helvigovou ze špitálu v Treviru a ještě jednu starší sestru Voršilu Ubru (Ubrý).

Těch šest co porídí? Šly na neurčito, bez zámožnosti jako druhy apoštolé. Avšak i jim platilo, co řekl božský Mistr těm svým poslancům: „Neboj se, maličké stáde, neboť se zalíbilo Otci vašemu dáti vám království“ (Luk. 12, 32.).

Na svátek sv. Václava, zemského patrona, v témž roce přibýly do Prahy. Nejdříve sloužily slepcům v ústavě v Brusce, jež založil doktor Alois Klár. Avšak obor jejich působnosti měl býti rozsáhlejší. Odvážily se s málem peněz ale s plnou důvěrou v Boha zakládati si na úbočí Hradčan pod Petřínem nedaleko knížecího Lobkovického paláce, jakožto na nejpříhodnějším svému účelu místě mateřinec, šťastně pomocí šlechty v roce 1855; dostavěly jej a při něm vkusný chrám zasvěcený sv. Karlu Boromejskému s pobočními oltáři Srdce Pána Ježíše a Panny Marie; onen má od roku 1882 milostný obraz Panny Marie, „Matky dobré rady“, malovaný na atlase, přinesený z Itálie, představující zázračné přenešení původního ze Skadaru v Albanii do Genazzana v Itálii přes moře.

Řád božským požehnáním se zmáhal a rozkládal po vlasti. Do desíti let měl osm domů mimo ty, které se připravovaly, byly to: mateřinec a blíž něho sirotčinec, nemocnice v Rožďalovicích a v Podoli níže Mělnika, v Třeboni

založená od kněžny Schwarzenbergové, v Litoměřicích od biskupa Augustina Bartoloměje Hille, v Prčicích od tam narozeného Františka Pištěka, arcibiskupa ve Lvově, v Oseku v litoměřické diecési od tamní řehole Cisterciáků.

Představená Teresie pravdivě říkávala: „Boží prozřetelnost nikdy nás neopustila; jsme někdy v tísni, ale Pán Bůh pomůže vždy v pravý čas“.

Pražský kníže arcibiskup baron Alois Šrenk i jeho nástupcové kardinálové Bedřich kníže Schwarzenberg a František hrabě Schönborn pojali sestry v svou oteckou péči a lásku jako biskupové v Toulou a Nancích.

Řehole v Čechách byla úplně neodvislá od původu v Lotrinsku, ale sestry trvaly v duchovním spojení s mateřincem v Nancích, tam pohledávaly dopisováním ve všem závažném a pochybném rady matky Hyacinthy, kteráž k nim lnula se stejnou láskou.

Na podzim 1847 duchovní přednosta sester nancských, vraceje se z Berlína, zastavil se v Praze u sester v mateřinci a prodlél tam dva dni.

Helena kněžna z Lobkovic byla s Milosrdnými sestrami jednoho srdce a ducha. V Rožďalovicích, sídle svého panství, koupila pro ně u prostřed města dům, přestavěla a rozšířila jej v klášter s nemocnicí. Tam v kapli se modliti, nemocné navštěvovati a ošetřovati bylo jí rozkoší.

Následkem neštovic oslepla na obě oči, lékaři říkali, že jí není pomoci. Na den sv. Aloisia, patrona zámecké kaple, při mši svaté o pozdvihování prohlédla a dále viděla dobře. Říkávala vděčně, že Bůh sám jí navrátíl zrak.

Plesala, když po její snažné prosbě svatá Apoštolská stolice svolila, aby pro její osobu v zámecké kapli byla ustavičně nejsvětější svátost Oltární.

Na svých polích nedopustila v neděle a svátky nikdy co pracovati, ani svolením duchovní správy, i když se vidělo nutně třeba; říkávala, že její úroda jest na poli jako pod střechou v Boží moci.

Každého dne byla na mši svaté a teprv potom snídala. Postila se přísně víc, než přikázáno. V každý týden se zpovídala a přijala tělo Páně.

Velice starostlivá byla o chudé a nemocné.

V čase bídy a neúrody říkala, že jí ani nechutná jísti, když pomyslí, jak je chudým lidem, ona má hojnost, a oni trpí hladem; nyní když dráž prodává Boží nadělení, že musí tím více dávat; žádala, ať jen poví se jí bez šetření, kde třeba pomoci.

Sama vcházela i do špinavých chatrčí dávat podpory nuzákům a sloužit churavcům i těm, kteří měli hnusné boláky neb nakažlivé neduhy. Duchovního s nejsvětější Svátostí pokaždé doprovázela až k nemocnému, jemuž přispívala k duševní úlevě modlitbou a potěchou.

Byla nakažena cholerou, ospykami; sotva že se uzdravila, nedala se zdržovati, aby se šetřila.

Nenadále v dubnu 1856 onemocněla horečkou, zdálo se, že lehce, ale nemoc rychle postupovala. Požádala záhy duchovního správce, aby jí posloužil svátostmi umírajících. Skonala dne 15. dubna ve věku 51 let. K poslednímu výdechu, když byla na každého z přítomných se podívala, v tváři se vyjasnila a taková zůstala mrtva po dva dni, třetího dne červenost na licích modrala. Tělo až do pátého dne před uzavřením do rakve bylo při dost teplé povětrnosti bez všeho zápachu.

Srdcelomný stesk a nárek valného zástupu byl při slavnostních službách Božích za tu šlechetnou duši, než tělesná schránka byla odvezena do Hořína u Mělníka k pochování do rodině knížecí hrobky.

Jako panna moudrá vyšla se světlem neviny a dobrých skutků proti nebeskému Ženichovi, aby vešla k jeho věčným svatebním hodům.

(Pokr.)

Co jest zázrak a jak jej rozdělujeme?

Napsal JAN PAULY.

Slepi vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují,
hluší slyší, mrtví vstávají z mrtvých.

Mat. 11, 4—5.

Co jest zázrak? Sv. Tomáš Aquinský, ona veliká hvězda na poli bohoslovném, odpovídá na otázku tu takto: Zázrakem nazýváme tu událost, která jest řízením božským mimo pořádek tohoto světa vyvolána. ¹⁾ Když tedy zázrak mimo řád tohoto světa se děje, nemůže nijakým způsobem vykonán býti působením sil dle zákonů přírodních. A co neděje se dle řádu přírody, zůstává tajemnou událostí pro oko naše a proto právem nazývá Dr. Hellingger zázrak tajemstvím přírody. ²⁾

Žádná bytosť, cokoliv jich na světě jest, nepovstala bez příčiny. Každá má a musí míti svoji příčinu; neboť příčina plodí teprve výsledek. Tak malíř jest příčinou obrazu a obraz jest výsledkem. Bez malíře obraz povstati nemůže, čili jinak řečeno: kde jest výsledek, musí býti i příčina, jedno bez druhého mysliti si nelze.

Při zázraku vidíme nějakou událost, výsledek, který smysly svými dobře poznáváme. My patříme na výsledek a porovnáváme jej s výsledky, které přírodní síly dle přírodních zákonů tvoří, a tu shledáme, že výsledek tento příroda takovým způsobem nijak utvořiti nemůže. V přírodě tedy není příčina zázraku neboť zázrak by byl událostí přirozenou a nevzbuzoval by obdivu, zkrátka zázrak by přestal býti zázrakem. Pak nenazýváme zázrakem zrůst rostlin, poněvadž síly přírodní tvoří rostlinu zcela přirozeným pochodem který lidstvu dobře jest znám. Příčina rostliny není nám tajná jest známa. Musí tedy nutně příčina zázraku býti mimo řád světa, mimo přírodu a proto jest skryta před námi. Avšak to, co tajná příčina tvoří, vzbuzuje obdiv. To, co před sebou mám, co jasně poznávám svými smysly, čeho ale uarně příčinu ve světě hledám, abych si toho povstání vysvětlil, vzbuzuje u mně úžas a obdiv. Kdo by se nedivil tomu, kdyby rázem voda, kterou nesu proměnila se ve víno skutečné. Přírodní síly přece nikdy nic podobného nevytvořily a vytvořiti také nemohou. Ale výsledek tu mám: voda stala se vínem. Kde jest příčina tohoto záhadného zjevu? Na tuto otázku nemohu si odpověděti: Příčina jest tajná a proto divím se výsledku. Přicházíme tedy ku dvěma bodům zázraku; a těmi jsou: Skrytá příčina a obdiv vzbuzující výsledek.

Aby zázrak skutečně pravým zázrakem byl, musí příčina jeho skryta býti všem lidem všech věků přítomných, minulých, budoucích. Nemohli bychom tedy zázrakem nazvati nějaký fysický pokus, který ve své příčině lidu nevzdělanému jest neznámým. Proč? Poněvadž příčinu toho výjevu zná každý kdo fysikou se zabýval. Tak na př. lid ví dobře, že pomocí telegrafu může v kratičké době seznati, co právě ve veliké dalce se děje. Prostý člověk nedovede si pochopit ten vysvětliti; příčina toho jest pro něho tajnou a přece telegrafování za žádný zázrak nepokládá.

Abychom mohli pravé zázraky poznati musíme míti jisté známky, dle nichž je poznáváme. Známky tyto jsou:

1. Zázrak musí převyšovati přirozený řád; t. j. běh jeho musí býti nadpřirozený a on sám tudíž událostí nadpřirozenou. ³⁾ Nelze tedy zázrakem nazvati nějakou událost přirozenou, byť sebe větší obdiv vzbuzovala. Každá událost přirozená vykonána jest silami přírodními a proto může

¹⁾ Summa contra gentiles pag. 204.

²⁾ Apologie des Christenthums 1—2. str 160.

³⁾ Summa theologica I. quaest. 110. art. 4. — I. 114, 4.

v příčině své poznána býti. Nezáleží na tom, zdali hned s poznáním výsledku přijdeme k poznání příčiny. Neznáme-li příčiny hned, můžeme ji poznati po čase; zkrátka v každé události přirozené jest dána možnost poznání její příčiny nikoli však při události nadpřirozené. Zde nemůže nikdo přijíti k poznání příčiny způsobem přirozeným; to jest věci zhora nemožnou.

2. Dále vyžaduje se na zázraku, aby byl událostí neobyčejnou.⁴⁾

Nesmíme však slova ta vykládati si tak, jakoby zázrak častěji státi se nemohl; nesmíme se zde řídití tím náhledem, že vše, co častěji se přibází, sevšední a potom obdivu žádného nevzbuzuje. Tomu jinak dlužno rozuměti. Sv. Tomáš Aquinský praví: Zázrak jest událostí neobyčejnou ne pro svoji řídkost, ale proto, že jest proti obyčejnému běhu přírody.⁵⁾ Tak na př. záračné uzdravení slepého od narození měli bychom stále za zázrak třeba by se v krátku desetkrát opakovalo. Proč? Poněvadž slepci od narození zrak navrátiti v okamžiku, bez použití všech prostředků, toliko pouhým slovem nedovedl posud ani jediný lékař a také nedovede. To není v moci člověka, to jest proti obyčejnému běhu přírody a tudíž pro člověka nedostižným.

3. Další známka pravého zázraku spočívá v tom, že musí býti na dosvědčení věci nadpřirozené!⁶⁾ Zázrak působí Bůh, jenž smyslům našim jest nepochopitelným; On jest tajná příčina zázraku. A to jest přece naprosto nemožným, aby Bůh, který bezprostředně záračný výsledek ve světě vyvolává, působil zázrak na dosvědčení věci přirozené. Toť by přece bylo zbytečným ano nemoudrým jednáním. To co jest přirozeným, může býti rozumem lidským dokonale pochopeno a tudíž také rozumem dokázáno. Bylo by tedy zbytečným něco dokazovati způsobem nadpřirozeným (zázrakem) co zcela dobře přirozeným pochodem (lidským rozumem) dokázati se dá. A že by Bůh něco zbytečného dělal, toho nelze nijak připustiti. To by přece se nesrovnávalo s jeho nejvyšší moudrostí!

4. Konečně žádá se, aby zázrak byl událostí smysly pochopitelnou. Duše člověka přichází do spojení se světem pomocí těla, vlastně pomocí smyslů jeho. Smysl ale chápe jen to, co jest přístupným jemu. To co jest mu přístupným, zůstává jim nepovšimnuto. Tak oko vidí sice různé barvy a dobře je rozeznává, ale vzduchu nevidí, ten jest pro oko naše nepřístupným. A kdyby i ostatním smyslům byl vzduch nepřístupným, nevěděli bychom o něm ničeho, byl by od nás pominut. Zrovna tak se má věc se zázrakem. Kdyby zázrak smysly našimi nechal se pochopiti, nevěděli bychom ani, že zázrak jest.

Přístupme nyní k rozdělení zázraků!

Zázraky co do stupně dělíme ve tři třídy.⁷⁾

Prvou třídu tvoří zázraky nad přírodu. Sem patří všechny ty zázraky, které naprosto převyšují řád tohoto světa. Takovýchto výsledků, které spatřujeme při záracích této třídy, příroda sama nikdy dodělati se nemůže; pro přírodu jest taková věc naprosto nemožnou. Takový zázrak jest vzkříšení mládence najmského⁸⁾ a vzkříšení Lazara v hrobě již odpočívajícího.⁹⁾ Mrtvole život navrátiti jest věc naprosto nemožná pro přírodu; to převyšuje všechny síly přírody.

Do druhé třídy patří zázraky proti přírodě. Výsledek těchto zázraků jest protivný tomu výsledku, který za těchto okolností síly přírody vyvolávají. Tak na př. hodíme-li nějakou látku hořlavou do ohně, shoří, zůstane li

4) Tamtéž 2. 105 art. 7.

5) In libro II. sent. distinct. XVIII. q. 1. art. 3. ad 2.

6) Summa theolog. III. q. 43. art. 4.

7) Benedictus XIV. de beatificatione et canonisatione servorum Dei Lib. IV.

P. 1. c. 1.

8) Sv. Lukáš 7, 11—17.

9) Sv. Jan 11, 20—45.

neporušena, jest to zázrak proti přírodě. Takový zázrak vypravuje nám písmo sv. Mojžíš viděl hořící keř, který uprostřed plamenů ohně zůstal nedotknutým.¹⁰⁾ Na jiném místě vypravuje se nám, kterak král Nabuchodonosor poručil tři mládence z Israele vrhnouti do pece ohnivě, poněvadž zůstavše věrnými svému pravému Bohu, modle klaněti se nechtěli. Bůh odměnil jejich věrnost tím, že vyšli z rozpálené pece neporušeni. Oheň se jich nedotekl.

Do třetí třídy patří zázraky mimo přírodu. Výsledek, který vytvářejí zázraky této třídy, mohou vytvořiti síly přírodní také, ale nikdy tím způsobem jako se děje v zázraku. Tak na př. Vodu ve víno proměnění může příroda. Vodu z vlhké země saje kořen révy, přivádí ji do větví a tyto naplňují hrozny, z nichž víno se lisuje. Naproti tomu proměnění vody ve víno v Kani Galilejské¹¹⁾ nebylo události přirozenou, nýbrž zázrakem. A proč? poněvadž způsob, jímž voda ve víno přešla, nebyl přirozený, nýbrž nadpřirozený co času a prostředků se týká. Příroda k tomuto pochodu potřebuje několik měsíců, Kristus ale to učinil v okamžiku. Příroda nemůže vodu ve víno proměnění bez révy, to jest pro ni naprosto nemožným a to se stalo právě při zázraku v Káni Galilejské! Pouhé slovo Kristovo dostačilo, aby jedním okamžikem takové množství vody ve víno se proměnilo.

Z toho rozdělení patrně poznáváme, že jeden zázrak může býti vyšší než druhý. Zázraky první třídy jsou stupněm nejvyšším a proto také nejpůsobivějším, poněvadž výsledek jejich jest naprosto nemožným pro síly přírodní. Na nejnižším stupni stojí zázraky třetí třídy proto, poněvadž výsledek jejich jest možný pro přírodu, toliko způsob, jímž výsledek povstává, jest nadpřirozený. Přední místo zaujímají zázraky třídy druhé

Conjuration de silence.

(Pokračování.)

Ze svého ohromného bohatství věnovali Trčkové veliké summy peněz na zdar účelů svých, tak verboval mladý Trčka sám několik pluků vojska a byl poslední dobu generalem pěti regimentů kyrysníků, jednoho regimentu dragonů a dvou regimentů pěších; svému vojsku, hlavně důstojníkům dosti nadržel, aby se na ně, až rozhodná doba přijde, spoléhnouti mohl. Při tom cizího majetku nešetřil. Heřman z Černína žaloval, že mu Trčka pobral stříbra na několik tisíc tolarů, Diodati psal Piccolominimu: že šuft Trčka vydrancoval šlechtice při svém odchodu z Plzně, někteří vlastní přátelé chtěli z Plzně utéci a složili drahé věci své v bednách; Trčka dal bedny násilně otevřítí a co se mu líbilo podržel. — K oné žalobě hraběte z Černína doložil Jan Kristof Wolfinger z Plzně svědectví své, řka: „Toho povědom jsem: Když kníže Friedlanský (Waldstein) leta 1634. dne 22. února z města Plzně k Chebu odejiti měl, přinutil pan Adam Erdman Trčka k tomu Pana Otce a Paní Mateř mou nejmilejší, že jsou mu musili sklep vdole v síni v domu svém, kdež bydleli (hrabě s hraběnkou) otevřítí a tu jim 8000 zl, moci vzal, při tom také stříbra mnoho. Nadoznamená hrabinka Silvia Katerina Černínová se musila očitě dívati. Kteréžto stříbro, slýchal jsem jak od Její M. hraběny tak od Jeho M. pana hraběte Heřmana Černína, že jeho bylo za 7000 českých tolarů. A co tu svědčím, že v pravdě to tak jest a ne jinak, to přijímám k své víře. Datum v městě Plzni 16. Februari, letu 1636“.

¹⁰⁾ Kniha Daniel cap. 3.

¹¹⁾ Ev. sv. Jana 2, 1—12.

Z toho si čtenář udělá obraz rodiny Trčků, tak byli otec, matka, syn a dcera. Mladší syn Vilém i mladá paní Trčková rozená Harrachová byli veskrz nevinni, v žádné tajnosti nebyli zasvěceni.

Osm Trčkových regimentů se zdálo nad jiné spolehlivých. Na podzim a v zimě r. 1633—1634 se usilovně vyjednávalo s nepřítelem, Trčka a Thurn se Švédou, Kinský s Francouzi; a nápadno jest, že Waldstein obsadil za téže zimy celou zemi Českou vojskem svým. Ubohý národ se tomu bránil, bránila vláda zemská, sám císař poroučel, položit armádu do jiných zemí; ale Waldstein — Trčka rozložili přece po Čechách. Měliť k tomu zajisté své příčiny.

Země česká byla tenkrát zchudla. Patnáctiletá válka, kontribuce, nedávný loupeživý vpád Sasiků a remigrantů, ano i neúroda jí byly pořád ubližovaly, věděli to všickni, vláda i lid. Císař se staral i musil mu Waldstein připovědět hned v létě 1633, že nepoloží vojsko přes zimu do Čech, ani do zemí dědičných, nýbrž někam za hranice. Když přicházel podzim, a proslýchalo se, že velká část armády má zimovati v Čechách, vyslán od císaře Questenberg, miláček Waldsteinův, připomenouti mu danou připověď, a pakli by general v něčem splniti nemohl, aby ničeho nerozkázal, dokud se s císařem nedohodl; neboť nejvyšší úřadové zemští při císaři naléhali, by do Čech vojsko položeno nebylo, neb dle soudu všechných nebyly ubohé Čechy v stavu, takovou armádu vydržovati. — Místodržitelé Čeští vykládali, že obyvatelé v království Českém zchudli, a nijterak nejsou v stavu, tolik vojska živiti, a že prosí o ulevení; císař k prosbám svolil, Waldsteinovi poroučel, tak udělati, a vida že general neposlouchá, dosti ostře mu dopsal dne 3. prosince: „My nechceme Vaší Lásce ničeho ubirati z důstojnosti a z práva, které jsme Vám udělili: ale považte, že na úpěnlivé prosby našich věrných zemí a věrného poddaného lidu, také musíme dbáti, a svou císařskou důstojnost nedáme ztenčiti ani ruce sobě vázati“.

Waldstein vzkázal, že jinak býti nemůže.

Vidouce to místodržitelé, zase psali k císaři: když už zimování vojska se odvrátiti nedá, tedy aby general aspoň toho hleděl, aby Čechy nebyly zbytečně obtěžovány, aby odklidil zbytečnou chasu, uskrovnil berně obyvatelů a přikázal, aby chasa po silnicích a po veřejných cestách lid neobírala.

Waldstein zas nic.

Císař přímo poručil, hnouti s vojskem k Dunaji a bojovati se Švédem. Waldstein odpověděl, že zimního času nelze bojovati.

Celá země česká byla vojskem jako zahrnuta.

Bída v zemi byla hrozná. V Praze odbíhali měšťané na sta, zanechavše domů pustých, jednoho dne před vánoci se hrnul zástup mužův a žen za nejvyšším purkrabím Adamem z Waldsteina až do kanceláře, tam před ním padli na kolena, lomili rukama a prosili za slitování; a když purkrabí nemohl než dobrá slova dáti, volali: „Ať si nás vyhubí Švédové nebo císařští, již nám bude jedno“. Purkrabí psal císařovi, císař poroučel nejvyššímu generalu Waldsteinovi, aby několik regimentů z Čech odvedl: a strašná odpověď Waldsteinova byla: že jedenáct regimentů nových zavolal do Čech!

Příčinu takové vojenské posádky uhodli ve Vídni.

Minuli asi dvě neděle. Waldstein a Trčka leželi v Plzni, Kinský k nim přijel z Dražďan a přinesl důvěrné zprávy od Francouzů a Švédů. Waldstein svolal do Plzně své přední generyaly; na mnoze přišli, někteří nepřišli. Ve středu dne 11. ledna byla první schůze. Waldstein sám se nedostavil, ale vzkázal po důvěrníkú svém Illovovi: že generalissimus té nedůvěry z Vídně má již dost, a že hodlá generalat složit. Illov dodal: že ovšem nastane ve vojště pro nedopracený žold hrozný nepořádek, že se zdá nezbytno, aby Waldstein zůstal. Všichni přisvědčili. Illov šel opatrně dál, dokládaje: nemá-li generalissimus opouštětí Vás, neopouštějte Vy jeho, dejte mu to písemně. Na to svolili. Předčítán tu nahlas úpis, ve kterém bylo slyšeti slova, že nížeapsaní připovídají vrchnímu generalovi věrnost, dokud „Jeho Milost trvá v službě císařské“. Když byl spis přečten, zasedli k tabuli pili

dost a křičeli jeden přes druhého. Trčka vrávorál s vytaseným mečem po světnici, a křičel: „Každého, kdo proti Friedlandovi, na kusy rozsekám“; rozbíjeli okna, sklenice, kamna; vyházeli nože a lžíce oknem a když byli na nejvyšší rozjaření, tu se jim podal spis, aby se podepsali. Někteří přece byli aspoň tolik při rozumu, že v spisu pohřešili slovo: „dokud Jeho Knížecí Milost trvá v službě císařské“; ale odbyl je Illov, že v úvodu jest řeč o službě císařské. S tím se spokojili, a podepsal jeden po druhém, všech asi dva a čtyřicet. Jediný Izzolano, obrista Chorvatův, prý řekl k Losy-mu: „Kníže chce asi býti Českým králem a z některých učiaí velké pány“.

Přední generálové: Gallas, Colloredo, Aldringen do Plzně tenkrát, ač byli pozváni, nepřišli; Picollomini tu byl i také podepsal, ale do rána ho to rozešlo a též jiné, kteří v noci byli podepsali. Waldstein se to dozvěděl. I zavolal je k sobě, a jak tu nemocen na lůžku ležel pravil v tento smysl: Ničeho proti císaři neb proti katolické Církvi neobmyslím, ale z Vídně neposílají vojsku našemu žádných peněz; rádi by mně i Vám zlámali vaz. Osmadvacet roků jsem věrně sloužil, toho jsem si jistě nezasloužil. Já se chtěl poděkovati, k Vašemu slovu jsem se včera odhodlal setrvati, já Vám ručím za peníze, které všickni za císařem máte. Bůh mne uchovej, že bych něco zamýšlel proti císaři!

Takovou příповědí se na chvíli spokojili; ale brzy se vypravovaly mezi nimi pověsti o podezřelém vyjednávání s Francouzi a Švédy, a vůbec jedni druhým nedůvěřovali.

Ještě horší zprávy docházeli do Vídně, veškeré události nasvědčovaly tomu, že nastává veliký převrát, a to brzy; kurfiřt Bavorský věrný Maximilian, španělský poslanec a někteří domácí rádcové u císaře naléhali, aby Waldstein čestným způsobem byl velitelstva sprostěn. Po dlouhém otálení se k tomu návrhu císař naklonil. Ovšem si ve Vídni netajili nebezpečnosti při vojsku; bylť Waldstein tvůrcem celé armady, onť zjednal a povýšil její důstojníky, nebylo ve Vídni tajno, jak ty dni dva a čtyřicet nej přednějších důstojníků se mu v Plzni zapsalo. Jako bylo třeba rázného zakročení, prve než se zrada provede, tak třeba opatrnosti, aby se před časem nic nevyjevilo.

Císař podepsal asi 2 neděle po Plzeňské schůzi tajný patent, jímž ustanovil generála Gallase za vrchního vůdce, sprostil všechny důstojníky těch kterých závazkův k Waldsteinovi, a nařídil Gallasovi, aby se zmocnil Waldsteina. Trčka a Illova, ale tak je opatřil, žeby mohli svou nevinnost soudně hájiti. Z opatrnosti dopisoval císař Waldsteinovi a Waldstein císaři. Pod rukou hleděli císařští vyzvědětí, zůstanou-li vůdcové armady císaři věrni či nezůstanou? I dozvěděli se, že valná většina věrnost zachová, ano že ti, kteří v Plzni podepsali, na zradu ani nepomyslili, a že dopisů svých litují.

Ale Waldsteinova strana: Trčka, Illov, Kinský a František Albrecht vévoda ze Saso Lauenburgu, se domáhala vši silou, přivésti spojení s nepřitelem ku konci. Byltě dne 5. ledna Trčka napsal Kinskému: „Waldstein zamýšlí dorozuměti se s Francouzi, Švédy, Branibory a Sasy. My nepotřebujeme Francouzského lidu, ale jeho peněz. Pospěšte pane, byste co nejdříve z Drážďan do Plzně přišel, abysme nepropásli čas; jsmet na tom, ve čtrnácti dnech stáhnouti vojsko své; potom maškara odhodíme, a s pomocí Boží důkladný pořádek učiníme. Nejlépe by ovšem bylo, kdyby sám vojévůdce saský Arnim sem do Plzně přišel, ale že jest to s pováženou, ať přijde František Albrecht, a Vy, pane Kinský také přijďte. Zde se to mezi námi ujedná. Zanedbáme li nyní, nepodá se na věky taková příležitost“.

I přišel Kinský a vévoda František Albrecht, jemuž uložili, aby jednal se Švédským vojévůdcem Bernardem Výmarským, tak aby Švédové z Bavor přitáhli k hranicím českým, tu že se s nimi spojí Waldstein a tak opanuje zemi Českou. Ale Výmar nevěřil Waldsteinovi, pokládaje takové vyzvání za válečnou leš. Třináct kurýrů v ony dni jelo od Waldsteina k Výmarovi a od Výmara k Waldsteinovi, až konečně Výmar svolil, jelikož se mu všemožné záruky podávaly. — Dne 24. února psal vévoda František Albrecht k Arni-

movi, že Výmar s celým vojskem Švédským na hranice České potáhne. I táhl a řekl prý: „děj se v Čechách, co děj: já s vojskem budu v kalných vodách lovit“.

Z druhé strany doslechli Waldsteinovi přátelé, že se ve Vídni něco děje, a že se konají poptávky ve vojště, kdo císaři věrným a kdo nevěrným bude? ano doslýchali, že většina chce věrnou setrvati.

I svolal Waldstein novou schůzi generalů do Plzně, ke dni 9. února. Věc se protabla, pozvání se nesešli až dne devatenáctého, ano Gallas, jenž zde v Plzni meškal, odejel, Aldringen a Diodati nepřišli; jiní přišli na duchu skličeni. V neděli dne 19. února stálo kolem lůžka Waldsteinova devět a dvacet generalů a plukovníků. Vůdce pravil: Roznáší se pověst, že prý chce něco proti císaři a proti katolickému náboženství podniknouti. Na to jsem tůze stár. Snažím se, aby se uzavřel mír se Švédy. Poručil jsem stáhnouti regimenty k Praze, neb se obávám že se mi nějaké pobanění stoji. Žádám při Vás zvědět co zamýšlíte: Vám k vůli jsem podržel velitelství, teď čekám, že Vy setrváte při mně; co zamýšlím, nic proti císaři není.

Pánové odstoupivše, se uradili, nový úpis byl sepsán a výslovně vyznačeno, že „kdyby toho nejmenšího proti císaři bylo, jsou všeho závazku prázdni“. Na to podepsali.

Waldstein nařídil Adama Erdmana Trčka vrchním velitelem a prikázal všem vysokým i nižším důstojníkům a všemu lidu vojanskému, táhnouti tam, kam Trčka povede. Trčka pak stahoval vojsko k Praze, Regiment Morzini táhl do Prahy, jiným plukům byl vykázán Benešov, sám Trčka tam chtěl ve středu dne 22ho býti; dále bylo poručeno, že regimenty mají býti v pátek dne 24ho na Bílé Hoře nad Prahou. Zase vypravil Waldstein plukovníka Mohra k císaři do Vídne, aby tu vyřídil, že se Waldstein ničím neprovinil, že jest ochoten s důstojností mu svěřené ustoupiti, jen když se to s manírou stane. Mohr se v Horažďovicích svěřil císařskému generalovi Piccolominimu, ale ten odpověděl: „Za tím vězí podvod, vždyť tuto neděli (26.) se chce Waldstein prohlásiti za krále Českého“. Mohr jel dále, až v Budějovicích byl zadržán; jelikož zlé pověsti se o něm roznášely. (Pokrač.)

D r o b n o s t i .

Bedřich veliký v habitu cisterciaka. V bývalém klášteře Kamenském mezi Kladskem a Nysou ve Slezsku, kdež nyní je fara a kde zámek s klášterními statky náleží princí Albrechtu pruskému, nalezá se obraz z roku 1745. s nápisem německým: Zde stál a zpíval církv. hodinky Bedřich, král pruský převlečen v klášterní roucho otců Cisterciaků r. 1745. vedle opata Tobiáše a mezi mnichy ve chvíli, kdy Chorváci v kostele ho hledali, ale našli pouze jeho adjutanta, kterého i zajatého odvedli. — Bedřich po celý život zachoval kláštera svoji přízeň. Což ale nebránilo, že klášter ze vděčnosti po smrti Bedřicha byl — konfiskován. Zbyla z něho jen fara.

Obsah „Obrany víry“:

Nursie osada Austrálská. (Pokračování) — Mladý mučedník Abdu'l Masich, židovský hoch ze Singary. Obrázek dle „Katholische Missionen“, podává F. P. Kosík. — Milosrdné sestry kongregace sv. Karla Boromejského Z neklamných pramenů sestavil Fr. Musil, farář v Žitovicích. (Pokračování) — Co jest zázrak a jak jej rozdělujeme. Napsal Jan Pauly. — Conjuraton de silence. (Pokr.) — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovni ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou: „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. dne každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici. kamž předplatne budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Modlitby kanonové po pozdvihování.

2. Kříže ty po pozdvihování mají dosvědčovati jednostejnost ležících obětních darů s oním na kříži.

Kříže ty znamenají nyní po pozdvihování, že oběť našeho oltáře jest úplně svata, čista, neposkrvněna, že všechny předchozí oběti překonává a nikdy nějakou budoucí lepší obětí zeslabena neb přemožena býti nemůže.

To vše pak stalo se a děje se mocí sv. kříže.

3. Ve své velekněžské modlitbě praví Pán a Spasitel náš: „A já posvěcuji sebe samého za ně, aby i oni posvěceni byli v pravdě“. (Jan 17, 19.) patrně v tom smyslu: Obětují Sama Sebe za ně, aby i oni (učedníci — věřící) se mnou a ve mně, posvěceném, obětovaném, v pravdě posvěcení došli“.

Velmi krásně dodává k tomu Benedikt XIV.: „Církev nic neopomine, jen aby kněžím a věřícím do paměti vstúpila, že oběť oltáře a oběť kříže jedna a táž oběť jesti. I přeje si zajisté, aby zvláště kněži, když obětují i po proměně. Krista Ukřížovaného na paměti měli, jakož apoštol ku Galatským praví: „Vám prvé Kristus před očima vypsán byl — jako mezi vámi ukřížovaný (Gal. 3, 1). Chce tudíž Církev, aby každé slovo, jež se na Tělo a krev Páně vztahuje, znamením kříže provázeno bylo, čímž se vysvětluje, že sv. hostie a obsah kalichu, totéž Tělo, jež na kříži pnělo, a tatáž krev jest, jež na kříži vylita byla.

Modlitby po přeměně.

Prosba za milostivé přijetí oběti:

„Rač na ně milostivou a jasnou tvář shlédnouti a jich Sobě oblíbiti, jako Jsi ráčil oblíbiti Sobě dary sluhy Svého Abela spravedlivého, a oběť arcioctce našeho Abrahama, i ta, kterou Tobě podal nejvyšší kněz Tvůj Melchisedech, zertvu svatou, neposkrvněnou obět.“

Neshlížel nikdy Hospodin jasnější a milostnější tvář na kteroukoliv oběť starého zákona, ba ani na oběť Abelovu, Abrahámovu, Melchisedechovu,

jako nyní na oběť novozákonní svého nejmilejšího Syna — Jezu Krista. Tato oběť uzavírá v sobě plnost vši milosti a záliby Boží. Avšak my lidé — a těmi jsou i kněží — i když víme, že dar milý někomu přinášíme, připojujeme prosby, aby příjemci dobrolibeznou se stala ochota, s jakouž my dar přinášíme; proto kněz, ač ví, že Otec nebeský nejvyšší své zalíbení nachází v oběti Svého Syna, nicméně prosí, aby tento úkon jeho co náměstka Kristova byl mu tak milý, jako zbožnost a ochota arcioctcův starozákonních.

Kněz ví, že mu do nevinnosti Abelovy mnoho schází, proto Církev sv. mu vkládá v ústa jméno Abelovo, by aspoň si toho snažně přál, býti v tomto okamžení nevinným a spravedlivým (pueri tui „justi“ Abel) jako byl Abel.

Kněz ví, že jeho sebezapření, jež má provázeti celý život jeho, není v takovém stupni, jako bylo Abrahámovo, když vlastního syna obětoval z poslušnosti k Bohu svému — a proto vzpomínka naň při této nejsv. oběti, rozpaluje jej k horlivější poslušnosti, jež jest ta nejlepší oběť.

A jestli oběť Abelova, Abrahámová jsou krásným obrazem mše sv., jest Melchisedechova písmem svatým uznána za nejdokonalejší obraz nekrvavé oběti nového zákona, nejsv. oběti Kristovy.

Když pak již stín tak příjemným byl nebeskému Otcí, čím více skutečnost: životný Kristus dobrolibeznou stane se obětí na oltáři našem.

Jeho tichá zde přítomnost na oltáři zřetelněji volá k nebi, než krev Abelova; Jeho sestoupení na zem více působí na to Srdce Boží, než Abrahámová poslušnost na hoře Moria; Jeho obětavost větší silou vymáhá nám přízeň a lásku Boží, než dary Melchisedechovy.

* * *

Prosba, aby „anděl Boží“ donesl na oltář Hospodinův do nebe.

Až posud držel kněz ruce vzbůru rozpjaté, nyní pokládá ruce sepnuté na oltář a sám se hluboce skloniv modlí se:

„Pokorně prosíme Tebe, všemohoucí Bože, kaž tuto oběť donéstí skrze ruce anděla Svého na vznešený oltář Svůj, před obličej božské velebnosti Své, abychom, kdožkoliv účastenství oltáře tohoto majíce, svatosvaté Tělo a krev Syna Tvého přijímati budeme. všelikým požehnáním nebeským a milostí naplnění byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.“

Nežli se pustíme do výkladu této tajuplné modlitby, jest nám předslati, co o tom píše sv. Řehoř Veliký: „Zde se nakupilo to nejvyšší s nejnížším, zde viditelné s neviditelným se pojí“; taktéž jest nám zmíniti se, co soudí o tom jeden znamenitý obřadozpytec: „Jak se má porozuměti tomuto spojení Církve bojující a její oběti s nebem — toho není lidský duch zcela schopen; modlitba tato jest a zůstane zahalena jakousi tajemnou rouškou — neproniknutelným temnem, spíše lze slova její s posvátnou hrůzou a pokorou ctíti, než smysl jejich pochopiti“.

Dle slov těchto prosíme, aby Syn Boží, jenž se tu stal naší obětí, jako oběť vznesen byl k Otcí, kdež sice od té doby, co od učedníkův svých vzat jest do nebe, stále sedí na pravici Jeho, přece mocí veliké té svátosti oltářní tažen, k nám na oltář sestupuje, by naší oběti se stal a takto Sám Sebe Otcí obětoval; chceme těmi slovy přenéstí oběť oltáře pozemského na oltář nebeský před tvář Boha Otce nebeského, aby odtamtud milosť a požehnání nám plynulo.

Hrozná to slovíčko „toto“ praví Lev III.

Tímto „toto“ zahrnuto na oltáři nejen skutečné Tělo a krev Páně, ale i ono mystické tělo Kristovo, t. j. věřící, jenž na tomto obětování se Těla a krve Kristovy společenství své mají vůbec všichni pravověřící se svými modlitbami a pracemi, se svým soužením a utrpením, se všemi svými záležitostmi pro čas i věčnost.

To vše má ve spojení se svátostným (eucharistickým) Beránkem octnouti se na onom nebeském oltáři, na němž sv. Jan ve svém zjevení viděl „beránka státi jako zabitého“.

Stál Beránek, neboť jest živ a neumře více; a přece byl „jako zabit“, neboť neustále se trpytí jeho svatých pět ran, neustále se připomíná jeho smrt na zemi.

Církev chce, aby tyto obětní dary doneseny byly z oltáře pozemského na oltář nebeský „rukama svatého anděla“ (per manus sancti Angeli Tui).

Kdo pak jest tento anděl?

Jest to zvláštní od Boha k službě oltáře určený anděl?

Aneb jest to anděl strážný toho chrámu — neb anděl strážný kněze samého?

Snad archanděl Michael, jenž „stojí vedle oltáře“ a přijímá modlitby a oběti věřících jako zápal kadidla?

Aneb má to býti Duch sv. sám? Takové a podobné jsou o tom výklady.

Nám ale nejlépe se líbí onen výklad, že tím andělem má se rozuměti osoba samého Krista Ježíše.

Žádný Cherub ani Seraf, žádný anděl ani archanděl není s to, aby prokázal knězi tu službu, Boha Bohu dáti — to jest nade vši moc andělův.

Anděl jest tolik jako posel Boží a tím jest v pravdě a nejprve „seslaný od Boha“ Syn Boží. „Otec to jest, který Mne poslal“. On jest to, jenž nazván: „andělem veliké rady“.

Tak Gueranger a většina liturgistův vysvětlují.

(Pokrač.)

Mladý mučedník Abdu'l Masich,

židovský hoch ze Singary.

(Obrázek dle „Katholische Missionen“, podává F. P. Kosik.)

(Pokračování.)

„Máš úplně pravdu, Meleku“, přikývl guardián, přívětivě se usmívaje, „tvůj malý krajan byl řádně pokřtěn, ovšem dle obyčeje staré církve, poněvadž byl třikráte pod vodu ponořen. Slova „budiž pokřtěn služebník Kristův“, jest formule řecké církve. Ostatní svaté obřady nejsou nevyhnutelně potřebny ku platnosti křtu. Však dejte pozor, jak Bůh sám křest Ašerův zázraky potvrdil“. A Pater Battista pokračoval: „Stalo se však, že když jinoch z vody vystoupil, zářila tvář jeho a leskly se oči jeho podivným světlem, které se na něm zrcadlilo, jako paprsky vycházejícího slunce ve vodě. Bylať to moc Nejvyššího, kterou při křtu sv. obdržel, a která ho roznitila, jako plamen železo. Také jméno mu dali nové, nazvali ho: Abdu'l Masich, t. j. služebník Pomazaného.“

Opodál stáli pastevcí mágů perských a s úžasem patřili na zjev, který se udal skrze ruce křesťanských pastevců.

A zatím co udiveně na zjev patřili a oči dlaní si zakrývali, opojila je najednou libá vůně z místa, kde Ašer pokřtěn byl, vycházející. Svatou hrůzou jati, rozmlouvali vespolek: „V pravdě, veliké a nepochopitelné jest tajemství Kristovo.“

Dlouho dleli pohromadě pastevcí křesťanů ve veliké radosti a srdečné lásce, poučovali a napomínali Abdu'l Masicha, aby bděl nad pokladem, jehož se mu dostalo, a aby nepovažoval za nepatrný a obyčejný dar milost dnešního dne obdrženu, aby již nikdy více neobcovał obřadům a zvykům židovským. Abdu'l Masich přislíbil více, než na něm žádali; vždyť roznicen byl svatým ohněm a plesal oslavuje jméno Kristovo.

Měl také jeden z jinochů zlaté náušnice; ten navrhl druhům svým, aby propíchlí uši nově pokřtěného Abdu'l Masicha a náušnice v dar mu dali. Věděl dobře, že židé za ohyzné považují nositi náušnice — mítí uši propíchnuté. „Oddělte zcela,“ tak mluvil k druhům svým, „Masicha od zákona židovského, ať úplně a jedině Kristu náleží.“ S návrhem tím souhlasili jak druhové tak i Ašer, pravilif: „Řeč tvá jest dobrá a návrh tvůj z hůry pochází.“ Propíchlí tedy pravé ucho a vsadili v ně zlatou náušnici, potom povstali a chvátali za svými stády, rozradostněni jsouce v srdcích. S divnou předtuchou čekali však, jak se k Ašerovi pokřtěnému jeho rodina zachová“.

V tom okamžiku přišel do zahrádky bratr Christoforo, vrátný kláštera, s chřesticími klíči. Býval sice mezi hochy vždy vítán pro veselé žerty, však nyní přicházel nevhod, přerušil tak krásné vypravování, volal totiž Patera guardiana do hovorny.

„Ó škoda“, nařikal Melek, „že musíš odejiti otče“.

Pater Battista vstal, políbil Meleka a pravil: „Tak děti, buďte pilny a hodny, zítra je také den, budu vám vyprávěti dále, jest to ještě zajímavější.“ —

Uplýnulo však několik dnů, než mohl P. guardian ve vypravování pokračovati. Neboť hned příštího dne nastal v městě veliký rozruch. Mladý totiž Řek v hádce zabil moslemína, který mu velice ublížil. Z toho povstal krvavý boj v městě. Křesťané a Arabové zuřivě stáli proti sobě, dýky se blýštely, a hlasy: „prýc se psy křesťanskými“, po ulicích silně se rozléhaly. V klášteře byli jinoši právě ve škole, měli P. Everarda, jak velice se ulekli, když slova ta zaslechli.

Stěží podařilo se konečně turecké policii zjednati v městě pokoj a pořádek. Večer toho dne spatřil bratr Christoforo tři divoce shlízející Kurdy s dýkami a pistolemi kolem klášterní zahrady obcházeťi. Netuše nic dobrého, rozžehl světélko u sošky P. Marie, která na chodbě stála, a zůstal po celou noc se svým věrným psem Bellem na stráž. Noc však přešla zcela klidně.

Výjevem hrozným onoho dne jinoši poděšeni, zapomněli téměř na vypravování dobrého guardiana. Jen Melek nemohl zapomenouti na pokřtěného mladíka a vybízel hrozbami guardiana tak dlouho, až tento večer v zahrádce ve vypravování pokračovati se odhodlal.

2. Abdu'l Masich před rozhněvaným otcem od matky ukryt. Vidění hochovo.

Slunce dávno zašlo, když hnal Ašel stáda otce svého domu toho dne, kdy pokřtěn byl. První spatřila ho matka a s úžasem vykřikla: „Ašer, dítě mé, co se ti stalo, a co znamená zlatá ona náušnice? Kdo tě svedl, že takové strasti na matku uvaluješ? Nečetl si v Zákoně, že Mojžíš ohlásil synům Israelským: Nebudíž propíchnuto ucho mužského v národě vyvoleném; jen ucho otroka buď probodnuto, který pánu sloužiti chce ustavičně? Co si počnu, jak tě uchráním před otcem, tak přísným plnitelem zákona? Vždyť ucho propíchnuté nijak se nedá ukryti“.

Syn — křesťan odpověděl své matce takto: „Nestrachuj se, matinko, a neznepokojuj duše své; povím ti, co se stalo. Stal jsem se křesťanem v tomto požehnaném dnu. Stal jsem se služebníkem Kristovým, jeho vlastním jsem se stal, vždyť mne On miluje a mým Bohem jest. Zákon Mojžíšův netrestá však toho, který Pána poslouchá a miluje. Co se toho týká, že se pouze ucho otroka, který po celý život pánu sloužiti chce, probodne, tu i já stal jsem se služebníkem Kristovým, jemuž chci věčně patřiti a tedy věčně sloužiti, s ním uzavřel jsem dnešního dne velikou smlouvu u studnice, v níž jsem pokřtěn byl“.

„Dítě“, tázala se Ašera matka, „jak se to stalo, že tys najednou stal se křesťanem? Kdo tě učinil služebníkem Kristovým a kdo ti řekl slova, která mluvíš“?

A Ašer zmužile odpověděl: „Ten, který učedníkům svým řekl: Kdo ve mne věří, nebude se za mne stydět a který pravil: Nestarejte se, co byste mluvili před tváří nepřátelů svých, ten mi dal slova, která mluvil, ten slíbil mi, že bude mým učitelem a mistrem“.

Pak vypravoval své matce, jak byl od pastevců pokřtěn, jaké věci se při tom udály. Matka zaslala nad výmluvnosti svého synáčka a divila se libé vůni až omamující, kterou synáček byl naplněn. Otec přísný nesměl však o ničem se dovědět, ukřývala matka tedy synáčka po celý měsíc před otcem, vědělať, že by otec rozhněvaný synáčka jistě zavraždil. Velikou je u židů hanbou, stane-li se kdo křesťanem.

Ahdu' l záhy ráno hnal stáda na pastvu a tam se po celý den mezi křesťanskými pastevci zdržoval. Za soumraku vracel se domů a po celou noc býval ukryt v komnatách své matky. A otec zcela oddán starostem, nevěděl ničeho o svém synáčku, ani jeho nepřítomnost nebyla nápadná, vždyť i jindy byl více na pastvinách než doma. Stalo se však, že rodiče křesťanských pastevců připutovali do kláštera v horách, v němž zbožní mnichové Bohu sloužili, modlíce se a žalmy zpívajice. Bylo to v den, kdy slavena byla mučednická smrt svatého Babylas a tří s ním umučených jinochů. Tam slyšeli příběhy oněch svatých a vypravovali je svým synům, u nichž se zastavili na pastvinách.

„Otče“! přerušil malý Melek vypravování quardianovc, který z části z knihy četl, z části živě vypravoval, a rukou i posuňky hleděl výjevy naznačiti.

„Co chceš, hochu“? ptal se quardián.

„Otče, kdo byl Babylas a jak se nazývali oni mladíci? Nejmenoval se některý také Melek“?

„Aj, hleďte na mého malého mudrlanta, nač všechno se táže. Ne, nebyl mezi nimi žádný Melek; jména jejich jsou Urban, Prilidian a Epolonius. Byli všichni velmi mladí, když umřeli, první 11, druhý 9 a Epolonius teprv 7 let star, tedy právě tak star, jako ty, Meleku. Svätý Babylas byl biskupem v Antiochii jako Msgr. Ferabian, který před několika měsíci tak slavně do Diarbekiru dojel. Pamatujete se ještě na to“?

„Ó ano, otče, to bylo slávy“! volali všichni.

„Nuže dál. Sv. Babylas vyučoval ony tři hochy, kteří ze vznešeného rodu pocházeli, v učení křesťanském, a pokřtil je. Tu stalo se, že římský krutý císař Decius do Antiochie přišel a buď ze zvědavosti, buď z posměchu a zneuctění do chrámu křesťanského vstoupiti chtěl. Však sv. biskup Babylas šel mu mužně vstříc a bránil mu vejíti. Císař se rozzuřil, dal zjímati biskupa a tři jinochy, kteří při něm stáli, a pak dal je umučiti. Však pokračujme dále o Ašerovi. — Když se pastevci u studnice sešli, sdělili si vzájemně, co od rodičů každý slyšel. Ašer byl také přítomen a při vypravování roznicen byl horoucí láskou ke Kristu Ježíši, víra jeho byla posílněna, a touha pojala ho účast míti na bojích a vítězstvích slavných vyznavačů; jal se prositi úpěnlivě, by Pán také jemu popřál koruny mučednické. A té noci měl v domě své matky, když usnul, zvláštní vidění. Zdálo se mu, jako by ležel hluboko pod zemí, zavřen v tmavém místě a jako by trpěl hrozná muka ještě s jinými syny svého národa, kteří se zdáli býti z pokolení Dathana a Abirona. Nařikaje, křičel z oné hloubky. Tu však vzpomněl si ve své tísni na syny Kristovy, své druhy, na slova, která k němu mluvili o Kristu, milostivém a laskavém Synu Božím, a na slib, který jim učinil, a volal úpěnlivě: „Kriste, Synu Davidův, smiluj se nade mnou“!

„A hle, zjevil se mu mládenec v rouchu skvoucím a laskavě k němu pravil: „Pokoj s tebou“! Potom udeřil anděl silně na dvěře vězení, a tyto se otevřely. Anděl vzal jinocha za ruku, vyvedl ho ven a postavil mezi pastýře, jeho druhy. Tito radostně ho uvítali a obklopili, pozdvihli hlasy své a zpívali společně chvalozpěv. Ze zjevu toho byl Ašer velmi potěšen, udiveně hleděl na svého ochrance a tázal se ho: „Kdo jsi, můj pane a vůdce,

že jsi na mne vzpomněl a z vězení mne vysvobodil? A v odpověď dostal: „Já jsem Kristus, v něhož ty důvěřuješ a k němuž se's modlil. Nyní nabuď myslí a neboj se. Stánek jsem ti vyvolil mezi svatými vyznavači, a koruna je tobě připravena; ještě krátký čas a povolám tě k sobě. Ode dne, kdy jsi mne přijal na křtu sv., opatrovalo tě oko mé, já byl stále s tebou a v tobě, abys vytrval v mém svatém údělu“.

Jakmile Ašer takové věci uslyšel, zděsil se, padl na kolena a jal se modlit: „Pane a Bože můj, věřím v Tebe a velebím jméno Tvé, že jsi mne zachránil v oné noci hrozně, kdy tak stísněn jsem byl. A nyní, prosím, Pane, zjev mi, kdo jsou ti, kteří se mnou mučení byli a jež dosud v nitru svém chovají hrozně vězení? A Kristus odpověděl: „Jsou to synové národa tvého a dítky domu otce tvého; jsou to ti, kteří se ode mne odvrátili a mne pronásledovali“. Opětně prosil mladík: „Pane, neodvracej ode mne starostlivého oka svého a popřej mi síly, bych Tvou vůli plnil a byl vyznavačem pravdy Tvé; učiní hodným mladíka svého, aby kdysi v radosti věčné patřil na Tebe tváří v tvář“.

Jakých zásad drží se křesťan katolík oproti židovské otázce?

Nově zvolený arcibiskup Olomoucký Dr. Theodor Kohn, byv otázan, jaké stanovisko zaujme ohledně antisemitismu, odpověděl v tomto smyslu: „Židům neubližovati, židy nepronásledovati, ale více křesťanské Církve katolické poslouchati“.

Ano tím, když křesťan — katolík věrně se drží zákonů církevních — nejlépe prospěje antisemitismu; neboť: křičeti proti židům, záviděti jim jich bohatství, chtítí je vyhnati a zbaviti svobod občanských — a na druhé straně mlčeti, když se židovskou a zednářskou chytristikou kříže ze škol odstraňují, neděle znesvěcují, židovské sňatky s křesťany za zákonité prohlašují — to spíše vládu a panování židům do rukou dává, a tací antisemité jsou vlastně židův přátelé. Kdo pak to byl, jenž vlastně židům k té nadvládě a všemoci pomohl, nežli liberálové, socialisté atd., jenž se s nimi v boji proti Církvi katolické spojili a bratříčkovali.

Takový antisemita verbuje někde v sněmovně vojsko na židy, chce jim vzíti nadobyčejné jmění a občanské zbaviti svobody — ale zuří zrovna tak na dekréty papežův, jež křesťanským kojným zakazovali nechati se najímati ve služby židovské.

Ó kdyby jen nebažili naši křesťané tolik po židovském zboží, výdělku, službě — jistě by to tak daleko nebylo přišlo.

Přejme jim bohatství a ten blahobyť, „vzali odplatu svou“ my ve své chudobě a nouzi shromáždíme si poklady v nebi, jež mol nekazí, aniž zlodějové nevykopávají.

Že se židům nyní lépe vede než křesťanům, to vlastně není zásluhou židův, nýbrž křesťanův.

Když se národ židovský od Boha a klaněl se modlám, upadal v ruce nepřátel pohanův Amonitských a Moabitských — Filistinův atd. a nikdo nebude přece tvrditi, že Hospodin přál a dával požehnání svého pohanům — modlářům; tak i zde v otázce židovské nebude nikdo tak zpozdilým, aby v trpkém humoru tvrdil: Pán Bůh přeje židům a křesťany nechává v nouzi. To by bylo rouháním. — Chceme-li se vyplést z tenat, jimiž jsme sevřeni od židův — hledme býti především křesťany, vraťme se ku křesťanství.

Milosrdné sestry kongregace svatého Karla Boromejského.

Z neklamných pramenů sestavil Fr. Musil, farář v Žitovicích.

(Pokračování).

Její bratr kníže František z Lobkovic, člen německého rytířského duchovního řádu, narozený 24. dubna 1800, jenž založil klášter a nemocnici v Podolí níž Mělníka pro Milosrdné sestry a byl též jejich zvláštní příznivec, vůbec nábožností a dobročinností proslulý, mravně neúhonný a příkladný šlechtic, na svátek Očišťování Bohorodičky 1858 odešel v Praze z paláce, když byl na růženci si poznámenal, kde nedomodlil se ho, do chrámu Páně u kapucínů na Hradčanech k službám Božím. Na kraji přední lavice při slavné mši svaté náhle raněný mrtvicí klesl mrtev, když kněz zpíval v evangeliu slova Simeonova: „Nyní propouštíš sluhu svého Pane dle slova svého v pokoji“. To místo jest označeno zvláštní kamennou deskou mezi dlažbou s nápisem:

Franciscus Georgius Princeps de Lobkowitz hic animam Deo reddidit
2. Februarii 1858.

(František Jiří kníže z Lobkovic zde duši Bohu navrátil
2. února 1858.)

Milosrdné sestry sv. Karla mají nyní v Čechách a na Moravě se Slezskem, Dolními a Horními Rakousy více než 70 domů s 516 sestrami jako nemocnice, sirotčince, opatrovny maličkých, jesličky, vychovatelný, tak zvané pensionáty a industriálky dívek, chorobince, útulny pro služebné, asyly pro obstarlé paní a muže, vychovávací ústav nevidomých v Praze na Hradčanech a c. k. zemskou káznici pro ženské v Řepích blíž Prahy. Jejich ústavů stále přibývá, pokud se dostává sester.

Mnohé domy nejsou majetkem sester, nýbrž toliko v jejich správě se nacházejí.

I ve vlastních domech sestry jsou odkázány hlavně na pokladnu božské Prozřetelnosti. Nevládnou bohatstvím, nejdou nikam prosit za dobrotivé příspěvky ani v náhradu za své lidumilné oběti, ale přijímají vděčně, co jim kdo poskytne. Nevděk, hany a potupy, i protivy a pronásledky nezdržují je v prokazování lásky.

Nejedna proslula vynikajícími ctnostmi, dostoupila vrcholu dokonalosti. Jen o některých v Pánu odpočívajících podáváme náčrtky.

XI.

Marie Astenová narozená v České Kamenici, dcera bohatého továrníka, pobrdla vyhlídkami, které ji vábily do světa, a vstoupila do řádu našich Milosrdných sester.

Povolání svého vážila si celým srdcem a snažila se vystihnouti ho dokonale. Její horlivost o Boží oslavu a lidské blaho byla nevyčerpateľná, hleděla jako veliký apoštol národů býti všem vším, aby všechny získala Kristu. Nejvřelejší lásku chovala k chudákům, jim štědře udílela, věnovala se službám jim. Nešťastníkům, když už sama nemohla pomáhati, vymáhala pomoc přimluvou, uměla je omlouvati, za ně mluvití lépe, než oni sami byli s to. Její štědrost ke všem byla silnější, než jejich dotěrnost. Byla ku podivu přímá a otevřená v řeči i myslí. nikdy neznala jakéhos dvojmyslu neb vedlejšího úmyslu. Byla neomezeně poslušná, dojemně pobožná, uměla mo-

dliti se bez přestání; při zevnitřní modlitbě všechen zevnějšek její svědčil o vroucnosti.

Svatou reguli zachovávala až úzkostlivě. K sestřám byla náramně pokorná a laskavá, ochotná v každou hodinu ve dne v noci sloužit za ně a jim v nepatrnostech. Při všem viděla sebe vždycky poslední a nejdokonalejší ze všech.

Dne 27. provincie, sv. Jana apoštola a evangelisty, r. 1872, byla uchválena neduhem, jako mrtvicí. Po úlevě opakovalo se to zlo za dva měsíce. Dne 26. února byla po celý den činná, konala společné pobožnosti, sloužila nemocným a odbývala až do večere všechna díla své žhavé horlivosti; potom ještě se sestrami konala modlitbu děků a zvláštní kajicnost svatopostní. Na to si stěžovala, že jí je nevolně a bolí hlava. Uložená na lože vzdychala neustále: „Ó můj Ježíši, milosrdenství!“

Jsouc upozorněna na své bližící se rozdělení, pocítila nevýslovné bolesti v duši, všechny její dobré skutky představovaly se jí jako největší nedokonalosti. Když bila její poslední hodina, ještě se poznamenala svatým křížem, ale modlitbu k hodince nahlas říkati už nemohla; ochroma, která začala na levé straně, zachvátila již ústa a jazyk. Zesnula klidně dne 27. února ve dvě hodiny s půlnoci; časný život 53 let, 29 v řadě, zaměnila věčným.

Jiná vzácná květina brzo vytržená ze zahrady sv. Karla byla Aloisia Gonzaga Pfaffová. Narozená v saském Lipsku byla od velmi nábožných rodičů nejpečlivěji vychovana, další vzdělání nabyla v klášterním ústavě, kdež prospívala po věku pobožností a užitečnými vědomostmi.

Ve dvacátém roce vstoupila do řádu, pojala hned jeho důležitost a podvolila se mu bez výhrady, nedbajíc, že má slabé zdraví. V noviciátě sloužila nemocným a vychovávala dítky s prospěchem výtečným. Po svaté professi zůstala v mateřinci a působila po všech 23 let jako novicmistryně, čtvrtá toho úřadu. Jsouc proniknuta pokorou, vštěpovala tu základní ctnost chovankám s povzbuzováním, aby si ji vymodlily a nestavily na odív, neboť ona — tak říkávala — nechce býti ani jmenována a vysílá před sebou tichost, jakož řekl Pán: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ (Mat 11. 29.) Z pokory vážila si nad míru hned od začátku svého svatého povolání, každého dne Bohu děkovala za tu velikou milost a obnovovala svaté sliby na tom místě oltářních stupňů, kde jimi jemu se zavázala. Všeliké dílo v povolání bylo jí bez míry a konce důležité, každé podnikala nejochotněji a konala nejradostněji. Nade všechno ale cenila svůj úřad, lekala se, když byla k němu ustanovena. Toho dne, když klečíc před nejsvětější Svátostí, rozjímal a svém úkolu, upadla v těžkou mdlobu, což nestalo se jí nikdy před tím ani po tom.

Poslušnost šla jí nade všechno, tu základní řeholní povinnost snažila se mladistvým sestřám vrýti v srdce nejvážnější, nadšenou řečí. Svatou chudobu milovala velice a šetřila až úzkostlivě, uměla vymýšleti, kterak ji konati.

Jakož ctíla od útlého dětství svého svatého patrona dle jména, tak bylo zjevno, že ten „anděl v těle“ se zvláštní pečlivostí ji střeží a své nevinu účastnu činí. Uměla též sama bdíti nad sebou a uvarovati se i všeho stínu zla.

Milosrdnou sestrou byla se vši oddaností. Denně obnovovala sliby, že bude sloužit neustále chudobným a opuštěným nemocným, což skutkem potvrzovala.

K poklizení ráno vybrala si vždy tu světnici, kde byli nemocní nejbídnější a služby nejpotřebnější, jako rakovinou rozežraní, často zohavení až k nepoznání. Ty z ohavy, ani odporný výpar, ani netrpělivé chování těch lidí nezdržovaly její lásku k nim, vezdy dovedla něčím je ukonejšiti. Byla přesvědčena, že každá sestra musí býti proniknuta láskou k nejpovrženějším; a nejbídnějším churavcům, aby mohla působiti hojně k Boží oslavě; to smýšlení doporučovala novickám nejdůtklivěji, říkávala opětně při vyučování:

„Láska k ubohým nemocným musí každé sestře vjítí v tuk a krev, neboť jen ta láska činí Milosrdnou sestru pravou“.

Ještě víc duševně než tělesně zdraví nemocných měla na starosti; v té stránce působila tak tiše a nepozorovaně, že se zvědělo o tom toliko příležitostně. I osoby v ně domu, které duševně zbloudily, uváděla na pravou cestu. Sebraná mysl a modlitba osvěcovaly jí ducha, že vždy nalezla příhodné slovo a ku podivu snadně zapuzovala pochybnosti a nepokoje. Po večerní společné modlitbě konala s povolením zvláštní nábožné cvičení za duše o nichž věděla, že jsou v nebezpečení.

K svatě kongregaci nula s věrností užasnou a dojemnou.

Po 23 let vychovávala řádu zdárné členy bez všelikého lidského ohledu, bez vášni, jedině Boží oslavu a spásu duší majíc při svém úřadě na zřeteli. Svá mínění vyjadřovala s uctivou skromností, nezakládajíc nic na svou moudrost a bohatou známost lidské povahy.

Škoda, že tak výborná duše dlela v chorém těle. Trpěla po několik roků prudké bolesti reumatismem, přemáhala je, až byla upoutána k loži; plných sedm měsíců trápená největšími bolestmi mohla ležeti jen na jedné straně. Nic nepomáhaly sester modlitby, oběti a sliby, ani lékařů umění. Bez své vůle jako nevinné ditko podávala se všeliké léčbě úplně oddaná do nejsvětější vůle Boží. Jen to rmoutilo ji, že mají s ní tolik námahy, a že jest tak netrpělivá. Ale to nikdo ani z daleka nemyslí, nýbrž všichni byli jejím příkladem dojati a povzbuzeni.

V svůj oblíbený den 8. dubna 1881, na nějž padlo sedmero bolestí Matky Boží, před jejímž obrazem pocítila po prvé náklonnost k řeholnímu životu, a kteréž děkovala z milosti svatého povolání, přijala s nejnroucnější pobožností svaté svátosti umírajících a obnovila svaté sliby. S plným vědomím říkala úmrtní modlitby a ostatní nábožné výkony, které se jí předřikaly. Již spočívala v Bohu a jeho nejsvětější vůli. Říkala za sebou z hluboké pokory a zkroušenosti: „Ani o minutu méně, ani o minutu déle nežádám žítí, než chce Bůh“. Odloučena jsouc od všeho stvoření, zabývala se pokojně s Bohem, očekávajíc nebeského Ženicha. Zaklepal dne 11. května přitížením. Sama upozornila na to přítomné. Nastalo ochrnutí mysli a řeči, vědomí zůstalo až do večera, kdež i to a zrak se tratily. Všechny sestry sešly se, aby s umírající žalostně se rozloučily. Ležela tiše a klidně jako obětavý beránek, až v 11 hodin dopoledne 12. května lehce dodýchala bez smrtelného zápasu. Jako vonný dým kadidlový vystoupila krásná duše k nejmilostivějšímu Soudci, jemuž živa byla na zemi 47 let a 27 sloužila v řádě.

Karolina Neumannová, narozená v Prachaticích v Čechách, první žádala a byla přijata do řádu v mateřinci v Praze. Byla tělesně slabá a churavá, ale posvátným stavem všechna zaujatá. S mladou kongregací trpělivě nesla všechny nehody a nedostatky. Byla představenou v různých domech, delší čas asistentkou v mateřinci, nějakou dobu generální přednostkou, kteréhož úřadu však musila se vzdáti pro churavost. Vždy získala si důvěru a přízeň všech nelicénou přívětivostí a pokorou. Uměla zacházeti s kandidátkami a sestrami jako s dětmi vesele, jako by ji netížila žádná starost a strast.

Její otec odkázal kongregaci svůj dům v Prachaticích. Byla tam poslána jako představená, aby to rodiště své upravila pro účely řádu. Z toho kláštera neodešla nikdy, než jednou na nějakou dobu, aby její povážlivěji poroučané zdraví sesílilo mírnějším podnebím. Příčinou veliké slabosti a ještě víc málem úplného oslepnutí byla sprostěna představenství, ale zůstala věrnou rádkyní sester, kteréž k ní se tulily s plnou důvěrou a láskou.

V posledních letech, když její tělo bylo kořistí všelikých neuhů, leskly se její rekovně ctnosti, zvláště pokora a trpělivost se sebezapíráním víc než jindy.

Nežádala a neočekávala pro sebe nikdy nějaké přednosti a pozornosti, myslila, že jest jí to nejnepatrnější dost dobré; tak hleděla se dopídití

obnošeného oděvu sester, ještě dlouho jej opravovala a v něm chodila. Ta skromnost a zdrženlivost že Bohu jest velmi milá, dalo se souditi z toho, že ji churavou a vetchou zachoval tak dlouho pro příklad všech řeholních ctností sestrám. K posledu bylo jí uchystáno neobyčejné potěšení.

Její bratr Jan puzený vnitřně po odbytých studiích do Ameriky k spasnému působení, byl tam na kněžství posvěcen a po vstoupení do řádu nejsvětějšího Vykupitele, založeného od sv. Alfonse z Liguori povýšen na biskupa ve Filadelfii, kdež zemřel dne 5. ledna 1860. Jeho ctnosti a zázraky, které jím a na jeho přímluvu se staly, získaly mu pověst světce. Svatá apoštolská Stolice zařídila, čeho třeba, aby byl prohlášen za blahoslavence.

Církevní komise, v níž zasedal sám biskup budějovický Jan Valerian Jirsík, v Prachaticích vyslyšela obyvatele, kteří biskupa Neumanna blíže znali. Nejvíce pověděti mohla dobrá máť Karolina o milém bratru. Po složení přísahy byla po osm dní několik hodin vyslyšána. Každý se divil její síle při tom namáhání.

Po odbytém tom úkolu vůči hledě tělesně slábla a duševně se odlučovala ode všeho pozemského. Bylo jí vytrpěti ještě mnoho bolů vodnatostí, myslilo se přes tu chvíli, že blíží se skonání, ulevilo na kratičko. Toho posledního času užila uvažováním mnohých milostí, které se poskytují v řádě, a díkem Bohu a řádu za milost povolání a přijetí.

Přijala častěji svaté svátosti a posilňovala se církevními modlitbami k poslední hodině; ta se dostavila pokojně bez zápasu dne 22. dubna 1887 v pátek právě ve tři hodiny odpoledne, když zvon připomínal úmrtí Vykupitelovo s pobízením k modlitbě. Jeho pozemského putování bylo 74 let, skoro 50 v řádě a 44 po svaté professi. Pohřbena byla slavnostně při velkém účastenství lidí všelikého stavu na hřbitově u sv. Petra v Prachaticích.

Vzorem všeliké ctnosti a ozdobou řádu v posledním čase byla též Basilie Bergmannová, narozená ve Wetzwalde v severních Čechách.

V 18 letech vstoupila do řádu a pojala jeho účel hned s nevšední horlivostí. Po svaté professi brzo byla dána do špitálu čili chudobince v Enži v Horních Rakousích a zůstala tam až do smrti. Špitálníci bývají divní lidičky, svěhloví, svárliví, mrzutí. Sestra Basilie vždy je ovládla a upokojila mateřskou opatrností, pečlivostí a trpělivostí, za to byla všem velmi milá. Obezřetelost a důmyslnost svou byla představené výbornou podporou, radila a napomáhala všestranně. Proti všemu měla se za nejméně způsobilou a zasloužilou, nehodnou jakéhos povšimnutí. Z přílišné pokory byla často sama k sobě úsudkem nespravedlivá, a jediná poslušnost, kteréž se ve všem ohledu podvolovala, přiváděla ji k pravému poznání.

Ta služebnice Boží nenadále se roznemohla prudkým zánětem plic. Největší bolesti a těžkosti snášela s příkladnou trpělivostí, svaté svátosti přijala zbožně při plném vědomí a za málo dní úplně oddaná do nejsvětější vůle Boží a s vroucím díkem za milost povolání do řádu, v němž sloužila 34 roků, 28 po sv. professi, dne 4. dubna 1889 dokončila životný běh 52 let.

XII.

Eufemie Jana Němcová narozená dne 5. května 1814 v Libniči u Českých Budějovic hned v mládí neměla žádné záliby v světských veselostech, její nábožné srdce kochalo se ve skutečích lásce k Bohu a bližnímu. Ve věku 20 let umínila si vstoupiti do nějakého duchovního řádu, který se zanáší ošetřováním nemocných a vyučováním a vychováváním děvčat.

Na podzim r. 1835 odebrala se s jinou též tak smýšlející družkou do Nancy za dvěma, kteréž o rok dříve před nimi tam předešly. Byly též přijaty do řádu a ke konci září oblečeny.

(Pokrač.)

Conjuration de silence.

(Dokončení.)

Gallas, císařem nařízený vrchní velitel tajil posavad patent o sesazení Waldsteina, nesvěděl se než nejdůvěrnějším generalům, jací byli Piccolomini a Aldringen a upravoval mysl vojska k věrnosti, již byli císaři přísahali. Konečně ve středu dne 22., v týž den, kdy Trčka poroučel táhnouti na Prahu, dal Gallas v Praze vyhlásiti veřejně císařský patent.

Na Pražskou posádku nejvíce Waldstein spoléhal, vždyť to byly regimenty Trčkovské.

Generalové, císaři věrní, obávali se, že Prahu udržeti nelze. Ještě v pondělí, dne 20ho psal general Suys, že prý pět regimentů táhne k Waldsteinovi na pomoc k Plzni a že Švédové a Sasíci stojí na Českých hranicích. Ale opatrný Gallas všecko pozoroval a pomalu rozkazoval, Piccolomini za to rychle prováděl, co rozkázáno bylo. Podobně byl věrný Suys na všechny strany činný; vyjednával v Praze s regimenty Trčkovými tak moudře, že vojáci připověděli svou věrnost císaři a jeden obrista a 9 důstojníků dali písemné ujištění, že do smrti zůstanou věrní. Již třetí den po onom dopise bojácím psal Suys Gallasovi: „V Praze stojí věci dobře.“

Do poslední chvíle se domýšleli Waldstein a Trčka, že regimenty Pražské při nich vytrvají, v pondělí, 20ho se strojil Waldstein z Plzně, tak aby ve čtvrtek byl v Praze, a v neděli aby se stalo prohlášení za krále!

Ale totéž pondělí psal Trčka otci svému zprávu nemilou, že snad Gallas a Piccolomini od Waldsteina odpadli, že věci mohou dopadnouti zle, a kdyby tak bylo, tu aby pan otec utekl do Náchoda a vzal s sebou rodinné papíry.

Když potom jisté zprávy do Plzně přišly, že žádný regiment Pražský k Waldsteinovi nedrží, když k tomu všemu Trčka zvěstoval, že císařské vojsko táhne na Plzeň: byl Waldstein tolik zdrcen, že všecku péči o sebe složil na Trčku a Illova, kteří teď jmenem Waldsteina vyzvali Švédského vůdce Výmara, aby chvátal k Chebu a s Waldsteinem se spojil, a Francouzům vzkázali, že Waldstein nyní provede, co byl připověděl, že se učiní králem Českým a na ten dům Rakouský uderí, byť to v nejhlubším pokle mělo býti.

Ve středu dne 22ho si Waldstein, Trčka, Illov netajili, že v Plzni zůstati nelze. Město Cheb poskytovalo výhody mnohé; bylo město pevné. komandant posádky Gordon, Waldsteinovi věrný, Švédové pod Výmarem a Sasové pod Arminem sem táhli na pomoc; ale váhavě, neb dobře uhlodl Armin, rka: „Zradil li Waldstein císaře: kterak my jemu věriti budem?“

Ve čtvrtek ráno dne 23. února k desáté hodině táhl Waldstein z Plzně; vzal s sebou kassu, v níž bylo 19.600 tolarů, 6000 dukátů, 17 zlatých řetězů, městu Plzni byla na rozloučenou uložena kontribuce 30.000 tolarů, (které na hotové nebyly a později se nevyžadovaly;) Trčka vyplenil několik zámožných přátel a sousedů, Illov vzal Gallasovy koně a stříbro.

Hraběnka Trčková (nevime zdali manželka neb sestra?) spálila množství dopisů jak Trčky tak Waldsteina a Kinského.

Hlavní původcové Waldsteinovi na této cestě byli: mladý Trčka s manželkou, Kinský s manželkou a Illov; manželka Waldsteinova dlela tenkrát u své matky

Divným řízením se stalo, že cestou zavábil k sobě Waldstein právě ty muže, kteří na něm konečně soudy vykonati měli. Přes noc byli ve Stříbře. Druhý den ráno, táhnouce k Plané, spatřili vojáky a poznali, že jest to plukovník Buttler, a oddíl vojska s ním. Byltě Buttler rodem Irčan, věrný a dobrý voják. Poslední čas strážil s regimentem svým průsmyky vedoucí z Horní Falce do Čech, an jej náhle došel Waldsteinův rozkaz; nechte průsmyky, táhněte na Bílou Horu k Praze.

Ulekl se věrný plukovník, jelikož se ledacos o nevěrnosti Waldsteinově proslýchalo, ale jsa voják, poslechl, a pravil k zpovědníku svému, jenž byl jesuita P. Taffe: „Myslím, že asi na Bílé Hoře více krve poteče, než tekla v bitvě proti Fridrichovi. Já tam asi zemru.“ — Ale táhl a tam v Plané potkal se s průvodem Waldsteinovým. Waldstein proň poslal, laskavě s ním mluvil, na císaře nařikal, že mu nedá odměniti hodné důstojníky, jakby zasloužili. „Ale já ho donutím. Pane obristo. abyste věděl jak si Vás ctím, přidám Vám jeden regiment pěších a vykážu 20.000 marek stříbra na verbování. Teď se vracíte se mnou do Chebu a Vaše vojsko tóž.“

Buttler poslechl, ač se strachem, a téhož dne poslal zpovědníka svého ku generalům buď Piccolominimu buď Gallasovi, kteréhokoli dříve potká, a vzkázal: „Jdu s Waldsteinem toliko z mušení, snad v tom leží zvláštní řízení Boží k nějakému hrdinskému činu.“ P. Taaffe zastihl Piccolominiho, vzkázání vyřídil, a Piccolomini odpověděl: „ať obrista Buttler Waldsteina ať živého ať mrtvého vydá.“ Zpovědník se sice hned vrátil, ale s odpovědí přišel již pozdě. Waldsteina již nezastihl mezi živými.

Jako Buttlera, podobně potkal Waldstein Gordona a Leslie je přemlouval a s sebou do Chebu přivedl.

Čím bližše Chebu, tím truchlivěji se měli průvodcové. Kinský se netajil a svěřil se Trčce, že jest mu úzko.

Ale, pravil Trčka. v Chebu jsme bezpečni. Zde leží můj regiment, na Gordona můžeme spoléhnouti, povýšil jsem jej před několika dny za obristu.“ V pátek dne 24. odpoledne dorazili do Chebu.

Waldstein všecken mrzut, nemocen, pro bolesti nesen v pohovce, ubytoval se v domě lutheránského lékárníka Pachhelbla, a sotva přišel, poručil ihned odvolati císařské vojsko z Jáchymova a vůbec od všech hranic, aby nepřekáželo vojsku saskému neb švédskému.

Obrista Buttler se takovým divným rozkazem utvrdil v svém podezření a pozval hned obristu Gordona a strážmistra Leslie k sobě. Jeden o druhém nevěděli, jak smýšlí, zda s císařem zda s Waldsteinem? chtěli na sobě vyzvěděti.

Pozvání přišli.

Buttler: „My tři jsme cizinci. Věrnost a česť jsou naše jediné poklady. To si před Jeho Milosti Císařskou neposkvrněné zachováme.“

Gordon: „Císaři jsem přísahal. Necht' moje krev poteče, než bych přísahu zrušil.“

Tak se vzájem znali, a radili se co dělat?

„Přijdou-li nám Sasíci na dvě míle k Chebu, buď ho (Waldsteina) zatknem, buď zabijem.“

Leslie (nejvyšší strážmistr Chebu): „Zabme ho rebella.“

Buttler: „Bratři, stůjte ke mně a zachovejme tajemství. Já zavedu některé své důstojníky a vojáky do Chebu, a vezmu všecko na sebe. Nikdy Bůh neodepřel pomoci těm, kteří za spravedlnost a věrnost těžké věci podnikli.“

Gordon, komandant Chebu napřed váhal, pak se přidal.

Byla půlnoc. U brány zastavil rychlý posel žádaje do města. Gordon na rozpacích, poslal svého strážmistra Leslie k Waldsteinovi.

Waldstein dí: „Pusťte posla.“

Leslie dovedl posla k Waldsteinovi. Byl posel od nového vrchního komandanta Gallas-e vypraven, přinesl patent o sesazení Waldsteina.

Teď četl Waldstein sám sesazení své.

„Nyní pravil Waldstein k Lesliemu, nezbyvá žádného dorozumění, není jinak, leč pustiti nepřitele do Čech. Upraveno máme všecko.“

Leslie mlčky odešel, rovnou cestou k Gordonovi a Buttlerovi. Zde po půlnoci na sobotu si přísahali, že raději život dají, nežby nevěrnosti k císaři se dopustili, zrádce Waldsteina že zabijou.

V sobotu ráno vyslal Waldstein věrné posly k Švédům a Sasům, aby pospíšili. Temné zprávy se roznášeli, že vojsko Waldsteinovo se spojí s vojskem nepřátelským.

Na to měl Waldstein poradu s Trčkou a Illovem, na čem se uradili, šlo s nimi do hrobu. — To jediné se ví, že pořád ještě spoléhali na Buttlera Gordona a Leslie, Illov je k sobě povolal, žaloval na císaře, a žádal na nich, aby přísahali Waldsteinovi.

Gordon: „Ale kdo mne sprostí přísahy, kterou jsem císaři skládal?“

Illov: „Pánové, co se ptáte po císaři? Waldstein jest Váš nejvyšší general, on Vás z oné přísahy propouští. — Vy jste cizinci; císař Vám dal sliby a nesplnil a nemá z čeho splniti; Waldstein splní, on jest bohat, on Vám dá.“

Gordon: „Snad přece nějaké dorozumění mezi císařem a vévodou Waldsteinem.“

Illov: „Není. Vévoda Waldstein už nestrpí žádného pána nad sebou. — S radostí Vám sděluji, že Švédové jsou na blízku.“

Prosili z rozmyšlenou, odešli a zas se radili vespolek. Buttler jim okázal císařský rozkaz, rebella zatknouti. Gordon a Leslie nechtěli, řkouce:

„Regiment v Chebu jest regiment Trčkův a půjde se svým pánem, vojsko, jež s Waldsteinem přišlo, půjde s ním také: kterak naše hratka zatkne Waldsteina a Trčku? Švéda každou chvíli přijde: a co my pořídíme? Jiná není, než ze světa je skliditi. Mrtev je mrtev, mrtvý pes nekouše.“

Na tom zůstali.

Teď jim nastala starost, shledati důstojníky, k činu odvážné a mlčelivé. Kdoby tajemství vyrazil, zdažby ho Waldstein penězi nezasypal? Jako byl Leslie věrným strážmistrem v pluku Gordonové, tak byl Geraldin strážmistrem v pluku Buttlerové tomu se svěřili. K večeru v pět hodin se též svěřili třem setníkům. V tu chvíli si všickni přísahali. Setníkům poručili stráže k nastávající noci ze soboty na neděli. Geraldin připověděl, že přivede šest vojáků statečných jonáků, kteří to provedou.

K večeru ustrojil komandant hradu, Gordon hostinu, bylť konec masopustu. Pozváni byli: Trčka, Illov, Neuman (Waldsteinův ritmistr), Buttler, Leslie a ovšem Gordon, jakožto hostitel.

V tuto vážnou hodinu se ještě jednou důvěrníci sešli, Buttler, Gordon, Leslie Geraldin. Co uděláme? Zatkne zrádce, nebo hned usmrtíme? —

Tu si připoměli slovo, jež byl včera Illov prohodil: „ve třech dnech máme armádu, jakou ještě nikdo neviděl;“ a s čím se Neuman pochlubí; „ruce své umyju v krvi Habsburků.“

Tedy zůstaňme při tom, že je usmrtíme. Ale vojsko? nepobouří se? nezastane se Waldsteina? — Pro tu jistotu poručil Buttler 100 vojáků, sobě oddaných přes noc do města. Strážmistr Leslie přikázal hrad uzamknouti, klíče vzal k sobě; 20 mužů svých postavil k bráně, aby nikoho nepustili, ani sem, ani tam, 30 jiných rozestavil po hradu, mezi nimi 6 určených k odvážnému činu.

Hosté přišli, v 6 hodin se sedlo k tabuli. Gordon dal vína dost. Buttler, Gordon a Leslie se měli na pozoru, kdežto Trčka, Kinský, Illov a Neumann pili hojně, a jsouce k osmé hodině celí rozjařeni a prostořeci, připijeli na zdar Waldsteinovi, Švédům, Výmarovi, Oxenstjeruovi, až Trčka se i proěkl: „s Waldsteinem i do pekla půjdu.“ Když pak oni připijeli na zdar Sasům, opřel se Buttler, volaje: „nepříteli na zdar nepiju, ale ať žije náš císař!“ Tomu se ozvali Waldsteinovci a strhla se hlasitá prudká hádka. Ta sloužila za umluvené znamení. Jeden ze služebníků pravil Geraldinovi, jak se tam hádají, Geraldin pak se 6 dragony vrazil jedněma dveřma do síně, volajíce: „ať žije dům Rakouský!“ a druhýma dveřma ritmistr Deve-roux se 24 dragony, samými Irčany, volajíce: „kdo smýšlí císařsky?“

Gordon, Buttler a Leslie křičeli: „ať žije Ferdinand!“ vyskočili ze židlí, povalili stůl, zdvihali svícny do výše a tasili meče. Stůl porazil Kiu-

ského, který byl ihned probodnut, Illov se chtěl brániti, ale v tu chvíli jej tři rány porazily. Neumann utíkal a byl taktéž skolen, jediný Trčka se prodral do kouta a maje tu záda krytá, na odpor se postavil. Již dva dragony porazil; do něho nemohli, jelikož měl kyras ze silné kůže pod kabátem, až posléze smrtící ránu pod kyrasem mu zasadili.

Tak padli všickni hlavní přívrženci; jednomu jedinému služebníku se povedlo, z hradu do města uniknouti a oběma paním, Trčkové a Kinské zprávu o manželech zvěstovati. Obě se daly do náramného pláče, a jen silný vítr zabránil, že je v sousedním domě Pachhelbové nebylo slyšeti. Tu bydlel Waldstein.

Ještě jednon v poradu vešli Gordon, Buttler, Leslie: co s Waldsteinem? zatknouti neb usmrtiti? Jednohlasně usoudili smrt.

Leslie s věrnými vojáky s hradu sešel do města, přezvědět jak se má vojsko? zda přívrženci Waldsteinovi se nebouří?

Ale všude ticho.

K desáté hodině se hlásil ritmistr Deveroux v domě Pachhelblové, že má k Waldsteinovi důležitou zprávu. Šest vojáků měl s sebou. Šli přes schody. Waldstein zaslechl buď kroky jejich, aneb pláč obou paní u souseda, vstal z postele, šel k oknu, aby viděl co se děje.

Deveroux vyrazil dvěře a uviděv Waldsteina, zvolal: „Jsi ty ten šelma, který chce císařské vojsko převésti k nepříteli? císaři pánu korunu s hlavy strhnouti? Za to umřeš!“

Deveroux zarazil, čekaje že Waldstein něco řekne. —

Ale nešťastný generál neřekl nic, rozpřáhl ruce, a Deveroux ho probodl.

Buttler, Gordon, Leslie vkročili do komnaty, zamkli kancelář a vzali klíče k sobě; tělo zavinuli do koberce, zanesli do Leslieova kočáru a dovezli na hrad ke čtyřem usmrčeným. Na druhý den, v neděli je všecky oblékli v bílé rubáše, a ve středu — na popelec je vezli do Stříbra, kde jich Galas nechal ve františkánském kostele uložit, až by císař sám rozhodl. Císař vydal tělo Waldsteinovo jeho pozůstalé vdově, aby jej v tichosti pochovala, kde jí libo; o druhých nařídil, aby ve Stříbře pochováni byli, katolíci na hřbitově katolickém, protestanti na protestantském, jen Neumann, jenž sobě žádal umýti ruce v krvi Habsburgů, byl pohřben na popravišti.

Jako zboží Waldsteinovo tak zboží mladého Trčky propadlo královskému fisku výnosem ze dne 29. března (1634), a rychlým krokem se blížil bohatý druhdy rok Trčkův pádu smutnému. Stará paní Trčková byla nedlouho před katastrofou zemřela († 1633), starý Trčka nedlouho přečkal takové rány, dne 2. července pořídil o své poslední vůli a zemřel 29. září téhož roku.

Zachraňujme a obnovujme křesťanské zvyky v rodinách.

Píše V. Bosáček, zámecký kaplan.

Můžeme říci, že z naší jubilejní výstavy odnesla si palmu „česká chalupa“.

Kdyby i „večerní osvětlení“, fontany někdo byl opustil — „české chalupy“ navštívití neobmeškal nikdo.

A proč tak táhla nás k sobě ta uměle sestrojená budova lidová, Protože tu bezmála každý Čech viděl svůj domov, neb aspoň se cítil jako doma.

„Ano, zrovna takovou postel měl můj dědeček, zrovna takovou truhlu mívala má babička — zrovna takovými loutkami jsme si hrávaly, když jsme bývaly dítkami“.

Co ale nás těšilo nejvíce, že tu v české chalupě šetřeno náboženských zvyků našich otců. Viděti tu bylo neumělé sice, ale ctihodné malby svatých obrazů na skle, viděti tu bylo kříže v rozích, viděti tu bylo kropenku — sv. růženec. Jinak ani býti nemohlo; národ katolický byl tu reprezentován. Na výstavě r. 1891 mohl každý cizinec poznati, že Čechové jsou národ křesťansko-katolický, že ač rád tu a tam kalichem a palcátem se chlubí, přec nicméně jádro jeho jest katolické přesvědčení, a chce-li kdo — tedy: římskokatolické. Než musíme toho želeti, že jako národní vyhyнул kraj, jako ty naše „české chaloupky“ mění se všude v moderní stavení z cihel a tašek, podobně že i náboženské zvyky a obyčeje hynou.

Jdeme nyní od domu k domu nejen ve velkých městech, ale i po venkově — a hledejme kolik domů má dvěře poznamenáno těmi písmenami: C † B † — jak to naši předkové (kantarové) dělávali svěcenou křídou, když byli dům a stáje svěcenou vodou vykropili?

Ano jdeme do vnitř; kolik pak ještě najdem stavení, kde u vchodu nalezá se kropenka?

Prohlížejme obrazy, a kolik tu najdeme obrazů svatých, církevních?

Žel musíme vyznati — hledajíce marně po domě sv. kříž, jenž vždy míval první místo ve světnici.

Kříž — velký, pěkný kříž býval rodině palladiem, obranou, ochranou, útočištěm, rádcem, těшитelem, oltářem, svědkem všech rodinných událostí, radostných i žalostných. Proto také náleží ku nejpríjemnějším a nejsladším upomínkám na rodinný kruh, v němž jsme dětství své ztrávili, domovní kříž. Jak ubohé, jak chudé jest dítě, jež vyrostlo v domě, na jehož stěnách nikde kříže nebylo spatřiti.

Dům bez kříže jest většinou domem bez Boha, obyvatelé jeho nemají živé víry, jsou to „taky“ křesťané dle matriky, ale ne ti praví. V domě, kde není kříže, není možno najiti pravého štěstí — pravé spokojenosti.

Kříž v světnici, kde se rodina nejvíce pohybuje, dodává vážnosti napomenutí otcovu, hrozbám matčiným.

Jak hned jinak hledí dítě na otce, když tento stojí pod obrazem Ukřížovaného; jak mnohem spíše uposlechne dítě, když matka řekne: „hleď jak se Ježíšek na Tebe smutné dívá, že's tak nehodným“ — atd.?

Proto se výchova dítek málo daří, že není již více obyčejem před křížem se modliti, neboť vychování jest umění, jehož se nenabývá knihami, ani školami, nýbrž modlitbou a zase jen modlitbou a to společnou.

Proč pak ti moderní (novováci) rodičové nemají zdárných dítek? — protože čtou a studují pedagogiku, ale za děti se nemodlí, nýbrž sotva že nechávají dítky za sebe modliti a to jen proto, že jim to lichotí.

Nic není krásnějšího v domácnosti uspořádané, jako když otec a matka dítky i čeládka klečí před obrazem Ukřížovaného a modlí se společně.

Tu jest otec pravým patriarchou, jakým má být, tu jest matka kněžkou domácího krbu — tu jest náš domov — chrámem. V tom chrámu nemá scházeti vedle obrazů svatých — zvláště Panny Marie — obraz našich věrozvěstcův Cyrilla a Methoda. Někde mají v domě českém: Schillera a Götheho — ale našich největších dobrodincův obrazu nemají.

Co tu mnohdy fotografií po stěnách, ale otcí všeho křesťanstva, náměstku Krista Ježíše místa zde není popřáno. Protož zařizujeme své příbytky tak, aby kdokoliv do nich vstoupí, hned na první pohled poznal: zde bydlí křesťanská rodina, zde zůstává křesťan — katolík.

(Pokr.)

D r o b n o s t i.

„Což není již ve Svátosti oltářní Kristus Pán přítomen“? tázala se loni jedna panička zbyvši v kostele a vidouc velebníčka odcházeti z kostela, který ve spěchu — opomenul učiniti genuflexi (poklonu) před hlavním oltářem. — Protož pozor! Lid náš poslouchá očima — a vidí ušima.

* * *

Rodičové — pozor! Nedávejte dítek svých do služby k židovským rodinám.

Vdova K. . . . vedla před sv. Václavem dceru svou, holčinu asi 17letou do služby k Bobkovi. jenž jest vesnice D. U. židem a také již pánem. Na cestě potkal je pan farář osady, který zvěděv kam a co K. zamýšlí, ji z toho zrazoval. Než K. se vymluvila, že již závdavek od židovky dostala, a že by nerada slovo vzala zpět. Již o sv. Martině chtěla holka utéci, než na prosbu matčinu setrvala do nového roku 1893. Když se dívka stěhovati měla odsud, nevísimla si, že židovka hodila mezi její sukně jednu svou spodničku. Vzala vše — myslíc, že nic cizého by tam nemohlo býti. Židovka pak holku žalovala jako zlodějku.

* * *

Vratme slovům jejich význam. Nejoštřepanější frasi moderního světa jest: Církev katolická se již i s jejím křesťanstvím přežila. Zatím se tomu má rozumět: Vy polovičatí křesťané a „taky“ katolíci jste se přežili, protože jste se Církvi sv. katolické a křesťanství vůbec odžili.

* * *

Dvěře co nejširší. V Londýně byla minulou neděli schůze liberální Unie všech možných vyznání. Pamětihodná jsou slova, jež na ní pronesl děkan z Winchestru — anglikán: Udělejme do naší Unie dvěře co nejširší, tak aby i sociální demokrat, i Darwinisti — (snad i atheisti) — do ní přístupu měli. Čím širší dvěře budou, tím více jich přijde. Naproti tomu má církev katolická dvěře do svého ovčince velmi úzké. Kdo chce jimi vjíti, musí se uskrovniti, musí se malinkým udělati. A přece vedle svědectví Anglikánů církev katolická čítá v Anglicku návratů k ní co nejvíce. Široké dvěře to nedělají.

Listárna administrace.

Poněvadž nedorozumění stále se opakuje, sdělujeme opět, jak v čele listu uvedeno, že na „Obranu víry“ s přílohou „Kalendáře pro živé a mrtvé duše“ předplácí se celoročně **3 zl.** — **bez přílohy 2 zl.**

Obsah „Obrany víry“:

O mši sv. (Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Pokračování) — Mladý mučedník Abdu'l Masich, židovský hoch ze Singary. Obrázek dle „Katholische Missionen“, podává F. P. Kosík. (Pokračování.) — Jakých zásad drží se křesťan katolík oproti židovské otázce? — Milosrdné sestry kongregace sv. Karla Boromejského Z neklamných pramenů sestavil Fr. Musil, farář v Žitovlicích. (Pokračování.) — Conjuratyon de silence. (Dokončení.) — Zachraňujme a obnovujme křesťanské zvyky v rodinách. Píše V. Bosáček. — Drobnosti.

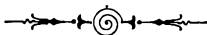
Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovni ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Na oslavu 50letého biskupského jubilea
papeže Lva XIII.

Den budí se; již zpod obzoru
se záře rudá vylívá
a obněm zlatí les i horu.
Sen v dole pastýř dosnívá.

Již probudil se skřivan malý
a zpěvem libým blaholí,
že paprsek se prodral v dáli
i v luh, i pole, v údolí.

Sbor ptactva v sadě, roli, lese
své chvalozpěvy velebné
dnes k Tvůrci čile výše nese
v své řeči bohoslužebné.

Zpěv radostný jich, libě znící,
lid ze sna probouzí, by vstal
a chvátal, s blaženou dnes lící
v chrám, jenž již mořem záře vzplál.

I pramen bublá veseleji
a skála hlásá echem dál,
co ptáci slavně v kůru pějí,
proč dnes zní tolik slávy chval?

Proč dnes vše raduje se, plesá,
květ, zdroj i pták i lid,
proč veselí zní z nivy, z lesa,
proč v chrámě světél září zřít?

Dnes svátek řídké, vzácné slávy,
ježž slaví svatý Otec Lev,
a s ním i katolíci praví.
Slyš, jak zní z chrámu slavný zpěv!

Dnes jaro tomu padesáté
co biskupem byl posvěcen
ten, který láskou v hrudi vznaté
tak od nás milován a ctěn.

Dar Boží to, let padesáté
vést k Tvůrci ovce svěšené!
Tys ved je k lásce, k víře svaté
a ku naději blažené.

Tys, Rádce, zraky vzhůru vznésti
jim kázal k nebes výšinám,
kde kvete blaha věčné štěstí,
k těm světlým, jasným končinám.

Tys řečí mocnou, Pisma slovem
i poesie vznešené
vždy v zanícení nitra novém
ved k Bohu stádo svěšené.

Tvá láska, horlivost a píle,
vše ducha, srdce vlastnosti,
ježž jevíly se v svatém díle,
Tě vedly k trůnu stkvělosti.

Tam, velpastýři nyní duší
nás věrných katolíků všech,
jak tiara ti stkvěle sluší
a slovo svaté na ústech!

Tam trvej v síle těla stálé,
tam trvej v ducha svěžesti
nám k útěše a Bohu k chvále
a Sobě k blahu, ku štěstí!

My poslušné a věrné děti,
vždy Otče, Vůdce, v nadšení
vši lásku vřelou neseme Ti,
jíž všichni pláme blažení.

Tys otec náš, my dítky Tvoje,
Ty k nám lueš láskou, k Tobě my.
Ty na podstatě pevné stoje
sám těžké řešíš problémy.

Jak s věčnou spojití i časné
zde na té zemi potřeby:
Víc dbáti o květ duše jasně,
by došla božské veleby.

Ty ctíti Boha, milovati
a sloužiti mu učíš nás
i k té, ježž Synu byla Máti,
svůj o přímluvu vznésti hlas.

Dnes ve chrám všichni spějeme my
se modlit, Otče, za Tebe,
a zbožně poklekše tu k zemi,
zrak pozdvíháme do nebe:

„Bůh zachovej Tě, jenžž Ti k slávě
dal moci stupeň nejvyšší!
On síly duchu dej i hlavě
a rozmnož dni Ti vezdejší!

Bys přes skaliska, přes přeje
i za příboje prudkých vln,
jenžž skalným sloupem církve chvěje,
loď v přístav řídil síly pln.

Bůh osvěcuj Ti rozum dále,
dej tělu v zdraví řadu let,
bys Bohu, lidstvu, sobě k chvále
ji řídil čilý, jary kmet.

On radostí a slastí květem
Ti stezku žití posáže,
a nové blaho novým letem
Tě dráhou zemskou provázej!

Trn svízelú a trudů, bolů
Ti z cesty vyrví lásky Bůh,
olivu míru sešli dolů,
by tělo okrálo i duch.

Strom odměny Ti vzrůstěj v žití,
za simě dobré, ježž jsi sil,
bys plod i mohl dobrý zřítí,
jenžž vrost a uzrál plný sil.

Stůj na skále, kde Petr stával,
náš světec, dlouho pevně dál,
a odrážej tam vln všech nával,
jenžž hrozí, by ji podkopál.

Drž stráží, pastýři Ty světa,
ať viry zář se šíří dál,
ať církev roste, sílí, zkvětá,
ať nevzpučí jí tísní žal.

Veď vzhůru životem nás vzorným
a k nebesům raz cestu všem!
Tvé ctnosti vše nám synům svorným
vždy zařte světlým příkladem!

Bůh nadchni Tebe ohněm svatým,
bys bláсал zákon Boží dál,
bys bludům zbylým, nově vznatým
vždy s myslí zdatnou odpíral.

Bys umem ducha, srdce zpěvem
kež božských ctností pěstil dál
a stál's tu mezi bratry zjevem
jak pravý kněze ideál.

Bůh skytni slovům vznět a víru,
jež kážeš nadšen věřícím,
ať zraky ze světa se víru
výš nesou k říším zářícím.

Slyš, dobrý Bože, hlas svých dětí,
slyš millionů zbožný hlas
tam, kde tě svatí slaví, světi:
Lva Třináctého chraň a spas!"

Jubilejní pouť do Říma.

Čechové, katolíci!

Jeho Svatosť papež LEV XIII. bude slaviti dne 19. února 1893 padesátileté jubileum svého biskupství. Z této přeradostné příčiny neopomenul ústřední výbor Bratrstva sv. Michaela, řidě se vydaným pastýřským listem Nejdůstojnějších biskupů rakouských a vykonáváje svou stanovami vytknutou úlohu, sbíratí pro sv. Otce zvláštní milodary.

Katolíci všeho světa závodí v přinášení svých holdů Náměstku Kristovu; ve všech částích naší monarchie jeví se snaha, složití Nejvyšší hlavě katolické církve důkazy dětinné lásky v podobě Petrova halíře k nohám; a tak přispěli také věřící naší užší vlasti s obětavostí, z hlubokého přesvědčení vyplývající, a dílem také s velkomyslností vynikající „hřivnou svou“ k „daru jubilejnímu“, který odevzdá co nejdříve Jeho Eminenci, náš nejdůstojnější pan kardinál kníže-arcbiskup na stupních trůnu LVA XIII.

Ústřední výbor Bratrstva sv. Michaela považuje za svou povinnost, poděkovati nejprve vroucím „Zaplat Bůh!“ všem, kteří k této sbírce přispěli a tím svou nezlomnou věrnost a oddanost ku katolické církvi osvědčili.

Vznešená slavnost, kterou chystá se konati Otec křesťanstva, má však býti nad to zvelebena četnými poutnickými vlaky do Říma; a odpovídá to vysoké a neobmezené účtě katolického světa, kterýž, pokud jednotlivci to možno, naplněn je tužbou, osobně přiblížiti se slavnému nástupci na stolci Petrově, přijati jeho požehnání a vysýlati k nebesům zbožné modlitby za život a zdraví sv. Otce na těch místech posvátných, která vydávají svědectví pro božské poslání, velikost a moc církve katolické.

Předpokládáje, že také katolíci Čechové, jdouce za hnutím srdce svého, budou míti přání, účastniti se takového vlaku poutnického, dovoluje si ústřední výbor Bratrstva sv. Michaela jménem svým a jménem pražských katolických spolků, s kterými se sdružil, uvésti ve všeobecnou známost, co následuje.

Společná výprava z Prahy podniknuta bude dne 13. nebo nejpozději 14. dubna, takže vlak dojeďe do Říma buď 16. dubna večer nebo 17. dubna ráno.

Z Prahy do Vídně pojedje se zvláštním vlakem severozápadní dráhy, tedy přes Lysou, Kolín, Jihlavu a Znojmo. Páni účastníci vlaku, kteří záčas se přihlásí, budou přistupovati na stanicích dráhy severozápadní, na které se přihlásí.

Z Vídně do Říma vypraven bude zvláštní vlak přes Št. Hradec, Lublaň, Cormons, Bolognu a Florencii.

Zpáteční jízda z Říma do Vídně vykonána bude routou touže, ale bude pětkrát přerušena. Kde, oznámeno bude co nejdřív.

Jízdné za celou tuto vykonanou cestu — z Prahy do Říma i zpět — obnášeti bude pro třetí třídu vozů 45 zl., pro druhou třídu 72 zl., a pro první třídu 110 zl. Ale v cenách těchto je zároveň již zahrnuta doprava z nádraží severozápadní dráhy ve Vídni až do hotelu, bude-li ve Vídni přenocováno, nebo doprava z nádraží severozápadní dráhy až na nádraží jižní dráhy, nebude-li ve Vídni přenocováno (prohlásí se to také co nejdřív), pak doprava z nádraží v Římě až do bytu, kteréž jak ve Vídni — po případě — tak i v Římě sprostředkovány budou.

Konečně budou účastníci vlaku poukázáni v přerušovacích stanicích jízdy zpáteční na dobré a doporučení hodné hotely. O vůdce v Římě, znalé všech památností tamních, bude postaráno měrou více než dostatečnou, jakož také uvědomí pořádací výbor ochotně a rád všechny účastníky, kteří si toho přáti budou, o poměrech v Římě, v Neapoli, v Assisi, Lorettě, Florencii, Bologni, Padově, v Benátkách, v Postojně, ve Štyr. Hradci a ve Vídni.

Poutníci budou přijati od sv. Otce hned v prvních dnech po příjezdu do Říma a sice ne ve Vatikáně, nýbrž v některé kapli velechrámu sv. Petra.

Pro zpáteční cestu z Říma bude možno užití také rychlíku, ale tak, aby každého jednotlivého rychlíku neužilo najednou víc než 20 osob. Ti účastníci, kteří přáti si budou navštívit Assisi a Loretto, račtež to oznámí dříve, aby jim jízdné lístky vydány býti mohly. Příplatek kterýž bude zapraviti při této cestě, tedy z Říma přes Foligno-Assisi, Foligno-Ancona, Loretto-Ancona, Bologna, není značný. Obnášeti bude asi 2 zl., 3 zl. a 4 zl. pro III., II. a I. třídu, při čemž arciť se předpokládá, že by asi 200 osob Assisi a Loretto navštívit chtělo, o čemž ovšem, ani z daleka pochybovati nelze.

Co se týká ceny noclehů a stravy v Římě, řídí se celkem arciť nároky jednotlivců. Ale na celé zaopatření stačí a to docela dobře 9 až 12 franků denně, při skromných nárocích, přirozeně také značně méně.

Kdyby bylo dosti účastníkův, opatřen by byl pro jízdu z Prahy do Vídně a z Vídně do Říma zvláštní spací vůz, avšak příplatek, jež by tu zapraviti bylo, byl by poměrně dosti značný a mohl by oznámen býti teprv později.

Na cestě do Říma, jakož také v Římě bude lze obědvati za ceny velmi snížené a bude k tomu také dosti času.

Z Vídně do Říma pojedou vlak asi 40—41 hodin; vlak jedoucí z Vídně do Prahy bude potřebovati asi tolik času, jako rychlík.

Z těchto ovšem jen hrubých rysů naší pouti do Říma pozná zajisté každý, že postaráno o to, aby poutníci jeli ku převzácnému jubileu papežskému nejen lacině a pohodlně, nýbrž mohli se pokochati také největšími půvaby čarokrásné země italské.

Kdo by pouti římské súčastniti se chtěl, račiz to co nejdříve ohlásiti sl. záložně sv.-Václavské v Praze, Řetězová ulice 223—I. a přiložiti také zároveň obnos za jízdu v té třídě, kterou si vyvolí. Na záložnu sv.-Václavskou buďtež řízeny také všechny případné dotazy, které hned a s ochotou největší zodpovídány budou.

Doufajíce, že učinili jsme na prospěch poutníků vše, co posud bylo možná a jsouce přesvědčeni, že jest v Čechách ještě hojně katolíků, kteří mají lásku ku sv. Otcovi nejen na jazyku, nýbrž i v srdci a že jí při tak vzácné nám dané příležitosti, jakou jest 50leté biskupské jubileum papeže Lva XIII., osvědčí také skutkem, podotýkáme, že vše, čehož ještě třeba bude, oznámeno bude veřejnými listy, a voláme s plnou důvěrou, že hlas náš oslyšán nebude: Vzhůru k 50letému biskupskému jubileu papeže Lva XIII. do Říma.

V PRAZE, dne 4. února 1893.

Jan hr. Ledebour, předseda spolku sv. Michala. — Dr. Frant. Hrádek, generální vikář a předseda slavnostního komitétu. — Jan Drozd,

c. k. profesor, předseda komitétu poutnického. — Eduard Brynych, biskup královéhradecký, předseda Jednoty katolických tovaryšů. — Dr. Klement Borový, kanovník u sv. Víta, předseda Katolické Jednoty. — Dr. Frant. Krásl, kanovník u sv. Víta, předseda Jednoty sv. Václavské — Hrabě Karel ze Schönbornů, předseda Katolicko politické jednoty pro království české a předseda Katolické besedy. — Hrabě Karel Ervin Nostitz Rhinek, předseda spolku sv. Vincence. — Dr. Rudolf Horský, předseda družstva „Vlast“. — Dr. Karel Vondruška, předseda družstva katolických akademiků „Arnošta z Pardubic.“ — Matěj Zahradnický, předseda kongregace Mariánské.

Lev XIII. — „náčelník náčelníků“.

Na velezáslužném díle katolických misii v zemích zámořských spočívá patrně požehnání Boží. Símě viry Kristovy nalezá v srdcích zámořských národů všech plemen půdu přúrodnou. A na mnohých místech padá símě toto tak hluboko, že ani nejkrutější pronásledování nejsou s to, aby zničila naději na přebohatou zeň. A nedivno; jsouť katolické missie jednou z nejmilejších a životních starostí vznešeného starce na stolci Petrově, a lze určitě tvrditi, že nejeden vlas na jeho přestarostlivé hlavě zastkvěl se stříbrem zásluh o katol. missie. A to dobře vědí také národové dosud neznámí a opuštění, k nimž svatý Otec nešetře největších nákladů, vysílá hojně věro-zvěsty. To onino dobře vědí, nýbrž i vděčné uznávajíce často veledojemnou láskou splácejí. Pro naše povzbuzení a ku cti našich zámořských bratří sdělujeme zde, co v posledním sešitě „Kath. Missionen“ ku veliké radosti a potěše každého věrného katolika píše Msgré Verius, velezasloužilý koadjutor apošt. vikáře na N. Guinei. Týž přijat byl 18. října m. r. se svými druhy od Jeho Svatosti ve slavné audienci. „Když vstupovali jsme do přijímacího sálu,“ píše Msgré, „nesl na polštáři P. Jouet (čti: Žué) papežskou korunu (tiaru) nevidaného tvaru: trojice korun byla totiž sestrojena z „upi — upi“, t. j. z pernatých diadémů (čelenek) našich obrácených pohlavárů. Můj malý sekretář, P. Allcroa na jiném polštáři nesl dvě „pápu“ (sekery) a dva „mapui“ (kyje) divochů s praporem naší missie. Já sám přinášel jsem mapu missie sv. Josefa s plánem Lvova přístavu a naše vědecké práce v řeči Roro, totiž 2 slovníky, mluvnci a biblickou dějpravdu. Jakmile nás J. Svatost uzřela, kynula nám rukou, abychom rychle odbudouce předepsané poklony raději k Ní samé se přiblížili.

Tiara P. Joueta nejprve upoutala zraky J. S. „Co mi to přinášíte? Jak překrásná to tiara!“ vece papež. „Svatý Otče! Tato tiara jest udělána z pernatých korun, jež naši obrázení náčelníci kladou k nohám Vaší Svatosti na důkaz, že uznávají V. Svatost za „náčelníka náčelníků“, zároveň takto svůj hold vzdávajíce. Jak rádi by podali dar skvostnější; ale tyto koruny jsou jejich největším bohatstvím.“ „Dobře dobře! Jsem velice dojat jejich oddaností a pozorností. Povězte Mi jen, jak dělají tyto koruny. Výkladu Monsignorovu naslouchaje prohlížel si Sv. Otec opět a opět s velikým potěšením vzácný dar od pohlavárů. Po té došlo na mapy. Plán Port-Léona libil se J. Sv. obzvláště. Největší radost projevil nad zprávou, že celá tato osada jest již obrácena, že noví křesťané horlivě přijímají svaté svátosti a že jsou „Velikému Náčelníku“ velmi vděčni za to, že jim poslal missionáře, Tázal se na poměry rodné, zda svátostné manželství v náležité úctě, a modli-li se ostrované různec. Když Monsig. přisvědčiv k této otázce skromně doložil, že hodlá právě přeložiti také encykliku J. S. o různenci svým osadníkům, zastkvěla se tvář J. S. zvláštní spokojeností. Prohlížeje dále předložené mapy, žehnal Sv. Otec červeným křížem naznačené missijní stanice jednu po druhé. Když P. Verius podotkl, jak veliké jest jejich pú-

sobiště, a jak málo missionářů, podivil se Sv. Otec a obrátiv se na prokurátora missií, P. Josueta, řekl: „Vyřídte svému jenerálnímu představenému, aby ihned poslal 30 missionářů; neboť hodina spásy těmto národům se přiblížila, nesmíme jí propásti.“ Potom došlo na spisy, psané v řeči Roro. Sv. Otec dal si na zkoušku přečísti adresu oddanosti, již mu divoši zaslali; i tou velice byl potěšen, řka: „Jak milá to prostota! Vyřídte svým dítkám, jak velice mne dojaly jejich vzkazy a dary!“ Po té rozhovořil se Sv. Otec s P. Allcrou o povolání missionářském. „Jak krásné povolání, které Jste si zvolili! Jest se mu ovšem zsvětiti celou duší, veškerou silou. Vás povolal Bůh, abyste pokračovali v díle spásy. Následujte jen Pána našeho, Jenž Vám cestu ukázal!“ A uděliv missionářům jakož i celé osadě jejich apoštolské požehnání, propustil je s těmito slovy: „Řekněte svým divochům, že toto požehnání má trojí význam, předně že zpráva o jejich obrácení papeže velice potěšila, a dary jejich že ho velmi dojaly; druhé, že papež je velmi spokojen a potěšen jejich blahovůlí a láskou vůči missionářům, a třetí — že papež si přeje, aby v dobrém vytrvali a posileni byli.“

Po těchto slovech byli missionáři co nejlaskavěji od Jeho Svatosti propuštěni. S jakou radostí asi přijali osadníci jejich vzkazy a požehnání „Náčelníka náčelníků“. snadno můžeme si představit. Liga + 25.

Svatý Josef, patron šťastné hodinky smrti.

„Za svého 12letého pobytu v již. Africe,“ tak vypravuje v „Kath. Missionen, únor 1892“ P. O Haire, irský missionář, „spravoval jsem po několik let osadu, jistě tak velikou jako — Anglie. Obcházaje jednou na své pastýřské cestě roztroušené své stádo, zabloudil jsem a nevěděl kudy kam. Konečně přišel jsem k farmě jakéhosi evangelika.

Zjevil jsem mu svůj stav i nehodu. „Aj,“ vece on, „to je šťastná náhoda: tamhle v tom zadním domě leží jeden z mých dělníků na smrtelné posteli, je katolik; podívejte se k němu!“ Šel jsem bez meškání a našel ubohého dělníka v posledních tazích. Když jsem mu řekl, že jsem katolický kněz z osady Eudsthorské, 150 angl. mil odtud vzdálené; tu pozdvihla se pobledlá a shlublá postava na loži a zvolala s největší vroucností: „Svatý Josefe! Vždyť jsem věděl, že pošleš mi, dříve než umru, kněze, by mi nápomocen byl v poslední hodině. Udiven tázal jsem se nemocného, proč tak vroucně obrací se na sv. Josefa. Tu vyprávěl mi krátce asi toto: „Když byl jsem ještě malým hochem doma v Irsku, učila mne zbožná máti modliti se každý den: Sv. Josefe! Vypros mi šťastnou hodinku smrti! Od onoho času nevynechal jsem této modlitby ani jeden den. Když mi bylo 21 roků, vstoupil jsem k vojsku. Válka s Kafry zanesla mne do Afriky. Opouštěje Irsko, šel jsem se rozloučit se svojí starou matkou. Když jsem odcházel, volala ještě za mnou: „Nezapomeň, synu můj, na modlitbu k sv. Josefu!“ Když válka byla skončena, byl jsem z vojska propuštěn; ale zůstal jsem již zde v osadě. Nedávno zaslechl jsem, že 150 mil odtud zdržuje se v osadě Eudsthorské katolický kněz; ačkoli byl jsem již churav, vydal jsem se na cestu k onomu knězi, jen abych zas jednou mohl se vyzpovídati a Tělo Páně přijati.*) Ale kněz nebyl doma; řekli mi, že obchází právě svou osadu a nevrátí se asi dříve než za měsíc. Čekal jsem celý týden. Potom vrátil jsem se domů. Včera — na smrt nemocen — došel jsem opět sem, a dnes — jak vidíte — posílá mi sv. Josef katolického kněze.“ Stěží chudák dopověděl. Zůstal jsem u něho přes noc. připravil jej, vyzpovídal, podal Tělo Páně a dal poslední pomázaní. Brzo potom zesnul klidně v Pánu; poslední slova jeho byla: „Svatý Josefe! Vypros mi šťastnou hodinku smrti!“

*) Jaké zahanbení pro mnohé Evropany, kteří mají do kostela sotva několik kroků. Liga + 25.

Milosrdné sestry kongregace svatého Karla Boromejského.

Z neklamných pramenů sestavil Fr. Musil, farář v Žitovlicích.

(Dokončení.)

Eufemie v noviciátě byla nejhorlivější učednicí zvláště novicmistryně; čím víc poznávala řeholní povinnosti, tím svědomitěji a horlivěji snažila se plniti je. Její srdce zplesalo, když s družkami z Čech na svátek Narození nejblahoslavenější Panny Marie 1837 složila svaté sliby a navracela se do vlasti k řeholnímu působení.

V Praze v novém mateřinci hned nastoupila jako novicmistryně, ten úřad zastávala s velikou moudrostí v horlivosti a zdarným prospěchem, což se potvrzuje pozůstalými nejstaršími sestrami, jejími vychovankami.

V roce 1852 byla zvolena za generální představenou a zase 1859, a od té doby byla jí nepřetržitě až do smrti. Sestry měly k ní pro její schopnosti a dobrotu takovou důvěru a lásku, že jen jí chtěly míti matkou; musilo se pokaždé napřed žádati, aby její opětné zvolení bylo od církevních vrchností až od svatého Otce povoleno, což stalo se v přesvědčení, že správa kongregace spočívá v nejlepších rukou. Pro nastávající na začátek tohoto roku novou volbu bylo o církevní povolení již zažádáno, avšak v Boží úradě jinak ustanoveno.

Nezlomnou pečlivostí velebné matky byl mateřinec rozšířen a dostavěn, k němu přibývalo filiálních domů a ústavů. Vznešená šlechta, starostlivé obce a lidumilové ucházeli se, aby milosrdné sestry ujaly se jejich nemocniců, chudobinců, sirotčinců, škol a jiných ústavů, když viděli jinde jejich správu, k čemuž hlavně přispívala generální přednostka obezřelostí a horlivostí. I sama rozhlížela se, kde by co dobrého zřídila.

V Řepích koupila pozemek a vystavěla pro vychovávání povržených nemanželských dětí nalezinec, kterýž později byl proměněn v c. k. trestnici pro ženské výtečně spravovanou od věhlasné sestry Charity, rozené hraběnky Coudenhoverové (Kudnhoven) do její smrti dne 8. října 1876.

Jakož zachovávala nejsvědomitěji svatou reguli a dbalá byla všeho dobrého, pobádala k tomu všechny sestry s upřímností a vlídností úchvatnou. Jak byla upřímná, pečlivá a laskavá k sestrám, dobrotivá a trpělivá k chudým, nemocným, sirotkům, nedá se vypraviti. Jako šlechetný Samaritán v evangelium ujímala se nebohých, opatrovala a ošetřovala je, a kterým už nemohla spomoci, modlila se za ně.

Její síly a prostředky často docházely, nastaly jí nedostatky a starosti, ale nikdy neklesala myslí, utíkala se důvěrně k všemocnému dárci všeho dobra, předkládala před svatostánkem klečíc své záležitosti a starosti, žádosti a přání Spasiteli ve Svátosti Oltářní přítomnému, jenž provolal: „Pojďte ke mně všickni, kdož pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.“

Když jí někdo soustrastně připomínal, jaké tísně a starosti v příčině řádu hrnou se na ni, odpovídala klidně: „Ach, nechme toho, Pán Bůh, jenž dosavád staral se o nás, bude dále pomáhati, jeho rámě není skráceno, a kdo doufá v Boha, staví pevně.“ Její naděje bývala téměř zázračně naplněna. Jen jeden příklad.

Jednoho dne sestra prokurátorka několikrát po hodinách připomínala velebné matce s rostoucí starostí, že zejtra mají vyplatiti směnku a v pokladně se nedostává. Představená pokaždé odpověděla pokojně: „Bůh dá.“ Stalo se tak i druhého dne ráno, když lhůta docházela. Tu nějaký neznámý dobrodinec přinesl peněz tolik, že mohlo se vyplatiti.

V úřadování a šíření kongregace též narážela na překážky a odpory, bylo jí zkoušeti, že „všichni, kdo chtějí pobožně žíti býti v Kristu Ježíši, protivněství trpěti budou.“ (2. Tim. 3, 12.) Trpělivě snášela všecko, i zjevné nepřátelství. neustála od svého práva a záměru, odpouštějíc ze srdce říkala za Spasitelem: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“

Modlitba, pobožnost byla jí živlem. Nechtěla byla v mateřinci nebo ve filiálkách, žádné nutné zaměstnání, žádná příhoda nezdržely jí od společných modliteb, od slyšení mše svaté; její vroucnost při těch bohoslužbách a při přijímání svatých svátostí dojmala všechny. Při výročních i mimořádných exerciích (duchovních cvičeních) sester všechny roznécovala povzbuzováním a příkladem.

Jakož ve svaté víře a účinné lásce a rozkvětu řádu nalézala vši rozkoš a radost, tak plnila povolání apoštolské: „Co svrchu jest hledejte, nikoli co na zemi. (Kol. 3, 1.) „Obcování naše v nebesích jest.“ (Filip 3, 20.)

Při všech zásluhách nechtěla nikdy o sobě slyšeti slova uznání a chvály, jest prý slabým nástrojem v ruce Boží povolána lidem sloužiti.

Její hluboká pokora ukázala se nejjasněji, když nadešel padesátý rok jejího řeholnictví dne 8. září 1887. Nebylo možná jí pohnouti vážnými důvody, aby tu památku, kteréž samojediná se dožila, odbyvala slavnostně netoliko pro sebe, ale i pro sestry a řád. Setrvala na tom, že bude slaviti jubileum v zátíši, zabývajíc se pouze se Spasitelem, jemuž z vděčnosti za tolik milostí všechna náleží. S tím úmyslem na ten den odešla tajně do Karlína u Prahy a pobyla tam v pobožnosti a přátelském poučném obcování se sestrami a ošetřovanci celý den.

Mnoholetá starostlivost a námaha s pokročilým stářím porouchaly zdraví velebné matce, přece však neustávala řídití celou kongregaci, všechny práce toho oboru musily jíti skrze její ruce. Každého roku navštívila několik venkovských domů, aby shledla jejich stav a správu. V listopadu 1889 vyjela si při sychravé povětrnosti do Teplic a blíže tam nově zřízené „Zahrádky maličkých“ v Zukmantlu a do Litoměřic; po návratu pak ještě odebrala se na Žižkov u Prahy. Potom v mateřinci došla si k nemocným do všech ložnic, s nimi laskavě pojednala a dala jim pohnutě „S Bohem!“ Též na shromážděné sestry pohledla významně jako na rozloučenou.

Dne 29. listopadu, když byla v kůru vykonala se sestrami ranní pobožnost, byla o 8. hodině ráno napadena třasavou zimou, z níž lékař osvědčil pokročilý zánět plic. Mezi tou těžkou nemocí nepustila si s myslí péče o záležitosti řádu. V duchu po svém obyčeji prošla všechny filiálky, svolala všechny sestry, jejichž potřeby si představovala; dala rozkazy pro jistou misijní společnost a jiné skutky křesťanské lásky. Zvláště pamatovala na své svěřence a chudáky. Ve všem utrpení nic nenaříkala, aniž dala známky netrpělivosti, ulevovala sobě toliko vzdycháním: Ó můj Ježíši! Duch modlitby neopouštěl jí, hned na začátku v zimniční horkosti dřímajíc modlila se neustále loretanskou litanii. Na den sv. Barbory 4. prosince po poledni přijala sv. svátosti a generální absoluci k získání plnomocných odpustků, knězi sama hlasitě odpovídala, když sestry pro pláč nemohly; potom zřetelně obnovila svaté sliby a odříkala apoštolské vyznání víry. Noc byla jí velice bolestná a sestram žalostná. Ráno k 6. hodině už nemohla slabostí promluvit. V tu hodinu byla konventní mše svatá obětována za její šťastnou hodinku, a sestry na ten úmysl obětovaly sv. přijímání. V 7 hodin nastal klidný zápas při vědomí. Sestry shromážděné modlily se za umírající, mezi tím drahá máť skonala tiše o půl osmé hodině s křížkem na rty přitisknutým a s hořící svící v pravici. Kněz právě přistoupil v tu pravidelnou dobu k oltáři, aby za duši, se zásluhami se dostavivší k soudu, obětoval mši svatou. —

Osiřelé sestry v nejhlubším smutku nezapomněly milené máteři prokázati hned poslední úctu. Nemajíce žádného jejího vyobrazení živého na památku, poslaly pro dovedného akademického malíře, aby tvářnost k vymalo-

vání okreslil. Ze zahradního sklenníku vybraly nejkrásnější kvítí a lupení k obložení drahé mrtvoly a ozdobení, pokud posvátná chudoba dovolovala.

Lidé všelikých stavů z blízka i daleka velmi čteně projevovali stesk a soustrast valným příchodem, darovanými věnci, mezi nimiž i velmi stkvostné, poslanými telegramy a dopisy.

Největší účast byla dne 9. prosince dopoledne. Chrám Páně od rána se naplňoval účastníky k slavnostní zádušní mši svatě a k odvezení tělesné schránky, kteráž byla od večera předešlého dne uložena ve svatyni v rakvi prosté, neobarvené, ozdobené na víku křížem z bílých růží a dlouhými mašlemi na řádovní hřbitov v Řepích. Z věnců, jejichž různé květy a barvy mohly se vykládati za znak mnohonásobných ctností a dobrých skutků nebožky, pahrbek vkusně sestavený strměl na umrlčím voze.

Byl to nevědně slavný pohřeb, vedený knížecím arcibiskupským komisařem řádu, veledůstojným kanovníkem Josefem Zenefelsem v průvodu četného vyššího i nižšího kněžstva a panstva a lidu, zajisté samých to upřímných ctitelů, žádných všetečných diváků. Za křížem bílým florem obestřeným napřed šli slepci ústavu u sv. Rafaela na Hradčanech, první ošetřovanci zemřelé, na kterou ještě někteří se pamatovali, potom dívky školy u sv. Kříže a sirotčince u sv. Notburgy, kteréž ústavy jsou pod správou sester, a kněží obřadující. Na všech kostelích kudy se bral průvod, zvonilo se. Též vojsko před kasárnami vzdalo úctu vděčně za mateřskou pečlivost a službu prokazovanou raněným v čas války.

V Řepích k pohrobení zasmušilé nebe se vyjasnilo, nastalo příjemné teplo a ticho, sníh perlovým trpytem oči oslňoval, celá krajina byla líbezná, jako by ze zimního mrtva oživila a hlásala nebes zvěst, že oželená již odpočívá v pokoji a světlo věčné jí svítí s blahoslavenými, kteří umřeli v Pánu a odpočívají od prací svých, neboť skutkové jejich následují je (Zjev. 14, 13.); že zemřela a život její jest skryt s Kristem v Bohu. (Kol. 3, 3.)

Sestrám nastala povinnost zvoliti si do ledna 1890 představenou. Každá, která jest čtyři léta po sv. profesi, má voliti po svém nejlepším vědomí a svědomí tu, kterou zná jako nejschopnější a nejhodnější; hlas svůj dá písemně zapečetěný.

Po otevření hlasů u přítomnosti knížecí arcibiskupské komise dne 4. února 1890 byla zvolena Elekta Eleonora Zaunmüller, asistentka, narozená dne 15. ledna 1830 v Hodňově budějovické biskupské diecese, profeska od 3. března 1851. — Elekta, což jest vyvolená, jak významné to jméno!

Mladý mučedník Abdu'l Masich,

židovský hoch ze Singary.

(Obrázek dle „Katholische Missionen“, podává F. P. Kosík.)

(Pokračování.)

3. Abdul rozmlouvá s matkou o zjevení.

Sotva zaslechla matka syna hlasitě mluvití, vstala a šla ho zbudit. „Co je ti, mé dítě, a co znamenají slova, jež jsi ze sna mluvil, jakobys s přítelem rozmlouval,“ tázala se matka probuzeného Hoch, jehož tvář dosud podivným leskem zářila, chvějícím se hlasem odpovéděl: „Viděl jsem Krista, toho, v něhož věřím a jehož křtem jsem pokřtěn byl, mluvil ke mně a já k němu. Ze všech trampot a z hlubin pekla mne vysvobodil.“

Matka tázala se plna podivu: „Jak vypadal, mé dítě, v jaké objevil se podobě?“

„Zjevil se v podobě jinocha,“ odpovídal hoch, „a z obličeje vycházela mu podivná, blesku podobná záře. Roucho jeho bylo bílé jako sníh, na straně jedné bylo otevřeno, a na místě tom viděti bylo krvavou ránu. Ruce i nohy byly probodnuty, a na prsou nesl napsáno toto: „Tentof jest, kterého židé v Jerusalemě ukřižovali, který na se vzal vinu rodu Adamova; tento jest Beránkem Božím, který snímá břichy světa; tento jest posilou a korunou mučedníků.“ Viděl jsem řadu jinochů stejného se mnou věku, kteří kolem něho stáli a hlasitě volali: „Kyrie eleison, Christe eleison, požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně! Hosanna na výsostech! Hosanna Synu Davidovu!“ Jedni měli na hlavách věnečky a v rukou nesli palmové větve; jiní drželi v rukou zlaté mísy až po vrch vlastní krví naplněné; přinášeli ji Kristu darem. Všichni jásali a volali: „Tento jest naším Bohem, v něhož jsme doufali; v jeho spáse budeme se radovati a věčně se těšiti!“ Ó matičko, tu pojala mne vroucí touha, býti v řadě těchto jinochů, pěti s nimi milé zpěvy. Než nebyl jsem ještě přijat; touha však mocně mě tam táhla. Ó kěz bych bez ustání v tomto snění dlel, které mne s tak krásnou společností spojilo. Ó jak mnohem milejší jest takové snění nežli bdění, a bylo-li toto, hodinu trvajíc, zjevení tak krásné a milé, jak milé a krásné musí býti ono zjevení posmrtné, věčně trvajíc. Duše má dosud dlí při onom krásném zjevu, nechce se odtrhnouti, srdce naplněno jest blahou radostí. Lepší jest smrt a pobyt mezi těmi jinochy, nežli nejdelší život mezi dětmi tohoto světa.“

Když uslyšela matka takovou řeč, naplněna byla úžasem a chovala všechna slova hochova v srdci svém; zároveň byla jeho strážkyní před otcem a bratry, aby se ničeho nedověděli, vždyť milovala tohoto syna nade všechno. Hleděla také hocha upokojiti a pravila: „Milé dítě, nedej se v duši klamati; věz, že snové jsou příliš klamní, a třeba jest, aby je znalec vysvětlil, jako Faraonovi Josef a králi babylonskému prorok Daniel.“

Na to odvětil hoch: „To byly sny a potřebovaly býti vysvětleny; já však jsem měl zjevení, jehož význam jest jasný jako slunce; těmto snům může každý rozuměti. Proto, matičko, mlč o slovech mých, u sebe pouze chovej moje povolání a věř v toho, v kterého já věřím a pro jehož pravdu odhodlán jsem zemřiti.“

Jakmile zaslechla matka o smrti, zalekla se, a hojné slzy kanuly jí z očí, plakala hořce. Hoch sám odvážil se ji těšiti slovy: „Matičko, přestaň plakati, přestaň rmoutiti své láskyplné srdce. Hleď, kosti Josefa mrtvého v zemi egyptské byly ochranou jeho národu na poušti. A kdyby Abraham, Isák a Jakob po smrti nebyli žili, jak by byl mohl Bůh říci: „Já jsem Bůh otců vašich.“ Buď jista, že všichni s Bohem žijí, kteří s ním umírají, kteří jsou pamětlivi jeho zaslíbení. Abych aspoň poněkud splatil tvoji ke mně lásku, matičko, tak radím tobě a zapřísahám tebe bys uvěřila v Krista, mého Pána, a abys se dala pokřítiti v jeho jménu, bys tak spasila duši svou a vysvobodila ji z četných strastí a soužení. Tak dovršena bude radost má tvoji radostí, spolu budeme se radovati v onom dni, který nemá konce a nezná trampot. Nezapomeň, matičko milá, na dnešní zjevení a na věci, které jsem ti řekl.“

Matička se slzami v očích pravila na to: „Vše chci učiniti milé dítě, a věřiti, jak si přeješ, a jakmile se vhodná příležitost naskytne, chci přání tvému vyhověti. Nyní však, milé dítě, jest nevyhnutelné třeba, aby naše úmysly skryty zůstaly před otcem a tvými bratry, aby snad nás oba neusmrtili.“

Hoch připravil si vše, vzal svou tašku a hůl a louče se pravil matce: „Zůstávej v pokoji, milá matičko; poroučím tě Kristu, svému Vykupiteli, jdu k jinochům, svým druhům, ty pak, matičko, neváhej za mnou přijíti, jakmile se ti příležitost naskytne.“ Myslíl hoch při slovech těchto na obrácení své matky na víru Kristovu.

4. Abdu' setkal se s biskupem, který ho k boji posilnil.

Časně ráno hnal Ašer stádo na pastvu. Vycházející slunce ozařovalo temena hor, rosa třpytila se na bylinách jako perly, volavky poletovaly na nivách. Hoch rozhlížel se po široširé pláni a spatřil v dálce muže bílým pláštěm oděného od hory kráčet přímo k sobě; byl to křesťanský biskup Peregrin, jenž chodil zemí z místa na místo a hledal ovce Kristovy, by je ve víře posilnil. Hoch poznal ho zcela dobře, běžel mu vstříc, padl k nohám, políbil je a prosil: „Pane, pastýři křesťanů, patř na sluhu svého a požehnej mne, nejmladší ovci ze svého ovčince; vlož ruku svou na hlavu mou a vtiskni duši mé znamení spásonosné a dokonej dílo mého pokřtění.“

Stařeček bělovousý řekl hochovi: „Odkud mne znáš, dítě, kdo ti o mně pověděl? Vždyť jdu tudy jako obyčejný člověk, ukryta jest moje hodnota před očima lidí.“

Hoch mu na to řekl: „Poslyš, otče, slova syna svého. Tentýž, který tobě vnuknutí dal a poznati mne Ašera, syna Leviho ze Singary, a který tě poslal, abys ho hledal na této cestě, tentýž popřál mi poznati tebe v dálce. Veleben buď Pán, který tvoje kroky sem řídil a spatřiti mi dopřál tvář otce mého; vždyť miluji Krista, ano miluji jedině jej a srdce moje hotovo jest pro něho zemřítí.“

Biskup podivil se slovům hochovým a pravil k němu: „Vpravdě jest tomu tak, jak praviš. Bůh mi zjevil a mne vybídl, abych šel za ovci, která na poušti po dobrém pastýři touží, a dopřál mi ji nalézti, abych jí dal požehnání před smrtí a korunou mučednickou.“

A položil svou pravici žehnající na hlavu hochovu a vyprosil mu dary Ducha sv.: „Posilni tebe,“ pravil, „Duch svatý, oslav tebe Pán a sebe v tobě, ať se mu v tobě dobře zalíbí; a nyní synu můj, posilni tebe, abys mohl na se vzíti utrpení Kristovo, Oni pak hoší, kteří tebe pokřtili, povolání budou k vyšší důstojnosti, a požehnání Páně na nich spočine.“ Po těchto slovech odešel. Když pak Ašer přišel ke svým druhům, vypravoval jim, co se mu přihodilo, že měl v noci zjevení, že potkal biskupa, který mu dal požehnání a k boji svátostí birmování ho posilnil. A hoší žasli nad řečí jeho, viděli, že křest jejich byl tak krásně doplněn biskupem a zjevením. —

„Dnes vás, miláčkové, jistě zarmoutím, budu-li dále vypravovati o Abdu'lovi, neboť přijde na řadu hrozná, strašná událost — usmrcení.“ Tak počal otec Battista, když se opět sešel ve stínu platanů se svými svěřenci.

„Ach, otče, vypravuj, vypravuj!“ vybízel malý Melek a tahal ctihodného starce guardiána za kutnu.

Otec Battista nasadil si na oči brejle, vzal nutný šňupek z tabatěrky, knihu položil před sebe a vypravoval:

5. Křest Abdu'luv o slavnosti židovské prozrazen; otec rozhněval se strašně na Abdu'a.

Bylo to onoho dne, v němž Ašer od biskupa birmován byl; — byl to právě pátek večer před sobotou, kdy židům počínala velká slavnost. Levi, otec Ašerův, uchystal slavnou hostinu, a pozval dle zvyku veliký počet příbuzných a přátel ke slavnosti. Když se tito dostavili, ukazoval jim Levi své poklady, které získal od kupců: klenoty z perel a drabokamů, dýky a meče, jejichž držadlo brillanty bylo posázeno. Příbuzní přáli mu štěstí, že mu Pán požehnává a bohatství že mu množí. K večeru před počatím slavnosti poslal Levi sluhu, by svolali syny jeho z pastvin domů.

Také náš Ašer se vracel, chtěl však do komnat své matky vejíti boje se hněvu otcova. Než sluhové spěchali mu vstříc, aby ho uvedli do jídelny, kde již otec s příbuznými u tabule seděl. Sotva však hoch vkročil, vyskočili

všichni ze sedadel a udiveně patřili na Ašera; spatřiliť v uchu náušnici, kterou židům nositi přísně bylo zakázáno. „Ašere, co to má býti?“ tázal se otec. „Kdo tě svedl a takovou pohanu tobě učinil? Nevíš, že jest to znamením otroka mezi židy?“

A světec zcela odhodlaně a jasně řekl otci: „Nerozčiluj se, otče; dobře vím, co pravíš. Než vím také, že jsem se Kristu zapsal jako jeho sluha a vlastník na věky, a že jsem se stal křesťanem a zůstanu jím vždycky.“

Otec, slyše takovou řeč, uchvácen byl hněvem, sevřel ruku a pěstí udeřil hocha ve tvář, tak že se na zem svalil. Ani to rozruženému otci nedostačilo, šlapal po něm nohama, až hosté k obraně jeho povstali a prosili: „Zadrž a nezabij ho, je ještě mlád; a duch jeho dal se oklamati. Ztiš hněv svůj a neruš slavnosti.“

Potom nastalo v sále zase ticho; hosté zvali chlapce mezi sebe k tabuli bohatě vystrojené. Než Ašer nedal se přemluvití a pravil: „Nezapo meňte, co jsem řekl. Jsem křesťanem, a křesťanu nesluší se jisti společně se židy.“

Slovy těmi nanovo pobouřen hněv otcův, vyskočil a chtěl hocha přísně potrestati; hosté však zdrželi ho a pravili k Ašerovi: „Pojď, miláčku, jez s námi a utiš tak hněv otce svého, a bude zase dobře. My budeme mlčeti o tom, žes zneuctil zákon, jak zjevno jest z náušnice v tvém uchu visící, učiníme tak jen pro tvou mladost, nezkušenost, a proto, aby nebyla rušena slavnost a hostina. Buď poslušným, Ašere, pojď a jez s námi!“

„Kdybyste věděli,“ pravil hoch, „co jsem zkusil, co mi Pán učinil, snad byste mne vůbec nenutili s vámi jísti. Zajisté pravím vám: závojem obestřena jest tvář Mojžíše Bohem poslaného, až na naše časy.“ Všichni divili se tajuplné řeči a zaslí nad jistotou jeho slov. Šeptali vespol a tázali se: „Měl snad hoch zjevení? Slova, která mluví, nejsou toho, jenž by ďábla měl. A pak co praví, není u Boha našeho nemožné. Mnoho divných věcí zažili proroci, i když mladí byli, jak se stalo Mojžíšovi, hlasateli zákona, Josuovi, Gedeonovi, Samuelovi a Davidovi, Jeremiášovi a Danielovi a jiným. Nebylo by to nic neslýchaného, kdyby v našem středu zázračně vzešlo světlo; vždyť váženým jest kmen náš v Israeli, a zákon neporušen zůstal jen naším přičiněním.“

Co tak hosté rozmlouvali, zasmušile shlížel otec Ašerův k zemi. Hosté tázali se hocha: „Nuže řekni nám, ty z bratrů neodvážlivější, co jest, co nevíme? Oznam nám to, bychom věděli, podej výklad, a my rádi se dáme poučiti.“

Otázaný odpověděl: „Ten, kterého otcové vaši v Jerusalémě, v městě pokoje, usmrtili, ten se mi zjevil, Beránek Boží, jež hlásal Jan na březích Jordanu. V jeho jménu byl jsem pokřtěn; pro pravdu učení jeho hotov jsem zemříti. Vám však pravím, abyste to věděli: nebudete-li očištění jeho křtem, přijde na vás zhoubu nesoucí vina otců vašich, krev nevinného, kterou oni prolili, kterou vykoupení a zachránění byli národové, jež v něho uvěřili, a zavržení, odsouzení byli, kteří ho ukřižovali. Nuže, já jsem vám to oznámil, odvrzte závoj, který zakrývá vám srdce vaše, dejte se pokřtiti a budete čisti.“

Slovy těmi byli nanejvýše popuzeni, hněvem zesinala tvář jejich. Levi, otec hochův, vzal veliký na stole ležící nůž a brousil ho hněvem se celý třesa.

—
Přítomní vidouce, že otec chce ve skutek úmysl svůj uvésti, radili hochu, aby přchl, ano snažili se sami na svobodu mu pomoci. Otec jeho Levi vyskočil ze sedadla, nitro jeho bylo hněvem pobouřeno v míře nejvyšší, srdce tvrdé a chladné jako kámen. Vzal nůž ostře nabroušený, oči jeho plály jako oči tygra v temnu lesním, a s nožem v ruce hledal hocha uprchlého.

Hoch zaměřil na místo, na kterém byl pokřtěn, tam u studnice mezi cypřiši útočiště najíti hodlal.

V tom počalo se rozednívati, nastávala sobota, den židům svatý, v němž klid zachován býti musil. Otec však již již byl mu v patách, a hoch ustrašený nevěda si rady, volal na otce: „Svět sobotu, jsi-li židem, ustaň v běhu a odhod' ostrý meč. Jsi-li poddaným Mojžíše a horlivý plnitel zákona jeho, pak neposkvrňuj duše své vinou. nezachovávaje zákona. Jsi-li sluhou Krista, jako já, o pak neposkvrňuj rukou svých krví syna svého! Proto neprosím tě o milost, jakobych nebyl připraven pro Krista zemřítí, nýbrž pro tebe, abys nebyl vrahem vlastního syna a hrozné kletby abys na sebe neuválil.“

Hlas Ašerův byl bezúčelný jako žalostný křik holubice divokým sokolem na samotě pronásledované; neboť otec rozzuřil se ještě více těmito slovy, pomstychtivě plál zrak jeho, stal jako k zemi přimrazen. Okamžiku toho použil Ašer, uskočil za stromy a zmizel otcí, který však i tam stíhal syna svého.

6. Abdu'l modlí se před svou smrtí.

Hoch našel bezpečné aspoň na chvíli místo, vrhl se na zem a plačky modlil se takto: „Kriste, který jsi mně popřál křtem tvým pokřtěnu býti a přijal jsi mne do počtu svých věrných, — v lůno církve svaté, uděl mi zvláště nyní milosti, abych zmužile přidružití se mohl k tvým mučedníkům a s nimi abych ozdoben byl korunou slávy. Přijmi moji krev, dar to neposkvrněný, přijmi moji oběť libovonnou; přijmi mne v zástup hochů, hosanna tobě zpívajících, jak jsi mně ve snách zjevil. Učiň, Pane, abych hoden byl chválu tobě pěti a v pravdě volati: „Přistupuji k oltáři Božimu, k Bohu, jenž obveseluje mladost mou; chválu vzdávati budu tobě na harfé, Bože, Bože můj.“ Mému však pronásledovateli, nevěrnému otcí, nepokládej toho za hřích! A matičku, která mne zrodila, mě odchovala. obrať, Pane, a uděl jí, aby křtem sv. znovuzrozena mně byla sestrou a v pravdě matkou a spolu aby mohla požívatí se mnou blaženosti věčné. Všem pak, kteří někdy tebe oslavující vzývati budou jméno mé, a památku mou slaviti ve jménu tvém, buď spomocníkem a vyslyš prosby jejich lékařů a spasitelů duší jejich; požeňnáním svým obdar' je a nepřítelů i jeho nástrahy odvrát' od nich, aby zachráněni byli!

(Pokr.)

M r z o u t.

Obrázek pro staré mládence od Petra Kopala.

— Řekněte, že tohle jsou již poslední peníze, které posílám — —

— Ale co si ten ubohý sirotek počne? —

— A co já mám cizí klazany živiti? Kdo si je na svět připravil, ať si je živí. —

— Vždyť je to dítě vaši nebožky sestry. —

— Sestra necestra, vše jedno, ostatně, proč byla tolik hloupá a vzala si souchotinářského malíře.

— To jí bylo již souzeno.

— Jděte mi ke všem ďasům s takovými řečmi. Tak vymlouvá se každý ničema. A vůbec já si od své služky takové řeči zapovídám.

— Eh, vždyť je dobře. Když vy si, pane, takové řeči zapovídáte, já vám se své strany zase vypovídám, nežli bych u takového necity déle sloužila, raději budu z Vltavy vynáseti písek.

— Ale již se mi klidíte s očí, vy jedna osobo.

— Sám takový.

Rozhovor tento zakončen byl prudkým vyvstáním pána, jenž pochytiv s nohy pantofel, hodil jím po své služce, která zachytíc jej do zástěry, vrátila jej pánu svému na plešatou hlavu se slovy: podívejme se na tyрана, on by byl s to člověka zabít.

— Co zabít, kdo vás chce zabít?

— Ještě se táže! —

Žádná odpověď.

— To si zde musí člověk ten bídný groš těžce zasloužit.

Žádná odpověď.

— Ani mezi lidojedy neděje se něco takového.

— Jděte mi s očí, konec a dost. Hospodyně takové jsem dosud neměl.

— Proto že všechny byly hloupé, ale já si takové otroctví líbit nenechám. Proč jste se, pane, neoženil, co? — Přikročila k němu blíže a s podepřenými boky pokračovala: Povidám proč? Proto že jste takový mamonář, nepřející nikomu ani toho Božího vzduchu, protože byste nepřál ženě se najist, protože jste takový krkáč, který omlouvá každé sousto. Protože — a nyní přiblížila se mu až k samému nosu — protože — protože pána takového čerti za živa musejí odnést do horoucích — —

Poslední slova pán již nevyčkal, nýbrž dal se před svým domácím duchem na útěk do zadního pokoje, kdež na ošumělou a otrhanou pohovku jako bezduchý sklesl.

— Ta mi dala co proto — vzdychal, — ta to umí, — — ta na mne dozrála!

A nyní mám příležitost představití čtenáři — pana — nu říkejme třeba Mrzout, ano pana Mrzouta asi šedesátiletého, zdravé, silné, byť i poněkud vyschlé postavy s vlasů valně seřidilými a prošedivělými. Známí jeho titulovali ho do očí architektem, a po straně ho nazývali nepolírovaným polírem, obludou, drzgrešlí a pod. Zenatým nebyl nikdy, přivedl to pouze před svatbu, před níž mu nevěsta, rádné to děvče, utekla. Pan Mrzout nebyl tolik krátkozraký, anebo nedoslýchavý, aby časem se nedozvěděl, anebo nedomyslnil, co si o něm lidé myslí a co o něm mluví. Z počátku ho to sice mrzivalo, konečně ale otužil se proti řečím lidským tou měrou, že říkal: eh, ať si mluví, jak chtějí, já jsem pánem tří domů, a to mi postačí. Za peníze mi lidé poslouží vždycky a budou se mi klanět až k zemi.

Pan Mrzout měl pravdu — dokud býval mladým, když ale ulehl mu na záda plný šestý a začínal uléhati již i sedmý křížek, tu začínalo se mu — stýskati. Cítil, že na tom světě zbývá pomalu již jen sám. Pravda, podíval-li se s okna na ulici, viděl hemžiti se tisíce lidí, z nichž znal sice mnohé podle pohledu, ale málo kdo se k němu znal a málo kdo ho zdravil.

On nikomu nic nedal, proč by ho lidé pozdravovali? — To sám cítil dobře.

V jeho zamilovaném hostinci, kde již na třicátý rok měl svůj vyhražený stůl a vyhraženou sesli, vystřídalo se za ta dlouhá léta několikero pokolení denních hostů, zbýval již jen on sám. Sám? Bože, co tu bylo denně lidí zrovna jako much. Ale žádný jeho známý. Z těchto jednoho ranila mrtvice, druhý zemřel na vodnatelnost, třetí na cukrovku, pátý na ztučení srdce, šestý na dnu — a tak odcházel jeden za druhým, až tu on zbyl sám, ačkoliv k jeho stolu přisedávali hosté jiní a měli se k němu na oko zdvořile. A čím měli se zdvořileji, tím spíše viděl jim na očích, že jim ta zdvořilost nejde od srdce — to on věděl dobře a proto vedl si stále mrzutěji. V hospodě mu nebývalo pomalu nic vhod. Jednou bručel na jídlo, podruhé na pivo, jednou na omáčku, po druhé na polévku, pak zase na sklepnici, pak i na hostinského, zkrátka nebylo s ním k vydržení, až šenkýř konečně mu dal na srozuměnou, že by se pranic nehněval, kdyby si vyhledal hospodu jinou, jelikož prý mu svým mrzoutstvím kazí kšeft.

Tohle byla rána, kterou nemohl snést a proto, když po ní přišel domů, spustil, jak na počátku obrázku jest vyličeno.

Po sestře zbyl siroteček, děvčátko asi osmileté, jež si z milosrdenství k sobě vzala jakási vzdálenější příbuzná. Sestře, jež, jak jsme již slyšeli, chudě se provdala, připlácel z milosrdenství na činži, celých sto zlatých ročně. Když ale tato brzy za mužem na věčnost se odebrala, vzala si jakási

teta sirotka k sobě v naději, že bude tentýž příplatek dostávat i též. Ale v tom se zklamala. Pan Mrzout všecken další příspěvek odepřel. Čtenář asi domyslí se, že ta tetka asi dorozuměla se s hospodyní pana Mrzouta, aby za ni u pána se přimluvila. Jak to provedla, právě jsme se dověděli.

Bylo-li to diplomatické, nechceme rozhodovati, každá ženská má již svou metodu čili způsob. Dle všeho Marta pana Mrzouta patřila k těm různějším. anebo rázovitějším, které se nedají.

Když hospodyně do kuchyně odešla, čekala na ni ta jistá paní tetka, co měla u sebe toho sirotečka.

— Kamenem by spíše pohnul, z pekla duši by spíše vymodlil, nežli od něho groše, — prohodila mrzutě k hostu

Po těch slovích nastalo mezi oběma reptání, jakási válečná porada. Než navraťme se opět k panu Mrzoutovi.

— Co teď? — pravil sám k sobě. Zase novou kuchařku. Mám již pomalu každých čtrnáct dní jinou a vždy horší. Tahle je teprv kos. Ale co je pravda, vařit umí a čistotná je jak se patří a co nejlepšího u ní je, že nekrađe. Ale proto taky nenechá si nic líbiti. Má svou hlavu. —

— Já nevím, co to se mnou je! — Vidím to, že jsem pořád nevrlejší, A proč bych nebyl! Vždyť jsem boháčem, a boháč může si dovoliti všecko. To by v tom byl šlak, abych nenašel hospodyní jinou. Za peníze všecko! — hm — hm.

Toto významné hm z jeho vlastních úst bylo odpovědí nejlepší, že za peníze není všecko a nejméně spokojenosti.

Odešel do hospody. Ráno okolo osmé vstal a zvonil na hospodyní.

— Co si milostpane přejou? —

— Snídání. —

— Není žádná, vždyť mi dali výpověď.

— Nebuďte dětina a uvařte honem snídání.

— Pro dnešek tedy ještě uvařím, ale zítra ať je zde již kuchařka jiná.

Podívejme se na tu žebrotu, — mumlal pro sebe — jakou to má pýchu! Nemá takoruka co do huby, a je hrdá. Teď je svět docela jiný. Samá pýcha, bravúra a vzdor.

Obstojná nálada, v níž ráno vstal, byla ta tam. Oblekl se. Kuchařka mu přinesla snídání a jak se říká — hodila mu ji na stůl. (Pokr.)

Zachraňujme a obnovujme křesťanské zvyky v rodinách.

Píše V. Bosáček, zámecký kaplan. (Pokračování.)

Svěcená voda.

Veliké škody utrpěla také křesťanská rodina tím, že ze stavení vymizelo užívání svěcené vody.

Ještě tu a tam na venkově spatříš u dveří kropenku, leč i ta bývá suchá; důkaz, že nynější katolíci na jeden pramen života duševního zapoměli na častější kropení se svěcenou vodou.

Naši zbožní předkové kropivali se svěcenou vodou při každém vycházení z domova, a ni žádná matka nerozloučila se s dcerou do služby, neb synem na vojnu, do světa jdoucím, leč u kříže a kropenky.

Kropíc svěcenou vodou, žehnala nás máti, když jsme se na studia ubírali do daleké ciziny, a věru to bylo pro nás užitečnější, než ono rozmazané moderních rodičův prolévání slz — libání a objímání.

Proto také byli naši předkové statečnější a otužilejší ve škole života, která mnohdy stokrát trpčí byla, než nyní našeho dorostu, jenž bez dráhy, pošty a telegrafu se již ani obejíti nemůže.

Účinky svěcené vody se na mnoze až posud podceňují.

Lépe o nich smýšlí pohané.

Missionářské listy (noviny) jsou plny o zázračném působení svěcené vody v krajinách divochů — v říši mandarinův.

Ale i zde v Evropě dosti často zračí se moc divotvorná svěcené vody.

Moderní spiritisté vynutí prý na duši zesnulých nějakou zprávu napsati na tabulku neb papír — my možnosť toho neupíráme, ale spíše za působení zlého ducha to vykládáme. — Když však v takovém sezení někdo tabulku neb papír pokropí svěcenou vodou — tu nedostane se ani čárky od ducha citovaného.

Kdo nám to vysvětlí? — — —

Mnozí křesťané si myslí, že ďábel jest hezky daleko — a dělají tím tomuto nesmírnou radost.

Zapomínají co praví sv. Petr: „Bratři, střízliví buďte a bděte; neboť nepřítel váš, ďábel, obchází jak lev řvoucí, hledaje, koho by sežral“.

Když někdy se podaří lvu vyraziti z menažerie, jaká tu panika, jaký útěk, jaký poplach, před králem pouští, jenž se v kleci někde na drtinách povaloval.

A lva, jenž tělo i duši schvátí, se nechráníme?

„Není bojování naše proti tělu a krvi“, praví apoštol sv. Pavel, „nýbrž proti knížatům a mocnostem, proti správcům světa temnoty, proti duchovním zlostem v povětří“. (Ef. 6, 12.)

A proti všem těmto nepřátelům dala nám Církev jednoduchý, všude se vyskytující prostředek vodu — posvěcenou. (Pokračování.)

D r o b n o s t i.

Nejnovější zprávy z Číny jsou velmi kormutlivé. Msgr. Banci vyslovuje i hroznou obavu, že chystá se čínským našim bratřím a sestrám pronásledování krutější všech dřívějších. Úřady čínské, byvše na zakročení sv. Otce francouzskou vládou napomenuty, v posledním čase ujímají se již více pronásledovaných; ale proti tajemným původcům nové éry Neronovy, jež vychovává spolek Kianghu-Nius, jakási odrůda našich nejmilejších frajmaurů, zdá se, že jsou přece jen velmi slabý. Přispějme tedy, jak můžeme, penězi a modlitbou, pronásledovaným bratřím a sestrám, jejich stálost u víře a láska ke Kristu mnohého až k slzám jímá. L + 25.

Listárna administrace.

Ponevadž nedorozumění stále se opakuje, sdělujeme opět, jak v čele listu uvedeno, že na „Obranu víry“ s přílohou „Kalendáře pro živé a mrtvé duše“ předplácí se celoročně **3 zl.** — bez přílohy **2 zl.**

Obsah „Obrany víry“:

Na oslavu 50letého biskupského jubilea papeže Lva XIII. — Jubilejní pouť do Říma. — Lev XIII. „náčelník náčelníků“. (Liga + 25.) — Svátý Josef, patron šťastné hodinky smrti. (Liga + 25.) — Milosrdné sestry kongregace sv. Karla Boromejského. Z neklamných pramenů sestavil Fr. Musil, farář v Žitovicích. (Dokončení.) — Mladý mučedník Abdu'l Masich, židovský hoch ze Singary. Obrázek dle „Katholische Missionen“, podává F. P. Kosík. (Pokračování.) — Mrzout. Obrázek pro staré mládence od Petra Kopala. — Zachraňujme a obnovujme křesťanské zvyky v rodinách. Píše V. Bosáček. (Pokračování.) — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou: „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. dne každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatne budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Pojďme za Ním! *)

Z Henryka Sienkiewiče převald Petr Kopal.

I.

Cajus Cornelius Cinna byl římským patriciem. Mládí ztrávil ve vojště a v tuhém životě polních tažení. Později vrátil se do Říma, by užíval slávy, rozkoši i značného, ačkoliv již poněkud porozsypaného majetku. Užil též a nadušil všeho, co mu mohlo skýtati ohromné město. Noci ztrávil na výletech, ve krásných, podměstských letohrádcích, a jasný den mu obstojně ucházel v potyčkách lanistů (cvičitelů v zápasech), v rozmluvách retorů, v tepidariích (lázních), kdež vedly se dišputy, kořeněné městskými klepy. Časem si vyšel i do cirkusu podívat se na dostihy, anebo na zápasy gladiatorů. Někdý i zabloudil mezi flétisty Řecka, mezi svůdné čarodějky z Thracie a tanečnice přivážené do Říma z ostrovů Archipelagu. Podle své matky byl přibuzným slavného kdysi Lukulla, po němž i sdělil zálibu v dobrých jídlech. U jeho stolu nalévala se řecká vína, podávaly ústřice z Neapole a jiné a jiné lahůdky. Všecko, co měl Řím v zásobě, musil míti i Cinna, počínajíce od ryb z Moře červeného až do bělostných ryb ze břebu Borystenu. Užíval jako vojín až do omámení a jako patricius až do přebrání. Uměl též zábavně rozmlouvat i krásném umění a bavil se s vyhýralými holohlavými a bezzubými starci, kteří lysiny své zakrývali věnci z růží a žvýkali vonný květ, aby zápachy z jídel učinili vonnými. Uměl též oceniti veletoky řečnictví Ciceronova, jakož i luzné verše Horáce a Ovida.

Byv odchován od retora z Athen, mluvil plyně řecky, deklamoval z paměti celé zpěvy z Iliady, ba když byl v dobré náladě zapěl si též písně Anakreonta, až buď se zpil, anebo ochraptěl. Znal se osobně s nejčelnějšími stoiky (filosofy), jež ostatně nemohl ani cítit, považuje je za mrzouty, kteří svým škarohlídstvím jiným otravují život. I jiný druh filosofů, pokud možná ještě odpornější, bývali jeho hosty, kteří naplňující břicha svá dobrými jídly a poháry vína kázali, že všecko na světě je marnost, pravda že je nedostizitelnou a že jediným cílem člověka může býti mrtvý klid.

Všecko to jaksi odráželo se od jeho smyslů, nevnikajíc do hloubi duše. Nepoznal žádných určitých zásad života a nechtěl ani podle nějakých žiti.

*) Povídka tato od slavného polského spisovatele, v níž líčí se ukřižování J. Krista, vyšla nedávno v Krakovském „Czase“, z něhož ihned přeložena byla do ruštiny.

V osobnosti Katona spatřoval svárliivost velikého charakteru s velikou poetičností. Život považoval za moře, na němž dují větrové, dokud se jim líbí a moudrost byla mu plachtou, kterou se loď života pohání.

Kromě toho nemálo si vážil svých širokých plecí, zdravého žaludku i pěkné římské hlavy s orličím nosem. Taktó uspořádán, troufal si již ten život vezdejší nějak prožítí.

Nenáležel sice do školy skeptikův — (pochybovačů, je-li vůbec na světě nějaké pravdy k nalezení), ale byl jím skutečně, dle způsobu lehkomyšlného života, nepřipouštěje si žádných starostí v příčině hádek filosofů. Studováním jejich spisův nelámá si mnoho hlavy, ještě tak nejspíše mohl se čítati k epikurejčikům, kteří přidržovali se zásady: užívej světa, ale tak, abys nepřebíral.

V římské bobý nevěřil, aniž v opravdovou ctnost anebo v pozemské štěstí. Byl ale poněkud pověřčivým a proto vzbuzovalo tajuplné učení Egypťanů a chaldejských mudrců jeho zvědavost! Ku svým otrokům byl dosti hodným pánem, dokud rozmar aneb nuda nepoháněly ho k ukrutnosti. Domníval se, že život jest jakousi číší, do níž čím lepší naleje se víno, tím lépe chutná a proto snažil se, aby do číše nalil si nápoje co nejlepšího. Nikoho nemiloval, ale sám byl nemálo marnivým.

V prvních letech svého veselého života rád slyšel vypravovati o svých kouzácích, dělával se interessantním hejskem, ale konečně se mu zošklivilo i to.

(Pokrač.)

Katolíci! Dítky Cyrillo-Methodějské!

Po čem duše zbožné dávno toužily, s milostí Boží stalo se skutkem: založení totiž Apostolátu sv. Cyrilla a Methoda pod ochranou bl. Panny Marie, jakožto spolku církevního, pobožného a missijního. Oba nejdůst. arcipastýřové moravští, Jeho Eminence kard. Olomoucký a Jeho Milost biskup Brněnský, schválili již zřízení toho spolku. Apostolát tento má býti díku činěním milosrdnému Pánu Bohu, že povolal předky naše a nás ku sv. víře katolické; apostolát má býti i povinným dikuvzdáním sv. bratřím Soluňským, sv. Cyrillu a Methodu, neboť skrze tyto dva svaté bratry byli Moravané a četné jiné větve slovanské ku katolické víře povoláni. Apostolát vhodně dán pod ochranu bl. Panny Marie, té, jež na zbožné Moravě tolik míst k uctění svému si vyvolila, již ihned na počátku svatí bratři chrám na posvátném Velehradě založili. — Netřeba dlouho dokládati, jak na výsosť potřebným jest Apostolát v naší době, kdy nejdražší skvost: víra naše sv. Cyrillo-Methodějská jak na straně jedné veřejně se tupí, ba zavrhuje, tak na druhé straně ve mnohých srdcích chladne a jen živoří! „Víra bez skutků jest mrtva“. volá sv. apoštol Jakub (2, 26), a „spravedlivý z víry živ jest“, tvrdí svatý Pavel (k Žid. 10, 38), že tedy i veškeré naše smýšlení a jednání ve víře sv. má míti kořen a dle víry sv. zařizeno býti má. A o to starati se chce Apostolát sv. Cyrilla a Methoda, by ta víra sv. v srdcích našich neuhaslá, nýbrž jasným plamenem zářila, a modlitbou a zbožným příkladným životem na jevo se dávala, — toť tedy první účel Apostolátu, posvěcovati víc a více sebe a ukázati víru živou skutky. Ale ještě jiný předůležitý úkol má Apostolát náš: působiti k tomu opět modlitbou, ale i almužnou, dárkem malým, aby sv. víra katolická, víra sv. Cyrilla a Methoda, opět zavládla i u těch bratřích slovanských, kteří od pravé víry Kristovy cizí a vlastní vinou odtrženi jsouce, buď v bludu rozkolnictví (jako Rusové, Srbové, Bulháři a j.) nebo luteranství a kalvinství (na Moravě, v Čechách, na Slovensku) žijí — ba přemnozí i v nevěře mohamedanismu vězí. Jak rmoutí se z toho sv. bratři -cluští, kteří tolik práce a námahy vytrpěli, aby Slované ku sv. víře katolické přivedli; jak krvácí srdce každého věrného syna Cyrillo-Methoděj-

ského! Vždyť i velký apoštol sv. Pavel, ač všechny národy láskou objímal, přece obzvláště toužil po obrácení národa židovského. Nuže zdalíž to nebude dilem nanejvýš Bohu milým, přispívati k tomu, by i jinověrní a rozkolní Slované přivedeni byli do lůna svatě katolické Církve, aby i o Slovanech platilo, že všichni jsou v ovčinci jednom! Což nezdá se vám, drazí moji, že to zvláštní řízení a vůle Boží že právě po tisíci letech příchodu a blahodárného působení sv. apoštolů Cyrilla a Methoda vzbuzen v mnohých a mnohých duch zbožný Cyrillo-Methodějský; není-li to zvláštní milost Boží, že na stolici sv. Petra zasedl muž moudrosti přehluboké, horlivosti nepřekonatelné, jež bystrým duchem svým v uctění sv. Cyrilla a Methoda, jež po celém katolickém světě oslavil, hlavní prostředek vidí nejen k oživení víry mezi katolickými Slovany, ale i prostředek mocný k obrácení rozkolných a jinověrných Slovanů.

Nuže tedy, duše zbožné a horlivé, jež rády se hlásíte k víře otců svých, a ji oživujete hodným přijímáním sv. svátostí, necht' není ani jedné duše mezi vámi, která by se nestala údem Apostolátu, — bratrstva zbožného tohoto.

Nemůže býti každý skutečným missionářem v širých krajinách slovan-
ských; ale modlitbou a dle možnosti poskytnutým dárkem každý bohumilý ten účel podporovati může. Přihlaste se tedy brzy k Apostolátu za údy, poslechněte hlasu svých kněží, kteří vás pozývají budou — oživte tak víra v srdcích vašich, oživte i v celých rodinách, ba v celé naší milé vlasti.

Morava byla tak šťastnou před tisíci lety, že k ní především zavítali sv. bratři solunští; z Moravy šířila se víra do Čech a Polsky, do Uher a mezi Slovince a jinde; vždyť i Velehrad, nejpřednější místo působení sv. bratří, leží uprostřed nás. Snad dle úradků Božích přemoudrých má to býti opět Morava, z níž by vyšel popud ku spojení, jež by neúsilovněji pracovala o spojení všech slovanských bratří v jednotu sv. víry katolické, víry Cyrillo-Methodějské. Ó neotálejte, pomozte sobě, pomozte i bratřím zbloudilým a „vězte“, volá k vám sv. apoštol Jakub, „že kdo odvrátí bratra od bludu cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti a přikryje tím množství hříchů“ (Jak. 5, 20). Bude to tak v duchu velkého našeho nynějšího papeže Lva XIII. i v duchu nejdůst. arcipastýřů našich. A svatí bratři Cyrill a Methoděj zajisté za požehání k tomu dílu u Boha orodovati budou a vyprosí hojně milosti všem členům Apostolátu — a bl. Panna Maria, o níž Církev sv. pje, že potřela veškera kacířství, pod mocnou ochranu přijme dílo to svatě i údy Apostolátu.

Končíme: Staňte se všichni horlivými členy Apostolátu sv. Cyrilla a Methoda!

Pomoc naše ve jménu Páně!

Ctitelé sv. Cyrilla a Methoda!

Oslava tisícileté jubilejní památky blaženého úmrtí našeho svatého apoštola sv. Methoda, která tolikerych a tak rozmanitých projevů zbožné nadšenosti příčinou a podnětem byla, neměla podle snažné touhy vroucných ctitelův jeho s posledním dnem r. 1885. úplně pominouti, aniž by zdvizen byl trvalý, živoucí pomník, jež by nejen svědectví vydával o hojném po-
žehnutí milostivého toho léta, nýbrž i hlásal nehynoucí vděčnost věřícího lidu pokolením budoucím.

Takovým pomníkem mělo se státi založení spolku pobožného i misijního, který mezi Slovany bera se za účely podobnými jako spolek svatého Bonifacia mezi Němci jmenovati se měl: „Apostolát sv. Cyrilla a Methoda“ a ústřední sídlo své míti na Moravě na posvátném Velehradě.

Nuže, spolek ten, stavě se pod mocnou ochranu Boží, jež sílu v slabosti dovršuje (II. Kor. 12. 9) a důvěruje v mocnou přimluvu nebeských svých patronů vstupuje nyní do veřejnosti a vyzývá úsilovně k hojnému přistupování a čilému účastenství.

Stačí poukázati na zvolený název spolku, aby zřejmým se stal všecek hluboký význam jeho a byl poznamenán i cíl a směr, kterým se činnost jeho řídití a bráti hodlá.

Ve smyslu věčně památné encykliky Jeho Svatosti papeže Lva XIII. „Grande munus“ ze dne 30. září 1880 má spolek náš působiti k tomu, aby národ slovanský, pokud jest katolickým, ve sv. víře byl podporován a utvrzován a v životě církevním povzbuzován; pokud pak nenáleží církvi katolické, aby chystal se návrat jeho v jednotu víry a života církevního, kterážto jednota společným uctíváním těchže sv. Apoštolův nám jest zaručena.

Vznik a zdar každého díla však připoutal Hospodin sám ke svému požehnání (Ž. 126, 1) a povinností nám učinil za ně se modliti. Kristus Pán modlívá se ve všelikých potřebách i záležitostech Srdce svého, a veliká záležitost Jeho, „ut omnes unum sint“. „aby všichni jedno byli“ — jest předmětem modlitby jeho nejvznešenější, velebnější (Jan 17, 21). Tak i nám v povznesení víry a církevního života slovanského lidu, a najmě v opětne spojení rozkolných bratrů ve vyznání víry jednotném a pod jednou společnou hlavou, římským papežem, nelze doufači jinak než jako v ovoce mnohé a vytrvalé, vroucné modlitby.

Ale pravá modlitba zavírá v sobě též vlastní přičinění (Mat. 7, 2) jednak almužnou práce, jednak almužnou milodarů k účelům spolkovým. Obojí však dítí se má ovšem ve shodě s Bohem stanovenými vrchnostmi a s vyloučením jakýchkoliv politických zámyslů vedlejších, které nijak nejsou účelem spolkovým.

Zařízení spolku a správa majetku jeho jsou v přiložených povšechně schválených stanovách podrobně vypsány.

Ostatně není „Apostolát sv. Cyrilla a Methoda“ jakožto spolek pobožný čili modlitebný bez předchůdcův a vzorů. Po mnohá léta už trvá „spolek pobožný sv. Cyrilla a Methoda pro sjednocení Slovanů rozkolných ve víře katolické“, založen byv od knížete biskupa Antonína Slomšeka, zbožné paměti, v Mariboru ve Štýrsku i na Moravě. Vedle něho působí též „pobožný spolek ku počtě neposkvrněné blahosl. Panny Marie pro návrat řecko-ruské cirkve k jednotě katolické“ vyšedší od koleje Barnabitů v Paříži.

Apostolát sv. Cyrilla a Methoda s ústředním sídlem na Velehradě hodlá stejně pěstovati nábožné úmysly obou těchto modlitebných spolkův; avšak podle pokynu Páně (Jan 10, 16) pamatovati míni také na ty odloučené soukmenovce, kteří ode dob nepokojů náboženských v 15. a 16. století církvi odčizeni a nad to nehodlá s oči pouštěti vniternou missii ku zvelebení života církevního mezi slovanským lidem katolickým. Nemátě Apostolát sv. Cyrilla a Methoda býti pouhým spolkem modlitebným, ale podle vzoru spolku sv. Bonifacia v Německu také účinným spolkem missijným se prokázati očekáváje ze spojeného uctívání Neposkvrněné Rodičky Boží a svatých apoštolů Cyrilla a Methoděje zdaru a požehnání přehoyného.

Apostolát sv. Cyrilla a Methoda, vybízejí tímto prohlášením k hojnému přístupování a horlivému účastenství, zahajuje činnost svou za ochrany biskupského požehnání, kterým jej apoštolští dědicové sv. Cyrilla a Methoda provázejí, ale též za pochvalného souhlasu J. Em. nejdůstojnějšího pana kardinála prefekta kongregace de propaganda fide v Římě, — ale především za vroucného vzývání o pomoc a ochranu královny Apoštolův blahosl. Panny Marie a jejich služebníků sv. Cyrilla a Methoda.

Na posvátném Velehradě, o Zjevení Páně 1893.

Zařizující výbor ústřední Apostolátu sv. Cyrilla a Methoda:

Dr. Jan Pospíšil, arcikněz v Bzenci, t. č. starosta. — Dr. Jan Schneider, děkan v Krízanovicích, t. č. místostarosta. — Jan Vychodil, farář v Želechovicích, t. č. pokladník. — Ant. Cyr. Stojan, farář v Dražovicích, t. č. jednatel. — Dr. Josef Pospíšil, prof. theologie a regens bisk. alumnátu v Brně. — Vladimír Šťastný, c. k. profesor gymn.

v Brně. — Jan Studený, farář v Boršicích. — Msgr. Josef Vykydal, farář v Cholině. — Ignác Zavřel, koop. v Přerově. — Jan Hudeček, kaplan v Ivanovicích. — Alfons Sauer, c. k. prof. gymn. v Uh. Hradišti. — Josef Krátký, farář na Moravici. — Josef Formánek, kaplan v Kojetíně.

NB. Za úda nebo dobrodince možno se přihlásiti u místního farního úřadu neb u farního úřadu na Velehradě, u jednatele p. Ant. Cyr. Stojana, faráře v Dražovicích p. N. Rousinov, aneb u pokladníka p. Jana Vychodila, faráře v Želechovicích p. l. na Moravě.

O m š i s v a t ě .

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Memento za mrtvé.

V předešlých prosbách viděl duch náš nejsvětější obět z tohoto pozemského vznášeti se k nebeskému onomu oltáři, z něhož nám, zvláště ale těm, „kdožkoliv účastenství tohoto oltáře majíce, svatosvaté Tělo a krev Syna Božího přijímati budeme“ — proudy milosti a požehnání — se dostanou.

Z těch slov patrnó, že v první řadě ovoce mše sv. požívá ten, kdož při mši sv. k sv. přijímání přistupuje — jak se též za starodávna dělo, kdy to bylo s příhanou — od stolu Páně se vzdáliti. —

Nyní, kdy horlivost u přijímání Těla Páně ochabla, vztahují se ta slova na všechny ty, kdož buď jinde neb jindy tu Svátost přijmou.

Než tu nezapomíná Církev sv. ani těch, kdož by velice velmi a rádi tu svatou Hostii přijímali, ale jimž není možno více této oběti a večere se účastniti — duši totiž v očistci, vždyť i oni patří k tomu mystickému (tajuplnému) Tělu Kristovu, jsou to naši bratři a sestry, my pak všickni údové jednoho těla, jehožto hlavou jest Kristus.

O starobylé této části modliteb kanonu po přeměně jakož i o obyčeji, nechávati mši sv. slaviti za mrtvé, již v dobách poapoštolských svědčí Ti, laskavý čtenáři, sv. Jan Zlatoustý (nar. 347):

„Jak jen Ti možno — píše — hled ubohým zemřelým přispěti ku pomoci — nikoliv slzami, — nýbrž modlitbou, almužnou, obětí.

Nikoliv nadarmo vzpomínáme si, — slavíce božská tajemství — na mrtvé; za ně vstupujeme k oltáři a voláme ku Beránku, jenž zde jest položen a snímá hříchy světa: to vše činíme z té příčiny, abychom zemřelým zjednali tím úlevy“.

Dojemnější v tom ohledu jest, co sv. Augustin píše o své matce: „A nyní, kdy zahojena jest rána srdce mého, již pocítilo nad úmrtím mé drahé máti, jiné docela, jiné tekou slze před Tebou, Bože můj — to pro služebnici Tvou, když pomním těch nebezpečí, každého v Adamu zemřelého. Neboť ačkoliv má zesnulá máti v Kristu znovuzrozena byla a tak žila, že vírou svou pevnou a čistotou mravů jméno Tvé oslavila, přece nelze mi říci, že by od křtu sv. nebyla snad slovíčkem se prohrěšila. — Odpusť jí, Pane, za to Tě vroucně prosím! Ó nevcházej v soud s máti mou! — Když den jejího rozdělení blizek byl, nemyslila více na tělesnou schránku svou, na balsamování, aniž si přála skvělého pomníku; jen jedno mi a všem kolem ní na srdce kladla: abychom jí pamětlivi byli u Tvého oltáře, ó Pane, u něhož se tak často modlívala“.

Podobně sv. Efrem Syrský ze 4. století píše ve své závěti: „Prosím vás, nejmilejší, nechtějte mne pohřbívati za vůně všelikých voňavek, nýbrž

doprovodte mne ku hrobu za vašich modliteb, za vůně proseb, jež ku Bohu vstoupají“.

A tak — dle výroku těchto nejstarších sv. Otcův — nemůžeme svým zemřelým miláčkům lépe prospěti, jako když za jejich věčný mír necháme obětovati mši sv., při níž kněz takto za mrtvé se modlí: „Memento“ — Rozpomeň se, Pane, také na služebníky a služebnice své N. N., již jsou nás předešli u znamení sv. víry a spí nyní spánek pokoje. — Rač jim, ó Pane, jakož i všechněm v Kristu odpočívajícím, místa propůjčiti osvícení, světla a pokoje; za to Tě prosíme skrze téhož Krista Pána našeho. Amen“.

V této prosbě za mrtvé jeví se něžná láska svatě matky Církve. Žádná potřeba, žádná útrapa její dítek neujde mateřskému zraku Církve.

Dostavši se jednou ku pramenu milosti, k srdci Ježíšovu, v nejsv. Svátosti, má pořáde ještě nějaké to „také“ (etiam); a kdyby měla tím slůvkem třeba jednu jedinkou dušičku z nejzazších konců čistce vysvoboditi, ona je neopomene za tu právě pronést; snad jest to ona dušička, na níž zde na světě nikdo nevzpomíná, nepamatuje, která zde nemá ani jediného přítele, jenž by se za ni pomodlil, za ni obět Bohu přinesl. A i za tu, o níž vše-vědoucí Otec nebeský dobře ví, modlí se všechny dítky své stejnou láskou milující Církev sv.

„Ó svatá Církví katolická“, tak volá jeden zbožný vysvětlovač mše sv. (Platzweg), „jak bych mohl já na Tebe zapomenouti, jak bych mohl v žiti svém Tobě nevěrným se státi! Když již dávno v studeném hrobě tlítí budou kosti mé, Ty ještě vždy ve své lásce mne chovati budeš a modliti se za mne bez přestání u svých oltářův, až konečně šťastně dojdou trůnu Boha Otce, Syna a Ducha sv. Amen.“

(Pokračování.)

Dívčí ochranovna v Lobči.

Lesní rada knížete Karla Egonu Fürstenberga, pan Bedřich Gintl, vzdav se úřadu po smrti pána svého, založil v Lobči u Kralup obchod se dřívím. I zakoupil tam s chotí svou Františkou pozemek, kdež vystavěl rodinný dům. Sám plány k němu pracoval, kol domu založil pěknou zahradu, prostranný dvůr k umístění drobného dříví, a věnoval každý rok značnou částku na zvelebení usedlosti. Po smrti zakladatele v r. 1871. přešel dům v majetek choti jeho a tří dítek. Starší dcera, sl. Jul. Gintlová, nyní provdaná Sittová, c. k. učitelka v Praze, nechtějíc, by dům, poslední dílo výtečného otce, to místo, kde zemřel, přišel prodejem do rukou nehodných, vyrovnala se s bratrem a sestrou, a uctívajíc památku svých rodičů, věnovala dům se zahradou spolku „Ochrana opuštěných a zanedbaných dívek v Praze“. V listině darovací pak ustanovila, že dům nesmí nikdy jiným účelům sloužiti, než výchově dívek opuštěných a zanedbaných, a ústav na památku matky zakladatelčiny že má se jmenovati „Dívčí ochranovna u sv. Františky Římské“.

Spolek „Ochrana“ přijal ve valné schůzi dne 12. prosince 1885. velkomyšlný dar ten s vděčností. Nechtěje zařízenou již první ochranovnu v Černo-ovicích zrušiti, zdvojnásobil spolek činnost svou sběratelskou, by oba ústa vy- vydržovati mohl. K zařízení druhého ústavu potřebí bylo větší částky; i vznesl výbor spolku k slav. zemskému sněmu prosbu za udělení subvence. Žádost došla příznivého vyřízení; i obdržel spolek podporu 1000 zl. na zařízení Lobče a zemská subvence od té doby byla každým rokem účelům jeho poskytnuta.

V nové ochranovně rozděleny jsou místnosti tak, že v přízemí je kuchyně, 1 velká, 1 malá ložnice, pracovna, zásobárna a prádelna, kteráž nyní přeměněna za umývárnu. Vedle kuchyně má ústav od dvou let vlastní pec na pečení chleba. — Podkrovní velká světnice určena je za učebnu a jídelnu; ale v čase zimním obědvá se v prostranné kuchyni. Malý pokojík, s pracovnou sousedící, rezervován je pro případ onemocnění chovanek.

V zahradě ústavu je zděný domek, (se síňkou a dvěma světnicemi), druhdy obydlí zahradnikovo. Ten v poslední době upraven byl za prádelnu; výhoda to značná, že praní a vyvařování prádla nemusí se díti v samém ústavě.

Ochranovna Lobečská vysvěcena byla dne 20. června 1887. Dnem tím přijaty tři první chovanky. Zařízení ústavu stačí pro 16 dívek a 2 vychovatelky; dnes umístěno tam 12 dívek, k jichž vychování a ošetření přijata správkyně a pěstounka. Dívky školou povinné docházejí do Kralup k vyučování; všechny pak vedeny jsou ke konání všech domácích prací, (k uklízení, vaření, obstarávání prádla), k pěstování zahrady a k ručním pracím.

Pro ústavy své sbírá spolek příspěvky peněžité, starý oběv, obuv, a pod. Ochranovna, nemajíc jmění vlastního, je úplně na dobročinnost odkázána. A přece doufá, že se jí dostane vždy potřebné pomoci a opírajíc se o zkušenosti dosavadní, věří pevně, že přemůže všechny obtíže a zdárně vyplní úkol svůj. Málo dobrého bylo by vykonáno ve světě, kdyby nemělo zdařiti se, co z čistých pohnutek povstalo. K uctění památky dobrých rodičů věnován pro ulevění cizí bídy, s nadšením zakládán, s láskou a obětavostí řízen, — požeňuání Boží musí na domě tom spočinout!

„Rozhledy po lidumilství“.

Mrzout.

Obrázek pro staré mládence od Petra Kopala.

(Dokončení.)

Pan Mrzout se na kuchařku požíval zrakem hněvivým. A kuchařka zase mu odpověděla zrakem, jemuž on rozuměl asi: nu, abys mne nesnědl.

— Kde pak mám noviny? —

— Ještě nepřišly. —

To ho disgustovalo ještě více.

— Tak pro ně dojdete sama.

— Tak si jdou hlídat do kuchyně, aby do ní nikdo nevlezl.

Pan Mrzout hněvem se chvěje popadl bačkor a mrštil jím dle svého zvyku po kuchařce. Byla to jeho obyčejná střelba na nepoddajné služebné duchy.

— Již to zase začíná, — bručel p. Mrzout pro sebe, bude to asi krásný den! —

Sám se toho dne hrozil.

— Tolik mám peněz, moh! bych míti živohytí jako kníže Švarcenberk, a přece po celý rok ze zlosti nevycházím. Jaký je to teď svět! —

Ten sobec chtěl, aby svět točil se podle jeho bláznivé hlavy. A proto při všem bohatství užíral se, otravoval se svým vlastním jedem, svým sobectvím a lakotou. Sedl si do své lenošky a jal se dumati. Maně mu celý jeho život přeletoval před rozrytou myslí, jako veliký neutěšený obraz. Jen tak ještě z mladých let postřehoval jakási kvítka blaženosti, jež ale brzy zavadla a uschla. Musil si vyznati, že život jeho byl veskrz samotářský, že s ním na celém světě ani jedno srdce necítí společně. On neměl se k světu, a svět neměl se k němu.

— Vždy jen sám! — slova tato jako mastná skvrna stále plovla na povrchu jeho rozjímání. On sice uznával, že nikdy neměl se k lidem, ale to nechtěl uznati, že lidé nechtěli míti se k němu. Vždyť on měl tolik peněz! Vždyť i to slunce paprsků svých nejvíce posílá do hroudy zlata, aby v nich se tisícronásobně zhlíželo, proč jen od něho oči všech pohrdavě se odvracely! Vždyť se lidé zdraví na setkání z daleka, jen když on má koho potkati, dělá každý jako by ho neviděl. To ho dopalovalo.

— Eh, to je vše jedno, — znělo na konec jeho rozhodnutí, — ať si mne má kdo rád, anebo nemá, já budu, jakým jsem a ne jakým by mne klepavé baby chtěly míti. To bych si teprv dal! A kdo by se mi postavil v cestu, toho roztrhám jako — jako — —

Při těch slovech Mrzout sevřel zlostně své zaschlé, vystydle ruce, a skřípal těmi několika zažloutlými zuby, co mu jich v ústech dosud nedohnilo. Pozvedl i nohu a zadupal si, jako by chtěl svět rozdupati — — — v tom pootevřely se dvěře u kuchyně a v nich objevila se kadeřavá hlavička jakéhos andělíčka.

Mrzout ohledl se a zarazil se.

Hlavička ale ihned v kuchyni zmizela.

— Co je to? — tázal se Mrzout.

Potřásl hlavou.

— Snad se mi něco zdálo. Ano tak asi vypadával jsem já za svých mladých let.

Dvěře opět vrzly a tatáž hlavička.

Pan Mrzout ohledl se opět. Hlavička zmizela opět. Patrně se ostýchala vkročit do pokoje mrzoutského samotáře, v němž takořka otráven byl vzduch.

Konečně objevila se hlavička ve dveřích po třetí a hned za ní veliká ruka, jež jí do vnitř strkala.

— Ale jen šla a nebála se, — bylo slyšet šeptati.

Najednou dvěře kuchyně se rozletly a jimi vyskočil jakýs prostomilý rarášek se zlatými kučeravými vlásky — zrovna Mrzoutovi na klín. Vzala jej kolem krku a zvonivým hláskem zvolala:

— Dobré jitro, strýčku! —

— Kdo pak jsi ty, — co jsi zač? — trhl sebou Mrzout.

— Vždyť to povídám, že vy jste můj strýc. To přece víte, že moje matka byla vaší sestrou — —

Slova ta proneslo dítě s takovou naivností, že Mrzout zastyděl se, netroufal si odporovati.

— Tak ty jsi — —

— Ano strýčku, já jsem ta Rezinka, siroteček po vaší nebožce sestře —

— Dobře tě tomu naučili, jak máš mluvit! —

— Mne naučili? Ba že ne. Když tetička moje neměla na činži, tak jsem já jí povídala: já si půjdu na strýčka sama a uvidím, jestli vyžene i mne. Holečku to mne neznáte. Maminka moje říkávala: mé drahé dítě, jen nikdy nelži, raději umři, nežli bys lhala.

— Co pak říkala o mně? — tázal se Mrzout.

— Co říkala, co bych vám to zapírala: Říkala — ten mrzout, ten drůzgrešle, on ale vždycky takový nebýval, on má srdce jinak dobré, jen kdyby u sebe někoho měl — —

— To že říkala o mně? — tázal se udiveně.

— Ale teď se z něho stal takový mamonář! — Mrzoutem to trhlo, že by byl málem dítě z klína shodil.

— Poslouchejte, strýčku, — pokračovalo dítě ohlédnouc se po pokoji — vy to tu máte ošklivé.

— Podívejme se na ni! — durdil se.

— Co to máte zde? — pokračovalo seskočíc mu s klína a chodíc od předmětu ku předmětu.

Nyní teprv mohl si Mrzout dítě prohlédnouti blíže. Jaké to roztomilé tvářičky s velikými očima, jimiž zíralo na ten svět beze lsti i bez bázně. Šatečky mělo krátké do růžova, čisté, jen se leskly. A ty kadeře, jež splývaly mu s hlavinky na šíj — věru dítě k ulibání.

— Ani tu nemáte jeden hezký obraz, — pronášelo dítě své posudky.

— Ani nemáte obraz Rodičky Boží nad postelí, jako mívala naše maminka s růženečkem. Místo ní tam visí fajfka! — a ani kříž nemáte nad stolem. — Co to jsou za obrazy? — To je nějaká bitva — — tam hle ten — — to je Napoleon, — — je Napoleon taky svatý? — —

— Není, milé dítě, — odpovídal Mrzout rozpačitě.

— Nu tak, proč pak ho odtud nedáte pryč? Ten přece sem do pokoje nepatří. Moje maminka takové obrazy dávala ven do síně.

— Poslouchejte, strýčku, — pokračovalo dítě, — proč vy si neotevřete hned ráno okna? Moje maminka hned jak jsme se ráno pomodlily, umyly a ustrojily, otevírala okna. — To já, kdybych zde měla co poroučeti, já bych tohle netrpěla.

— Podívejme se na to žábě — poroučeti hned na ponejprv!

— To v domácnosti jinak nejde. Okna otevírati se musí! —

Na to dítě stolicí si k oknu přistavíc, otevřelo je.

— Tak! hned tu bude jiný vzduch. — — Opět se dítě po něčem rozhlíželo — — kde pak máte kytičky? —

— Nejsem jich milovník. —

— Že nejste milovníkem kytek? — Pak nejste milovníkem ani lidí.

— Co se to opovažuješ? — okřikl dítě.

— Maminka moje říkala: Kdo nemiluje Boží kvítka, nemiluje lidi.

— To je hezké, — tak se chceš zavděčiti svému strýci?

— Ano, zavděčím se vám a přinesu vám takovou krásnou, vonnou resequ a postavím ji na okno zrovna před stůl.

— Hádě je to, zrovna jako jeho matka, ale člověk nemůže se na ně hněvati, — bručel strýc.

— Já — pokračovalo to hádě — já kdybych tu byla paní, tak bych to všecko odtud vyházela.

— Podívejme se na tu žabku, — durdil se p. Mrzout, — proč pak asi, slečinko, směl-li bych se tázati? — —

Skrze pootevřené dvěře kuchyně ozýval se kýchavý smích.

— Proto že je to zde všecko červotočivé, — — odůvodňovalo dítě svůj náhled — avšak tu najednou dodalo — ale poslouchejte, strýčku, jak pak hodláte svého hosta uctiti? Já jsem přišla a musím se vám upřímně přiznati, že mám hlad. —

Po těch slovích dítě ku strýci přiskočivši, ručky své rozpjalo kolem jeho beder, a úsměvné tvářičky k němu na horu obrátíc, ukázalo mu své zoubky na doklad, že by něco rády schruply.

— Hlad má, hlad ta holka, — opakoval si Mrzout, dítě po jeho zlatostkvoucích vláskách hladě, — — kuchařko, připravte něco, — volal do kuchyně.

— Co pak ráčíte poroučeti? — tázala se hospodyně vlídně.

— Připravte čokoládu, — k tomu nějaké sucharky, šunku, pak mandlové oříšky, a já nevím co ještě? — —

— Ale víte, strýčku, kdybych směla prosit, — ujalo se dítě slova, — já bych nejraději chleba, ale s máslem!

— Dobře dítě, — chválil je strýc, — dostaneš i chleba s máslem.

— Tamhle ta postel — rozvínovalo dítě svůj program — musila by zcela jinak vypadati.

— Jak pak asi? — tázal se s veselou zvědavostí p. Mrzout.

— Postel má býti vždycky bílá hezky čistounká, každý den provětrávaná, jak to moje maminka dělávala — — a před postel by se prostřela hezká podnožka ze srnčí, anebo vlčí kůže. Na stěny bych zavěsila všechny naše obrazy, my jich máme doma po tatínkovi mnoho. — Ale dříve byste musil dát pokoje hezky vymalovati. Zde to je všecko tolik učazeno — — kolik pak let jste již, strýčku, nedal malovati? —

Milý strýc maně poškraboval se za uchem.

— To bude asi již hezky dávno — — kde pak jsi ale ten svůj rozumek vzalo? — —

— Já? — to již tak přichází samo od sebe. Maminka moje říkávala: ty Rezinko budeš jednou velmi bohatou paní — na svůj rozumek.

— Tak se jmenuješ Rezinka? — tázal se strýc.

— A máte li pak nějakou zahrádku? —

— Ba že mám.

— Nu ta bude asi vypadati! —

— Ta by mohla hádati z ruky, — smál se strýc, — moje zahrada podobá se pralesu, ani ji tam raději nepovedu. —

Hospodyně zatím na stůl prostřela a věci nakoupené naň postavila.

— Čokoláda bude v okamžiku uvařena.

Dítě spatřic na stole plný talíř sucharků, mandlí na louskání, libru čerstvého másla s bělostným chlebem:

— Vidíte, strýčku — tázalo se — že vy nejste žádnou držgreší? —

Strýcem to trhlo.

— Kdo pak ti to povídal, — snad tvoje maminka? —

— Moje maminka to nepovídala, ale děti mi to říkaly. Kdykoliv jdeme okolo vašeho domu do školy, vždycky mi děti ukazují: zde zůstává — — dítě se zarazilo.

— Nu tak jen to dopověz — —

— Já to neřeknu, já vím, že to není pravda. Vidíte, že ne!

Pan Mrzout neterňku něžně k sobě přitulil.

— Jaký má jemný cit! — pravil pro sebe.

— Nu tak jez, milé dítě, — pobízěl je.

— Prosím, pane strýčku, já tady dnes budu jako dělati domácí paní a budu obsluhovati.

— To je klasické, — smál se strýc.

— Prosím, račte si sednout, — pokynula elegantním pohnutím ruky strýci, aby se posadil vedle ní v pravo.

— Prosím šáleček — —

Strýc s nýmým obdivem podal žádané. Dítě s neobyčejnou zručností nalávalo.

— Tomu tě učila tvoje maminka? — tázalo se.

— Co pak tohle! to já umím dělat ještě jiné věci. Ale poslyšte, strýčku. Před každým jídlem dělá se křížek.

Strýc udivením otevřel ústa.

— To bych byla od maminky dostala, kdybych nebyla udělala křížek.

— Ale tak se nedělá kříž — — vy to děláte tak divně. — — Kříž se přece dělá nejdřív na čele, pak na ústech a pak na prsou. Maminka vždycky říkala: já každého katolického křesťana poznám podle toho, jak dělá kříž. —

— To já jsem nesměla dělat křížek jen tak leda bylo, jak jej děti dělávají, nebo jako vy jej děláte. To maminka hned mne zakřikla: jak to děláš kříž! Hned ho dělej znova! Nu tak — obrátivši se velitelsky ku strýci — udělejte kříž! —

Strýc poněkud rozpačitě jal se dělati kříž. Ve jménu Otce — —

— Ha ha ha! To byste byl od maminky dostal. To by na vás křikla: hned mi kříž dělejte znova! — — To se musí takhle. Nu tak dejte sem ruku, já vás tomu naučím.

Strýc jako beránek podal dítěti zvadlou ruku, kterouž toto uchopíc, pozvedlo k čelu.

— Teď se udělá na čele křížek — takhle! — a řekne se: ve jménu Otce; pak se udělá na ústech — — jako takhle — a řekne se: i Syna, — a pak se dá ruka na prsa — takhle, — a řekne se: i Ducha svatého. Amen. Tak je to dobře. — — Nu tak udělejte ho ještě jednou.

Strýc na to udělal ještě jednou kříž dle navedení dítěte.

— Tak to je dobře — zvolalo dítě — a teď za to dostanete chleba s máslem. —

Na to dítě vzalo krajíček chleba, pomazalo máslem a podalo strýcovi, který jednou rukou chleba vzav, druhou dítěti líbal ruku.

— To já taky musila mamince po každé polibiti ruku.

Z kuchyně ozýval se tentýž kýchavý smích jako dříve.

— Tvá maminka musila býti tuze hodná? — tázal se strýc.

Dítě místo odpovědi svá veliká očka na strýce upřelo a očka ta barvila se do temna, jako by chtěla plakati.

— Byla-li hodná! — zpétila otázku, — já myslím, že každá maminka musí býti hodná, vždyť je přece maminkou! —

— Jaký to rozumek! — divil se strýc, — tak maminka tě učila modlit, které pak modlitbičky umíš? —

— Umím jich mnoho. —

— Ku příkladu? Říkej mi některou. —

— Jo! to takhle nejde. To se musí hezky kleknout.

— A, aj! kleknout? —

— Při modlitbě se musí hezky klečet, Nu tak pojďte. Teď jsme se již nasnídali — pomodlíme se.

Po té dítě se zvedlo a vedle sesle kleklo.

— To musíte strýče taky — — semhle hezky vedle mne.

A milý strýc jako beránek vedle dítěte na svá neohebná kolena klekl a dítě velelo:

Hezky sepnout ruce a dát je na horu a teď říkat se mnou: Ve jménu Otce — — zas už neděláte dobře kříž, ještě jednou: Ve jménu Otce †; — i Syna †; — i Ducha svatého †. Amen. — Otče náš — — jenž jsi na nebesích — — — nu tak jen hezky říkejte, já budu dávat pozor, jestli Otče náš umíte. — —

— Posvěť se jméno tvé, — pokračoval strýc sám, — přijď království tvé — buď vůle tvá jako v nebi — — tak i na zemi — — chléb náš vezdejší — — dejž nám dnes a odpusť nám naše viny — — ale zbav nás zlého — —

— Tak to není, to jste přeskočil — opravovalo dítě strýce. — To se nesmí nic přeskakovati — — chléb náš vezdejší, dejž nám dnes — — a odpusť nám naše viny — — — — ale zbav — —

— Žádné: ale zbav, — opravovalo ho dítě; dříve přijde — jakož i my odpouštíme — — odpouštíme — odpouštíme — — — našim, — — našim vinníkům — — a neuvoď — — neuvoď nás v pokušení — — a teď teprv přijde: ale zbav nás zlého. Amen. — — Zdrávas Maria — — nu tak říkejte — — matko Boží, pros za nás — — — tak to není, tak to není — ještě jednou: Zdrávas Maria — milosti — milosti plná — — Pán s Tebou — — požehnaná ty mezi ženami — a požehnaný plod života — — Tvého — Ježíš — tady se hezky hlava nakloní — Ježíš. — — Svátá Maria, matko Boží — — pros — — pros za nás hříšné — — nyní i v hodinu smrti naší — — Amen.

— Tak a teď se udělá zase hezký křížek a vstane se.

Vzadu v kuchyni nebylo slyšeti již kýchavý smích, nýbrž polohlasité vzlykání, jako by někdo radostí plakal.

Starý strýc napravlal si kolena, kteráž asi tomu se divila, že po půl století opět jednou musila se až na zem ohnouti tak, že se při tom až zapotil. Utíraje si pot s čela, pravil:

— A teď milý můj andílku — pravil — vyjdeme si na procházku, anebo — — počkej — — kuchařinko! — — volal do kuchyně.

— Co poroučejí, milost pane, — ozvala se Marta.

Strýc jí něco šeptal, nad čímž ona udělala veliké oči, hrozné veliké oči, jako by se byl stal zázrak. Pokynuvší radostně, odkvapila.

A v malé chvíli zahrčel před domem kočár.

Lidé vyhlíželi s oken, co se to stalo. — —

— To snad pojedje starý mamonář na námluvy, — smál se kdosi.

V malé chvíli na to vyšel p. Mrzout s dítětem a vsedl s ním do vozu. Držel si je levou rukou a tiskl k sobě — —

S okna dívala se hospodyňka a utírala si slzy.

Dítěti radostí plály tvářičky. Pohleděvši vzhůru zvolalo tleskajíc ručkama:
S Pánem Bohem!

Lidí všudež bylo plná okna.

— Kam milost pane mám jeti? — tázal se vozka.

— Na hřbitov! — velel.

A dítě znova zatleskalo ručkama.

— — Ano k mamince, ta dnes bude ráda!

Na to ze sedadla vyskočíc, strýce objalo. A strýc dlouho držel dítě na svých prsou, jako by chtěl mnoholetou prázdnotu ve svém srdci vyplniti.

Na hřbitově vedlo dítě starého strýce přes celý hřbitov do zadu do oddělení chudiny k rovu ještě čerstvému, do něhož zasazena byla růže a kolem ní nezabudky.

Stařec pokleknuv na hrob, nachýlil se až ku chladné prsti a pravil s hlubokým povzdechem: Odpusť, drabá sestro, ty jsi se na mně šlechtně pomstila, zanechavši mi zde poklad.

Nyní dítě nemusilo strýci dávatí návod k modlitbě. Modlil se tolik vroucně, jako dosud nikdy.

Pomodlivše se, krácelí nazpět do kočáru.

— Do Ferdinandovy třídy! — velel pan Mrzout vozkovi. Zde vkročiv s dítětem do jednoho krámu, poroučel si:

— To dítě mi zde nově ošafte.

Stará hospodyně sotva věřila svým očím, když strýc přivezl si na zpátek z procházky — — princeznu.

— Dítě zůstane u mne, — pravil pan Mrzout. Ta paní, jež po smrti sestry dítě ošetřovala, odstěhuje se ke mně a bude je ošetřovati dále. Přijedněte si lidi a všecko všudež umyjete. My zatím všechny věci po mé sestře, co ještě zbyly — sem odvezeme, tak aby dítě stále mělo zdárnou matku svoji před sebou. —

Kromě toho strýc všechny zvyky, jež nebožka sestra jeho za živa mívala, do své domácnosti zavedl, ano i ten, s dítětem se každodenně na kolenou hlasitě modliti.

— Vidte, — pravila kdysi hospodyně k ošetřovatelce malé Rézinky, že náš pán teď dostal zcela jinou, veselejší tvář?!

Mladý mučedník Abdu'l Masich,

židovský hoch ze Singary.

(Obrázek dle „Katholische Missionen“, podává F. P. Kosik.)

(Dokončení.)

„Přijmi, ó Pane, oběť moji krvavou! Kalichem obětoím jest vlastní moje tělo, vylita bude krev má na tvém oltáři, dým obětní duše mé vzhůru k Tobě stoupá, protože jsi mne povolal ke své oslavě, mne jsi vysvobodil z temnosti, mně zjevil jsi pravdu svou, mne poslal jsi jako hrdinu svého učení, neodvrátila se čistota tvá od nečistoty mé, tvá velebnost a velikost nepohrdla mojí ničemností. Jako beránek v den obětní tak kladu sebe v oběť z lásky k tobě. Pro tebe opustil jsem otce, matku i bratry své, zavržen jsem byl od nich jedině pro tebe. —

„Ó! kde prodléváte, věrní druhové moji? Přijďte a popatřte na boj, ve který mne uvedla náuka vaše; pojdte a posilněte se ovocem stromu, který jste si sami vypěstovali. Hle, již jsem k zápasu připraven; proč prodléváte, moji druhové, v den svatební; pojdte, zasedněte k hostině svatební, připraven jest pohár krve mé. Nastal den, v němž mohu zkusiti své přátely, den, v němž pozvati mohu své miláčky. Ó kéž byste to věděli, kéž by vám

to bylo sděleno, abyste se radovali se mnou a byli svědky mého vítězství! „S Bohem, druhové, modlete se za mě, abych hoden byl shledati se s vámi u trůnu u trůnu Beránka. S Bohem, věrná matičko, s Bohem; tys mně dala život, tys mne chovala, živila, pro mne strasti snášela. S Bohem, bratři, Bůh popřej vám, abyste znovu — zrozeni byli křtem sv. a stali se mně bratry v duchu a pravdě!“

7. Abdu'l Masich od otce zabít.

Tak modlil se Abdu'l v srdci svém hojně prolévaje slzy. Zatím Levi vyslídil hocha a vrhl se na něho jako lev drápy svými na kořist v úkrytu se krčící. Chytil ho mohutnou rukou za dlouhé černé vlasy, povalil a tlačil hlavu jeho nevinnou o tvrdý, studený kámen u studnice stojící. Zableskl se ostrý nůž, hoch klesl zkrvácen s podřezaným krkem. Vražedná ruka otcova krví vlastního dítěte zbarvena chvěla se po vykonaném činu; Levi zavraždil dítě Bohu zapsané jako beránka velikonočního. A když již poslední kapka krve vytékala, zalesklo se ještě jednou jasné oko hochovo jako paprsek zapadajícího slunce, ústa poslední pronesla slova: „Kriste, Pane můj, do tvých rukou poručím ducha svého.“

Vrah — vlastní otec z hluboka si oddechl a vracel se domů; tmavá noc panovala vůkol.

Bratři Abdu'lovi a hosté seděli v sále při vystrojené tabuli, když se navrátil Levi krví potřísněn v rukou maje zkrvácený nůž; všichni spatřivše otce zabědovali, nařikali nad činem jeho. Zvláště matka, nedala se ani potěšiti, stále jen volala: „Ašere, Ašere, dítě mé, radosti má, perlo srdce mého! Kde jsi?“ Tvář její se zasmušila, nepřestávala plakati; vzpomněla si na všechno, co k ní mluvil synáček, chválila a velebila ho v srdci, rozpomenukla se na prosbu jeho a odhodlala se, jakmile se jí příležitost naskytne, dáti se pokřtíti, Kristu viru vyznati, jemu se zapsati. Doufala, že uzří syna v oné vlasti nebeské, umře-li ve víře, kterou on přijal.

Pastevcové křesťanští když přišli ke studnici napájet dobytek, našli tam mrtvolu, v níž poznali Abdu'la, věrného druha 'krví zbroceného jako beránka, v den obětní zabitého. Oči jeho, dříve tak krásné a přívětivé, nyní byly zavřeny. Ústa zkrvácená, tváře bledé, vlasy rozčuchané a krví potřísněné. Z tváře však bylo poznati sladký pokoj a proměnu, a ruce pevně byly na prsou složeny jako k modlitbě. Hoši zakryli si tvář, plakali a nařikali nad tak ukrutným osudem Abdu'lovým, volajice: „Ó čistý, neposkvrněný beránku Kristův, kdo učinil úklad tvému životu tak strašnou vraždou? Kdo poskvrnil ruku svou krví svatého? Ó bratře, věrný a milý, kdo nás o tebe oloupil? Ty něžná květino naší nauky, ty sladký plode našeho učení, ty oběti, která Kristu obětována byla námi, kdo nám oznámí slávu tvého boje, hodinu tvého korunování? Ten, který tě vyvedl z útrap a temností, jak sám jsi nám vypravoval, který bude místo nás bratrem tvým, nám pak těšitelem. Nyní však když oloupeni jsme o tebe, Abdu'le, který ještě dítětem jsa mučedníkem a hrdinou jsi se stal pro viru, buď nás pamětliv u svého Pána, jemuž tak na blízku nyní dlíš, abychom hodnými byli tebe někdy patřiti u věčné hostiny, kde tobě čestné místo připraveno jest v řadách slavných mučedníků Kristových!“

A co tu plakali a nařikali, vykopali svými pastýřskými holemi v zemi hrob, ovinuli tělo světcovo svými plášti, položili je do hrobu, do něhož i krví světcovou zbrocený písek uložili, a pak hrob zahrabali.

Kámen, němž Abdu'l zabít byl, přivalili na hrob; postarali se o mrtvého, neboť den chýlil se ke sklonku, a mrtvola mohla by snadno v noci od zvěře býti roztrhána a sežrána. Potom rozloučili se s hrobem a hnali stádo domů; srdce jejich byla zármutkem a bolem naplněna.

Celý příběh chovali pastevcové i před svými rodiči v tajnosti, mysliliť, že by se jim mohla dávatí vina, poněvadž oni byli původci Abdu'lova obrá-

cení. Přece denně chodívali na jeho hrob, plakali a naříkali jako o svého bratra; vzpomínka na něho byla však sladká, blahá.

V tom zavzněl z věže klášterní zvonek, zvonilo se „Anděl Páně.“ Otec Battista položil knihu na lavičku, klekl a modlil se s hochy večerní „Anděl Páně“. Po modlitbě odešli všichni do zahrady přejíce quardiánovi „dobrou noc.“ —

8. Abdu' oslaven.

Ještě naposled uvedu čtenáře do Diarbekuru, starobylého města Kurdův. Slunce chýlí se již k západu. Pod platany sedí dobrý quardián obklopen jinochy a předčítá jim z knihy tak milý jim příběh: Stalo se, že jednoho dne jeli arabští kupci krajinou, kde byl hrob světcův; muži oděni byli v dlouhé pláště a na hlavách měli bílé turbany; jedni jeli na pyšných arabských ořích, jiní na dromedárech, zbožím cenným obtížených. Ozbrojeni byli kopími proti lupičům pouště, zvonečky a rolničky jejich koní a dromedářů rozléhaly se krásně v tichém temnu nočním. A co přijížděli k světcovu hrobu, spatřili jakousi záři nad hrobem Abdu'lovým; sestoupili tedy s koní a šli přímo ke světlu. Jaký však úžas pojal je, když spatřili, že z kamene a ze země světlo to vychází, a že místo to naplněno jest libou vůní, jaké dosud nikdy nepocítili. Poněvadž byli křesťany, tu hned připadli na myšlénku, že by zde mohlo býti tělo nějakého světce; odhodlali se tedy, že tělo vykopají a do své země odvevou.

Odvalili kámen, vykopali zemi a našli mrtvolu svatého, ozdobenou vlastní krví. Zjevem tím v srdci pohnuti plakali nad osudem zde ležícího dítěte, které teprv několik dní pochováno bylo; vždyť tělo neporušeno, a rány dosud byly čerstvé. Zabalili tělo do svých pláštů a táhli dále. Než světlo, které dříve nad hrobem spatřili, bylo tam dosud, dosud zářil hrob mučedníkův, a totéž světlo provázelo je, vycházelof z těla, které sebou vezli.

Jeden z kupců byl velikým bohatčem, jmenoval se Nestir. Manželka jeho Mirjam byla zbožná jako muž; než rmoutilo je velice, že neměli dítěte. — Nestir jel za ostatními a modlil se k Pánu, po modlitbě přidal se k ostatním a pravil jim: „Synové mého národa, učinil jsem slib v srdci svém, vy buďte mi svědky! Jestliže nám bude Bohem dáno dítě, a takli budeme potěšeni, tu vystavím světci, jehož tělo vezeme, ze svého jmění chrám, ve kterém nycho m ho po všecky dny života našeho ctíli. A syn, kterého si přeji, obdrží světcovo jméno. — Nuže, slyšeli jste můj slib?“ „Ano, slyšeli a přejeme si, aby došel vyplnění,“ odpověděli ostatní.

Když přijeli do domova, vzal Nestir tělo světcovo do svého domu a vykázal mu v něm čestné místo; domácím pak vypravoval, co se mu cestou přihodilo a co slíbil. Slib jeho byl od všech s velikou radostí přijat; chválili a velebili Boha, aby přání vyplnil na přímluvu svatého. —

Jak velice však ulekli se pastercové křesťanští, když jednoho dne přišli ke studnici napájet dobytek a našli hrob prázdný, kámen odvalený stranou, a jen písek krví zbrocený tu byl, a vůně libá z místa dosud vycházela. Dali se do pláče a nářku. „Divou zvěří byl roztrhán a sežrán bratr náš,“ volal jeden; „křesťané mrtvolu odnesli,“ pravil druhý; jiný opět: „jeho rodiče přišli, tělo vzali a skryli, aby nebyl vyzrazen jejich čin.“ Radili se dlouho, potom odešli domů a vypravovali rodičům svým, co se stalo, že Abdu'la pokřtili, že ho našli zabitého, že ho pochovali, a nyní že jest mrtvola jeho ta tam. —

Po kraji však singarském záhy rozšířila se zvěst, že Levi syna Ašera zabil, protože se stal křesťanem. A že hoši zprávu tu dosvědčili, byl z křesťanů každý jist, že Abdu' mučednickou smrtí zemřel a v pravdě nyní Ašerem t. j. statky bohatým v nebi jest. Nesčetné davy křesťanů spěchali ke hrobu, kde však pouze krvavé stopy spatřili a vůni libou cítili. Všichni s nářkem volali: „Zajisté o veliký poklad, — o mrtvolu světce, — jsme byli oloupeni! Nanosili kamenů a postavili z nich nad hrobem kříž s nápisem: „Na tomto místě korunou mučednickou korunován byl Abdu' Masich.“

Na místo to scházívало se denně mnoho lidí, aby se u hrobu světcova modlili a sil na jeho přímluvu nabývali. Mnoho nemocných bylo od svých neduhů uzdraveno, mnoho ztrápených potěšeno. A zpráva o zázracích těchto rozšířila se záhy daleko široko po všech končinách.

9. Kupci pátrají po jménu mučedníka. Synáček spravedlivého Nestira.

Po roce táhli kupci východní zase krajinou singarskou a hleděli vy-pátrati, jak se mladý onen mučedník jmenoval. Přišli ke hrobu, kde před 12 měsíci září skvělou spatřili, a na hrobě ke svému podivu a radosti spatřili kříž a několik lidí modlicích se u něho. Tázali se tedy přítomných po jménu a osudu hochy zde pochovaného. S radostí jim vyprávěli zbožní lidé příběh o Abdu'lu, jež kupci svým příběhem na hrobě doplnili.

Tu prosili je křesťané ze Singary: „Mužové arabští a bratři v Kristu, darujte nám částku těla světcova, abychom hrobku tuto vyzdobili a oslavili.“ Mužové slíbili, že tak učiní, a ubírali se do své vlasti. Singarští patřili s podivem na ně, až lesklé jejich zbraně v dálce zanikly. Sotva dojel Nestir domů běželi mu vstříc sluhové s radostnou pro něho i celý dům zprávou, že Bůh mu dal syna, že vyslyšeny byly prosby jeho i všech domácích na přímluvu onoho světce, jehož tělo v domě chovají. Nestir pospíšil do komnat, vzal na lokty svého synáčka, políbil ho na čelo a zvolal: „Budiz pochválen Pán, že milostivě shlédl na sluhu svého a dal mu dědice na přímluvu svatého svého!“ Zanesl dítě na místo, kde uloženo bylo tělo mučedníkovy, pokřtil je vlastní rukou a nazval je Abdu' Masichem, jak to na náhrobku v Singare napsáno spatřil.

Zatím co byl Nestir na cestách, zjevil se Abdu' Masich, bojovník pro Krista, Mirjamě, manželce Nestirově, a pravil: „Bude tobě dán synáček mně podobný, jemuž jméno moje dáš!“ A Mirjam tázala se: „Pane, pověz služebnici své, jaké jest jméno tvoje?“ A světec odpověděl: „Nestir, manžel tvůj, až se z cest navrátí, poví tobě.“ V tom probudila se Mirjam a žasla nad tak divným zjevem a vypravovala vše domácím. Když pak otec se vrátil, a všickni poznali splnění tužeb a přání, padli na kolena a velebili Pána.

Než i Nestir dostal svému slibu: vystavěl krásný kostel, v něm hrobku světcovu, kterou vyzdobil velmi krásně. Jméno světcovo bylo vyzýváno po všech okolních krajinách. Prosby věřících na přímluvu Abdu'lovy došly vždy splnění, a zpráva o vítězství Abdu'lově rozšířila se jako zpráva o vítězství krále neb knížat; všude byl hymny a zpěvy od lidu oslavován. Mučednictví jinochovo a zázraky na jeho hrobě silily víru v Krista a zjednaly církvi sv. nových členů.

10. Levi otec Abdu'lův na hrobě světcově obrácen.

Levi sice sestárnul, na čin svůj však zapomenouti nemohl. Hlava byla sněhobílá, neměl klidu, neměl pokoje, byl jako posedlý. Když opět jednoho dne byl zuřivostí zachvácen, bil sebou o zem, oči v sloup měl obráceny, ústa sevřena, zuby skřípal a strašným hlasem volal: „Ašere, Ašere, dítě mé, smiluj se nade mnou, neučiníš se mnou jak zasluhuji, nýbrž odpusť mi hrozný můj čin!“ Tu synové jeho svázali ho a odnesli na hrob Abdu'lův, kde dosud kámen krví potřísněný zachován byl. Na hrobě tom nabyl otec zdraví; zlý duch ho opustil, a on od hodiny té stal se křesťanem a služebníkem Kristovým. On, jeho synové, rodina a všichni domácí dali se pokřtiti ze studnice, z níž i Abdu' jako křesťan vyšel. Tu vyplnila se na starci slova Páně: „Kdo žízni, pojď ke mně, a já ho občerstvím.“ — Tak končí příběh o mladém mučedníku Abdu' Masichovi. Kéž i nám přímluva jeho pomoci přinese v tomto životě, a kéž někdy společníku jeho jsme v říši nadhvězdňé při hostině nebeské.“

Tak skončil guardián a tázal se Meleka: „Nuže, hochu, chtěl bys býti také mučedníkem pro víru Kristovu jako krajan tvůj?“

„Ó ano, otče,“ volal Melek a rukou hubenou chytal se za krk, jakoby již zkusiti měl ostří nože podobně jako Abdu'l.

„Milý Meleku, kdo chce býti mučedníkem, musí býti vždy hodný a pilný; — zdali pak, hoši, Melek byl vždy takovým?“ tázal se quardián ostatních, „slyšel jsem, že jest umíněný a vzdorovitý, to si musí odvyknouti, chce-li se svému krajanu líbiti. Avšak myslím, že se budoucně polepší, zvláště bude-li prositi za to Abdu'la. Buďte všichni poslušni a pro Krista zemřítí ochotni, tím mi největší způsobíte radost.“ V tom zavzněl klášterní zvonek, quardián a hoši pomodlili se a odešli pak do světlice klášterní rozradostněni nad tak krásným příběhem.

D r o b n o s t i.

Pověstný kapitán Lugard, jenž na katolíky v Ugandě v Africe pošťval černošské protestanty, dav jim do rukou rychlopalnou zbraň a Maximovo dělo, doznává ostrého odsouzení od anglikánského kněze Guismana Rogersa. — Tak jako kapitán Lugard — píše tentýž, — počínali si dříve prokonsulové ve vydobytých provinciích římských, jejichž politikou byl terrorismus neuprosné zastrahování. Významné je, že ty nejhorší zprávy z Ugandy v anglické Modré knize byly potlačeny, že totiž poslancům nebyly přečteny. Takových věcí dopustil se sotva pověstný Pizzaro a ti pověstní španělští conquistadoři. Jak se zachoval naproti katolickému náčelníku (králi) Mwangovi, bylo do nebe volající. Ty úmluvy s Černochoy jsou hanebné. On čest Anglie poskvrnil a zhanobil. Naši misionáři považují anglický obchod za největší překážku díla misionářského. Děly Maximovými se pohani neobracejí. Je to zásada nejhorší: práva národů nestydaté urážeti a při tom misionáře chrániti.

* * *

Zvony z osad do moře zapadlých ozývaly se Renánovi často, čímž vyrozumívá se šťastné mládí ve vší prosté zbožnosti, na něž si později ve své rozervanosti se žalem vzpomínal. Něco podobného stávalo se i básníku Fr. Grillparzerovi. Jeden vídeňský list přináší z jeho denníku mezi jiným toto: Jednoho dne nemohl jsem dlouho usnouti. Povaloval jsem se mrzutě na posteli do půl noci. V tom uslyším zvonit z některého kostela. Bylo to umíráčkem. (Zde se slavný básník velice mýlil. O půl noci se umíráčkem nezvoní, nýbrž zvonívá se jen v některých klášteřích.) Vzpomněl jsem si, že dokud jsem býval doma, musili jsme se modliti za duši, odebírající se před soud Boží. Nevím, co mne to napadlo, ale jal jsem se bezděčně modliti Otče náš, mysle si: snad to té duši pomůže. Ale kterak jsem se zastyděl, když jsem ze svého mládí zapomněl: Zdravas Maria. Musil jsem vždycky začít znova, konečně po mnohých pokusech jsem si Zdravas rozpaatoval přece. Tak by se asi dnes vedlo mnohému vzdělanci, a tito by rádi rozhodovali o věcech víry a katolické kázně.

Obsah „Obrany víry“:

Pojďme za Ním! Z Henryka Sienkiewiče převedl Petr Kopal. — Katolíci! Dítky Cyrillo Methodějské! — O mši sv. (Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Pokračování) — Dívčí ochranovna v Lobči. — Mrzout Obrázek pro staré mládence od Petra Kopala. (Dokončení.) — Mladý mučedník Abdu'l Masich, židovský hoch ze Singary. Obrázek dle „Kath. Missionen“, podává F. P. Kosík. (Dokončení.) — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendář“ příplácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Pojďme za Ním!

Z Henryka Sienkiewiče převedl Petr Kopal.

(Pokračování.)

II.

Konec všeho byl úpadek. Majetek rozdrápali věřitelové, Cinnovi ze všeho zůstala nuda, přesyčení života. Užil na světě všeho: bohatství, užil lásky, jak jí svět rozumí, užil rozkoší, užil vojenské slávy, užil i nebezpečenstev, užil zkrátka všeho, co jen život vezdejší srdci člověka skýtati může, aby na konec poznal, že všechno je marnost a že v každé číši rozkoše na dně zůstává rmut.

Zmabal se ho jakýsi nepokoj, jakási úzkost, jež bývá údělem všech světáků.

Když byl o všecken majetek připraven, podařilo se mu vlivem jeho přátel obdržeti výnosné místo v Alexandrii, kdež doufal opět brzy nabýti nějakého majetku. V Alexandrii nadál se, že nabude nových pobídek k rozkošnickému životu. Leč na výparech zde do moře vlévajícího se Nilu našel zklamání ještě většího, našel rozkoše, jež v něm budily odpor a hnus. Z počátku pokusil se přehlušiti v sobě hlasitý odpor novými rozkošemi.

Alexandrie byla vábivým městem, v němž dobrodružně žilo množství řeckých krás s plavými vlasy a bílé pleti, jež na slunci egyptském barvila se v přibledlou barvu jantaru. Leč ani v náručí těchto nenalézal dlouho ukojení.

Začínal pomýšleti na sebevraždu. Mnozí z jeho známých již jej takto předešli. Dovedl-li přesyčený rozkošník dobře zacházeti mečem anebo dýkou, spravil to jediný okamžik a bylo po všem. Tu noc, kdy ustanovil se na sebevraždě, měl divný sen. Zdálo se mu, že převáží se přes řeku a že za řekou spatřil na břehu vyhublého otoka, jenž na něho volal: předešel jsem tě, abych tě zde přivítal. — Z toho snu Cinna polekaný se probudil. Tušil totiž, že po smrti následuje život jakýsi, na nějž nelze pomysliti bez zne-pokojení.

Mezi tím zaslechl též ledacos o učení egyptských mudrcův.

Nejznamenitějším mezi filosofy alexandrijskými byl šlechtitný Tymon Athenský, muž to velmi zámožný a zároveň občan římský. Přebýval již

hezkých par let v Egyptě a prozkoumal všecku jeho moudrost. Pravilo se o něm, že není ani jediného pergamenu, ani papyrusu z dob faraonových, jež by on neznal. Bystrý rozum Cinny vystihl ihned, že Tymon není člověkem obyčejným i hleděl se s ním seznámiti. Mladý Říman s nemalým obdivem seznal jeho sběhlost v dialektice, jeho výmluvnost a rozvahu, s jakou stařec rozmlouval o všech záhadách lidských.

Co jej zvlášť k němu přitahovalo, byla jakási melancholie, jež tvář jeho jako lehký závoj činila zajímavou.

Původ této melancholie umínil si vypátrati.

III.

Jednoho večera, kdy po zajímavých rozhovorech o stěhování se duši zůstali na terase nad mořem seděti, Cinna uchopiv Tymona za ruku, vyznal se upřímně, jaký rozruch panuje na dně jeho srdce a proč konečně uchýlil se do Serapea mezi mudrce.

— Tolik alespoň jsem získal — končil svoji řeč. — že jsem poznal tebe, Tymone, a nyní vím, že ty rozřešíš mi záhady života a nikdo jiný.

— Vidíš Cinno, — odvětil Tymon — tam ta hejna ptáků, jež tam vyletují ze severních mrakův? Zдали víš, co oni hledají v Egyptě?

— Ano vím, — teplo a světlo.

— I duše lidské stejně hledají tepla, jímž jest láska a světlo, jímž jest pravda. Avšak ptáci vědí, kde naleznou to, co hledají, ale duše lidské létají po bezcestí, blouzení, smutku a nepokoji.

— Proč, šlechtný Tymone, právě duše lidská nemůže naléztí pravé cesty? —

— Kdysi všecko ukojení spočívalo v bozích, dnes ale víra v bohy vypálila se, jako olej v lampě.

Potom myslili, že filosofie bude duším sluncem pravdy a dnes — jak sám vidíš nejlíp, sedí na jejich troskách v Římě a v Athenách skeptici, — (pochybovači) — kterým zdávalo se, že přinášeji duším pokoj a přinesli vlastně nepokoj. Neboť sřící se světla a tepla, je tolik, jako zůstaviti duši ve hrůzách temnosti. Avšak obraťme se sami k sobě a tazme se: Našli jsme pravdu? Já ji hledal, ale nenalezl. Ty jsi ji hledal v rozkoši a já v myšlení — a nás oba stejná mlha obklopuje. Věz tedy, že ne ty sám mučíš se hledáním pravdy, vlastně mučí se v tobě duše světa. Jistě že ty již dávno nevěříš v bohy? —

— V Římě ctí se dosud veřejně a přivázejí tam vždy nové bohy z Asie a z Egypta, ale věří v ně leda již jen zelenářky.

— Snad ty jediné jsou spokojeny! —

— Asi tak, jako ta boží zvířátka u žlabu. Jen když se nakrmí, cítí se šťastny.

— A stojí-li za vůbec žití? —

— Víme-liž co nám přinese smřf? —

— Což neznáš vybavení ze života? —

Tymon zamlčel se na chvílku, načež pravil s pozvolnou odvahou:

— Čekám toho vybavení.

— Ale odkud?

— Nevím.

Po té Tymon podepřev si hlavu o ruku, jal se dumati. Toliko chvílkami bylo slyšeti jednotlivá slova — — Víra v Olymp i filosofie pomřely, životem mým může býti některá pravda nová, již dosud jsem nepoznal.

Cinna z těchto slov starého mudrce čerpal alespoň útěchu tu, že kromě něho i jiní ještě stejně jsou rozerváni jako on. Cítil, že celý svět jest chorý, jako by prsa každého člověka obtížena byla balvanem.

IV.

Od té chvíle vznikla v Cinnovi jakási přichylnost ku starému mudrci. Scházeli se často a Cinna konečně se přesvědčil, že na něho více přitazlivosti měla dcera jeho — učená a slíčná Antea, nežli všecka filosofie. Sláva Antei roznesla se z Alexandrie i do Říma. Komužkoliv dostalo se cti, býti hostem Tymona, každý odcházel okouzlen Anteou. Krása její zvýšena byla učeností a výmluvností, kteráž na sebe poutala všecken tehdejší učený svět. Ba lid jí měl v lásce pro její vlídnost. Otec nezamykal jí v gynaeceu — (příbytku žen) — jako to činili otcové jiní. Chtěl, aby od dětství poznávala svět ve vsí jeho pravdě, tak aby z něho jí později nevycházelo sklamáni. Od dětství zasvěcoval ji do všech věcí. Čítával s ní klasiky řecké a římské, ano i hebrejské v řeči původní, tak že záhy znala všecky okolní jazyky. Brala též účast v hádáních otce s učenci.

Nezřídka s ním i zabloudila do labyrintu záhad filosofických. Stal se proto obdivem a miláčkem ovdovělého otce.

Egyptané Anteu nazývali lotusovým květem, proto snad, že kdo zadíval se jí do tváře, zapomínal na celý život. Slíčnosť její tváří rovnala se její moudrosti. Když Cinna ji ponejprv spatřil a uslyšel mluvit, připadala mu jako bohyně, jíž třeba bylo obětovati bílé holuby. Setkal se na světě s tisíci dívek od bělostných na severu až k černobrvým Numidkám, ale v žádné dosud nenalezl toho ducha jako v ní. Nechtěl ani věřiti, že by Antea mohla dcerou býti schátralého Řeka, nýbrž nějakého boha.

I nebylo divu, že pokochal ji láskou nevýslovnou, láskou obrovskou, veskrz různou od lásky k ženám jiným. Jak různila se od jiných žen, tak i různila se láska jeho. Miloval ji, protože ji ctil. V lásce té nebylo smyslnosti. Byl hotov prolíti za ni poslední krůpěj krve. Jako vir mořský všecko kolem sebe podrývá, tak i láska k Antei porvala jeho duši, jeho srdce, jeho mysl, porvala dny i noci, porvala všecko, co se nazývá životem.

A štěstí jeho bylo svrchované, když Antea lásku jeho obrovskou opětovala, když se stala jeho chotí. Ten Felix Cinna — přešťastný Cinna, volali na něho známí. Jako moře nevyvažitelné bylo i štěstí jeho — bez konce, bez hranic.

(Pokrač.)

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Třetí tichá prosba po přeměně: Nám také hříšným — služebníkům svým, jenž v plnosť Tvého smilování doufáme, račiž nějaké účasti popřáti a společenství se sv. Tvými apoštoly a mučedníky Janem, Štěpánem, Matějem, Barnabášem, Ignácem, Alexandrem, Marcellinem, Petrem; Felicitou, Perpetuí, Agathou, Lucií, Anežkou, Cecilíí, Anastasií a všemi svatými Tvými: do jejichž společnosti abys nás přijati ráčil, tak prosíme Tebe, jenž ne tak zásluh, jako smilování jsi pamětlivým. Skrze Krista Pána našeho“.

Komu zde nepřipadne: Jak krásně spojena zde církev trpící — s bojující — a církví vítěznou.

Při slovech „nám také hříšníkům“ — „nobis quoque peccatoribus“, jež kněz z celého kanonu jedině na hlas vysloví, bije se v prsa jedním úderem, což činí po něm i ministrant, odebíraje se (jak aspoň na venku jest ve zvyku z prostřed oltáře, kde za knězem v přímé blízkosti při pozdvihování klečel) zpět na své místo.

Tento obřad při slově „břišníkům“ má za účel vzbuditi jednak v srdci našem lítost nad hříchy, neboť srdce, to sídlo nepravostí (Mat. 15, 18.) zaslouží, aby raněno bylo a zkormouceno, by jím nezhrdl Hospodin; jinak má býti živou vzpomínkou na ono divadlo hrozné na boře Kalvárii, při němž mnozí ze zástupů tepali se v prsa svá. (Luk. 23, 48.)

Nyní přichází řada světců tak jako před proměnou; a sice ne tak pro přímluvu, jako pro účast na jich štěstí.

A docela správně.

Majíce před sebou na oltáři Svatého svatých, cítíme se, jako bychom s nimi téhož Pána u svatém obklopovali sboru a téhož s nimi pocítovali štěstí.

Dle sv. Tomáše Aquin. záleží život věčný (věčná blaženost) mezi jiným také v tom, že jedenkaždý úd nebeské říše všechny své radosti s jinými sdílí, neboť jeden miluje druhého tak jako sebe, a tím raduje se ze štěstí druhého jako ze svého vlastního“.

Řadu světců v této modlitbě otevírá sv. Jan — jiný ne, než jak rozhodla stolice obřadů v Římě: Jan Křtitel.

A právem jemu vykázáno místo toto po přeměně hostie, když tu přítomen: Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa.

Jan Křtitel není ani apoštol ani mučedník pro Krista v pravém slova smyslu, avšak on jest zde jako zástupce všech spravedlivých starého zákona, již u víře na budoucího messiáše krev svou vylili. On tvoří jaksi rozhraní mezi mučedníky ze židovstva a křesťanstva.

Řadu křesťanských mučedníkův otevírá sv. jáhen Štěpán, jenž první prolil krev svou za Krista se slovy: „Pane — nepočítej jim toho za hřích“!

Jeho kosti přenešeny v 6 století do Říma a jsou uloženy vedle ostatků sv. Vavřince před branou (hradbami).

Sv. Matěj, jeden z 72 učedníkův Paně, jenž na místě Jidáše zrádce byl za apoštola povolán. Jemu byla dle podání sekerou hlava uřata. Část kostí z jeho těla převezla sv. Helena do Treviru, protož on patronem jest tak starobylého města.

Sv. Barnabáš z Cypru, společník a spolu apoštol sv. Pavla, o němž bychom mohli říci, že zastával úřad a poměr světicího biskupa ku arcibiskupovi. Byl v Salamidě od židův ukamenován. Když za císaře Zenona (474—491) jeho hrob byl otevřen, nalezeno jeho vlastní rukou opsané Evangelium sv. Matouše. Jeho svátek připadá 11. června.

Sv. Ignác, jiný žádný, než onen apoštolský biskup z Antiochie, o němž legenda vypravuje, že byl jedním z oněch pacholat, jimž Kristus žehnal. Byl on učedníkem sv. Jana apoštola a sv. Petr si ho ustanovil nástupcem v Antiochii, kdež po ten čas, dokud tam sv. Petr byl — moblo se mluvití a mluví se o apoštolské stolici, nyní však není biskup či patriarcha Antiochenský nástupcem sv. Petra, jako nejsou biskupové Aviňonští nástupcové papežů, již tam kdysi jako v babylonském zajetí sídlili.

Tento svatý patriarcha skončil své slavné 37leté biskupování smrtí mučednickou v Římě ve velkém amfiteatru za císaře Trajana. Na lodi napsal sedm listů plných dětinné víry v Krista a horoucí lásky k ukřižovanému, tam též dočísti se lze o něžné jeho pobožnosti k nejsv. Svátosti oltární, jeho nezlomné snaze pro jednotu Církve, jeho neuhasitelné touze po mučednické koruně. Když se byl ještě s potěšením před Trajanem za Theofora — Bohonositele prohlásil, vržen do smečky rozsápaných lvů a tygrů, od nichž byl jako „obilí Kristovo“ sežrán až na některé větší kosti, jež maloasiatští křesťané sebrali a u vítězoslávě do Antiochie převezli. A přece odtamtud dostaly se zpět do Říma do starobylého a nám Slovanům vždy památného kostela sv. Klementa poblíže onoho kolysea, kdež byl umučen 20. prosince 107. Památka jeho ale slaví se 1. února.

Sv. Alexandr I., co pátý nástupce sv. Petra spravoval Církev od r. 109 do 119. Sňat pro víru ještě s dvěma kněžími na silnici Nomentanské v Římě, jest ale pochován nyní v kostele sv. Sabiny.

Sv. Marcellin a Petr — tento byl exorcista — zaklínač (zlých duchův) a onen knězem církevním. V žaláři totiž Petr (zaklínač) zbavil dceru žalárníkovu zlého ducha, načež kněz Marcellin celou rodinu tu ku Kristu obrácenou pokřtil. Za Diokleciana byli oba strašně mučeni a za městem sfati. Za Karla Velikého přenesl kancléř císařův obě těla do jednoho kláštera (Seligenstadt) diecese Mohučské, kdež až dosud v stříbrné rakvi odpočívají.

Jejich památka se slaví 2. června.

Svaté Felicita a Perpetua, obě jsou paní — mučednice z Kartaga. Šly — tak píše se o nich — ze žaláře do amfiteatru jako do nebe, s tváří zářící, rozčileny ne strachem, ale radostí. Předbozeni rozzuřené krávě a pak sfaty. Slavnost jejich 7. března.

Sv. Agatha (Háta) slavná svým prazvláštním umučením; byly jí oba panenské prsy uřezány. Když pak v mučednictví jejím pokračováno, zatřásla se zem a dva přátelé Kvintiana pretora v zříceninách zdi sesuté pohřbeny.

Tu teprv nechal necitelný, protože po bohatství Agathině touživý pretor tyran polomrtvou do žaláře odvésti, kdež se nevěsta Kristova takto modlila: „Hospodine, jenž jsi mne od dětinství až do této chvíle opatroval, jenž jsi mi světskou lásku ze srdce vyňal a mne nechal přemoci katanova muka, vezmi duši mou odsud z této země do lůna Tvého milosrdenství!“

Na to spěla duše její čistá tam, kam sobě přála, k ženichu nebeskému dne 5. února 251.

Sv. Lucie (Syrakusánka), obžalována — jakož se křesťanským pannám v prvních dobách nejvíce dělo — od ženicha svého jemuž proti vůli své byla zasoubena, že jest křesťankou. Prefekt chce jí sliby i hrosby přivésti k modloslužbě; však čím více o to usiloval, tím více vynášela Lucie víru v Krista.

— Však oněmíš, až dojde k mukám. —

— Služebníkům Božím nemůže se nedostávati pravého slova, vždyť Kristus Pán jim slíbil: Před králi a soudci se nestarejte, co byste mluvili, budeť vám dáno v tu hodinu; neboť ne vy, ale Duch svatý to jest, jenž mluví ve vás. —

— Jest v tobě Duch svatý? —

— Ti, kdož čistě a zbožně žijí, chrámové jsou Ducha svatého. —

— Dám tě do hamejsu, aby tě Duch svatý musil opustiti. —

— Učiníš li mi tak násilím, dosáhne ctnost má dvoji koruny. —

A nebylo možno nikomu a žádným způsobem s ní z místa hnouti. A i když byla smolou a olejem polita a oheň kolem ní rozdělán, ničehož neutrpěla. Tu bylo konečně její hrdlo mečem probodnuto.

Ona však ještě živa, předpověděla brzký kouec Dioklecianův — přijavši Tělo Páně z rukou kněze jako na cestu do věčnosti — zemřela 13 prosince.
(Pokračování.)

Ukázka ze II. dílu Didonova Ježíše Krista kapitola čtvrtá. *)

Budoucí zkáza Jerusalema a chrámu. Zkáza světa.

Opouštěje chrám, kterýž neměl již spatřiti, Ježíš obklopen jsa svými milými, od knížat však více než kdy jindy opovrhován, vyšel bezpochyby branou Suzskou, vedoucí do údolí Cedronského, a zaměřil k Bethanii.

Zdi města se svými širokými kameny v mohutných vrstvách nakupenými nad údolím se vypínající poskytují pohled velikolepý. Jeden z učedníků ukázal

---

*) Právě vyšel sešit 3. dílu druhého světoznámého spisu tohoto, jež čtenářům našim co nejvřeleji doporučujeme.

na ně Ježíšovi. „Viz, Mistře, jaké to kamení, a jaké stavení!“ A jiní vychvalovali bohatě ozdobený chrám. Zdulíž pomýšleli, když obraceli zrak Ježíšův na krásu, velebnost a bohatost posvátných budov, na hrozná výhrůžky, jež Ježíš byl pronesl i nad Jerusalemem i nad chrámem, jakž toho sami byli svědkové? Snad chtěli tím dáti na jevo lítost, že opuštěli město, — div to světa, pro všechny Židy.

Nevíme toho. Avšak hrozná byla odpověď Ježíšova.

„Vidíte-liž všechny tyto věci? Amen, pravím vám, nebude tu zůstaven kámen na kameni, kterýž by nebyl zbořen.“

Podobně téhož dne slovy tajemnými pravil Židům o chrámu: „Dům váš bude opuštěn a zpusťoven.“

Ježíš šetří jejich téměř pověřivé úcty k viditelnému stánku Božímu; avšak apoštolům mluví zjevně, jim může říci vše. Není to jen opuštění a zpusťovení, nýbrž úplná zkáza, vyvrácení.

Tato prorocká věštba, jejíž pravost jest nade vše jista, vyslovena byla 4. nebo 5. dubna (11. n. 12. Nisanu) roku 30.

A hle, co se událo r. 70?

Po hrůzyplném obléhání dobyt byl Jerusalelem od vojska římského, Titus rozkázal zbořiti až do základu celé město i chrám. Ponechal státi jen tři věže: Phasaelovu, Hippikovu Mariamninu, a část západních zdí. Ušetřené zdi měly býti ochranou tábora římskému, a všechny věže hlásati potomstvu moc zbraní, které přemohly město tak opevněné. Ostatní vše srovnáno se zemí, veškerá stopa příbytku lidských vyhlazena. Takovou vzal zkázu Jerusalelem, ono nádherné a po celém světě proslavené město.

Výstražné slovo Ježíšovo zdálo se as učedníkům býti trestem Božím, orkelem smrti nad národem nevěrným; když chrám sám má býti zbořen, kdož pak by ušel hněvu Božímu? Poslední kletby Mistrovy vynesené nad knížaty lidu, městem a chrámem otevíraly truchlivou budoucnost před zrakem jejich duševním; avšak jediná naděje zářila nad zříceninami těmi a nad takovým spustošením: vítězství Messiášovo po tolikerych nešťastných bojích, a slavný příchod Jeho na svět očistěný, obnovený, dokonalý. Pak teprve počne pravé Království messiášské.

Vše, co v těchto posledních dnech viděli a slyšeli, zápasy, jichž byli svědkové a účastníci, odpor a nenávisť, které pronásledovaly Ježíše, zdály se dodávati jim síly. Pociťují lépe pevná pouta, kterými jsou spojeni s Jeho osudem. Jsou odhodláni následovati Ho. Děje se u nich, co u každého člověka, nechť má sebe méně šlechtnosti a odvahy: Inou s větší vroucností ku Pánu svému, čím více jest zneuznáván a pronásledován.

Ježíš a učedníci Jeho překročili údolí Cedronské a stoupali na stráně hory Olivetské. Když přišli do prostřed hory, posadil se Ježíš, obrácen jsa tváří ku chrámu. Bylo to na večer, slunce zapadalo. Učedníkům tanula ještě na mysli slova Mistra: „nezůstane kámen na kameni“. I přistoupili k Němu, a čtyři z nich pravili Mu soukromě: „Mistře, pověz nám, kdy se všechny tyto věci stanou a jaké bude znamení příchodu Tvého a skonání světa“?

Tajemnou otázku tuto nutno si vysvětliti. Bylo pod trestem smrti zakázáno mluvit o zboření chrámu. Zákonníci a rada židovská nedovolovali, by kdo mluvil o možné zkáze chrámu, leč že by se rouhal. Jáhen Štěpán o několik let později odpyká životem heroickou odvalu, s jakouž dovoláváje se slov Ježíšových, bude hlásati veřejně konec jeho.

Potom Mistr naznačuje věrným svým, jakými zjevy zmitána bude tehdyž společnost lidská a veškerá země.

„Budete zajisté slyšeti boje a pověsti o bojích. Hleďtež, abyste se nekormoutili: nebo musejí tyto věci býti, ale ještě není konec. Nebo povstane národ proti národu, a království proti království: a budou morové a hladové a zemětřesení po místech. Ale tyto všechny věci jsou toliko počátkové bolesti.“

Všecka tato slova se vyplnila do slova, zdají se býti historií, ale jsou proroktívím.

Vidíme útoky Askalonitů, Ptolomeidův, Damascenských, Syrských a všech národů kolem Jerusalema. Slyšíme lomoz legií římských, za posledních roků Titových, za panování Caliguly a Nerona a předvádíme krvavé vzpoury, jež otrásaly trůnem Césarů. Za těžé doby, za Claudia, Východní země zpustošeny byly hrozným hladem, jenž zuřil v Judsku, a zemětřesení burácela v Laodicei a Hieropoli. Pohled na metly tyto vždy úžasem naplňuje mysl lidskou. Ve strachu a hrůze člověk se domnívá, že vše zahyne.

Hrůza Boží zdrcuje mysl jeho.

Proto Ježíš doporučuje učedníkům svým, by byli klidné mysli.

Tyto bouře, ten lomozný ruch v říších a královstvích, ty nekonečné války, toť řád tohoto světa, kde panuje duch nenávisti a lsti, pýcha a rozkoš: věci ty musejí býti, Jeho věrným však netřeba ani žasnouti ani hrůzou se trásti jako pohanům.

A jako mezi národy jsou neustálé bouře, tak i nebe i země jsou ve stálém pohybu: zuří boj hmoty; síly v ní působící, potýkají se a často úžasem naplňují lidstvo, a ve zjevech, které svědčí o nejistotě jejich rovnováhy, pozorovati možno záchvěvy, jež předcházejí stav lepší. Člověk věřící zůstává pevným v tomto tak křehkém příbytku.

A přece, jak hrozný jest jeho osud!

Když byl Ježíš povzbudil učedníky své ku bdělosti, ukazuje jim svět, v němž jim bude žítí, osud, jenž jich očekává a ctnosti, kterýchž od nich vyžaduje, udává jim znamení, již předcházejí budou zkázu Jerusalema.

„Když pak uvidíte Jerusalem od vojska obležený, a ohavnost spustění, kteráž jest předpověděna od Daniele proroka, ana stojí na místě svatém: kdo čti, rozuměj: Tehdy vezte, že se přiblížilo jeho spustošení.“

Znamení to jest, podle sv. Lukáše, nepřátelské vojsko, které napadne Jerusalem. Obě první evangelia jmenují ho názvem Danielovým, „ohavnost spustění“; zjevně mluví o praporech římských, označených obrazy bohův a Cesara, jež budou vztýčeny na posvátném území kolem svatého města.

Od roku 65. čtvrt století později, jak to byl Ježíš předpověděl, přišla vojska římská.

Přišla legie poslané od vladaře Flora, aby ztrestaly odbojný lid Jerusalemský. Za několik měsíců vrátily se legie římské pod velením Cestia, prefekta Syrského; konečně r. 70. Titus vtrhl do města svatého. Praví o tom Ježíš:

„A tehďáž, kdož jsou v Judsku, utíkejte na hory; a kdo jsou uprostřed něho, vyjděte ven: a kteří v krajích, nevcházejte do něho: a kdo na střeše, nevstupuj do domu, ani vcházej, aby co vzal z domu svého: a kdo bude na poli, nevracej se zase, aby vzal roucho své.“

Běda pak těhotným, a kteréž kojí v těch dnech! neboť, bude soužení veliké na zemi, a hněv nad lidem tímto. Protož modlete se, aby to nebylo v zimě nebo v sobotu. Nebo tehďáž bude soužení veliké, jakéhož nebylo od počátku světa, až dosavad, aniž bude.

A kdyby nebyli ukráceni dnové ti, nebylby žádný člověk zachován: ale pro vyvolené, ukráceni budou dnové ti. I padati budou od meče, a zjímání vedeni budou mezi všechny národy, a Jerusalem bude pošlapán od národů, dokudž se nenaplní časové národů“ (Mat. XXIV.).

Spustění a zkáza, jak je líčí Ježíš v těchto slovech prorockých, dosvědčena byla jako vše, co pravil, událostmi samými. Historické vypravování, jež čteme v Josefovi, jest komentářem Jeho slov. Asi milion židů béře za své, asi sto tisíc odvedeno do zajetí do Egypta a různých krajín říše římské.

Jerusalem v pravém smyslu slova pošlapán od pohanů, a posud nachází se v moci jejich. Dějiny jeho i dále vyvíjejí se, jak Ježíš prorokoval; věky množiti se budou na věky do nekonečna, ukazující město neslechetné všem zrakům, které chtějí viděti, jak sténá pod jhem pohanským.

Peněženka.

Dle francouzského napsal P. K.

Dělnice Luisa Seville seděla již přes hodinu v čekárně s balíkem, v němž pečlivě měla zavinuté prádlo určené do konfekčního závodu. Konečně dvěře se otevřely a jimi vkročila ředitelka závodu. Prohlédnouc odvedené zboží pravila:

— Je to v pořádku, jděte si pro peníze ku pokladně. —

— Což nedostanu více žádnou práci? — tázala se úzkostlivě.

— Tentokráte nedostanete. — odpověděla ředitelka — obchody jsou velmi špatné, všechno všudež vázne, sklady jsou přeplněny zbožím. Přihlaste se asi za pět — šest neděl.

Dělnice s bolestným úsměvem se ukloníc odešla k pokladně, kdež přijala celých pět franků mzdy. Když vyšla ven na ulici, hlava jí šla kolem a z očí vyhrnuly se slzy. Přemáhala se jak mohla, jen aby zármutek svůj před ostatními dělnicemi ze závodu taktéž vycházejícími zakryla. Obyčejně použila koňské dráhy k návratu domů do předměstí od středu města vzdáleného, avšak tentokrát si oddech takový po chůzi odepřela.

— Co tomu můj ubohý Jindřich řekne! — Vzdychala. — Řezbářství jindy tolik výnosné dnes nejde, a šití též ne. Co si jen počneme. Dítě naše potřebovalo by nutně oděvu. — Kterak ještě do nedávna byli šťastni. Muž přinášel týdně 80—100 franků, ona 30—35. Kterak se krásně zařídili. V bytě jejich bylo znáti když ne blahobyt, alespoň blahobytek — a nyní se všim musejí se rozloučiti. První dárek od manžela, — jako milence — hezký náramek, musila již odnésti do zastavárny. Ponenáhlu tam odneseme všechno. Dokud ona ještě měla šití, nestýskala si, že manžel její jest bez práce, ano byla na to hrda, že ona sama mohla břímě celé domácnosti unést, ovšem že musila na to vynaložiti mnohdy celé noci. — Avšak nyní všechno je ztraceno, nepomůže-li Bůh.

S myšlénkami přímo zoufalými vrátila se domů. Kterak jindy radostně do bytu svého spěchávala, ale dnes jí to v něm mrazilo, cítilať v něm hosta — bídu. A ke všemu zlu nastával v desíti dnech kvartál, v němž bylo jim klopat 80 franků na byt.

— Kde to jen vezmeme? — To bude přímo k zoufání!

Po těch slovích pokleknouc před křížkem nad svou postelí, sepjala borečně ruce a zvolala: Nepomůžeš li nám Ty, musíme seskočiti se šestého patra na ulici! —

V tom se rozevřely dvěře a jimi vkročí manžel její s tváří stejně zoufalou.

— Žádná práce, žádný výdělek, — zvolal hlasem od zoufalství chroptným. — Mnoho-li jsi dostala? —

— Pět franků, — zněla smutná odpověď.

— Já ani tolik. Dlouho-li nám to potrvá?

A opět dvěře se otevřely a jimi vběhne asi osmiletý, prostomilý chlapec. Malý Petříček nejdříve vletěl do náručí matce, a pak otci, načež s tvářičkami radosti planoucími pravil: Já jsem prvním ve škole, zde si nesu půlletní zprávu.

Rodičové potlačivše v sobě zoufalou bolest, blaženě prohlédli si vysvědčení svého žáčka.

— Ty nám děláš radost, — pravila matka dítě v čelo líbajíc, — načež mu z ruky odebirajíc školní torbečku, tázala se:

A co to máš zde lesklého?

— A já jsem radostí zapomněl vám to říci. Na cestě jsem našel tuto krásnou peněženku. Byl bych ji ihned donesl na policejní úřad, avšak chtěl jsem vám dříve ukázati vysvědčení.

Otec nahlédnuv do peněženky, vysypal z ní lesklé dukáty.

— Kolik je jich? — tázala se rozčileně Luisa.

— Deset — patnácte — dvacet a jeden — 220 franků.

— Ty nám posílá sám Bůh! — zvolala Luisa.

— O kdyby jen ty peníze byly naše! — vzdychl manžel.

— A proč by neměly nám náležeti? Ta skvostná peněženka svědčí přece, že dáma, jež je ztratila, musí býti bohatá. Peněženka chudása vypadá jinak. Ta dáma ty peníze oželí snadno a nám bude spomoženo.

— Promluvíme o tom později, — šeptal jí muž — až dítě odejde.

Manžel při chudém obědě jedl málo. Přišel sice domů hladový, ale nechtunalo mu. Ta peněženka zkazila mu chuť.

— Máme si ji podržeti, anebo nemáme? — Ty dvě otázky vrtaly mu mozkem.

Po obědě usedl zasmušile v koutě. Dítě zatím si pozdrímlo.

— Drahá Luiso, — pravil po chvíli odhodlaně, — tyto peníze nejsou naše.

Ona hned neodpovídala. Teprv po chvílce pravila hlasem stísněným:

— Dělej si jak chceš. Peněženka je plna peněz, jež dle všeho náleží bohatým lidem. Co jim uškodí těch 220 franků. Já jsem jednou ztratila 60 franků, kdož mi je vrátil, ačkoliv byly v peněženke, v níž bylo udáno mé jméno i byt. Jindy jsem ztratila granátový šperk, jež jsem dostala od tebe k svátku, na němž v zadu vyrytá byla naše jména. Kdo nám ten vrátil? Měli bychom alespoň teď co k zastavení. Mně puká srdce, pohlednu-li zde na dítě. — —

Nadešel večer. Manželé uložili se na lože. Spali špatně. Peněženka připravila je o spaní.

Chlapec časně ráno probudiv se, pravil k matce: Maminko, ustrojte mne, musíme na policii s peněženkou.

Oba manželé na sebe významně pohledli.

— Máš dobře, mé dítě, — pravil otec — já tě doprovodím.

V malé chvíli kráčeli oba na policii.

— Ale tatínku, — pravil chlapec, — tobě ruka zrovna hoří! —

Ba že hořela mu hlava i srdce. Odnášel peníze v kapse a za tři neb čtyry dny doma nebude mítí co jísti.

Na policii setkali se u úředníka se starším pánem. Jindřich Seville zůstal skromně u dveří státi.

— Přejete si? — tázal se úředník vlídně.

— Zde, — odvětil — můj chlapec včera našel peněženku. Přišel jsem s ním, abych ji zde odvedl. — Po těch slovích podal úředníku peněženku.

— To je zvláštní štěstí! — zvolal úředník.

— Ano, je to peněženka mé dcery! — zvolal neznámý pán. — Na penězích jí tolik nezáleželo, jako na peněženke, jež jest jí milou památkou.

— A mnoholy že v ní má býti? — tázal se úředník.

— 220 franků. —

Úředník přepočítav peníze, pravil: Dobře je to, neschází ani jeden luisdor. Načež k pánovi obrácen pravil: Zde pane Davrinete máte svou věc.

Dělník Seville při jméně tom se zachvěl. Znal jej jakožto bohatého obchodníka s nádherným nábytkem na předměstí sv. Antonína.

Továrník pokynuv dělníkovi a chlapci pravil: Na penězích mi pranic nezáleží. — Načež vysypav dukáty chlapci do kapsy, pokračoval: dejte to hodnému vašemu synu do spořitelny, můžete na něho býti hrdým.

Dělník zapříviv se odvětil: Dovolte, pane, já almužny nepřijímám, konal jsem jen svoji povinnost, avšak dovolte prositi vás, pane, prositi o něco jiného.

— Dobře tedy! —

Až dosud pracoval jsem jako řezbář u vašeho konkurenta, který právě musil obchod svůj uzavřít. Jsem v této chvíli bez práce. Manželka moje též. My nežádáme nic než práci, poctivou práci.

— Pan Davrinet pohlednuv na poctivého dělníka, pravil: Pojdte tedy sebou, pro takové dělníky najde se práce vždy.

— Dovolte, pane, omlouval se dělník, — abych dříve o tom zpravil moji drahou manželku.

Na to chlapce pozvednuv do náruče, tryskem pospíchal domů do náruče své drahé Luisy se slovy: Naše drahé dítě nás zachránilo!
Poctivost jest nejdražší poklad!

P a n d o k t o r .

Črta od Antonína Plačka.

Smržovský milostpán byl, prosím, čisté krve a jako takový, hleděl přísně k tomu, by jeho osobu podřízení jeho též slušně respektovali. Jsa z pokolení Zabulon, počal zaváděti na panství nově zakoupeném všechny možné opravy. Nejprve proměnil rozkošný park, na nějž byl předešlý majitel baron P... y veškeré své jmění vynaložil, v rozsáhlé brambořiště a počal na nabyté takto ploše pěstovati veleznámou rostlinu, z níž pak různé léčivé tinktury jako: „Breptaria opicinális, šupelici, šmatlavou, infanterii, drbici, šlamastiku, cou-ravou, ukrutnici atd. vyráběl.

Z rozsáhlých skleníků dal vystavěti lihovar, jemuž padly též nedávno baronem vystavěné nákladné stáje za oběť a tak lehce nabytý dřívím z pokácených vzácných ajlantů, platánů, cedrů, maďalů a průrůzných druhů dubů, buků, habrů a lip fabriciroval osvětlu v naší chudičké, přírodou i veřejnou správou zanedbané krajině.

A dobře špekuloval. Z parku vytěžil mnoho set metrů dříví a pařeží, lihovar mu nesl hezké tisíce do roka, tak že, když sousední hrabě Alferd Beranovský z Wasserthalu hodlaje se do říše bohobojnosti a dobrých mravů odstěhovati, své panství Wasserthal do prodeje dal, totéž koupil a je hotovými zaplatil.

Škoda jen že s panstvím nemohl též titul koupit, neb pak by mohl svůj Smržov překřtiti ve zvučný Sterntal a nově nabyté panství ve Weingeistthal. Pak by na místě sprostého jména Itzik Stern, měl zvučný název: Ignatz Edler von Stern und Weingeistthal. Či není ze šlechtického pokolení Zabulon? Dvanácte zajisté bylo knížat israelských, kterým byla zaslíbená země rozdělena a neposledním z nich bylo pokolení Zabulon. Když smržovský pán nemohl se státi „Edler von“, tedy hrál si alespoň na kavalíra a co takový, vypsál též konkurs na obsazení místa panského lékaře se sídlem ve Smržově. Lékař měl zdarma léčiti panstvo i čeled ve Smržově i ve Wasserthalu. k němuž ještě tři poplužní dvorce patřily. Co se týče léčení chudých, měl se lékař s dotyčnými obcemi dorozuměti. Od vrchnosti měl vyměřený deputát, byt a palivo jakož i 100 zl. na hotovosti. Počítaje na okolnost, že Smržovský a Wasserthalský obvod lékařský zaujímal prostoru dvanácti obcí, jichž obyvatelé nuceni byli u smržovského lékaře pomoci hledati, jakož i, že mohl míti svoji domácí lékárnu, bylo postavení nového lékaře dosti obstojné.

Na vypsáný konkurs přihlásilo se pět kandidátů a sice čtyři křesťané a jeden z pokolení Ruben. Tento poslední, jakožto čistokrevný obdržel milost před obličejem milostpána ze Smržova a byl za lékaře přijat a slavně instalován.

Celý Smržov byl na nohou, když jednoho krásného jitra se nový doktor do Smržova přistěhoval. Přišel s hůlkou v ruce, a nábytek mu vezl vrchnostenský kočí.

V Jiříkově bylo živo. Na prostranném náměstí odbyval se výroční trh.

Výroční trh v malém městě jest plný půvabů. Škoda že za doby naší již není tím, čím druhdy býval. Sešla se tu směsice lidí kupujících: prodávajících, komediantů, kejklířů, cikánů i zlodějů. Obzvláště tito poslední, pod jménem „waizkauffři“, šli na trh výroční „kozy pást“, to jest loviti, kde se co uloviti dá. Když nebyli chyceni, pochodili velmi dobře, lid prodávající však hubeně. Byl-li však některý „z pasáků koz“ chycen, měly břinkovice a svalnaté pěstě pré, za to však hřbety pasáků se notně prohýbaly a volaly bědně „ové“. Jak pravím škoda těch krásných minulých dob.

Za doby naší jest výroční trh, pouhou parodií na hlučné druhdy trhy staročeské a nebyti těch dopálených hospodyněk našich, které z pouhé kratochvíle mužičkoví hlíněné hrnce, rendlíky, pekáče a mísy na hlavu házejí a pak jako na Boží deštiček na ten prozluklý jarmark čekají, by se novým střelivem zásobily, bylo by po výročních trzích našich již dávno veta.

Takto ale „domácí vojna“ udržuje starobylost tuto i na dále.

Na náměstí Jiříkovském rozvlnil se nový, netušený život. Kramáři se sjížděli a počali stavěti hned časně z rána boudy. Tu a tam počíná hádka o místo, jež se stává, každou minutou větší a propuká konečně v ryk a pekelný křik, který svým štěkotem a vytím hafani kramářů, ležících pod vozíkem v chládku, statečně sesilují a podporují.

Tu přichází vážným krokem trestající spravedlnost ve způsobu městského strážníka a po dlouhém sem tam vyjednávání a vyhrožování zjedná kýžený klid.

Venkované scházejí se, jsouce svátečně odděni do města. Ženské s naškrobenými kanafaskami nebo vyparáděnými, vzorkovanými šerkami kráčejí vedle mužů, kteří v jedné ruce notnou břinkovici „pro kmotra příhodu“ a v druhé dřevěnou meršánku třímajíce, špekulují, jak a kde by co nej-laciněji nakoupili.

Konečně i punčocháři vykládají zboží své, žertujíce po způsobu svém.

Smržovský Pajtlík, počestný mistr punčochářský, byl ferina par excelence. Každý se mu rád zasmál, když počal své rozumy na krám vykládat a proto byl všude znám a oblíben, avšak každý se měl před ním na pozoru, neboť si rád s každým notně zažertoval. Pajtlík upraviv svůj kráмец, počal se po trhu ohlížeti a veškeré kramáře „mustrovati“. Tu se mu mihla kolem postava hrbatého židáčka; byl to kožišník Šimek Kraus z Kortína. I ten jej zahlídl, hledaje jej.

„Aj, pane Pajtlíku, jak se vede? Co dělá Smržov? A což můj pan syn — nevzkázal mi nic?“

„O, co se jeho týče, Šimečku, to můžete míti radost. Takový syn, jako je váš pan doktor, nenajde se v celých Čechách. Já mít, panečku, takového syna. Všickni jej máme rádi a pan okresní hejtman v Topolanech je celý po něm blázen. Jak pravím, radost z něj můžete míti a což teprve, až vám pošle pozvání na svatbu.“

„Wie hajst, pozvání. — jaké pak pozvání?“ divil se Šimek.

„Což nic nevíte? Nepochlubil se vám pan doktor? Nu, co škodí, povím vám tedy tu novinu sám. Topolanský pan hejtman má slečinku jako višňový květ, a ta se celá do pana doktora za . . . Vyvalujete oči, co? Stalo se to takto: Byla nemocná a starostlivý papínek, poslal okamžitě pro lékaře. Náhodou byl váš pan syn v Topolanech v lékárně, když se strhla velká sháňka po topolanských lékařích. Než, nikdo z nich nebyl doma. Tu se do-zvěděl pan hejtman, že váš pan syn v lékárně náhodou dlí a již byl na cestě tam. Pan doktor jal se neprodleně slečnu prohlížeti a trefil jí na nemoc. A to víte, váš pan syn je chlapiček dle nobl světa a padl slečince do oka. Dal si na léčení velmi záležet, všichni ostatní pacienti musili s umřením počkati, dokud on k nim opět nepřijde — uzdravil slečnu a ta nechce teď od něho upustit. Zkrátka, pan hejtman mu ruku slečninu pod tou výminkou slíbil, když se dá na naši víru. A to víte, co člověk neučiní k vůli spanilé dívce?“

Pan doktor dochází pilně do naší fary na cvičení a v neděli bude křest a za týden na to slavná kopulace. Pan doktor vás chce nejspíše překvapit a proto snad vám dosud nic nepsal.“

Žid zbledl, zezelenal, zmodral a sežloutl v jediném okamžiku. „Gott der Gerechte! to že můj syn učinil?“ a obrátil se do vedlejší boudy, kde měl Pajtlíkův kolega Vnouček vyložený krám zvolal: „Pane Vnoučku, vy jste starý, poctivý muž, vám uvěřím, je to pravda?“

„Ba božská pravda. Slyšel jsem cestou o tom hovořiti. Sám však nevím nic, neboť jsem byl na výročních trzích v Litvinově, Modřanech a v Kozlicích. Nejsem již celý měsíc doma.“

„Bože Abrahamův, tohle je zpráva! Mein Gott, mein Gott, a to že by můj syn učinil — můj syn doktor Ruben Kraus, z knížecího pokolení Rubenova? To nemůže býti pravda, vy lžete, jste šibalové. Pro Boha vás prosím, řekněte mi ryzi pravdu“, hořekoval židáček spínaje ruce.

Avšak nechť se ptal toho či onoho jarmarečníka, všickni mu přisvědčili, znajíce šibala Pajtlíka žerty.

Kožišník měl teď arcit' po trhu. Vyložil sice ale jeho prodej nestál za nic a waizkauffři si libovali že je dobře u Kortinského kožišníka „kozy pást“ a měli pravé žně. —

* * *

Služka pana doktora, Lizetka byla časně vzhůru. Pan doktor byl do dvou hodin s půlnoci „u modrého kocoura“, kam se vždy z večera, nebyl-li k nemocnému volán, ubíral.

Také včera se chystal „do modrého kocoura“. Byl již úplně připraven a scházela mu jen obligátní hůl.

„Nu, Lizetko!“ zvolal netrpělivě na služku, v předpokoji uklízející.

„Co ráci milostpán poroučet?“ zvolala Lizetka, otvírajíc dvěře.

„Dojdi mi pro některého nádenníka, buď pro Honzu Černého neb pro Hulína“, poroučel pan doktor, ošklibaje se, jakoby šťovík kousal.

„A co má dělat, milostpane“, tázala se služka udiveně.

„Aby mi podal fajfku, pytlík s tabákem a hůl, když ty to nečiníš, nemehlo.“

Lizetka skočila hbitě k postrannímu stolku, kde žádané věci ležely, a podala rozhněvanému milostpánovi dýmku, pytlík a hůl.

„Nu, což klíč od vrat?“

Hbitost Lizetčina se i teď osvědčila a milostpán potřebným materiálem opatřen, vykročil majestátně ze dveří.

Pan doktor ještě spal.

V tom zatáhl někdo prudce za šňůru od zvonce a pronikavý cinkot jasného zvonku rozléhal se po celém domě a probudil i pana doktora.

„Lizetko, podívej se, kdo to cinká?“

Za chvíli přiběhla Lizetka do pokoje a zvolala:

„Vstávají, milostpane! je tu starý milostpán.“

Rozespálý doktor zamumlal: „Ať mi dají teď lidé pokoj, řekni každému že spím.“

V tom však vstoupil starý milostpán do ložnice páně doktorovy a uslyšel poslední slova, spráskl ruce nad hlavou, klesl u postele na kolena zvolal:

„Tedy je to přece pravda! Gott der Gerechte! Mein Sohn, warum hast du mir das gethan!“ a dal se do hořekujícího pláče.

„Což jste se zbláznil, vždyť já nemyslil vás, já myslil, že mne nějaký starý gojím volá. Nu, a kde jste se zde vzal? Lizetko, co zde stojíš jako trouba, jdi ven, nemusíš na nás koukat, marš!“

„A pan doktor vyskočil z postele, usadil starého milostpána na pohovku a počal se oblékati.“

„Ach já ubohý otec, čeho jsem se musil na své vlastní krvi dočkat“, tak a podobně naříkal starý milostpán, když jej netrpělivě doktor přerušil, omakávaje mu tepnu:

„Ale, teď už toho skutečně mám až po krk. Co vám vlezlo do hlavy? co se vám stalo?“

„Jen toho nech, nezdráný synu“, rozkřikl se starý. „Proto jsem tě vychoval, proto jsem tolik peněz na tebe vynaložil, abys přeběhl k gojímům? O veh gešrieren!“

„Že jsem přeběhl ke gojímům? Ha, ha, kdo vám takovou hloupost napsal?“ tázal se mladý doktor, boje se skutečně o rozum starcův.

„Či mně chceš zapírat, že se nebudeš ženit, či ti neslibil pan hejtman ten gojím, svou Máriačku, již aby země pohltila, když se dáš na gojímskou víru a staneš se gojímem a ctitelem Ukřižovaného? Oh, že ji matka kdy počala! Zapří to, můžeš-li, nezvedené dítě“, křičel starý.

„Haha! to si z vás udělal někdo hodného blázna, táteleben“, zvolal mladý. „Já — a vzít si hejtmanovic Máriačku, haha“, a smíchem se popadl až za břicho. „Vždyť jest to polský pan hejtman dosud poctivým mládencem a Máriačka je jeho šedesátiletá hospodyně, haha!“

„Nu a což jsi nechodil na faru učit se gojímské modlitbě?“ zvolal starý, jemuž teprve nyní napadlo, že si jej šibal Pajtlík za terč svých nevázaných žertů obral.

„Leda kočímu zastavit bolení v břiše; proto jsem byl na faru volán. Ale táteleben, škoda že jste tak starý — kdo vám to všechno povídal?“

„Ten taškář, lump, raubíř — ten — ten — darebák Pajtlík punčochář!“

„Haha!“ rezchechtal se pan doktor, „a tomu šibalovi jste věřil? Ten si udělá z celého světa dobrý den — haha!“

„V neděli máš mít gojímské obřizky a za týden na to svatbu — kasenes!“

„A tomu všemu jste věřil?“

„Takového hejla mi pověsil na nos ten bůvol v lidské kůži zašitý; ale já ho budu žalovat, přivedu jej do kriminálu, toho lumpa, Babinského, Grásla, Rawachola!“

„Nic nebudete dělat, táteleben! Rozkřičet tu věc, to by tak scházelo; smíchu by nebylo konce a já bych hanbou nesměl ani na ulici. Nechte Pajtlíka Pajtlíkem, však on se opálí jináč. Když však jste již přišel, půjdem přece k nevěstě a budem slavit slavnou kasenes u Jeitelesů.“

Starý utrěv sobě pot z čela, zvolal:

„Svaluješ s mých prsou celé metrčky. Mně je lehký, wajs Gott — aber ohne Moos, kein kasenes!“

Katolická literatura.

Biskupské druhotiny Lva XIII. Sestavil Th. Dr. Karel Řehák, farář u sv. Ducha v Praze. Nákladem knihkupectví Cyrillo Method. Cena 15 kr. Malá to knížka o 60 stránkách, jež dobře se hodí každému, kdož účtu chová ku sv. Otcí. Rozdělena jest na VI. hlav: Obecný rozhled, společný pastýřský list biskupů rakouských, Joachim Pecci, Lev XIII. Provolání k oslavení jubilea a konání jubilejní pouti. Modlitba a píseň za papeže. Cena 15 krejcarů za dobrý tento spisek je tolik mírná, že doporučuje se i školním dítkám za příhodnou četbu.

Rádce služebných. Sestavil Dr. Karel Vondruška, kooporetor u sv. Havla. Nákladem Cyrillo-Meth. knihkupectví. Cena 10 kr. stran 52. — Osud přemnohých služebných ve hlavním městě je známý a bývá velmi žalostný, často ovšem vinou vlastní. Tomu snaží se spisek tento časový odpomoci radami veskrz praktickými, z nichž tuto uvádíme: Každou službu začínej s Bohem. Maria buď matkou tvou. Sv. Josef buď ochráncem tvým. Měj

v uctivosti též svého anděla strážce. Modli se a pracuj. Buď pracovitý. Buď trpělivým. Buď poslušným. Buď vytrvalým, Buď skromným. Buď poctivým a věrným. Buď mravným. Buď veselým a přívětivým. Buď upřímný a nelži. Nenech se svést ke zlému. Chraň se! Jak chová se služebník doma? Jak se chová služebník na ulici? Jak žije spořádaný služebník? Spolky služebníků a dělníků. Dodatek. — Již z obsahu je vidět, že knížečka to velmi příhodná.

Rozhledy po lidumilství. Družina blahoslavené Anežky české, spolek, jenž si získal v Praze už dosti přízně a půdy, počal vydávati měsíční list „Rozhledy po lidumilství“. Titulní list bývá zdoben obrazem, ostatní obsah přináší vhodné články, úvahy, básně i zprávy. Rozumí se, že vše obsahem hledí k účelu a cíli názvem listu případně naznačeného. Spolupracovníci listu jsou dosud u většině z kruhů učitelských a to mnozí, jichž jméno je chvalně známo.

V čele podniku literárního stojí na slovo vzatý český paedagog upřímný to katolik. My jsme již z čísla prvního přinesli ukázkou. Číslo rozhledu druhé přináší v čele velmi zdařilé vyobrazení: Okresního chorobince korunního prince Rudolfa na Smíchově. Báseň: Paprsek soucitu Leopold. Pölzelbauerové Útulky chudé školní mládeže, od Gabr. Pfeifrové. První obrázek z ochrannovy od Leop. Peka. Na konec zprávy spolkové a rozmanitosti. Nepochybujeme, že podnik tento v širších kruzích nalezne hojných podporovatelů a Rozhledy po lidumilství též odběratelů.

D r o b n o s t i.

Vraždám učí čtení románů. Nedávno přinesl „Čech“ z listů zahraničních zprávu, že sestra slavného ruského romanopisce Dostojevského, paní Barbora Karepinová neuhorela, nýbrž dříve úkladně byla zavražděna a pak teprv popálením strašně zohavena. při čemž listy poukázaly na nápadnou podobnost těch způsobů, jakým Dostojevski, Zola, a jiní romanopisci popisují ve své fantasii vraždy, a jakým vrazi skuteční vraždí, tak že se zdá, jakoby tito řídily se dle vzorů v románech udaných. Jak prý Dostojevski nechává v jednom svém románě: „Vina a trest“ vražditi, zrovna tak prý zavražděna byla sestra jeho od domácích lidí! Ti asi dobře studovali román mistra Dostojevského! O průběhu vraždy vyjímáme z novin následující:

Jak známo, panovala z počátku domněnka, že pí. Karepina stala se obětí nešťastné náhody při rozžehání kerosinové lampy. Teprve později podařilo se moskevské policii zjistit, že nebohá paní byla zavražděna nádvorníkem Ivanem Archistovem a jeho spoluvinníkem nádeníkem Feodorem Jurginem. Oba byli zatčeni a vyznali se ze svého činu. Záměr jejich byl již po celý měsíc zosnován, když 1. února přikročili k jeho provedení. Paní Karepina, jak jsme již pověděli v obsírné první zprávě o jejím úmrtí, zamykala na noc velmi pečlivě všechny dveře vedoucí k ložnici, jež byla nejzazším pokojem jejího bytu. Teprve po několikerém klepání otevřela dveře kuchyně, a to teprve pak, když se přesvědčila, že to někdo známý. Také osudného večera 2. února otevřela dveře dvorníkovi teprve po několikerém zaklepání a když odpověděl na její otázky, kdo je a co chce. Sotva že otevřela dveře, vrhli se oba vrahové na svoji oběť, povalili ji k zemi a počali ji škrtit, aby na ní vynutili přiznání, kde má uloženy svoje peníze a cenné papíry. Varvara Michajlovna se bránila a nechtěla udati skrýš. Lupiči se dlouho nerozmýšleli, zardousili nešťastnici a odvěkli mrtvolu do ložnice, kdež ji položili na zem poblíž lože. Pak počali pátrat po penězích a cenných předmětech

a našli 8000 rublů v cenných papírech a dvoje zlaté hodinky. Jurgin odešel, aby lup doma ukryl a ponechal Archistovi, aby učinil další opatření. Bylo smlouveno, že převrhne lampu, polije mrtvolu petrolejem a zapálí, aby takto zahlazeny byly stopy zločinu. Archistov zůstav v bytě samotný, nemohl se dlouho k tomu rozhodnout, teprve o třetí hodině ranní dal se do práce. Ale vykonal vše co nejbezpečněji, a když o 6. hod. ranní policejnímu strážníku na ulici oznámil, že v bytě majitelky domu hoří a že nelze vniknouti do vnitř, a když pak policisté a hasiči vyrazili dvéře, udusili oheň a našli na zemi zduhelnatělou mrtvolu Varvary Michajlovny a převrženou lampu, zdálo se vskutku, že se nešťastnice stala obětí vlastní neopatrnosti. Policie sice od samého počátku měla jakési podezření, jež však nabylo určitějšího tvaru teprve pak, když přibyl syn zavražděné, dostav zprávu o smrti své matky a prohlásil, že matka jeho měla 8000 rublů v cenných papírech. V bytu nebožky však nebylo nalezeno ničeho, ba ani tolik, aby mohly být uhrazeny soudní útraty. Policie jala se nyní bedlivě pozorovati dvorníka a jeho známé, a po čtrnácti dnech měla dosti materiálu, že mohla přistoupiti k zatčení obou vrahů, kteří se také úplně vyznali ze svého činu. Jak cenné papíry tak oboje zlaté hodinky byly u Jurgina nalezeny.

* * *

Vlci mají útrpnost s pastýřem! Nevíme kde zase N. L. sebraly zvláštní zprávu — o sv. Otci. Kam to jen zapsati? Nyní již i N. L. začínají míti starost o zdraví sv. Otce, jenom že z té starosti čouhají vlčí zuby. Na oko, jako by sympatisovaly s ovacemi k počtě sv. Otce, ale potají stříkají blátem a kalem na poutníky. Poslyšme tedy ty útrpné vlky:

O zdravotním stavu papeže oznamují se z Říma následující zajímavé podrobnosti: Tělesný lékař papežův, dr. Lapponi, stěžoval si těchto dnů jednomu žurnalisticky činnému duchovnímu (!) jaké potíže má s péčí o zdraví papežovo. „Ve Vatikáně,“ pravil, „poroučeji nyní páni z klubu svatopetrského. Ustanovují audience a nakládají libovolně se starým papežem. Onehdy odsoudili jej k tomu, aby po sedm hodin byl přítomen defilování dvánácti tisíc lidí, většinou z nižších tříd a nemytých, z Abruzz a Kalabrie, dal si od každého políbit ruku a říci každému přívětivé slovo. Plíce jeho potřebují čistý vzduch a on musil po celé dny žít v hotovém pandemoniu zápachu. Když minulé neděle poutníci opustili chrám sv. Petra, musily být podlaha a stěny myty mydlinami, tak byl chrám znečištěn. Je pak divu, že 83letý papež po kruté zkoušce, které byly jeho svaly a nervy podrobeny. cítí se mdlým a ochablým a musí ulehnout?“ Kdyby žil ještě bývalý tělesný lékař papežův, dr. Ceccarelli, nedošlo by tak daleko, neboť ten dovedl poroučet a zjednat platnost své vůli. Když se papež vzpíral jeho rozkazům, odložil všechnu zdvořilost a pravil papeži dost neomaleně: „Vidím, že se chcete zahubit: pošlete si pro zpovědníka“.

* * *

Sebevraždy a sebevražedné pokusy v únoru v Praze. Právě uplynulý měsíc byl neobyčejně bohatý na sebevraždy a pokusy sebevražedných pokusů, a sice bylo mezi zoufalci těmito 9 mužů a 12 žen. Nejmladší ze sebevrahů byla 15letá služka a nejstarším 52letý zedník. Největší počet zoufalců byl u věku 17 až 21 let; mezi těmi byl jeden duchovní, dílovedoucí, stavební praktikant, obchodní akademik, žák průmyslové školy, 1 hospodyně, 4 služky, 5 řemeslnických pomocníků a j. v. Devět osob z uvedené počtu otrávil se roztokem kostíku ze sirek, dvě osoby použily k sebevraždě revolveru, dvě vrhly se s třetího poschodí domu na ulici, dvě vrhly se do Vltavy, čtyři se oběsily, a dvě podřezaly si hrdlo. — Zavražděny byly nelidskými matkami tři děti. — Příčiny sebevražedných pokusů sebevražedných byly zvláště: nouze ve dvou případech, nešťastná láska též ve dvou případech, strach před trestem ve třech případech, zádumčivost v 1 případě,

alkoholismus a pomatení na myslech též v 1 případě: ostatní příčiny zůstaly neznámy.

K čemuž dodáváme, že nejhlavnější příčinou sebevražd jest — praskrovná, takměř žádná důvěra v Boha.

* * *

Kostelní krach v Berlíně. Berlín v tomto století vzrostl úžasně. Na počátku století tohoto čítal obyvatelů o málo více nežli Praha, předstihl nyní i Vídeň. Čítáť nyní na 1½ milionu obyvatelů. Rozumí se, že způsobem stejným nemnožily se v Berlíně i chrámy, z nichž mnohý má kolem sebe kollaturu, ovšem luteránskou, přes 100.000 duší. Je zde již i několik kostelů katolických, z níž farnost sv. Hedviky čítá více duší, nežli v Italii mnohá diecese. Katolíci neobyčejnou obětavostí postarali se o zřízení několika kaplí. Kostelů by též potřebovali na výsost! Avšak o mnoho větší jevila se potřeba kostelů luteránských, tak že nynější císař sám přijal od vrchní konsistoře nutný návrh, aby v Berlíně bylo vystavěno 100 nových kostelů najednou. Ono by se to ovšem stavělo, ale — za peníze. Z kapes všech poplatníků to nejde, ti totiž říkají, že kdo kostely potřebuje, ať si na ně platí. Zaváděly se tedy sbírky dobrovolné, ty ale vynesly velmi málo. Berličáci vymlouvají se, že bez toho do kostela nechodí a že kostelů tudíž nepotřebují. Namítají dále a to nikoliv bez důvodů, že kostely prázdný jsou bez toho ty, jež dávno již stojí, k čemu prý stavěti ještě nových! A tak má teď Berlín nejen prázdné celé domy následkem Häuserkrachu, ale i prázdné kostely, následkem Kirchenkrachu. Na votivní kostel císaře Viléma vynaloženo bylo 800.000 marků a musilo se od stavby ustati pro nedostatek peněz. Kromě toho socialisté posmívají se lutheránům, že prý bez toho masy lidu budou vystupovati z církve, k čemu prý nových kostelů! A všeho druhu sektáři namítají: k čemu třeba vysokých věží a vysokých oken k modlení, k tomu prý dostačí obyčejný sál kdekoliv v hostinci.

* * *

Z bývalého území papežského. Dříve vytýkalo se kněžovládě papežské, že ve svém území trpí mnoho lupičství, vražd atd. a že vůbec nemůže zavésti pořádek. Dnes však, kdy italská byrokracie v bývalých zemích papežských vlády se ujala, zmáhá se tam banditství v míře již nesnesitelné. Dne 25. října udála se ve venkovském městě S. Michele bitva mezi republikány a socialisty na revolvery a nože, pět lidí zůstalo na bojišti. Nyní jest 24 vrahů pohnáno před porotu. Svědků je 115. Soud bude trvati přes celých 14 dní. Mezi obžalovanými republikány a socialisty panuje taková zášť, že předseda soudu musil v soudní síni dát udělati dvě klece ze silných mříží, aby ty lidské bestie na sebe se nevrhly.

Listárna administrace.

Poněvadž nedorozumení state se opakuje, sdělujeme opětně, jak v čele listu uvedeno, že na „Obranu víry“ s přílohou „Kalendáře pro živé a mrtvé duše“ předplácí se celoročně **3 zl.** — bez přílohy **2 zl.**

Obsah „Obrany víry“:

Pojďme za Ním! Z Henryka Sienkiewiče převedl Petr Kopal. (Pokračování.) — O mši svaté. (Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Pokračování) — Ukázka ze II. dílu Didonova Ježíše Krista kapitola čtvrtá. — Peněženka. Dle francouzského napsal P. K. — Pan doktor Črta od Antonína Plačka. — Katolická literatura. — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETER KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádvkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Pojďme za Ním!

Z Henryka Sienkiewiče převedl Petr Kopal.

(Pokračování.)

Minul rok. Mladá žena při krbu domácím stala se manželi zřitelnicí oka, jeho zdrojem lásky, moudrosti a světla. Ale Cinna, porovnáváje štěstí své s mořem, zapomínal, že moře má odliv. Po roce života nejšťastnějšího Antea upadla do zlé dosud neznámé choroby. Sny její změnily se ve strašná vidění, jež její žití vyčerpaly. Na její tvářích růže zhasly a zůstala jakási posvátná bledost perli, ruce stávaly se průsvitnými a oči zapadly hluboko pod čelo a lotyš· růžový stával se lotyšem bělostným jako tvář zemřelého.

Cinnovi zdávalo se, jakoby jestřáby začali kroužiti nad jeho příbytkem, což v Egyptě bylo znamením blížící se smrti. Její vidění stávala se vždy strašlivějšími. Kdy o poledních hodinách slunce zalévalo svět bílou září a celé město upadalo v posvátný klid, tu zdávalo se Antei, že kolem sebe slyší rychlé kroky jakýchsi neviditelných bytostí, jakoby ve hlubinách vzdušných viděla suchou, žlutavou tvář trupa, pohlížejícího na ni černými očními důly. Oči ty pohlížely na ni úporčivě, jakoby ji vyzývaly, aby odešla v jakýsi mrak, plný tajnosti a hrůz. A tu Antea na celém těle začala se chvěti jako v hořečce čelo její pokrývalo se bledostí, studený pot vyvstával na něm a ta ctihodná kněžka domácího krbu měnila se v bezbranné ustrašené děcko, jež utíkalo v náruč muže šeptajíc s vybledlými rty: Zachraň mne Kajuse, braň mne!

A Kajus by se byl ovšem vrhl na každé strašidlo propuštěné z podsvětí avšak marně namáhal zraku svého do prázdna.

Po poledni nastával pravidelně oddech od denních prací. Bílý blesk slunce rozléval se městem, moře zdálo se rozplývatí ve slunce a z klidu kolkolem bylo slyšet toliko kvílení jestřábů, kroužících nad domem.

Vidění stávalo se vždy častějším — později každodenním, pronásledujíc Anteu v domě i mimo dům. Cinna dle rady lékařů povolal k sobě pištěce a hudce hrající na hliněných píšťálkách, jež veselými zvuky měly zaháněti neviditelné bytosti, leč marné. Antea slyšela je uprostřed největšího hovoru. kdy slunce stanulo tak vysoko, že stín ležel u nohou člověka, jakoby to byl svlečený šat a i tu v mihotavém žáru objevovala se trupí tvář a patříc

prázdnými důly na Anteu, odcházela zpátečným krokem, jakoby na ni volala: Pojď za mnou! Časem zdálo se jí, že ústa trupu otvírají se a že z nich vyletují příšery zrovna na ni. To rozedíralo mysl její tou měrou, že prosila Cinna, aby jí na prsa nastavil meč, anebo aby jí podal číši s jedem.

Ale on věděl, že by něco takového učiniti nemohl. Ten meč by zároveň probodl i její. Kdykoliv si představoval tu její hlavu mrtvou, s očima zamhouřenýma, plnou mrazivého klidu a ty její prsa proklané mečem, tu zdálo se mu, že by z pohledu takového musil zšílet.

Lékař jeden pověděl mu, že se to Antee zjevuje Hekate a ty neviditelné bytosti, jež ji straší, že vycházejí ze zástupu zlověstných bohů. Kdo prý jen jednou uzří Heketu, musí umřít. A Cinna, jenž jindy smával se, vyslovil-li kdo jméno Hekaty, obětoval jí hekatombu. Avšak oběť jí ne pomohla, a ty posupné trupí oči pohlížely na ni opět v pravé poledne.

Opatřil její hlavu závojem ona však trupa viděla přece. A když ji uzavřel do temné jizby trupí tvář na ni pohlížela se stěn osvěcujíc komnatu příšerným polosvětlem. K večeru bývalo jí lépe. Tu upadávala zase ve spánek tolik hluboký, že Cinnovi i Timonovi zdálo se nejednou, jakoby neměla více se probuditi. A brzy na to zeslábla tolik, že nemohla státi na svých nohou, a musili ji nositi v nosidlech.

Starý nepokoj, vrátil se do srdce Cinny, ale stokrát větší tísné ho nesmírně tížily.

Byl v něm strach o život Antey, ale zároveň divný pocit, že choroba její stojí v tajemném spojení s tím vším, o čem Cinna na počátku rozmlouval s Timonem. Možná, že i starý filosof myslel si totéž, ale Cinna nechtěl se ho na to dotazovati. A zatím nemocná vadla jako květ, do jehož korunky zahnížil se jedovatý pavouk.

Cinna oproti vši naději činil k jejímu uzdravení všecko možné. Nejdříve vyvezl ji na zdravější vzduch pouště blíže Memfisu mezi pyramidy, a když pobyt v zátiší pyramid neuvolnil ji od strašných vidění, vrátil se s ní do Alexandrie, v zoufalství chytal se prostředků i zoufalých, uchýlil se až i ku kouzelnicím a prostředkům přímo babským. Kdo co poradil, to činil.

V tom čase přijel do Cesarei slavný lékař žid Josef, Ben Chůzy. Cinna jej okamžitě ku své manželce povolal — nový zákmit naděje zasvítit v jeho chmurnou mysl. Lékař žid s opovržením odmítl pověru o Hekatě. Připouštěl, že snad zlý duch upoutal si nemocnou a proto radil, aby s ní opustil Egypt, kde kromě démonův mohlo by na ní působiti bažinaté okolí Alexandrie. Navrhl mu jakožto žid, aby s ní odjel do Jerusalema, do města Božího, v němž démonové nemají moci žádné a kde vzduch po celý rok je čistý a suchý.

Cinna tím ochotněji přistoupil k radě jeho a to i proto, že mu již dříve radil jeti do Jerusalema dobrý známý jeho prokurator, jehož předkové bývali pod ochranou rodu Cinuova.

Když přijeli do Jerusalema, prokurator Pontius přijal je s otevřenou náručí, ubytovav je ve vlastním letohrádku blízko zdi městských. Avšak naděje Cinny rozpadly se v nivec hned u příchodu. Trupí tvář šklebila se na ni s galerie a i v bytě novém Antea s hrůzou očekávala každé poledne.

Dnové střídaly se děsně zdlouhavě v očekávání nejhorším.

VI.

V atriu kolem fontany ve stínu sloupořadí mezi jemně vonnými květy sedával Cinna u Antey, stále maje oči na její chorobné tváře upřeny.

— Jak je ti dnes? má drahá? —

— Dobře, — odvětila sotva slyšitelně.

Přimknula oči, jako by nadešel spánek, ale po malé chvilce opět je pootvěřela a pravila:

— Kaji, — je pravda, že v této zemi zjevil se mudrc, jenž uzdravuje nemocné?

— Zde tací se nazývají proroky, — odpověděl Cinna. Zaslechl jsem o něm a chtěl jsem jej pozvati k tobě, ale ukázalo se, že to byl prorok falešný. On horlil proti jerusalemské svatyni a zákonům té země, proto vladař ho vydal na smrt a dnes vlastně má býti ukřižován.

Antea sklonila hlavu.

— Tebe vyléčí čas — pravil Cinna — spatřiv na tváři její zarmoucení.

— Čas slouží smrti, — odpovědila — nikoliv životu.

Opět nastalo ticho. Cinna chvillemi kradmo se díval na Anteu. Tisíce myšlének spojených s otázkami: pozdraví-li se přece jednou, přeletovalo mu hlavou a na konec pozůstávala ta jediná, že všechno jest ztraceno. a že brzy nastane okamžik, v němž mu ze drahé družky zbude pouze hrstka popele v kolumbarium. Již nyní tak, jak ležela na nosítkách, vypadala jako mrtvá.

— Odejdu za ní i já, — opakoval si v duchu.

V tom z nedaleka bylo slyšet kroky. Tvář Antey zbělela ještě více a s ústy polootevřenými hleděla ven v bázni, že jakés nové strašidlo na ni jde. Cinna však ujav ji za ruce, potěšil ji:

— Nelekej se, má drahá, zdá se mi, že přichází Pilát.

A v skutku Pilát přicházel doprovázen dvěma nevolníky. Byl to již muž nemladý, tváři oblych, pečlivě oholených.

— Buďte mi zdrávi — pravil vcházeje — ty šlechetný Cinno i ty božská Anteo. Po chladné noci nastal nám horký den, kéž by i vám vykvetlo opět kvítko radosti! —

Na to Pilát usadiv se, jal se pozorovati Anteu.

— Samotářství, — pravil, — rodí smutek i chorobu. Dám vám dobrou radu. Na neštěstí Jerusalem není Antiochii, ani Caesarei, není tu divadel, ani dostihův. A kdybychom zde měly cirkus, ti fanaticové by ho hned druhý den zbořili. Tu není slyšet než jen zákon. My zákon máme, zákon máme a zákonu stojí v cestě všechno, i nejnevinnější zábava. Raději bych byl kde lisky dávají dobrou noc, nežli v tomto hnízdě.

— O čem jsi nám chtěl povídati? — tázal se Cinna.

— Dnes můžete býti svědky zvláštního divadla. Dnes umrou na kříži tři lidé. Jiné zábavy zde nemíváme. Přes tu chvíli nějaké spiknutí, pouliční vražda anebo poprava. Lépe něco nežli nic. Blíží se židovské svátky a tu se nahrnulo do města zevlujících povaleců veliké množství. Mohli byste se podívati z blízka na ten lid. Zopatřím vám dobré místo blízko křížův. Myslím, že odsouzcenci umíratí budou mužně. Jeden z nich je člověk zvláštní. Právě se býti synem Božím, jest tichý jako beránek a musím říci, že nespáchal nic takového, za co by zasluhoval kříž.

— A proč ho dáváš ukřižovati? — tázala se chvatně Antea.

— Eh, chtěl jsem se zbavit mrzutosti. Jedna žaloba za druhou chodí na mne do Říma. A potom jedná se tu pouze o žida.

— Což žid je z masa jiného, nežli Římané? — tázala se nemálo uražená Egyptanka.

Vladař se zarazil, viděl, že pověděl něco neslušného. Aby se nějak ospravedlnil, pravil po chvílce:

— Jednu věc snéstí nemohu. Je to přehánění. Zlatá je cesta střední, kteréž se držeti, velí mi opatrnost. Není na světě mistečka, kdež by se neosvědčila. Kterak mne zde všechno rozrušuje. V ničem zde není klidu, ani rovnováhy, ani v lidech, ani v přírodě, jako i na příklad teď. Ve dne slunce pálí jako v létě, ačkoliv nalézáme se teprv v prvních měsících jara, a v noci je zima, že všechny údy proniká. — Do poledne máme ještě daleko a jaké již jest horko. A což teprv ti lidé zde, jsou li to vůbec lidé. Nuže jděte se podívat na ukřižování. Mám za to, že Nazarejský bude umíratí statečně. Dal jsem ho zmrskati, že na něm nezůstalo zdravého místa v naději, že jej zachovám před smrtí. Nejsem ukrutným. Když ho bili, byl trpělivý jako be-

ránek a modlil se za své nepřátele. Když z něho krev tekla, povznášel oči svých k nebesům. Je to člověk nejpodivnější, jakého jsem kdy uřel. Manželka moje nedá mi pokoje, stále mi hučí do uší: nic neměj s tímto spravedlivým, já to cítím, já vím, že je nevinen. I chtěl jsem jej zachrániti. Dvakrát jsem předstoupil před ně a přemlouval ty zaryté kněze a lid. Odpovídali mi jednohlasně: Ukřižuj!

— A ty jsi jim po dvakrát ustoupil? — tázal se Cinna.

— To by se teprv ve městě stalo vzbouření, a já jsem přece pro to, abych zjednal pokoj. Musím se držeti svých instrukcí. Nemiluji přehánění a trpím při tom nemálo. Musím však pro obecné blaho podnikati všecko možné. Zde běží pouze o jednoho člověka. Jeden stojí naproti tolika. Opatrnost velí, abych pro toho jediného neznepřátelil se se všemi. Je to jen Nazarejčik. Nazaret je nejposlednějším místem v zemi. Ovšem, kdyby to byl Říman — —

— Což jen v Římě jsou lidé? — tázala se Antea s opovržením.

— Božská Anteo, — odpověděl vladař, — jako Říman musím ti říci, že Řím je středem celého světa a že zájmům jeho celý svět musí se podříditi. Řím je srdcem, do něhož všechny tepny se sbíhají a jemuž všechny údy slouží.

— Já bych spíše porovнала Řím velikému žaludku, — podotkla Antea pichlavě.

— Možná, že máš také pravdu, — — odpověděl Pilát jaksi rozpačitě. — Než buď tomu jak buď, Řím nesmí býti stále znepokojován bouřemi židovskými a proto jsem si umínil, jednotlivce posvětit blahu všeobecnému.

— A kde zůstane ta oslavovaná římská spravedlnost? — podotkla Antea trpce.

Pilát odmlčel se. Po chvílce dodal: Zůstane při tom, Nazarejský musí umřít.

— Krásná mi to spravedlnost! Pod orly římskými, před nimiž chvěje se celý svět, musí chudas umíratí bez viny.

— Kdo jest bez viny? — tázal se poněkud prudce Pilát. Byl pichlavými slovy Antei podrážděn. Onen Nazarejský nedopustil se žádné viny, proto jsem si myl při jeho odsouzení ruce. Avšak náuku jeho rozhodně odsuzuju. Dlouho jsem s ním rozmlouval, chtěl jsem jej vyzkoumati a konečně jsem se přesvědčil, že učí věcím neslýchaným. Uznávám, že ctnost v životě občanském jest potřebná. Naši stoíkové učí, že člověk neštěstí má snášeti s klidnou myslí, ale dosud neučil nikdo, abych všecken svůj majetek ba i poslední sousto dával lecjakým trhanům. Považ přece Cinno, co by si o mně lidé pomyslili, kdybych dnes tento dům chtěl darovati té holotě, co se od rána do večera vyhřívá na slunci, kolem joppejské brány? A právě on něco takového žádá. Učí, že všechny lidi máme stejně milovati: Židy jako Římány a černochoy jako Egyptany a Heloty jako Atheňany. Učení takové je mi nesnesitelné, protože v něm není míry. Kdo nezná míry, ten u mne není člověkem. A při tom se vydává za Syna Božího a káže věci, jež svět obracují nohama vzhůru. Ať si uvnitř myslí co chce, jen ať si to nechá pro sebe. Věci takové nehodí se pro veřejnost. Já jako člověk a jako Říman proti jeho učení protestuju. Ostatně jak to s těmi bohy vypadá — — to je právě u bohů. Kde je pravda? On tvrdí, že jest jen jeden Bůh — konečně já se o to nestarám. Já vím, že náboženství a mravnosti nezbytně je třeba pro ten lid, aby udržel se v pořádku. Kůň, má-li tahati, musí stále býti držán na uzdě. A pak si myslím, že tomu Nazarejskému smrt nebude vypadati příliš strašná, protože tvrdí, že ve tří dnech opět vstane z mrtvých.

Cinna i Antea pohlédli na sebe s překvapením.

— Že vstane z mrtvých? — tázali se oba zároveň.

— Ano, třetího dne, — tak se rozneslo mezi lid. Něco takového stojí věru za pokus, — dodal Pilát ironicky. Ostatně i kdyby z mrtvých nevstal pro tento svět, on učil, že štěstí právě začíná teprv po smrti. On učí, že

čím kdo více zde na zemi trpí, tím blaženější bude po smrti, že ale zde musí mnoho milovati, milovati a stále jen milovati.

— Neslýchané to učení, — rozjímala Antea pro sebe.

— A lid že na tě volal: Ukřižuj? — tázal se Cinna.

— Nediv se tomu, — odpověděl Pilát, — nebo ten lid pln je nenávisti.

V nenávisti žije.

Antea přejela si čelo zhubenělou rukou:

I on jest jist. že lze býti šťastným i po smrti? —

— Dle toho by jej neděsil kříž ani smrt, — doplňoval Cinna slova své manželky.

— Kterak by to Cinno bylo dobře! — a po chvílce tázala se opět:

— Odkud se o tom dozvěděl? —

Vladař mávnul rukou.

— Kdož to ví, — pravil, — odkud to učení vzal? Tvrdí o sobě, že to má od Otce všech lidí, jenž židům jest tím, čím je nám Joviš, ale s tím rozdilem, že Otec Nazarejského jest Bůh jeden a jediný a jedině milosrdný. —

— Kterak by to bylo dobře! — opakovala Antea.

Cinna pootevřel ústa chtěje něco odpověděti, ale zamlčel se a rozmluva ustala. Pilát nalezal se v jakýchsi rozpacích, byl rozčilen, patrně myslil stále na toho Nazarejského, jež vydal nevině na smrt. Stále si mnul ruce, jako by si z nich umýval krev spravedlivého.

Poroučel se.

Po jeho odchodu Antea jako u vytržení zvolala:

— Můj drahý, půjdeme se podívat na toho Nazarejského.

— Pospěšte si, — volal z venčí již Pilát — průvod vyjde branou co nevidět.

VII.

Den od rána již slunečný a parný začal se k polednímu zachmuřovati. Od severovýchodních maloasijských hor zvedal se vítr, jenž přinášel zlověstné mraky, lesknoucí se jako měď. v nichž skrývala se bouře. Mezi nimi sice ještě prosvítal blankyt, ale každý tušil, že později něco se strhne. A mezi tím slunce plálo a hrálo vždy více. Nad samým městem a okolními vrchy smálo se dosud jasné nebe a dole nebylo takměř větru.

Na vysoké planině golgotské tu a tam kupili se zvědaví lidé. V žárných plamenech slunečních vypadaly rozpadliny golgotských skal příšerně. Zdálo se, jako by ve světle slunečním poskakovaly nedůtklivostí nad tím, co se mělo dít.

Níže mezi zděmi města a táhlou horou golgotskou ležela nakloněná rovina, protržená místy skalami, méně pustá. Z jednotlivých rozsedlin, v nichž usazovala se hlína, vyrůstal fik se svým velkým, tmavozeleným listím. Se svahů jihozápadních pěkně vyhlížely do údolí úhledné letohrádky buď jerusalemské, anebo římské aristokracie. A jelikož ku svátkům velikonočním připutovalo do Jerusalema převeliké množství lidu židovského, aho i pohanského, bylo za hradbami zařízení množství stanů a budek ku přijímání cizinců, jejich velbloudů a mezků.

A zatím slunce zvedalo se vždy výše na obzoru, tak že mnozí raději zřekli se divadla na místě popravním a zalézali do svých útulných příbytků.

Jakýsi smutek rozkládal se nad údolím, z jehož stěn odrážel se hluk blížící se od hradeb města.

Bylo vidět že diváci roztroušení po stráni natahují šije směrem ku městu. Nosidla s Anteuou hnula se na blízké návrší blízko vedle úzké hrbo-laté cesty, poseté malým i hrubým kamením. V předu kráčela stráž, kterou manželům Pilát dal, aby dotěrné zvědavce odháněla. Hned vedle nosidel kráčel Cinna v průvodu setníka Rufila.

Ačkoliv blížilo se poledne, a s ním i děsná chvíle, v níž na Anteu přicházelo děsné vidění, tentokráte citila uvnitř méně před ním nepokoje.

Co vladař pravil o Nazarejském, zaujalo všecku její mysl a nedalo jí ani mysliti na vlastní chorobu. Nebála se sice smrti tou měrou, jako obyčejní smrtelníci. Kdož však kdy ze smrtelníků nezachvěl se před smrtí. I samovrah se před ní chvěje. Antea nalezala nemalou útěchu v učení Nazarejského o šťastném posmrtném trvání, ačkoliv člověka toho dosud nespátřila.

— Jaký to předivný člověk — myslila si — jenž blahoslaví těm, kdož jej mučí. — Proč tak učí ve chvíli, kdy kříž jest jeho jedinou odplatou? Jiní prahnuli po panování, on je zamítl, prahnuli po jmění, on je rozdával chudým; jiní po palácích, důstojnostech, po kmentu a hedvábí, on volil žití jako pastýř. A při tom doporučoval lásku, chudobu — — a proto že by byl zločincem hodným smrti, a že by klamati mohl lid? Mluvil-li ale pravdu, pak blahoslavená je smrt, již on se podrobuje, jemu jest zakončením pozemské bídý. je mu výměnou za život lepší, je světlem hasnoucím očím, je uvolněním ze žaláře do radostné vlasti. — V té chvíli Antea porozumívala jakou by pro ni bylo útěchou, kdyby se pravdou stalo jeho zmrtvých vstání.

Duch i srdce ubohé paní vši silou přilnuly k učení neznámého proroka. Nyní si připomínala slov otce svého, jež nejednou pravil, že toliko nová radostná pravda, blahozvěst dosud neznámý může uvolnití uondanou duši lidskou z vězení temností. A ejhle, nyní slyší pravdu novou a kterak radostnou. Zvítězil-li nad smrtí, pak přinese zbavení všem. — —

Antea se vši svojí bytostí pohroužila se v to nové, nevýslovně útěšné učení! Ó kéž by jen pravdivé bylo! Kdož jí dokáže, že je pravdivé! Zmrtvené její tváře zbarvily se tentokráte novým zdravějším růmencem, jenž nemálo potěšil Cinnu.

Konečně průvod vyšel z města směrem ku Golgotě. S výšiny, na níž stály nosidla. Antea mohla přehlédnouti celý průvod. Zástup lidí byl značný, avšak rozcházel se po okolních stráních, aby vyhledal si místa příhodného na hrozné divadlo. A vždy více vysejpal se z bran města lidí, spěchajících za hlavním průvodem. Po obou stranách cesty utvořily se dvě dlouhé řady diváků, jež vojáci musili odháněti, aby nestáli v cestě. A šíře v polích předbíhaly se děti. Průvod byl co do oděvů velmi pastrý. Lesklé prilby vojínů mihotaly se v paprscích slunečních a mezi nimi pestré šaty a okrasy žen. Vřava hlasů stávala se každým krokem křiklavější. Mladší diváci předbíhali na horu, předbíhali i dospělejší, čímž se stalo, že průvod s odsouzenými zrovna pod Golgotou poněkud osamotěl, a že pohled na ně byl pohodlnější. Ženy s dětmi na zádech pachtily se též napřed a robata z plachetek vystrkovaly hlavinky, aby též něco viděly, o čem neměly pojmu. Některým chtělo se domu pro úpal slunce a proto vřeštěly.

A tváře všech matek i dětí rozpálené byly zvědavostí a ani jedna litostí. Ze směsi z brány vycházející odrážel se od skal nesrozumitelný chaos hlasů, množství slov, z nichž jedno přeráželo druhé. Ačkoliv Antea v Alexandrii hluku pouličního byla přivykla, bylo jí zde to něco nového. Zde lidé hovořili s jakýmsi vztekem, jakoby každé chvíle na sebe chtěli se vrhati. Házeli rukama, kroutili hlavami a vyhazovali nohama jako diví.

Centurio Rufil přiblíživ se k nosítkám, vykládal Antee jednotlivé výjevy. V zástupu byli dobře k rozeznání zámožnější občané z Jerusalema, kteří drželi se poněkud stranou od pouliční chátry; mezi měšťáky bylo vidět mnoho osmahlých tváří venkovských, příšlých do města za příčinou svátků. Bylo též mnoho sedláků a pastýřů, oděných v nevydělané kože beránků a koz. Jako vždy a všudež pohlaví ženské tvořilo i zde valnou většinu. Mezi nimi Antea s nechutí patřila na mnohé ženštiny s barvenými vlasy, brvami a nehty, páchnoucí z daleka nardou, s uší visely jim ohromné náušnice houpající se na všecky strany.

— Zde přichází — vykládal Rufil — důstojný Sanhedrin — vysoká soudní rada. — Ten stařec s tou posupnou tváří a krvavýma očima, — to

je Hanaan, důvěrník velekněze Kaifáše. Odznakem jeho důstojnosti jest dvourohá čepice a pozlacená tabulka na prsou. Za Sanhedrinem kráčeli farizeové v celé své pýše. Vykračovali si hrdě, sebevědomě, s čely svaštěnými, jakoby na nich tíha celého světa spočívala.

Cinna znalý světa a lidí s opovržením hleděl na ně a Antea zase bázlivě od nich se odvrátila. Jemný její duch vycítil ihned z jejich čel všecken žár zlosti a msty. Zнала sice mnoho židů v Alexandrii, ti ale byli civilisovaní, polovičními Reky, zde však viděla židy — originály. A ti v ní budili hnus.

Zraky všech upřeny byly na jedné oběti. Bylo na nich znáti jakousi vzteklou radost, již lze označiti slovy: tentokráte více nám neujdeš.

— Nyní rozumím, — zvolala bezděčně — proč vedou na kříž toho Nazarejského, jenž hlásal jim nauku milosti.

A v té chvíli Nazarejský s těžkým křížem na bedrách zdál se jí býti blízkým, příbuzným — takměř bratrem. On měl umříti a ona taky! —
(Dokončení.)

Sociální činnost katolické církve.

Kniha vys. důst. pana probošta vyšehradského: Socialismus v dějinách lidstva — a církve katolická, jediné schopná ku řešení sociální otázky, nalezá již uznání i daleko za hranicemi. Z bohosloveckého ústavu v Lille ve Francii došel jej nedávno velmi lichotivý dopis o ceně nejnovějšího jeho spisu. Nám Čechům zalichotí nemálo sdělení, že katoličtí učenci ve Francii zabývají se též literaturou českou.

Nedávno přinesli jsme zajímavý vyňatek ze spisu toho, podávající stkvělé doklady o blahodárné kulturní činnosti misionářů katolických v jiných dílech světa.

V čísle tomto podáváme vyňatek další a sice o tom, kterak řehole a bratrstva v kat. církvi pečují nejen o blaho duchovní, ale i o duševní a hmotné lidí na světě nejopuštěnějších. Na straně 360 čteme:

V katolické Církvi máme řehole a bratrstva, kterážto působí netoliko ku nápravě mravů, ale také k zaopatřování chudého lidu potřebnými potravinami. Každá téměř řehole, ať řeholníků anebo řeholnic, jest zásobárnou nutných lidí a bídných, a my vidíme každého dne od chudasů obležené fortny jejich; my máme řehole, kterýchžto účelem jest, aby mladé dívky zachránily před úhonou, ana jim brozí, kdž se odebraly do měst, aby službu sobě opatřily; máme kongregace, kteréž dávají útulek ženštinám padlým, aby je, když se hnulo svědomí jejich, zase Bohu vrátily.

Máme spolky, kteréž stydlavě chudé po domích vyhledávaly, jako je spolek sv. Vincence. — Bude zajisté zajímavo zvědět, že spolek sv. Vincence vzal vznik z kruhu studujících v Paříži 1833., kteří se byli spojili k účelům přede vším vědeckým. Mezi nimi vynikal zvláště Ozanam a Le Taillandier. Na to se spojili v konferenci k účelům nábožensko-mravním. Tato konference dala sobě jméno podle sv. Vincence z Paula (1576—1660). tohoto velikého křesťanského lidumila, neboť úlohou konference mělo přede vším býti: prokazovati skutky milosrdenství. V r. 1835. čítala konference již 100 členů, a rozdělila se do více konferencí. Jednota však všech konferencí se zachovávala tím, že předsedové konferencí se scházeli každým týdnem v radu generální. Členové byli zavázáni navštěvovati chudé, aby poznali náležitě stav jejich, a aby podle potřeby také skutky milosrdenství duchovního konali, aby poučovali a napomínali. Výsledek takovýchto návštěv byl pak

v konferencích přednesen, a podle toho podpora udělována. K účelům těmto založena knihovna, a staráno o to, aby se zřídila zásoba obnošeného oděvu, aby nuzní jím podělování býti mohli. V roce 1835. sestaveny byly také statuta pro tento nový spolek a jeho údy. Oni měli zvláště v těch ctnostech se cvičiti, kteréž ulehčují křesťanu vykonávání skutků milosrdných; měli se zapíratí, v opatrnosti růsti, býti laskaví, tiší, po spáse duší toužiti, a mezi sebou bratrskou lásku míti. V r. 1855. a později dostalo se spolku apoštolského uznání a vyznamenání. Členové konferencí seznali bídu chudobných, a tak je Bůh pudil, aby nové způsoby vyhledávali, jimiž by bratřím Páně, chudým, napomáhali. Odtud povstaly opatrovny, sirotčince, odtud snaha, aby opuštěné ditky byly u dobrých lidí opatřeny, odtud spolky dělnické, tovaryšské, útulny pro starce a stařeny, pokračovací školy, odtud ústavy pro zaopatřování služeb atd. Hle tedy, právě v tom Babylonu, kdež prve byly ustaveny zákony liberalistické, a kde uzákoněna byla naprostá svoboda individuální v řemesle a v obchodu, a tak dána výsada na vysávání slabšího kapitálem mocnějším, právě odtud vyšel spolek, aby zmínil zlo, jež zloba času zavínila. Teď jest spolek sv. Vincence na celém světě rozšířen, tak že v r. 1886. obnášel příjem jeho 9.511.717 fr. a vydání 7,651.695. K tomu přispěla nejvíce Francie. Spolek sv. Vincence jest zajisté také v Praze předobře znám, tisíce chudých mobou o něm vypravovati, a o jeho milosrdném konání ve směru podpor v penězích, a v pokrmech a šatstvu. Přední ovšem dík náleží při tom osvícenému p. hraběti z Nostitz-Rhineku, předse-
dovi spolku ústředního sv. Vincence.

My katolíci máme spolky, kteréžto vyhledávají chudé a opuštěné hochy, aby o ně měly péči, je vyučovaly a vzdělávaly, potřebným řemeslům učily, anebo i vyššímu vzdělání napomáhaly. Komuž by tuto na mysl nevstoupili Salesiané, rád to, neboli kongregace, kterouž založil zbožné a svatě paměti Don Giovanni Bosco. Nejprve se ujímal stav se knězem mladistvých zločinců. Bylo jich v Turíně v polepšovně 300. Avšak o polepšování nebylo na nich ani stopy. Bosco je učil náboženství. Koncem máje 1885 konal s nimi exercicie. Všickni ti zanedbaní hoši se vyzpovídali kajicně, a přijali velebnou svátost. Bosco uzavřel je odměniti a vyprositi jim svobodný den. Ale ředitel nechtěl o tom ani slyšeti. Don Bosco si vyžádal audienci u ministra Ratazziho. Ratazzi odpověděl: „Čeho žádáte, toho nelze provésti“. Bosco odpověděl: „Excellence se klme. Hoši poslouchají mne na vlas. Nikdo z mých svěřenců nezneužije svobody“. Teď svolil Ratazzi říka: „Dobře, ať mají hoši svůj výlet; ale já vám přidám 50 jezdců, aby rád byl zachován“. Bosco však prosil, aby on samotěn směl se postarati o pořádek. Ratazzi svolil, a Bosco učinil se svými 300 trestanci výlet pod širé nebe, a u večer je přivedl všechny zase do polepšovny zpět. Při návštěvě u Ratazziho zvolal ministr: „Vy kněží Boží jste v držení takové moci, kteráž jest silnější, než všecka moc, jižto my velíme. Můžete vládnouti nad srdcem lidu, a to jest nám nemožno“. Od té doby stal se Ratazzi přítelem Boscovým, ač byl zarytým liberálem a nepřitelem křesťanství; a Bůh tak věci zařídil, že právě Ratazzi, tento odpůrník řeholí, sobě přál, aby ústav, jež Bosco zařizoval, přečkal netoliko svého zakladatele, ale také budoucí věky. Don Bosco vida tuto požehnaní Boží, jal se přemýšleti, že by ještě lépe bylo, když by hoši opuštění byli před nálezou chráněni, aby nemuseli v žaláři pykati za přečiny, jichž se dopouštěli. A opět to Bůh tak zařídil, že na pohled nepatrná okolnost ho vedla k tomu, aby nejprve se ujal hochá jednoho, k němuž se později na sta jich přidružilo, a jež v Boha doufaje zbožný Don Bosco přijal, vyučoval, vychovával, řemeslům vyučiti dal, a i ku stavům učeným a zejména na kněžství připravil. Poznenáhla přidružili se k němu kněží, kteří spolu s Boscem složili sliby dobrovolné chudoby, ustavičné čistoty a dokonalého poslušnosti, a řehole jejich byla 1868 od sv. Otce Pia IX. potvrzena. Bosco dal svému ústavu jméno Salesianů, a ten se rozšířil po Italsku, Francouzsku, Španělech a Americe tak, že při smrti svého zakladatele

(1888) čítal 152 domy, a 130.000 chovanců. Každého roku opouští 25.000 chudých, vyučených a vycvičených hochů z těchto domů Salesianů. Nuže, kdož by chtěl zapřít, že Bosco a kněží jeho nepracovali se zdarem ku řešení sociální otázky? I u nás v Praze máme ústav, který jest zřízení Salesianů podobný. Jest to známé nám všem Joanneum, kdež se přijímají chudé děti škole odrostlé, aby byly rozmanitým řemeslům vyučovány, po křesťansku vedeny a vychovávány. Zásluha zřízení tohoto blahodárného ústavu náleží vysokorodému panu hraběti Sylva-Tarouca který se svou vznešenou chotí daroval k tomu účelu prostranný dům, a Joanneum stále štědrě podporuje. Podobně i v Budějovicích zařizena kongregace Bratří Nejsvětější svátosti, jejížto zakladatelem jest Clement Václav Petr, kterýžto jako sv. paměti Bosco kolem sebe shromáždjuje chudé hochy, aby byli vyučováni řemeslům, a vychováváni. A jako Bosco zařídil za prostřednictvím „Marie Mazarello-y“, kteráž aniž by o Boscovi byla věděla, kolem sebe dívky chudé shromáždžovala, a je vyučovala a vychovávala, nový řád pro ženské, „řeholi naší milé Panovnice z pomoci“, aby pak konaly na ženském pohlaví skutky milosrdenství, jako řád Salesianů je konal a koná na pohlaví mužském: tak také jest kongregaci Bratří Velebné Svátosti připojena kongregace Sester Velebné Svátosti, kteráž opět vyučuje a vychovává dívky.

Není zajisté nižádné rány v lidském pokolení, jíž by hojiti se nesnažila katolická Církev svými nesčíslnými ústavu dobročinnými, ač tatáž Církev dobře ví, že přicházejí žralokové, kteří požívají, což ona pro chudé, pro choré, pro vdovy a sirotky nashromáždila. Ona vede péči v nemocnicích o nemocné řeholemi svými, řádem milosrdných Sester a milosrdných Bratří, řádem Alžbětinek, Šedých Sester, Františkánek a jiných řeholí pro Boha nemocné ošetřujících, na způsob takový, jež obdivují i Mohamedané a pohané. Nenáviděti těchto andělů milosrdenství není lidské, ale přímo ďábelské, proto se také nevalzá nikde, nežli právě u těch, kteří jako noví Jidášové víru matky své zradili. Mám tuto na zřeteli ty, kteří uprostřed křesťanského lidu šlechetné jeptišky z nemocnic vyhánějí, a na místo nich dosazují placené hlídačky, které za drahý peníz najímají, aniž by zřetel měli na nárek nemocných, a na bídné ošetřování se stran placených, zhusta málo mravných ženštin! Proti vůli své musejí jim i nevěrečti lékaři to svědectví dáti, že jsou jeptišky ty nejlepší ošetřovatelky nemocných. Když se jednalo v r. 1887 v Pařížském zastupitelstvu o to, aby byly milosrdné sestry z nemocnice „Charité“ vypuzeny, odporoval Dr. Deprès a všickni lékařové, kteří byli té nemocnici přiděleni, a velebili na výsost konání sester. Avšak marně. Zednáři veleli, a liberální radikálové uposlechli, a ustanovili, že mají býti milosrdné sestry z nemocnice vypuzeny. Vypudili je přes odpor lékařů, a přese všechny prosby nemocných. A poněvadž liberalismus se domnívá, že jmění dobročinných nadac, kostelních a duchovních obročí se beze všeho může konfiskovati, čili jak říkáme, pokrásti, konfiskovali tito privilegovaní zlodějové 4 998 000 franků tamní nadace.

Hle, tedy katolická Církev úsilovně pracuje ku vyřízení sociální otázky. Ona tak činí svými školami, zejména školami školských sester a školských Bratří, školami svobodnými čili konfessionálními, za milliony zřízenými, ona pracuje ku vyřízení otázky sociální svými řeholemi, missiemi svými spolky dělnickými, ona tak činí konajíc na širém světě skutky milosrdenství. Jenom na základě křesťanském je možná, aby dělnictvo a chlebedárci k sobě se uachýlili, a životu pospolitému vtiskli ráz bratrského obcování. Katolická Církev však jediná jest v držení plného křesťanství a přesného. Ona jediná jest schopna, aby vyřídila otázku sociální.

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosík.

I.

Hongkong jest zajisté nejznamenitějším a nejdůležitějším britickým přístavem na východě; v něm setkávají se parníky všech národů. Velmi často se stává, že v tamní katolické misi zbloudilá ovce z poušti nevěry do ovčince Kristova cestu najde. Krásný příklad podává nám list apoštolského vikáře Msgr. Raimondiho. Do církve katolické vcházejí stále noví a noví členové, družíce se pod prapor Kristův, v řady bojovníků pro pravdu, která tak jest jediná jako jeden jest Bůh. Mezi těmi, kteří v posledním roce do lůna církve sv. v tomto městě přijati byli, nalezá se anglický kapitán Ashton. Přechal sice již 50 jar, byl vážen pro svoji statečnost a milován pro svou dobročinnost, než dosud byl pohanem. Jest zakladatelem spolku kapitánů a kormidelníků, jehož účelem jest starati se o zachovávání nedělního klidu na lodích, aby ubozí lodníci aspoň jeden den, který Bůh sám odpočinku zasvětil, Bohu sloužiti a od práce odpočinouti mohli. Obrácení muže tohoto na víru Kristovu událo se takto:

Jako v ostatním katolickém světě tak i v Hongkongu zakončují katolíci rok slavným Te Deum za assistance všech v městě přítomných kněží. Snad v žádný ani v nejslavnější den v roce tolik lidstva do chrámu nepřijde jako právě na poslední tento den. Slavnost spojená hývá se 40hodinovou pobožností a s kázáním, které mívá sám apoštolský vikář Msgr. Raimondi.

Krásná nová kathedrála co nejlépe okrášlena skýtá velkolepý pohled, zvláště když jest osvětlena nesčetným množstvím svíc na hlavním i na vedlejších oltářích, jež k účelu tomu dává bratrstvo Nejsv. svátosti oltářní. Mezi přítomnými v chrámu Páně byli náš kapitán Ashton; přišel spíše ze zvědavosti než ze zbožnosti; Pán však užil této příležitosti, aby srdce jeho sobě získal. Celá slavnost, záře tisíce světél, slavnostní zpěv „Bože chválíme Tebe“, vše to učinilo na kapitána takový dojem, že hned po skončené pobožnosti, místo aby domů šel, zaměřil do sakristie a s biskupem mluvití si přál. Biskup zpozoroval v tváři jeho zvláštní pohnutí a vzal ho tedy do své světnice. Sotva za sebou dvěře zavřeli a samotni byli, prosil kapitán: „Monsignore, chci býti pokřtěn“.

„Jak“? pravil tento, „vy nejste dosud pokřtěn“?

„Ne, vím zcela jistě, že nejsem pokřtěn. Otec můj náležel ke křtěncům a nedal svých dětí před 18. neb 20. rokem pokřtiti; mně však bylo, když jsem z domu odešel, teprve 14 let. Při loučení řekla mi matka, která náležela k církvi anglikánské, se slzami v očích: „Pamatuj na to, že dosud pokřtěn nejsi, a dej se tedy na prvem příhodném místě pokřtiti“! Než na cestách je těžko o náboženství přemýšlet. Matka však neustávala mne v dopisech na křest připomínati. Já však nedbal jsem ani proseb ani hrozeb matky a odkládal jsem stále svůj křest, spokojuje se pouze se čtením knih, které jednaly o náboženství katolickém a protestantském. a tu jsem se rozhodl: dáš-li se pokřtiti, učiníš tak jen v katolické, nikdy však v protestantské církvi. Dnes večer byl jsem, Monsignore, ve vašem katolickém chrámu a v něm jsem se k tomuto rozhodnému kroku odhodlal. Pokřtěte mne, prosím, abych snad náhle nezemřel a věčně zavržen nebyl!“

Biskup vypytał se ho na svaté naše náboženství, aby poznal jeho vědomosti o něm. Kapitán rozuměl všemu, vše přijímal až na zповěď, jejíž podstaty zcela neznal. Poněvadž hned druhého dne měl kapitán se svou lodí odejeti, dal mu biskup knížečku o zповědi a dopis na katolického biskupa přístavu, kam odejeti hodlal. —

Po několika měsících navrátil se kapitán do Hongkongu, navštívil biskupa pravil: „Monsignore, již nemám pražádného strachu před zpovědí, již vše, co o ní církev katolická učí, přijímám“.

Nadešla však již hodina, v níž duše jeho milostí Boží posvěcena býti měla. Opět měl odcestovati, než tentokráte již jako křesťan, neměl býti více pohanem.

„Jste připraven a ochoten dáti se pokřtíti?“ tázal se biskup.

„Ano“ — odpovídal s radosti kapitán.

Biskup zavolal tedy jednoho katolického pána, aby byl kapitánovi kmotrem, vešel do chrámu, kde s touhou a radostí přijal starý kapitán křest sv.; byl to pro něho významný okamžik. Když biskup slcva svátosti křtu nad ním vyslovil, plakal pohnut jsa jako dítě. Na rozloučenou objal biskup a políbil nového člena církve sv., který v šírou dál bráti se musil. — Nyní připravuje ho biskup na sv. biřmování.

II.

Z Annamu zprávy o missiích jsou potěšitelné i bolné zároveň. Potěšitelné, protože pravá víra vždy více i do vyšších kruhů přístup si zjednáva.

Zajímavé jsou zprávy apoštolského vikáře Msgr. Kašpara a missionáře Allys-a: 1. června 1891. přišel ve vesnici Kim-Long k domácímu knězi princ Chéu, vnuk krále Minh-mangsa a přál si státi se křesťanem. Již dlouho choval u sebe tento úmysl, k němuž se odhodlal po přečtení knížky o posledních čtyřech věcech člověka, a nyní stále více se vzímající neduh plicní nutí ho, aby již déle neprodléval. Aby nevyrušován mohl býti v náboženství vyučován, najal si s jedním ze svých dítek a se sluhou domek u kořtela, kdežto rodina jeho bydlila asi v hodinu odtud vzdáleném příbytku. Marně snažili se ostatní členové císařské rodiny od úmyslu toho prince odvrátiti. Byl vytrvalým, nedal se odvrátiti od tohoto kroku, k němuž ho pohnula jak pošetilosť pověry pohanské tak s druhé strany hloubka a pravda náboženství křesťanského. A tato jeho vytrvalosť nezůstala bez výsledku na ty, kteří ho navštěvovali.

Dne 14. srpna byl princ pokřtěn a za nedlouho také celá jeho rodina. Brzy potom předvolán byl před dvorní soud, aby se ze svého činu — z obrácení se na víru křesťanskou — zodpovídal. Jen příchod francouzského guvernéra zmařil tehdy nepřátelské vzbuření, jež na dvoře císařském proti princovi panovalo.

Nějaký čas panoval pokoj. Prince velmi navštěvovali dva bratři prince Chéu-a, Tinh a Té; předmětem návštěv těch bývala rozmluva o víře křesťanské. Výsledek rozmluv byl, že princ Té stal se křesťanem. Odešel ihned jako křesťan z okolí pohanského ke chrámu do Phu-Čam a stal se tam s pravou křesťanskou pokorou správcem školy. Zároveň se snažil ostatní členy císařské rodiny přivésti v lůno církve Kristovy. Na dvoře císařském utichly již bouře pro víru princovu, věc přišla již téměř v zapomnění. Než 30. března 1892. byli oba princové nenadále od Nguyen-Trong-Hiêpa, presidenta tajné dvorní rady a člena vládní rady, k důležité poradě zavoláni.

Přijati byli zdvořile; když se posadili, tázal se vlastně co je vlastně k tomu přimělo, že se stali křesťany. Princové odpověděli: „Pravda náboženství křesťanského nad slunce jasnější osvitila nás, že jsme déle odporovati nemohli“.

Na to sdělil jim president, že dvůr vládní vydal rozkaz, aby byli jati, což se také hned stalo. Byli řetězy svázáni a do vězení uvrženi. Byli obžalováni, že měli účast na zrádných pletích proti dvoru, že se predepsaným obětům (pohanským) na počest císaře vyhnuli a že mladému císaři, když ho potkali, patřičné úcty nevzdali. Trest ustanoven byl tento: oni i dítky jejich zbaveni byli dosavadních hodností a všeho s nimi spojeného prospěchu. Princ Chéu odpověděl písemně na tyto žaloby a krátce, pádnými však dů-

kazy dokázal svoji nevinu. Bez ohledu na zákonná ustanovení vyřkl dvorní soud bez výsledku obžalovaných i bez svědků 7. dubna 1892. „vinni“ a odsoudil oba ku smrti. Dříve však musil býti rozsudek podán francouzskému generálnímu guvernérů, aby ho potvrdil. Rozhodnutí však odloženo bylo na den 29. dubna; zatím princové musili se zřádcí a vrahy dlíti ve vězení. Konečně došlo rozhodnutí guvernéra, jímž trest zmírněn byl: princí neměli býti popraveni, nýbrž byli vypovězeni do daleké horské krajiny Quang-Ngai. Nadešel den 2. května 1892.; oba princí byli řetězy spoutáni a z Huě (hlavního města) do určeného místa vedeni. Důstojník, který je vedl, dovolil jim navštívit jejich příbuzné v Phu-Camu; tam totiž bydlil princ z Phu-Camu jeho stařícká matka, manželka a děti, kromě těchto 13 princů a princezen, kteří všichni jako katechumeni u missionářů tamnějších se zdržovali, až by bouře proti katolickému náboženství utuchla. Poněvadž nřestoupením na víru katolickou své příjmy a výslužby královské pozbyli, musili je missionáři živiti. Poslední okamžik při loučení se v domě křesťanském na břehu řeky Phu-Camu byl velmi dojemný. Se všech stran hrnuli se sem křesťané, aby spolubratrům srdečnou soustrast projevíli. Missionáři nemohli se pláče zdržeti, ještě naposled vyzpovídali oba vypovězené prince, potěšili je a účastnili se hostiny, kterou křesťané vypovězeným uspořádali.

A princové nenařikali nad svým osudem, nestěžovali si, byli veseli, spřiznili se se zlým osudem. Při rozchodu slibili jim missionáři, že se o rodiny jejich postarají. V An-Cun asi 20 minut od Phu-Camu vzdáleném, na velké silnici mandarinů připravena byla princům neočekávaná radost. —

Msgr. Kašpar přišel rychle z Phu-Xuanu, aby jim své požehnání udělil a útěchy poskytl. I sem sešlo se mnoho křesťanů, aby srdnaté prince spatřili a jim soustrast svou projevíli. Druhého dne podal P. Allys, který tuto zprávu zaznamenal, oběma princům Tělo Páně, takže tito samým Spasitelem provázeni cestu další s radostí nastoupili.

Poněvadž řetězy, jimiž princové spoutáni byli, vážily 10 kilo, a jeden z nich již delší čas kašlal krev, tu missionáři za nezbytné považovali, aby je dali na nosítkách nésti. Rovněž jim slibili, že jim budou časem psátí a že se o duchovní jejich potřeby postarají otcové provincie Quang-Ngai. Dne 24. května byli již vypovězeni princové na místě. Cestou se jim všude dařilo dobře, neboť z Huě do Quang-Ngaiu křesťané a missionáři poskytovali jim vše, čeho bylo třeba, aby tak krutý jejich osud zmírnili. Úmysl mandarinu byl ten: prince sobě zůstaviti, aby snad zahynuli.

Než brzy byli pronásledováni i ostatní členové císařské rodiny, kteří nelekajíce se vypovězení princů, víru Kristovu přijali. Dne 5. května, kdy se princové rozloučili se všemi, žádalo ve Phu-Camu 13 oněch princů a princezen křesť. „Ale vždyť víte, co vás čeká“, pravil missionář. „To nic nedělá, jsme odhodláni“. — „Což vás osud odsouzených neodstrašuje?“ — „Chceme býti pokřtěni“, zněla odpověď. Dvůr císařský chtěl asi trestem princů ostatní odvrátiti od víry křesťanské, než jak vidíme, dosáhl opaku. Všichni byli 5. května pokřtěni. Mandariní vystupovali vždy nepřátelštěji. Nedávno vrazil jeden mandarin se zástupem pohanů v obvodu P. Aliya do katolického chrámu, když právě služby Boží se konaly, a tupil před annamskými kněžími a pohany ostatními víru křesťanskou, takže někteří katechumeni, kteří měli býti druhého dne pokřtěni, zastrašení odstoupili. Od francouzské posádky při dosavadní politice, která Islam a pohanství proti křesťanské propagandě chrání, nedá se ničeho očekávati. Ač ustanovení z r. 1874. křesťanům úplnou svobodu zaručuje, přece ve skutečnosti jest tomu jinak, jak pronásledování z roku 1883. 1885. (v němž 8000 křesťanů bylo usmrćeno) a r. 1886. dosvědčují.

Dvě další psaní Msgr. Kašpara a P. Allysa přinášejí nové truchlivé zprávy. Oba princové strádali ve vyhnanství, 13 členů císařské rodiny zbaveno bylo svých důstojností a služného, 17 očekávalo tentýž osud. Aby nepřátelé měli nějaký důvod k tomu, zvali členy často k obětím pohanským,

jež byly na počest císaře konány. Když však se jich nesúčastnili, byli všichni důstojnosti svých zbaveni, takže nyní 30 členů císařské rodiny jest missionáři živeno.

Princové vypovězeni v Quang-Ngai připravovali se na smrt. Z darů, které dostali, dali sobě zhotoviti poslední přibýtek — umrlčí truhly, aby ustavičně na smrt mysli.

Z tohoto příběhu vidíme, jak vláda francouzská poddané své chrání. Všechny stížnosti missionářů zůstaly nepovšimnuty. Bůh přispěj pomocí svou církvi katolické v Annamu.

D r o b n o s t i.

O spustlých dětech, přednášela paní Sofie Podlipská ve dvoraně Řemeslnické besedy u Doušů za hojného účastenství dam. Uvádíme obsah její přednášky — podle Národních Listů ze dne 29. března — na doklad, s jakým uměním paní Sofie Podlipská dovedla se při své přednášce, vyhnouti — Pánu Bohu. Mluvíti o spustlých dětech a nezavaditi ani jednou o Pána Boha je věru uměním. Nuže poslyšme, kterak si při tom vedla.

Spustlé děti, nejmutnější to tvorové na zemi, jsou nikdy neutuchujícími hlasy, jež volají k naší civilisované společnosti o pomoc, o nápravu i smilování. Spustlá třída doplňuje civilisovanou společnost, která pohříchu skládá se z lidí většinou sobeckých a zřetných, ale též z velké většiny z lidí dobrých a obětavých. Třída spustlá, bezuzdná, nezkcrocená, vymyka se společenskému řádu a udržuje se jen v jakési hrůze zákony a úřady. Lidstvo uvylko již tomuto stavu, a jen stane-li se zvláště tak zvaný křiklavý případ, veliký zločin a p., pozastavujeme se nad tím, spatřujeme v tom hrůzu a děs. Kdo však obrací častěji zřetel k těmto hrůzám, nemůže to klidně pojímati. Nikdo zajisté nepochybuje, že není jiné důkladné pomoci leč v ochraně dítek. Pozvolna dítě rozvíjuje svoje schopnosti: počíná vládnouti mateřským jazykem, poznává věci, provozuje dětské hry, jež jsou průpravou ku pozdější práci. Vůle, sobectví ozývá se a jeví se jako svévole, neústupnost a chtivost vše sobě přivlastniti. To jsou všeobecné vlastnosti lidské povahy. I v dobrých, slušných jinak rodinách objevují se případy povah nezkrótelných, jež čím trapěji působí v dětském věku, tím větším rodinným neštěstím bývají v budoucnosti. V takových případech dávají se dokazovati chyby prvního domácího vychování. Normální děti kloní se samy, kam směřuje vychování — chápou, čeho se na nich žádá. Někdy líbí se dítěti zlá stránka lidské povahy — vidí v tom něco švarného, hrdinského, následování hodného a zápas s tím může býti pak namáhavý, neklesne-li ta povaha docela. Zlý příklad někdy působí způsobem odstrašujícím . . . Jako schopnosti tak dědí se i vášně, nízké pudy, chorobné chtiče, jež vyčkávají svou dobu a vypuknou, jakmile dítě dospěje. V korrupci osob dobrého společenského postavení, nepoctivosti a nesprávnosti v okolnostech, kde není omluvy nevzděláním neb nouzí, nalezá svůdná příležitost chabou oporu — přichází zkáza zlého příkladu a říká se: „N. N. dopustil se toho, proč bych já též nemohl?“ Tak řítí se celá řada lidí rádného postavení ve špatnost. V těchto nebyl mravní cit lidstvu zděděný dost pevně budován; vychování nenapravilo tu vadu — nepovšimnutím nebo nedostatkem zásad poctivosti. Když dítě dospěje a boj o život mu nastane, vyvíjuje stero vad a chyb, vášní a zlých pudů, právě to bludiště, v němžto zachovati sobě ideály svého mladého věku jest uměním všech umění, neuhasne-li nadšení pro vznešenost, dobro a krásu . . . Vylíčivši paní Sofie Podlipská, k jakému stanovisku směřovati má vychování těch malických, které milují život, z něho se těší a jemu důvěřují, přešla pak ke studiu dítěte spustlého. Jsoucnost bez lásky a přízně, bez péče nemůže nazývána býti životem. Je to život uvržený do vln osudu

bez člunu a beze štítu. Rodinám jest uložena starost o novorozené členy lidské společnosti, ale ocitnou-li se tito v jakémsi okolí, podobném rodině, nelze takový poměr nazývati rodinou, v němž není uznán společenský řád, ani rodinná povinnost — o přízni a laskavosti nelze mluvit. V těchto poměrech vládne jen nestoudný posměch citům posvátným, nízký pud a blud — a do toho kalu jest uvrženo to jarní kvítko, ubohý andílek, poslíček věčného světla! Na sta novorozenátek jest při narození ztraceno, jak známe ze smutných o tom zpráv. U děti v porodnici narozených shledává člověk zcela jiný výraz obličeje než u dětí šťastných matek. Utrpení, strádání, hněv a bouře duševní matek jsou jim vštípeny ještě před narozením. A jak vypadá duševní věno těchto tvorů? Spustlý člověk stěží odchová lepší potomky než jest sám a šťastnější jsou nad tyto děti nalezcenci. Výchovy těchto nebožáků týkala se další část zajímavé přednášky paní S. Podlipské.

* * *

Není nad blázna, jako když se vydaří — z nějakého universitního profesora. Na universitě pařížské vyučuje profesor Garner, jenž si vzal do hlavy, sepsati mluvnici a slovník řeči opic. Za tím účelem odebral se s velikou železnou klecí do střední Afriky, v níž byl bezpečně před lvy a tygry uzavřen, a láká k sobě ovocem opice. Nyní oznamuje výsledky svých studií — jsou-li vůbec pravdivy!

Z denních listů vyjímáme:

Prof. Garner a jeho „řeč opic“. V jednom dopisu, který onehdy zaslal svému bratru z Afriky, oznamuje prof. Garner, že pokusy, jež podnikl s opicemi v Africe, měly neobyčejně dobré výsledky. Sebral již 200 (?) slov, jichž užívají opice, a domnívá se, že nanejvýš 20 neb 30 slov nemohl stanoviti tak, aby mohla býti opakována. Prof. Garner má šimpanze, jenž dovede říci maorsky: „Tenakoe pakehe“ (dobrý den, cizince!). Dále má gorilla, jež dovede pronést as 20 slov v řeči lidžské a samičku orangutanga, jež se naučila od německého sluby Garnerova několik německých nadávek. Tato opice dává všemožným způsobem na jevo, že jest do sluby zamilována. — Že opice, zejména ženského rodu, jeví nezřízenou náklonnost k němčině a k Němcům, to nemusí říkat teprve p. prof. Garner.

* * *

Zednáři v Uhrách. Co níže přinášíme o nich, s důstatek vysvětlí snahu vlády maďarské křesťanství v životě nejen veřejném, ale i rodinném ochromiti a pokud možná zničiti a to sňatky křesťanů se židy a odniti církvi práva, jež po věky v Uhrách požívala.

Nový velmistr uherského zednářstva. Jak uherské listy sdělují, konala symbolická velkolože uherská v neděli výroční valnou hromadu, k níž se vedle uherských, dostavili také zástupcové lože z Chorvatska, Předlitavska a Srbska. Nejdůležitějším předmětem pořádku byla následkem odstoupení Štěpána Rakovszkyho nutná nová volba velmistra. Tajným hlasováním předsevtatá volba padla jednohlasně na Emericha Ivánku. Nový velmistr po slavnostním vstupu mezi shromážděné vykonal velmistrovský slib a měl programovou řeč. Dojat, pravil, že na takovéto vyznamenání nebyl připraven. Hodnost velmistra vyžaduje muže, jenž úplně mocen své síly, své vůle a svému přesvědčení všude platnost zjednati může. On se své strany chce ve smyslu lásky, míru a smíru působiti. Jako aktuální úlohy uherského zednářství označuje nový velmistr ochranu idey svobody, rovnosti a bratrství, zjednání pokoje mezi vyznáními a národnostmi a přípravu humanního rozluštění otázky dělnické. Řeč Ivankova končila těmito slovy: „Čtáme zákon, dávejme králi, co je královo, církvi, co církvi patří a především vlasti, co vlasti náleží. Nezapomínejme ani na okamžik, že jsme ze svobodné vůle ve službu svobody, rovnosti a bratrství vstoupili a své úkoly nejlépe vyplníme, když budeme lásce k bližnímu sloužiti. Působme svorně a při zralém uvažování“. Z ostatních předmětů denního pořádku budiž uvedeno, že dle výroční

zprávy pracuje pod záštitou symbolické velkolože uherské 53 loží se 2461 členy; úhrnný počet uherských zednářů obnáší celkem 6507. Dobročinné fondy loží representují obnos 246.198 zl. Mimo úrok z těchto fondů vydáno bylo minulý rok na dobročinné účely 19.814 zl. Na dům loží, kterýž má býti v Budapešti zřízen, upsáno jest doposud 77.681 zl. — Za nástupce velmistra zvoleni byli Antonín Berecz a Marcel Neuschlosz. Jsou to vci v rouše beránčím, jež, kde mohou, boří oltáře a trůny.

* * *

Český „spolek Kneipp“ v neděli velikonoční místo do kostela — na výlet. Sotva jsme uvěřili svým očím, když jsme ve veřejných listech četli zprávu následující:

Spolek „Český Kneipp“ konal v pondělí dne 27. t. m. výborovou schůzi, v níž byli přijati někteří noví členové z Prahy i z venkova. Spolek obdržel řadu připisů s rozličnými dotazy; výbor se usnesl dotazy ty ochotně zodpovídati, avšak žádá, aby po případě každý dotazovatel přiložil příslušnou poštovní známku a žádá-li za zaslání stanov, za tyto 10 kr. Výbor usnesl se dále, pořádati každý pondělek výborové schůze a sice v hotelu „Platýze“ v 7 hod. večer, k nimž členové spolku, jakož i členy uvedení hosté mají volný přístup. Případne-li na pondělí svátek, koná se schůze v úterý. Příští schůze jest v úterý dne 4. dubna. Zejtra v neděli 2. dubna pořádá se první výlet do okoli pražského; účastníci shromáždí se na Král. Vinohradech, na Tylově náměstí u městské váhy přesně o půl 8. hodině ranní. Bližší zprávu o tom podá dnes dopoledne jednatel spolku pan A. Bolom na Senovážném náměstí číslo 4.

Pana faráře Kneippa nový spolek, nesoucí jeho jméno, asi málo potěší zpráva, že členové spolku na veliký svátek již o $\frac{1}{2}$ 8 hod. ranní pořádají výlet. Pochybujeme, že by některý ze členů do té chvíle jako katolický křesťan mohl býti mši sv. přítomen a zároveň o $\frac{1}{2}$ 8 z ostatních měst pražských na Vinohrady k výletu se dostaviti. Doufáme, že páni členové kněží takovému náboženskému bosáctví se oprou. *)

* * *

Matka nezdárného syna. Co všechno matka pro syna neučiní, o tom denní listy podávají pohnutlivý příklad.

Dne 31. března byl v Praze zatčen obchodní příručí Karel Holub. Tentýž vychován byl velmi pečlivě. Jeho matka, ač dosti trpce hájila své živobyti, starala se vzorně o svého syna, jen aby mu uchystala příjemnou budoucnost, „aby nemusil dít“ jako ona. Poslední dobou posluhovala u rady vrchního zemského soudu ve výslužbě pana M. na Štěpánské ulici. Do bytu pana rady měl ovšem i Holub přístup. Před krátkou dobou použil vhodné příležitosti, když byl v bytu samotén, vypáčil zásuvku psacího stolku a ukradl panu radovi 160 zl. a 20korunovou zlatou minci. S lupem odjel do Vídně, kde peníze ve veselé společnosti záhy prohýřil. Když krádež přišla na jevo, chtěla matka nezdárného syna před světskou hanbou zachrániti. Měla spořitelni knížku na 190 zl., kterýžto peníz za celou řadu let své lopotné a namáhavé práce si ušetřila. Běžela hned do spořitelny, aby tento obnos vyzvedla a škodu panu vrchnímu radovi nahradila. Jaké bylo její zděšení, když jí úředník oznámil, že na spořitelni knížku bylo vyzvednuto jednou 150 zl. a dvakrát po 20 zl., tak že má ve spořitelně jen ještě několik krejcarů. Ubohá žena pozbyla vědomí a klesla k zemi. Dlouho to trvalo, než ji vzkřísili. Trpce naříkajíc odebrala se zdrcena domů. Také tyto peníze nezdárný syn do krejcaru utratil. Poněvadž jej nemohla zachrániti, byl nezdárník, jak již uvedeno, zatčen a dodán trestnímu soudu do vyšetřovací vazby.

*) S potěšením konstatujeme, že následkem důrazného se opření se strany kat. kněze a člena spolku, s výletu o veliký sváteční den sešlo. Red.

I milionáři se vraždí. Že peníze nejsou na světě vším, nejlíp vysvítá z toho, že milionář dr. Friedrich Sinigaglia, žid, a bankéř v Modeně — v Itálii — vrhl se do kanálu, kdež se i utopil. V klobouku vedle na břehu našli lístek, v němž oznamuje, že si bere život dobrovolně, protože se mu stýskalo po mamince.

* * *

45 kavalírů obviněno pro falešnou hru, podvod a svádění a sice v pruském Slezsku. Kavalíři, totiž ti, u nichž koně, psi a karban bývají hlavní věci, scházivali se po honitbě a dostizích ku karbanu, při němž dle tajné úmluvy své spoluhráče způsobem podvodným obehrávali. Tak prohrál jeden hanoveránský šlechtic 27.000 mark a na mnoho tisíc ve směnkách. Obehraný o tom podal udání státnímu zástupci.

* * *

Celá rodina náležela řádům a sice rodina Bietova ve Francii o 9 dětech: třech dcerách a šesti synech. Všickni stali se členy řádů misionářských, bratři podstoupili mezi pohany smrt mučednickou a pět sester zemřely jako milosrdné sestry v nemocnicích na nakažlivé nemoce. Zbyli již dva: bratr a sestra. Prvější msgr. Biet vrátil se právě z Tibetu — ve střední Asii, byv tam 28 let biskupem misionářů. Po mnohých přestálých útrapách byl na konec takorůz ubit bambusovými holemi. Vrátil se do své vlasti, aby se vyléčil a poněkud si odpočinul.

* * *

Slova sv. Otce Lva XIII. rozeznávají se po všem světě za pomoci fonografu. Noviny nedávno přinesly zprávu, že se svolením sv. Otce zařízen byl ve Vatikáně fonograf. Edisonův fonograf obsahuje pozdrav † kardinála Manninga, začínající: Beatissime Pater, svatý Otče; pak rozmluvu kardinála Gibbonsa a státníka Gladstona. Svatý Otec připravil si latinský pozdrav a požehnání k otevření výstavy v Chicagu. Jasným a zřetelným hlasem četl po 10 minut řeč svoji do fonografu. Nový prezident americký pan Cleveland zaslal též pozdrav sv. Otcovi po fonografu. Kdož by se byl kdy nadál, že hlas nejvyššího pastýře budou slyšeti ovečky až v Americe. Jaký to pokrok, za nějž Pánu Bohu nemůžeme dosti děkovati. Každý nový vynález nechť slouží pravdě křesťanské. Záleží jen na nás křesťanech, abychom vynálezů těch příhodně využítkovati uměli. Kterak velikou pomoc bude misionářům po celém světě rozeslaným poskytovati slovo sv. Otce za pomoci fonografů a telefonů!

Listárna administrace.

Poněvadž nedorozumění stále se opakuje, sdělujeme opět, jak v čele listu uvedeno, že na „Obranu víry“ s přílohou „Kalendáře pro živé a mrtvé duše“ předplácí se celoročně **3 zl.** — bez přílohy **2 zl.**

Obsah „Obrany víry“:

Pojďme za Ním! Z Henryka Sienkiewiče převedl Petr Kopal. (Pokračování.) — Sociální činnost katolické církve. — Pro víru Kristovu. (Obrázky z katolických missií.) Podává Fr. P. Kozák. — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5 a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici. kamž předplatne budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Pojďme za Ním!

Z Henryka Sienkiewiče převedl Petr Kopal.

(Dokončení.)

Nazarejského po vynesení ortele nic nemohlo více spasiti — a i na ni rozsudek smrti byl vyřčen jakousi nadzemskou mocí. Stejný osud táhl Antea k němu. Cítila se s ním spojenou sesterstvím smrti. Leč On kráčel na kříž s vírou v posmrtné jitro, ona víry té dosud neměla, ale přišla ji čerpat z pohledu na něho.

Zatím z dále rozléhala se řava. Bylo slyšeti lomoz zbraní, ba již i těžké kroky legionistův. Zástupové se rozstupovali a oddělení vojáků bralo se pochodem blízko její nosidel, a uprostřed — spatřila tři kříže, jež jako by samy vzhůru postupovaly, neboť shrbených postav pod nimi nebylo takofka ani viděti. Oči její pátraly po Nazarejském — tváře dvou krajních měly výraz obyčejných lotrů, tváře to zavilé, pochmurné, tvář takovou Nazarejský míti nemohl. A ten uprostřed co nesl kříž, byl ne mladý již venkovan v oděvu selském, jež bezpochyby žoldněři přinutili k nesení kříže. — Aj, tam hned za ním kráčí kdosi mezi dvěma žoldněři — — pozvedla se vši silou — to je On! — pravil jí vnitřní hlas. Kráčel s purpurovým pláštěm, přehozeným přes ramena, s trnovou korunou na hlavě, z pod ní vytékaly polostydlé krůpěje krve. Některé stékaly smíšené s potem po tvářích a některé jako šípkové jahůdky zaschly mu kolem skrání. Bledý byl, postupuje zvolna chvějným zeslabeným krokem. Bral se uprostřed rouhajícího se tlumu, zabrán v jakési zászvetové myšlénky, jako by již odtržen byl od země, jakoby již nedbal na ty pokřiky nenávisti, anebo spíše, jako by nad míru lidského odpouštění všem odpouštěl, jako by nad míru lidské lítosti lítostivým byl; duch její viděl duši jeho povznášeti se v nekonečnosti nade vši zlobu lidskou, vždyť byl tolik tichý, sladký a ovšem při zlobě tolik ohromně též smutný.

— Ty jsi pravda! — zašeptala Antea chvějícími rty.

Zástupové přecházeli těsně vedle nosidel. Ba na chvílku se i pozastavili, protože žoldněři v předu nemohli ihned tlačíci se lid z cesty odehnati. Nyní viděla Antea Nazarejského na několik kroků před sebou; viděla, jak lehký vítr zahrával si s jeho vlasy, viděla červený odlesk pláště na ubledlé, divuhodné tváři. A tisknoucí se luza odvažovala se až k němu, s pěsmi

zafatými a zraky výbrůžnými, tak že žoldnéři zbraněmi svými utvořili kolem něho jakousi ohradu. A nemohouce na něho, potřásali bradami a cenili zuby z úst vztekem rozpěněných. Nemohouce mu více ubližovati, zahrnovali jej chruplavými nadávkami.

A On? — Pohléděl na okamžik stranou, jakoby se tázati chtěl: co jsem vám učinil? — avšak ihned zrak svůj obrátil k nebesům a modle se odpouštěl.

— Anteo, Anteo! — zvolal v té chvíli Cinna.

Avšak Antea jej neslyšela. V její očích zatřpytly se slze, jež jako drahé cenné perly kanuly jí po tvářích. Zapomenula na všecku chorobu, zapomenula, že již po kolik dní z nosidel ani neslezla, ale nyní najednou nazvedla se a na polo jako pominuta žalem, lítostí a rozhořčením nad slepou záští, jala se trhati hyacinty vedle nosidel a květ jabloně nad hlavou a házeti Nazarejskému k nohoun.

Na chvílku nastalo utišení. Luza bezděčně pohlédla na vznešenou Římanku, jež způsobem takovým vzdávala odsouzenému čest. On povznesl oči na její ubledlou, chorou tvář a ústa jeho se pohnula, jako by jí blahoslavila.

Antea sklesla nazpět do nosidel, cítila, že na ni splývá celé moře světla, dobrotivosti, milosrdenství, útěchy, naděje, štěstí — slovem moře blaženosti.

— Ty jsi pravda! — zvolala opětně.

A z její útrob nová vlna slz zalila jí oči.

Mezi tím Nazarejský byl postrkován až na několik kroků před vykopané jámy pro kříže. Antea s manželem vzdálena byla od místa ukřižování na padesát kroků. Že však místo ukřižování bylo vyvýšené, mohla viděti vše, co se dělo.

Tu legionisti hroty svých mečů zaháněli luzu, aby nepřekážela popravě. Nejdříve přivazováni byli dva lotři na kříže. Třetí kříž stál uprostřed s bílou tabulkou na vrcholi. Když žoldnéři přistupovali k Nazarejskému, chtěje ho svlékati, jala se luza posměšně řvati:

— Král, král, nedej se králi, kde máš své vojsko? —

A mezi chropotným křikem ozýval se smích a v okamžiku otrásal se vzduch pustým chechtotem luzy, odrážaje se příšerně od okolních skal. V tom již roztahovali mu ruce, aby je hřeby přibíjeli na kříž.

A tu najednou zrovna u nosidel člověk jakýsi v oděvu chudšasa vrhl se na zem a hrabaje si na hlavu kamení a hlínu, jal se křičeti hlasem žalostivým daleko slyšitelným:

— Byl jsem malomocným a on uzdravil mne, proč ho křížujete?

Tvář Antey zbledla.

— On ho uzdravil! — slyšíš Kaji? —

— Máme jíti domů? — tázal se Cinna.

— Nikoliv, zůstanu.

A Cinna v té chvíli ucítil bodnutí výčitky, že Nazarejského nepozval do svého domu, aby mu uzdravil chof!

V tom ale již ozývaly se rány kladiv, přibíjejí hřeby ruce na kříž. Bylo slyšet železo padati na železo a ostří hřebův svištělo ve dřevě. Nastalo utišení. Luza patrně chtěla uslyšeti nářek Nazarejského. Ačkoliv rány kladiv odrážely se od skal, z úst jeho neozvalo se ani jediného výkřiku bolesti. Práce katů byla dokonána. A nyní bylo slyšeti odměřené komando setníka, aby kříž byl pozveden.

Ale v okamžiku tom mračna vystupující nepozorovaně na obzor, zakryla slunce.

Okolní návrší a skály tetelíce se ve světle slunečním, najednou jakoby zhasly. Svět jakoby zasnul. Zlověstný měděný mrak rozprostíral se po celém okolí a houstnul každým okamžikem. Žhavý vítr přeletoval přes skály. Ovzduší stávalo se nesnesitelně parným.

Posupné jak noc chmury pošinovaly se jako hradné mury vzhůru ku Golgotě.

— Vraťme se, — pobízěl Cinna znovu.

— Ještě, ještě ho chci viděti! —

Cinna kázal nosidla odnésti blíže křížův. Na temném dřevě bylo vidět bělostné tělo Nazarejského, lesknoucí se stříbrovitými paprsky. Prsa jeho dmula se bolestným oddechem. Hlavu a oči ještě držel vzhůru.

V tom z útrob země ozval se rachot. Zdál se letem blesku letět od východu na západ, načež jako by zapadl do propasti, ozýval se vždy hloub a hloub a tišeji a tišeji, ale na konec zařval jako hrom, že země trásla se ve svých základech. A současně obrovský blesk jal se šlehati mředěné chmúry v jehož zálesku mihaly se krvavou září kříže, zbroje, brnění žoldneřů a tváře zevlující luzy.

Po záblesku nastalo temno. Blízko od nosidel ozývalo se lkání žen jakýchs bližících se ku křížům. Bylo něco nesmírně tklivého ve lkání tom za všeobecného ticha.

Sem a tam bylo slyšeti žalostné hlasy:

Ojah! oj lanu! — nevím, nevím, zdaž neukřížovali spravedlivého.

— Který dával svědectví pravdě! — Ojah!

— Který křísil mrtvé. Ojah!

— Běda ti Jerusaleme! —

— Hu, země se třese! Byl spáchán hrozný zločin! —

A druhý větší ještě záblesk rozletěl se po obzoru a v něm bylo viděti jakési ohnivě bytosti. Hlasy všech ztichly i nářek dvou ukřížovaných ztichl, jakoby v očekávání věcí příštích. Divoký víchř zerval se náhle silou obrovskou, jakoby rázem chtěl všecko s povrchu země smetati.

— Země se třese! — ozýval se pláč lidu.

A mnozí dávali se na útěk, mnozí ale chouleli se k zemi, majíce se zde u větší jistotě, nežli pod střechou, jež se jim nad hlavami mohla sbořiti. Mraky na obzoru začaly rudnouti. Víchř míchal chmurami a trhal je jako vetché hadry.

Dělalo se jasno, temný strop mračen nad hlavami roztrhl se ve dvě. Nad rozsedlinou skalní jakoby rozplynul se veletok slunečného světla, v němž zaleskla se bledá tvář Ukřížovaného a jeho zsinálé rty. Hlava jeho sklonila se na prsa. — —

— Zemřel! — zašeptala Antea.

— Zemřel, — posvědčil Cinna.

— Zdali vstane z mrtvých? — tázala se Antea hlasem rozechvěným.

— Sestup s kříže! — sestup s kříže! — bylo slyšeti posupné křiky.

— Sestup! — opakoval Cinna, uzdrav mi moji ženu a vezmi si za to duši moji! —

Vyjasňovalo se. Okolní pohoří byla sice ještě v mlhách, ale nad Golgotou bylo jasno zúplna. Antoninova věž leskla se ve slunci jako zářný maják. Vzduch osvěžil se a po třpytných lučínách vesele poletovaly vlaštovky. Cinna dal rozkaz k návratu. Když byly již blízko bytu, Antea prohodila radostně: Hekata dnes nepřišla.

VIII.

Vidění neukazovalo se ani dne druhého. Antea jevila neobvyklou živost, snad i proto, že z Alexandrie přichvátal Tymon, otec, který postrašený zprávami od Cinny, chtěl ještě naposledy spatřiti svoji dceru!

Cinna spatřiv Anteu čilejší, začal opět doufati — ovšem jen slabě. Kdyby alespoň neukázalo na druhý a na třetí den! Když se shledala s otcem, započala s ním ihned rozmluvu o Nazarejském. Tymon všecek udiven naslouchal a přemítal. Vyptával se podrobně na učení jeho.

Čítala se všeobecně zdravější i něco silnější a kdy poledne přišlo i šťastně — minulo, v její očích zableskla se naděje.

— Zapiš mi dnešní den, — pravila k manželi několikráté — zaznamenej mi ho jako šťastný.

Povětrí venku bylo naproti tomu neveselé. Pršelo od rána nejdříve hojně, potom slaběji, jako by déšť z mlhovitých mraků krupějami se cedil. Teprv k večeru opět nebe se povyjasnilo a slunce objevilo se jako veliká purpurová koule. Den na to byl opět jasnější. Antea kázala se vynésti pod zamilovanou pistácií na výšinu, odkud měla rozhled na tři golgotské kříže. Cinna i Tymon od ní neodstupovali ani krokem. Sledovali každé její hnutí. V celém její se chování jevil se jakýsi nepokoj, jakoby něčeho neobyčejného se nadála, tedy nikoliv toho vidění. Oči její zářily blažené a tváře pokryly se lehkým rúmencem. Cinna opravdu myslel již, že Antea může býti uzdravena, ale po chvíli týraly jej pochybnosti, že by to mohl býti přece jen jakýsi radostný zákmit před smrtí. Pátral ve zracích Tymona, kdež zdálo se mu, že vidí a cítí totéž jako on. A zatím poledne, doba to mučivého vidění se blížila.

I seděli pohroužení v jakési dumání. Antea hověla si na nosítkách s hlavou o purpurový polštářík podepranou. Oddychovala volně ve svěžím poledním, od deště ochlazeném vzduchu. Kromě toho přinášel jemný zefír od západu z moře jemný chládek. Za to odpoledne úpal stával se větší. Z nardových po skalách roztroušených keříků vanula opojná vůně nardy. Nad hlávkami anemonek vesele poletovali motýli. Vesele ještěrky vyskakovaly ze skalních šterbin a hřály se na slunci. Antea byla jim přivyklá a proto ráda je viděla těkati okolo nosítek.

Svět celý zdál se dřímati ve spokojeném klidu a v lahodném vzduchu.

Antea přimknula oči, jakoby na ně skláněl se lehký sen. Bylo ticho, toliko lehké oddechy Antey bylo slyšeti.

Náhle jakoby se probudila. Otevřela oči a promluvila:

— Cinno, podej mi ruku.

Cinna se ulekl. Nemyslel jinak, než že vidění na ni přichází.

— Vidiš-li drahý, — pravila — jak tam z daleka světlo sbírá se a spojuje v povětří, jak se tetelí, blyská a blíží se ke mně?

— Anteo, nehleď tam! —

Ále ku podivu, na její očích nebylo ani nejmenšího zaleknutí. Ústa se jí pootevřela, oči hleděly stále šířeji — na rtech jevil se blažený úsměv, — jakási nesmírná radost rozjasňovala její tvář.

— Sloup světla blíží se ke mně — mluvila jako u vyjevení — Vidím ho — zvolala silným hlasem — vidím Nazarejského. — Ó — usmívá se na mne — — ó kterak je sladký — kterak milostivý. — Ruce přibité zvedá jak matka ke mně — Cinno — Cinno — otče — pohleď, on nese mi zdraví, nese vysvobození — potahuje k sobě — pojďme za Ním! — Sklesla a duši vypustila s blaženým úsměvem.

— Pojďme za Ním, — opakovali oba muži, k zesnulé se nakloníce.

* * *

O něco později, k samému večeru, po kamenné stezce, blížil se k nim Pilát. Bylo na něm z daleka viděti, že nese jakousi novinu. Přicházel krokem rychlým. A když přiblížil se asi na padesát kroků, zvolal utíraje si z čela pot: Pomyslete si, s jakou mi dnes ráno vojáci novinou přišli: Vstal z mrtvých, hrob je prázdný!

Protestantismus před soudnou stolicí rozumu.

Podává Vinc. Drbohlav. *)

Protestanté se rozpadají na mnoho odvětví. Všecky mají však ten společný princip, že dal Bůh všem lidem biblické knihy, aby svobodným badáním poznali s jistotou jich náboženskou pravdu t. j. poznali, čemu mají věřiti a co vyznávat; oni tvrdí, že za tím účelem inspiroval spisovatele těch knih, a že těm, kteří je čtou, poskytuje přispění svého ducha.

Princip tento obsahuje v sobě mnoho odporů.

I. Odpory odtud, že není možno toho principu použití.

1. Každý rozumný člověk uzná bez odporu následující větu: jestli nekonečně moudrý Bůh ustanovil pro každého svobodu v badání, tu ji musel všem také umožniti. Neboť Bůh nemůže nic nemožného ode mne žádati.

Ale naopak je zase jisto, že po dlouhá století před vynalezením knihtiskářství, bylo toto badání nesmírnému počtu lidstva fysicky nemožným, jednak že bylo málo biblických manuskriptů po ruce, jednak že znalost ve čtení byla spoře rozšířena a konečně, že i mezi těmi, kteří čísti dovedli a biblické manuskripty měli, byli přemnozí, kteří opět prařečí, v níz byly biblické knihy sepsány, nerozuměli. Tak si nemohli i tito žádného úsudku o správnosti překladu utvoriti a kdo si asi z bible dal předčítati, nemohl kontrolovati, zdali předčítatel četl tak, jak to v knize stálo. První odpor.

2. Jasnó je, že musím svobodného badání rozumně užívati. Následovně je první mou věcí prozkoumati autentičnost biblických spisů, zdali zasluhují z tohoto stanoviska důvěru.

Nechci říci, že rozluštění této vědecké otázky by lidskou silu převyšovalo, ale na jisto silu převelikého počtu lidí převyšuje. A tato ohromná většina se nemůže ani na autoritu učenců odvolati neboť tito učenci nikdy v tom ohledu nebyli sjednoceni. Ba i kdyby se chtěl o některou autoritu opřiti, tu by právě principem svobodného pohrdnul. Neboť svobodné badání není nic jiného, než zřeknutí se autority. Druhý odpor.

3. Ale dejme tomu, že by autenticita svatých knih byla jistá jak pro mne, tak pro většinu lidí, pak bych musil zkoumati dále, zdali nás tyto knihy ve své autentické podstatě došly, zdali během mnohých století nebyly porušeny, nebo vymyšlenými přidavky znešvařeny.

Otázka tato je dnes docela nerozluštitelná. Třetí odpor.

4. A kdyby i tato otázka docela jistě byla rozluštěna, tu bych se ocitnul opět před novou: musel bych totiž zkoumati, zdali vskutku tyto knihy jsou Bohem inspirovány. Neboť kdyby to jistě nebylo, co by mi záleželo na jich autenticitě a neporušitelnosti?

Ale já nemám žádného bezpečného prostředku, k poznání božské inspirace a jiní lidé rovněž ne. Neboť kdybych jim bez jakékoli poznámky ku př. jednu ze 4 knih o Následování Krista Vysokou píseň podal s otázkou která z nich je inspirována, všickni bez rozmýšlení by se vyslovili ve prospěch první. Čtvrtý odpor.

5. Zřejmě bylo by samo sebou možno, aby byly jistě částky svatých knih ku př. co se týká učení, inspirovány, jini naopak ku př. historické nikoliv.

Ale právě tak jisto je, že nemám žádného neomylného znamení k vyzkoumání, co je inspirováno a co není. Pátý odpor.

*) Ze spisu: Der kath. Glaube vor dem Richterstuhle der Vernunft v. E. Barthe. Kirchheim. Mainz 1882.

6. I kdybych konečně autentičnost, neporušenost a inspiraci svatého písma předpokládal, nemohl bych si ještě pro sebe věroučné a mravoučné zásady vyhledati, neboť je jasno, že ohledně jednohokaždého případu bych musel různá místa v rozličných knihách starého a nového zákona pospolu porovnat, aby se potom pravý smysl uhadl. Já musím rozeznávat, co se má bráti tropicky, co doslovně, co je přísným předpisem, co doporučením, co radou.

Ale jisto je, že nejsem k této práci schopen, a i kdybych byl, za to jistě ne, nesmírný počet lidí. Šestý odpor.

II. Odpory z původu a z následků svobodného bádání.

1. Bez odporu bylo by to Boha nedůstojno, chtěl-li by zvoliti muže, aby Církev od apoštolů založenou k jejímu čistému učení a původní svatosti nazpět přivedli, jichž život a charakter by stály v příkrém odporu s apoštol-skými a kteří mimo to by všeho božského pověření postrádali a učení své by žádným nadpřirozeným skutkem neosvědčili.

Nyní je historicky a autentickými zprávami o Lutherovi a Kalvínovi, kteří přece od Boha rozkaz obdrželi, svobodné bádání za základ své reformy hlásati, nepopíratelně jisto, že jeden byl přítelem hodování a jiných smyslných požitků, že mimo to byl pln osobní, bezmezně vysokomyšlnosti; kdežto druhý byl sice méně rozkošnický, méně osobivý, za to však ponurý a dráždivý, k tomu zlomyslný, trpký, drsný, naproti svým společníkům nepřístupný, až ku krutosti nesnášenlivý, proti všem, kteří se mu odvážili odporovati, despotický; a při tom oba kázali o bezúčelnosti dobrých skutků, a věru, jich život ospravedlňoval nemravnosť tohoto maximu.

A na druhé straně jest rovněž jisto, že poslání své žádným zázrakem nepotvrdili, a že jich nejvřeější přívrženci jim toto nadokázané svědectví božského poslání nikdy nepřiznali. Sedmý odpor.

2. Pochopitelně je ten princip nepravý, jehož původcové z téhož bezprostředně a logicky závěrku učinili, kterou se lidská svoboda, jakož i princip sám opět popírá.

Nyní je však jisto, že podle Lutera je svobodné bádání bezpodmínečně chimerou. Neboť děje se podle něho vše, co činíme, vůlí Boží, která skutky naše činí nutnými a nezměnitelnými. Podle Kalvína, jehož nejvěrnější a nej-slavnější žák Beza učení jeho potvrdil a dále rozvinul, působí vůle Boží nutnosť všech věcí a zlí nemohou se vyhnouti nutnosti, aby nehrěšili, neboť toto spočívá na božském nařízení, to však přece zničuje princip svobodného bádání ze základu. Neboť jak může člověk volně bádati, není-li svoboden? Osmý odpor.

3. Pakli že duch Boží poskytuje čtenářům svatého písma své pomoci k jistému objasnění jeho smyslu, potom je jasno, že musí jeden pojatai bibli tak jako druhý, neboť si duch Boží odporovati nemůže. Ve skutečnosti je tomu však právě naopak.

Mnohá místa a to nej důležitější v bibli si přemnoží lidé, kteří dobré víry jsou, rozličně, ano docela protivným způsobem vykládají. Devátý odpor.

4. Nekonečně pravý Bůh musel přece, aby lidí naučil s jistotou náboženskou pravdu poznati, zajisté prostředek vyvoliti, který by je chránil před bludem, nejméně však ten prostředek, který by byl pramenem protiv nepřemožitelným.

Nyní však je jisto, že od povstání protestantismu nespůsobilo svobodné bádání v základních pravdách nic jiného, než rozkoly.

Vytryskly z něho nerozluštitelné pochybnosti, které každým dnem přibývají, takže sama ta dogmata, která původcové tohoto systému ještě co nejrozhodněji bránili, jako: Trojice, božství Kristovo, potřeba křtu, věčné tresty, jsou mnohými přívrženci tohoto učení popřena, nebo za nedokázána považována. Desátý odpor,

5. Nekonečně svatý Bůh musel by mimo to vyvoliti prostředek k uvarování mravního poblouzení právě tak, jako k uvarování bludu v učení.

Ale je přece jasno, že domněle zvolený prostředek nehodí se k jednomu právě tak, jako ke druhému.

Jako si člověk bibli ve věcech víry diametrálně naproti vykládá, totéž koná i v mravním ohledu. A skutečně vyvodili z bible hanebné nemravnosti, jakoby je Bůh poručil, nebo dovolil. Důkaz o tom nám poskytuje protestantská sekta Mormonův, jejíž nauky a mravy musí každého slušného člověka pobouřiti. Jedenáctý odpor.

6. I to jest také jasné, že Bůh, který ve svém myšlení a chtění jest jediný a nezměnitelný, nemohl vyvoliti prostředek, aby to znatelným učinil, co dle své bytosti přináší rozkoly a změny.

Svobodné bádání jest však tak na rozkoly a měnící se názory bohato, že Vinet, vynikající, švýcarský kazatel protestantský učinil velmi charakteristické přiznání: vidíme v bibli, děl, co chceme, tak že v skutku má každý svou bibli a ze svého textu vyvádí protibiblické bludy. Všickni ptáci ve vzduchu, od nočního ptáka až k orlu, miláčku slunce, mají svá hnízda ve větvích tohoto obrovského stromu. Dvanáctý odpor.

7. Není možno, aby mi dal Bůh právo měniti své náboženské uznání. Jestliže mi však Bůh poskytl schopnost svobodného bádání, tu je právě tak jisto, že mi dal také právo, dnes ku př. s luterány věřiti ve skutečnou přítomnost Ježíše Krista v Eucharistii a zítra s kalvinisty tvrditi, že tomu se obrazně má rozuměti; on by mě tedy ponechal potom veškerému viklání nejistého rozumu a neustálé fantasii, aniž by mi poskytl jeden důkaz pro svou pomoc ohledně toho neb onoho výkladu sv. písma. Trináctý odpor.

8. Mocí svobodného bádání mohu nade vši pochybnost uvěřiti v Božství Kristovo a následovně i v neklamnost jeho zaslíbení.

Zároveň však mohl bych se domnívati, že tato zaslíbení nejsou neklamna. Neboť on sice slavně Církvi své slíbil, že brány pekelné jí nepřemohou a že s ní bude až do konce světa, ale po smrti sv. apoštolů bylo as toto zaslíbení porušeno; peklo zmohlo poněkud Církve a Ježíš asi dlouhá staletí při ní nebyl, až konečně v 16. století protestantští reformatoři vystoupili. Čtrnáctý odpor.

9. Bůh nemohl dáti lidem logické právo, aby za nic náboženství, které jim zjevil, vykládali.

Pakliže však pochází princip svobodného bádání od Boha, potom je jisto, že jim toto právo dal. Neboť mocí tohoto principu mohou logicky za sebou autentičnost, integritu, inspiraci a smysl sv. písma v pochybnost vzíti; následovně i ohledně všech těchto bodů v ní trvati, pakli jim svobodné bádání neposkytuje dostatečného vysvětlení; následovně mohou i veškeré božské Zjevení za nicotné prohlásiti. Patnáctý odpor.

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Sv. Anežka. Oslavuji Tě, Pane, můj králi, a zvelebuji Tě, ó Bože, Spasiteli můj! Vžívám jméno Tvé, neboť Ty's byl pomocník a ochránce můj a zachoval jsi tělo mé od poskvrny“!

Tak volá vždy 21. ledna Církve sv. v posvátných hodinkách ústy všech svých kněží, řeholníků a řeholnic.

Dobylaf si tato světice nejněžnější sympatie u všech národův i u rozkolnických Rusův.

„Sto let po její mučednické smrti, píše sv. Ambrož, jásají v úžasu římské panny nad hrdinstvím této sv. panny či lépe panenky; a my čtouce její důkladně nám zachovaný životopis, nevíme, čemu se máme více obdivovati: zdali spanilé její dětinnosti, aneb panenské nevinnosti, či její mužné udatnosti“?

Anežka pocházela ze vznešeného rodu šlechty římské a již co dítě zářila andělskou nevinností a čistotou.

Když jí ještě dívence 13leté nabízen výhodný sňatek, uměla jej zamítnouti chválou panenství a šlechtictví, jakého nabývá nevěsta Kristova.

„Odstup ode mne — ty potravo smrti, neboť já si již jiného vyvolila ženicha. Ten mne báječnými dary zahrnul: šiji mou drahokami ozdobil a sponkami moje rámě spoutal a v ouška má drabocenné zavěsil perly. Svě šlechtictví vtiskl v mou tvář, abych nikomu jinému nenáležela než Jemu. — Mléko a med ssála, jsem z úst Jeho a Jeho krví zrůměly tváře mé. Krista jedině milovati chci. jehož Máti Pannou, jehož Otec ženy nezná. Když Jeho miluji, čista jsem; Jeho kdy obejmú, ctna zůstanu. Tomu jsem zasnoubena. Jemuž andělé slouží. Jehožto kráse obdivuji se slunce a měsíc“.

Tak se hájila, takovou se honosila výsadou nevěsta Kristova. A přece nic na ten ideál panenství nedal smyslný soudce. Chlípna žádost nemohla snéstí takového panenství — odvedli ji do hamejsu. Ale tam andělskou mocí zachráněna čistota Anežčina, nedotknutelnou zůstalo její panenství. Vedena na hranici, než oheň její žeháním uhasen.

Konečně vedou ji na popravu — má býti štata mečem. Všichni pláčou: 13leté děvče má býti popraveno, vždyť ani ocel meče nemá hrubě kam títí. vždyť pouta železná padají samy, jak útlounek má dívka ta údy.

„Co otálíš, katané. Ten ať mně má, kdo si mne dříve vyvolil! Ať zahyne to tělo, jež by milovati chtěly oči mi protivné“.

A tak ulitla hlavinka tohoto obětního berouška, ovečky spěchající za beránkem dne 21. ledna 304. Pochována v katakombách.

Sv. Anežka má ještě jednu svůj svátek dne 28. ledna, kdy totiž po osmi dnech zjevila se svým zarmouceným rodičům uprostřed zástupu panen a s beránkem na rukou, řkoucí: „Neplačte pro mne — vždyť já s těmito pannami žiju v nebi u Toho, Jehož jsem na zemi z celé duše milovala“.

Sv. Cecilie ze starého rodu šlechticů Ceciliův taktéž od útlého mládí slibem čistoty sama sebe Bohu zasvětila. O ní se praví, že „vždy nosila evangelium v srdci svém, a že dnem i noci trvala na modlitbách a svatých rozmlavách.“

Rodičové její však bez jejího vědomí slibili ji provdati za Valeriana, bohatého šlechtice.

Nicméně Cecilie večer po svatbě oznámila Valerianovi, že stojí pod stráží anděla, kterého, aby Valerian viděti mohl, odkázala na papeže Urbana, by i on stal se křesťanem.

Žádost a touha po nebeském společníku své nevěsty dovedla jej do katakomb, kdež přijal křest a uzřev téhož stal se i se svým bratrem Tiburcem křesťanem.

Oba byli pak za Marka Aurelia popraveni. Církev slaví jejich památku dne 14. dubna

Cecilie však sloužila Bohu jako včelka (apis argumentosa) a získala ještě mnoho jiných pro víru Kristovu.

To popudilo prefekta Almachia, aby i Ceciliu umučil; zkusil to po tajmu učiniti v jejím vlastním domě, kdež zkoušel ji v roztopené lázni zadusiti. když však zázračně vyvázla, zasadil jí kat do hrdla tři rány, po nichž ona teprv za tři dny, 22. listopadu r. 220, svou panenskou duši vypustila.

Sv. Anastasia taktéž Řimanka, kteréž se dostalo toho vzácného štěstí, že za vůdce po cestách duchovního života měla samého sv. Chrysogona.

Za to zkoušela veimí mnoho surovostí svého pohanského chotě Publia,

po jehož smrti odstěhovala se do Aquileje, kdež bez přestání konala skutky jak duchovního tak tělesného milosrdenství.

Dne 25. prosince 304 podstoupila mučednictví, ohněm upálena byvši. Její tělo, t. j. kosti přineseny zpět do Říma, kde v chrámu nad jejím otcovským domem vystaveném v hlavním oltáři odpočívá.

Dokud se držely v Římě tak zvané štace (služby Boží konány v Římě střídavě na rozličných místech, poněvadž rozsáhlé město vyžadovalo, aby jednou ti — podruhé onino křesťané — blíže měli do kostela, v němž by papeže viděli a jeho mši sv. obcovali), konával papež druhou ze tří mší sv. o vánocích v kostele sv. Anastasie, a proto až posud čteme v římském missálu nápis při druhé mši sv.: „Statio ad S. Anastasiam“.

Vzývá se též ve větších litaních.

Tito svatí od Jana Křtitele až do sv. Anastasie vyjmenovaní nevystihují dávno ten sbor světcův, na jejichž společnosti bychom pokochati si přáli v přítomnosti Nejsvětějšího a proto dokládá církev „a všech ostatních světcův Božích.“

Než zabanbeni, ba zdrceni citili bychom se při pohledu na tento zástup nebešťanův, kdybychom jen svými zásluhami a bez jich pomoci a přímluvy chtěli se této účasti (consortium) domoci. Proto uzavíráme prosbu tu: „abys neshlížel tak na zásluhy naše, jako spíše pamětliv byl hojných odpuštění pro Krista Pána našeho“.

„Církev“, praví papež Benedikt XIV., „ví předobře, že k dosažení věčné blaženosti zapotřebí našich zásluh; neboť na základě zásluh propůjčuje Bůh odměny věčné; avšak církev též nezapomíná, že ani zásluh bez prominutí a milosrdenství Božeho nabýti nelze; že „koruna spravedlnosti“ konečně přec jen zůstává „korunou milosrdenství“, první a poslední příčinou všech milostí“.

Ano, v nebi korunuje Bůh miláčky své milosrdenstvím a slitováním. (Žalm 102, 4).

Avšak již to jest milosrdenstvím Jeho, jestliže nám dopřáno míti i jen podílu na mučednictví svatých a světic Božích, na jich pracech a bojích, na jich útrapách a krve prolévání.

Jen utrpením a strádáním lze dosíci práva na společnost sv. apoštolův a mučedníkův, panen a vyznavačův, a záruky věčného se radování v Pánu s nimi.

Protož ve jménu těchto budoucích našich společníkův děkujeme za vše, co utrpením co navštívením Božím sluje, za nemoce a námahy, za ztráty na jmění, cti a dobrém jménu; za každou sebe menší krůpěj, již dává piti nám Pán z kalichu svého a svých svatých utrpení, volejme: O milosrdenstvích Hospodinových na věky zpívati budu! (Žalm 88, 1.) (Pokr.)

Neodvislá morálka před soudnou stolicí rozumu.

Podává Vinc. Drbohlav. *)

Přívrženci tohoto systému tvrdí, že vlastně není jiného náboženství, než morálky, nebo, že nikdo žádného náboženství nepotřebuje a že tato morálka od každého theologického, ano filosofického dogmatu je odloučena a na nich nezávislá.

Tento náhled při zevrubnějším uvažování má řádu pošetilých odporů v zápětí.

*) Z díla der kath. Glaube vor dem Richterstuhle der Vernunft v. E. Barthe. Z něm překladu: Kirchheim. Mainz 1892.

1. Tvzení, že se může člověk spokojiti s morálkou a že tato nezávisí na žádném theologickém, ani na filosofickém dogmatu, znamená docela totéž, jako kdyby se tvrdilo, že se člověk může povznést nad dogmata a dle toho, že se může přidržeti každého systému. Neboť dostačí-li morálka, má duch jeho v ostatním volnou dráhu.

Jestliže bych přijal neodvislou morálku, přijal bych zároveň také všechny odpory, které jsou v jednotlivých systémech obsaženy a které můj rozum, co nejrozhodněji, zavrhl. Tedy bych sama sebe vyvracel. První odpor. —

2. Musím uznati, že je morálka snůška předpisů, které člověku jeho povinnosti předpisují. Ale co jsou tyto předpisy bez zákona, který má je uložit? Odkud mají čerpati tyto mravní povinnosti svůj existenční základ, když mimo člověka není žádného jiného principu, který by jim za základ sloužil?

Avšak v systému neodvislé morálky musel bych přisvědčiti, že morálka stojí mimo každé theologické a filosofické dogma, následovně také mimo Boha. Tak by byla morálka zákonem bez zákonodárce, působení bez příčiny a proto neodvislá morálka dále nic jiného není, než neodvislost proti morálce. Druhý odpor.

3. Nikterak nemohu připustiti, než že zákon sankce zbavený není účinným a že neúčinný zákon nemá ceny, jakoby vůbec nebyl proklamován.

V systému neodvislé morálky musel bych každou jinou sankci mimo svědomí zavrhnouti. Kdyby se však k němu zřetel vzal bez podpory víry, bez vyšší donucovací moci, stalo by se toto ihned vrtkavým a konečně by jsouc zvykem otupeno připustilo všemožné transakce (úmluvy). Vedle toho bychom ovšem měli na ochranu veřejné morálky ještě trestní zákoník. Ale tento se může zabývatí pouze zevnějšími skutky; fantasiím člověka a všem povedeným úskokům v sobectví a v zločinech ponechal by volnou dráhu.

Kromě toho může sice zlé potrestati, ale nikdy dobré způsobiti. Jinými slovy bych tvrdil, že je mi morálka podle výhodných okolností buď zákonem nebo žádným zákonem. Třetí odpor.

4. Rozum mi dí, že se nedá na mé povinnosti nic měniti; co je dle své přirozenosti dobré, zůstane vždy dobrým a co je zlé, zlým.

Rozum mi dí, že povinnost dobře činiti a zlého se varovati jest podstatný, nechybný, nutný a absolutní princip.

Avšak v systému neodvislé morálky odňal bych povinnostem, které jej tvoří, každý absolutní podklad. On by spočíval pouze na bezděčném posouzení člověka, který si právo a povinnost sám ustálil. Potom byla by povinnost uznaným právem ode mne naproti druhému, ale kdyby toto právo moje nebylo dále uznáno, nepotřeboval bych totéž následovně i u druhého uznati

Mohl bych pominouti svou povinnost, jako jiní svou, mohl bych toho podvésti, kdo podvádí mne, toho tupiti, kdo mne tupí; mohl bych veškeré své zločiny příkladem jiných omluviti. Čtvrtý odpor.

5. Jestliže ošklivím si theoretický atheismus, který všecko ve mne zavrhne a zatracuje, jako buřičskou a očividnou pošetilosť, tak jsem právě nucen svým přesvědčením, zavrhnouti i praktický atheismus, který se neohlíží na existenci Boha, jenž žije a jedná, jakoby Bůh nebyl Stvořitelem, Zachovavatelem, absolutním pánem celého stvoření; který dává umirati člověku právě tak jako nerozumným zvířatům beze strachu a bez naděje.

Je však vskutku systém neodvislé morálky t. j. morálky, která má svůj pramen ve mně a ne v Bohu, něco jiného než praktický atheismus? Pátý odpor.

6. Pakliže jednou je jsoucnost Boha Stvořitele jako nezvratný princip připuštěna, tak z toho odvozují pro člověka nutnost vnitřního uctění Božího, která ze schopnosti duše jeho a z jeho poměru k Stvořiteli vyplývá. Z toho úsleduje dále nutnost, zevnějšího uctění Božího, která duševní pocity na

venek projevuje a bez níž by vnitřní uctění Boha velmi brzy vysýchalo a odumíralo, jak nás o tom poučuje každodenní zkušenost, a konečně z toho následuje i nutnost veřejného kultu Božího, kterou lidé společně svou víru a své náboženské pocity projevují, bez níž by i vnitřní i zevnitřní kult Boží dlouho netrval a která tak pevně na právech Boha jako Původce Dobrodince, nejvyššího Pána společností jako jednotlivců je založena, že jí všechny časy potvrdily a všickni národové o ní svědectví vydali.

Avšak v systému neodvislé morálky potlačil bych každý kult Boha, každé náboženství z té příčiny, že na žádný způsob nejsou nutny. Šestý odpor.

7. Dějiny starých pohanských národů jakož i nynějších, k nimž dosud křesťanství neproniklo, učí, že jejich morálka má oplzlosti, nedostatky a skvrny; kdežto křesťanská morálka je bez poskvrny. A jest to proto v očích mých nepopíratelným faktem, že poslední děkuje za svou dokonalost dogmatickým pravdám, které tvoří její základ, princip a pramen a s nimiž nerozlučně je spojena.

V systému neodvislé morálky musel bych tuto nad slunce jasnější pravdu popřít. Sedmý odpor.

Svatý František o trojím postavení člověka ku přírodě.

Podává Vinc. Drbohlav.

Člověk může naproti přírodě trojí postavení zaujati. Nejprve může se považovati, jak tomu chce moudrost novějších přírodozpytců za pouhý produkt přírody, za pouhou smyslnou bytost. Dle tohoto názoru rodí se člověk, aby užíval, se plemnil, umíral, setlel a potom poskytl veškeré hmotě nový příspěvek. Hlavní zásada, tohoto člověka ponižujícího názoru je: užívej života, neboť brzy umřeš.

Již Epikurovi, otcí materialistické filosofie, byla zásada tato nejvyšší moudrostí. Ale i ne — mudrci minulosti jako přítomnosti holdují této zásadě, aniž by ji do filosofického obleku zaobalili. Můžeme říci, že veškerý klassický pohanský svět, zvláště však Římané, touto moudrostí života zabynuli. Ani duše šlechetnější nemohly se zbaviti léče kultu smyslnosti. Horác, jenž částečně za hodinu ctnosti se vydává a potom opět sebe sama jako čtvernožec ze stáda Epikurova se tupí, hlásá skoro na každé stránce v klassických básních svých, onu moudrost:

Užívej života, nalévej víno, ověnci hlavu svou růžemi, zpívej, žertuj protože čeká na nás všechny zapomenutí v podavětí.

Opětným oživením klassické vždy za doby medicejské, oživil i vliv pohanství a v novějších časech více a více se rozšiřuje. Zvláště od Ludvíka XIV. až ku konci minulého století a na počátku našeho století nabyly vrchu pošetilé zásady Epikurovy a Lukreciovy a hladkými verši naviděna moudrost života Horatiova byla bezohledně prováděna.

Nyní tak všeobecně panuje bezúzdnost požitkářství jednostranným následováním pouze materiálních zájmů, že nás to děsí, aby lidstvo zhoubnému moru požitkářství nepodlehlo. Jak smutným jest takovýto moderní život v požitcích, který je žihadlem smrti drážděn! Upomíná nás na osud odsouzence, který den před popravou má právo poslední večeři vyvoliti si dle své chuti a kterou chtivě pojídá, protože následujícího dne více požívatí nemůže.

O stupeň výše, než tento zvířecí názor jest názor humanistický. V něm si je člověk vědom, že hlavně jest bytosť duševní a nad přírodu postaven, které jen podle smyslné části své náleží. Většina vzdělanců v minulosti holdovala tomuto názoru, jako i v našem čase zvláště jsou mnozí, kteří přednost dávají duševním požitkům a snahám před smyslnými a v tomto druhém postavení ku přírodě žijí.

Veliký počet básníků, myslitelů učenců a hlavně lidí vyškolенých všech tříd, žije v tomto smyslném a duševním ovzduší zdánlivě zcela spokojeně a šťastně. Fakticky se ve svém myšlení, působení a životě o Boha nestarají. Oni neupírají jeho existenci, kterou důsledky své filosofie dokazují, anebo mají o něm chatrnou představu — mají jakousi viru ze zvyku. Zkušenost učí, že z takového jediného a jednostranného pozorování toho, co je lidské, utvořený názor o přírodě je vnitřně chatrným a nedostatečným.

Kouzelný závoj, kterým obetkává poesie přírodu, umění malířovo, duševní poklady vědy, nemohou nás, ač zjemňují ducha a jeho ušlechtlejší požitky, přesvědčiti, že je příroda bez Boha více, než krásnou schránkou, něčím pomíjejícím, od čehož jsme smrtí svou oderváni. Tato všestranná pomíjející působí nám tím více bolest a zármutek, čím více duch, jako Narciss, se do přírody zamiluje. Mimo to jsme v blízkém nebezpečí, že půvab, kterým příroda duši uchvacuje, rozšíří se konečně i na tělo, takže k duševnímu požitku přidruží se smyslný.

Jak mnozí naši umělci a básníci ve svém vynášení krásy přírodní, nebo i přirozené lidské krásy prozrazují onen nečistý rys, kterým se poznává jak číhá tajně smyslnost v duševním, ano ve zbožném rouchu.

Podobně jako v oné známé lásce platonické, lze na nejlepších malbách nejznamenitějších Italů a u přemnohých nejnovějších malířů poznati osvěžení ducha s tělesností. často docela onen sladký tah záletnictví, který je přímo naproti posvátnému, jasnému, pravému umění křesťanského středověku.

Jiná pouta kuje humanistický názor o přírodě mužům vědy. Víme, co máme souditi o mnohých lékařích a přírodozpytcích, kteří postrádají náboženského vodítka v životě. Právě tak málo jako poesie a věda odporuje pouhé vzdělání privilegovaných křivci tříd nebezpečí, které strojí příroda duchu, zvláště když působí ona ve spolku s bohatstvím, krásou, ctí, sváděním.

Třetí názor je ten, který by mohl býti oproti zvířecímu, humanistickému zván božským. V tomto poznává člověk v přírodě Boha. Bohem, cílem svým je on v poznání a lásce tak přiváben, že přemáhá přírodu a ji pod nohy klade, že její požitky, její krása, její svádění nemají moci na něho.

On nežije v otroctví kreatur, neškuli aby se poutal k jedné bytosti, byť byla plná předností a dary těla a ducha neobyčejnými nadána. On v ní nemůže žádného klidu, žádného štěstí stálého, ani soujem všeho dobra naléztí, po němž srdce jeho touží. Mohlo by se zdáti, jakoby toto odvrácení od přírody, útěk před tvory, zatemňovaly majestátní přírodu a ji v pouštinu měnily — ale to jest jen klam. Ve skutečnosti nabývá ten, kdo pro Boha opouští tvory, v Bohu opět veškeré tvory a to v nejvyšší, nejčistější postavě v jich pravém významu.

Odtud pochází láska, která ze srdcí svatých ku bližním vytryskla, odtud i láska ku přírodě, která ve všech tvorech krásu a dokonalost Boha jasně poznává, jež mdlému oku Bohu odcizených básníků a umělců vždy nepochopitelnou zůstane.

Cesty milosti Boží.

Obrázek ze skutečnosti nakreslil Fr. P. Kosík.

I.

V krásném, horami ověčeném Švýcarsku, v utěšeném údolí leží ne-daleko Bernu městečko M., jehož obyvatelé jako v mnohých jiných městech této krásné země rozdělení jsou ve dva tábory, ostře často proti sobě vy-stupující. Na straně jedné zuřivě v boj jsou připraveni, jakmile jen nejmenší příležitost se naskytne. různé sekty protestantů, — v boji ovšem proti všemu, co katolického jest, až ku podivu sjednocené. Těmito utiskování brání se odhodlaně a mužně s Boží pomocí katolíci, a to katolíci rozhodní, srdnatí, kteří ni v nejmenším nedopustí víru svou tupiti, duchovní své pastýře zlehčovat, kteří statně všem úkladům a bojům svých protivníků odolávají. Zcela jinak si počínají než katolíci naši, kteří nejen že víry své nehájí před jinověrci, nýbrž i sami často víru svou, po rodičích zděděnou tupí, církve svaté neposlouchají, na ni všelikou hanu kydají, nejvyšší hlavou a kněžími pohrdají. U nás stává se nezřídka, že jinověrec napomíná katolíka, aby přece o své víře a svých duchovních hanlivě nemluvil. Jak rázní jsou katolíci ve Švýcarsku, jak bojují proti sektám t. zv. „čistého evangelia“! V boji vítězí vítězí pro sv. pravdu. A jak by neměli vítěziti, když takové pomoci se jim dostává, když útěchy a posily jim skýtá ta, která bludy, církev Kristovu hanobící, potírá, která pod svou mocnou ochranou střeží své věrná a dodává jim síly proti nepřátelům, kteří jim modlářů spílají a z úcty jejich k Panně nejsvětější posměch si tropí. Zvláštní úcty požívá zde P. Maria lúrdská, jejíž sošku neb aspoň obraz skoro v každé rodině katolické najdeš. Růzenec jest mocným poutem, které je s Pannou přesvatou poji; růzencem uctívají P. Marii, vždyť dobře vědí, že jest modlitbou, kterou Královna nebeská ctěna býti chce, kterou ona sama sv. Dominikem celému křesťanskému světu darem dala. Ó jak mocnou zbraní jest jim růzenec; kéž by také v našich krajinách zbraně této bylo častěji užíváno. —

Na obdélníkovém náměstí městečka M. jsou pestré a rozmanité budovy. Na některých obilných spatříš červeně zbarvený kalich, aby tak každému ihned do oka padl, a tak aby se poznati mohlo, jakého vyznání rodina domu toho jest. Na jiných zase ve výklenku, do zdi nad okny vytesaném, uříš sošku některého svatého, nejčastěji sošku P. Marie; snadno poznáš, že v domě bydlí rodina katolická, která víru svou tímto způsobem, nepřátelům v oči nejvíce bijícím, vyznává.

Vstupme do uhledného, asi u prostřed náměstí stojícího domku, který ve výklenku nad okny ozdoben jest krásnou soškou P. Marie lúrdské. V domě samém spatříš stěny světnic okrášlené obrazy svatých po obou stranách velkého kříže, jenž proti vchodu na stěně přibit jest, a pod nímž stojí velká socha P. Marie lúrdské. Rodina totiž tuto nejsvětější Pannu bez hříchu prvotního počatou, jak se v Lúrdách zjevila, ve veliké chová úctě, vždyť otec, hlava rodiny, nad jehož uzdravením lékaři pochybovali, ba vůbec za nemožné je považovali, na přímlovu této sv. Panny od neduhu uzdraven byl. Vděčnost svou projevovala rodina: otec, matka, synáček Karel a dceruška Anna společnou modlitbou růzence každého dne večer. Z vděčnosti k Bohu přáli si, by synáček knězem někdy se stal, a odhodlali se tedy; když Karel poslední třídu v rodném městě vychodil, a zvláště když téhož roku mu sestřička zemřela, a on zůstal rodičům jedináčkem, tu odhodlali se dáti ho na studie. V úmyslu tom utvrdili je p. učitelé a p. farář; vždyť hoch rád se učil, byl zbožný a nadaný, mohli tedy zcela jistě očekávati, že bude s dobrým prospěchem studovati.

Celé prázdniny chystala již starostlivá matička synáčkovi věci potřebné a modlívala se po denní práci k Panně přesvaté za dobrý výsledek. Ku konci prázdnin vše mu urovnali, matička se slzami ve očích vtiskla mu na čelo políbek, pokřížovala ho na čele, pokropila svěcenou vodou, políbila ještě jednou, a hle krutý osud již je od sebe oddělil. Otec jel se synáčkem ke zkoušce do Bernu. Zkoušku přijímací udělal náš Karel ze všech nejlépe; byť našel mu otec v řádné katolické rodině, s kterou byl znám, napomenul ještě Karla, by nezapomínal nikdy na modlitbu, by poslušen byl jak domácích tak i ve škole všech pánů profesorů, políbil syna a odjel k domovu; odjížděl však pln divných myšlének, se srdcem bolným, pln strachu a starostí, aby snad synáček, jehož strážil jako oka v hlavě, se mu v městě nezkažil, jak se velmi často přibáží.

A synáček po odjezdu otcově dlouho, dlouho plakal, nemohl si v cizině zvyknouti. Až mu nastalo učení, přestal mysliti na domov a věnoval se s veškerou pilí studium. Pamětliv jsa slibu, který otci učinil, žil zbožně, každý den před vyučováním chodil do kostela na mši sv. —

Den ubíhal za dnem a Karel počítal již, za kolik dní pojedě na prázdniny. Konečně dočkal se i tohoto tak milého okamžiku, kdy mohl s vysvědčením výborným rodičům se pochlubiti, své matičce v náruč padnouti, s ní po dva měsíce se těšiti.

Jako prvý tak i druhý, třetí rok uplynul mladému studentovi; rok míjel za rokem, až se najednou octl na rozhraní svého života, ve třídě poslední, po které měl vstoupiti do určitého stavu, měl se rozhodnouti pro další studie. Rodiče rádi by z něho měli kněze, chtěli, aby Bohu sloužil za dobrodiní, jehož se otci zázračným uzdravením dostalo. Karel však špatnými druhy a ve škole přednáškami profesorů ve víře zviklán, mravně zkažen, nechtěl o kněžství ani slyšeti. Chystal se k prvnímu boji v životě, jednati proti vůli dobrých rodičů, proti jejich krásnému přání. Kostelu počínal se vyhýbati, za to však s druhy zkaženými toulal se po hospodách. Štěstí pro něho bylo, že byl již ve třídě poslední a že dříve býval pilný, tak že prošel s dobrým prospěchem i poslední rok. Po skoučeném posledním roce odhodlal se studovati práva.

Co tu pláče a nářku bylo v jeho domě. Syn dělal o prázdninách rodičům hanbu, do kostela nešel, jen když otec sebou jíti ho nutil; a jakou z toho radost měli nepřátelé zbožné rodiny — protestanté. chválili Karla, že není tak hloupým jako rodiče, že dobře učinil, když přestal býti modlářem! A jinoch nezkušený dal se svést, dal se lichou chválou zaslepiti, počal poněnáhu nejen nenáviděti, nýbrž i vystupovati zjevně proti katolickým obřadům. Rodiče vidouce, že ničeho nezmobou, odhodlali se povoliti Karlovi; přestali ho vybízeti ke stavu, k němuž se povoláním necítí, domnívali se, že láskou syna překonají a tak že ho od špatné cesty odvrátí; prosili tedy a napomínali odjíždějího na studie, aby pamětliv byl, že tak žíti nemůže, že se řítí v časnou i věčnou záhubu. Ať jen pomyslí, že jednou bude musiti z tohoto světa, a pak buď bude věčně blaženým neb na věky zatraceným, jiného že na člověka nečeká. Sami umínili si obětovati růžencovou modlitbu vždy na ten úmysl, aby P. Maria nápravy Karla jim na Bohu vyprosila.

II.

V Bernu dal se Karel zapsati na fakultu právnickou. Z počátku bavilo ho sice nové učení, záhy však znechutily se mu paragrafy, ustával choditi na přednášky, přestal studovati, spolčoval se víc a více s mravně kleslými, náboženstvím pohrdajícími druhy. Navštěvoval přednášky pouze filosofické, jimiž v duchu protináboženském byl utvrzován. Vždyť na školách jak středních tak i na vysokém učení mnozí profesori jsou již zcela nevěrci, víra jest jim ničím, ve vědách svých hledají spásu, a tu se stává, že kazí útlá srdce nezkušené mládeže, podřívají blaho a spokojenost jak svých posluchačů tak rodičů jejich, kterým se synové ze studií vrací zcela zkažení, úplní ne-

věrci, ano i mezi svými rodáky nevěru šíří. Zvláště na universitách jsou otevřeny dvěře do kořán nevěře, v učení panuje svoboda, profesori mohou přednáseti posluchačům, v jakém duchu chtějí. A kolik jest na universitách profesorů, kteří by byli ještě věřícími, kteří by pravd náboženských nepopírali? Nevěra zahrzdila se a opanovala ve všech skoro zemích školy vysoké. Těžko je tedy posluchačům, v pravdách náboženských ne příliš utvrzeným, těžko jest, ba nemožno, zhoubnému vlivu odolati. V proud nevěrecký byl i náš Karel zcela stržen; — klesal víc a více. Druhové jeho přemlouvali ho tak dlouho, až povolil a slíbil, že se dá zapsati do tajného spolku, o jehož účelu dosud ani poučen nebyl. Ustanoven den a hodina, kdy Karel s druhy poprvé měl spolek onen navštívit a dáti se zapsati. V určitou hodinu chvátali druhové s Karlem po náměstí v Bernu. zaměřili na jedno z předměstí a vešli do domu, Karlovi dosud neznámému, do světničky slabým světlem osvětlené, v níž bylo pouze několik prázdných sedadel. Nade dveřmi bylo dobře viděti podivný znak, na který světlo z lampy padalo. Znak byl ze dřeva vyřezaný, byl to trojúhelník; v každém jeho rohu byla upevněna zlatá hvězda, na niž se světlo lampy odráželo. —

Seděli asi čtvrt hodiny. Karel pohlížel zvědavě na podivný onen znak. V tom vstoupil do světničky černě oblečený pán, druhové povstali, pán jednomu z nich něco našeptal, odemknul dvěře vedlejšího pokoje a vešel tam. Karel měl si dáti zavázat oči a jíti s druhy, kam ho povedou. Volky nevolky podrobil se návrhu, oči byly mu černou rouškou zavázány, a potom veden byl asi čtvrt hodiny, kudy ovšem nevěděl. Konečně řekli mu druhové: „Jsme na místě; zde budeš poučen o povinnostech člověka k vlasti, k sobě a k bližnímu“. Vyzvídali jeho názory o povinnostech těchto, a to protože chtěli zvědět, mnoho-li musí činiti, aby ho ve svá klepeta dostali, aby ho sektě zednářské získali a platným členem sekty této učinili, zároveň aby též věděli, v jakých peněžních poměrech jest. Vždyť musil sebou vzíti 100 fr. (asi 42 zl.): 55 fr. poplatek přijímací každého člena, 5 fr. na jmění základní, 8 fr. příspěvek čtvrtletní, 15 fr. na rozličné jiné výdaje. Potom sdělali mu roušku s očí, a tu viděl strašný zjev: při světle z několika kahanců ležela krvavá hlava, a slyšeti bylo děsný hlas: „Třes se a pohleď na tuto hlavu krvavou bratra našeho, který tajemství naše zradil. Buď tobě příklad tento výstrahou, abys nás snad nezradil!“ Jak hrozil se Karel tohoto zjevu a těch slov. Později ovšem poznal, že vše bylo podvod; druh jeden totiž otočil si kolem krku zkrvácenou bílou roušku, takže při temném světle kahanců bylo viděti jen krvavou jeho hlavu, kterou temné světlo činilo mrtvole podobnou; druhý pak jeho kolega změněným hlasem volal strašná ona slova. Potom vodili Karla zase delší čas sem tam a tázali se ho, chce-li se nazývati „ctihodným“. Nezbyvalo mu nic jiného v tak strašném postavení než přísvědčiti; průvodci předřikával mu tuto odpověď: „Mé oko zastírá tmavá, hustá rouška a na prsou citím kord“. A neznámý pán, nyní Karlův průvodce: „Vidíte, milý pane, tento kord znamená, že by srdce vaše bylo probodeno, kdybyste zradil spolek neb kdybyste snad od spolku odpadl; a rouška na očích značí zaslepenost člověka, který hoví vášním a jest náchylným ku nevědomosti a pověře“. Potom kladeny byly Karlovi otázky, co je nevědomost, blud, pověra, lež, vášně, mravy, zákon ctnost, čest barbarství a nepravost, ovšem ve smyslu zednářském bylo na ně odpověděno. Následovalo ještě několik divných obřadů, a Karel byl uveden do jiné světnice, — do chrámu zednářského, — v němž byl oltář a trůn. Oltář — obyčejný stůl — pokryt modrou pokrývkou při přijímání za učedníka a tovaryše, černou, když byl přijímán někdo za mistra. Na stole leželo kladivo, úhelnice, kružidlo, meč, kniha obřadní a stanovy. V pozadí byl olejový průsvitný transparent, na něm namalované kružidlo, a v jeho středu hebrejský nápis „Jehova“. Po obou stranách byly menší transparenty, z nichž na jednom bylo slunce, na druhém měsíc v úplňku. Znaky a obrazy ty znamenají, že snahou zednářů je celý svět na svou stranu přivésti, všude

své názory, svou osvětu rozšířiti. Před obrazy slibil Karel, že bude plniti vše, co spolek učedníkům ukládá, aby mohl býti brzy přijat za tovaryše. Po slibech byly mu zavázány oči, a byl veden do čekárny zpět, kde na něho čekali věrní druhové. Slavný den ten musil se nějak oslavit; pozvali ho tedy druhové sebou do hostince, kde přijíjeli na zdar nové osvětě, která všechny tváře prý v prach pokoří a dílo jejich zmaří.

Za pět měsíců měl se dostaviti zase. V určitou hodinu byl uveden do sálu, oči zase zavázány, zase různé obřady byly vykonány, a po nich musil skládati spolkovou přísahu tovaryšskou, že nikomu ani laikovi, ani učedníkovi zednářskému ničeho nevyzradí, co viděl, slyšel, co slibil a co se s ním dalo. Po přísaze položena mu byla šavle na hlavu, a on posvěcen slovy průvodce svého: „Z moci mně udělené přijímám vás, Karle, a vřaduji vás mezi zednářské tovaryše v dílně naší lože“. Potom uhodil pětkrát kladivem na čepel šavle, políbil ho, a obřad byl skončen. Byl tovaryšem spolku.

Po prázdninách měl býti přijat za mistra; tak mu bylo slíbeno, jestliže bude řádně působiti ve prospěch spolku. Prázdniny přiblížily se, ani se nenadál. (Pokrač.)

D r o b n o s t i .

Urážka na cti kostelním obrazem. Před porotou ve Lvově bude v tomto měsíci projednáván zajímavý proces, jakého snad dosud nebylo. Akademický malíř Kornel Ustjanovič jest obžalován, že dopustil se urážky na cti kostelním obrazem. Věc má se následovně. Řecko-katolická obec v Butně u Żolkiewa vystavila si nový kostel a požádala akademického malíře Kornela Ustjanova, aby jí vymaloval v kostele velký nástěnný obraz, ponechavši mu úplně volnou ruku, co se týče předmětu obrazu. Malíř provedl svoje dílo k úplné spokojenosti obce. Předmětem obrazu byli „Kající hříšníci v pekle“. Teprve později vyšlo na jevo, že „kající hříšníci v pekle“ jsou takřka podobizny vynikajících politiků polských. Tak lze prý poznat na obraze na první pohled předsedu polského klubu na říšské radě ryt. Jaworského, bývalého ministra Goluchowského a některé jiné výtečníky. Nelze popírat, že dotyčné osoby na obraze vskutku vzbuzují domněnku, že umělec schválně dal „hříšníkům v pekle“ podobu, jež nápadně připomíná ony polské výtečníky. K tomu dlužno připomenout, že malíř Ustjanovič náleží ke straně starorusinské, která se nalézá vůči Polákům ve velmi napjatém poměru a již dříve několikrát svými literárními pracemi dal na jevo svoje protipolské smýšlení. Tím spíše spatřuje se v onom kostelním obraze politická tendence a úmysl, tímto způsobem urazit polské svoje protivníky. Výrok poroty očekává se s velkým napjetím a v právnických kruzích přetřásá se horlivě otázka, náleží-li olejový obraz mezi „tiskopisy“.

Obsah „Obrany virv“

Pojďme za Ním! Z Henryka Sienkiewiče převedl Petr Kopal. (Dokončení.) — Protestantismus před soudnou stolicí rozumu. (Podává Vincenc Drbohlav — O mši svaté Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Pokračování.) Neodvislá morálka před soudnou stolicí rozumu. (Podává Vinc. Drbohlav.) — Svätý František o trojím postavení člověka ku přírodě. (Podává Vinc. Drbohlav.) Cesty milosti Boží. (Obrázek ze skutečnosti nakreslil Fr. P. Kosík.) — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA. odpovědný redaktor PETR KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Povodeň.

Z francouzského dle Emila Zóly převedl Petr Kopal.

Předmluva předkladatele.

Jméno Emila Zóly v křesťanském světě stalo se více pověstným nežli sloutným. Způsob, jakým ctnost a hřích líčí, je více úchvatný, ale zároveň, jak bychom řekli, až křiklavě názorný. A Zóla mnohem raději líčí hřích, nežli ctnost, což právě činí jej mladému lidu nebezpečným. Leč i přes to bylo by nespravedlivé, činiti mu výtku, jako by znemravňoval. Konečný dojem hrdinů a hrdinek jeho románů jest: hnus. Čtenář nejhluběji rozochvěn, často i roztrpčen odkládá jeho knihu. Romány jeho skoro vesměs vyznívají v jakýsi mravní rozklad. Ti jeho vrazi, lupiči, lakomci, cizoložníci a zhýralci všeho druhu budí ve čtenáři ošklivost; skoro z každého zakončení, jeho románů vychází na jevo všeobecný morální bankrot, vyzývající k sebevraždě. Tito jeho hrdinové nemívají ani za mák křesťanského sebezapření a křesťanské odvahy vytrhnouti se z bahna nepravosti. Zóla celý svůj románový repertoár nechává nejraději šmahem utápěti se v bahně tom, což ve čtenáři budí odpor. Nevíme, zdaž který člověk zdravé, normální povahy by měl tolik trpělivosti přečísti si všechny jeho spisy. Obyčejně po přečtení několika románů odkládá ty ostatní s nechutí. Kterak jinak by Emil Zóla působil na čtenáře, kdyby se stejnou zeniálností uměl líčiti též charaktery křesťanské! Avšak Emil Zóla nestojí na půdě křesťanské. Mnohé jeho věci s nepatrnou změnou bylo by lze převésti na půdu křesťanskou, a působily by na čtenáře velmi poučně, což platí právě o jeho „P o v o d n ě“, kterouž čtenáři s takovou pozměnou tuto podáváme.

I.

Jmenuji se Ludvík Rubié. Je mi právě sedmdesáte roků. Narodil jsem se v Jarolimově, vesnici to blízko u Tulůzu nad řekou Garonnou. Dlouho jsem se musil potykat s tvrdou zemí, abych vydobyl z ní chleba vezdejšího. Konečně dostavil se do příbytku mého blahobyť, já — ještě před měsícem byl v celé vsi nejbohatším hospodářem.

O našem domě říkali lidé, že k němu je připoutáno požehnání Boží. Ze všeho, čeho se mé ruce dotkly pučelo štěstí. Slunce zdálo se, jako

by bylo mojí sestrou a děšť jako by byl bratrem. Nepamatuji se na špatnou sklizeň. Byť i časem nebyla nejlepší, nebyla přece nikdy špatnou.

Ve statku žilo nás pohromadě celý tucet. V čele stál jsem jako statný stařec, jenž vodil své děti denně ku práci; pak tu byl můj mladší bratr Petr, jenž dlouho sloužil u vojska a zůstal starým mládencem; pak sestra Háta, jež po smrti může svého přestěhovala se ke mně. Byla to statná a veselá žena, jejíž smích rozléhal se po celé vesnici. Pak tu byl můj syn Jakub se svojí ženou Rózou a třemi děvčaty: Milkou, Veronikou a Mařenkou. Prvější byla provdána za Cypriána velikého a statného chlapíka, s nímž měla dvě maličké, jedno o dvou letech, druhému nebyl ještě rok. Druhá byla zasnoubena Kašparovi Rabutovi; a ta třetí, roztomilá to děvče, krásné, bílé, se světlými vlasy. Každý by byl hádal, že pochází z velikého města. Pak tu byla ještě stará poloslepá teta Réza, která se po celý den modlila a sedajíc v koutku dětí po celý den plísnila.

Já ji mnoho rád neměl, proto že se pořád jen modlila. K čemu to, když člověk nic zlého nedělal! Děti si z ní mnoho nedělaly. Já byl již pradědem. U stolu sedala mi sestra Háta po ruce pravé, bratr po levé, a děti tvořily polokruh, sedíce vesměs podle stáří. Nejposlednějším byl ten jedno-roční bobek, který se tužil a jedl svoji lžíci jako člověk. To ty lžíce v miskách při jídle zvonily! Jaký to byl veselý smích, jak krásně smály se ty zoubky dětí na svého děda a praděda. Já byl na svoji rodinu hrdým a radost proudila v mých žilách, kdykoliv ozývaly se zvonivé hlasy mých vnoučat: děde dej nám chleba, ale veliký krajíc, to víš děde!

Krásní to, blažení dnové!

Z našeho statku štěstí zářilo a zpívalo všemi okny.

Bratr Petr večer po práci s dětmi pořádal hry a vypravoval jim o svých bitvách z vojny.

Sestra Háta vždy v neděli dělala děvčátkům panenky. Mařenka uměla krásně zpívati, mělať hlásek jako andílek na kůru, podobajíc se spíše světicí — s těmi světlými po šíji splývajícími vlasy.

Ustanovil jsem se na tom, zvýšiti svůj dům o jedno patro, protože vdaním se Milky za Cypriana dům náš zdál se býti již těsným. Tehdy jsem se smál: až Veronika vezme si svého Kašpara, bude zapotřebí zvýšit dům zase o jedno patro — a tak pořád, až by dům náš sahal až k oblakům.

— Jen aby blesky Boží pýchu vaši nepokořily! — bylo slyšet z kouta skuhravý hlas tety. —

— Kdož pak by hned na věci takové myslil, — ubroukla se na ni sestra Háta.

— My od tebe děde nepůjdeme, — podotkla andělská Mařenka, ovinouc svoji bělostnou ruku kolem mé šíje.

Blažená jest svornost v rodině. Člověk nerad opouští dům, v němž se byl zrodil.

Letošní květen byl velmi krásný. Osení již po mnoho let neukazovalo se tolik krásné a tolik slibné jako letos. Udělal jsem si schválně se synem Jakubem obchůzku kolem polí. Naše luka rozkládala se podél řeky Garonny v nejbujnější zelení. Seno bylo na tři stopy vysoké; odtud popošli jsme výše na pole a vinice. Obilí právě vymetávalo, jedno za druhým a vinice byly v plném květu slibující nejbohatší vinobraní. Jakub smál se smíchem šťastným a položiv ruku na mé rámě pravil:

Vid' otče, letos přece budeme míti chleba a vína dosti! Vy jste musil s milým Bohem šťastně se potkati, protože zrovna nechává pršeti zlato na vaše pole.

Často též bavivali jsme se o někdejších dnech bídy, nežli jsme zbohatli. Jakub měl pravdu. Možná, že jsem některému svatému musil zvláště do oka padnouti, anebo snad samému Bohu, protože co jen jsem do ruky vzal, všechno se dařilo. I když padaly kroupy, potloukly pole sousední a

u našich jako by se zastavily. Když vinokaz požíral vinice sousedů, kolem našich jako by stála ochranná zeď.

— Nu vždyť ten milý Bůh — myslíval jsem si vždy — dělá to zcela dobře, já přece nikomu neubližuju a proto i mám za to, že štěstí toto plnou měrou si zaslужuju. — Bude-li žen letošní opět tolik vydatná, jako loni, přikoupím si opět trochu polí, abych si mohl statek bezky zaokrouhliti.

Když jsme přicházeli k domu, Róza vclala na mne z daleka: poběžte honem! Právě se nám otelila jedna kráva.

Okolo telete obskakoval celý dům. Teta Háta obracela je, zdálo se jí velikým jako slon. Sousedi přicházeli a divili se. Zvíře toto připadalo mi jako přídavek k požeňání Božimu. Musil jsem nedávno přistavěti nový chlév, v němž při mém vstoupení pozvedalo se sto hlav různého dobytka: krav, volů, ovcí, koz, koně ani nepočítaje. Prsa se mi hrdostí dmula při pohledu na tu zvěř a na všecken z ní vycházející blahobyť. Nic netěší hospodáře tolik, jako plný krávin.

— Nuže lidi, — zvolal jsem — dnes večer dopřejeme si láhev vařeného vína na to, že se nám všecko daří.

— Jako Jobovi! — zaskuhrala stará teta Réza.

Připomenutí jména toho mne zamrzelo. Považoval jsem tetu jako zlovestného sýčka. Proto i nerad jsem jí viděl v naší společnosti, kázal jsem jí donášeti jídlo do kuchyně.

Mezi tím Roza mi pošeptala, že Kašpar, zasnoubený s Veronikou přišel, aby se mnou se dorozuměl, na který den by měla býti svatba. Pozval jsem jej k obědu. Kašpar byl nejstarším synem statkáře z Moranžesu. Byl to statný chlapík něco přes dvacet let starý, všeobecně známý pro svoji obrovskou sílu. O minulém posvícení v Tulúsu porazil slavného zápasníka, zvaného: lva východu. Byl to hodný hoch se zlatým srdcem; k ženským byl velmi nasmělým. Jako panenka zarděl se vždy, kdykoliv na něho Veronika pohledla.

— Jdi Rozo a zavolej ho! — pravím. Zůstal totiž na dvoře, kdež pomáhal služkám nésti prádlo na bělidlo. Když vkročil do jídelny, Jakub obrácen ke mně pravil:

— Promluvte k němu, drahý otče. —

→ Tedy dobře, — pravím — vy mladíku přicházíte stran té svatby? —

— Ano, prosím pane otče, — odvětil až po uši se červenaje.

— I jen se neostýchejte mladíku. Jste-li s tím srozuměn, ustanovíme svatbu na den sv. Felicity, který připadá na 10. července. Dnes máme 23., nemáme do toho ani dvacet dní. Má nebožka žena jmenovala se Felicita. Ten den přinese vám štěstí. Tedy co? Jste s tím srozuměn?

— Ano, prosím, jsem, bude to šťastný den, den sv. Felicity — koktal ze sebe ženich. A na to rozpráhl svou mohutnou pravici, kterou by byl porazil vola, a podával ji mně a Jakobovi. Na to objal Rozu, kterouž nazýval svojí matkou. A tento obr s mohutnými pažemi měl Veroniku tolik rád, že při pohledu na ni zapomínal jíst a pít. Ujišťoval, že by z toho měl smrt, kdybychom mu ji odepřeli.

— Ty dnes s námi zůstaneš u oběda. — Dávejte tedy polévku a vy sedejte ke stolu, já mám hlad jako vlk. —

Toho večera bylo nás u stolu jedenácte. Kašpara posadili jsme vedle Veroniky, což na něj působilo tak, že zapomněl na dobro na svůj talíř. Chvillemi mu samým pocitem štěstí ukanula s očí veliká slza. Cyprian a Milka, kteří měli již tři leta po svatbě, usmívali se. Jakub a Roza, kteří byli již spolu na dvacátý a pátý rok, dívali se na ně vážně, chvílemi na sebe něžně pohlednouce, utírali si slzy taky. Ba já — já sám pohlížeje na snoubence, viděl jsem v nich obnovené štěstí a náš stůl připadal mi v té chvíli jako jakýsi koutek z ráje, který k nám nějak zabloudil. — Kterak nám polévka chutnala — šťastným lidem u stolu, na nějž rozlévalo se štěstí s nebe. Teta Háta smála se ustavičně a dělala na snoubence žerty. Hovor a smích stával

se vždy blučnějším, konečně hovořili a smáli se všickni najednou. Já nechal ze sklepa přinésti dvě láhve vína nejlepšího. Přijeli jsme na zdraví snoubenců, aby se jim vedlo tolik dobře jako nám, aby se nikdy nebili, aby měli hodně dětí a aby naskládali si plné pytle tolarů, atd. Potom jsme se dali do zpěvu. Kašpar zpíval písně v jihofrancouzském nářečí. Konečně musila nám zazpívat i Mařenka. A zpívala jako anděl krásně svým jemným hláskem, který nás lechtal do uší.

— A co je u vás nového? — tážou se Kašpara.

— Není právě nic nového, leda že na horách mnoho přšlo. Hospodáři obávají se povodně. —

A opravdu. Předě třemi dny přšlo po šedesát hodin bez přestání. Garonna vzrostla nemálo, my však jí důvěřovali. Dokud nevystupovala ze břehů, nebylo ničeho k obávání. Garonna byla naší dobrodějkou, ona každého roku naše luka a nivy zúrodňovala. Ona nám nosila zlato.

— Ah, nebude z toho nic, — zvolám — nebezpečí vždy zdá se větší, nežli v skutku je. Je to každého roku stejné. Řeka najednou se zvodní, dělá, jakoby všecko chtěla zatopit a zatím za noc opadáva a je tichá, jako beránek. Uvidíte milé děti, bude to jako vždycky, budeme z tobo mítí trochu smíchu. Podívejte se, nebe se vyjasňuje.

Bylo sedm hodin. Slunce zapadalo za hory. Nebe bylo temně modré, nemohlo býti večera krásnějšího. Všecko dychalo klidem. Červánky na střechách, od nichž poslední paprsky slunce se odrážely, poznenáhla hasly. Vesnice ozývala se zpěvem a smíchem. Z daleka odrážely se zvonky navracujících se stád z pastvy. Od řeky přes břehy k nám ozývalo se bučení vzrůstajících proudů. Byl to hukot tichý, hluboký, jemuž my byli zvyklí. Hvězda za hvězdou vyskakovala na obzor nebeský a celá ves poznenáhla ukládala se ku spánku. Byl to krásný den, den neskonalého blaha, den nejkrásnějších nadějí v budoucnost — v hojnou zeň, ve spojení dvou šťastných lidí. Samo nebe rozlévalo na nás hojnost svého požehnání. Ženské dlouho ještě hovořily a smály se, já již podřimoval. V tom ozvaly se křiky zoufalé:

Garonna, Garonna jde!

(Pokr.)

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Ukončení kanonu

„Skrze Něhož všecko toto Hospodine, vždy dobré tvoříš, posvěťcuješ, ožičtjuješ, žehťnáš a nám uděluješ. Skrze Něho a s Ním a v Ném jest Tobě, Bohu Otci všemohoucímu, v jednotě Ducha svatého, všeliká čest a sláva po všecky věky věkův. Amen.“

Řkouc tato slova Církev nad nejsvětějšíma způsobama zachovává prastarý zvyk, kdy na oltáři umístěny byly kromě Těla Páně a nejsv. krve — jiné plodiny, dobra to země, jež najednou (všecko toto) žehnány byly.

Křesťané v prvních dobách častěji než nyní dávali si žehnat rozličně potraviny.

Na bílou sobotu svěceno kromě vody mléko a med.

Na slavnost na nebevstoupení Páně nové fazole.

Na sv. Jakuba ovoce; na sv. Sixta první hrozny. *)

---

*) Snad z té příčiny i v Čechách světi se na sv. Vavřince třetí den po sv. Sixtu hrozný řežábové.

Na sv. Hátu světíval se chléb, olej a vosk. *)

Neměla z počátku Církev sv. tolik chrámů jako nyní, tudíž ani tolik oltářův — dokonce považíme-li, že každý chrám (basilika) měl jen jeden jediný oltář a sice asi tam, kde nyní mříž čili zábradlí, kolem něhož nyní lid ku sv. přijímání přistupuje.

Oltář ten v původní Církvi byl zcela jednoduchý podoben stolu, na němž stál obraz beránka dle zjevení sv. Jana. Ostatně kromě svícňův a kříže nic nezdobilo oltář, jenž byl tak postaven, že z předu i ze zadu se mohlo k němu.

V zadu měl biskup (papež) svůj trůn a kolem na pravo i v levo byla sedadla pro kněze a jáhny.

Biskup či sloužící kněz byl obrácen tváří k lidu, jako až posud papež ten zvyk zachovává, když slouží na hlavním oltáři u sv. Petra. (Viz zprávy o jubileu sv. Otce.)

Knězi sami málo kdy sloužili mši sv. o sobě, nýbrž spojenými hlasy v presbytérii konsekrovali (přeměňovali) zároveň s biskupem, jakž se až posud děje, kdy noví kněží se světí.

Ku konci VIII. století rozmnožil se počet oltářův a tudíž i mše sv. častěji sloužena než jindy, kdy jen při zvláštních příležitostech slavena sv. tajemství.

Čím více obětováno mši sv., tím méně přinášeny plodiny ku posvěcení.

Církev sv. však nicméně zachovala slova i žehnání až po dnešní den. Nejlepší to důkaz, jak svatým a nedotknutelným jest kanon mše svaté.

Nicméně vztahují se ta slova „všecko to dobré“ nejlépe na obětní dary chleba a vína, v nichž jest Pán a Původce všeho dobra přítomen.

Neboť skrze Něho (Krista) tvoří Bůh Otec všecko dobro bez přestání.

„Otec můj až dosavad dělá i já dělám“. (Jan 5, 17.)

„A všecko skrze Slovo učiněny jsou, a bez Něho nic není učiněno, co učiněno jest“. (Jan 1, 3.)

Skrze Krista stal se chléb a víno; skrze Krista stal se chléb Tělem a víno krví Jeho; skrze Krista chléb a víno posvěceny; skrze Krista tyto neživé plodiny staly se chléb a víno živými, t. j. živým Tělem, živou krví Kristovou.

„Já jsem chléb živý, který s nebe sestoupil; bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky“.

Skrze Krista jsou i ty obětní dary na nejvyš požehnány.

Takové dary či lépe takový dar dává nám Otec; On činí Syna svého naším majetkem, abychom skrze Něho v Něm a s Ním měli oběť, abychom měli výkupné, abychom měli pokrm, zkrátka aby se stal Kristus naším nejvyšším dobrem.

Toto snížení se Syna Božího za dar náš jest pro Otce největší slávou.

Snad nepochopuješ, čtenáři?

Nuže, rcí sám, kdy otec vladař pocituje slávu vlády své a syna svého, zda při pohledu na králeviče, an v zlatohlavu sedě počty dvořeninův přijímá, či tehdy, kdy v roucho sluhy přestrojen, aby nebyl poznán, od chýže ku chýži se ubírá a slzy chudiny stírá?

Aneb kdy slavně paměti císař Karel IV. slávy větší nabyl, zda tehdy, kdy slavně korunován, či kdy pěšky se bera u hladové zdi chléb rozdával?

A jako Bůh v ponížení a smrti Syna svého oslaven, tak ani lidstvo vykoupené nemůže větší slávou poctiti Boha svého, jako když tohoto snížení Syna Božího, památky jeho umučení a smrti obrátí na oslavu Boha.

---

*) Až posud — přísně dle předpisu Církve — světí biskup na zelený čtvrtak olej pro nemocné (k poslednímu pomazání) právě při ukončení kanonu, což jest velevýznamné. Olej, jenž má nás k poslednímu boji posilnit a poslední zbytky hříchů smazat, světí se tu právě tehdy, kdy památka smrti Kristovy se kouá a nám hříšným účast na štěstí svatých se zjednává.

A to chce a to činí Církev i zde při mši svaté obřadem nad jiné vznešeným.

Kněz odkryje kalich, klekne v hluboké úctě na zem, povstane a vzav velmi uctivě do prstů pořád ještě zavřených pravicí nejsv. hostii a činí jí patero křížův; třikráte nad kalichem od kraje ku kraji; dvakráte mezi kalichem a prsy svými; pak na to pravicí sv. hostii, levicí kalich do výše vyzvedne.

To bylo ono původní pozdvihování.

Tento překrásný obřad doprovází slovy: „Skrze Něho † a s Ním † a v Ném † jest Tobě, Bohu Otci všemohoucímu † v jednotě Ducha svatého † všecka česť a sláva (omnis honor et gloria).

Krásněji a velebněji nemůže celá oslava Boha trojjediného označena býti, než tímto obřadem.

Proto, chce-li kdo zobraziti velebnost rukou kněžských, ať jen užije tohoto obrazu: Pravá ruka knězova drží vzhůru sv. hostii a levá kalich povznáší obě najednou.

Takový obraz nejlepším obrázkem primičním.

Ó šťastných těch rukou kněžských!

Ústa kněze svolaly na zem Boha, ale ruce kněze Jej drží; jsou Jeho pány, aby ukázali lidem nejvyšší panství Boha trojjediného. (Omnis honor et gloria = všecka česť a sláva).
(Pokračování)

Blahoslavená Panna Maria v příkladech.

Z různých pramenů — též z Obrany víry a Čecha — sebral, seřadil a upravil Leopold Kolisek, farář v Olši na Moravě. Díl I. Čistý výnos věnuje se částečně na votivní okno Moravanů ve chrámě Karlínském v Praze. V Brně. Tiskem knihtiskárny Benediktinův rajhradských. Nákladem vlastním Cena 2 koruny 40 halířů.

Na 400 mariánských příkladů je v knize té. Místo obvyklého doporučení uvádíme některé příklady z ní hned na ukázkou.

Bůh trestá rouhače a tupitele Marie Panny.

P. Vincenc Laport ve Vídni vypravuje následující: „Ve vlasti mé, Francii, byl lékař, jenž jedenkrát povolán byl k nemocnému, jehož noha měla zlou ránu. Lékař prohlédl ránu, tázal se na to a ono, a konečně předepsav masť a dav pokyny, jak ránu hojiti, odešel. Za nějaký čas přišel opět obledat rány; podivil se však, vida, že prostředek jeho úplně se minul. Ihned užil jiného, silnějšího prostředku a řekl, že brzy zase přijde se podívat, jak se nemocnému vede.

Než podruhé byla rána na noze opět větší. Lékař zkoušel ten i onen prostředek, ale vše nadarmo; rána se horšila čím dále tím více a lékař byl brzy v koncích se svým uměním. Nemocný však choval se nápadně klidně a všechny bolesti snášel s trpělivostí Jobovou. Když jedenkrát zase lékař přišel a namáhal se nemocnému pomoci, usmál se tento a hlasem klidným takto promluvil: „Pane doktore, není mně pomoci, žádný prostředek není na světě, jež by mohl ránu moji zahojiti, protože jest to trest za hříšný skutek, jehož jsem se před lety dopustil. Posadte se blíže a slyšte věc, kterou tak dlouho jsem Vám a vůbec všem tajil; teď vše zjevím, abyste se více nenamáhal mne uzdraviti a jiným, kteří o té věci uslyší, aby to výbrůžným bylo znamením, jak Bůh trestá tupitele blahoslavené Panny Marie.

Ve válce, kterou jsme měli se Španěly, odhodlal jsem se ještě s jinými dvěma přátely z našeho kraje vstoupiti v řady dobrovolníků proti nepříteli.

Přípravy k odchodu z domova rychle jsme vykonali a ráno jednoho dne dali jsme se ozbrojeni na cestu k vojenskému ležení, jež bylo asi dva dni cesty od nás. Byli jsme veseli; válka nám nedělala žádných starostí. Cesty nám ubíhalo, a než jsme se nadáli, chýlilo se slunce k západu. Jelikož bylo léto a v noci příjemněji pod širým nebem než v dusné světnici, ustanovili jsme přenocovati v lese, jímž jsme se ubírali Ujednáno — vykonáno. Ještě slunce ani nezapadlo a my již hověli si na měkkém mechu, který zde jako hebký koberec zastíral žírnu zemi. Co tak sedíme, shlédl nejstarší z nás na nedalekém stromě sošku Blahoslavené Marie Panny, jak bývá na cestách a pěšinách lesních; rychle vstal a zapomínaje umdlenosti, zvolal: „Hoši, brzy potáhneme s jinými na nepřítel, žádný však z nás posud neukázal, jak ručnicí vládnouti dovede. Nuže, zde máme znamenité místo, podati důkaz dovednosti své. Terčem střelby naší nechť je tamhle ona zpráchnivělá socha Marie, kterou báby a dítky uctívají. Ruče chopte se ručnic, ať se ukáže, kdo z nás střelcem je nejlepším“. Při hrozných těchto slovech zamrazilo mě, ale nesměl jsem toho dáti na jevo, by se mi nevysmáli. Oba moji druhové zatím již stáli v určité vzdálenosti od sošky a čekali na mne. Třesoucí se rukou chopil jsem se též ručnice a postavil se vedle nich. Hrůzou jsem se třásl před tímto hrozným zneuctěním Bohorodičky, ale bázeň před výaměchem mne konečně zaslepila. V tom zahoukla první rána nejstaršího z nás a soška na čele mezi očima prostřelena. „Nejsem znamenitým střelcem?“ zvolal s ďábelským chechtotem druh náš. Mně nebylo do smíchu. Na to předstoupil druhý můj společník, namířil, rána zahučela a koule zasáhla sošku do srdce. Víím, že se nutil ke smíchu tento druh můj, ale aby se nezdál bojácným, smál se s prvním a pobízel mne ke střelbě. Jak mi tehdy bylo, nemohu ani říci; ruce i nohy se mi chvěly, moje matka, která již dávno dřímala tichý, dlouhý sen, jakoby se náhle objevila zraku mému a pamatovala mne na úctu k Panně Marii, kterou v mládí vštěpovala v srdce mé. Nemohl jsem dlouho otálet. Druhové moji na mne doráželi a já chopiv se ručnice, střelil jsem bez míření a koule zasáhla pravou nohu sošky. Byl jsem jak omámený a celou noc nemohl jsem lítostí a hanbou nad proviněním svým oka zambouriti. Sotva následujícího dne slunce prvním paprskem pozdravilo dřímající zemi, dali jsme se znova na cestu a události v lese jsme se ani slovem více nedotekli. K večeru dorazili jsme do ležení a byli jsme všichni tři přijati. Za několik dní jsme již postupovali v řadách dobrovolníků proti nepříteli, jehož tábor byl chráněn horou a hustým lesem. Všichni tři byli jsme přiděleni k téže setnině. Velitel náš rozkázal rozbiti stany na rozsáhlé planině, která s jedné strany kryta byla houštím, jež jsme obsadili. Nikdo z nás tří nemyslíl již na příšernou střelbu v lese; mínili jsme, že věc jest vůbec odbyta, ukončena. Než Bůh spravedlivý jinak usoudil. Než stany byly zhotoveny, zahoukla z nenadání střelná rána — odkud, nevěděl žádný — a nejstarší z nás tří klesal mrtev k zemi s prostřeleným čelem mezi očima. V ležení nastal velký shon, vše se připravovalo na náhlé přepadnutí, vše prohledáno, ale nikde nebylo lze naléztí původce rány. Konečně se pravilo, že snad ze msty některý z nás ho zastřelil. Já však shlédnul ránu, byl jsem úplně jiného mínění. Viděl jsem, že rána na vlas jest v tom místě, do kterého tento mrtvý soudruh před několika dny střelil sošku v lese. Hrůza pojala mne znova a děsná předtuha mne již neopustila. Náhodou utkvěl zrak můj na druhém společníku mém z lesa, a viděl jsem, jak jeho dříve veselou svář zastírala teď tajená úzkost; odvrátil jsem se rychle a šel mezi jiné vojiny, abych tesknotu a bázeň vnitřní poněkud zapudil. Nadešel druhý den a prvním jitem zase poplašen byl tábor náš střelnou ranou. Vše bylo hned na nobou a spěchalo pohlédnout, co se stalo. A hle, na trávě ležel s prostřeleným srdcem druhý můj společník. Odkud přišla rána? Druh můj neměl u sebe ručnice a hlídky z houštiny přivolané dosvědčily, že nic podezřelého nepozorovaly. Nyní věděl jsem zcela jistě, že Bůh pomstu nad námi činí za hříšný skutek náš, a byl jsem připraven každou chvíli na ránu,

kteřá životu mému konec učiní. Bůh však jinak usoudil. Následujícího dne dostali jsme rozkaz, aby polovice obešla les a horu, druhá pak polovice aby zůstala na místě; tím měla býti pozornost nepřítele ošálena. Byl jsem při té části, která obcházela les a za vhodné chvíle měla padnouti nepříteli v bok. Skutečně dorazili jsme na místo ustanovené ve chvíli, kdy naši již vnikali lesem na nepřítele, a řež počala s obou stran. Nebylo mi však dlouho přáno státi v řadě bojovníků. Prvního odnášeli z bojiště mne; byl jsem poraněn na pravé noze tak, že jsem se stal k boji neschopným. Rána moje nebyla příliš těžkou, ale já věděl, že mi bude osudnou; bylať právě na téměř místě pravé nohy, na kterém jsem postřelil sochu Bohorodičky. Za několik neděl mohl jsem zase choditi a tu jsem dostal dovolení odebrati se domů, protože s vojskem delších pochodů jsem konati nemohl. Ránu se mi zacelila, ale srdce krvácelo dále. Teprve teď, když jsem klidně o tom přemýšlel, poznal jsem, co jsem učinil, a neměl jsem pokoje, až jsem těžké provinění své knězi ve zpovědi vyznal a odpuštění dosáhl. Byl jsem však vždy toho přesvědčení, že jednou následkem rány své zemru. Nuže, teď vite pane doktore, původ mé rány a uznáte, že spravedlnost Boží jak uraž ena tak usmířena býti musí. Víím, že nadešla doba, kdy zaplatím smrti svou poslední peníz, ježž dlužím spravedlnosti Boží. Než, nereptám. Díky Bohu za vše! Rána tato jest mi sice příčinou časné smrti, ale též věčného života“.

Lékař, který s podivením a pohnutím poslouchal vypravování svého pacienta, vydal sám tuto událost a francouzský spisek ten dostal se i P. Lapartovi.

María Panna zachránila zázračně svou ctitelkyni.

Rodina Elmauova dlela v překrásném letním sídle na Rýnu. Rodina ta nebyla četná, otec, matka a děvčátko, jménem Růžena. Byla dívka ta jedináčkem rodičů, jsouc od nich velice milována, a to právem. Bylať srdce dobrého, vždy veselá a jasná myslí, a proto lehce sobě nakloňovala ty, s nimiž obcovala. Rodiče její byli zbožní a vedli ji k Bohu i k Matce Boží, Marii Panně. Dívka také měla Rodičku Boží v úctě veliké a ráda okrašlovala obraz Její lilíemi a bílými růžemi. Zhusta vynakládala k tomuto účelu všecky peníze, jež sobě byla uspořila, aby i na podzim Královně nebeské nějaké květiny v obět přinesiti mohla. Když byla k vůli dalšímu vychování do kláštera dána, bylo jejím nejmilejším zaměstnáním, ozdobovati v kapli obraz Matky Boží. Růženě bylo 15. let. Prázdniny, jež trávila u rodičů, chýlily se ku konci, a ona se chystala na cestu do kláštera. Když se byla rozloučila s matkou, sedla s otcem na vůz a jela k nádraží. Vstoupili do vozu a odjížděli. Tu vyhlédla Růžena. Jeli právě vedle krásného zámku, kolem něhož byla zahrada a v ní překrásné bílé růže. I zvolala k otcí: „Tatínku! Viz ty překrásné růže, ty by byly okrasou Marie Panny v kapli naší. Prosím, zastavme na nejbližší stanici a jděme zpět, snad nám bude možno růži dosíci a matku Boží ozdobiti“. Otec odvětil: „Dítě co tě to napadlo? Majetník bradu a zahrady jest pán vznešený, a bílé růže jsou jeho zálibou, ten zajisté k vůli tobě se o ně neoloupí; a nad to bylo by nám jíti daleko zpět“. Růžena odvětila: „Prosím vystupme, já budu onoho pána prositi, a on zajisté se nakloní a dá mi růži na věnec pro Rodičku Boží“. Otec ještě zpěčoval, ale marně. Růžena prosila opět: „Hle tatínku, já přináším svým učitelkám a přítelkám dary, jenom Rodičce Boží nepřináším ničeho. Vynasazila jsem se, seč jsem byla, abych se bílých růží dopídila, ale nic naplat, nikde jich nebylo. Již jsem se vzdala na těje, že budu moci Rodičce Boží nějaký dar v obět dáti. Tu jsem zahlédla tyto růže. Styděti bych se musila, kdybych Rodičce Boží ničeho nepřinesla“. Co měl nyní otec počít? Volky nevolky učinil, jak si dceruška přála. Vystoupil tedy a šli k majetníkovi žádaných růží. Ten vyslechl prosbu Růženinu a milerád svolil, ano on sám vyhledával ty nejpěknější a velel, aby je zahradník uvil ve věnec. Na to oba vyčastoval a propustil je co nejzdvořileji, když se poroučeli,

vroucí díky vzdávající. Když se na to ku stanici vrátili, panovalo tam nemalé zděšení. Tentýž vlak, na němž Elmau s dcerou jeli, ale k vůli různým pro Rodičku Boží se vrátili, srazil se s vlakem jiným, tak že množství osob těžce bylo zraněno. A když Elmau doložil, ze kterého vozu s dcerou vystoupil, pravil přednosta stanice: „Děkujte Bohu, ten vůz jest nadobro roztrfštěn, ušli jste smrti jisté“. Elmau a jeho dcera seznali, komu mají děkovati za vysvobození své, a proto dospěvše do kláštera, ihned spěchali, aby plni vděčnosti obraz Rodičky Boží ozdobili.

Cesty milosti Boží.

Obrázek ze skutečnosti nakreslil Fr. P. Kosík.

(Dokončení).

Rodiče těšili se na syna, který po celý rok doma se neukázal; byli zvědaví, jaký jest, zda se polepšil či zkalil ještě více. Uvítali Karla s velikou radostí; brzy však poznali, kam spěje. O modlitbě, o kostele nechtěl ani slyšeti, prosbami těžce nemocné matky nijak se nedal rušiti ve svém životě bohaprázdném. Kde se mu dali, kazil v městečku rodném, někdy si zašel na kázání, aby mohl kázání tepati, komoliti a kněze tupiti, z čehž měli nepřátelé katolíků nesmírou radost. Pátou neděli, co byl na prázdninách zemřela mu matka, s kterou se ani nerozloučil; vždýt tu noc, kdy umírala, s rozpustilou chasou hýřil v hospodě, rouhal se Bohu, lál celému katolickému světu. Když ráno došel domů a viděl, že matička mu zemřela, byl sice velice dojat, přece však ne polepšen. Na pohřeb šel z lásky dětinné, kterou v sobě nikdo potlačiti nemůže; po pohřbu však odejel hned do Bernu, protože prý ho doma nic netěší. Otec dnem i nocí plakal nad zkázou syna, neustával se za něho modliti k Matce přesvaté modlitbu růžencovou.

V Bernu uvítán byl Karel slavně, slyšel již i tam, jak doma pracuje proti zaslepenosti lidu a proti pověře; mohli tedy směle přijati ho za mistra. Přiveden byl zase do známého sálu, kde mu dány čtyři otázky: co jest právo, spravedlnost, svědomí a zákon přirozený; odpovědi zcela se nelíbily, byly opraveny, a přistoupili k dalšímu obřadu. Před „trůnem“ byla rakev s mrtvolou, jejíž hlava byla zakryta zkrvavenou rouškou, a na „oltáři“ byla lebka umrlčí, ozářena světlem. „Vidíte li tovaryši, tuto mrtvolu?“ ptal se představený, ukazuje na rakev. „Jest to mrtvola našeho mistra, který byl zabit, nejste li vrahem, přistupte blíže beze strachu!“ Při pohledu na mrtvolu a lebku mdlým světlem ozářenou, zmocnil se Karla strach. Než přistoupil přece a překročil rakev. Představený potěšen touto odvahou pochválil Karla a po různých obřadech, když položený v rakvi vstal a mezi ostatní se posadil, musil zase Karel přísahati, že ničeho nevyzradí, co viděl a slyšel. Musil přísahati, že bude vždy a všude spolek šířiti, snahy spolku podporovati. Snahy spolku vyličil představený v řeči, kterou po obřadech a přísaze ke Karlovi měl; mezi jiným pravil: „K dosažení našeho cíle musíme ze škol, ze státu a z rodin odstraniti Boha, odstraniti náboženství. Proto dítky nedáváme křtiti, manželství uzavíráme civilní, snažíme se, aby mrtvoly mohly býti spalovány. Jen tak církvi katolické na společnost vliv odejmeme. Povstání mrtvého bylo znázorněním povstání z duševní smrti k životu, ze lži ku pravdě“.

Příspěvek pro vdovy a sirotky, který po přijetí za mistra od každého byl vybírán, z něhož ovšem vdovy a sirotci ničeho nedostali, byl Karlovi pro tentokráte odpuštěn; taxu přijímací povolili mu splatiti, až bude míti postavení, činilať pro mistra 100 fr. — Tak byl Karel přijat do spolku zednářů, spolku to na světě snad nejhoršího, protože tajně připravuje společnost lidskou o mravy, o spokojenost, z něhož všecka bída nynější původ směle odvoditi by mohla. —

Jsa již ve spolku, pomýšlel Karel na studie, aby již jednou samostatného postavení se domohl. S velikou pílí věnoval se nyní studiím. Rok uběhl, za ním druhý a třetí. Karel podrobil se zkoušce, kterou s dobrým prospěchem složil. A sotva se zase rok s rokem minul byl po poslední zkoušce se studiem hotov; dostal slušné místo a řádný plat. Docházel do všech schůzí zednářských a k představenému lože bernské, šířil snahy spolku s úspěchem všude, takže byl od představeného velmi oblíben. Nezbraňoval tedy, když si chtěl Karel dceru jeho vzíti. Představený byl rád, že dceru svou provdati může za stoupence spolku, jehož jest v B. hlavou, dal tedy milerád svoje svolení. Oddáni ovšem jako zednáři byli civilně. — Neblahé zavládly však v domě novomanželů zednářských poměry: oba zednáři, bez Boha bez náboženství. Domácnost nevypadala příliš skvěle, časté hádky z neústupnosti jednoho neb druhého vzniklé, výčitky a podezírání byly na denním pořádku. A stihlo-li je sebe menší neštěstí, nebylo nikoho, kdo by je potěšil; vždyť Toho zavrhl, který jedině zná v bédách přispěti. Ještě smutnější byly v domě jejich poměry, když i ditky svoje, své dvě dcery vychovávali neznabožsky.

Veliký boj zkusil Karel, když mu zemřel otec. Nechtěl jinak, než aby mrtvola byla spálena, nechtěl, aby otec po katolicku byl pochován. Než v boji tom zvítězila vůle samého otce, který si přál pochován býti vedle matky Karlovy, své manželky, a majetek, který mu po studiích synových zůstal, poručil kostelu. Otec tedy byl řádně, jak se na katolika dobrého, rozhodného, jímž otec až do smrti zůstal, slušelo, slavně pohřben. Syn, když se mu po vůli nestalo, odvážil se i té nevděčnosti, že otci na pohřeb nejel. Tak nejlépe ukázal, jak si spolek, jehož členem byl, Bohem daných, člověku vrozených příkázání o lásce k rodičům váží, jak je plní.

III.

Brzy po smrti otcově stal se samotným advokátem v městečku M., svém to rodišti. Život plynul mu jako voda, jejíž vlny na skály naráží bouří zmítány jsouce. I v životě Karlově několik objevilo se bouří, z nichž každou šťastně překonal. Než nebylo dosud všem bouřím konce, hroznější čekala ho pohroma. Jednoho dne totiž byl raněn mrtvicí, takže nemohl z lože ani povstati, a co ještě horšího, nemohl mluvit — oněměl. Tak byla na něho Bohem vnesena zkouška. Rodina jeho zednářsky vychována neznala povinností k manželu, k otci, proto hleděla si zjednati na ošetřování otce někoho cizího. A hle, ke komu se utekla? K milosrdným sestřám. Zvláštní zjev: nepřátelé úhlavní církve sv., nepřátelé klášterů nemohou přece upříti, že právě u milosrdných jest veliká obětavost, že sestry milosrdné žijí jedině k Boží oslavě, k obživě trpících chudáků, k blahu lidstva. Něžné panny dávají výhosť světu, žádosti těla, žádosti očí a pyše života, aby náležely výhradně Bohu. Stálou čistotou zasvěcují se nebeskému ženichovi, Beránku Božímu, volí si chudobu, aby chudým v útrapách pomáhaly, pohrdají nádherou oděvu a lesklými šperky a oblékají prosté neměnitelné roucho řeholní; zříkají se světských zábav a veselí, aby se kochaly bez výtržnosti účinnou láskou k Bohu a bližnímu. Modlitbu s prací střídají, ve dne v noci sloužití neunavně a nezištně všelikým opuštěným churavcům, pro ně i život svůj nasazovati, všestranně k dobru působiti: toť jedině sester milosrdných záměr, snaha, radost. Proto právem nazvány jsou „milosrdnými sestrami“. K těmto tedy sestřám obrátila se zednářská ona rod na s prosbou, aby jedna z nich poslána byla k ošetřování nemocného otce.

Zbožná sestra Marta z kláštera v městečku N. dostavila se v určený čas k oné rodině. Od paní a dcer uvítána byla s podotknutím, že nemocný pozbyl řeč, často zuří, a vůbec těžko jest jej ošetřovati. Především, že nesmí sestře ani napadnout mluvit s nemocným, když snad k sobě přijde, o náboženství, neboť, doložily: „Nemocný a my všechny jsme svobodnými zednáři a nechceme nicého o náboženství slyšeti“. —

Tak nezbylo sestře nic, nežli tiše a horlivě věnovati se ošetřování nemocného, při čemž však neopomenula mnoho se za něho modliti, jmenovitě když neměla ničeho na práci. Jednoho dne když byla s nemocným sama a modlila se za něho růženec, kynul jí tento, by přistoupila blíže, načež se pokoušel mluvit; sestra však přese všechnu namahu nemohla rozuměti, co chce nemocný vlastně říci. Tu položila ucho zcela na ústa jeho a domnívala se slyšeti slova: „Poslat pro katolického kněze“. Sestra byla slovy těmi nad míru zaražena, nevěděla, zda to sen či pravda, zda dobře slyšela neb se přeslechla. V tom právě okamžiku vstoupila do pokoje dcera nemocného a tázala se vidouc, kterak sestra ucho na ústa nemocného kladla, u velikém rozhorlení, co že to činí? Sestra zcela klidně odpověděla že nemocný ji volal, že se snažil mluvit, a že myslí, že ona slova slyšela, přál si totiž katolického kněze. Jak nemile dojalo se však sestry, když jí pohrozeno, aby se neodvažovala slovům nemocného vyhověti.

Minulo několik dnů, sestra strávila je na modlitbách u lože nemocného, aniž se co důležitého událo. Jednoho dne přišel přítel pacientův jej navštívit. Sestra zůstala opodál, by snad nevyrušovala. Po chvíli volal jí onen přítel pacientův a pravil: „Nemocný žádá si katolického kněze; poněvadž ja katolik, přivedu sám kněze s kostelníkem, bychom s tímto jako svědci přítomni byli, až nemocný odpřísáhne čili zřekne se svobodného zednářství, což učiniti musí, chce li přijati sv. svátosti“. Po slovech těch odešel cizí onen pán a vrátil se s knězem ve chvíli. Jaký to podiv a úžas všech bylo viděti v městě, když viděli kněze jíti k zednáři tak zatvrzelému dříve odpůrci církve sv. Co tu otázek, jak se to jen státi mohlo, že se obrátil?

Kněz vyslechl před svědky nemocného, který ku podivu domácích jasně nabyl řeči, a zřekl se všeho spojení se zednáři, zavrhl jejich náuku, jejich snahy a odkryl jejich podvody. Vyznal se skroušeně z hříchu, v nichž po tolik let žil, jimiž Boha, církev sv. a její sluhý hanobil, jimiž společnost lidskou kazil. Přijal Tělo Páně, a hle, pozbyl zase řeč a téhož dne večer zemřel jako katolik. —

Při slavném pohřbu katolickém, který se konal proti vůli zednářské rodiny, bylo spatřiti mnoho a mnoho chudých, kteří pravili: „Tento pán prokázal nám v mládí se svým otcem tolik dobrodiní, byl tak zbožným jinochem, že mu dal milost zemřítí jako křesťanu. V obrácení jeho vidíme jen cestu milosti Boží“.

Kněz měl dojemnou řeč, při níž bylo na něho střeleno členem spolku zednářského, koule však ctihodného staříckého kněze nezasáhla.

Lid dlouho si vypravoval o cestách milosti Boží, které jsou nevyzpytatelný, na něž ovšem člověk spoléhati nesmí; neboť ne každému dopřává Bůh takových milostí a časů k obrácení se od cesty k záhubé vedoucí. Velice zajisté nápomocny byly Karlovi modlitby, jimiž v mládí svém s rodiči Panuu přesvatou uctíval. Růženec a almužny, kterými chudé a nemocné podporoval, byly mu nápomocny u Pána. Modlitba a dobré skutky byly zbraní, kterou nepřítel člověka — ďábel — od Karla byl přemožen. Zajisté i my, jestliže touto zbraní se ozbrojíme, suáže budeme moci bojovati proti nástrahám ďáblovým který jako lev řvoucí obchází hledaje, koho by pohltil. Jednoho láká špatnými knihami, jiného špatnými, zkaženými lidmi, jiného smyslností, vůbec všech prostředků užívá, aby lidstvo Kristem vykoupené v moc pekla přivedl.

Hleďme tedy my zase všech prostředků proti němu užívati, kterých nám naše sv. víra naše náboženství skýtá. Láká-li špatnými knihami, tu varujme se čtení špatných knih, jimiž nyní celý svět je zaplavován, šířme a podporujme dobré knihy, dobré listy. Svádí-li a hubí satan lidstvo špatnými spolky, které i u nás značně jsou rozšířeny, varujme se tudíž spolků těch protikatolických, neznabožských vstupujme do dobrých spolků a kde

můžeme, hleďme je zřizovati, vždyť jedině dobrými spolky může býti churavá, neduživá společnost lidská z neuhu vyléčena, jedině dobrými spolky může býti přivedena na dobrou cestu, k pravdě a k novému blaženému životu.

Liberalismus, neboli svobodomyšlnost před soudnou stolicí rozumu.

Podává Vinc. Drbohlav. *)

Liberálové tvrdí, že v náboženských otázkách může každý mysliti a věriti, co chce; že mu je následovně volno přiznati se k atheismu, pantheismu nebo k jakémukoli náboženskému vyznání. Ano, že nemá každý právo pouze mysliti a věriti, co chce, nýbrž, že má právo, to i říci, že své mínění slovem a písmem může projevit, že konečně v každé spořádané občanské společnosti právo svobody svědomí a kultu musí býti uznáno a pojištěno.

Proti tomuto systému stojí celá řada odporů naproti:

1. V otázce, která se týká štěstí mojí rodiny, mého vlastního štěstí, nebo štěstí drahých mi bytostí, s ošklivostí bych odpudil od sebe myšlenku, že tu mohu jednati podle své chuti, bez ohledu na mínění, přesvědčení lidí nejrozumnějších a nejvážnějších.

Jako liberál mohl bych však zcela neodvisle v náboženských otázkách zaujati takové postavení, které se mi zdá nejlepší, a neohlížel bych se na rozumovými důvody opatřené mínění a přesvědčení lidí, kteří s celou vážností se takovými otázkami zabývali a jsou nejschopnějšími, o těch věcech úsudek pronésti. První odpor.

2. Rozum a svědomí stejnou mocí onen princip svobody, dle něhož člověk může činiti, co chce, zavrhuji protože by z celého světa učinil kloaku všech možných zločinů.

Jako liberál mohl ano musil bych tuto neobmezenou svobodu v jednání povoliti, neboť je ona logicky nutným důsledkem oné svobody, která dovoluje člověku myslet i vše, co chce. Druhý odpor.

3. V umění, v přírodovědě, v literatuře, v právnictví, v lékařství jest liberalismus před mým rozumem pouhé bláznovství.

Jako liberál musil bych v náboženských otázkách, které daleko větší mají důležitost ve všech směrech, tentýž systém označiti za moudrost filosofickou. Třetí odpor.

4. Tak jako vůle moje není na všecko povznesena, protože jsem závislý buď se zdarem, nebo ne, buď více, nebo méně na sobě samém a na neživé přírodě docela mnohonásobně, podobně je to i s mou inteligencí. I tu musím ve mnohých případech připustiti, že ona potřebuje pomoci druhého, a že se oklamala jsouc sobě samé zůstavená.

Jako liberál přiznal bych jí to právo, že není k tomu nikoho potřeby abych pravdu pochopil; ano uznal bych docela, že ani na Bohu nezávisí, o jehožto bytosti a absolutní suverenitě jsem se přesvědčil. Čtvrtý odpor.

5. Nemohu jinak, než se přiznati, že je to nejvyšší zavržené hodný princip, aby měl každý pojištěné právo, vše slovem a písmem projevit, co si může mysliti a domnívati. Uznání tohoto práva razilo by volnou cestu k nejhoršímu poblouzení, nejbídnějším neřestem, ku veškerým výstřednostem ducha, srdce a smyslů. Tím by se společností zhynula rodina, všemožné nepořádky by se legitimovaly, a lidstvo by kleslo na stupeň nehlubší divokosti. Jest tedy princip tento dle své podstaty a sám sebou nepravý a na otázky náboženské přiložen, zůstane rovněž tak nepravým a žalostným.

*) Z díla der kath. Glaube vor dem Richterstuhle der Vernunft v. E. Barthe. Překlad z frančiny Mainz. Kirchheim 1882.

Ale jako liberál musil bych jej za každou cenu hájiti, musil bych nutně tvrditi, že je strom dobrý i když špatně a jedovaté nese ovoce. Pátý odpor.

6. Blud je choroba rozumu jako neřeš choroba vůle. Jako rozumný člověk nemohu nikomu přiznati právo, aby rozšiřoval bludy, jakobych podobné právo na rozšiřování nemravnosti a nespravedlnosti nikomu nepřiznal. Zkaziti falešným učením svobodu a rozum mohu jen za pošetilé a hanebné uznati. Tím se páše zločin takový, jakoby se veřejné studnice otravovaly, ba mnohem ještě ošklivější, neboť sv. Augustin táže se oprávněně: Zdali smrt duše svobodou bludu není nejbídnější způsob otravy?

Jako liberál musil bych však tuto (neznabožskou) rouhavou svobodu míti za oprávněnou, ano ona by byla mým neporušitelným zákonem. Šestý odpor.

7. Kdyby někde zvláštním způsobem vychovaný duch navrhl, aby se uznalo všeobecné právo, podle kteréhož by směl každý falešné, nebezpečné theorie o průmyslu, o obchodu, o rolnictví, o hospodářství, o zdravotnictví uveřejňovati, tu bych zvolal celou silou pobouřeného rozumu: to je pošetilst! to je nesmysl! to je docela zločin!

Jako liberál musil bych konsekventně říci, že je to oprávněno, jako to právo: v náboženských věcech bez ohledu uveřejňovati všemožné mínění. Sedmý odpor.

8. Ten zákon, který odporuje přirozenému směru lidského rozumu a veřejnému blahu, není hoden zváti se zákonem. Je to spíše intellectualní a morální nepořádek, který rozum a veřejné svědomí, jako metlu národa, jenž by ho měl trpěti, odmítají a zavrhuji.

Jestliže by zákon uznal a pojistil svobodu svědomí a kultu, nebylo by to nic jiného, než přímé kladení odporu proti rozumu; byla by to organizace náboženského nepořádku ve společnosti; oficiální proklamace zákonodárcova že není bludu ani pravdy.

A protože nyní ideje na mravy mají nepopíratelný vliv, značilo by to dále, že falešné ideje jsou oprávněny, mravy kaziti. Proti této doktríně vzpírá se moje celá přirozenost, jako rozumného a počestného člověka.

Jako liberál musil bych, tuto pobuřující pošetilst přijati a hájiti. Osmý odpor.

9. Býlo by to rozumné připustiti, aby ve spřádáné společnosti musil zákon všemožné lékařské školy uznati a chrániti? Měly by míti právo bez rozdílu všechných therapeutických a hygienických principii použití docela i tam, kde by zřejmě zdraví a životu škodily? Ne, zajisté ne; a já bych takové these za čirou hloupost považoval.

Ale jako svobodomyšlník musil bych tvrditi, že tomu tak pro všechny kulty t. j. pro všechna vyznání býti musí, a že i taková vyznání, jichž dogmata a vykonávání jsou zdraví duše škodlivá a která nekonečně vyšší zájmy jejího věčného života ohrožují, mají právě takové právo na ochranu a uznání, jako všechna ostatní. Devátý odpor.

Klasobraní z řeči sociálních demokratů o prvním máji.

Podle listů pražských sešlo se v ten den dělnického lidu na střeleckém ostrově veliké množství, okolo 25 000—30.000. Jakožto zvláštnost uvádíme, že zpravodaj „Č. P.“ kdykoliv dělníka, anebo dělnici jmenoval, neopomenul zdvořile přidati ku jménu: pán, anebo paní, kdežto zpravodaj „Nár. Listů“ uvádí jména řečníků bez pan i bez paní.

My tuto přidržujeme se vylíčení schůze dle „N. L.“, protože ze všech pražských listů jest nejménější.

Letošní oslava prvního máje byla oproti loňské daleko mohutnější, ano možno ji na roveň postaviti s oslavou prvního května před čtyřmi roky. Příznivé počasí ovšem valně mohutnost tu podporovalo.

Poněvadž rokování pod širým nebem vzhledem ku zasedání sněmu nebylo dovoleno, museli řečníci mluvit v místnosti uzavřené. Leč nepřehledný zástup, který nemohl se dostat do vnitř, našel prostředek, aby slova řečníků zalehala i na prostranství, lidem přeplněné. U skleněného sálu vyzazena byla veškerá okna, takže hlasy jednotlivých řečníků dobře slyšeti bylo v davu.

S hlučným souhlasem a potleskem, slyšitelným až na obou nábřežích setkávaly se ostré kritiky řečníků zejména proti vládě. Policejní komisař několikráte byl nucen vyzvati předsedu, aby řečníka napomenul, leč opětův bouřlivý souhlas davu měl být odpovědí na ona vyzvání.

U stolů na ostrově započal mezi tím čilý život. „Párkáři“, uzenkáři a pod. rozbili tu své stánky a zboží jejich šlo na dračku. Několik dělníků a dělnic, oděných v modré košile, přepásané rudou šerpou, obstarávali prodej různých dělnických odborných časopisů, z nichž mnohé vyšly v slavnostní úpravě a brožur, pojednávajících o požadavcích dělnictva.

Krátce před 1. hod. odpolední bylo rokování schůze prohlášeno za ukončené. Před tím schválena byla resoluce, v níž vyznačeny požadavky dělníků a pětičlenná deputace, ihned zvolená, neprodleně měla se odebrati do sněmovní budovy, aby resoluci odevzdala.

Deputaci doprovázel na Malou stranu zástup dělníků, čítající as 300 hlav. V ulicích smíchovských a malostranských způsobil ovšem veliké vzrušení průvod tento, v jehož čele ubírala se deputace, z níž vynikal nejvíce dělník Krapka, oděný v modrou bluzu dělnickou a přepásaný rudou šerpou.

Za malou chvíli vrátili se členové deputace — s resolucí. Nemohli resoluci nikomu odevzdati, poněvadž sněm zasedal až v úterý. Deputace tedy vyhověla usnesení schůze teprve druhého dne.

Průběh manifestační schůze dělnické:

Schůzi zahájil, zvolen předsedou, dělník Kraus, místopředsedou dělník Stezka a zapisovatelí dělníci Jelínek a Vítovský.

Předseda Kraus udělil po té k prvnímu bodu programu: „Všeobecné hlasovací právo“, slovo zpravodaji o věci té, dělníku Regnerovi.

Týž zahájil řeč svou steskem na nepříznivost nynějších politických poměrů pro dělnictvo, hlavně pak pro požadavek jejich stran všeobecného hlasovacího práva a zmínil se o výroku posl. dra. Masaryka, dle něhož bylo by nedůstojno o tomto právu ve státě konstitučním ještě stále se šířit. Hnusno mluvit dále o spravedlivosti požadavku tohoto, a to tím více, an každý hlas v tom směru zůstává hlasem volajícího na poušti.

Společnost lidská jest k dělnictvu neuznalou, ona je odměňuje za veškeru lopotnou práci jen ústrky a bidou! Budiž tedy tento projev těchto ohromných mass dělnických kruhům rozhodujícím znamením, že dělník toto týrání a útisky není ochoten dále trpěti! (Bouřlivý souhlas.)

Slavný Heine praví v jednom díle svém: „Vylučovat spoluobčana z jeho práv není nikdo oprávněn, ale osvojovati si takové právo proti druhým, toť tolik, jako osvojiti si právo k loupeži a získati je hanebně, jako lotr, který někoho přepadne a odzbrojí, aby si jej podmanil“. Jest tomu jinak u nás, kde přes 80 procent *) lidu dělného jest utlačováno, umlčováno a zotročováno, a kde tento musí snášeti veškerou tyranii proti němu namířenou? Však nastala doba, kdy dělnictvo jest přesyceno, kdy nechce již nadále z hořkého kalicha utrpení píti. (Hlučné: Výborné!)

Řečník zmiňuje se o posledních událostech v Belgii.

*) Je to pravda?

Na to kritisuje ostře jednání policie, jakož i chování se hierarchie k dělnictvu a končí slovy: „My, socialistní demokraté nejsme žádnými buřiči ani rebelanty ve státě, my jsme řádní státní občané rakouští, my dnes vyžíváme dotyčné činitele, by konali k nám svou povinnost. Neučiní-li tak, necht' jsou za následky toho zodpovědni sami!“ (Bouřlivý, dlouho trvajících potlesk a pochvala.)

Na to, uvitán hlučným potleskem, vystupuje na řečniště dělník K r a p k a, Práví: Správcové nynějších poměrů měli by hledět s respektem k těm, kteří lidskou společnost vydrží a na ni platí. Jak vyjímá se však oproti tomu výrok jistého politického úředníka, který odvážil se říci, že tento národ „buď líbá ruce nebo jest hulvátům“ . . . ?! (Bouřlivé a neutuchající projevy nevole.) Já však prohlašuji, že my zde dnes v Praze shromáždění hlásíme se k těm „hulvátům“. (Bouřlivý, demonstrativní souhlas.) Ano, toť právě charakterisuje poměry v Rakousku, že až dosud těch „hulvátů“ máme v Rakousku málo. (Opětný souhlas.) Kdyby jich byla většina, pak by se nesměl žádný, ať již jakkoli postavený člověk takovým způsobem o nás vyjádřit a nevím, co by se stalo kdyby byl onen člověk podobného výrazu užil někde v Uhrách nebo ve Francii! Tam by s ním jinak zatočili a volali by hned „Abcúg“!

Vládní komisař napomíná řečníka, by osoby místopředsedatelské podobným urážlivým tonem se nedotykal. (Ohromný hluk ve shromáždění a hlasy: „Ať mluví dále!“ „On mluví pravdu!“ atd.)

Řečník podotýká, že konstatoval pouhé faktum a povýšeným hlasem praví: „Však ten vítr, který nyní vane, sfoukne ještě větší osoby dolů! My máme důležitější věci na programu, věci vznešenější, než aby nám trpasličí mohli státí v cestě“!

Dělník žádá jen to, co mu patří a nedovedou-li vedoucí činitelé jemu vyhověti, necht' padne veškerá zodpovědnost na ně. Jaká pak jest to rovnost, když se opovází jednotlivec takovým způsobem urážet celé vrstvy lidu? Jen aby nenadešel okamžik, kdy dělník svrhne se sebe tu skleněnou kouli lidské společnosti, jež na jeho bedrech spočívá! (Hlučný souhlas.)

My dělníci máme v rukou jen jedinou zbraň, jediný svůj majetek, t. j. práci. Tu může provádět kdo chce, jak chce a zač chce. Kdyby dělník jednou svoji práci prodat nechtěl — musí celá společnost zemřít. (Výborně!)

Avšak zbraň naše není smrtonosnou pojednou, nikoli, ona nechá vyměřiti ty, kdož nám dále budou upírat naše práva. (Výborně!) Čím větší násilí se na lidu páše, s tím větší elementární silou vybuchne plamen v lidu dřímající. (Opětný, bouřlivý souhlas a potlesk.) Takovéto momenty jsou ovšem nebezpečny pro všechny třídy. Všechny třídy společnosti mají pracovati k tomu, abychom si byli ve spoluzití rovni, aby na nich nelpěla na věky výčitka a vina našeho možného nerozvážného činu. My právě proto, jelikož víme, že naše právo nám patří, se ho domáháme, vždyt' nepoškodíme tím ani jediného občana a poškodíme-li tím nějakého toho Schwarzenberga, který myslí, že by se mu to špatně snad sedělo vedle poslance dělníka, prohlašuji naproti tomu já, že bych se Schwarzenbergem nikdy v jedné lavici neseďel! (Bouřlivý, dlouhotrvající potlesk a pochvala.)

Tento „zástupce lidu“ povídá: jak prý by k tomu přišel sedlák — snad „sedlák“ jako on (veselost) — kdyby měl sedět vedle dělníka, aby měl tento právo hlasovací? (Bouřlivé projevy nevole.) To však není ještě vše. Výrok jeho, že nechce sedět vedle dělníka, že se mu snad to zdá být nepřirozené — ač se ovšem nikdo diviti nemůže, že svůj rodokmen považuje za starší než jest rodokmen dělnický — nesrovnává se nikterak s jeho posláním jako zástupce feudálně-klerikální šlechty. (Souhlas.) Ale kdyby byl člověkem křesťansky citícím a věřícím, musil by říci: „Nečestně jsem jednal a jest na mně, abych dosavadní své chování napravil“. (Výborně!) Kristus hlásal lásku a svornost v chudé sukni, Schwarzenberg jí hlásá v kočáře a ekvipáži. (Výborně! Potlesk.) A právem se říká, že papeženeček jest papež-

štějším než sám papež. Papež sám uznává 1. máj jako svátek dělnický, dokládaje, že prý nám ho nikdy neodpíral a ti druzí pastýři proti tomu protestují: jak k tomu přijdou? (Výborně!)

Celá šlechta, byrokracie i měšťáctvo nevědí, co vlastně chtějí. To nás může jen těšiti, neboť tak brzy cíle svého dosáhneme. (Hlučný souhlas.) Oni sami tropí anarchii, ale nám může to býti vhod. Jen ať se potírají dál: jen ať na nás vyšlou vojáky a hrozí nám dále kriminálem, tím dříve domůže se lidstvo svých práv! (Hlučný, dlouhotrvající, demonstrativní potlesk a pochvala.) (Pokr.)

D r o b n o s t i.

Zdravas sv. Bonaventury latinsky zní: Ave Maria, doloribus plena: Crucifixus tecum: lacrimabilis tu in mulieribus et lacrimabilis fructus ventris Tui Jesus. Sancta Maria Mater crucifixi: lacrimas impertire nobis crucifixoribus Filii tui, nunc et hora mortis nostrae. Amen.

Česky: Zdravas Maria, bolestí plná. Ukřižovaný s tebou: slzí hodná mezi ženami a slzí hodný plod života tvého Ježíš. Svatá Maria, Matko ukřižovaného: slze vypros nám křižovatelům Syna Svého, nyní i v hodinu smrti. Amen.

* * *

Jezuitské koleje — školy — mezi Indy. Kolej sv. Františka Xav. v Kalkutě, řízená Jezuity čítá

katolíků	189
Protestantů	124
Hindů	294
Mohamedánů	71
Jiných vyznání	58
Úhrnem	736.

Tolik posluchačů nemá některá universita v Evropě.

* * *

Svatořečení Minulou neděli konalo se v Římě slavnostním způsobem svatořečení pěti missionářů jezuitů, kteříž umučeni byli v portugalské Indii, jsou to ctihodní otcové: Rudolf Aquaviva, Alfonso Paseco, Antonio Francesci, Pietro Berno a Francesia Aranca. Mgr. Salente, arcibiskup z Goy a patriarcha Indie sloužil slavnostní mši.

Obsah „Obrany víry“:

Povodeň, Z francouzského dle Emila Zóly převedl Petr Kopal. — O mši svaté. Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček, (Pokračování.) — Blahoslavená Panna Maria v příkladech. — Cesty milosti Boží. Obrázek ze skutečnosti nakreslil Fr. P. Kosík. (Dokončení.) — Liberalismus neboli svobodomyšlnost před soudnou stolicí rozumu. Podává Vincenc Drbohlav. — Klasobraní z řečí sociálních demokratů o prvním máji. — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádvkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendář“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Něco o té evangelické jednotě.

Naši páni bratři „z druhé strany“ bouchají tyto dny jen což do té ne-náviděné Římské církve a do vznešeného velepastýře jejího sv. Otce Lva XIII, tak že až člověku busí kůže naskakuje, jací ti klerikálové jsou hrozní lidé. Čtouci tyto výlevy, dvojctihodných pánů, myslil by: ti musí být čistí jako křišťál, když každá byt sebe menší, a třeba i v hlavách novinářů se zrodí malíčkosť je tak pobouří. Ale chyba lávky! Zdá se spíše, že ty nadávky a ty nájezdy na Církev dějí se proto, aby se cosi doma zakrylo, co nepřineslo by „čistému evangeliu“ mnoho slávy a že proto podnikají páni výlety do Italie a Říma, aby nemusili referovat o bratřích v evangeliu z Německa. Když oni se tak starají o nás, chceme my se jim přátelskou službou odvděčiti a podíváme se zase do kolébky jejich sborů — na sever.

Není to dávno, co pobouřili professori někteří všechny evangelíky německé svým atheismem a dnes řadí se k nim nový pán, který ne z katedry, ale v knize určené pro mládež refor. hlásá tyto „moderní“ názory. Pěkný článek o tom přináší „Vaterland“. Dovolíme si jej čtenářům předvésti. Píše asi takto dopisovatel:

Před nějakým časem dostala se mi do ruky knížka nadepsaná: „Návod pro vyučování Confirmandů od Dr. Schramma, kazatele v Bremách. 1887.“

Staral jsem se hrozně málo o to, co děje se v „evangelickém“ táboře; jak známo řídily se tímtež jenerální sjezdy katolíků a také tisk katolický, — nejvš je obojí mnohdy přinuceny byly proti útokům hájiti se slovem a përem. Bylo by dobře, kdyby i na „evangelické“ straně stejně naučili se toleranci. Ale o tom není a nebylo žádné řeči, naopak! od vyučování konfirmandů až do slavnostních shromáždění jest hlavním thematem skoro vždy a všude nájezdy, podezřívání a nadávání na katolickou církev. Ovšem jest to smutné, ale pochopitelné a omluvitelné. Neboť nenávisť proti Římu jest ten jediný tmel, skoro bych řekl, jediné dogma, kterým se ještě dohromady drží evangelická církev. Chceme však výminečně také jednou na tuto „Církev“ si posvítiti, ne abychom ji snad na cti ubližovali, než abychom tak mnohým církevním pánům ukázali, že mají dosti příčin, mésti před vlastními dveřmi a katolíky nechati na pokoji.

Nuže Dr. Schramm, který ještě dnes jest slušně postaveným sluhou slova, kazatelem v Bremách, vydal knížku pro konfirmandy. Chceme něco z ní vytknouti. Hned na počátku klade p. Schramm otázku: „Proč se jme-

nujeme evangelickými křesťany? Odpověď: „Jmenujeme se křesťany, protože Kristus naším největším prorokem a jediným učitelem jest“. Kdo jest ale Kristus? On nebyl žádným Bohem, jediné člověkem. On byl nejslechetnějším, nejlepším, nejčistším a nejzbožnějším člověkem, jakého země nosila, takofka výkvětem lidstva nebo jeho nejvzácnějším plodem. Jaký to výrok dojímavý, není-liž pravda! Leč slyšme dále! „Učení o Božství Krista Ježíše povstalo neporozuměním některých výroků nezákonných“. Proto jest v z y v á n í Ježíše „přísně vzato m o d l o s l u ž b a“. Jeho z m r t v ý c h v s t á n í jest výmysl učedníků jeho, kteří „dříve z bázně před židy za zavřené dveře zalezli, potom ale do vytržení padli a vidění spatřili“. Vykoupení krví Kristovou spočívá na „židovském předsudku“. Když Kristus toliko člověkem jest, musí padnouti základní dogma o Trojici. Vskutku praví Dr. Schramm: „Učení o Trojici bylo nejprve do Bible v p a š o v á n o.“ Zázraky biblické, na př. vzkříšení Lazara, jsou: takové povídačky, které nyní ještě mezi nevědomým lidem venkovským katolickým povstávají. Správně dostala zde „katolická hloupost“ obvyklou šňupku. Kvitujeme s „příslušným“ díkem. Ale to můžeme říci „evangelickému“ kazateli, že si tento, dle jeho domnění, „nevzdělaný katolický, venkovský lid“ i od jiných pánů nedá věsiti na nos takové bulíky jako páni evangelíci vzdělani v Bremách.

Křest chce pan Schramm ještě ponechati, ne však proto, že dle slov Ježíše Krista ku spáse nevyhnutelně potřebný jest, ale „protože jest to krásný rodinný svátek, náboženské posvěcení rodinného života“. M o d l i t b a jest jen „s a m o m l u v a, kterou řídíme naše vyšší vnitřní já, na ducha pravdy, který v nás dlí“. Může být jasnějšího nesmyslu! Bez odporu „nevzdělaný katolický lid venkovský“, člověka a k tomu duchovního, který by mu takto žvanil, by se vysmál aneb jako nepřítelnoho polovocho, ale zdá se, pan Schramm že zná své Pappenheimské, to jest Bremské vyznavače čistého evangelia. Jak musí to býti dojímavý pohled, když pán na své kazatelně „se modlí“, to jest má samomluvu na svoje lepší já! O Církvi učí, že jest neviditelná, a že patří k ní všichni oni, u nichž duch Boží, to jest rozum ve všech věcech nabyt vlády; tedy všichni, dobří a slechetní lidé, ať mají jakou chtí barvu, ať patří ku kterémukoli národu, ať zemrou v kterémkoli náboženství. Ti všichni jsou dítkami Božími a spoluúdobé neviditelné církve. Tedy ať je to křesťan, žid, pohan, hottentot, vše jedno! Ale je li tomu tak proč drahý „muž Boží“, dr. Martin počal svoji reformaci. A proč posílají ještě dnes protestanté missonáře do Asie a Afriky k pohanům; ano i do Italie a Španěl, aby „evangelizovali“ nešťastné katolíky? Vždyť přece každé náboženství jest stejné!

Vysoce zajímavý jest náhled dr. Schramma o B o h u. Bůh jest mu duch světa, „rozum ve všech věcech, duch vesmíru, věčný duch světa“. Tak jde to stále v celém návodu. Ptáme se opravdově: Které křesťanské učení bylo zde ještě zachováno? Žádné, ani jediné! Není žádného hříchu, žádného vykoupení, žádného zmrtvých vstání, žádné modlitby, žádného osobního Boha, žádného syna Božího, žádného nebe, žádného pekla, a žádného věčného života! To jest pak křesťanské učení, to jest zřejmé přesvědčení evangelické a učení dnes ještě kažícího dr. Schramma v Bremách! A tento pán není sám. Vyjímaje ony mnohé případy jako Sydov a Harnak v Berlíně, Brückner v Karlsruhe, nově Raupp ve Freiburgu, jest tisíce a tisíce sluhů slova, kteří totéž myslí a hlásají. Ano ona bouře hned tu, hned tam se zvedající proti „apostoliku“ není nic než ona stejná negace křesťanství. Podivuhodným jest, že tito lháři Krista přes to v úradě a důstojnosti zůstávají. Ani ta nejmenší společnost nestrpí, aby orgány její hlavních zásad si nevážily a jimi pohrdaly. Ale že to samé v protestantské Církvi jest trpěno, jest zvláštní. Není třeba mluviti o „násilí svědomí“, „hloupých dogmatech“, „evangelické svobodě“, a jak se ty všecky silné fráze jmenují. My pravíme s katolickou Církvi: Buď — anebo — třetího není. Bude asi nejlépe nový „evangelický bund“

sehnati proti nejhorším buřičům ve vlastním táboře, pak snad nechají více páni katolickou církev na pokoji, ježto jest to jediný kmen, s nímž drží a žíti mohou.

Tak „Vaterland“ a my k tomu jediné podotýkáme, že dobře teď rozumíme tomu hlubokému vzdychání „Husa“ v březnovém čísle t. r., kde praví, že jim nic neschází než „vylítí Ducha sv.“ Dobře kéž by si to všichni páni vzali k srdci, a my jim toho od Boha a Ježíše Krista žádáme z hloubi srdce.

+ 27.

Cynna.

Napsal Fr. Holeček.

Mrzutě odložil Aelius Nerva, bohatý a vznešený šlechtic římský, knihu pojednávající o smrti. — Mrzutě proto, poněvadž ze všeho, co četl nejen v této, ale i v jiných knihách, vycházelo na jevo, že o záhadném čase posmrtném neví se vlastně nic. A co as jest po smrti, o tom přemýšlel Nerva již několikráte. Pročetl spisy Epikureovců, Stoiků, zná učení Pythagorovo i Platonovo, zná i jiné nejznamenitější filosofy, a přece ani jeden ani druhý ho neuspokojil. Ještě nejvíce zamlouval se mu, jako většině tehdejší intelligence, skepticismus Stoiků; bylť zajisté Nerva příliš vzdělaný, než aby nepoznal, že všichni bozi, římsí i řečtí, jsou jen výtvoři rozpálené fantasmie básníků a kněží. Měl pevné přesvědčení, že v celé mythologii není ani zrnka pravdy, skutečnosti. Uznával báje ony za krásné, poetické, ale víry v ně neměl. A o životě posmrtném měl konec konců právě takové mínění, jako o mythologii. Jest to pouhá báj, strašák na nevzdělané massy lidu.

A přece nebyl vědomím tím spokojen, nýbrž mrzut.

V mrzutém rozmaru byl Nerva i dnes. Už i knihy, ač byly jeho jedinými přáteli a společníky, ho omrzely.

Bylť totiž Aelius Nerva jaksi v dobrovolném vyhnanství na letohrádku svém, ležícím několik mil od Říma v rozkošné Kampanii. Odešel sem skoro již před rokem, když totiž zneprátelil se se samým císařem Maximianem Herkuleem tím, že vyčetl rádcům jeho bojácnost a podlízavost. Tím poštval na sebe hněv nejen caesarův, ale i mnohých vznešených Římanů. Ač bylo mu to celkem lhostejno — neboť byl mu Augustus Diokletián tak přízniv, že mu i spoluvladařství před Herkulem nabízel — přece odešel sem, neboť omrzel ho i život v Římě.

A tu už byl skoro celý rok sám a sám. Jen časem zavítal k němu některý z přátel, aneb on sám učinil návštěvu. Samota však znudila ho, konečně též.

Unaven seděl v besídce zbudované uprostřed rozkošné zahrady na uměleém pahorku, odkud měl překrásný rozhled na okolní krajinu.

Slunko zapadalo již a ztrativši valnou část své palčivosti, zalévalo vše zlatou září. Purpurové obláčky, vystupující nad vzdálenými horami, vypadaly jako krajkové třepeň. Jemný vánek, jenž letěl kolem, šumě listím oliv, rozčechrával koruny cypřišů, kaštanů, dubů a jiných košatých stromů, jež pro stín a ozdobu souměrně rozsázeny byly po zahradě. Umělý vodotrysk šplounal tiše, vystřikuje tisíce a tisíce rubínových krůpějí na květiny vydávající opojnou vůni.

Ale to vše nevábilo dnes Aelia Nervu.

Položil knihu do skříňky vedle ležící a zadumal se. Pomalu upadl v jakýsi polospánek. V tom vytrhlo ho ze snění hřmění dvoukolého kočáru, jenž tryskem přijížděl od Říma po silnici k letohrádku.

„Ah, toť přítel!“ zvolal radostně Nerva a rychle spěchal jim vstříc, aby je uvítal; neboť Aemilius Klaudius a Vitikus Pulcher, oba vznešení a bohatí římsí patriciové, byli mu vždy hosty nad jiné milými a vítanými.

„Přisám Jupiter“, volal jim Aemilius, „že's nás dnes neočekával; však čím neočekávaněji jsme přišli, tím lepší — tuším — máme pro tebe zprávu. Tys, brachu, dnes jedním z největších boháčů nejen římských, ale i italských a řeckých; neboť starý tvůj strýc Nerva, učiniv tě svým dědicem, odešel do podsvětí —“

„I Kroesus by ti teď záviděl“, přerušil Aemilia Vitikus. „Ale u Baccha, ty se neraduješ?“

„Nemohu přátelé“, odvětil zasmušile Nerva; „vy ovšem posuzujete strýce mého jako skoro všichni Římané; pro vás byl jen mrzutým lakomcem a protivným mravokárcem, ale věřte, že nepoznal jsem šlechtetnějšího muže nad něho. Ovšem, vy tomu neuvěříte, ale jen proto žil v ústraní, že zhnusil se mu všecken hluk a všechna zkaženost našeho velkoměsta. Proto nedal nikdy nikomu ani krejcaru, proto neutrácel a neužíval. Za to však byl mi vždy více než strýcem, byl mi otcem, a mám-li teď co, aneb jsem-li vzdělán tak jako ostatní, jest to zásluhou jen jeho“.

„Hle, to slyšíme od tebe poprvé“, pravil Aemilius, „nu, buď tedy tvému strýci čest a chvála; poněvaď však, co se stalo, odčiniti se nedá, tedy zanechej smutku a marných myšlének a honem do Říma! Herkuleus zapomněl již na svůj hněv, a proto budeš všude s dvojnásobnou radostí přivítán“.

„Ovšem že půjdu s vámi, avšak již napřed musím vám oznámiti, že nemám v úmyslu žítí tak jako dříve. Omrzelo mne už stálé to hýření. Mimo to“ . . .

„Eh, mlč raději“, přerušil ho Vitikus, „ty's tu ani dosti málo nezmoudřel; říkali jsme už tehdy, když odřekl jsi Augustovi spoluvladařství, že's prapodivný brouk; neboť kdož by něco takového zamítl jen z hloupého domnění, že taková důstojnost má více strastí vež slasti. Věru že Herkuleus tak nemyslí. A co se týká toho omrzení, myslím, že učiníš nejlépe, když se o tom ani nezmíníš. Byl jsi sice vždy nejmírnější z nás a často uchránil's nás oba všelijaké hlouposti, ale brachu, proč pak jsme na světě? „Život je hostina“, dí moudrý Epikurus. Pošetilec jen neužívá. Až se nasytíme, odejdeme; a čím lépe se nasytím, tím raději vstanu od stola“.

„Dosti Vitiku“, promluvil Nerva, „vstupme raději do domu; tam povíme si více“.

A již odcházeli všichni tři předsíní do atria a odtud loubím do útulné komnaty, kdež usadili se kolem mramorového stolu.

Hostitel zatleskal rukou, a hned objevil se sluha, jenž na rozkaz jeho rychle přinesl dosti jídla i pití.

„Je vidět, že žiješ tu jako Lukullus“, počal zase Vitikus, „neboť tvé falernské jest vskutku neobyčejné. Vidím však na tobě, že jsi dnes trochu rozčilen. Chápeme to, a proto nezdržuj se s námi a připrav se raději na zítřejší odjezd. — My se už o sebe postaráme.“

„Děkuji ti příteli, uhodl's; jsem vskutku dojat smrtí strýcovou a mimo to bude třeba, abych dal na zítřek několik nutných rozkazů“.

„Buď zdrav, my už se nějak uhostíme“.

A mezitím co Aemilius a Vitikus okoušeli ohnivého vína, obstarával Nerva vše, čeho třeba bylo k zítřku.

As po dvou hodinách šel se podívat na své přátele; ale ti již zmoženi byli vínem. — Nechal jich tedy a odešel do své ložnice. — Neusnul však.

Vzpomínal na strýce, jemuž děkoval vše, co měl. Otec i matka zemřeli mu brzo, a tu ujal se ho strýc, podivín sice, avšak jeden z těch řídkých Římanů, kteří dbali ještě pravé cti a slávy jména římského. — Jeden z těch, jimž do duše se protivil život rozmařilých a hýřivých velkoměšťáků. Jsa mimo to šlechticem tělem i duší, nemohl snést, že šlechta není již vlastně ničím, že moc její klesla až na nullu. Proto zavřel se doma a žil jen svým knihám a vychování svého synovce, kterého vychovával a vychoval ve svých zásadách. Způsobil, že Aelius Nerva stal se eklektikem řídicím se vždy a všude jen svým rozumem.

Užíval sice i Aelius, když stal se plnoletým, z poháru života a rozkoše, avšak zásady strýcem vštípené, udržely ho přece vždy na povrchu. Byl sice též tak uhlazeným v obcování jako ostatní vrstevníci, znal mnohé pozitivky velkoměsta, ale byl též mužem šlechtným a dosti poctivým.

Jsa mimo to jedním z největších boháčů římských, těšil se znamenité oblibě a vážnosti mnohých; ba Diokletian tak si ho vážil, že chtěl ho učiniti caesarem. On však na radu strýcovu odmítl.

A ten strýc, jenž mu tolik dobrého prokázal, teď zemřel:

Přestal-li vůbec býti? zdaž smrtí byl zcela zničen, jak myslí filosofové? Kam odešel?

Věru, jak chabé jsou vědomosti lidské!

„Eh, marno se tím týrati“, pomyslíl si konečně.

Shasl světlo a chtěl usnouti. Ale myšlenky různé, jež vynořovaly se rychle za sebou, nedaly mu spáti. — Bezděky vzpomínal dále na své dědictví, jež bylo skutečně velkolepé. Co s tím vším? Jak žíti dále? Má se oženiti? Kde však najde dívku, jež by se mu nejen líbila, ale i hodila? To bude vskutku těžké; neboť všechny ženy, které poznal, byly velice slabé. Samy mu v ústrety vycházely a to se mu hnusilo.

Jedna učinila sice na něho hlubší dojem, neboť častěji si na ni vzpomněl, ale byla to jen strýcova otrokyně. A věru že byla krásnější a jak poznal i vzdělanější než mnohá římská paní. Pochází asi jistě z rodiny vznešené; avšak jest přece jen — otrokyní.

Ale přes to myslil na Cynnu — tak se jmenuje — dále.

Už první setkání s ní bylo podivné a nad míru dobrodružné.

Je tomu asi 15 měsíců, co vyšel jednou pozdě v noci z lázni Karakallových, opustiv veselé druby, kteří se dali do hry v kostky. — Hra ho netěšila a když veselí mladých patriciů dostoupilo míry nejvyšší, vytratil se tiše z lázni a zabalen v plášť, jež přehodil přes togu, kráčel pomalu tichými ulicemi Říma. Bez určitého směru bloudil ulicemi, až zašel do nádherných sadů Sallustiových.

Noc byla tichá, vlahná a jasná, tak že v pološeru nabývalo vše zvláštních kouzelných podob. Sochy bohů, bohyň i bůžků jakoby oživovaly a k sobě se klonily. Tiše šplounající vodometry a šumot stromů působily na něho jako vzdálená hudba. Všude ticho! V umělých fontánách obrážely se myriady hvězd, jimiž skvěl se nekonečný horizont. A v tom tichu rozlehl se najednou vlahným vzduchem zoufalý výkřik o pomoc.

Nerva se nerozmýšlel; jako blesk vrhl se k ulici, odkud zaslechl ono volání. Ale nedoběhl ani na konec sadů, když jako letem stanula u něho štíhlá postava mladé dívky. —

„Pomoz, pane!“ vyrazila ze sebe.

Nerva neměl ani času, aby jí mohl odpověděti, neboť již hnal se sem mohutný chlap.

Beze slova rychle vrhl se mu vstříc, ale rychle ještě odskočil, neboť neznámý se vzteklým zaklení mířil krátkým mečem na jeho hlavu. Chvilku rozpředl se boj na život a na smrt. Náhle zasténal lupič a již skácel se k zemi.

(Pokr.)

Věda o faráři Kneippovi.

Dalo se očekávati, že vědci v Praze, totiž doktoři z povolání nebudou s přednáškou p. faráře Kneippa na Žofině spokojeni, a že na ni stane se co nejdříve odezva. I stalo se. Poslední číslo L u m í r u přináší na úvodním místě celou stať o způsobu léčení p. faráře. Stať ta obsahem svým jest velmi zajímavá. Jelikož málo kdo ze čtenářů našich Lumíra odebírá, zavděčíme se čtenářům, podáme-li z ní čelnější myšlenky. — Poznáváme, že stať p. doktora jest nemálo poučná.

Proroci z lidu, — píše p. dr. K. Chodounský — vystupují vždy se sebevědomou rozhodností, prýstící se ze skalopevné víry v neomylnost vlastního učení; tím právě strhují zástupy, nepřemítající a dlouho uvažující — a bylo od jakživa marnou prací proti takovým proudům stavěti věčné důvody.

I farář Kneipp jest takovým prorokem s neomylným svým léčením všech chorob zhojitelných i nezhojitelných, a také nám nenapadá snad vraceti věty jeho učení, i proto zároveň, že stojí na čiré naivitě domýšlivého laika (!)

Jest mužem doby, a chceme proto z čistého zájmu časového učení faráře Kneippa charakterisovati několika řádkami.

Farář Kneipp pronikl s úžasnou bystrotí všechny pochody fyziologické i patologické, a čtenář jeho knihy „Léčení vodou“ trne nad tou prostou jednoduchostí, jakou se dá celá biologie vykládat.

Od P. Kneippa se dozvídáme, že „všecky nemoci, buďtež si jakékoliv, mají svůj původ, svůj zárodek, svou příčinu v porušení krve, ať jest již tato jako zdravá ve svém oběhu vyrušována neb ve svém složení pokazena“. „Jak jednoduché, snadné jest léčení, vim-li, že každá nemoc pochází z porušení krve, pak mohu se při léčení jen dvojí cestou bráti, buď musím nepravdělně obíhající krev přivést do pravidelného běhu aneb musím špatné látky z těla vyměsiti“.

Tohoto cíle dosáhne vodou, kteráž působí trojakým účinkem: 1. rozpouští škodlivé látky v krvi (parní lázně, teplé koupele bylinné), 2. rozpouštěné z těla vyměšuje (ovinování, polévání, náčinky), 3. silí organismus (studené lázně). To jest všeobecná pathologie a terapie faráře Kneippa. Z tohoto výtečného rámce však sám vymyká celou řadu chorob, jimž připisuje jiné příčiny, avšak to systému jeho nevadí.

Skvrnitý tyf vzniká na příklad z předráždění čiv (str. 159.), bezhlasí u jednoho učitele přišlo následkem několika hrbolků na hořejší straně lopatek, které vnikaly poněkud do vnitř a mluvidla tlačily (str. 163.); mrtvici způsobuje vnitřní kazimír, snad stavení se, hromadění se krve, kterýž vyžene jazyk, oko, ústa (!) atd. z vykázaného jim místa, ač by je porušil (str. 186.); katarrh oční vzniká, prodere-li se očima v hlavě nashromážděná ostrá, žíravá tekutina (str. 193.), rakovina pochází z leknutí (207.), emfysem od plynů (214), svrab od zkažených šfav, které i po letech rejdy tropí (231.). Tyto ukázky stačí, abychom byli omluveni, že se s pathologií Kneippovou seriosně obírat nemůžeme.

On jediný zná určitě a neomylně původ choroby každého jednotlivce, jak se na něho podívá, avšak on také vyléčí každou nemoc. Pravíť (str. 169): U všech nemocných, kteří mne během 30 let navštívili, našel jsem vždy příčinu nemoci. V celé své praxi neznám případu, aby přirozené prostředky, když jich dobře bylo použito, nebyly pomohly. Věřit mu musíme, když vyléčil i všechny rakoviny (str. 207.) a každou spálu a j. — vždyť ani nevěří, že by některé dítě spálou nemocné mohlo zemřítí, léčené jeho methodou (str. 224.).

Jak patrnó z těchto ukázek, nelze o Kneippovi mluvit vzhledem k nějakým vědomostem lékařským; jest to starý naivní pán, který skutečné věří všemu tomu, co napsal, a nemělo by to žádného účelu, kdyby ho kdos chtěl přesvědčovati; proti víře marný boj.

Otázka by mi mohla dána býti, zda má či nemá Kneipp nějakých úspěchův? Zajisté že ano v případech některých. Nemocní se k němu obracejí s důvěrou neobmezenou a bez uvažování na slovo poslechnou každého příkazu. Změní bez reptání způsob svého života a v tom vězí talisman šťastného léčení mnohých chronických chorob.

Četné nervósy i výživné choroby vznikají špatnou životosprávou — a v té zlo nejčastěji zavinují špatná diéta, pohodlí a schoulostivění. Přibývajícím blahobytem jemní se kuchyně a ubývá cviku tělesného. Nemůžeme

vyčerpávati podrobnosti a dovolíme si jen k věcem některým pro příklad ukázati.

V „lepší“ kruzích vládne strava — můžeme říci výhradně masitá podle nešťastné Liebigovy theorie, dle níž „jen maso dělá maso“. Od nejútlejšího mládí krmena jest tato třída masitou stravou i napájena silným vínem a pivem; s úzkostí střehou se lidé požívání všeho co „nadýmá“ aneb co nacpe jen žaludek, „aniž by to vydalo sílu“. Chléb slouží pouze k utírání nože neb k robení kuliček po bohatém stole — zelin se používá pouze k okrase krmí, a vdolek, buchta a brambor se ponechává již dokonce jen těm chudším. — Zmlsaný, předrážděný žaludek odnaučí se trávití normálně — a musil by majitel takového přinésti těžkou oběť, aby ho změněnou prostou diétou, pokud ještě možno, na normál uvedl. Prostá strava po mnoholetém břichopásství jednak nechutná a jednak dělá obtíže v předrážděném žaludku a proto zůstává takový nemocný při svém sladkém požitku a dokonce nepřipustí, že kořen jeho nemoci vězí v kuchyni velebně, kteráž během let jeho tělo na dobro otrávil.

K nezdravé kuchyni druží se u lepší třídy druhé zlo: pohodlí; jest vábivé a sladké jako hrách a touží po jeho dosažení kde jaká duše; kdo si ho může popřát, učiní tak a nespustí se, pokud nemusí. „Lepší“ třídy necvičí tělo nijak — nevykonávajíce žádných tělesných prací a omezující i procházky. Falešná zdravotní zásada o šetření těla je svedla; panuje pověra, že si zachová síly poměrně ten více, kdo se méně musí namáhat.

Drastické příklady ilustrují všeobecnou tuto pověru. V Praze na př. si úředníci pronajímají byty co nejbližše svému úřadu, aby si uspořili cesty; po úřadě většina spěchá si odpocínout domů aneb do hospody, kavárny a podobně. Šetří se. Aby pak vyhověli jiné zásadě — zdravému vdechování venkovského vzduchu — vyjíždějí Pražané v neděli na venek, a to skoro výhradně parníkem neb drahou a zůstanou sedět v restauracích staničních — ovšem zahradních — až zase do odjezdu posledních vlaků. Odjíždějí u vědomí, že se nadýchali svěžího venkovského vzduchu. Jak houževnatě se vyhýbají pohybu, viděl jsem jedné parné neděle r. 1892. Vracejíce se z delší procházky dorazili jsme k večeru do Modřan a dali jsme se odtud parníkem převézt do Chuchle; na břehu u přístaviště černaly se nesčetné houfy čekajícího obecnstva a jakmile parník přistal — nastala pranice o vstup k němu. Křik a vřava propukla — deštníky a klobouky se kutálely po hrázi do Vltavy a na můstku lodním tahány ženy za vlasy zpět ku předu se prodírajícími neurvalci. My šli klidně chládkem večerním podél Vltavy ku Praze a s námi jen jednotlivé skupinky se tratily. Leč hlavní část obecnstva vytrvala čekajíc na břehu do 11. hodiny noční, kdy poslední parník zbytek výletníkův naložil a do Prahy odvezl.

Villegiatury se rozmohly a kdo jen může, tráví svůj prázdný čas na venkově. Obchodník, úředník, profesor, živnostník, všecko posílá rodinu ze zdravotní zásady na venek. Dala by se psáti snadně satira, leč není zde místo pro ni.

Chci jen poukázati k tomu, jak falešně a marně se ten venkovský život prožije. Má být osvěžením, vzkyplením a jest jen ještě pohodlnějším životem, než který se žije v Praze; žádný cvik, žádné osvěžení životních funkcí. Rodina žije ve své ville, ve své zahradě aneb na pokraji nejbližšího lesa po celý čas v tělesné nečinnosti; pán domů k večeru přijede vlakem neb párníkem a časné ráno odjíždí do Prahy. Navštívil jsem roku minulého Špičák i zastal v hotelu Rixiově četnou společnost; všichni dýchali balsamický čistý vzduch šumavský — ale jen v nejbližším okolí hotelu. Některé dámy nevzdálily se po celý svůj pobyt na kilometr svého hotelu a celá společnost jen výminkou podnikla „dalekou“ cestu k sousedním jezerům.

Ku špatné kuchyni a nezřízenému pohodlí i nečinnosti přistupuje třetí hlavní zlo, systematické pěstování schoulostivosti; pučí a šíří se na bařinaté zásadě zdravotní o nastuzení. Z nastuzení vzniká podle všeobecné víry

největší část chorob vleklých i prudkých, snad všechny. Nikdo neuvěří, že difterie, spalničky, spála, tyfus, zánět blan mozkových, růže, katarrh střevní atd. z nastuzení povstati nemůže.

Kdykoliv a čímkoliv kdo onemocněl, ptá se především: „Kde jsem se nastudil?“ I nedávno přišel ke mně starý muž se zákalem na pravém oku a vypravoval, že to má od nastuzení; koukával se často z okna a u nich v bytu „táhne“. Kdo by ho přesvědčil o nesprávnosti názoru?

Lékařská věda nám nemůže říci, za jakých podmínek by vůbec nastuzení povstati mohlo — leda výklad hypotésou, t. j. domněnkou — opřenou hrubým pokusem; že příliš vysoké a příliš nízké stupně teplot zdraví porušují, jest ovšem zjevno; ostriháme-li králíka v létě a vsadíme-li ho pak na delší dobu do ledové vody — jistě mu zdrávo nebude, ani žábě studenokrevné, vložíme-li ji náhle do vody 38° C. teplé. Takovým brutálním zasáhnutím vyčerpáme náhle reaktivnost organismu, podmínku udržování fyziologického stavu; že v takovém stavu zvíře snadněji podlehne injekcím některého jedovatého mikroba, než zvíře zdravé, jest přirozeno, ale nedá se z toho nic soudit na nastydnutí, jak všeobecně jest pojímáno. Lékařské umění však příčinný moment nastuzení připouští v hojně míře, ač proň nemá nijakých důkazův přesných. (Pokračování.)

Starobylá kaple sv. Kříže v poštovské ulici.

Napsal Ladislav Pražský.

Máme v Praze mnoho a mnoho památek, jak historických tak i věcně cenných, které zůstávají zcela nepovšimnuty. Je to hlavně jedna budova, jež může počítána býti za nejstarší stavení v Praze.

Na počátku ulice poštovské na starém městě pražském stojí okrouhlá kaple, podivuhodná svou tloušťkou zdi a skalopevnou stavbou.

Kdy byla tato kaple založena, nemožno určitě udati, jen tolik pověst vypravuje, že založena byla jakýmsi rytířem, jenž šel do Palestiny proti Saracénům bojovati, padl do rukou těchto divochů. Tu učinil Bohu slib, jestliže bude z tuhého otroctví vysvobozen a do vlasti se vrátí, vystaví na poděkování kapli, jež bude potomstvu hlásati milosrdenství Boží.

Skutečně se do vlasti vrátil a vystavěl na blízku brány, která stávala v nynější poštovské ulici, okrouhlou kapli, již zasvětil sv. kříži.

Po několika letech zakladatel kaple sv. kříže zemřel a kaple přišla do rozličných rukou. Prvními osadníky třídy poštovské byly lazebníci a ti zvolili si konečně kapli tuto za svou modlitebnicí, vystavěli okolo kaple vysokou zeď a zřídili okolo ní hřbitov, na němž po smrti nalezali odpočinku. Po tehdejšímu zvyku ještě křesťansko-pohanském přikládali každé mrtvole po dvou stranách hlavy džbány se svčnou vodou naplněné.

U samého hřbitova postavili pak malý dům, jež obýval jejich správce duchovní.

Často kolem zdi kaple této pobíhal rozbouřený lid, vždy však zůstávala ušetřena. U kaple této svedena byla i bitva. R. 1434 dne 6. května byla zde poražena četa husitů, jež chtěla vedrati se do útluné svatyně.

Po válkách husitských kaple tata pustla více a více. Příčina toho byla hlavně ta, že lazebníci odstěhovali se do různých částí města, zanechali ji svému osudu. Konečně se nad ní ustrnulo několik měšťanů a dali ji na náklad svůj opravit. Však i ti zemřeli a kaple zanechána byla v stavu nejbídějším. Až konečně roku 1673 ustrnul se nad kaplí sv. kříže měšťan Jedlička z Moravy a dal starou střechu strhnouti a pokryti novou, na níž zřídil malou vížku se stolicí na zvonky. Po nějakém čase nechal i vnitřek kaple obnoviti. Za té příležitosti byly přetřeny krásné malby, jimiž byla kaple ozdobena.

Při pozdějším obnovování vnitřku kaple odkryl malíř Manes, jemuž byla práce ta svěřena, několik maleb, jež však byly značně již poškozené. Jeden obraz představuje sv. tři krále klanějící se jezulátku, sedící na klíně své Máteře. Malba ta jest slohu byzantského, jsouť na ní i známky, že byla hojně pozlacená a na koruně Panny Marie byly i drahokamy zasazeny. Druhý obraz představuje korunování Marie Panny, pracován jest ve slohu maleb karlštejnských. Před jezulátkem nedaleko sv. tři králů klečí zakladatel kaple této, neb snad objednatel obrazu.

Když počal stavební ruch v ulici této, měla kaple tato býti původně zbořena, a na místo její měl býti vystavěn roh sousedního domu.

V rozhodném však okamžiku ozvaly se hlasy některých našich historiků, hlavně historický náš malíř Manes má velkých zásluh, že kaple ta nebyla vyhlazena s povrchu země. Nešetře ani času ani námahy, hleděl náš malíř pohnouti tehdejšího purkmistra pražského Pětrosa, by zasadil se o zachování té historické památky. Po dlouhých prosbách se mu to konečně zdařilo.

Zastupitelstvo městské koupilo pozemek, na kterém stará kaple stojí, za 6400 zl.; dohlídka na kapli svěřená potom komisi malířů a archeologů. Po krátkém však čase přešla na jednotu umělců, do níž členové komise byli vstoupili. Jednota umělecká byla pak hojně podporována příznivci a tak mohla šťastně roku 1868 ukončiti obnovu posvátné svatyně u sv. Kříže. Kaple byla obnovena z vnitř i zvenčí, jak ji dnešního dne shledáváme. Z počátku řídil opravu sám Manes, po něm pak Wachsmann. Roku následujícího byla kaple slavnostně vysvěcena.

Tak tedy zachována byla nám jedna památka z mnohých, jež hlásati bude potomkům našim zbožnost svých předků. Mnozí již těšili se, že bude starodávná kaple zbořena, již radovali se, že po ní i na jiné památky dojde, než dík Bohu, nestalo se tak.

Hleďme tedy i my zachovati, co ještě zachovati se dá, a nehleďme nečinně, když „duch času“ hledí nás oloupiti o klenoty, kterými by se jiný národ chlubil. Přispějme i hrůvnu k zachování kláštera sv. Anežky, jež tato svým svatým životem zasvětila; vždyž i kosti její v mohyle této jsou uschovány.

Nezapomeň tedy každý přichozí do Prahy podívati se na kapli sv. kříže, možno se tam dostatí kdykoli, neboť kustod její bydlí v sousedícím domě, jak na tabulce, jež připevněná na její dveřích, se dočteš.

Klasobraní z řečí sociálních demokratů o prvním máji.

(Dokončení).

Dělník K a b e l á č líčil živými barvami bezpráví, které na lidu se páše odpiráním všeobecného práva hlasovacího, z obavy, že by tak do zákonodárných sborů přišli mužové z lidu, kteří by na dosavadní politické hospodářství vzali karabáč. Teprve od poslední doby má lid některé pravé svobodomyšlné zástupce. Před šesti lety zasedalo v rakouském parlamentu 241 poslanců, zvolených jedině k hájení zásad kapitalistických, kterých jediným úkolem životním jest zahálka, přepych, rozmařilost. *) My nadále zřízení kapitalistům vyhovující uznávati nechceme, my nebudeme déle podporovati luxus a bohaprázdné řádění kapitalistů a využitkovávání nás samých.

Na to vystoupila na řečniště, uvítána hlučným potleskem, dělnice Mára

*) Je to pravda?

Hergetova. Stěžuje si na nespravedlivé postavení ženy v nynější společnosti lidské.

Nemluvím o ženách, které jezdí v ekypázích, které vězí v atlasu a brokátu, mluvím o nás, které jsme oděny v pouhé cáry. Bourgeoiscky mají všeho dost a kdyby bylo pro ně politických práv, užily by jich k tomu, by tu ubohou ženu-proletářku svým hedbávím zničily a zardousily. *) Nemůže-li žena dostati práva, aby mohla hlasu svého ve věcech veřejných užiti, pak nastoupí taktiku jinou, ona bude tlouci a hrmiti na dvěře sborů zákonodárných, až se jí otevrou. (Souhlas)

Řečnice diví se mladočeským poslancům, proč prý při svém návrhu na všeobecné hlasovací právo ženy nechali nepovšimnuty. Doporučuje pevnou organisaci všech žen a končí: „Až ženy zakročí, až ženy budou se o svá práva hlásit, uhlídáte, co proletářky dovedou! Co žena, to muž — musí býti heslem naším, my máme stejné povinnosti, ale také stejná práva a to nejen na život a na smrt, ale i na svůj blahobyť! (Bouřlivá, dlouho trvajícím pochvala.)

Dělník Schaller praví, že dělnictvo vytklo si svůj společný cíl, kterého bude se domáhat bez rozdílu národnosti. Je-li zralým pro prolévání krve, jest zajisté také zralým pro všeobecné hlasovací právo. U nás budou prý čekat a upírat práva dělnictvu, až jednou za hranicemi zahřmí a hrom se svezí i do Rakouska, kde zapálí . . .

Vládní komisař vyzývá za hlučného protestu a lomozu přítomných řečníka, by podobným způsobem nepokračoval.

Agitátorem schůze dnešní jest hlavně vláda sama. Čím více zapovídala, tím více vás přišlo. (Bouřlivý souhlas.) Proti vůli lidu žádná vláda ničeho nezmůže. Dělnictvo dovede si také v den, jakým jest první máj, poručit. (Hlučný souhlas.)

Následoval rozhovor o osmihodinné době pracovní.

K slovu přihlásil se dělník Stezka, který zahajuje řeč svoji takto: Jíž po dlouhou dobu voláme tu: „Dejte nám 8hodinnou pracovní dobu!“ ale marně. Kdo má pravdu? (Bouřlivé: My!) Jest spravedlivé, když dělníku nepopřává se ani trochu času, aby mohl se duševně vzdělati, když tělesně po celý den v potu tváří za bídný groš se namáhal? Není potom divu, že dělník za takových poměrů přichází záhy o sílu i zdraví své, že v krátké době, ve věku čtyřiceti let již jest starcem. (Souhlas.)

Nynější společenské zřízení není spravedlivé k nám dělníkům. My nemáme volné chvíle věnovati se své rodině, duševně se vzdělávat a nabyti aspoň poněkud znalostí o světových událostech. Náš požadavek osmihodinové pracovní doby jest odůvodněn již slovy velikého myslitele Komenského (bouřlivé: Sláva Komenskému!), který již tehda uznával za nutno, aby se den rozdělil na tři díly: v prvních osmi hodinách, aby člověk pracoval, druhých osmi hodin aby použil ku svému vzdělání a zbývajících 8 hodin aby věnoval odpočinku. A. Komenský — praví řečník — měl zajisté lepší rozhled a poctivější srdce, než všelící ti velmožové, Brynychové a tuttiquantí. (Bouřlivý souhlas. **)

Co znamená státní právo pro nás? — Rozhodně nic. (Projevy souhlasu, ozývají se však také hlučné projevy odporu.)

Myslí-li snad kdo z vás (za vzrůstajícího se lomozu), že byste ze zřízení státu českého něco měli, jste na omylu . . .

Po těchto slovech povstala mezi účastníky děsná vřava. Někteří účastníci projevují hlučné svůj souhlas, přívrženci strany národní volají: Oho! Oho! Mlčet! Vy nás urážíte! To si nedáme od vás líbit! To je urážka! . . .

Lomoz trvá dále, konečně po dlouhém zvonění zjednal předseda ticho

*) Je to pravda? Podotýkáme, že v Plzni řečnila dělnice Škaloudová z Prahy, statná to paní, elegantně v hedvábí a krajkách oděna.

**) Je to pravda?

a praví: Soudruzi! My ručíme za pořádek a proto není to slušné, že několik individuí chce schůzi rušit . . . (Opětný lomoz. Hlučné volání: To odvoláte! To my si nedáme líbit! Ven s ním!)

Za neutuchajícího lomozu pokračuje dělník Stezka, obrácen v tu stranu, odkud byl vyrušován: Já opakuji znovu a prohlašuji jménem svých se mnou stejně smýšlejících soudruhů, že nemáme prazádné naděje, kdyby jednou stát český byl zřízen, že by se nám tam vedlo lépe.

My můžeme uznati jen stát s vládou, složenou z lidí poctivé červené krve dělnické a ne lidí s krví modrou. (Opětný souhlas).

Dělník Dědic za neméně bouřlivých projevů pochvaly vykládá účel a význam sociálně demokratické strany. Vy čekáte jen na okamžik, až pozvedne se mezinárodní prapor lidového sbratření a ten prapor se vztýčí co nevidět. (Pochvala).

Řečník dovozuje po té na základě výroků světových učenců, že vlastně jen třetina lidí prý koná práci užitečnou, ostatní dvě třetiny však nejsou prý svojí prací celku užitečny. *) Peníze jsou pouhým kovem, hlavní cenu a váhu má jediné práce! Práce jest oporou všeho. Bez práce není arestant na Pankraci, bez práce není voják, ani kněz, ani právník vůbec žádný stav na světě není bez práce možným. **)

Rakousko prý jest v oboru časových otázek rozhodně neužitečným pracovníkem. Ono si jich nevěšmá a je zanedbává. Teď přece již nemusíme se bát přepadení od Svědů, ale my zbrojíme přece jen což. Tříletá služba vojenská jest rozhodně prací neužitečnou.

Mezi vámi vidím, celé pluky vojákův; nu a ti si zajisté rozmyslí, aby tu repetýrku . . . . .

Vládní komisař zakročuje a zakazuje řečníkovi podobným způsobem pokračovati.

V další své řeči porovnává řečník státní zřízení a pasti na myši, kde je naličena slanina a když tam myši vlezou chytanou je. (Bouřlivý souhlas.)

Vládní komisař opětně napomíná řečníka, jeho hlas však zaniká v bouřlivém volání přítomných: Ano! Ano! Tak jest! Mluv dále!

Požadavek osmihodinné pracovní doby má význam pouze časový, dělnictvo přeje si ji jen pro dobu nynější a možná že bude žádat později pracovní dobu s e d m i i š e s t i h o d i n n o u. ***) Úkol sociálně-demokratické strany přestane však teprve, až bude zavedena úplná rovnoprávnost v lidské společnosti. (Výborně!) „My nepřestaneme být lidem pokrokovým, lidem svobodomyšlným potud, pokud nebude odstraněno vykořisťování člověka člověkem. My nepřestaneme býti revolucionáři — jak nás nazývají — do té doby, dokud nebudou přirozená práva naše respektována. (Hlučná, dlouhotrvající pochvala a potlesk.)

Dělník Regner navrhl následující r e s o l u c i.

„Shromážděné dělnictvo na ostrově Střeleckém dne 1. května r. 1893 jednohlasně protestuje proti společenským útiskům a křivdám, které u tak velké míře jest mu snášeti.

Jsme rakouskými občany uznanými rakouskou ústavou za stejnocenné, stejnorodé a stejně oprávněné občany ve státě a jsme — bez práv.

Upírá se nám přirozené právo spolupůsobení v jakýchkoliv oborech, které starati se mají o osudy tohoto státu a blaho jeho občanstva. Jsme rakouskými občany, kteří plniti musí veškeré povinnosti státem na ně vložené, kteří odváděti musí daň peněžní i krevní a páše se na nás bezohledná, křiklavá křivda. Není nám dopřáno v tomto státě nynějším jediného místa, odkud bychom se ozvat mohli, když se na nás násilí páše. Jsme rakouskými občany, ale zachází se s námi, jakobychom stáli mimo zákon.

*) Je to pravda?

**) Nu tak přece jich pracuje více nežli třetina.

***) Snad konečně i čtyřhodinnou, anebo i žádnou! —

Doba náboženské nesnášlivosti ustoupila kruté nenávisti vůči všemu, co jest nemajetno. Jsme vydáni na pospas libovůli, kteréž dovoleno vykládat zákony v neprospěch náš.

Klesáme jak na duchu tak i ve fyzické síle, jsme nejen bez práv politických, jsme též vydáni na pospas vykořisťování kapitálu. Klesáme pod tíhou dnešní doby pracovní a hospodářského vysílení a vidíme, jak z našich dítek jsou mrzáci života neschopní.

Rodina znamená pro nás bol a hanbu!

Jame přesvědčení, že bychom byli špatnými občany, špatnými rodiči, kdybychom i nadále chtěli přihlížet nečinně k tomu, jak padá občanstvo, naši bratři a sestry, naše dítky vždy více v záhubu, jak naši bratří, naše sestry, my všichni úpíme v hospodářské i politické porobě.

Naším dítkám schází vše, čeho třeba, aby z nich mohli se státi užiteční členové společnosti lidské.

Naše děti trpí hlad a zimu, našim dítkám schází výchova i potřebné vzdělání, které dnes marně musí hledati ve škole, které jim pro hmotné poměry jest neprístupné.

Zkrátka; jsme vydáni na pospas hospodářské i duševní zkáze. *)

Jsouce sobě vědomi, že všeobecné hlasovací právo volební jest přirozeným našim právem, nejsme ochotni dlouho čekat na jeho nám vrácení. Nesneseme dále své poměry peněžní a žádáme se vši rozhodností o své právo.

Resoluce tato byla bouřlivým souhlasem jednohlasně přijata.

B u b e n.

Pohádka z ruského od Lva Tolsteho. Přeložil P. K.

— A co ty se Jemeljane neoženíš? —

— Jak bych se mohl ženiti, když jsem chudás, který musí sloužit.

— Vezmi si mne. —

A Jemeljan se oženil. Vzala si ho čarokrásná dívka, o níž nikdo nevěděl, odkud přišla, proto ji měl každý za čarodějku. Jemeljan byl s ní nevýslovně šťasten. Na konci vsi vystavěli si chalupu, Jemeljan pracoval na poli a ona mu vedla dům.

Jel tam tudy vojvoda. Spatřiv krásnou ženu, pravil k ní: pojď ty se mnou, učiním tě kněžnou. Ale ona nešla. Chtěla zůstatí muži svému věrna.

Vojvoda vrátiv se domů, chvílemi byl smutný, chvílemi mrskal své služebníky proto, že s ním nechtěla jíti sedláková krásná žena.

I pravil k vojvodovi jeden služebník:

— Pane, proč jsi smutný a proč nás biješ?

— Přiveďte mi Jemeljanovu ženu, a nebudu vás bítí.

— My ti přivedeme Jemeljana a uložíme mu práce takové, aby se brzy udřel a pak bude žena jeho vdovou.

— Učiňte tak.

Jemeljan dostal přísný rozkaz, aby se dostavil do panské služby.

— Vidíš, milá ženo, — pravil k ní smutně — chtějí mne udřít.

— Jen se neboj, — těšila ho — všecko bude dobře. Tu máš motyku a jdi.

Jemeljan vzal motyku na ramena a šel.

Šafář vojvodův poslal Jemeljana na pole a pravil: zde tohle pole musíš do večera okopati a neokopeš-li, tedy tě zabiju.

Jemeljan zbrozil se té práce, ale pustil se chutě do ní. Motyka, kterou mu dala žena, konala divy. Ani párem koní nebyl by to pole zoral. Na

---

*) Je tohle všecko pravda?

večer byl s prací hotov. Nežli slunce zapadlo, vrátil se do zámku. Šafář udiveně vrtěl hlavou.

Jemeljan vrátil se vesel ku své ženě.

Druhého dne dostal nový rozkaz: Do večera musíš táhle na tom kopečku vystavěti kostel.

Jemeljan zoufale zalomil rukama a pravil: chtějí mne zabít.

— Jen se neboj a jdi, — těšila ho zase žena. Zde máš lopatu a jdi.

A Jemeljan pustil se do práce. Lopata konala divy. Vojvoda probudiv se z odpoledního spánku, pohleděl oknem a viděl na vršku kostel, jakoby byl vyrostl ze země.

— Podívejte se, — pravil ku svým lidem — my toho sedláka práci neumoříme.

— Na to bychom se podívali, — těšil pána šafář.

Zavolali Jemeljana a řekli mu:

— Zítřka zde kolem hradu vykopáš velikou řeku a postavíš na ni loď. Nebude-li to do večera hotovo, zabijeme tě.

Jemeljan smutně odešel domů.

— Proč jsi smutný? — tázala se ho žena.

Když jí to pověděl, těšila ho: buď jen dobré mysle, všecko přemůžeš. Když ráno vstal, dala mu žena sekeru.

Sedlák hodiv přes rameno zázračnou motyku, lopatu a sekeru, odešel do zámku.

Když vojvoda odpoledne ze spaní se probudil a pohleděl ven, spatřil s úžasem kolem zámku velikou řeku a na té plovaly lodě.

— Již sedláka ničím neumoříme, — zvolal zlostně ku svým služebníkům.

— Na to bychom se podívali, — těšil ho šafář.

— Viš pane co, — pravil k vojvodovi, — to vidím, že pracemi ho neumoříme, ale zkusíme tohle ještě. Pošli ho, pane, do města: Nevímkam, aby přinesl. Nevímco a pak ať jde kam chce a přinese co chce, ty řekneš, tohle já jsem nechtěl a vyzraješ na něj.

Vojvodovi se ta rada líbila, dal si sedláka zavolati a řekl mu: Půjdeš do města, jež se jmenuje: Nevímkam a přineseš: Nevímco, a nebude-li to, co já budu chtít, zabiju tě.

Jemeljan smutně odešel domů, ale žena ho opět těšila. Když se vyspal, žena mu dala na cestu pytlík s chlebem a kolovrátek a řekla mu: Jdi pořád cestou, kam tě oči ponosou a přijdeš k mé staré tetě. Této vyřídíš ode mne pozdravení a odevzdáš jí tento kolovrátek a ona bude mít z něho radost. Ona ti poradí dobře.

Jemeljan pytlík s chlebem uvázal si na na záda, kolovrátek dal si na rameno, a rozloučiv se smutně se svou ženou, šel.

Šel dlouho. Konečně přišel do hlubokého lesa a v lese k jedné chaloupce. Byl již chůzí unaven.

— Poprosím, — pravil k sobě, — dobrých lidí, aby mne zde nechali přes noc.

Vkročil a našel v chaloupce babičku. A ta byla jeho ženy teta. Vyřídív pozdravení od své ženy, dal jí kolovrátek.

Babička měla z kolovrátku velikou radost. Vyčastovala ho a ustlala mu postel na půdě na měkkém vonném seně. Když se ráno na cestu měl, dala mu babička klubko nití a řekla: Zde máš to klubičko. A to ty před sebou hodiš a ono poběží pořád před tebou, až přijdeš k moři a tam bude veliké město, a v tom městě uvidíš něco, čeho lidé více poslouchají, nežli otce a matky. To vezmeš a navrátíš se domů.

Jemeljan poděkovav se babičce za pohostění a za radu, šel.

Za chaloupkou vyndal klubičko a otočiv si koneček nití kolem prstu, hodil klubičko před sebe na cestu. A klubičko jako pejsek před ním běželo. Z toho měl Jemeljan velikou radost.

Po dlouhé cestě přišel do velikého města u samého moře. Když se

ulicemi procházel, všecko si prohlížel a díval se na lidi, jak tito zde sem tam běhali, aniž by si jeden druhého všimal, najednou zaslechl nějaký hřmot. Sotva že to lidé uslyšeli, nechal každý všecky práce a běžel na náměstí.

Kam běželi všickni, běžel i Jemeljan. Přišel na veliké náměstí a tu uzřel člověka ve vojanské uniformě. Ten měl něco kulatého pověšeno na řemeně. Svrchu i ze spod bylo to potaženo koží a na vrchu voják paličkami do té kůže tloukl. Hřmotilo to tolik, že mu až uši zaléhaly.

— To je to, — myslil si, — čeho lidé poslouchají více, nežli otce a matku. V malé chvíli sešlo se vojáků mnoho tisíc.

Když voják odbubnoval, odešel s bubnem do velikého domu, jemuž říkali kasárna a tam buben pověsil na hřebík.

Jemeljan vyčkal, až by byla noc. Pak se přiloudil a buben vzal.

Přišel s bubnem šťastně domu.

Ale kterak se zarmoutil, když spatřil chalupu svou prázdnou. Vojvodovi pochopové odvedli mu ženu do zámku. Jemeljan maje buben na řemeně viset, smutně do zámku kráčet.

— Kde jsi byl? — tázal se ho vojvoda.

— Byl jsem ve velikém městě až na samém moři.

— A já nechtěl, abys tam šel, — musíš umřít. — A cos to přinesl? —

— Něco, co lidé poslouchají více, nežli otce a matku.

— To jsem já nechtěl, — osopil se něho vojvoda, — teď musíš umřít.

Ale Jemeljan, nežli ho drábové mohli pochytit, jal se paličkami na buben bubnovati. A v okamžiku vtrhlo do zámku mnoho vojska se zbraněmi.

Vojvoda i se svými dráby chtěl utíkat. Ale vojáci ho chytili.

— Máme ho zastřelit? — tázali se vojáci Jemeljana.

— Kde máš moji ženu? — tázal se Jemeljan.

— Přiveďte mu ji — poroučel vojvoda na celém těle se třesa.

— Nyní mi před Bohem slíbíš, — poroučel Jemeljan, — že nikdy více nebudeš sedláky utiskovat a že nebudeš jim bráti ženy a dcery.

Vojvoda to svatosvatě slíbil.

Na to Jemeljan propustiv vojáky, vzal drahou ženu svoji za ruku a vedl si ji domů.

— Dej mi tu věc, — pravil vojvoda — kterou lidé více poslouchají, nežli otce a matku.

— Takovým lidem, jako jsi ty, — odpověděl Jemeljan, — hračka taková nepatří. Natropil bys s ní mnoho zlého.

A Jemeljan šel a kůží na bubnu rozbil a buben hodil do vody. Od té chvíle měl od vojvody pokoj a byl se svou ženou na statečku dlouho ještě šťastně a v bázni Boží živ.

D r o b n o s t i .

Obrázek Maďarů. Vládní časopis „Nemzet“ charakterizuje nynější společnost maďarskou takto: „Lotři se množí. Ze dne ke dni roste jich smělost. Ti ničemní mladíci, kteří dobrá jména starých rodin vláčejí po policejních a soudních rubrikách v časopisech, jsou opravdové typy dnešní maďarské společnosti.“

V našem společenském životě jest pozorovati vůbec úpadek mravnosti . . . Již i v těch třídách společnosti, které se považují za vzdělané, množí se sprosté zločiny, defraudace a falsifikace . . . U tak zvané intelligentnější třídy, na kterou náboženství nemá již dosti vlivu a kterou bázeň před Bohem nezdržuje od hříchu, měla by to čest a poctivost nahraditi. Ale mnozí jsou jen proto poctiví, že nejsou odkázáni na to, aby páchali darebáctví. Jiný je poctivý proto, že nemá příležitosti hřešiti.

Třetí je poctivý z bázně, ježto se bojí následků. Ba, jsou i takoví, kteří jsou poctiví z vypočítavosti. Ale povstal ještě nový druh poctivců: zdánliví poctivci. A jen do jednoho odboru těchto zdánlivých poctivců náleží zbloudilí mladíci naší gentry, které zavírají pro defraudace. Hlavní kontingent tvoří ti, kteří chodí svobodně a vyznávají tu mravní zásadu, že možno dělati vše, a že třeba se vystříhati jen dvou věcí: žaláře a nespůsobilosti k souboji.

Touha po penězích a laciném výdělku zachvátila všechny. Dnes ještě mnozí vyznávají poctivost za svou víru a budeme-li tak dále pokračovati, stane se poctivost zítra již jen sportem, pozitíí přepychem a konečně podivinstvím. To, že mravně pochybné existence hrají úlohy v našem životě veřejném, znemravňuje naši společnost. Podívejme se blíže na náš politický a společenský život a uvidíme, jak strašný jest počet mravně pochybných existencí, které v něm jsou důležitými činiteli.

„Nemzet“ doporučuje proti tomu jako jediný lék: společenské staturium, náhlý soud. Ale obává se, že veřejné mínění, maďarské časopisectvo, by při tom bylo závadou. Naše veřejné mínění — praví „Nemzet“ — nemá ostrého oka a tak stává se, že ve společnosti naší lotři a ničemové chtějí bojkovati lidi poctivé. Za těch okolností nezbyvá nic jiného, leč vyčkatí až naše slabozraké veřejné mínění dovede rozeznati — černé body.

K tomuto hlasu „Nemzetu“ podotýkají slovenské „Národné Noviny“: To jest věru slabý lék a daleké odročení. Dejte mládeži lepší vychování, neučte ji hulákat, hrát si na vlastenecké křiklouny, lumpovati, navykati si lehkému životu, očekávati mastné úřady a odměny za křiklounství, nezakupujte lidi, nedělejte odrodilců, nevyhlašujte vyhlazení jiných národů za svůj cíl: jen to pomůže, jen tak vychováte si novou poctivou a charakterní generaci. Ale musí to přijíti brzo, neboť rakovina nemravnosti a bezcharakternosti rapidně roste!

* * *

**Výsledky sčítání lidu vzhledem k vyznání nábožen-
ském u. — Roztřídění obyvatelstva všech zemí na říšské radě zastoupených
dle náboženského vyznání bylo následující:**

	roku 1869	r. 1880	r. 1890	1880 pr. 1869	1800 pr. 1880
Římsko-katolického	16,395.675	17,693.166	18,934.166	+ 7·92%	+ 7·01%
řecko-sjednoceného	2,342.168	2,533.323	2,814.072	+ 8·16 „	+11·82 „
armensko-sjednoceného	3.146	2.854	2.611	— 9·28 „	— 8·51 „
starokatolického	—	6.134	8.240	— „	+34·33 „
řecko-východního	461.511	492.088	544.739	+ 6·63 „	+10·70 „
armensko-východního	1.208	1.454	1.275	+20·36 „	—12·31 „
evang.-augšpur. vyznání	252.327	289.005	315.828	+14·54 „	+ 9·28 „
evang.-helvet. vyznání	111.905	110.525	120.524	— 1·26 „	+ 9·05 „
herrnhutského	—	—	368	— „	— „
anglikánského	—	1.049	1.296	— „	+23·55 „
menonitského	—	731	490	— „	—32·97 „
unitarského	248	169	147	- 31·86 „	-13·02 „
lipovanského	—	—	3.218	— „	— „
židovského	822.240	1,005.394	1,143.305	+22·28 „	+23·72 „
mohamedánského	—	49	81	— „	+65·31 „
jiná vyznání	4.542	4.488	745	— 1·19 „	—83·40 „
bez náboženství	—	3.333	4.308	— „	+29·25 „
Úhrn	20,394.980	22,144.244	23,895.413	+ 8·58%	+ 7·91%

Roku 1869 starokatolické, herrnhutské, anglikánské, menonitské, lipovanské a mahomedánské vyznání jakož i bezkonfesionálnost, roku 1880 herrnhutské a lipovanské nebyly zvláště vykázány.

V Čechách, na Moravě a ve Slezsku ovšem mají jen vyznavači hlavně náboženství římsko-katolického, pak evangelického obojího vyznání jakož i židovského značného rozšíření.

1. Římskokatolické vyznání:

	r. 1869	r. 1880	r. 1890	Přibylo (+) 1880 p. 1869	ubylo (-) 1890 p. 1880
Čechy	4,940.898	5,339.421	5,621.627	+ 8.07	+ 5.08
Morava	1,914.065	2,049.606	2,169.772	+ 7.08	+ 5.86
Slezsko	434.750	477.730	510.692	+ 9.83	+ 6.90

2. Evangelické augsb. vyznání:

Čechy	46.415	56.435	60.737	+21.59	+ 7.62
Morava	20.355	22.506	23.562	+10.57	+ 4.69
Slezsko	72.318	78.915	84.359	+ 9.12	+ 6.90

3. Evangelické helv. vyznání:

Čechy	59.700	63.562	66.499	+ 6.47	+ 4.62
Morava	86.880	35.159	37.717	- 4.67	+ 7.28
Slezsko	—	—	365	—	—

4. Židovské:

Čechy	89.930	94.449	94.479	+ 5.02	+ 0.03
Morava	42.899	44.175	45.324	+ 2.97	+ 2.06
Slezsko	6.142	8.580	10.042	+39.69	+17.04

Dle těchto dat jest zjevno, že vývoj římskokatolického vyznání v zemích koruny české odpovídá vývoji celkového obyvatelstva těchto zemí.

* * *

Nový velikolepý chrám Mormonů. Z listu amerického vypisujeme: Dne 7. dubna bylo zasvěcení nového chrámu Mormonů na jezeře Solném v Americe. Když dne 4. dubna 1847 Brigham Young k jezeru solnému přišel, zasadil prý do země svoji hůl a zvolal: zde musí státi kostel. A v skutku; Mormoni dne 6. dubna r. 1853. položili základní kámen k novému chrámu, jež po 40leté stavbě dokonali a dne 7. dubna zasvětili. Kostel je rozměrů velikých, čítá 222 $\frac{1}{2}$ střeviců ve výšce, 222 v délce a 99 v šířce. Výška lodí rovná se pětipatrovému domu. Stavba stála 40 milionů dolarů — asi 90 milionů zl. Po dvou stranách má tři mohutné věže. Podezdívky stavěny jsou ze žuly a mají tloušku 16 střeviců. Na hlavní věži je 14 střeviců vysoká socha anděla Mormonů — Moroniho, který prý Youngovi přinesl s nebe evandélium. Na vrcholi září elektrické světlo v síle 300 svící. Peníze na stavbu sebrány byly dobrovolnými sbírkami (!). Young, aby bratry k hojným darům naklonil, sliboval jim, že po čtyřiceti letech přijde s nebe Kristus. Nástupce jeho Shmith, aby přítok peněz nezastavil, předstíral zjevení, vedle něhož Kristus příchod svůj pro bezbožnost některých členů na neurčitou dobu odložil.

Obsah „Obrany víry“:

Něco o té evangelické jednotě. (+ 27.) — Cynna. (Napsal Fr. Holeček.) — Věda o faráři Kueippovi. — Starobylá kaple sv. Kříže v poštovské ulici. (Napsal Ladislav Pražský.) — Klasobraní z řečí sociálních demokratů o prvním máji. (Dokončení.) — Buben. Pohádka z ruského od Lva Tolstého. (Přeložil P. K.) — Drobnosti.

Předplatné budíž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budíž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Třetí hlavní část: Přijímání.

„Otčenáš“!

Nedá se mysliti, žeby Církev v modlitbách svých, jimiž sv. Eucharistii jako věncem otáčí pominula modlitby Páně „Otčenáše“. Onať právě této modlitbě ve mši svaté vykazuje místo nejčelnější mezi přeměnou a vlastním přijímáním a to se zvláštním úvodem.

Kněz ukončí posvátný kánon slovy buď zpěvmo neb hlasitě pronešenými: Po všecky věky věkův = per omnia saecula saeculorum — jež vztahují se na onu česť a slávu (omnis honor et gloria). Kristem ve svatých způsobách Bohu trojjedinému prokazovanou. Načež povzbudí veškeren lid k modlitbě slovy: Modleme se = oremus!

Spasitelnými rozkazy jsouce napomenuti a božským naučením vycvičení, osmělujeme se volati.

Jakési odvaby a smělosti jest nám bídným smrtelníkům třeba, abychom modlitbu, v níž svrchovaného návodem Kristovým svým otcem opovažujeme se zváti, vyslovili.

Přemnozí lidé zejména pohanští kněži domnívali se, že modlitby jejich stanou se tím bohumilejšími, čím více budou obšírnými a v řečnický učeném slohu tedy plny prázdných slov.

Ne tak učil Pán a mistr náš Ježíš Kristus učedníky své, řka:

Modlice se, nemluvte mnoho jako pohané, nebo se domnívali, že by pro mnohé mluvení své byli vyslyšeni.

Nepřirovnávejtež se tedy jim, neboť ví Otec váš, čeho jest vám potřebí, dříve nežli byste jej prosili.

A protož vy takto se budete modliti:

„Otče náš, jenž jsi na nebesích!

Posvěť se jméno Tvé!

Přiď království Tvé!

Buď vůle Tvá, jako v nebi tak i na zemi!

Chléb náš vezdejší, dej nám dnes!

A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům !
A neuveď nás v pokušení !

Ale zbav nás od zlého ! Amen. (Mat. VI. 7—13.)

To jest ona na výsost ctihodná modlitba, modlitbou Páně zvaná, neobsáhlejší a neúčinnější všech proseb, pramen a vzor všech v pravdě křesťanských modliteb.

Konec a cíl vši bohoslužby, ba všeho našeho bytí a žití, jest sláva Boží a blaho lidí.

To budiž hlavním programem naším pro čas a věčnost.

Kde toto dvojí schází, tam všecko marnost jest a trápení ducha.

A tato dvojice: Sláva Boží a blaho lidstva nachází podivuhodným způsobem svého výrazu v modlitbě „Otčenáš!“

Tři první prosby vztahují se na oslavu Boží; na blaho lidstva případně naše připadají čtyři ostatní prosby.

Když jsme byli zbaveni zla, zejména břichu; když Bůh sám v pokušeních jest nám obranou; když láska k bližnímu dosáhla stupně, že i nepřátelům, svým protivníkům odpouštíme; tu stáváme se hodni i chleba pozemského i chleba nebeského, jenž jest jako střed a vrchol naší vezdejší blaženosti.

Pak ovšem plníme vůli Boží jako andělé, přispíváme k rozšíření Církve toho království Božího na zemi a tím konečně nejlépe oslavujeme a k svatosti přivádíme jméno Hospodinovo u všeho stvoření.

Pak ale též vším právem můžeme a smíme zvolati: „Otče náš“ ! (Pater noster).

Otcem svým nazýváme Boha svého, poněvadž nás z ničeho k obrazu svému stvořil, Syna svého za bratra dal, a Duchem sv. na křtu dítky Božími a dědici království nebeského učinil.

Jakou útěchou naplní každého křesťana ta myšlenka: já ten nejchudší, já ten nejopuštěnější, já ten nejnešťastnější přece mám Boha za otce, jenž na mne otecky se dívá, otecky o mne se stará, otecky mne miluje, kdy i vlastní otec můj mne zavrhuje.

„Jenž Jsi na nebesích“ = qui es in coelis). Bůh jest všude stejně přítomen, však kde výhradně jeho sláva, jeho dobrota a svatost se zjevuje, kde před Ním prchá hřích a smrt — jest nebe, naše pravá vlast, a cíl veškerých našich snah; první a poslední příčina, pro kterou povinnosti a modlitby své konáme.

„Posvěť se jméno Tvé“ = sanctificetur nomen tuum).

Krásně opisuje obsah této první prosby sv. Chrysostom.

„Propůjč nám tak čistě živu bytí, aby k vůli nám ostatní všicki Tebe chválili; neboť v tom spočívá dokonalá moudrost, že bezúhonný život všechny kdož to vidí a pozorují, Pána z toho a za to velebí“.

Duše naše, těla naše, přání naše, tužby naše, skutky naše buďtež důkazem, že dítky jsme otce tak dobrého, jako jest Bůh na nebi; necht dokáží, že nám velebnost a sláva Jeho jména svatou, že za jeho čest a slávu pracujem, vše konáme a vzdycháme, že roztoužili jsme se, by celý svět k poznání Jeho jména dospěl.

Buďmež si toho vědomi a širše známost o tom v našem okolí a působišti, že nejvíce jméno Boha světi se máš sv. a hodným sv. přijímáním.

„Přiď království Tvé“ = adveniat regnum tuum). Trojí tu máme na mysli království Boží: Nebe, církve, milost.

O tom prvé přejeme si, abychom se do něho dostali po smrti své, o druhém, abychom živými oudy jeho jsouce, toto (Církve) působením svým jak dalece Bůh si toho od nás přeje, šířili po celém světě. (modlitbou, podporováním missií).

Třetí království Boží dle slov Páně (Luk. 17, 21.) jest mezi námi čili lépe v nás — v našich srdcích; jest to jedním slovem ono sídlení Boha v člověku, jenž svým srdcem, rozumem i vůlí Bohu se podrobuje.

„Milujete-li mne, přikázání má zachovávejte — a já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám — vy jej poznáte, neboť u Vás zůstane a ve vás bude.

Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávatí bude, a Otec můj bude jej milovati, a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme“. (Jan 14, 16—23).

Všecka tato království podmiňují se na vzájem, tak že kdo má druhé i třetí, jen nesmíme býti mrtvými t. j. v stavu smrtelného hříchu trvajícimi údy Církve.

„Buď vůle Tvá, jako v nebi tak i na zemi“ = fiat voluntas Tua sicut in coelo et in terra). Co Bůh chce, to se stane; jeho vůle jest všemohoucí; zde však se myslí ono přání Boha, aby Jeho (desatero) a Církve sv. přikázání (patero) od nás se plnilo takovou ochotností, s takovou radostí, tak úplně a dokonale jako tam v nebi každé pohnutí, Jeho vůle, každý pokyn Jeho andělů plní:

„Chléb náš vezdejší, dejž nám a “ = panem nostrum quotidianum da nobis hodie).

Pod tímto chlebem vyznáváme vše naše potřeby vezdejší, bychom svůj tělesný i duchovní život uhájili.

Říkáme „náš“, poněvadž dal-li nám právo si jej hájiti, a tudíž kdo nás v živobytí jakýmkoliv způsobem zkracuje, proti vůli Boží jedná. Ať si to pamatují ti, kdož nekřesťanskou konkurencí bližního o živnost (chléb) připravují.

Říkáme dejž nám „dnes“ — tudíž nemá naše prosba a snaha dojiti chleba vezdejšího čeliti pro nadbytek neb mnohá leta.

Budeme-li živi zítra, budem prositi znova; nebudem-li živi, nepotřebujeme nic více. (sv. Augustin).

Hle, jak mnoho socialních zásad obsaženo v této prosbě, „Otčenáše“, který zrovna páni socialisté zavrhnou.

Již ve svůj prospěch měli by se modliti socialisté každodenně „otčenáš“, avšak nikoliv mechanicky.

Čtvrtá tato prosba modlitby Páně jest také důkazem, že každodenní modlitbou pravého křesťana má býti. „Otčenáš“ — a jak u obecného lidu našeho předpokládati lze, také každodenní modlitbou jeho jest.

Můžeme také každému dosvědčiti, že lid tuto prosbu, kterou společně na první polovinu knězem předmodlenou odpovídá, nejraději pronáší — a známa jest anekdota, kde hošík jeden vždy při této prosbě maličko se zastavil. Tázán, proč tak dělá co za slova při tom pro sebe si šeptá, odpovéděl, že ten chléb by rád dostal namazaný máslem.

Než i za duchovní pokrm prosíme a to jest slovo Boží, dle výroku samého Krista Pána: Ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, kteréž vychází z úst Božích.

Jako ten, kdo dítkám nedá se najísti, kdo utrhuje dělníkům ze služebného výdětku, kdo za dohazování práce, služby nemírné činí nároky — jest trestuhoden, tak, ano více trestuhodným jest, když kdo brání, aby kněz neměl přístup k dítkám školním, když kdo podřízené své zbavuje příležitosti neb možnosti slovo Boží slyšeti.

Nejsilnějším ale chlebem pro duši jest chléb nebeský: Tělo Páně v nejsv. Svátosti, jež právě při mši sv. se koná.

Tudíž má čtvrtá prosba při mši svaté zvláštní odůvodnění.

„A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům“ = et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris). Velmi krásně opisuje tuto pátou prosbu „Otčenáše“ sv. Řehoř z Nissy: „Co jsem já učinil, učin i Ty! Udělej mi tak, po mně svém sluhovi, bídném a nuzném, Ty ó Pane, v jehož rukou všechna moc a vláda spočívá!

Odpustil jsem vinu, aby's Ty můj dluh mi odpustil.

Nemohl jsem oslyšeti prosícího, abys Ty také nezamítal mne od sebe.

S veselím odpustil jsem svým dlužníkům, nečin mne Tvého dlužníka smutnějším, než já učinil mého; ať oba za to svému věřiteli děkují.

Onť jest dlužníkem mým, já však Tvým; jako já jsem jej obmyslil, tak učí i ty se mnou. Já ho propustil, nuže propust Ty mne!

Já jsem prokázal mu milosrdenství, prokaž je i Ty svému sluhovi!

Ovšem dopustil jsem se proti Tobě větších poklesků, než on proti mně, toho neupírám; ale považ, jak ve všem Tvá dobrota nás předčí; já mohu jen v malé míře prokázati, co Ty tak mnoho, tak velice jak jen chceš“.

„A neuvoď nás v pokušení = et ne nos inducas in tentationem“.

Pokušení ku hříchu pochází dílem od ďábla, dílem od lidí (světa), dílem z naší vlastní slabosti po Adamu zděděné; nikdy však přímo od Boha.

My ani nežádáme v této prosbě, abychom dokonce všeho pokušení pozbaveni byli, neboť bez pokušení není vítězství ani ctivosti, ani odplaty v nebi; nýbrž my prosíme, aby Bůh nedopustil, bychom v pokušení klezli, podlehli, hřešili.

Sv. Jan Zlatoušlý v té příčině praví: Zde nás učí Pán zcela zřejmá znáti naši slabost a kárá naši domýšlivost; napomíná nás: nikoliv boji se vyhýbati, ale také ne do boje se dráti.

Na taký způsob bude pak naše vítězství tím skvělejší, a porážka ďablova tím hroznější!

„Ale zbav nás od zlého = sed libera nos a malo“.

Kdysi se modlil Pán Ježíš za své učedníky: Neprosímť, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého“. (Jan 17, 15.)

Tak modli se až posud Kristus na oltáři.

To jest tedy „modlitba Páně“ nebeská modlitba; „modlitba podle přikázání“, naše „každodenní modlitba“.

Modlíme-li se Otčenáš při pohledu na ležícího beránka pod způsobou chleba a vína na oltáři vystaveném, modlí se jej s námi — ano pomáhá nám modliti se jej — sám Původce této modlitby — Kristus Pán.

(Pokračování.)

Věda o faráři Kneippovi.

(Dokončení.)

Možnost nastydnutí připouští se v nejužších mrazích i v nejparnějším létě, za dne i za noci, doma i mimo dům, v posteli i v poli, jedním slovem vždy a všude.

Speciálně pak lze nastydnouti na každé procházce, každým větrem, každým průvanem, napitím se studeného nápoje, koupáním, chůzí na boso, promočením nohy a zmoknutím.

Na průvan zvlášť jsou všichni lidé citliví; tento vzniká nejčastěji v obydlí, jsou-li protilehlá okna otevřena; horšího druhu jest, vniká-li otevřenou špehýrkou, a nejhorší, který se krade štěrhinami zavřených oken a trefí jen jistý bod těla, na příklad krk nebo koleno. Patrně, že průvan jest v obydlích stálý a že lze i zde každou minutou z nastydnutí onemocněti. Však průvan řádí i mimo obydlí a v Praze jest všude; nejhůře a nejnebezpečněji vane na nábřežích a přes pražské mosty, a zejména zde se na tisíce Pražanů do roka „nastydne“. Hrozný jest průvan v průjezdech, na schodištích, v kostele, v divadle. Moderní stavby vzaly k tomu ďáblu náležitý zřetel; než se v moderním domě ke schodům dostaneme, otevíráme nějaké samočinné dvře a na domovních vratech nalezneme tabulku s kategorickým „Zavírat“; okna na schodištích se nikdy nesmí otevřít a tak do moderního domu vzduch zvenčí nevnikne a vnitřní, libě páchnoucí se nedostane ven.

Konsekventně se zachovávají naše veřejné místnosti, hospody i kavárny; dokud hosté v nich, neotevře se žádné okno, třeba se tam lidé kouřem a horkem zalykali: dostačít jim plamének plynový šlehající do otevřeného komína aneb větší otáčející se čamrda v okně k suggestci dobré ventilace.

Kdo pak jednou onemocněl rýmou, kašlem, růží, rheumatickými bolestmi, zánětem plic, neb koho jedenkrát zabolet kotlavý zub, takový jest teprv ostražitý na nejjemnější odstíny průvanu.

Horší jest, že obecenstvo důsledně zachází i s nemocnými, jsouc přesvědčeno, že průvan dovede každou chorobu zhoršit; proto se buď nevětrá vůbec, aneb jen nedostatečně; poukázal k tomuto nešvaru již prof. Thomayer („Lumír“ 1889).

Tážete se, zdali není možno onemocněti nastuzením? Ano, jest to možno a často se tak stává. Onemocňujeme nastuzením ze zdravotní zásady o nastuzení. Od prvního kroku, který učiníme, jest o nás v tomto směru postaráno zhyčkaním organismu. Od dětství jsme uvyklí šatiti se tak, že se v zimě, v létě přebytné teplo na povrchu těla zadržuje; děti neposíláme mimo dům, je-li jen trochu nepohody, jako mlha, vítr, zima (ani v létě); v domácnostech se nevětrá, vytápí se nemírně, slovem odchováváme se pro Afriku a nikoli pro Čechy. Koho toto neštěstí dlouho pronásledovalo, ten se může za jistých okolností nastydnutí báti — neboť takový organismus zmalátnělý, zejména když zároveň dorážela na zdraví jeho nepřiměřená výživa a nedostatečný cvik tělesný — snadno podléhá chorobám vůbec. Nepopírám dále, že každý následkem nešťastné víry v nastuzení okamžitě pocítí následky průvanu, promočení, větru jakmile mu tyto činitele přijdou na vědomí; rozhostí se mu v těle nevěle, rozbolí hlava, dostane píchání a bolesti v různé části těla — právě tak jako od uhranutí člověk, který věří v uhrančivé oči.

Příčina chorob nemá se hledati v přímém působení nepatrného kolísání teploty vzduchové, větru, dešti, mlze a podobném, nýbrž v něčem zcela jiném. A přiměřeně otužilém a správně se živícím člověku není pudy výhodné pro rozvin choroby, jejíž zárodek na příklad nesen jest vzduchem; neonemocňuje následkem požívání nepřiměřené stravy a nepodléhá tak snadno výživným chorobám, dík svěžím harmonujícím funkcím všech orgánů, zejména srdce, plic a ledvin. Nemoci z klimatických příčin redukují se nazvíce na přímou nákazu. Vzduch jest nositelem mikrobů a výtrusů chorobotvorných, jimiž jsme obklopeni všude a v hojně míře za jistých klimatických okolností.

Pravé zdravotní zásady vyžadují oběti — alespoň z počátku u lidí zhyčkaných. Oběti se nerady přinášejí a člověk raději přikloní sluchu tomu, co mu jest příjemným; lichoť člověku subtilná péče o zdraví, věří v šeptání že tím více bude zdrav a silen, čím silnější a vybranější potravu bude požívat, čím více si zdraví ušetří lenošením a čím více se bude chrániti nepřijemných změn klimatických. Jsou to sladké požitky, ku kterým tyto falešné zdravotní zásady vábí, a každý člověk touží, aby jim mohl hovět.

Bude navždy marným lidstvo blahobytné o jiném přesvědčiti, to se i dále bude s celou duší vrhati ve vír rozkoše a požitkův. Jen jednotlivci, a to především jednotlivci zbědovaní, pomoc hledající zarazí se — zahřímá li v duši jejich prorok. Jen prorok s nimbem divotvorným nalezne sluchu a tak ho našel i prorok Kneipp.

Káže si staré pravdy o střídmosti, čistotě a práci — avšak pravdy blahobytným lidstvem zapomenuté. Slepou vírou zfanatisování bez reptání zasedají ke stolu prostému a bez reptání odkládají pohodlí a podrobují se drsnému cviku těla; ba i beze strachu odvrhuou i víru v činitele, jichž se nejvíce báli. Kneipp poručí a lidé bosou nohou brouzdají se i v rose i sněhu a šlapou po dlaždičkách studenou vodou politých; Kneipp poručí a lidé po lázni neosušení s mokřým prádlem na těle vycházejí na procházku atd. A div divoucí, nikdo „nenastydne“. V tom leží úspěch Kneippův, že v člověku zakrnělém a zbědovaném budí životnost, že snižuje tím a pak cvikem

i prostou stravou sebeotravu. Zvyšuje činnost zanedbaných ústrojů, otužuje tělo a sílí ho práci. Má sice k svému jednání výklad zmodrchaný, naivní i převrácený — a neubrání se nikdo žertovné náladě, přečte-li třeba jen několik stránek jeho knihy „Jak žít“, avšak hlavní věc — ty prastaré pravdy zdravotnické, dovede vymakati, a což nejvíce váží, prosadí je u svých klientů.

To se lékaři nepodaří vždy aneb dosáhne nápravy jen velmi nedosta-
tečné; v ohromné většině případů narazí každý lékař, který by chtěl blaho-
bytníkovi zjednodušit kuchyni a který by ho chtěl nutit k řádnému cvičení
těla vydatnou pěší chůzí a tělesnou prací a tím zřeknutí se sladkého po-
hodlí i lenošení. A což teprve kdyby k nim přistoupil s vyzváním, aby tu-
žili tělo oproti změnám klimatickým. „Co, že nemáme se vyhýbat průvanu?
Jak lehkavá výzev! Každý kdo jen jedenkrát jakkoliv onemocněl, ví
určitě, že „to“ dostal z průvanu. Že máme vycházeti v každý čas i nečas?
Bláhový hlasatel — promočí-li se nohy neb zmokneme-li — čekáme s jistotou
nějakou nemoc. Že se nemáme příliš teple odívat? Snad by na nás žádal
lékař, abychom také odložili flanellové břišní pásy, — chránící žaludek
před nemocmi a pod Jägrovkou flanellové ornáty „zahřívající srdce a plíce“?
Naposled by nám chtěl namluvit, že právě ty části města, které jsou řádně
větrány, jsou nejzdravější, — ba že procházka po pražských mostech jest
nejprospěšnější!

Upokojtež se, ctění čtenáři, — to všecko plyne ze zdravovědy
Kneippovy; jsem přesvědčen, že tímto konstatováním mizejí všechny vaše
pochybnosti. Kdybych dal jiný důvod, na příklad, že totéž, co Kneipp,
a sice mnohem bystřeji a rozuměji žádal nás dr. Kodým, nepřesvědčil bych
nikoho. Vždyť Kodým nebyl prorok, nýbrž jen učený doktor — a pak „ne-
vynalezl“ ani sladovou kávu. —

K tomu podotýkáme, že p. dr. Chodounský zcela jiným způsobem píše
o p. faráři Kneippovi, nežli lékaři vídeňští, kteří na něm nezanechávají kus
pocitivého šatu. Kdo s p. farářem nesouhlasí, nemusí ho alespoň tupiti.
A proto i s povděkem přinesli jsme stať p. dra Chodounského.

Cynna.

Napsal Fr. Holeček.

(Pokračování.)

Chladně zastrčil Nerva zkrvavenou dýku a obrátil se k uděšené děvě,
jež s hrůzou očekávala konec boje. Tak byla zděšena, že ani slova díky
nemohla pronésti, nýbrž jen sklonivši se chtěla polibiti nohy Nervovy.

Jemným hnutím zdržel ji a vlídně otázal se, kam jde.

„Do domu Tullia Nervy, šlechtný pane“, odvětila mu hlasem chvějí-
cím se.

„Pojd“! řekl a vedl ji pustými ulicemi k domu strýcova.

Šli cestou beze slova; on však dobře všiml si, že ochráněná dívka
jest velmi sličná. U domu strýcova se obrátil a rychle kráčel zpět.

„Věru, krásnou má strýc otrokyni, neboť jest to asi jeho nedávno
koupená Řekyně. o níž mi již vypravoval. A velice se mu líbí. — Nu, ne-
divím se tomu. Škoda, že jest jen otrokyni“, myslil cestou.

Ale přece cítil jakési uspokojení, takový zvláštní, milý pocit zmocnil
se ho, jako ještě nikdy. — Zachránil pronásledovanému čest a snad i život.
Byla to sice jen otrokyně, avšak jemu byl otrok též člověkem. Tím ovšem
lišil se velice od svých vrstevníků, kteří pokládali otroka za věc, za dobytče,
mající cenu jen dokud může pracovati. Tu též působil na něho strýc, jenž

měl o otrocích mínění mnohem lepší, neboť pokládal je též za lidi, ovšem za lidi nižší vzhledem ku svobodným Římanům. Ale i to bylo neobyčejné, ba přímo revoluční. Proto i nejhorlivější stoupenci Platonovi, jenž kázal přece čistou a nezištnou lásku k bližnímu, smáli se mu.

Klidný a spokojený odešel tehdy domů, umíniv si, že druhého dne podívá se na svou chráněnkou lépe. Učiní strýci návštěvu a při té příležitosti podaří se mu snad s ní se setkat.

A druhého dne v obvyklou hodinu šel k strýci, jenž rád ho přivítal. Rozmlouvali spolu o tom i onom, a jako obyčejně stěžoval si zase strýc na zkaženost Římanů a varoval ho před životem nepořádným.

„Řím proměnil se už zase dnes v peleš lotrů“, pravil mezi jiným, „neboť — snad jsi slyšel — už zase dnes našli zavražděného člověka v sadech Sallustiových. Byl prý to sám velitel černochů císařových Mongus“.

„Aj, tedy Mongus to byl? Tím lépe; aspoň je o jednoho chlápíka v Římě méně“, odpovídal Nerva.

„Snad neschvaluješ naposledy vraždu?“

„Nikterak; avšak tu se nejednalo o vraždu, nýbrž spíše o obranu“.

„Jak to víš? Snad jsi ty sám . . . ne, neosměluji se to ani vysloviti. Jistě jste jako obyčejně hýřili a pak ve rvačce život jeho utratili. Eh, darmo mluvit“.

„Nedurdi se, strýče, nedal jsem příčiny k tomu“.

„U Pluta, to říká každý, ale od tebe jsem něco takového nečekal“.

„A přece nejsem vinen, ač sám jsem ho skolil; neboť myslím, že hájí-li kdo život svůj; život a čest jiného, že jedná li se o život a smrt vůbec, není zločinem zabítí protivníka. Nemohl jsem jinak jednat, chtěl-li jsem zachrániti dívku vlným Mongem pronásledovanou“.

„Nu, to je něco jiného, avšak věru že musíš věc v tajnosti držeti, chceš-li uniknouti hněvu Herkulovu, jenž tě bez toho nenávidí. — A kdo, prosím tě, byla ona dívka?“

„Neznám jména jejího“, odvětil Nerva, byla však to bezpochyby tvá nová otrokyně, neboť do tvého domu vešla“.

„Jak vypadala?“ dychtivě tázal se strýc.

„Pokud vím, byla štíhlé postavy a nadobyčej krásné tváře; mohlo jí býti nejvýše sedmnácte let“.

„Ah, Cynna, Cynna to byla! Cynno!“ zvolal pak hlasitě strýc.

A do komnaty vešla volaná otrokyně.

Tu teprve podivil se Nerva její kráse. Věru, tak pěkné postavy, tak krásné tváře a výrazných očí ještě neviděl.

Jak stála tu zaražená a zardělá od rozkošné bradičky až k bělostnému čilku vroubenému rámcem nejkrásnějších zlatých vlasů přirozených, nebarvených — jakož bylo zvykem paní římských — byla zjevem neobyčejně krásným.

Pohlédla na Nerva a hned poznala proč, jest asi volána.

A již tázal se jí strýc přísně, zná-li přítomného pána.

Přisvědčila a ještě více se zarazila.

„Bylas to tedy ty, která toulala se dnes v noci ulicemi římskými?“

„Ano“, odvětila tiše Cynna.

„Kdes byla? Kdo ti dovolil vycházeti v noci z domu?“

„Ó, milost, šlechtný pane, navštívila jsem ubohou chudou ženu, jež jest na smrt nemocna a donesla jí zbytky své hojné večeře. Zdržela jsem se a když spěchala jsem zpět, vyrazil náhle na mne neznámý muž. Strachem a hrůzou jsouc poháněna, ubíhala jsem prázdnou ulicí a tu přispěl mi v nejvyšším nebezpečí tento šlechtný pán. Ó odpust, pane, odpust“, štkala zastrašená dívka a sepjávši ruce, vrhla se před strýce na kolena.

Ten vyjasnil za řeči její zamračenou tvář a ptal se jí, již ne tak přísně, zná-li svého ochránce.

Pokynula hlavou, že ne.

„Je to můj synovec“, prohodil strýc.

„Děkuji ti, pane, co nejvřeleji za to, co's pro mne učinil. Bůh ti odplat!“ promluvila pak znovu Cynna, pozdvihnuvši k němu, Nervovi, své krásné, hluboké oči. —

„Dobře, dobře, jdi!“ — kázal jí strýc — „ať však nikdy již neučiníš, co včera. Budeš-li chtít zase někam, jdi ve dne. Uznám-li věc za nutnou, dovolím ti. A už jdi!“

Máchnul rukou a Cynna odešla.

Nejvýš udiven obrátil se Nerva teď ku strýci.

„Odpusť, strýče“, pravil, „vím sice, že jsi na otroky velice mírný, ale table otrokyně zasloužila si jistě tvou neobyčejnou laskavost něčím jiným než snad jen dobrým chováním“.

„Eh, co se ptáš, prostoreký chlapče? Což nemohu činiti, co chci?“

„Ovšem, odpusť, nechtěl jsem ti snad něco vyčítati, ale Cynna je oblečena jako nějaká paní a ty sám jednáš s ní jako se sobě rovnou“.

„A proč by mně nebyla rovná?“ zahučel znovu strýc. „Ostatně povím ti historii její až později. Poznáš potom, že není jen obyčejnou otrokyní. Je neobyčejně vzdělaná a Řekyně rodem a — ano, máš toho už pro dnešek dosti“.

„Hm, hm“, kýval Nerva hlavou, ale už se neptal dále.

Poznal později, že Cynna vskutku zná velmi mnoho; ba, byl rád mohl-li s ní mluvit, ale proto přece zůstala Cynna otrokyní a on římským šlechticem. —

Tu na venkově zapomněl na ni docela, až dnes vynořila se mu na mysl vzpomínka na ni. Teď už asi sotva dozví se její historie. Ale což na tom? Hlavu si tím lámati nebude. Je teď jistě velice nešťastná, poněvadž umřel ten, jenž zahrnoval ji, otrokyni, takovým dobrodiním. — Však jí bez toho asi daroval před smrtí svobodu.

Takovými myšlenkami zabýval se Nerva dlouho do noci na lůžku, ale konečně též usnul. Ráno probudiv se, chystal se ihned na cestu.

I přátelé byli již připraveni a přivítali ho veselými Salve!

Asi za hodinu potom uháněli všichni tři k Římu.

„Ej, příteli“, počal cestou Aemilius hovořiti, „víš-li jaké velké změny staly se v Římě od posledního našeho setkání? Víš už, že setník Šebastian, náš milý přítel, byl křesťanem, a že Herkuleus dal ho zavraždit? Co soudíš o tom? V Římě vodi teď denně tlupy křesťanů na pospas šelmám v cirku, a kat sotva stačí trápit je mukami nejkrutějšími. — Věru, nechápu, že stále jiní a jiní vyznávají svou víru a pevně pak umírají. Pošetilci! Pro takovou pověru být kořistí dravců!“

„Prosím tě, jak můžeš mluvit o pověře — přerušil ho Vitikus — když jisto je, že křesťané jsou nepřátely státu. Vždyť osnovali spiknutí proti Diokletianovi, zapálivše palác jeho v Nikomedii. Mimo to žádný rozumný člověk nestrpí, aby křesťané ohavně své rejdy a orgie dále prováděli, když přece je známo, že hnusně uctívají oslí hlavu jako Boha, že pojídají děti, a že v tajných chodbách podzemních v okolí Říma nejhorší neřesti tropí. To přece je porušování ne snad jen císařských, ale vůbec i přirozených zákonů“.

„Nesmysl“, skočil mu do řeči zase Aemilius, vím, že nevěříš tomu, co jsi právě řekl. Nejsem sice přítelem křesťanů, ale tak směšným pohádkám nevěřím. Což jsi neznal mnohé a mnohé křesťany, kteří zastávali různé a vysoké úřady vždy tak poctivě a řádně jako snad nikdo jiný? Neznal jsi Šebastiana, praefekta Chromatia, Tiburta atd.?

Mohl-li žítí kdo poctivěji než oni? A zdaž by pro víru umírali tak pevně, kdyby byla tak bídná, jak se líčí? Vždyť měli též zdravý rozum! Co se týká spiknutí, tu známo je dobře, že existovalo jen v hlavě Galeria císaře, jenž beztoho sám palác Augusta Diokletiana v Nikomedii zapálil, aby ho na křesťany poštvál. Já myslím spíše, že jsou křesťané stoupenci

nějak zlepšené filosofie Platonovy, neboť učení jejich se v mnohém srovnává s naukou Platonovou. Proto neměli by býti tak krutými tresty stíháni“.

„Souhlasím s tebou, Aemilie“, pravil pak Nerva. „O smrti Šebastianově již vím a velice mne dojala. — Ať však je to pošetilost, nebo pověra, tak barbarských trestů nezasluhuje. Je vskutku podivuhodno, že mají dosud tolik přívrženců — a to nejen prostých, ale i učených a vznešených. — Však čekat, jak se věc dále vyvine“.

Tak rokovali přátelé cestou a ani nepozorovali, že jsou již skoro v Římě.

Tam rozešli se, a Nerva odebral se přímo do domu strýcova.

Bylo tam ticho a pusto. Smuten a rozrušen procházel se tu Nerva, sledován jsa správcem domu. —

Tu spatřil pojednou přicházející Cynnu. Ve smutečném šatu zdála se býti ještě krásnější. Bezděky ji pozdravil. Stanula před ním a podala mu zapečetěný list.

Chvatně roztrhl ho a dychtivě četl.

A čeho se dočetl, to překvapilo ho velice. — Cynna byla dcerou strýcovou.

Četl totiž v listu, vlastní rukou strýce psaném, že asi před 20 lety studoval v Athénách mladý Říman, jenž seznámil se s krásnou, ale chudou dcerou známého jednoho mudrce.

Milostný poměr ten nezůstal bez následků, avšak mladý Říman opustil hanebně nejen Atheny, ale i svedenou dívku. Litoval prý toho později velice hledal dívku onu, avšak již jí nenašel. A mladý onen Říman byl on, strýc Nervův. Než přece dopřál mu osud, aby křivdu nahradil, ovšem jen v míře nepatrné. — Procházaje se totiž asi přede dvěma roky po tržišti, všiml si náhodou mladé, krásné otrokyně, jež s jinými ještě vystavena byla Cyperským nějakým obchodníkem na prodej. Podoba její byla nápadně shodna s podobou bývalé jeho milenky; ihned napadlo mu, že by to mohla býti jeho dcera. Puzen jsa jakýmsi vnuknutím přistoupil a koupil Cynnu, neboť tak se jmenovala. Dychtivě ptal se na původ její, a ona prostě a upřímně vyprávěla jak vyjela si jednou na loďce dále do moře — pocházela totiž z ostrova Cypru — provázena jsouc jen jedinou služkou a veslařem. Tu přepadli je otrokáři, veslaře zabili a ji a služku zajali. Z vypravování dalšího poznal sice, že pocházela z rodiny bohaté a vzdělané, ale je-li přece dcerou jeho či ne, toho se nedozvěděl. Až náhodou nabyl jistoty. — Zpozoroval totiž správce jeho u Cynny zlatý prsten pečetní, jakého vznešení Římané tehdy užívali. a ihned oznámil to pánovi, domnívaje se, že snad ho Cynna odcizila. — I musila Cynna prsten vydati a tu poznal on, strýc jeho, svůj vlastní prsten darovaný kdysi v Athénách té, již hledal, ale nenašel. Rozčilen ptal se Cynny jak k němu přišla. Odvětila, že jest to jediná památka po mrtvém otci. Matka její dala jí ho kdysi s doložením, aby ponechala si ho jako památku jedinou na otce, jenž prý v Athénách zemřel. Tam totiž bydlela dříve a až později, vdavši se podruhé, přišla na Cypr s chotěm svým. Časem zbohatli, ale ona zůstala jediným dítětem, a proto dostalo se jí vychování velice skvělého. Podle toho, jakož i podle neobyčejné podobnosti mezi Cynnou a matkou, poznal neklamně, že Cynna jest jeho dcerou. Neřekl jí s počátku ničeho, avšak před smrtí vyznal se jí ze všeho a dosáhl též jejího odpuštění. Poněvadž však podle stávajících zákonů nemůže jí učiniti dědičkou tedy prosí Nerva, aby se o ni staral. Kdyby chtěl ji učiniti svou chotí, tož by byl nejspokojenější. Ostatně však spoléhá na jeho šlechtetnosť.

(Pokračování.)

Povodeň.

Z francouzského dle Emila Zóly převedl Petr Kopal.

(Pokračování.)

Vyběhli jsme na dvůr.

Naše vesnice nalézá se v záhybu na území nemálo vyvýšeném asi na 500 metrů daleko od řeky. Podél řeky stojí řada vysokých topolů, tvořících v době krů jakousi hráz před vesnicí.

Ničeho jsme nespozorovali, ale křiky stále se ozývaly:

— Garonna jde, Garonna jde! —

Tu najednou po silnici před námi běží dva muži a tři ženy, z nichž jedna držela na rukou dítě. Byli to oni, co křičeli, jako bez smyslů, utíkající na cestě tvrdé, co jen stačovaly nohy. Několikrát za sebe se obraceli s hrůzou ve tvářích, jako by stádo vlků je pronásledovalo.

— Co pak ti lidé mají! — tázal se Cyprian. — Slyšíte něco, dědečku?

— Ba neslyším. Na stromech nehýbe se ani listí.

Všecko až dosud na obzoru bylo ticho. Všecko jako by spalo. Ale sotva že jsem domluvil, vzkřikli jsme sami. Za utíkajícími mezi polámanými topolovými kmeny a spoustami protrhaných břehů valí se jak vzteklé šelmy nažloutlé proudy Garonny. Hrnuly se se všech stran najednou, vlna hnala před sebou vlnu a proud hrnul se za proudem. zrovna jako by Garonna všecko vodstvo své na nás vychrlila. Proudů skákaly po nížině jako splašené koně, všecko před sebou zporázejíce. Nyní křičeli jsme my: Garonna jde, Garonna jde!

Oni dva muži utíkali dále a za nimi v patách Garonna. Nyní Garonna vrážela do menších stromů, jež rázem buď lámala anebo ze země rvala. Viděl jsem, kterak prkennou budku ze země smetla a kterak zeď roztrhla. Opřela se do vozů na dvoře a odnášela je, a zároveň hnala se stále za utíkajícími.

Na konec vsi tvoří půda malý svah, do něhož utíkající slepě zapadli. Běželi i ve vodě a vlna jedna zuřivě přepadla ženu nesoucí na prsou nemluvně. Zmizela ve vodě. — To všecko událo se v několika okamžicích.

— Honem, honem do vnitř, — volám — náš dům je solidně z kamene vystavěn. Nebojme se ničeho. — Ostatně pro větší bezpečnost utíkali jsme do prvního patra. Nejdříve jsem tam poslal děvčata. Já si umínil jíti až naposled. Dům náš byl vystavěn na jakémsi návršíčku nad cestou. Voda vrazila do dvora. Šplouchání vlna zuřilo mi jako potměšilý smích. Nebáli jsme se.

— Bah, — zvolal Jakub jakoby chtěl dodávati smělosti ostatním, — nic z toho nebude. Pamatujete se, otče, v roku 55. jak voda jako dnes vnikala nám na dvůr. Vystoupla na střevis a zase se poroučela.

— Je to ale mrzuté pro sena a na obilí bude to chyba též, — zabručel Cyprian.

— Eh co, nic to nebude, — odpovídám, vida před sebou úzkostlivé zraky našich holek.

Milena uložila své dvě děti do postýlky, načež sama se opřela o lůžko vedle Veroniky a Marie.

Teta Agata chtěla ohřívati víno, jež vynesla na horu, aby nám dodala kuráže. Jakub a Hátá dívali se oknem. Já stál u druhého okna s bratrem, Cypriánem a Gasparem.

— Pojdte sem na horu! — volám na naše obě děvečky, jež brodily se ve vodě na dvoře. Co se potřebujete ve vodě máchat!

— Ale co si počneme s dobyt看em? — křičely nahoru, — vždyť se ta nemá tvář v kravině utluče.

— Nic se nestane, jen vy pojdte sem, nic se nestane. Opravdu ale dobytek mi dělal starosti, — jestliže by voda brzy neopadla. Ostatně k čemu ženským dělati strachu. Sebral jsem všecku sílu ducha dohromady. Upřen na okno, hovořil jsem lhostejně o postupu vody. Řeka šířila se do celé vsi, již i do uliček stoupajících. Vlny na pokraji poskakovaly, jakoby překážky chtěly přeskočiti. Nížinka, na níž svatý Jory byl vystavěn, proměnila se v jezírko. Na našem dvoře voda stála již na metr. Stoupala vůčihledě, ale stále jsem tvrdil, že co nejdříve se zarazí. Ba chvilkami jsem tvrdil, že již opadáva.

— Ty chudase, — dím k ženichovi, — budeš asi muset zde zůstatí přes noc.

Podíval se na mne a neodpovídal. Byl bledý. Zrak jeho stále byl upřen na Veronice, měl pouze ji na mysli.

Bylo půl deváté. Nahoře bylo ještě jasno. Dívčiny měly dobrý nápad, že sebou vzaly dvě svítilny. Poručil jsem, aby je rozsvítily. V pokoji začínala již býti tma. Při světle bylo nám veseleji. Teta Agata přitáhla do prostředka stolec a chtěla, abychom si čas ukracovali kartami. Tato bodrá žena chtěla především upokojiti rozbouřené mysle mladých lidí. Ona stále měla nějaký žert pohotově, ačkoliv jsem dobře věděl, že srdce se jí chvěje. Přinesla karty a posadila vedle sebe Milenu, Veroniku a Mařenku. Strkala jim karty do hrsti, vyhazovala, přebíjela, míchala, snímala, rozdávala — jen aby děvčata rozjařila, žertujíc při tom hlasitě, jakoby chtěla vlny překřičeti. Avšak ubohé děti nebylo možná rozveseliti. Tváře jim bledly, ruce se chvěly a hlavy stále nachylovaly k oknu, co se venku děje. Hra vážla každým okamžikem.

Mařenka příloudivší se ke mně, tázala se úzkostlivě: vidíte, dědečku, že voda stoupá! — Mlčel jsem. Voda opravdu stoupala hrozně.

— Buď jen pokojná. — odpovídám maně, — neboj se ničeho.

Dosud nikdy nesvíralo se mi srdce tolik, jako v té chvíli. Všickni mužové umístili se u oken, jen aby před ženskými a dětmi zakrývali své ustrašené tváře. Dělalí jsme, jako bychom se usmívali na ostatní, ale uvnitř zžíraly nás obavy nejhorší.

— Ludvíku — praví ke mně bratr, — voda je již na tři střevice pod okny.

Položil jsem mu ruku na ústa. On však neměl chuti zatajovati nebezpečí. Z kravína ozývalo se temné dunění. Cítil jsem, že se tam dobytek hrůzou utloukal — ten krásný dobytek, moje pýcha. Chvillemi ozýval se řev zvíře, zoufalé oddychování. Koně děsně řičeli, a z okolních chlévů ozýval se na míle daleko stejný ryk.

— Můj ty Bože, můj ty Bože, bědovala Milena, — lomíc rukama a sahajíc si na skráně, třásla se na celém těle.

Všecky se zvedali a běželi k oknům. Zůstaly zde státi jako omráčeny, s vlasy častým se chytáním za hlavu rozcuchanými, jimiž teď večerní vítr si pohrával. Začalo se stmívatí. Nad údolím svítlo nebe a dole človecenstvo jakoby přikryto bylo rubášem smrti. Zvedala se mlha, byl to hrozný konec dne. A odnikud neozývaly se výkřiky lidské, protože prsa sklíčena byla zoufalou úzkostí, toliko dunění toho moře pod našima nohama ozývalo se a řev dobytka.

— Můj Bože, můj Bože! — volaly polohlasně ženy.

Najednou ozval se hrozný rachot. Dobytek rozlíčený utrhal se ze řetězů a dobyl se z chlévů ven — do žlutavého jezera na dvoře. Strašné bylo jeho odfukování a vyrážení vody ze chřtánů, do nichž se mu voda hrnula. Ovce byly vlnami odnášeny jako padlé listí, krávy chvíli ještě bojovaly, stávice se na nohy, ale jedna za druhou tonula. Po nich následovali koně. Náš veliký starý šiml nechtěl dlouho poddati se smrti. Stavěl se na zadní nohy, natahoval krk, odfukoval, avšak neuprosné vlny vtrbly mu do chřtanu a zardousily ho. Chudás sklesl a zmizel ve vlnách.

Nyní nemohl jsem ani já zdržeti se výkřiku. Zdálo se mi, jakoby vlny volaly již na nás: dejte si pozor, aby nedošlo i na vás! Ulehčovali jsme si křikem. Vztahovali jsme z oken ruce k ubohé němé tváři, kterouž nám odnášely vlny. Děvečky volaly za každou tonoucí kravou; má ubohá strako, má Katuše, má rohačko — — marné volání. Sestra, bratr, holky, všecko jeden křik a nářek za dobyt看em, jež jsme si s nesmírnou pílí vypěstovali. Nejvíce bědoval bratr pro krásné koně a Mařenka po starém šimlu, jemuž nosívala chleba a cukr.

— Tohle je zkáza! — zvolal jsem hlasem bolestným. Úroda zničena a dobytek pluje k moři. — V té chvíli mne pojímal vztek.

— Je-li pak Bůh milosrdný! — Co jsme Bohu udělali? Co udělali ti tisícové, kteří hynuli s námi?! — Oh, člověk v zoufalství mluví ledacos.

(Pokr.)

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosik.

(Pokračování.)

III.

Církev katolická dosud chová ve středu svém bojovníky, kteří pro víru Kristovu i smrt ochotni jsou podstoupiti, dosud vycházejí v církvi katolické nové hvězdy, které druží se k ostatním hvězdám a k luně, Matce Boží, by s touto Pannou přesvatou Tvůrce všehomíra a kterého poslal, Ježíše Krista, ctily, vebily a chválily. Dvě nové hvězdy, jimiž palác nebeský jest obohacen, vzešly před několika lety v Číně.

R. 1889. dne 10. listopadu byl ve věčném městě Římě za blahoslaveného prohlášen Jan Gabriel Perboyre, kněz z řádu Lazaristů, který 11. září r. 1840. v Číně po dlouhém a hrdinném boji koruny mučednické dosáhl.

Smrt tohoto svatého bojovníka Kristova, který v mužném, kvetoucím věku jsa 38 let stár v zemi čínské, krví mučednickou tak často zbrocením, srdnatě pro sv. víru trpěl a zemřel, podobá se nachové záři červánků zapadajícího slunce, jež konec jarního dne ohlašují. Ne snad teprve boj s krutým pronásledovatelem učinil Perboyra blahoslaveným, nýbrž mučednická smrt byla jen vrcholem, byla korunou jeho svatého, kněžského života. Lilie jeho panictví při smrti spojena byla s palmou mučednictví.

Na svahu krásného pohoří nedaleko Mongesty v Arrondissement Cahorsu leží vesnička Puech. V ní narodil se na sv. tři krále r. 1802. blahoslavený Jan Gabriel Perboyre z chudých, prostých rodičů. Již z nejtělejšího dětství zachovaly se nám známky, jimiž tak často v útlém věku světci oslavováni bývají.

Podoben čerstvé, sotva rozvinuté květince, která svými bohatými barvami oko rozkoší naplňuje a libou vůní oblažuje, jevil hošík sotva do rozumu dospívající zvláštní dar milostí Božích. Ústa jeho nejraději šeptávala modlitby, jimž byl naučen, a každý byl pohnut, kdo viděl, kterak hošík zbožně klečí ruce sepjaty a svatá jména vyslovuje. Jsa teprve 5 let stár osvědčil podivuhodnou dospělost a přisnost. Když sestra jeho, která byla starší, něco svévolného vyvedla, pokáral ji přísně a řekl jí, že se to činiti nesmí. Hřích měl ve veliké ošklivosti a nelibost jevil, činil nebo mluvil-li kdo něco, čím by Bůh uražen býti mohl. Poněvadž měl velmi slíchnou tvář, divili se často lidé jeho slíchnosti a líbali ho rádi ve tvář; než takový projev lásky velice se mu protivil. Ani sestra ani příbuzní nesměli ho políbiti neb obejmouti,

ano nerad byl, když ho jeho vlastní matka políbila. Tím zajisté na jeho dával něžný stud a mravnost, která ho až ke hrobu provázela a jeho životu panickou, andělskou známku vtiskla. „Či jest to dítě?“ tázali se udiveně cizinci, když ve farním chrámu v Mongesty malého Jana Gabriela spatřili, jak s nadobyčejnou zbožností nepohnutě před oltářem klečí oči maje na oltář upřeny. Záhy nazýván byl ve vesničce „malým andělem“ aneb „malým světcem“, a ostatní děti měli před jeho vyspělostí, a milou spůsobností a vlídností spojenou takovou úctu, že učitel ustanovil ho dozorcem ve škole, ač Gabriel mezi nejmladší patřil.

Zároveň přenechával mu p. farář, který se zálibou zvláštní působení Ducha sv. v tomto jinochu pozoroval a sám starostlivě podporovati hleděl, svého „malému doktoru“, jak ho nazýval, pokračování ve vyučování, musil-li někam odejiti, neboť hoch zvláštní nadání a zálibu v tomto předmětu měl. Také doma shromažďoval rád své bratry a sestry a děti sousední, které s radostí poslouchaly učení malého učitele. V neděli musil vždy těm, kteří na kázání jíti nemohli, na žádost jejich kázání vypravovati, což činil s takovou jistotou a tak lehce, že u všech obdiv vzbuzoval. Jednoho dne pravil mu jeho otec, uchvácen způsobem, jakým hoch o božských věcech rozmlouval: „Gabrieli, když tak dobře kážeš, tu musíš býti knězem“.

Ku podivu však, že později ne Gabriel, nýbrž jeho mladší nadanější bratr Ludvík pro stav kněžský určen byl. Gabriel měl zůstati u svých rodičů a podporou jejich státi býti. A Gabriel jako byl nejzbožnějším, tak byl i nejpovolnějším, nejzpůsobilejším a nejpilnějším v domácích a polních pracích tak byl pilným, že otec jednou pravil: „Smrt může mě překvapiti, líbí-li se Bohu; dítky moje nebudou opuštěny, neosíří, neboť Gabriel mne zastati může“.

Když mu bylo 15 let vedl svého bratra Ludvíka do chlapeckého semináře v Montaubanu, kde měl studovati Ludvík, a Gabriel potřebných sobě ještě vědomostí nabýti. P. Perboyre, strýc obou hochů a říditel semináře poznal záhy základy života ctnostného svého staršího synovce a dosáhl na rodičích toho, že také Jan Gabriel stavu kněžskému věnovati se mohl.

O pobytu v semináři v Montaubanu podává nám nejlepší zprávu list učitele, pod nímž Gabriel skoro všechny třídy prodělal.

„Žádáte na mně“, tak píše P. Theys strýci hochovu, „abych vám sdělil všechny maličkosti, jež mohu o synovci vašem Janu Gabrielovi. Těší mne velice, že vás mohu spokojiti a vypsati vám vlídnou a mírnou povahu milého dítěte, které nezapomenutelnou vzpomínku ve mně zůstavilo. Chci tedy půl hodiny na to věnovati, abych se v tichu a klidu vašim synovcem, našim přítelem pobavil.“

„Jak se pamatuji, přišel synovec váš do semináře, ne, aby v něm zůstal, nýbrž přivedl bratra svého Ludvíka. Sám měl se navrátiti do krbu rodinného. Jakobych ho dosud viděl, plavé vlasy, svěží, mladistvou tvář, živé, jasné oči, kterak kráčí po boku bratra Ludvíka, v prázdných hodinách se s ním baví, živě mu rozkládá a vypravuje. Hoch zajímal nás všechny; pravili jsme mu, aby třídy ústavu prodělal. Než setkali jsme se s odporem. Jeden ze synů musí prý zůstati doma, by pomáhal otci obdělávati pole a vinici. A zajisté správně smýšlel, měl obdělávati vinici, k níž ho Prozřetelnost vyvolila, měl pracovati na vinici Páně. Konečně rodiče povolili, a Jan Gabriel brzy mohl probírat se v latinské mluvnici. Brzy ukázalo se jeho nadání, neboť v několika měsících osvojil si počátky latinské řeči. Nastaly prázdniny; rodiče chtěli, by zůstal u mne, bych mu zvláštní péči věnoval. Pracoval jsem rád, vida, že se práce nemíjí s účinkem. Jakou jevil pilnost snahu, jakou pozornost, přišlo-li ve vyučování něco těžkého! Chyba, kterou jsem mu někdy vytknul, více se v úlohách neobjevila. A jakou láskou lnul ke svému učiteli, který stejnou hleděl mu spláceti! Když jsem ho ujišťoval o velikém pokroku, tu přičtl mi úspěch ten. Šest měsíců potom, co počal

studovati, vstoupil do páté třídy a obdržel při prvé písemné práci druhou nejlepší známku, při druhé práci překonal již všechny a zůstal vytrvalým.

V prázdninách přišel ke mně Jan Gabriel zase. Byl jsem s ním velice spokojen a umínil jsem si, že ho ve škole jinému neodevzdám. Na začátku roku v listopadu vstoupil do druhé třídy latinské, v níž jsem vyučoval, potom do retoriky, která mně rovněž odevzdána byla. Tam musil zápasiti s velkými výtečníky, kteří dnes ozdobou jsou naší diecése. Boj překonal však čestně. Jeho spolužáci tleskali mu, když při udílení odměn byl mezi prvými odměněnými, tak velice ho milovali. Ano mohu říci, že si ho vážili a ho ctili. Připadalo mi, jakobych viděl Ježíše v Nazaretě; někdy přihodilo se ve třídě, že souseď po pravé neb levé straně Gabriela trochu škádlil, aby viděl, zda také Gabriel roztržitým býti může; než marná byla námaha. Gabriel odpověděl dotěravému škádlivci lahodným úsměvem, vlídným a prosebným pohledem a zůstal pozorným při vyučování. Proč se smál, proč vlídné a prosebné pohlížel na sousedy, kteří ho škádlili? Tím zajisté nejlépe je překonal a neurazil. V takové s Bohem spojené duši sídlí tajemná, něžná láska. Vlídností přivedeni byli souseď ke své povinnosti, a učitel který pokradmo na vše se díval a se radoval, neměl zapotřebi napomínati neb snad trestati.

„Nikdy“, praví jiný učitel o Gabrielovi, „neshledal jsem na něm ni nejmenší nerozvážlivosti nebo roztržitosti. Bylo na něm poznati vypělost mužnou spojenou s dětinou oddaností a láskou. Jeho zbožnost neměla v sobě ničeho smutného neb trpkého; každý rád s ním obcoval, mluvil, zábava s ním poutala velice. „Kdybych nevěděl, že jest synem Adamovým“, ujišťoval mne jeden, který s ním obcoval a dobře ho pozoroval, „myslil bych, že nikdy nezhrěšil; vždyť jsem na něm ničeho pokárání hodného nikdy nespatriil“. Obzvláštní sebranosť ducha, jeho zbožnost, která oči všech na něho poutala, když nepohnutě jako socha před oltářem klečel, činily takový dojem na učitele a spolužáky, že myslili, že sv. Alois mezi nimi povstal“. Než příliš obšírným by bylo, všechny vlastnosti, jimiž vynikal, vypočítávati, dostačí, připomeneme-li, že obraz jeho všem hluboce v srdci utkvěl.

Již tenkrát ozývala se v duši jeho touha, býti někdy missionářem ve vzdálené zemi pohanské. Přednáška abbé-ho Chiéza o výsledcích čínských missií roznítla touhu jeho ještě více. „Chci býti missionářem“, pravil svému stryči. Tehdy ovšem smáli se úmyslu tomu všichni, jak vypravuje P. Theys. Směji se však dnes ještě tomu? Jistě že ne! Nyní slzy jim kanou z očí, když se díví jeho něžnosti a vytrvalosti.

Ano, stal se missionářem; stal se větším ještě bojovníkem pro víru Kristovu, ctíme ho jako slavného mučedníka. Při té příležitosti vzpomínám si, že na konci retoriky při veřejné zkoušce, při níž se odměny rozdávaly, předčítal článek, který v roce spracoval a který mne velice překvapil. Nápis byl: Kříž jest nejlepší památkou. Jednou jsem našel článek ten ve svých poznámkách, praví P. Theys.

Na jednom místě praví: „Ó jak krásným jest tento kříž v zemích nevěřících vypěstovaný a tak často smočený krví apoštolů Ježíše Krista!“ Tehdy sotva pomyslíl na to, že někdy sám tento kříž smrti svou oslaví, a že svým druhům krásný příklad vyznavače Kristovy víry podá.

Myslénka však státi se missionářem Perboyra více neopustila. Když prodělal školu v chlapeckém semináři, zkoušel v devítidenní pobožnosti ke sv. Františkovi Xaver., velkému apoštolu Indův, ještě jednou před Bohem svůj úmysl a poznal jasně a zřejmě, že Bohem povolán jest. V prosinci r. 1818. vstoupil do noviciátu Lazaristů. Spolek kněžstva missijního, jeden ze založených ústavů sv. Vincence Paulánského, byl r. 1625. pro missie domácí zřízen a r. 1632. od Urbana VIII. potvrzen. Jméno svoje „Lazaristé“ měli od otcovského domu sv. Lazara v předměstí pařížském St. Denis. Záhy rozšířili se po celé Evropě po Madagaskaru a Hebridech. Po zrušení Jesuitů odevzdala jim propaganda missie v cizích zemích, zvláště v zemích východ-

ních a Číně. Později vrátíme se k jejich činnosti misijní v těchto zemích. Bouře revoluční po krvavém pronásledování z otcovské půdy je vypudila. Než rád tento ze svých zřícenin povstal opět; ještě nebylo ani vše zřízeno, když mladý Perboyre vstoupil do noviciátu v Montaubanu pod správou mladého, nezkušeného ředitele ještě s jedním druhem, který později vystoupil z řádu. Horoucí zápal jinochův vzrůstal vždy víc a více v životě řeholním, zde obohacoval se potřebnými ctnostmi a dokonalostmi.

„Perboyre,“ tak zní zpráva svědka očitého, „byl tehda jinochem malého, štíhlého postavy, krásného vzezření, zdravé barvy; jeho tvář prozrazovala nevinnost a upřímnost, andělskou čistotu, hlubokou pokoru, milou povahu, vůbec všechny známky vyvolených duší. Přísná odloučenost, jaké v noviciátě podrobiti se musil, poskytovala mi jen kratičkou zábavu s ním a jeho ředitelem; jen několik slov mohl jsem na chodbě neb v zahradě s jinochem promluvíti. Pozoroval jsem ho s jakousi úctou, jako bych v něm tušil jeho vyšší povolání a svatou jeho smrt. Mluvil málo s klidnou, vldnou tváří; odpoval určitě, úslužně a rozumně na danou otázku“ . . . Velmi často bylo jej viděti v zahradě mezi květinami, z nichž zvláště lilii si vyvolil a ji v sobě samém takřka zasobil.

„Po celý čas, co jsem mu na blízku žil,“ tak ujišťuje jeho bývalý druh v noviciátě, „byl ustavičně předmětem mého obdivu a mé pozornosti; velice jsem ho pozoroval, jej takřka stíhal, přece jsem po celý čas ničeho na něm neshledal pohanění hodného; ano často jsem jej perným zkouškám podroboval, než přestál všechny. a pochybuji, že by mohl novic v dokonalosti výše vospěti, jako právě Perboyre vospěl.“

Očím svým svobody nikdy nepopřál, šel-li někam, měl oči vždy k zemi sklopeny. Jednou pravil jsem mu na procházce: „Nemohu pochopiti, jak se sám dobrovolně připravujete o blahý pocit, jež nám skýtá pozorování krásy přírody; myslíte snad, že jest hříchem oči pozvednouti? Co jest na tom zlého, krásnou, květinami posetou louku pozorovati, moci a moudrosti Stvořitelově se diviti?“ Na slova ta odpověděl světec: „Jsem stejného s vámi mínění, a daleko jest ode mne, abych za zlé považoval pozorovati přírodu, divné moci Boží se diviti, vždyť vím, že tím duše naše k Bohu se povznáší, avšak mohu také Boha pozorovati duchem víry po příkladu proroka. Vidíte tedy, že nehaním těch, kteří skutkům Božím se diví, že však mohu v duchu a v pravdě Bohu se obětovati; a pak ten jistě nemá potřeby Boha ve tvorech poznávati a hledati, kdo Ho jako sv. Augustin ve svém srdci nosí.“

Pomímám další podrobnosti a dodávám ještě, že ustavičná sebranost mysli a vldnost nebyla výsledkem chladné, klidné, nevznětlivé povahy. Byl přirozeností povahy živé, a jen jeho námaze a úsilí děkovati dlužno, že neschetných vítězství nad svou přirozeností dobyl, že si úplně přirozenost v područi přivedl.

Roku 1820. dne 28 prosince složil po dvouletém noviciátu svaté sliby a byl poslán do Paříže, aby tam theologii studoval. S bolem loučili se všichni v Montaubanu s jinochem, který tak dlouho chloubou ústavu tamějšího byl. Cestou podal důkaz svého apoštolského smýšlení a sebezapírání. Ač rodiče, bratry a sestry něžně miloval, jak tomu listy jeho nasvědčují, přece nepohnulo jej nic, aby ve své rodné visce, kudy jel, snad vystoupil a doma se zastavil. Když mu cestu k Puechu — k rodišti — ukazovali, pravil: „Tato cesta vede k nebi; tam kdo se chce dostat, musí přinášeti oběť.“ Jeho rodina dostavila se však do Cahorsu, kde se dva dny zdržeti měl, aby tam naposled svého miláčka spatřila a s ním se rozloučila. Matka sotva se mohla od dítěte svého odloučiti. „Milá matičko,“ pravil, „musíme si navyknouti býti od sebe odloučení, Bůh mne volá, nuže musíme se rozloučiti.“ Dlouho poblíželi všichni za svým milým Gabrielem. — (Pokr.)

D r o b n o s t i.

Kibicování při hře. Čtenáři znají, co to slovo značí. Označuje totiž lidi, kteří při hře v karty a pod. do hry se pletou, uděluji rady a vyslovují své úsudky, o něž se bráči neprosí. Nedávno stal se, jak ruský list „Novosti“ píše, smutný případ kibicování. V Tyflisu na Kavkaze dva přátelé jali se o peníze hrát na kulečnicku a sice Ivan Bachutěv s Ivanem Natěvem. Opodál stál praporečník milice Agalaso, jenž ukazoval Natěvovi, jak má hrát. To ale mrzelo Bachutěva, který si kibicování rozhodně zapověděl. Agalaso na to poodešel, ale po chvíli přišel, začal kibicovati znova. Bachutěv jej opětně žádal, aby je nechal na pokoji a když Agalaso kibicoval jako schválně, tasil Bachutěv kindžal a bodl Agalaso do boku. Na to i Agalaso tasil zbraň a bodl Bachutěva do levého boku. Agalaso na to ujel. Bachutěva naložili na vůz a nežli ho dovezli do nemocnice, na cestě skonal.

* * *

Nestejný osud. Redaktoři listů židovsky liberálních umírají v palácích a redaktoři listů katolických v chudobincích. Nedávno umřel ve Vídni redaktor a majitel jednoho židovského listu, který po sobě zanechal několik činžáků. V Anglicku a v Americe redaktoři vyšínují se k nejvyšším úřadům ve státě a stávají se milionáři. Leckterý ministr započal dráhu svoji jako redaktor. Veskrz jiný osud mají redaktoři listů katolických, kteří obyčejně umírají zneuznaní i od těch, pro něž pracovali a bojovali v chudobě. Osud tentýž potkal právě redaktora veterána Jiří Aug. Berbericha, jenž takměř po půl století pracoval při různých katolických listech v Badensku a který nedávno zemřel v chudobinci sv. Vincence v Karlsruhe. Kdyby se ho byli neujali Vincenciáni, byl by musil zemřít v trapné bídě.

Je sice záslužné a krásné pracovati pro dobrou věc bez ohledu na odměny vezdejší, je však ale málo povzbuzující.

* * *

Pozor na drzou reklamu. Že jistý druh židovských obchodníků užívá všech možných prostředků k napálení křesťanů, mělo by býti všudež známo. Známo je, že židé obchod vedou s obrazy svatých a s růženci. V Praze potuluje se polský žid, jenž dělá kříže a říká: Pochválen buď J. K. a kde jak může napaluje velebníčky starými, obrácenými kožichy. Nejnověji zase jakýsi Kohn a Manasse z Berlína rozesílá křiklavé nabídky nábytku, skoupeného v chabrusech, a na druhé straně jsou vykresleny výjevy z písma sv. — jak P. J. chválí chudou vdovu, odpouští hříšnici a pod. Proto pozor!

Obsah „Obrany víry“:

O mši svaté. Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček, (Pokračování.) — Věda o faráři Kueippovi. (Dokončení) — Cynna. Napsal Fr. Holeček. (Pokrač.) — Povodeň. Z francouzského dle Emila Zóly převedl Petr Kopal. (Pokrač.) — Pro víru Kristovu. Obrázky z katolických misií. Podává Fr. P. Kosík. (Pokr.) — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovni ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádatkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Cynna.

Napsal Fr. Holeček.

(Pokračování.)

Takový byl asi obsah listu strýcova.

Byl jim věru překvapen. Pozvedl oči a zadíval se na Cynnu, jež dychtivě očekávala výsledek. Pocítil v srdci svém zvláštní milý dojem, takové nevysvětlitelné hnutí a rychle přikročiv k ní, vzal ji za ruku.

„Buď ubezpečena“, pravil při tom, „že velice dojímá mne ztráta tvá, ale věz, že strýc se neklamal spoléhaje na mne. Víím, že jmění strýcovo náleží vlastně tobě a proto budu jeho správcem, ty pak paní.“

„Děkuji ti, pane“, odvětila mu Cynna, „nepotřebuji tolik jmění, neboť otec učiniv mne svobodnou, daroval mně též dosti prostředků k životu, ba až příliš mnoho. Víím, jak jsi dobrý a prosím tě jen, abys zůstal i dále mým přítelem.“

Nerva ujistil ji svým přátelstvím a chtěl jí už říci, čeho se dočetl v listu strýcovu o přání jeho, aby se stala jeho manželkou, neboť byla mu pojednou více než sestřenicí. Byl dojat tajemou jí bolestí a udiven silou, jakou se dovedla přemoci. Mimo to byl též trochu zvědavým zvědět, co by as tomu řekla. Než neřekl jí ničeho, neboť zdálo se mu to teď přece jen odvážné a nevhodné.

Od té doby vídal ji častěji; neboť po otevření závěti strýcovy prohlášena byla Cynna za svobodnou, a sám Nerva vymáhal ještě na úřadech římských, aby Cynna uznána byla za volnorodou. Obliba a bohatství jeho dokázaly, že stalo se mu po přání. Zatím poznával Cynnu čím dále tím lépe. Obdivoval se jí, zdála se mu býti něčím lepším, vyšším než obyčejná žena. Namlouval si sice dosud, že cítí k ní jen úctu a vážnost, ale konečně musil se přiznati, že jí miluje.

Rozhodl se tedy požádati ji o ruku; neboť zdálo se mu, že též Cynna ho ráda vidí. Avšak žádost jeho Cynnu velice překvapila. Bylo zřejmé viděti, že něco podobného ani netušila.

V nejvyšších rozpacích tázal se, co má proti němu.

„Ó, netaž se, pane“, se zjevným smutkem odpovídala, „víím, že's šlechetný a dobrý jako málo kdo, ale přece — ne, odpusť — popřej mi ještě času, abych si věc rozmyslila.“

„Milerád, Cynno, neboť nemohu tě nutiti, ač — věř mi — byl bych — jak se mi zdá — nešťastným, kdybys mne odmítla. — Bylo by pošetilé, abych mluvil o svých citech k tobě, jež jsi tak milá, dobrá a krásná. — Jsem zarmoucen již tím, co teď pozoruji, než ještě mám naději“.

„Děkuji ti Aelie“, odvětila mu Cynna se slzami v očích, „vím, že povinna jsem ti vším. — To budu mít na paměti a zítra již povím ti, jak jsem se rozhodla“.

Smuten a přece s nadějí odcházela Nerva, nechápaje, proč Cynna váhá!

A ona oblekši se spěchala ulicemi římskými až na předměstí Saburra, kdež vstoupila do malého, čistého domku.

Ušlechtilý, vážný stařec ji uvítal. Byl to křesťan, kněz, sluha Páně — jménem Dionysius.

„Věru, důležitá as věc přivádí tě v tak neobyčejnou dobu do mého příbytku. Nuž, pověz, dcero má, jaké je tvé přání, neboť vidím na tobě, že chceš se mne tázati o radu“.

„Ó ano, otče můj, utíkám se k tobě, poněvadž nevím, co mám dělati. Víš již, co učinil p. o mne bratranec můj Aelius Nerva, neboť jsem ti již o tom vyprávěla, víš, čím jsem mu povinna, a on právě požádal mne dnes o ruku, chtěje mne učiniti svou manželkou. On pohan mne křesťanku. Ani nevíš, otče, jak jsem zarmoucena, neboť chtěla jsem býti nevěstou Kristovou. Proto chci ho odmítnouti, avšak nevím, jakou udati mám příčinu svého jemu jistě nepochopitelného jednání“?

Sluha Páně se na chvilku zamyslel a pak vážně pravil:

„Jsem přesvědčen o tvém dobrém srdci, chápu tvůj nepokoj, avšak myslím, abys žádosti Aeliově vyhověla. Staniz se jeho chotí, neboť Bůh řídí naše kroky a vyvolil si tě k účelu jinému. Každá panna nemůže se státi chotí Krista. — Snad určena jsi k tomu, aby skrze tebe jako skrze nástroj v ruce Páně přiveden byl Nerva k pravému životu a spáse; neboť Nerva znám je jako jeden z nejšlechetnějších pohanů. Tím odměníš se mu za to, co pro tebe učinil a sama získáš si obrácením jeho zásluhu velikou. Starej se tedy o vše, buď opatrná v díle svém, a Bůh ti pomůže“.

„Učiním podle slov tvých“, promluvila pokorně Cynna a rozloučivši se se sluhou Páně, odcházela klidná a upokojená domů.

V duchu viděla již Nerva jako křesťana a veliká, čistá radost pronikla srdce její. „Ó, kéž by se dílo mé zdařilo“, přála si.

A když druhého dne přišel Nerva, se zarděním svolila k žádosti jeho.

„Děkuji ti, má Cynno“, zvolal jásavě a poprvé sevřel ji vášnivě v náruč svou. Nedbaje ničeho, ani přátel, odvedl si za krátko Cynnu, choť svou, do rodného paláce.

A byl šťasten. Jsa vzdálen života a ruchu společnosti římské, žil jen své Cynně, jež zase naopak dokazovala mu svou lásku a vděčnost, neboť s radostí pozorovala, že choť její nejen na křesťany všude tupené a pronásledované nevraží, nýbrž skoro je i hájí.

Nerva věděl již, že je manželka jeho křesťankou, věděl též, že je nejvřelejším jejím přáním, aby stal se i on křesťanem a nehorásl se proto; častěji hovořila s ním o věcech filosofických a podivno — jedinou jednoduchou poznámkou bořila často jeho nejpevnější — jak myslel — soustavu filosofickou a chtěj nechtěj musil jí v mnohém dáti za pravdu. Než křesťanem se státi přece nechtěl; aniž však pozoroval, stával se vždy přístupnějším a povolnějším. Ba odvážil se jednou, pozván jsa císařem Maximianem Herkuleem, v radě císařské v rozhorlení vyčísti mu, že tresty, jimiž stihá křesťany, jsou nelidské a barbarské.

„Aj, naposledy jsi i ty tajný křesťan“? otázal se ho uštěpačně Herkuleus, jsa znovu na Nerva rozloben, ač zapomněl už na dřívější svůj hněv.

Nerva rozčileně ohradil se sice proti takovému domnění, ale znovu opakoval, že tresty na křesťany uvalované svědčí nejen o jeho, ale i rádců jeho bezcitnosti.

Výkřik zloby a vzteku rozlehl se poradní síní, a již poznal Nerva, že chybil. Než přes to zůstal i dále klidný a lbostejný, ježto věděl, že mu nemůže Herkuleus ublížiti. Spoléhal příliš na přízeň Diokletiánovu.

A to vzbudilo proti němu nenávisť ještě větší. Od té doby byl v podezření, že je křesťanem, a vladař i uražení jeho rádcové vyhledávali příležitost, aby se mu pomstili.

Ba, vladař dal dům jeho tajně strážiti domnívaje se, že tak přijde snad přece něčemu na stopu.

Kdyby se dokázalo, že je křesťanem, nedělalo by se s ním mnoho okolků, a ani Diokletián by nemohl ničeho říci. Ostatně byl by tomu ještě rád, ježto křesťany velice nenáviděl od té doby, co obvinění byli ze spiknutí.

A tu jednou v noci, když Nerva již spal, opatrně vyšla Cynna v průvodu věrné služky z paláce. Byloť právě přede dnem slavných her v cirku. Zase mělo býti několik polapených křesťanů předhozeno šelmám. Proto umluvili se křesťané, že jako obyčejně i teď sejdou se na hrobech mučedníků v katakombách a tam modlití se budou za bratry, aby Hospodin je posilnil a ducha síly jim dodal.

Rychle kráčela Cynna silnicí Appiovou a ani si nevšimla, že v temnu nočním vyskytli se pojednou dva muži, kteří rychle za nimi spěchali.

A již dohonivše je, zastavili a hrubě se ptali, kam jdou.

Nejsouc na něco takového připravena, nemohla Cynna ani služka odpovéděti.

„Eh“, pravil zase jeden z neznámých, „toť jistě někteří z těch, kteří v noci chodí se klanět oslí hlavě. Nu, pro dnešek toho zanecháte a půjdete s námi. A kdo jste?“

„Jsem křesťanka, choť Aelia Nervy a tato jest má služka“, odvětila pevně Cynna, neboť tušila již, co ji očekává!

„Aj, toť krásný lov“, zvolali oba muži a již chopivše se Cynny i služky, vlékli je k cirku.

Nebránily se, neboť bylo jim ctí, že Bůh vyvolil je též k tomu, aby dosáhly koruny mučednické. Zvláště Cynna cítila radost. V tom však vzpomněla si na chotě svého, jenž klidně spí a bolest projela jí srdcem. Však zmužila se a šeptajíc modlitbu za něho i za sebe, následovala oba muže.

Přivlékli ji do cirku a uvrhli do vězení. A tu stala se Cynna skoro veselou; neboť viděla pojednou kolem sebe známé, milé tváře křesťanů, kteří vesele ve vězení očekávali zítřejší potupnou smrt. Nevypadali nikterak jako odsouzcenci, kteří rozloučí se brzo se světem, nýbrž spíše jako lidé, kteří hodlají podniknouti kratičkou cestu, aby dosáhli pak nejvyšší blaženosti. — Modlitbou a zpíváním žalmů připravovali se na zítřek. Staříčkový kněz Dionysius, podplativ strážce, směl navštívit vězně a donésti jim nejdražší pokrm na cestu. Posilnění jsouce nejsvětějším Tělem Kristovým přáli si, aby již co nejdříve mohli pro Spasitele zemřítí.

Mezitím oznámeno bylo Herkuleovi, že choť Nervova byla polapena, když ubírala se k tajné bohoslužbě křesťanů, a že vyznala též, že je křesťankou, a že je již odvedena do cirku.

„Hoj, zasmál se tu vladař, to musíme zítra pozvati též ctného Nervu, aby se šel s námi podívat do cirku. Nelíbí se mu sice zápasy ty, ale myslím, že poslechne a ne-li . . . avšak nesmí se dozvědětí, na koho se vlastně bude dívat. Bylo by to rozkošné divadlo, hledětí na toho poctivce, až uzří svou ženu v areně. Však musíme jednati opatrně. Beztoho — jak se zdá — nemá ani tušení, že žena jeho je křesťankou, a že dnes padla nám do ruky. Bude to při nejmenším veliké pokolení pro toho nadutého hrdopycha. Ostatně vím, jak věc zařídím. Zítra ráno, hodně časně, pošlu pro něho, aby přišel sem na hrad. Příčinu již najdu, a až tu bude, zdržím ho trochu a pak pozvu ho, aby šel se mnou do cirku“.

A co si umínil, to taky vykonal.

Tak přišel Nerva do paláce Herkuleova, netuše ani, že choť jeho vydána bude toho dne na smrt. Věděl sice, že není duma, avšak domníval se, že jako obyčejně odešla k některému nemocnému, chudému křesťanu, aby ho potěšila a pomocí svou mu přispěla, neboť dosti často vycházela z domu — za tou příčinou.

Herkuleus uvítal ho velice přívětivě, že až se tomu Nerva podivil. Pravil mu pak, že, ač zná jeho nechť k věcem politickým, přece jen rád by slyšel jeho mínění o jisté důležité věci. Zahrnul pak ho při tom vše-možnou laskavostí.

A Nerva dal se omámiti jeho líčenou upřímností, ač z počátku nevěřil. Byl rád, že Herkuleus zapomněl na svůj hněv, a když tázal se tento, co by řekl tomu, kdyby zastavil pronásledování křesťanů — to prý je hlavní příčina jeho sem povolání — nezdržel se již a upřímně radil mu, aby tak učinil, poněvadž křesťané zaslужují spíše, aby byli podporováni než pronásledováni.

Chvilí radil se ještě Herkules s Nervou a pak žádal ho, aby doprovodil ho dnes do cirku. Musí prý učiniti lidu po vůli a vydati ještě několik křesťanů — jsou to už poslední — v cirku smrti na pospas. Pak už prý povolí.

A Nerva nechtěje odporem zkaziti Herkuleův dobrý rozmar, ač nerad, svolil a na vyzvání císařovo, aby zůstal do té doby jeho hostem, zůstal v paláci.

Zatím vyšlo již slunce, a celý Řím zalit byl zlatými paprsky jeho. A čerstvým ranním vzduchem odevšad spěchaly proudy lidu římského ku Kolosseu, onomu památníku křesťanské obětavosti, pevnosti a stálosti ve víře. —

Ohromná budova naplňovala se každým okamžikem novými příchozími a dosud nebral přival diváku konce. Konečně nebylo již nikde místa prázdného. Horký vzduch chvěl se hlukem a křikem více než sta tisíce diváků, kteří všichni těšili se, že kruté divadlo a krev ubohých obětí rozjaří jejich nervy a způsobí jim požitek nevylicitelný. Netrpělivě volali všichni, aby již se začalo. Než dosud nebyl přítomen císař.

Konečně objevil se tento v bráně, a vše jásavě řvalo vstříc Maximianu Herkuleovi, jenž provázen jsa družinou svých přátel a nejvznešenějších Římanů, přicházel, aby bral podíl na ukrutných hrách. Pyšně usadil se na stkvostném trůnu, a za ním i kol něho stanuli přátelé, nejvznešenější hodnostáři, Vestálky a patriciové.

A bezprostředně u trůnu seděl Aelius Nerva. Lhostejně hleděl na massy nedočkavého lidu, a chvílí mihla se mu hlavou mrzutá myšlénka, že přece neměl dáti se přemluvíti a jet sem. Bylo mu divadlo takové až do duše protivné, a nikterak nechápal, jak může kdo míti zalíbení v zuřivém ubíjení bezbranných lidí, jak může koho rozveseliti smrt a muka těch, kteří vydávání jsou dravým šelmám na pospas. Ostatně mínění takové neměl jen on sám, nýbrž i jiní šlechtitní Římané, jako ku př. svého času Cicero.

Hluk a šumot, jež působilo nesčíslné množství lidu, podobal se vzdálenému hučení moře.

Horko, jež rozšířilo se všude, rozčilovalo každého a zvláštní načervenalý přísvit, jenž povstával tím, že nad amfítheatrem rozestřena byla ohromná purpurová opona, aby zadržovala horké paprsky sluneční, působil na rozvášněné massy jako červené sukno na rozdrážděného Hispánského býka. —

Vyšel kněz pohanský a obětoval uprostřed areny, jejíž mramorová dlažba posypána byla jemným pískem.

Oběť se skončila, oltář odnesl, a již volá a tleská nesmírné množství lidu na znamení, že mohou děsné hry začítí.

Vystoupí dvě řady mohutných obnažených postav gladiatorů. Jedni ozbrojeni jsou mečem a pílbou, druzí trojzubcem a sítí.

Obejdou kruhem arenu, blíží se k místu, kde stojí trůn císařův a „Ave caesar, morituri te salutant“, zní tichem.

A již začíná boj na život a na smrt. Jako blesky mihají se vzduchem těla gladiatorů, meče i sítě, a ve sténání raněných i umírajících mísí se pochvalný křik a tleskání lidu. Zuřivé výkřiky derou se z úst nejen sprostým ale i nejvznešenějším. Všichni zachváceni jsou jakousi zběsilou horečkou. Zdá se jako by tu bylo přítomno sto tisíc šelem a ne sto tisíc lidí. Každý pocítuje zvláštní zvířecí, krvežíznivcu radost, a oči všech vpíjí se téměř do těl gladiatorů.

Po chvíli vykřikne někdo pověstné „hoc habet“, už ji má, zasáhne-li dole v areně některého ze zápasníků smrtelná rána.

Hned stahují palce na vztyčených rukou na znamení milosti a hned zase zdvihají na znamení, že jiný nešťastník, jenž klesl má být dobit.

Hrozná tato scena působila na Nerva, ač znal ji už, příšerně. Začal pěsti, ale cítil, že je malomocným proti zuřivému lidu

V tom dáno bylo znamení, aby boj byl skončen.

Oddychl si.

Však řev bezpočetných hlasů: „Christiani od leones“, křesťany lvům — věstil počátek sceny ještě hrůznější.

Dole v areně urovnán byl zatím písek; rozedraná těla ubitých gladiatorů vyvlečena železnými háky, a vše na okamžik stichlo.

Nerva znal dobře toto ticho, jež podobno bylo onomu dusnému, mrtvému tichu před bouří; věděl, že za malou chvíli vystoupí muž, anebo žena klidná, smrti se nelekající, a v zápětí vrhne se na bezbrannou oběť divoký dravec. Pohlédl teď na Herkulea a zachvěl se. Zdálo se mu, že pohled jeho byl pln nevýslovné zášti, nenávisti a jakési demonické radosti.

Jakýsi neznámý, nevolný pocit projel všemi údy jeho. Tušil něco hrozného.

V tom vyšla ze spolaria pevným krokem mladá žena, křesťanka.

Štíhlá postava zahalena byla v bílou togu a zlatý vlas vlnil se po šíji až k zemi. Krásný obličej stkvěl se zvláštní září čistoty, jež dodávala celé bytosti ženy takové ušlechtilosti, vznešenosti a svatosti, že zatajil se ve všech dech.

Vznesla oči své k stanu císařovu jako by mu chtěla děkovati za to, že jí první dopřál osvědčiti svou pevnost ve víře, svou věrnost a lásku k Tomu, jenž pro nás všechny na kříži zemřel. (Pokr.)

Povodeň.

Z francouzského dle Emila Zóly převedl Petr Kopal.

(Pokračování.)

Vztáhl jsem pěst vzdorovitě k nebesům. Ještě dopoledne mluvil jsem o odpolední procházce, o lukách, o obilí, o vinicích, jež shledali jsme ve stavu tolik nadějném. A to všecko že by najednou mělo selhati? Ab, štěstí je lhavé. Slunce lhalo, když tolik klidně zapadalo za jasného nebe.

Voda stoupala stále. Petr, jenž ji pozoroval, zvolal ke mně:

— Ludvíku, mějme se na pozoru, voda již dosahuje k oknu.

Upozornění toto vytrhlo mne ze zamklého dumání.

Peníze zde nejsou ničím, — pravím. I kdyby nás bylo sebe více, nic nezmůžeme. Budeme zbaveni všeho a musíme započítati znovu.

— Dosud není nebezpečí tolik zlé, — podotkl Jakub. Zdivo jest dobré, když bude nejhůře, vylezeme na střechu.

A věru že nám útulku jiného nezbývalo. Voda stoupala po schodech výš a výše se šploucháním vždy hrozivějším. Utíkali jsme na půdu. Cyprian

se vytratil. Volal jsem na něho a viděl jsem ho blížiti se z pokoje na proti s tváří vyděšenou. Pohřešoval jsem obě děvečky. Cyprián pohledl na mne žalostně.

— Jsou ty tam. Kolna pod domem právě sesypala se. A děvečky se utopily. —

Chuděrky, měly tam své hadry, své kufry, chtěly ze skrovného majetku něco zachovati.

Vyprávěl, kterak přistavěly si řebřík, aby nad kolnou do komory se dostaly.

— Prosím tě, neříkej o tom ostatním. — Mráz přejel mne po celém těle. Zdálo se mi, jako by smrt zahryzla se mi do týla. Vybrala si první lidské oběti.

Když jsme opouštěli pokoje, karty plovaly po vodě na píď vysoké.

III.

Na štěstí střecha byla veliká a mírně nakloněna. Vylézali jsme na ni úzkým poklopem, který kolem sebe tvořil jakousi plochu, na níž jsme se usadili. Ženské schoulely se na boběčku, mužští podnikaly procházky po taškách k ohledávání vody. Zachytajíce se komínu, povstávali a dívali se dolů: Já opřen jsa o vikýř, rozhlížel jsem se do čtyř světa úhlů.

— Mám za to, že se nám jistě dostane pomoci, — pravím s nemalou důvěrou.

Rybáři ze Saintinu přijedou pro nás na svých loďkách. Oni nás zde minouti nemohou. Podívejte se, nesvíti tam něco na vodách?

— Nikdo mi neodpovídal. Petr maně, snad aby se potěšil, nacpal si dýmku a dýmal jako z komína. Jakub a Cyprián stáli opodál, každý bledý jako smrt. Mezitím Gaspar svíraje pěstě stále se na střeše otáčel, jakoby bledal, někudy uniknouti. U našich nohou seděly ženské v okopečku mlčky vzlykajíce a tváře si zakrývajíce. Pojednou Rosa pozvednouc hlavu tázala se:

— Ale kde pak jsou děvečky? — Proč pak k nám neutekou? —

Odvrátil jsem mlčky hlavu. Ona ale nahnouc se ke mně a uprouc na mne zrak, tázala se s důrazem:

— Kde pak zůstaly? —

Odvrátil jsem se od ní, protože jsem nechtěl lháti. A nyní jsem viděl na ostatních ženských, kterak je stejně jako mne prochvíval mráz smrti. Porozuměly mi. Mařenka se zvedla a z hluboka si vzdechouc opět sklesla a proud slz vyřinul se jí z očí. Milena držela v objetí své oba boběčky, jakoby je chtěla brániti proti dravým vlnám. Veronika držíc si hlavu ve dlaních, ani se nehýbala. Teta Háta všecka bledá stále se křížovala a odříkávala Otčenáše a Zdrávasy.

Divadlo kolem nás bylo hrozné krásy. Noc sice rozprostřela se úplně po vši zemi, ale byla jasná jako za nejkratšího dnu v létě. Na nebi sice nesvítil měsíc, avšak tisíce na něm trpytilo hvězd. Zdálo se, jakoby stále stmívalo se. S nebe zářily hvězdy a ze země leskly se vody, jež vypadala jako ohromné perlami protkané prostěradlo — jež mělo snad státi se naším přikrovem. Zem žádnou nebylo již vidět, všecko bylo zatopeno. Chvillemi zapomínal jsem na všecko nebezpečí. Když jsem ponejprv v Mar-sejlu spatřil moře, byl jsem obdivem uchvácen. Podobně i zde.

— Voda stoupá, voda stoupá, — opakoval bratr Petr, — hryzaje špičku u troubele vyhaslé dýnky.

Vody až po střechu nescházelo již asi jen metr. Podle dosavadního stoupání vody, mohla asi za hodinu dostoupiti i střechu. A vždy nové, špinavé žluté vlny dorážely na můj dům, vlekouc sebou uloupené věci. Bezděčně přicházely myšlenky: brzo-li poneseou i věci naše, a nás s nimi? Z daleka slyšely jsme, kterak vrážely do zdíva, z nichž smutně ozývala se

ozvěna nárazů. Staré topoly kácely se s ohlušným třaskotem na střechy domů, pod nimiž zdi bořily se.

— My zde déle zůstatí nemůžeme, — podotkl Jakub. Musíme se o něco pokusiti. Tatínku náš, prosím vás, udělejme něco!

— Ano, ano udělejme něco. —

A nikdo nevěděl co. Gaspar nabízel se, že Veroniku vezme na záda a že s ní přeplove k výšině nade vsí. Petr pomýšlel na pramici z krovu. Cyprián konečně pravil: Kdybychom alespoň mohli doplovati ke kostelu!

Nad vodami dosud stál kostelík se svojí zvoničkou. Vzdálenost ke kostelu byla přes sedm domů. Náš statek, první v řadě ze zadu opíral se o dům vyšší, který zase opíral se o dům další. Možná, že po střechách bylo by možná dostati se až ke kostelu. Mnozí sousedi zanechavše všecko, s nahým životem utekli do kostela. To bylo znáti podle křiku, jenž ozýval se k nám ze zvonice, Ale kterak se až tam od nás dostati?

— Není to možné, — pravil Petr. Dům souseda Rembova je o mnoho vyšší nežli náš. Musili bychom míti řebříky.

— Podíváme se, — odvětil Cyprián. Nebudu-li moci pronikouti, vrátím se. Kéž bychom mohli odtud odkliditi ženské!

Nechal jsem ho jíti. Měl zajisté pravdu. Musíme se pokusiti o všecko co jen je možno. Někde za komínem našel železný hák, jímž troufal si na vyšší dům sousedův se vyšinouti. Když už byl pryč, žena jeho pozvedši hlavu a nevidíc ho, vzkřikla:

Kam se poděl muj muž? Já nechci aby mne opouštěl. My jednou jsme svoji, a proto chci, abychom umřeli spolu.

A když jej spatřila nahoře na druhém domě, běžela i s dětmi po střeše stále volajíc:

— Cypriáne, počkej na mne. Chci jíti s tebou, chci i s tebou umříti.

Ona od jakživa měla svoji hlavu. On ale nakloniv se k ní, prosil ji, že zase co nejdříve se vrátí, že chce spasiti nás všechny. Ona však pohodíc hlavou stále opakovala:

— Já půjdu s tebou. A proč bych nešla, co ti to udělá, já půjdu s tebou.

Musil jí povolití. Vzav ji z rukou děti, pomáhal jí na střechu. My jsme za nimi šli až na konec hřebenu střechy. Šli po maličku. Ona děti opět k sobě vzala. Plakaly. A on při každém kroku se obracel a je držel.

— Jenom je někde uklidť a přijď zase nazpět, volám za ním.

Viděl jsem jak rukama sem tam kejklal ale pro hluk vln nebylo jej slyšeti. Po chvílce nám zmizel s očí. Bezpochyby že slezli na sousední dům nižší. Asi v pěti minutách ukázali se opět na střeše třetího domu, jehož střecha byla strmější. A tu musili šoulati se po kolenách. Strach mne o ně pojal. I jal jsem se křičeti skrze ruce u huby s celou silou: — Vraťte se, vraťte se!

A Petr, Jakub a Gaspar křičeli za mnou. Křik náš na chvílku je zarazil, ale po té šoulali se dále. Na to dostali se až k rohu ulice na proti domu Rembovu, jenž oba domy sousední o celé tři metry převyšoval. Zde zarazili se. Na to Cyprián vyšplhal se jako kočka po okapové rouře nahoru. Žena s dětmi zůstala dole na hřebeně. Viděli jsme ji dobře, kterak k sobě tiskla děti. A nyní teprv hrozné neštěstí započalo.

Rembovův dům vystavěn byl velmi chatrně. A co bylo nejhorší, že na něj na přední fačadu hrnuly se vlny s celou prudkostí. Zdálo se mi, že dům se chvěje pod stalými útoky vln. Dech se ve mně stávil, když jsem viděl kterak Cyprián po jeho střeše šel. A tu najednou ozval se rachot. Měsíc právě vycházel žlutavě, aby posvítíl na bořící se dům Rembovův. Vzkřikli jsme najednou, když nám Cyprián s očí zmizel. Dobře jsme rozeznávali, jak se dům rozplesknul a jak nad ním divé vlny poskakovaly. Toliko rozlámané latě a kousek střechy z vody čouhalo. Na to nastalo ticho. Vody urovnaly

se nad ním jako prostěradlo na stole. Na místě kde dům stál, začernala se mezera, na níž bylo vidět zápas člověka s vlnami.

— Žije, žije, — volám. — Díky Bohu, žije — tamhle je ho vidět — Nervósní radost nás opanovala. Tleskali jsme radostně rukama, jako bychom my byli z vody vyvázli.

— On se k nám vrátí, — pravil Petr.

— Jen se dívejte, — vykládal — chytá se po levé straně trámu.

Brzy však radost nás přešla. Ústa najednou oněměla. Cyprián ocitil se v situaci přímo hrozná. Když dům se řítíl, obě jeho nohy uvázly mezi dvěma trámy, s nichž visel dolů, aniž by se mohl vybaviti a pod hlavou na několik centimetrů šplouhaly mu vlny. Byl to zápas hrozný. Na střeše domu sousedního stála jeho žena se dvěma hořekujícími dětmi. Svíjela se chudšas křečovitě. Stála u hrozně smrti svého muže, oči majíc na něho vytřeštěny a jsouc jen několik metrů od něho vzdálena. A z prsou rozrýval se jí chropotný řev, a vytí jako psa a šílenost děsu.

— Nesmíme jej nechati tam zahynouti, — pravil Jakub vytřeštěn, — musíme dostat se k němu.

— Snad bude možná ještě spustiti se na klesající trámy — podotkl Petr. — Pak jej z těch hrozných kleští vybavíme. —

Pustili se směrem ku střechám sousedních domů, když v tom sřítíl se dům druhý. Cesta jim byla přefata. Všecky nás pojal mráz. Chytali jsme se za ruce, abychom utvořili řetěz, nespouštějíce oči s hrozného divadla.

Cyprián sám si pomáhal z trámových svéráků. Silou nadlidskou vydobýval se z vody hledě udržeti tělo nad vodou, která mu zasahovala hlavu, avšak síly jeho ochabovaly. Bojoval do posledního okamžiku. Rozpráhoval ruce okolo sebe v naději, že se někde zachytí. Konečně všecek znavený odevzdal se svému osudu a smrt prodlévala dosti dlouho. Nejdříve smáčela jeho vislé vlasy, pak obleptávala mu skráně, pak oplachovala čelo — oči, vždy výše až k nosu, pak vnikala do úst — vždy více mizel našim očím.

Ženy u našich nohou s hrůzou se odvracely od toho divadla, skrývajíce si oči ve dlaních. My sami padali na kolena s roztaženými rukama, plačíce a modlitby k nebesům nesouvisle posílajíce. Žádného smilování. A žena jeho s dětmi stála tam dosud na střeše řvouc zoufalost svoji do čiré noci.

IV.

Nevím, jak dlouho jsme zůstali v té němé bolesti. Když jsem se poněkud vzpamatoval, viděl jsem vodu stoupati vždy výše. Již dosahovala tašky. Střecha statku mého podobala se již jen ostrůvku vyčnívajícimu z moře. Domy v pravo i levo poroučely se a moře kolem nás vzrůstalo.

— Poplaveme, — šeptala si Rosa držíc se za tašky.

A všickni měli jsme pocit, jakoby střecha s námi plovla, jakobychom drželi se pramice. Vlny odrážející se od střechy zdály se, jakoby nás vezly. Ale když podívali jsme se na vížku kostela, který se od nás nevzdaloval, poznávali jsme, že dosud stojíme. Byla to závrať, v níž kolem nás otáčel se svět.

A zatím vody kolem hotovily se k útoku. Sříceniny domů se zvedaly a do střechy vrážely. Na vlnách kolkolem poskakovaly různé předměty, brazky, ploty, trámy, jež vesměs občas vrážely jako berani do střechy. Zdi pod střechou duněly od nárazu věcí všech, jež v divé směsi ve vodách se chumlaly. Časem i deset trámů najednou přirazilo do střechy. Vody se červenaly, což mi bylo znamením, že již dosahovaly vyšší polohy půdy. Každou chvíli očekávali jsme, že zdivo pod námi povolí, a že střecha s námi poplave do proudů řeky.

Gaspar odvážil se k činu hrdinskému. Zachytil silou obrovskou jeden trám. —

— Eh musíme se bránit, — zařval jako rozdrážděný tur.

Jakub se své strany enažil se zachytit plotu jakéhoš. Petr mu pomáhal.

Já v duchu klnul své starobě, která bránila mi jim pomáhati. Byl jsem všecek skřehlý a slabý jako dítě. Avšak svrchované nebezpečí spojilo nás k osudnému souboji nás tří proti řece. Gaspar držel kládu před sebou, aby jí odrazil nárazy plovoucích předmětů na střechu.

A dařilo se mu, že je zadržel, když již na blízkou byly zdíva. Jemu po obou stranách Jakub a Petr velmi dovedně manevrovali brazkami. Tento nerovný a jak jsem viděl marný boj trval přes hodinu. Poznenáhla ztráceli trpělivost. Hádali se s vodou, nadávali, proklínali ji. Gaspar sekal do ní, jakoby v bitvě potykal se paží proti paži. A voda smála se jeho nadávkám i ranám, které jí nezranily. Konečně Jakub a Petr vzdavší se boje, vyšinuli se na střechu vysílení. Mezi tím Gasparovi vyklouzl trám z ruky, který pak obrátil se s nárazem tím větším naproti zdívu. Boj další byl nemožný.

Marie a Veronika vrhly se jedna druhé do náručí. Chuděrky stále opakovaly jedna a táž slova: já nechci umřít — já nechci umřít! —

Rosa snažila se je těšiti a konejšiti a zatím zuby jektajícimi říkala po nich: já nechci umřít! Jedině teta Agatha nic neříkala. Již více se nemodlila ani nedělala kříže. Byla všecka otupělá, nutila se do smíchu, kdykoliv potkala se s mým zrakem.

Voda podemílala střechu. Pomoc nepřicházela od nikud. Se strany kostela docházely k nám hlasy, viděli jsme v dáli i dvě svítilny, ale ihned na to nastala tma a mrtvé ticho. Před námi žlutavělo se moře. Obyvatelé Saintinští, kteří měli ločky, byli snad potopou přepadeni již dříve.

(Dokončení)

N o v é v a r h a n y.

Dle motivu francouzského napsal Petr Kopal.

Farář Dušek v Chudobově byl stařečkem již pět a sedmdesátiletým. Blížila se svatováclavská pouť, kdy měl zároveň slaviti svoji zlatou svatbu s církvi. Měla býti sice již dříve, avšak jeho pečlivá Marta stála na tom, aby jednou ranou byly zabity dvě mouchy: pouť a sekundice. Chudá byla fara, chudý farář, chudá osada a chudý patronat, vlastně žádný patronat a ze všech nejchudší byl kostelík. Patrona nebylo, protože panství po hýřivém baronovi přišlo do prodeje, kteréž nedávno koupil žid pan z Adlerheimu. Ačkoliv patronátní právo i se všemi povinnostmi vázlo na panství a nikoliv na jeho majetniku, byl farář Dušek dosti hrdým, aby nic nezádal na novém majiteli, který jen čekal na okamžik, aby mu farář učinil jakous vísitu. Pan z Adlerheimů byl by se rád ukázal osadníkům že dovede býti patronem milostivějším, nežli bývalý majitel panství, jehož předkové byli založili zdejší faru. Ale farář byl již takový, že práh domu židovského překročiti nechtěl. A bylo by bývalo toho nutně třeba. Ačkoliv farář z ofery pořídil si všecko co v kostele potřeboval, ačkoliv oltáře a mešní roucha měl v dobrém pořádku, zarmoutil jej starý p. učitel nemilou zprávou, že na varhany vůbec se již hráti nemůže. Píšťaly že prý jsou prožrány od molů, měchy že jsou déravy, přes polovičku klaves že zapadlo, slovem, že na varhany vůbec hráti nelze.

— Jaká pak to velebný pane bude pouť a zlatá svatba bez varhan! — pravil naposled.

— Nu tak musíme zase udělat nějakou sbírku, — pravil pan farář.

— Co pak by asi mohly státi? —

— Jen tak prajednoduché by přišly na 1500—1600, možná i na dva tisíce. —

— Ó ty můj svatý patrone, kde pak bych já sebral dva tisíce? —

— Varhanář by je dal na splátku, kdyby se mu vyplatila aslespoň

třetina. Mluvil jsem s ním, má tam jedny krásné varhánky, které byly na výstavě a dal by je lacino.

— Zač pak asi? —

— Jak povídám, za hotové by je dal za 1500, kdyby měl však čekati, žádá 1600 zl.

— Třetina obnáší 500 zl, — počítal staroušek. Půjdu od domu k domu, budu psáti panu biskupovi, mám několik známých kollegů, snad prvních 500 seženu.

* * *

Asi ve čtyrech nedělích měl farář Dušek 500 zl. na varhany pohromadě.

— Barboro, sneste mi dolů nový kabát, — poroučel jednoho rána své Martě.

— Nový kabát? — tázala se udiveně.

— Nu tak tedy můj sváteční kabát, — dokládal staroušek. Víím, že byl před dvaceti lety nový — —

— A že je už pořádně sešlý, — doplňovala Marta. — To je tak, když se všechno rozdá chudým, tak potom musí se chodit v hadrech.

— On již se mnou umře a tam v zemi ho již nebude potřeba, ostatně doufám, že na onom světě dostanu kabát onačejší.

— A boty by též potřebovaly býti nové a kalhoty, ba že všechno.

— Co pak vás, blázne, napadá? — Tak jen to rychle sneste, já pojedu do města pro varhany.

V neděli je narození P. Marie a ve třech nedělích máme pouť.

Farář Dušek sbaliv pět stovek do dvojitého papíru, zastrčil je do kapsy u kabátu, načež uchopiv se velikého červeného deštníku a dav Martě s Pánem Bohem, vydal se chutě na cestu. Přes tu chvíli sahal si na kapsu, jsou-li v ní ještě peníze. Těch pět stovek mu nadělalo starosti, nežli je sebral a teď konečně se jich zbaví — ke cti a slávě Boží.

Na nejbližší stanici měl tři hodiny cesty.

Vykračoval si statečně. Pro ukřácení chvíle modlil se růženec. Cesta mu mile utíkala. Již jen ještě hodinu na dráhu. Sluníčko stálo mu nad hlavou, blížilo se poledne. Bylo mu jíti skrze jednu vesnici blízko dráhy. Na návsí, kudy i silnice vedla, bylo shromážděno mnoho lidí. Slyšel křik a ženský a dětský pláč.

Pláč dojímal starouška od jak živa. Pláč a slze šly mu vždy na srdce. Nemohl vidět nikoho plakati, aby ho nějak nepotěšil.

— Co pak se to tu děje? — tázal se mimojducích.

— Eh, je tu licitace, — obdržel ledabylou odpověď.

— Licitace, licitace, — opakoval si staroušek. — Na co pak? —

— Eh, na celou chalupu, teď prodávají krávu, pak to dojde na peřiny.

— A kdo to prodává? —

— Kdo jiný nežli žid.

— Žid, žid, pořád jen žid.

— V tom ozval se srdcervoucí nárek ženy: Ach neberte mi moji drahou kravičku — z čeho pak budeme živi — — vezmete li mi ji, já se i s dětmi utopím.

— Utopím, utopím, — opakoval si stařec kněz.

Ačkoliv čas kvapil, tak že nezbývalo mu již mnoho, aby nezmeškal vlak, pláč matky jej zarazil.

Přistoupil k chalupě. Již z daleka slyšel úředního sluhu provolávati: Čtyřletá, stelná kráva 100 zl. poprvé — — V zástupu bylo několik synů národa vyvoleného, jejichž oči jiskřily se na hezkou kravku.

110 — nabídl jeden z nich.

120 — přihodil jeden rolník. —

125 — — 128 — — 130 —

130 ponejprv — 130 ponejprv — po druhém, nedá nikdo víc?

140 — ozval se ze zástupu cizí hlas.

Všickni ohlédli se ve stranu, odkud hlas vycházel.

— To je nějaký pan farář, — šeptali si lidé.

140 ponejprv — — po nejprv, — po druhé — nedá nikdo víc?

145, zvolal zase některý žid.

150 zvolal kněz.

Na to židé jali se vrtět hlavou na doklad, že dále licitovati nemíní.

150 ponejprv — — po druhé — — žádný víc? -- 150 po druhé — — žádný víc? 150 — po třetí. Kladivo kleplo.

— Prosim o ctěné jméno? — tázal se úředník.

Mého jména není třeba, já krávu hned zaplatím a ponechám zatím dosavadní majitelce k ošetřování. Bude-li třeba, úředně se přihlásím. Zde však nechci býti jmenován.

Starouška, protože po 20 let již nepobyl daleko z domu, nikdo neznal.

Nyní přišli do prodeje peřiny, nad nimiž žena opět jala se hořekovati: kam si jen s těmi robaty lehnou? — —

Abych řeč nešířil, pan farář koupil i peřiny a všechny harapatky i s barákem za celých 500 zlatých.

Vedle ženy stálo pět dětí ve stáří od šesti let do patnácti, jež vřeštěly zrovna jako ty píšťaly ve varhanách chudobovských. (Pokrač.)

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missii.

Podává Fr. P. Kosík.

(Pokračování.)

Když dokončil Perboyre studia theologická, dostal se nejprve za učitele do koleje v Montidieru. Obraz mladého profesora utkvěl všem jeho žákům v paměti.

Když mladíci ústavu do Mariánského spolku vstoupiti měli, a když nejen představený, nýbrž i říditel zvolen býti měl, byl Perboyre, ač teprve podjáhнем byl, jednohlasně za řiditele zvolen; tak získal si ctnostný učitel lásku mládeže. Již tenkrát s apoštolskou horlivostí hledal zaměstnání mimořádná, a tu vítaným mu bylo, že mohl chudé a vězně navštěvovati. V neděli a ve svátek bylo viděti Perboyra, kterak s žáky svými k večeru chudým jídlo a jiné potřebné věci nosí.

Dvě leta byl v Montidieru. Konečně toužebně očekávaný okamžik se přiblížil, Perboyre byl 23. září 1825. na kněze posvěcen, den na to sloužil prvou mši sv. s vroucí zbožností. Sotva byl na kněze vysvěcen, ač 23 roků stár, povolán byl za profesora dogmatiky do vyššího semináře v Saint-Flour.

Veliké jevil nadání ve filosofii, přednášky jeho byly výborné nejen pro vědecké důvody a jasnou řeč, nýbrž i pro živost a lásku, s jakou o pravdách víry mluvil, tak že žáci nejen vyučovani, vzdělávani, nýbrž i zaniceni byli jeho přednáškami. Veliký vliv, jaký si získal na jinochy, byl příčinou, že představený jmenoval ho rektorem semináře. Byl to těžký úkol. Ústav byl skrovně nadán, politické, časové otázky vnikly i mezi stěny tichého kláštera a rozdělily všechny ve dva tábory; jinoši byli mladi, nezkušení, potřebovali dobrého vůdce, a tím byl Perboyre; představení volili dobře. Vše vzalo na se jinou tvářnost. Finanční poměry se zlepšily, počet chovanců vzrůstl v roce z 30 na 100, politické sváry ustoupily. Láska a vlídnost, spojené s moudrostí, prozíravostí a vážností působily velice na mladistvé srdce chovanců, všichni přilnuli k svému představenému, mnoho chovanců, o jejichž polepšení se pochybovalo, pohnuto příkladem svého představeného, změnilo se úplně.

A nebylo divu, vždyť hlavní věcí byla u Perboyra modlitba. Jednou dal k sobě zavolat mladého seminaristu, obrátil se k ukřižovanému Spasiteli, na stěně visícím, a pravil: „Jak mnoho chvil jsem pro vás, mladíku, u nohou Spasitelových prodlel na modlitbách“! A více nebylo třeba.

Po prázdninách r. 1830., v němž revoluce zuřila, vrátili se chovanci plni různých ideí. Jedni přidávali se ke straně starších Bourbonů, jiní k mladší linii, z čehož povstávala často rozepře. Jednoho dne vstoupil rektor do studovny; pochválil chovance za jejich snahu a pili a vypravoval k obveselení tuto anekdotu: „Nedávno sešli se v mém bytu sluha a holič. Sluha oprašuje věci, našel na stole řeckou knihu, již hned příteli svému holiči ukázal; nyní pokoušeli se oba něco z ní vyčísti, než nemohli toho dovésti a počali se hádati. Jan myslil, že se kniha má držeti tak, Jakub zase myslil, že má býti obráceně. Oba znali stejné řecky, a přece hájil každý svůj názor. Spor stával se živějším, padlo několik ostrých slov, a snad by se byli do sebe pustili, kdybych nebyl vstoupil a rozepří konec učinil“. Při vypravování chovanci srdečně se smáli. Když se však vysmáli, Perboyre pravil jim zcela vážně, že oni stejnou při vedou jako sluha a holič, že se hádají o politické otázky, jimž pranic nerozumějí. Tím byl učiněn konec dalším hádkám. Mnoho podobných příkladů dalo by se uvésti.

Podivuhodná jest také jeho velká důvěra v Boha, jež často těžce zkoušena. často též podivně odměněna byla. „Pán náš jest bohat dosti a dá nám, čeho potřebujeme“, byla jeho útěchy plná slova. Velmi laskavě pečoval o své chovance, sám, ač tělesně slab, miloval největší chudobu a sebestmrtvení. Jednou užíval po celý měsíc, aniž by si stěžoval, od lékaře mu předepsaný lék, ježž kuchařka svou nešikovností zcela jinak připravila. „Perboyre“, praví jeden duchovní, který mu na blízku žil, „jest nejdokonaljším mužem, ježž znám, mužem, který jedině Bohu žije a stále jeho všudy-přítomnost před očima má“. Profesoři o něm a jeho působnosti zaznamenali: „My jsme mohli jeho jednání dopodrobná pozorovati a tu jsme si získali o něm krásný úsudek, že co činí a mluví, vnuknutím Ducha Božího se děje, vnuknutím toho nevyzpytatelného Ducha, který, aniž by se měnil, různým způsobem v lidech působí. Patrný byl dar rady, dar síly, jindy zase jiný, vždy však v mírném světle, v pokoře na venek se jevíci. Bohat byl ctnostmi, ježž sv. Pavel nazývá plody Ducha sv., znal dobře jako tento apoštol, jehož spisy zvláště si oblíbil, všem státi se vším, aby všechny Kristu získal“.

Jednoho se mu nedostávalo, a to bylo silné zdraví. Jeho slabost stále se vzmahající přiměla představené, že ho tak těžkého postavení zbavili a do Paříže povolali. Nerad byl biskup i kněžstvo, že se rozloučiti musilo s tímto mužem, „který celou diecési láskou ke Kristu naplnil“.

Perboyre stal se novicmistrem, ke kterémuž úřadu velmi způsobilým byl jednak pro svoji zbožnost a ctnost, jednak pro obětavost a lásku, s jakou o duše sobě svěřené pečoval. Netřeba připomínati, že působnost jeho v tomto úřadě s velikým úspěchem ze potkávala; vždyť co na srdce novicům kladl, sám co nejvěrněji konal.

Toho času došla zpráva, že jeho bratr Ludvík na cestě do Číny se rozstonal a náhle zemřel. Zpráva ta naplnila Perboyra hlubokým žalem a vzbudila v něm touhu státi se missionářem. Myšlénka ta trápila ho stále již jako jinocha, že se konečně odhodlal vstoupiti do řádu Lazaristů, domnívaje se, že snad tak bude moci touhu svou uskutečniti. A hned od prvé mše sv. prosil vždy Spasitele při proměně, by mu dopřál za něho krev prolíti. S úctou pohlížel na Lazaristu Jana Františka Red. Cleta, který 17. února 1820. po třicetiletém působení v provinciích Hupe a Hu-Kuangu krev pro Kristovu viru prolil. „Jak krásnou byla smrt tohoto mučedníka“, říkával Perboyre ke svým novicům; prostě Boha, abych zemřel jako onen mučedník. Často ukazoval reliquie a pravil: „Hleďte, toto jest krvavý oděv mučedníka, P. Cleta, zde pr vaz, jímž zardousen byl. Jakým by to bylo štěstím,

kdybychom i my podobnou smrtí zemřítí mohli“. „Modlete se za mne, abych nabyl pevnějšího zdraví a mohl jítí do Číny hlásat Ježíše Krista a pro něho zemřít“.

Jednoho dne spatřili novicové P. Perboyre velice rozradostněného, stalo se asi něco velmi důležitého. Měli býti poslání noví missionáři do Číny; než jaké bylo překvapení, když Perboyre na listině jména svého nenašel; jsa velice pohnut padl k nohám svého generála a se slzami v očích prosil, aby byl též poslán. Generál slíbil mu, že věc předloží shromáždění ku poradě. Avšak jaké bylo sklamaní, většina nepovolila, poněvadž Perboyre byl chatrného zdraví. Nezbyvalo, než poraditi se s lékařem. Lékař však uznal, že poslati Perboyra do Číny znamená, připraviti jej o život. Tím byla věc skončena. Než Perboyre neustal prositi, a jaký byl jeho podiv, když druhého dne lékař do semináře přišel a pravil, že plavbou po moři spíše prospěti než uškoditi si může churavý; byl totiž celou noc trápen, že byl příčinou, proč touha pravého apoštola Kristova splniti se nemohla. Ihned ujednáno, že Perboyre do Číny pojede. S radostí přijal missionář zprávu tu a děkoval Bohu, že prosby jeho vyslyšel.

Dne 21. března r. 1835. vyplul Perboyre provázen dvěma bratry a několika kněžími z přístavu Havru a po dvou měsících bouřlivé plavby posilněn a zdráv dostal se do Batavie. Odtud psal své první listy, z nichž vroucí láska a oddanost ve vůli Boží poznati se dá. Svým chováním, svou zbožností vzbudil obdiv u všech, kteří s ním pluli, takže důstojníci a lodníci loučíce se s ním hluboce dojatai byli a vyznati musili: „Tentof jest skutečně světce“.

Ze Surabaye plul dále nebezpečným mořem čínským. Dne 29. srpna připul po pětíměsíční plavbě z Francie do Makaa, ku bráně velké říše, a byli v semináři Lazaristů co nejsrdečněji přijati. Perboyre použil času, aby poznal zemi a lidi a aby se zároveň naučil počátkům řeči čínské. Ustavilné bolení hlavy znesnadňovalo mu již samo sebou těžkou úlohu. Než vtrvalý kněz nedal se odstrašiti a za několik měsíců mohl se již v tomto nesnadném jazyce ovšem dosti těžko vyjadřovati. Každé prázdné chvíle použil ke studiu čínské řeči. Četné a dlouhé výsledky, jimž se Perboyre o pět let později pro svou snaživost podrobiti musil, podaly soudcům patrný důkaz o důkladné znalosti a obratnosti v čínském jazyce.

V Makau čekal klidně a trpělivě na další rozkazy svých představených.

„Když jsem v prvních dnech jako náhodou zlatou knížku o následování Krista otevřel, namanula se očím mým slova: „Synu můj, nechať s tebou činím, co chce; já vím, co ti prospívá“. Já pak chvatně jsem hleděl odpověděti jedním z následujících veršů: „Hospodine, učiň se mnou, cokoli se ti líbí, jenom když vůle má přímá a pevná potrvá k tobě! Bůh zjistě nejlépe ví, co se mnou učiniti má, kdy mně místo vykázáno bude“. A místo záhy bylo ustanoveno. Nesnadná missie v Ho nanu, jedné ze severnějších provincií, dožadovala se missionáře, který by vynikal nadobytčejnou statečností, ctností a obětavostí křesťanskou. Za takového uznán byl Perboyre. „Dnes večer“, tak píše svému bratru do Paříže, „pluji do středu Číny. Doufám, že mě Bůh na této další cestě chrániti bude, jak mne dosud chránil. Prál bych si, abys mne nyní spatřil, velice bys se podivil mému čínskému obleku, oholené hlavě, dlouhému copu a vousu, zvláště když bych čínsky mluvil a jedl dřevkem, jimž Číňané nůž, lžičku a vidličku nahrazují. Pravili mi, že se velice Číňanu podobám. Tím musím počítí, všem státi se vším. Jen abychom je mohli všechny Kristu získati!“ Další řádky prozrazují jeho vnitřní smýšlení: „Jako vojín před bitvou, tak cítí jsem tlouci srdce moje; avšak nikdy nebyl jsem spokojenějším jako za této příležitosti. Nevím, co na mne čeká na dráze, kterou nastupuji; než směle mohu říci, mnoho křížů; toť jest chlebem vezdejším každého missionáře. A čeho si můžeme lepšího přátí, když kážeme Krista, a to Krista ukřižovaného? Ó kéž by mi popřál oné radosti, abych okusiti mohl hořkého jeho kalicha. Vždyť hojnost máme příkladů

a pohnutek, jimiž bychom byli rozničeni k práci a námaze. Přece však, ač jsem slabým, chci pracovat pro Krista, byť mi i smrtí vyhrožováno bylo, jen prosím, bratři a sestry, modlete se za mne!“

Nejprve jsme pluli na čínské lodi podél břehu provincie Kuan tangu a To-kienu až k nejsevernější části poslední provincie; odtud dilem pěšky, dilem po vodě provincií Kiang-si a Hupe. Zprávy Perboyrovy o jeho cestě podávají důkaz o jeho pozornosti a prozravosti a seznamují nás s národem a zemí. Missionářům z řádu Lazaristů hlavně jest děkovati za nejlepší a nej-spolehlivější zprávy o Číně z novější doby. Vzpomeňme si jen na výtečné práce Huc a a Gabeta, kteří téhož času, co Perboyre v Číně působili.

Cesta po vodě byla pozvolnou jízdou a čínskými úřady znesnadňována; než trpělivě a s odevzdaností do vůle Boží snášel náš missionář všechny obtíže a útrapy cestou se naskytující. Lodička větry často zmítána byla sem tam, v noci jelo se jen výjimkou; i ve dne byla jízda obtížná, často jsme večer do téhož přístavu vpluli, z něhož jsme ráno, někdy i den před tím vypluli. Přístav jest zcela jednoduchý, chráněné místo u paty hory, na kraji ostrova, na blízku vesničky, kde zakotvují večer čínské lodičky. Z bázně před lupiči pluje vždy četnější množství lidí spolu a dávají si časem určitá znamení“.

„Večer modlili jsme se na lodičce naší růženec, nedaleko nás zpíval některý ze strážníků „Zdravas Maria“, pohané zapalovali ústřížky papírů a házeli je do řeky, zatím co naše modlitba jako vůně kadidla vzhůru k Pánu se vznášela.

Jakmile se kupci neb mandarini neb celníci na lodi objevili, schovali se missionáři pod rohožky a houně a byli ve své kabině zamčeni. Tlumočník pak z Fo-Kienu, který missionáře provázel, dával pozor, až nebezpečí pominulo.

Po dvouměsíční plavbě dostali se missionáři do nejvýchodnější části Fo-Kienu, nedaleko přístavu Fu-Ningu, kde velice vlídně přijati byli od apoštolského vikáře Msgr. de Tabestan a 14 dní pobostinství jeho poživali.

S radostí a nadšením pozoroval Perboyre úspěchy, jakých se Lazaristé na svých missiích v této zemi dodělali; všude viděl pozehané práce a namahání řádu Lazaristů. Kvetoucí církev ve Fo-Kienu čítala 40.000 duší.

Po krátkém odpočinku nastoupili jsme nebezpečnější a obtížnější ještě cestu provinciemi Kiang-si a Hupe. Od svých průvodců čínských vydávání byli za obchodníky čajem z Ning-po anebo Nang-kingu, zažili také mnoho dobrodružství. Ulice měst musili rychle přejíti, aby nevzbudili pozornost. Na celnících byli od svých průvodců ukryti jako zakázané zboží. Oddechu dopřáli si vždy v některé katolické vísce, v níž Perboyre již svůj apoštolský úřad konati počal a v řeči čínské zdokonaliti se hleděl.

Konečně se dostal šťastně a zdrav na ustanovené místo do Ho-nanu. Brzo však po příchodu upadl do těžké nemoci, která ho na pokraj hrobu přivedla, takže byl zaopatřen svátostmi umírajících. Sotva se však pozdravil a ještě dosti slab, podnikl provázen jedním čínským výpomocným knězem svoji první missionářskou cestu; chtěl totiž některé obce křesťanské, které pro nedostatek kněží vlašnými se stali, a v nichž mnoho zlovyků se zahnízdilo, ku dřívější horlivosti přivésti. „Musíme“, tak vypravuje sám P. Perboyre, „více než 300 mil uraziti a provincii po délce a šířce proputovati, abychom všech 1500 křesťanů, kteří v 20 obcích roztroušeni žijí, mohli navštívit. Věděli jsme, že cesta tato aspoň půl roku trvati bude. Ovšem, jak si každý pomyslití může, naskytovalo se nám mnoho obtíží. Šli jsme buď pěšky neb jsme jeli na dvoukolech po cestách, ať si byly jakékoli, neboť ani vláda ani obce o cesty se nestarají. Obyčejně vyjeli jsme v noci z jedné křesťanské obce a ještě téže noci dorazili jsme do jiné; vous náš byl zcela bílý od mrazu zimních nocí. Nechci vám líčiti čínskou hospodu — noclehárnu — aby se vám příliš nezošklivila. Jen na jedno upozorním: touží-li kdo po sebestmrtvení a sebezapírání, najde zde příležitosti až mnoho,

aby si pokladů pro nebe nasbíral. Ač za postel slouží pouze rohožka buď na zemi neb na lavicích rozprostřená, lehne si každý rád, aby znaven celodenní prací pookřál. Když jsem s druhem do hospody přišel, byli jsme buď strážníkem vyslychání a musili jsme jména udati, aneb obtěžováni nějakým úředníkem od soudu, který na nás doléhal, bychom mu postel svoji přepustili a sami jinde si hledali. Největší obtíží pro evropského missionáře jest, že se všude musí vydávati za domorodce. Obyčejně se Evropan skrývá, pokud to jde, aby se neprozradil, a nechává své průvodce za sebe jednati a mluviti. Rozvahy a opatrnosti jest zde nanejvýš třeba, ač často rád by člověk touhu srdce svého splnil a třebaš v největší nebezpečí se vydal, přece musí se zdržeti, klid a pokoj zachovati“.

Jakmile jsme do té které vesnice přišli, bylo prvou starostí, dopodrobný seznam všech křesťanů, velkých i malých, dobrých i zlých, učiniti a všechny důkladně zkoušce podrobiti, abychom se o jejich vědomostech z katechismu přesvědčili. Potom jsme od 4 hodin ráno do 10 večer vyučovali jednotlivé dle potřeby, dvakrát za den bylo kázání pro všechny, bojováno proti pochybostem a zlovykům, a často celé noci jsme zpovídali, nemocným často daleko vzdáleným špatnými cestami, v dešti v bouři poslední pomazání jsme přinášeli. Odpadlíci a vlašni křesťané byli nejprve vyhledáni, ke mši sv. voláni, potom vyučováni, a pak teprve mohli ke sv. zpovědi. Křesť dospělých, biřmování, svátost stavu manželského a přijetí do některého z bratrstva ponecháváno bylo na poslední den. Každá z těchto missií trvala 8, 10 až 14 dní podle počtu a potřeby lidu. Delšího pobytu si missionář popřáti nesměl, neboť bylo mu o všechny stejně pečovati, kteří mu svěřeni byli. Byla-li missie skončena, kvapil missionář na druhou, a vykonal-li tolik v této co v první, navštívil zase jinou; zastává úřad otce, lékaře, učitele a soudce. Křesťan čínský uznává všechny tyto úřady kněze, který všechny svaté svoje povinnosti věrně plní.

„Tak navrátilo se“, píše Perboyre, „s milostí Boží mnoho ovcí k pravému stádcí Kristovu; společná modlitba, veřejná bohoslužba znova zavedena v rodinách, v nichž se matka často odvážiti nesměla potichu se modliti. Některé obce křesťanské, které z polovice byly ztraceny, získány byly úplně víře křesťanské.

První missijní cesta snaživého mladého missionáře k velkému zápalu. Nepopřál si klidu. Stále byl zaměstnán tím, že navštěvoval vesnice, v nichž křesťané žili, aby nevědomé poučoval, hříšníky a odpadlíky k pokání a na pravou cestu přiváděl, vlašné aby sílil. Ač byl chatrného zdraví, vzdoroval i nejhorsímu počasí, ochoten byl i v půlnoc, bylo-li třeba, duši zachrániti, zvláště byl-li k nemocnému povolán.

Půl druhého roku působil v Ho-nanu, načež byl povolán do Hupe, provincie to, v níž krev svou za Krista prcliti měl. Záře jeho ctností vzbuzovala obdiv nejen u spolubratrů, kteří tuto andělsky vlídnou a tak obětavou duši vroucně milovali a ctili, nýbrž i u věřících, kteří v něm světce ctili. Ani možno by nebylo, abychom úplný obraz jeho krátké, avšak velmi požehnané působnosti podali; postačí však hlavní věci ze života jeho v Číně, hlavní zásluhy jeho o křesťanství a konečně mučednickou smrt vyličiti. „Již jsem skoro dvě leta zde“, píše Perboyre z Hupe, „a pokračuji na započatém díle, vykonávám svatý, mně svěřený úřad; stálé zaměstnání nepopřává mi ani tolik času, abych do budoucnosti neb minulosti se zahleděl. Od svátku Narození P. Marie minulého roku až do svátků svatodušních tohoto roku vykonal jsem 17 missií, a nemohu říci, že bych od té doby jen na okamžik prázdný čas měl“.

Perboyre přišel do Číny, aby tam trpěl; a toho se mu v plné míře dostalo. Vedle trpkých zkoušek, strastí a námahy života missionářského, kterých pro svou neduživost mnoho se dožil, žil v přísné kajicnosti, kterou si sám ukládal. Stále nosil, abychom aspoň jedno připomenuli, železný řetěz kolem beder. Ač tak velkých úspěchů si získal a tak obětavým byl, pova-

žoval se přece ve své pokoře za posledního a nejméně zasloužilého ze svých druhů, jak lze poznati z listu, který psal bratru svému do Francie. „Prosíš-li Boha, aby ze mne učinil svatého Františka Xaverského, předkládáš prosbu, která jistě Prozřetelnosti se nelíbí; neboť splnění prosby tvé vyžaduje dva zázraky, jeden na mém těle, druhý na mé duši. S jedné strany totiž má slabá konstituce a má neduživost kterou dobře znáš, činí mě fysicky neschopným velikých činů; s druhé strany musím doznati, že patřím k těm, o nichž psáno jest: „Jste lidmi nehodnými, neschopni nějakého dobrého skutku! A v pravdě nebudu větším mužem v Číně, než jakým jsem byl ve Francii; dosti na tom, milý bratře, když jsem dobrým nepatrným poutníkem. Chceš-li se tedy za mne k Bohu modliti, aby to Bohu příjemno a mně užitečno bylo, nuže prosím tě snažně, bys se modlil za moje obrácení, posvěcení a za milost, abych jeho díla nekazil, nýbrž aspoň abych úmysly svoje k cíli přivedl, a aby mi Bůh k poslednímu svého milosrdenství a odpuštění popřál“.

Koruna jeho pokornému a obětavému životu byla blíže, nežli mohl Perboyre tušiti. Skoro čtyři léta působil Perboyre s velikým úsilím a úspěchem jako missionář a již měl slavnou korunu mučednickou obdržeti; život jeho měl se skončiti. Nepřipraveného však hodina smrti zastihnouti jej nemohla, neboť z každého jeho dopisu dá se vyčísti myšlénka, která po mnoho let srdce jeho zcela naplnila a k obětavosti nadchla, že si totiž přeje svůj apoštolát vlastní krví spečetiti. Poněvadž křesťané v Číně v oné době každé chvíle před soudní dvory povoláni býti mohli, snažil se Perboyre v častých kázáních je napomínati a k tomu připraviti, aby pro Krista rádi trpěli a také zemřeli. Často předčítal ze životů mučedníků staré církve, aby jim vzory hrdinské statečnosti křesťanské na mysl uvedl. Při tom zářila tvář jeho, a zcela dobře bylo poznati touhu srdce jeho.

Pracoval se svými druhy mužně na vinici Páně; „neboť“ jak říkával, „pravý apoštol kráčí cestou svojí nejbaje na nebezpečí, dokud nemá oprátky na krku a pout na ruku“.

(Pokračování).

D r o b n o s t i .

- Podle čeho rozezná se slepice mladá od staré? — tázal se kdosi.
- Podle nohou, podle spárů, podle hlavy — — hádali mnozí.
- Není pravda. Stáří slepice nejlíp se pozná podle zubů.
- Vždyť ale slepice zubů nemá! —
- Mám je ale já, a zuby mi poví nejlíp, je-li slepice mladá anebo stará. —

* * *

Po soudu přišel obžalovaný, jenž byl následkem výtečné řeči obhájce za nevinna uznán, k tomuto s prosbou, aby ho vzal k sobě do služby.

— Ale, člověče, kterak můžete žádati, abych vás vzal k sobě do služby, — odmítal ho advokát.

— Ale prosím, milostpane, podle toho, co jste o mně před porotou řekl krásného, myslím, že mne alespoň učiníte svým: lokajem.

Obsah „Obrany víry“:

Cynna. Napsal Fr. Holeček. (Pokrač.) — Povodeň. Z francouzského dle Emila Zóly převedl Petr Kopal. (Pokrač.) — Nové varhany. Petr Kopal. — Pro víru Kristovu. Obrázky z katolických missií. Podává Fr. P. Kosík. (Pokračování.) —
Drobnosti.

Předplatné tudiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici, kamž předplatné budíž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Lámání spůsoby chleba — smíšení těla a krve Páně.

Podobně jako Kristus při poslední večeři vzal do svých rukou chléb — „lámal“ jej — tak činí dle rozkazu Cirkve sv. i kněz nedlouho před sv. přijímáním.

Dokončiv zpěvmo neb hlasitě modlitbu Páně, bere do ruky patenu, aby na ní tento úkon lámání vykonal. Při tom jako by poslední prosbu „Otče-náše“ v myslí své ještě rozjímal, modlí se takto:

„Osvobod' nás, Pane, prosíme Tebe, ode všeho zla minulého, přítomného i budoucího a na přimluvu nejblahoslavenější a přeslavné, vždy panenské Bohorodičky Marie, jakož i sv. apoštolův Petra a Pavla, Ondřeje a všech svatých, milostivě nám uděl pokoje za dnův našich, abychom milosrdenstvím Tvým povždy hříchu prosti a všelikého zmatku ušetřeni byli. Skrze těhož Ježíše Krista, Syna Tvého, Pána našeho, jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh. na věky věkův“. Amen.

Země naše jest po pádu Adamově slzavým údolím, plným bídy a strasti, béd a nářkův.

1. Největším ovšem zlem a v pravdě jediným jest hřích, jehož následky často i tenkrát nás stihají, i když hřích již odpuštěn byl.

Jest nám tu se žalmistou Páně zvolati: Hříchův mladosti mé a nevědomosti mých nevzpomínej. Dle milosrdenství svého pomni na mně ty: pro dobrotu svou Hospodine“. Ž. 24.

Jako sv. Petru ustavičný proud slzí tvář zbrázdil — tak měla by lítost nad hříchy našimi útrokami otrásti, vše smyslné a pozemské ze srdce vybaviti a svatou bázni náš vnitřek naplniti.

Jen tak nás osvobodí Duch sv. zla minulého.

2. Zlo přítomné (praesentibus) jest onano trojnásobná zlá žádost: po zboží (bohatství), po rozkošech, po cti a slávě, neboť „mysl a myšlení lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich“. (Gen. 8, 21.)

Přidáme-li k tomuto trojímu pramenu zla ta mnohá soužení, jež lidi trápí, bolesti a nemoci, jimiž navštíveni bývají, všeliká nedorozumění, hněvy

a nepřátelství; nesčetná onano pokušení, jimiž zmitáni býváme, bázeň a strach, zklamané naděje a konečně ona hořká smrt, jež buď rychle neb zdlouha, ale vždy jistě přichází — tu pak máme pojem a představu zla přítomného.

3. Zlo budoucí (et futuris) uzavírá celý ten kruh naší bídy. Budoucnost jest velmi moudře před námi zahalena závojem nepronikatelým. Mnohý ráno si nepomyslí na neštěstí, jež ho za večera stihne. Mnohý zase ukládá se večer ku spánku, ale jítro se nedočkal.

A v těchto neustálých nebezpečích prosíme a máme stále prositi: „Ode všeho zlého vysvoboď nás, Pane“!

Však neprosíme jen o své ujmě; my se spoleháme při tom na přimluvu svatých, zvláště panenské Bohorodice, již nazýváme „uzdravením nemocných, potěšením zarmoucených, útočištěm hříšníkův, příčinou naší radosti“.

K ní volá církev v hodinkách Marianských:

Hříšníky pout sprostí,
slepým dej světlosti,
odvrať naše strasti,
vypros všakě slasti“.

Po Marii Panně vyzývá Církev knížata apoštolská Petra a Pavla za přimluvu a ochranu proti všemu zlému, po nich pak sv. Ondřeje, jenž ode dávna v Církvi u veliké byl vážnosti.

Konečně dovolává se Církev ochrany všech svatých, neboť oni znají náš stav, naši bídu, naše útrapy, neboť i oni byli kdysi údové církve rytěřující a rádi podají pomocné ruky svým mladším bratřím.

V druhém oddílu orace (prosby) prosí Církev za pokoj (da pacem in diebus nostris).

Hřích a vše co s ním souvisí zanechává nepokoj v srdci našem.

Vezměte hřích — to pravé zlo — z duše, a již máte pokoj s Bohem, pokoj s lidmi a sami sebou.

Odstraňte hřích, tuto pochodeň nesváru a nepřátelství, a nebude třeba žádné vojny, nižádného vojska.

Vyžeňte hřích ze světa a země stane se rájem.

Věru, když tak vše zkoumáme, když si představíme tu bídu a strasť, kterou hřích ve světě zplodil, když pozorujeme, jakou moci hříšné naruživosti podvrací pilíře řádu a štěstí, když sledujeme účinky jedovaté nevěry, ten nepokoj a nesvár mezi lidmi, tu zasteskne se nám a my zatoužíme svatou rozličností: „uděl nám pokoje za dnů našich“, onoho pokoje, abychom milostí Boží povždy hříchu prosti, všelikého zmatku ušetření byli“.

Co zatím takto se modlí, vzal kněz již ku konci modlitby Páně ručnicek do ruky, otřel jím uctivě patenu, aby byla bez prášku toho nejmenšího, žehná se jí při slovech „uděl nám milostivé pokoje“ na čele a prsou velkým křížem a velmi uctivě ji políbí na důkaz, jak si váží i té nádoby (misky), na niž bezprostředně Tělo Páně položeno bude.

Vloží uctivě předními prsty levici sv. hostii na zlatostkvoucí se misku, odkryje kalich, pokloní se oběma tajemství a láme velice pozorně sv. hostii ve dvě rovné půlky, říkáje slova: „skrže téhož Krista Pána našeho, Syna Tvého“, a ulomí z levé poloviny malinkou částku. Větší část poloviny položí na patenu ku druhé polovici tak, že obě tvoří zase jako celek, říkáje při tom: jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého — Bůh na věky věkův. Amen.

Částčkou ulomenou dělá pak tré křížův v kalichu nad nejsv. krví, říká: Pokoj † Páně — zůstávej † vždycky s † vámi = Pax † Domini sit † semper vobis † cum.

Lid a ve jménu jeho ministrant odpovídá: I s duchem Tvým = Et cum spiritu tuo.

Takto zde popsané lámání hostie nachází se ve všech mešních liturgiích jak západního, tak východního obřadu, ano i u Armenův, což nejlepším

důkazem, že pochází z dob apoštolských, kde vůbec celý obřad mše sv. nazýván „lámáním chleba“.

Viz skutky apoštolské 2, 42.

Ačkoliv lámání chleba děje se k vůli požívání, obzvláště tehdy, kdy hostie byla mnohem větší a silnější než nyní bývá, tož přece nelze upříti, že toto lámání má zde hluboký význam.

Naznačujef se tím způsobem násilná smrt Kristova, jakž nám to sv. Pavel na rozum dává slovy: Kolikrátkoli budete chléb tento jísti a kalich pítí, smrt Páně budete zvěstovati. (I. Kor. 11. 26.) (Pokrač.)

N o v é v a r h a n y .

Dle motivu francouzského napsal Petr Kopal.

(Dokončení.)

Teprv když měl dobrotivý, ba skoro dobrácký lidumil peníze z papírového závitku na stůl klásti, vyjasnila se mu situace. Ruce se mu třáslы rozechvěním, protože mu jakýsi hlas pravil: zpronevěřil jsi peníze, které nejsou tvé! Ale bylo již pozdě. Soudní vykonavatel byl nedočkavý a ten jej též donutil, aby udal své jméno za tím účelem, aby majetek i svršky mohly přešeny býti na jméno jeho.

— Tak milostpane nevezmete si naši kravku a naše peřiny? — tázala se žena důvěřivě.

— Co pak bych s tím dělal, — odpovídal farář mrzutě — —

— Je vidět, že sám Bůh nám poslal vysvoboditele, — pojďte, děti, pojďte, a polibte milostpánovi ruku. Bůh vám to nahradí stonásobně, že jste pomohl ubohé vdově s pěti sirotky. —

Dušek nebyl přítelem mnohých díků. Vytratil se nepozorovaně a šel svojí cestou dále. Slunce schylovalo se již hezky k západu.

— Nic nedělá, — konejšil své rozpaky — pojedu s večerním vlakem.

— Ale co vlastně budu tam dělat? — tázal se sama sebe. — Peníze nemám a varhanář chce miti nějakou zálohu! — Vidiš, vidiš ty hříšniče, co jsi to vyvedl. Zpronevěřil jsi cizí peníze, ty jsi zlodějem a zaslubuješ, abys propadl ramenu světské spravedlnosti. — —

Nevslovná bolest spojená s předhůzkami svědomí zmocnila se ho. Chůze mu vážla, cítil se unaveným. — —

— Poposednu si chvilku na kámen. — pravil k sobě.

Kdož ví, jak dlouho by byl na kameně vyseděl. V jeho šlechtetném srdci děl se trapný boj. Bída opuštěné vdovy dojala a svedla ho k činu, jehož nyní svrchovaně litoval.

— Proč jsem tolik citlivý? — dělal si předhůzky a zároveň ozývala se v něm omluva: proč jen tolik naříkala? Proč dal Bůh chudině pláč? Proto, aby vzbuzovala útrpnost lidskou. — —
—~~3~~ zpronevěřil peníze, jež nebyly mé. Kterak je nahradím? V těchto dvou extremech jako v bludišti potácela se duše.

— Já chci nyní za vdovu trpěti, já za ní pokutu nésti a Toho, jenž nesl za nás pokutu na kříži, o smilování prositi. Vyzpovídám se ze všeho před svými osadníky veřejně a pak nechť přijde biřic a odvede mne do žaláře.

Zvedl se ze země a kráčel ku předu. Domů se mu nechtělo. Slunce již se sklánělo ku západu. Bylo na něm znáti unavenost. Kroky jeho stávaly se vždy kratšími, prsa příliš nacylovala se k zemi a hlava, s jejíž ctihodnými šedinami pohrával si večerní větřík, klonila se na prsa, z nichž po chvilkách vycházely trapné vzdechy.

Docházel k jakési osamělé hospůdce.

— Zde zůstanu přes noc, — pravil k sobě.

Hned za hospodou byla kovárna, před níž stál nádherný kočár. U toho zapřažen byl jeden kůň, který nedůtklivě zem pod sebou kopytem tepal, říčel a odfukoval; koně druhého měl v práci kovář, který mu přibíjel novou podkovu. Před hospodou procházel se pán jakýs, jenž vypouštěl z úst svých dým vonného doutníku. Čekal patrně, až by byl kovář s novou podkovou hotov. Hned za pánem stál hostinský, jenž snažil se pána baviti. Musil mu vypravovati něco zajímavého, protože pán přes tu chvíli říkal: aj — aj — není možná — mh — velmi hezké, velmi šlechetné — —

Avšak šenkýř spatřiv staříckého faráře přibližovati se, najednou se zamlčel a obrátiv se k němu zády, něco pánovi šeptal.

— Aj — aj, kdež pak se tu vzal náš milý pan farář? — zdravil pán starouška z daleka. A přikročiv k němu, ukláněl se mu hluboko.

Stařeček upřev na pána oči, poznal v pánu — žida, nyní majitele panství.

— Dobrý večer, pane — zdravil ho zdvořile, podáváje mu svoji větvou pravici, kterou žid se zvláštní uctivostí tiskl.

— Kam pak teď pod večer ráčíte ještě jiti? — tázal se.

— Musím do města, — odpovídal vlídně — ale nevím, jak se tam dostanu, cítím se již unaven.

— Nemáte-li, důstojný pane, na spěch, já bych zítra milerád nabídl svůj povoz, dnes ale pospíchám domů.

Kněz staroušek se zamyslíl.

— Kdybych směl raditi, radil bych, byste ráčil se mnou jiti domů a odpočinouti si. Vidím na vás, důstojný pane, unavenost!

— Máte pravdu, — pravil po chvíli.

Zatím kovář s podkovou byl hotov.

Žid pomohl starouškovi do vozu, s nímž hned na to koně větrem uháněli.

Druhého dne roznesla se po vsi zpráva, že stařícký farář ulehl. Uhrál prý se na cestě. Lékař zjistil lehkou horečku. Staroušek mluvil divné věci a stará Martha udiveně poslouchala. Znalat každé hnutí srdce svého pána a dovtipila se, co se asi stalo.

Kromě toho majitel panství přes tu chvíli přicházel vyptat se na zdraví pana faráře.

Lékař z města každodenně dojížděl na jeho povoze, což osadníci s velkým zalíbením vespolek si povídali. A nejen že z města přijížděl lékař, přijel i kdos jiný, jenž ale do fary ani nepáchnul, nýbrž obmezoval se na jakousi pilnou práci v kostele.

Nastala pouť. Horečka pana faráře zmírnila se. Byl sice dosud rozechvěn, ale zdálo se, že nad nemocí nevítežilo tak tělo, jako spíše duch, jenž dodával očím jeho mladistvého lesku.

Nadarmo vybízel jej pan vikář, jenž sem častěji dojížděl, aby se šetřil.

— Já na svoji slavnost musím kázat, — odpovídal staroušek.

— To není možná! — domlouval mu vikář.

— Já kázat budu, protože musím.

— Proč byste musil? —

— Protože musím, konec a dost. —

Přišla konečně pouť. Sešlo se mnoho lidí i kněží z celého okolí oslavit druhotiny kněze starce.

Marné bylo domlouvání, aby kázání ponechal síle mladší.

Jubilant neuprosně stál na svém. Vyšel na kazatelnu. Na kůru p. učitel jal se zpívati „Otče náš milý Pane“, — bez varhan. Uslyšev stařeček zpěv bez varhan, polily ho slze. Hlasem velice rozechvěným promluvil pozdravení. — — — Po přečtení evandělia začal:

Drazí osadníci, mé předrahé ovečky v Kristu. Musím vám oznámiti, že

jsem se na vás dopustil velikého hříchu. — Ačkoliv v kostele hlava byla na hlavě, nebylo slyšeti ani dechu.

— Já jsem veliký hříšník. — — (Pokašlávání — mh — mh — hlasy nespokojenosti —) ano, veliký hříšník jsem — já jsem vaše peníze zpronevěřil, — vy jste mi je dali na varhany a já — já vám je zpronevěřil — — já je sice nepopil a neprohrál v kartách — co jsem s nimi udělal, to vám nepovím. (Však my to víme — šeptal p. učitel na kůru polohlasně). — Tak, teď jsem se vám z toho vyzpovídal, já se vzdávám svého úřadu a nyní se mnou dělejte co chcete — — já, já — — zajíkl se a sklesl.

V kostele nastalo sděšení. Přítomní kněží vyskočili na kazatelnu a stařečka snesli.

— Vždyť mně nic není, — promluvil k nim, — je mi tolik lehce, kámen, jenž mne tížil, spadl mi se srdce. Dovedte mne k oltáři.

Když se lid dozvěděl, že jejich miláček je opět při sobě, zaradoval se velice.

— A teď spusťte píseň, volal lid na kůr, — ku sv. Václavu našemu a jeho patronu. —

V okamžiku, kdy kněze starce vedli k oltáři, s kůru zazněl hluboký akord. Pedály zahučely, píšťaly se rozepěly a z tisíce hrdel ozval se mohutný sbor: „Svatý Václave, vévodo české země — kníže náš“ — —

Kněz stařec byl všecek u vytržení. Oči jeho zaleskly se nebeským světlem — — ohledl se ku kůru, jako by nechtěl věřiti svému sluchu — —

— Opravdu — píšťaly leskly se jako vyleštěné, a bylo jich velikých a malých celý les — — — stal se zázrak? — To mne sv. Václav a milí sv. patronové vyslyšeli a odvrátili ode mne světskou hanbu — šeptal dědeček — blaženě se usmívaje a tisíce tváří usmívalo se na něho a s ním — — ach, jaký to blažený život — Bože, dej mi — dej umřítí — — —

A vždy mocněji ozývaly se varhany a lid pěl tím vroucněji a stařeček vždy blaženěji pokyvoval hlavou.

Varhaník zarazil pedály, nechal zníti toliko píšťaly jemnější:

Maria, matko žádoucí —
tys královna všemohoucí —

I lid zjemnil své hlasy. Zdálo se, jako by s nebes ozýval se zpěv kůrův andělských.

I duch stařečkův zaléтал vždy výše, třepetal se v poutech těla vši mocí, chtěje se odtrhnouti — a tu kněz stařeček najednou vzpřímiv se a vztáhnuv ruce k nebi, zapěl mocným hlasem:

Bohu Otcí chválu vzdejme — a po těchto slovech sklesl — mrtev.

Duši jeho podařilo se z pout těla se uvolniti.

* * *

D o s l o v. Pan farář program slavnostní všem svým přátelům kázáním pokazil. Původně bylo určeno, že po kázání, jež měl konati nejlepší řečník na počest sv. Václava a jeho jmenovce, měly ponejprv zavzněti nové varhany, jež svým nákladem opatřil nový majitel panství. Umínil si jednak napraviti vyřídůštví svých souvěrcův, kteří neštítili se, vyhnati chudou vdovu z chaloupky a jednak zavděčiti se šlechtnému knězi starci a jeho ovečkám, což se mu plnou měrou podařilo.

Pisatel tohoto chová přesvědčení, že i mezi židy jsou lidé šlechtní, kteříž lichvu na chudém lidu naprosto odsuzují.

Kdo zná francouzský original této povídky, bude zajisté s naší změnou souhlasiti. V originálu francouzském farář peníze sebrané na nový zvon daroval komediantům. My jsme snažili se daru jeho dáti pohnutku šlechtnější.

Cynna.

Napsal Fr. Holeček.

(Dokončení).

V tom pohledl Nerva na ni, a zraky jejich se setkaly.

Zapotácel se a jako bleskem zasažen s výkřikem: „Cynno“! klesl vedle trůnu císařova k zemi.

„Toť žena jeho“, zavznělo pojednou cirkem, „a je též křesťankou“. Nenáviděné slovo: „křesťanka stačilo, aby lid, jenž počal již jí litovati, vzbuchl znovu v křik: ad leones, ad leones!

A Herkules vida Nerva klesati, ušklíbl se škodolibě. Ani nemyslí, že rána, již Nerva zasáhl, bude tak silná. Pokynutím ruky kázal omdleného odnésti dolů do strážnice.

A cirkem znovu burácelo: lev, lev! Lid neznal útrpnosti a smilování.

Cynna jakoby neslyšela a neviděla. S očima k obloze upřenýma stála tu jako bytost z jiného světa. Viděla sice chotě svého, jak bolem schvácen klesl a vztáhla k němu ruce své, ale zmužila se, a vroucí modlitba laula se jí z úst za spásu svou i jeho.

V tom dáno Vestalkou znamení, a ihned vytažena jest mříž lví klece.

Pomalou vystoupí mohutný král pouště. Zlostné mručení rozlehne se vzduchem, podobajíc se vzdálenému hřmění bouře.

Lev rozhlíží se kolem a protahuje mocné údy. Již po několik dní nedali mu ničeho k žrádлу, aby byl tím krutější; neboť stávalo se často, že lev místo aby se vrhl na křesťana, jako beránek lehl klidně k jeho nohám a jen násilím mohl býti zabrán. V tom shlédne Cynnu.

Pomalou plazí se k ní blíže a blíže. Pojednou skrčí mohutné údy a — — v tom pohledne na něho Cynna, a lev zvolna s upřeným na ni pohledem plíží se zpět.

Však krutý lid uvykl již podobným výjevům a proto znovu a znovu dává se v divoký řev.

Herkuleus káže, aby pustili do areny divokého býka.

A hned vložili dole pochopové Cynnu do zvláštní sítě a postavili ji do středu.

V následujícím okamžiku vrazil do areny mohutný hispánský býk, vypuzen jsa železnými bodci.

Sehnul šiji a mrskáje ohonem silné boky, kráčel kolem. Chvillemi vrazil ze sebe mocný, dunivý řev.

Lid volal a tleskal jako zběsilý.

Nezvyklý hluk zarazil zvíře. Zastavilo se a vypoulo krvavé oči na diváky.

V tom zafičel vzduchem šíp a již zarazil se do hřbetu jeho. Jako bleskem zasažen vzepl se, a divý řev zaburácel prostorem.

Vztekle hrabal kopytem písek až kolem poletoval.

A zase zasáhl ho šíp. Rozdrážděn ohlížel se po svém nepříteli. — Shlédl Cynnu.

Lid umkl a s napjetím hleděl na děsný výjev.

Mžiknutí jen a již klesla Cynna, a divoce dupal po těle jejím zuřivý býk.

Krev zbarvila písek, ale ani slova bolesti nezaslechl nikdo.

Za chvílku nebylo již Cynny. Jen kus beztvárného těla ležel v písku.

A zase zabrán byl býk, odvléčena Cynna, a znovu vyšli jiní křesťané. — Lid nemohl se krve ani nasytiti. Znovu zní řev: ad leones christiani, ad leones!

Zatím vzbudil se Nerva a na okamžik hleděl jako beze smyslů tupě před sebe. Rána, jež právě ho zasáhla, byla zdrcující.

V tom přinesli pacholci z cirku v kusu plátna zabalené zohavené tělo Cynny a hodili je na zem před něho, jak byl Herkuleus poručil.

Jako šilený vyskočil Nerva a zuřivý výkřik vydral se mu z úst, když shlédl rozdrčené tělo Cynny. Chvilku hleděl zase strnule na beztvárnou tu krvavou hmotu, pozoroval znetvořené rysy obličejce a zpřetrhané zlaté vlasy. Pak zabalil pojednou Cynnu pečlivěji do onoho kusu plátna a nedbaje ničeho, jako by se bál, že i teď mu ještě bude odňata, odnášel ji z cirků. Nikdo mu nebránil.

A přišed domů, položil drahé břemeno před sebe. A teď propukl znovu jeho žal. V zoufalství rval si vlasy a sténaje svolával pomstu na vraha.

„Ha, boží! Ti ho nepomstí! A Bůh křesťanů? Nepomohl též. Však ještě je tu on.“

Vztekle zaskřípěl zuby, a myšlénka na pomatu pronikla ho tak, že už ani na nic jiného nemyslel. Vše nasadí, jmění i život! Hoj, ještě zví svět, jak Nerva dovede se mstít a trestat. Musí však jednat sám, neboť nemůže čekat pomoci od nikoho, poněvadž Cynna byla křesťankou. Než ne! Bude mít pomocníků dosti. Křesťané jistě nenávidí tyрана; postaví se jim v čelo. Oni mu pomohou, musí pomoci, a za to ať klesne ta divá chátra, jež tam v cirků řvala: ad leones, za to ať mají oni moc a vládu. Jen když s nimi svrhne onoho netvora na císařském trůně.

A když tak kul plány, vstoupil náhle do síně vážný stařec.

„Odpusť pane“, začal mluvit, „odpusť, že nedbaje nevýslovného tvého žalu, přicházím tě obtěžovati“. —

Nerva pohledl na něho, nechápaje co mluví a co chce.

„Tys dobrý, pane, věděl, že choť tvá byla křesťankou a přece...“

„Kdo jsi? co chceš?“ přerušil řeč jeho Nerva.

„Jsem přítel, bratr tvůj i Cynny a sluha nehodný Pána našeho Krista.“

„Ty's křesťan?“

„Tak nám říkají“.

„A přicházíš, abys —“

Abych pověděl ti poslední přání šťastné Cynny. — Ano, šťastné; neboť ona požívá již radostí tam na onom světě, kde ten, pro kterého zemřela — Kristus — s otevřenou náručí přijal ji, aby účastna byla slávy jeho; však ty dosud nechápeš...“

„Mluv, čeho přála si Cynna?“ otázal se zase Nerva, „mluv ať splním přání její!“

„Ó pane, vzkazuje ti pozdrav i lásku svou a přeje si, abys nemstil se za smrt její, nýbrž ponechal pomstu Bohu našemu Zároveň žádala, bys dovolil, aby pohřbena byla jako křesťanka na onom svatém místě, kde pohřbíváme ty, kteří za učení a víru naši zemřeli“.

„Poslední učiním, však pomsty nenechám“, temně odvětil Nerva, „spolehám pak na vaši pomoc. Vim dobře, že nenávidíte i vy tyрана; nuž, spojte se se mnou! Zničíme ho a za to budete mít úplnou svobodu...“

„Nemluv tak, šlechtný pane“, přerušil ho v tom uctivě, ale rozhodně starý kněz, „nemluv tak, neboť zarmucuješ myšlénkou na pomstu duši Cynny. Věz, že pomsta nepatří lidem, ale Bohu“.

„Bůh, boží“, vyrazil ze sebe Nerva prudce, — „proč jí nepomohl Bůh váš, proč nechal ji divým šelmám za kořist? A že zarmucuji duši Cynny? Hloupá řeč. duše, co jest duše? Kdo věří takovým pohádkám?“

„Ó pane, mluvíš v zoufalství; chápu tvůj bol, ty však nerozumíš, nechápeš ještě, co pravím ti o duši její, jež právě teď prosí jistě Boha, aby potěšil tě v zármutku tvém, a věru nikdo nepotěší tě než Bůh, jenž tě též pomstí. A ty sám shleď se jednou s chotí svou, a to krásnější a vznešenější než byla tu, jen budeš-li chtít. — Dobře máš, že nevěříš lži a bájím vašich kněží a básníků. ale co pravím, jest pravda, pravda tobě nepochopitelná, avšak chtěj pro památku Cynny, aby stala se ti pochopitelnou! Pak najdeš vysvětlení i klid a pokoj“.

Slova ta pronášel kněz hlasem velebným, a tvář jeho skvěla se při tom, a oko zářilo ohněm zvláštního nadšení.

Nervovi bylo při řeči této volněji. Zdálo se mu, že hlas nějaký naštěptává mu: Věř, věř starci tomu!

Mimo to mluvil stařec tak přesvědčivě, že vznikala v srdci Nervové pochybnost o dosavadním jeho přesvědčení vzhledem ku věčnosti a tím naděje, že snad přece uzří svou milovanou Cynnu.

Než přece nevzdal se myšlénky na pomstu.

„Nechcete se se mnou spojití“, pravil, „poněvadž se bojíte; pomstím se tedy sám“.

„Mýlíš se, pane. Zdaž viděl jsi kdy křesťana zbabělce, aby lekal se smrti? Jistě že ne“!

Nerva musil přisvědčiti, neboť pevnost a odhodlanost křesťanů byla mu dobře známa.

A tu pozoroval staříčkový kněz, že Nerva není již tak urputný jako dříve. že děje se v duši jeho obrat, ač on sám ještě sotva o tom ví.

Otázal se pak, kde jsou ostatky mučednice.

Beze slova přikročil Nerva ku stolu a odbalil část roucha, aby bylo viděti zohavené tělo.

S brůzou pohledl na ně stařec, náhle však poklekl a vřele se modlil. Slzy žalu i radosti lily se mu z očí, když prosil Boha, aby vyslyšel nejvřelejší přání mučednice a milostí svou přispěl ku obrácení jejího chotě. A Bůh ho vyslyšel.

Nerva nestál tu již tak zoufalý, nezmírně smutný.

Naděje na shledání se s Cynnou pronikla srdcem jeho.

Ještě toho dne pohřbena byla Cynna v temných chodbách katakomb za branou Nomentánskou.

Nerva byl přítomen.

Dojat poslouchal smuteční zpěvy a žalmy; viděl lásku i smutek a útrpnost v očích všech přítomných křesťanů a byl tím jaksi potěšen, neboť poznal, že i oni truchlí s ním nad smrtí její. Mimo to poznával s podivením, že křesťané skoro závidí jí smrt mučednickou. a že přejí si sami, aby mohli umřítí podobnou smrtí. A tu bezděky vznikalo vznikalo v duši jeho přání, poznati učení křesťanské, jež dovedlo tak na křesťany působiti a jim takové síly dodati.

Proto ihned vyjevil přání své staříčkému knězi.

S radostí nevýslovnou svolil tento, a za krátkou dobu znal a chápal Nerva božskou nauku Kristovu.

Myšlénku na pomstu zapudil a stal se křesťanem.

Od té doby žil v ústraní, a chudí i nešťastní měli v něm horlivého pomocníka u utěšitele.

Zatím stahovala se již bouře nad Herkuleem. Galerius udeřiv naň, přinutil ho vzdáti se vlády a odejítí do Kampanie, kdež zlomiv vaz, bídně zahynul. Však již přibližovala se táž spása křesťanům v osobě Konstantinově, a pronásledování přestávala, až konečně edikt milánský na věky zbavil křesťanství příhany a potupy.

Povodeň.

Z francouzského dle Emila Zóly převal Petr Kopal.

(Pokračování.)

Gaspar zatím opatrně obcházel po střeše. Tu najednou zvolal:

— Pozor . . . pomozte mi! Držte mne pevně. Vylovil z vody hrazku, kterou zachycoval něco černého, co plovalo pomalu po vodě. Byla to ob-
jemná střecha z nějakého domku, jež byla sbita ze silných latí, kterouž vlny nebyly s to roztrhati, nýbrž ji celou utrhly a odnesly. Jakmile střecha připlula k němu blíže, zachytil ji hrazkou.

My jsme jej zachytili uprostřed těla a drželi pevně. Na to, jakmile plovoucí střechu dostal do žádoucího směru, střecha vrazila do střechy naší s takovou prudkostí, že se zdálo, jakoby roztránila se na kusy.

Gaspar odvážně skočil na plovoucí střechu, kterou nám náhoda poslala. Prošel ji od jednoho konce ke druhému, aby zkusil její pevnost i nosnost. Petr a Jakub drželi střechu za jeden konec. Gaspar dal se do smíchu a do křiku:

— Děde, podívejte se, my jsme zachráněni. Ženy, neplačte již. Máme loď, dívejte se, zde stojím na suchu. Unese nás všechny. Budeme zde jako doma. —

Při tom ale snažil se co nejlíp tuto loď opatřit. Zachycoval dřeva kolem plovoucí, a přivazoval je ku střeše provazy, jež Petr měl pro všechny případy pohotově. Upadl do vody, avšak na náš pokřik odpovídal nám se smíchem. Voda ho dobře znala, on mnohou míli na Garonně přeploval. A po chvílce vyšinu se na střechu, zval nás k sobě:

— Nuže tedy, vstupte, nemaňte času! —

Ženy padly na kolena. Gaspar odnesl Veroniku a Mařenu do prostřed střechy. Rosa a Agatha samy přeskočily na šindel a usadily se vedle prvejších. V okamžiku tom pohleděl jsem stranou ke kostelu. Milena tam pořád ještě stála, opírajíc se o komín a držíc své děti vzhůru nad vodou, která ji dosahovala až po pás.

— Nemějte starost, děde, — pravil ke mně Gaspar. My zachytíme i ji a vezmeme sebou.

Petr a Jakub zatím přeskočili na prám ze střechy. Já skočil za nimi. Prám sice naklonil se k jedné straně, ale byl opravdu dosti silný, aby unese nás všechny. Konečně Gaspar opustil střechu naši nejposlednější, vyzvav nás, aby každý uchopil se nějaké hrazky, již bychom užili jako vesel. On sám jako obrovský silák uchopil se nejdelsí, již uměl zacházeti, jako cvičený rybář. Nechali jsme se od něho komandovati. Na daný povel opřeli jsme své hrazky o zeď, abychom se pošinuli v před. Avšak při všem úsilí nemohli jsme se hnouti ku předu. Zdálo se, jako by náš prám přiklížen byl ku střeše. Sotva že jsme se trochu pohnuli, prám opět s nárazem vracel se na staré místo. A nárazy ty byly velmi nebezpečné, protože náš prám mohl jimi se rozbítí.

Přišli jsme opět k poznání, že síly naše jsou nedostatečné. Zdálo se nám, jako bychom již byli zachráněni a zatím byli jsme dosud k naší střeše jako přikování. Začal jsem litovati, že ženy na prám přešly, neboť každou minutou mohly býti do povodně spláchnuty. A když jsem jim domlouval, aby vrátily se na naši střechu, odpovídaly s pláčem: Nikoliv, raději ze mfeme zde! —

Gaspar se již nesmál. My své pokusy obnovovali, opírajíce se o hrazky s úsilím sdvojeným.

Petr navrhl, vystoupiti na hřeben střechy na levo a za pomoci provazu nás odtáhnouti. I podařilo se mu v skutku nás kus odtáhnouti. Avšak Gaspar chtěl dostáti svému slovu, vzíti s sebou ubohou ženu s dětmi, jejíž nářek žalostně se ozýval. Aby se mohl k ní dostati, musil přeplovati celou ulici, po níž plovla spousta různých předmětů. Podíval se na mne se zrakem tázavým. Já byl všecek popleten, souboje takového jsem dosud nikdy nezkusil. Měli jsme vydati v šanc osm životů, a přece nemohl jsem mu odepřítí.

— Ano, ano, — pravím. Nesmíme odplovati bez matky s dvěma dětmi. —

Sklonil hlavu beze slova a jal se hrazkou opíratí se o vedlejší zdi, pokud ještě stály. Šťastně jsme proklouzli vedle domu vedlejšího přes naše chlěvy, ale sotva že jsme zahnuhli do ulice, ozval se nový křik. Jakýsi nový vír uchvátí nás a zanesl zpět se vší silou na staré místo. Spláchnul nás jako hromádku listí. Křik náš ve hřmotném nárazu zanikl. Střecha se rozpadla a latě a trámy tančily kolem nás. Co se stalo dále, nevím. Pamatuju

se pouze, že Agatha náhle padla na vodu a že ji držely již jen sukně okamžik nad vodou a že hned na to bez boje se potopila.

Hrozná bolest přivedla mne k sobě.

Byl to Petr, jenž mne táhl za vlasy podél střechy.

Když jsem se z prvního omámení vybral, viděl jsem, že i Gaspar ploval za námi. Mladík ten držel v náruči Veroniku a když ji položil vedle nás, kteří jsme drželi se za zbytek střechy, skočil opět do vody a vytáhl Marii, jejíž tvář bledá byla jako vosk, tak že jsem si myslel, že byla mrtva. A pak zase vrhl se do špinavých vln, aby hledal a pokud možná vylovil i ostatní. Ale tentokráte hledal marně; Petr připlaval k němu. Mluvili spolu a radili se, ale já jim nerozuměl. Když po chvíli k nám připlavali, křičel jsem na ně :

— A teta Agatha a Jakub a Rosa, kde ty jsou ? —

Pokřčili ramenama. Místo odpovědi řinuly se jim s očí veliké slzy. Pokud jsem mohl z jejich slov vyrozumět, seznal jsem, že Jakubovi byla rozbita hlava kládou, která z rozlomené střechy padla. Rosa zachytila se na mrtvolu svého muže a s ní byla zanešena Bůh ví kam. Po tetě Agathě nebylo stopy. Myslili jsme, že snad byla vlnami vlečena podél domů a že zachytila se v některém rozbitém okně. Slabý to zámkit naděje.

Pohleděv vzhůru spatřil jsem Milenu. Jak se křečovitě držela za lať střechy, jež něco málo vyčnívala z vody stále ještě stoupající. Nekvilela již. Viděl jsem její obnažené ruce, v nichž držela své děti nad vodou, — ale brzy na to jakoby se propadla, voda se jí nad hlavou zavřela a na místě, kde před minutou zápasila, leskly se dravé vlny v měsíční záři.

V.

Zbylo nás již jen pět na troskách střechy. Voda nám zanechala již jen malé místočko na krově. Jeden komín byl utržen a potopen. Musili jsme pomáhati Veronice a Marii, jež byly bez sebe. Drželi jsme je nad vodou. Příšly sice k sobě, ale byly znova polekány, když voda promáčela je sahajíc jim na nadra. Třesouce se zimou volaly stále, že by nerady umřely. My je těšili, asi jako staří těší děti, sami nemajíce naděje.

— Nebojte se, my smrt na vás nepustíme. —

Ale ony nám nevěřily, vědělyť dobře, že smrt se blíží. A pokaždé, když slovo: smrt — vypustily, jektaly jim zuby a v úzkosti držely se v objetí.

A blížil se konec. Z vesnice nezbyly než jen některé trosky. Toliko věž kostelní držela ještě střechu svoji nad vodami, odkud i k nám ozývaly se hlasy nešťastných lidí, jimž se podařilo zachovati nahé životy. Zdálí slyšely jsme dunění valících se vod, v nichž s rachotem rozrážely se trosky příbytkův lidských. Pomalu již zanikal i rachot střech podobající se jako když vysejpá se na silnici s vozu štěrky. Kolem nás zbyla jen spousta, zbyl oceán. —

Na chvíli zdálo se nám, jakobychom se strany slyšeli třeskot zlomených větví. Třeskot ten byl nám jakousi hudbou, přinášející nám nový zámkit naděje. Zadrželi jsme dech. Ohlížime se a nic jsme neviděli. Pořád ještě žlutavé moře kolem nás a žádné nové trosky střech a vyvrácených topolů toliko kusy trávy a sena urvaných ze břehů, anebo ze stájí. Nová naděje prokmitla jen na okamžik a zmizela opět.

— Ah! již ji vidím — vzkřikl Gaspar — tamhle je veliká loď!

A rukou rozpraženou ukazoval nám nějaký černý bod v nočním temnu. Já neviděl ničeho, a Petr taky ne. Ale Gaspar stál na svém. Byla to ovšem loď, zaslechli jsme hukot vesel. Konečně z daleka jsme ji spozorovali. Ploula zvolna, otáčejíc se kolem nás, ale nepřibližovala se. Pamatuju se, že v okamžiku tom byli jsme jako šílení. My zvedali svá ramena jako zuřiví, my vyřázeli ze sebe skřeky, že chrtány jsme si mohli roztrhati. My posílali na

loď proklínání — zrádovství. A loď ploula pořád dále jako černý bod, bez ohlasu, bez ozvěny. Byla to opravdu loď? Byly to opravdu odrazy vesel co jsme slyšeli? — Nevím to dosud. A když před našima zrakoma se ztrácela, ztrácela se nám poslední naděje. A nyní každým okamžikem očekávali jsme, že budeme pohlceni v troskách domu, který musil býti podemletý na dobro, snad že jen na jedné zdi se ještě udržoval. Nejvíce jsem se obával, aby najednou pod našima nohama neklesala protržená zeď, na níž spočíval ještě zbytek střechy. My uchýlili se na levou stranu, kde latě, z nichž šindel byl odnešou, dosud držely pevně. Ale již zdálo se, že i ty povolují. Vždyť nás na nich spočívalo pět.

Můj bratr Petr strčil maně dýmku do úst po svém starém zvyku. Jako starý voják kroutil si kníry, vraštil obočí a něco mručel jakoby nadával rekrutům. Viděl blížiti se hrozného nepřítele. viděl jej vzrůstati a nemohl do něho ani střílet ani sekati. Vyplval se několikrát opovržením do vody. A tu když již jsme počali se topiti, on se střechy seskočil.

— Petře, Petře — vzkřikl jsem — co děláš! —

On obrátil se ke mně hlavou a pravil:

— S Bohem Ludvíku! Trvá mi to již příliš dlouho, udělám vám trochu místa. —

Strčiv dýmku do úst, vrhl se do vody zvolav:

— Dobrou noc, již toho mám dost.

Více jsme ho neviděli. Uměl sice trochu plovat. Viděl jsem, že srdce mu krvácelo nad smrtí tolika členů naší rodiny a nad nebezpečím, jež vždy více hrozilo nám ostatním. Nechtěl snad smřt naši přečkati.

Na kostele odbíjela druhá hodina. Noc musila brzy odcházeti — ta hrozná noc plná smrtelného boje, úpění a stenů. Pod našima nohama povstávala mezera, vlny lechtaly nás na patách.

Vodní planina před námi měnila se. Nové trosky domů před námi se mihotaly, berouce se stále stejnou cestou níže. Zdálo se jakoby i ty vlny se unavovaly, jakoby si odpočívaly.

Gaspar jal se sebe trhati oděv. Nejdříve se zul, pak odhodil vestu. —

(Dokončení).

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosík.

(Pokračování.)

Bylo to r. 1839. dne 15. září na den „Jména P. Marie“. Perboyre seděl s jedním druhem a s putujícím missionářem z řádu Františkánů ničeho netuše v osadě Tša-Yuen-Keu. Najednou vrazilo k němu skoro bezdechu několik křesťanů se slovy: „mandarini jsou pryč se zatykači na cestě; jen rychlý útěk může vás zachrániti. Bez prodlení vzhopili se missionáři a rozprchli se na různé strany. V okamžiku byl dům, z něhož právě missionáři prchli, obklíčen, a mandarini vrazili do vnitř, aby se hlasatelů nové víry zmocnili. Rozhořčení nad nezdařeným pokusem sebrali, co se dalo, a dům potom zapálili; křesťané přítomní byli zjímáni a vedeni do města Ku-Tšingu před soud, aby je k odpadnutí a k vyzrazení kněží přiměli.

Mezitím bloudili missionáři několik dní jako štvaná zvěř po horách a lesích. Perboyre klesl již druhého dne v lese zcela jsa znaven a neschopen, aby dále utikal. Čičan jeden byl jeho průvodcem. Zde však byli od zatykačů dopadeni; neboť pronásledovatelé stále jim šli po stopě, až je dohonili, missionáře však nepoznali.

„Neviděl jsi ho?“ ptali se zatýkači missionářova průvodce.

„Kolik dostane ten, jenž vám ho vydá?“ byla odpověď této zrádné, jidášské duše.

„Třicet taelů (asi 90 zl.)“.

„Nuže!“ odpověděl zrádce ukazuje na Perboyre, „tento jest, kterého hledáte“.

Jako dravá zvěř vrhli se nyní všichni na znaveného Perboyra. „Kde jsou ostatní?“ volali na něho.

„Nevím“, odpověděl Perboyre.

S nelidskou ukrutností byl missionář bit, šatů zbaven a před mandarinů do městečka Tša-Yuen-Keu veden.

„Jsi Evropanem a hlasatelem víry křesťanské?“

Perboyre přisvědčil a prosil zároveň, by mu dali šaty, aby se mohl obléci, k čemuž všichni přivolili. Po brozné noci vedli ho do naznačeného města, byl okovy spoután, takže pchanský představený obce pohledem na něho byl dojat a o dovolení prosil, by směl na voze do města ho dovézt. Také k tomu svolili. Tento pohan, jménem Lieu, po smrti Perboyra zázračným zjevením milost obdržel, že byl na víru Kristovu obrácen. V městě Ku-Tšingu byl sluha Páně nejprve před vojanský soud postaven. „Jsi knězem křesťanským?“ tázali se ho přisedíci.

„Ano jsem knězem a hlasatelem víry Ježíše Krista“.

„Odpřísáhni víru svou!“ veleli pohané.

„Toho neučiním nikdy!“

„Co tě přimělo k tomu, že jsi se odhodlal v naší zemi víru Kristovu hlásati?“

Perboyre však neodpovídal, mlčel. Podobně zněl výslech před soudem světským. Na otázky o pobytu jiných missionářů v Číně, o počtu křesťanů a podobných nedával vyznavač víry Kristovy žádných odpovědí.

„Jaký zisk budeš mít z hlásání víry křesťanské?“

„Učím lidi pravého Boha znáti a milovati, jemu sloužiti, aby života věčného dosáhli a osudu ušli těch, kteří zlé čini a věčné tresty trpěti budou“.

Z městečka Ku-Tšingu byl sluha Boží po 33 denním dosti mírném vězení poslán do města většího Siang-Yang Tu a před soud první instance postaven. Výslech a prohlídka, kterou konal beze studu mandarin, učinily na Perboyra trapný dojem. Vše skončilo však úplným vítězstvím víry Kristovy; ani pohané nemohli zapřít, že před sebou vidí muže dětinné nevinnosti. Potom nařídil mandarin otevření skříní, kterou v domě u missionářů našli a k němu přinesli, a ptal se, k čemu se užívá posvátných nádob a rouch, jež v ní uloženy byly. Nejdříve přišly na řadu nádoby se svatými oleji. Mezi pohany rozšířena byla pověst, že v nádobách těch přechovávají křesťané vodu vytačenou z vyloupaných očí nemocných lidí. Zcela klidně podal missionář vysvětlení. Potom podal mu mandarin mešní knihu a vyzval ho, aby z ní četl. Sluha Páně poslechl a četl, při čemž se dal mandarin do nehorázného smichu. Jiná klamná pověst byla rozšířena mezi pohany, že křesťanství kněží ve shromážděních nosí císařská roucha, aby jim lid počtu vzdával, a tak aby si vládu nad lidem zabezpečili. K tomu jim příčinu zavadala ve skříní nalezená mešní roucha.

Mandarin dal Perboyra obléci v roucha ta a tázal se ho: „Proč užíváš těchto rouch?“

„Abych Bohu všemohoucímu obět křesťanů přinášel“.

„Přestaň nám takové nesmysly vypravovati; neděje se tak spíše proto, aby tě sveden množství lidu ctílo a zbožňovalo?“

„Nikoliv, nemám jiného úmyslu, než s křesťany Bohu sloužiti“.

„Proč tedy Bůh, kterého ty ctíš a jemuž ty sloužíš, tomu nezabrání, abys do rukou našich neupadl a v tak velké nebezpečí vydán nebyl?“

„Bůh sice dopouští, že na zemi často do velkých nebezpečí přicházíme než tyto strasti trvají jen krátký čas, a Bůh nás potom odmění radostí věčnou za vše, co jsme pro něj vytrpěli“.

„Nezměníš-li svoje smýšlení, zkusíš ode mne těžké tresty“.

„Nevšímám si útrap, které moje tělo trpí, poněvadž na spásu své duše myslím“.

„Vidím, že by marno bylo déle tě přemlouvati, že se víry své nezřekneš“.

„Ano, můžeš býti jist, že se nikdy víře své nevěrným nestanu“.

Proto byl hned Perboyre do žaláře odveden.

„Jsi skutečně knězem Thongem?“ tázal se druhého dne mandarin Perboyra, který v Číně jméno Thong si dal; a sluha Boží přivědčil. Potom počal čínský praetor láleřiti a spílati: „Kněží evropští tlačí se do Číny, aby pohodlně a příjemně živi býti mohli; byli jsme dosud příliš dobrými na ně, já však naučím s nimi zacházeti, že jim chuť zajde, do Číny se odvážiti. Přes celý výslech, který trval čtyři hodiny, musil Perboyre na železných řetězech holýma kolenama klečeti, načež znova zaveden byl do vězení. Po 14 dnech byl zase krutě vyslýchán tentokráte před nejvyšším dvorním soudem. Rozzúřen vytrvalostí kněze a rozumným počínáním při otázkách o spoludružích a věřících, přešel soudce k výhrůzkám a k ukrutnému týrání. Po čtyři hodiny trvala perná zkouška a mučení t. zv. Hang-tse, druh to šibenice, na níž byl za ruce a cop odsouzenec vzhůru vytažen. Nejmenší pohyb v tomto postavení způsoboval strašná muka. Krutý mandarin stál před ním a posmívaje se pravil přítomným křesťanům: „Vězte, že ani pekla ani nebe není jak vám káží kněží. Pravým peklem jest na šibenici trpěti, pravým nebem pak jest, žije-li někdo pokojně jako mandarin, krásně oblečen, na měkkém loži odpočívá a ničeho si neodpírá. Ostatní sliby a řeči o nebi jsou jen kněžskými bajkami“.

Po desíti dnech byl bojovník pro víru Kristovu znova před zuřivce předveden. Rozzúřen klidnou povahou missionáře dal jej řemeny ve tvář mrskati, takže naběhlá tvář úplně podobu lidskou ztratila; a ještě tím nespokojen dal ho za ruce a cop na připomenuté šibenici pověsiti a celého půdne nechal ho viseti. Než ni nejmenšího stesku nebylo slyšeti z úst trpělivého sluhy Božího. Přistojící ano i sám Perboyre velice byli pohnuti touto hrdinskou trpělostí, zajisté nedovedli si této ctnosti vysvětliti, neboť jen křesťan jest něčeho podobného schopen. Všecka dosavadní utrpení byla jen předebrou k dalším ještě horším. Krátce po tom byl Perboyre s desítkou jinými vyznavači na nohou a rukou svázan a do města hlavního Vu-Tsang-Fu 140 mil vzdáleného veden a tam do vězení hnusného uvržen. Ani popsati se nedá, co zajati křesťané tam vytrpěti musili.

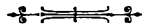
Nové vyšlé dílo o zemi a lidech v Číně od A. H. Exnera v Lipsku poučuje nás o velké krutosti soudů čínských. Vyjímáme aspoň něco z díla toho:

„Zákony, soudy a tresty v květnaté říši středu jsou podnes hrozné a kruté, jako před tisíci lety, kdy země divokými barbary byla obydlena . . . Skřipců se užívá, jsou-li vyšetřovány osoby z velezrády obviněné . . . Mučení záleží v tom, že zajatý jest nejprve na lopatkách mrskán bambusovou holí a řemeny ve tvář bit; z tohoto mučení objevují se krvavé pysky, zviklají se zuby, takže zajatec často několik dní jisti a mluvíti nemůže. Když jest mučení toto bezvýsledné t. j. nepřízná-li se k vině, které se ani nedopustil, bývá bit na šlapkách holemi, prsty a nohy bývají stlačeny do ostrých desk, ramena a nohy poraňovány mědnými hady vodou vřelou naplněnými, a mnoho jiných mučidel bývá užito. Nepostačí-li jedno užítí skřipce, aneb padne-li zajatec do mdlob, tu bývá, až se zotaví, několikráte na lavici mučen“.

Právě tak ošklivost vzbuzujícím jest líčení státního vězení v Kantonu, a dá se z toho poznati, jak asi vypadají soudy a tresty uvnitř v méně civilisovaných provinciích.

Po krátkém vyjednávání s vrátným trestnice, z jehož vpadlých očí a tváře dal se poznati účinek opia, byl nám za zproptné povolen vstup. Těsnou, krytou chodbou přišli jsme ke dveřím železem pobitým, kterými

jsme vešli na dvůr a na místo nedlážděné stáji podobné; tam zavírání byli zloději. Pět hochů divokého vzezření s „Canguem“, těžkým, čtyřhraným dřevěným límcem kolem krku, seděli na zemi, neb leželi v koutech tmavé budovy. Pro onu čtyřhranou, těžkou desku nemohli si popřáti poklidu; nemohli si lehnouti, ano ani nápoje a pokrmy nemohli si vzítí, bývali tedy od přátel nasycováni, poněvadž rukou nemohli se pro onu desku k ústům dostatí. Nemají-li peněz, anebo nenavštěvují-li jich příbuzní, mohou snadno ve vězení hladem zemřítí. Aby mohli spátí, musí si rukama a nohama tolik země dosti upěchované vyhrabatí, až deska dřevěná dá se do jámy vložití, takže mohou vodorovně se zemi ležetí. Tento dřevěný límec „Cangue“ jest jen mírným trestem u porovnání s jinými límci a rámy, jimiž hlava, jedna ruka a noha jest spoutána, a tak tíže celého těla spadá na jednu nohu. (Pokrač.)

J e s t B ů h ?

Podává Fr. P. Kosík.

„Řekl nesmyslný v srdci svém: Není Boha“.
(Žalm 13, 1.)

Žijeme v době, která se sice nazývá „osvíceným stoletím“, v níž však vypovězen jest boj všem pravdám našeho sv. náboženství. Není snad ani jediné pravdy náboženské, která by od těch neb oněch popírána nebyla, ano zavrhovány jsou již pravdy základní všem národům společné, bez nichž nemůže obstáti více řád společenský, bez nichž boří se státy, a lidé stávají se schopnými nejhorších zločinů, klesají pod lidskou důstojnost na stupeň pouhé zvířecosti.

Takovou základní pravdou, o kterou všechny jiné pravdy opíratí se musí, jest ta, že nad námi vládne všemohoucí Bůh, který všechno, tedy i nás stvořil a nám život věčný slíbil, budeme-li vůli jeho plniti. A přece, ač pravda tato, že Bůh jest, již pouhým rozumem dokázati a poznati se může, jest mnoho takových nemoudrých, kteří ji popírají.

Byloť sice ještě před několika lety popírání Boha těžkým přečinem proti státu a lidské společnosti, bylo také světským soudem trestáno, a lidé Boha popírající byli u všech v nehlubším opovržení, dnes však vykazují listiny sčítací tisíce a tisíce lidí „bez náboženství“. Dnešní svět nenazývá vůbec učencem, vzdělavcem toho, kdo v Boha věří. A jako mocný proud rozlilo se beznáboženství také v široké vrstvy lidu tříd nižších, veřejné mínění novinami šířené odvažuje se všude tuto nanejvýš nebezpečnou a bludnou nauku šířiti. Že z dělnictva se mnozí hlásí pod prapor nevěry, dokazují jednak dosti četné dělnické listy jednak řeči na schůzích jejich pronesené.

Asi před dvaceti lety prohlásili sociální demokraté na své schůzi veřejně: „Usilujeme domoci se na poli politickém republiky, na poli hospodářském socialismu a na poli náboženském atheismu“.

Hlavní šířitelé nevěry jsou svobodní zednáři, kteří se snaží ve svou moc dostatí veškery školy, strhnouti na svou stranu křesťanské rodiny, je připravití o náboženství a tak dosíci kýženého rozkladu celé lidské společnosti. Jsou tím více nebezpečnější, protože pracují tajně s úmysly vražednými. Chtějí předně nabýti vlivu na školy. Universitní professor Ad. Weisshaupt (jako svobodný zednář br. .: Spartakus) staví za vrchol čtyřech bodů, jichž jest potřebí, aby mládež ložím zednářským byla získána, ten, že se má vyučovati více do šířky než do hloubky. Hloubka činí samostatným, šířka povrchním.

R. 1887. uveřejněný dopis velmistra velkého východu z Italie o výchově mládeže zní: „Denní péči br. .: zednářů musí vždy býti, výchovu a vyučování

na školách svou učiniti. Musíme hleděti k tomu, aby se katolíkům žádných výhod neposkytovalo, s nimiž by svobodně náboženství vyučovati mohli. Nesmíme do škol pouštěti déle učitele ideí katolických. Školy obecné ochrannovy, gymnasia, university, techniky musí býti buď indifferentní neb protikatolické, jen naturalistické, beznáboženské theorie a mravy přístup na ně míti mají. Vysoké školy jsou většinou již v rukou br. . . zednářů; chybí dosud jen energický boj, a jest již čas k němu přejíti“.

Nevěra šíří se také velice slovem a písmem.

Společnost protikatolického tisku v Paříži šíří ročně 1,028.000 bezbožeckých brožur. Jiná společnost honosí se, že od svého trvání 22 millionů spisů bezbožeckých rozšířila. A že u nás tomu není jinak, nasvědčuje zkušenost. Když tedy nevěra tak se šíří, tu svatou povinností katolíků jest šířiti viru v Boha, šířiti poznání Boha; neboť v Boha věřiti a Jej ctíti může jen ten, kdo Ho zná. Jakmile však člověk Boha pozná, tu jest povinností jeho, aby Ho jako nejvyšší bytost ctil, Jemu jako svému původci sloužil, Jej jako poslední a jediný cíl miloval, po něm toužil. Jedny nám nepřátelské noviny (Volksblatt) pravi: „Dokážete-li nám, že Bůh jest, pak jsme přesvědčeni a musíme věřiti.

Než dokažte to a to pochopitelně!“

My však víme, že Bůh původce a cíl náš přirozeným světlem lidského rozumu z věcí stvořených poznán býti může; tedy jsoucnost Boží dá se snadno a lehce, při tom pochopitelně dokázati. Chceme-li však jsoucnost Boží dokázati, tu nám předně hleděti k tomu, kdo pravdu tu pobírají. Jest jich velmi mnoho, my však můžeme je rozdělití ve dvě hlavní třídy: V tak zvané učence, pravim t. zv. protože učenci bez Boha ani nemohou býti zváni učenci, a třída druhá jsou milliony ubohých svedených lidí z tříd nižších. První třída nevěrců dělí se v několik odvětví:

Nejprve přicházejí na řadu naši filosofové a hlásají svým posluchačům: Není Boha. Všecko jest mechanismus a příroda. Novější filosofové neznají žádného ducha a žádné síly mimo přírodu, tedy také žádného Boha; neboť co znamenají a kam směřují výrazy filosofů o pravé lidskosti, o lidské autonomii (Kant), o svém Já (Fichte)?

Za nimi hned jdou fyziologové a anthropologisté, jimž všecko jest vývojem hmoty z organismu, ze zrnka písku až k člověku. Hlásají zjevně: My novověcí fyziologové a anthropologisté neznáme Boha. Roku 1870. svolán byl do Vídně anthropologický kongres t. j. schůze učenců, kteří se o lidech a lidskosti se stanoviska vědeckého vysloviti chtěli. Věhlasný professor na vídeňské universitě (Rokitansky) započal kongres řečí, kterou skončil slovy: „Diis extinctis successit humanitas“, t. j. když jsme my professori milého Pána Boha v nebi a vše, co s ním souvisí, ze světa dostali, přišla lidskosť ke svému plnému právu.

Také astronomové nesmí chyběti; učí, že všechny světy nad námi náhoda tam vpravila, a náhodou zákony přitažlivosti a odpudivosti jim dány. My astronomové neznáme Boha.

Filosofové, fyziology, anthropology a astronomy vyučení přicházejí naši lékaři mezi lid a hlásají: Anatomie a medicina nezná Boha ani duše. Vše jest jen: nervy, svaly, buňky, krev. Pytváme těla a duše dosud jsme neuašili, a jako duše jsme nenašli tak ani Boha najíti nemůžeme.

A professori středních škol vypravují žákům: Jen vzdělání činí člověka velikým a svobodným. Náboženství jest pověrou a jest jen pro hloupý lid. Moderní výchova a vyučování neznají Boha. Státníci a politikové všem namluvíti se snaží: Poddaným jest jediným Bohem stát ve své všemouhouncnosti.

Básníci ve svých básních volají: Pryč s Bohem; Bůh kazí veselost a radost našeho života, my nechceme Boha znáti.

Umělci, malíři, sochaři hlásají: Vše je příroda a skutečnost; ty tam jsou u nich ideály, jejich práce mluví za ně; Novější umění nechce znáti Boha.

Publicisté, novináři svými bezbožeckými listy namlouvají lidu: Není

Boha, po smrti je všemu konec, proto zde na zemi užívejte světa! Co tu vidíme, ne-li starý blud: pij, jez, po smrti není rozkoše. Podobně svádějí zástupcové lidu dobrý náš lid k nevěře. A tu se nedivme, že získávají mnoho přívrženců; neboť sami popírají Boha, aby svou vnitřní rozervanost zakryli, aby prostopášněji živi býti mohli, aby se nemusili báti soudce svých špatných činů. A tím právě, že se jim bez Boha svobodněji žije, že mohou své smyslnosti hověti, tím lákají mnoho nezkušených na svou stranu. Proto se nedivme, že třída druhá, — svedení z tříd nižších, že v lidu slyšíme muže v dělnických kazajkách blásati: My dělníci neznáme ani Boha ani života posmrtného, žijeme jen tomuto světu. Tak stojíme v tomto ohledu skoro dva tisíce let před Kristem, ba ani to nemůžeme říci, neboť tehdy bohy své pohané měli. Jak se časy mění! Dříve propouštěl křesťanský otec syna svého do dalekého světa se slovy: „Měj Boha vždy před očima, buď Boha vždy pamětliv!“ Dnes pravý křesťanský otec napomíná odcházejícího: „Neztrať víry v Boha!“ Tak daleko jsme v době nynější klesli, popírá se Bůh, o jehož jsoucnosti se snadno přesvědčiti může. Kdybych chtěl uvéstí všechny důkazy pro jsoucnost Boží, vyplnily by tyto celé knihy; omezím se tedy na některé z nichž plyne, že ateismus jest nerozumným. Již před Kristem dávno pje královský pěvec v žalmu 13, 1.: „Rekl blázen (nemoudrý) v srdci svém: Není Boha!“ Úsudek tento o ateismu byl pravdivý, jest i dnes a zůstane věčně pravdivým. Než, poněvadž se nyní nevěrci popírá vše, co rozumem dokázati se nedá, hledme tedy také pouhým zdravým lidským rozumem ateismus odsouditi. Chci-li dokázati, že mám hodinky, tu je jednoduše z kapsy vytáhnú. Než důkaz není vždy tak snadný. Jest velmi mnoho skutečných věcí, a mezi ně patří jsoucnost Boží, které tak snadno a krátce jako jiné věci dokázati se nedají, protože smysly jich poznati přímo nemůžeme. Přicházíme k nim snadno závěrem ze zjevů na příčiny. Vše, co na světě viditelným spatřujeme, musí míti svou příčinu, samo sebou nic nepovstalo. Vidíme, že voda zmrzá, sníh a led taje; že se jedno neb druhé neděje náhodou, nýbrž má svou příčinu, ví každé dítě. Vidíme jablko a hned soudíme, že mohlo jen na stromě vyrůsti. Slyšíme-li zvuk, obracíme se ve stranu, odkud přichází, a hledáme tam příčinu. (Pokrač.)

D r o b n o s t i .

Žena, kůň a pes. Chudý rolník před smrtí učinil závěť. Privil ku své ženě. Po mé smrti zbude kůň a pes. Koně prodáš a co za něj stržíš, odevzdáš mým příbuzným, zároveň prodáš i psa a co za něj dostaneš, bude tvé. — Osm dní po pohřbu žena vedla na trh koně i psa. Po cestě volala: Lidičky, kupte si koně, kupte si psa. Psa prodám za 200 zlatých a koně za dva zlaté. — Rozumí se, že kupci honem po koni sahali a psa si nevěšili. — Kdo chce míti koně, musí koupiti i psa. Koně bez psa neprodám, vykládala vdova. — Handlíři sice smlouvali, ale žena neslevila se psa ani halíře. Jelikož koník byl hezký, dali jí za psa 200 zlatých a za koně dva zlaté. A tak dostali příbuzní po muži z dědictví dva zlaté a ona 200 zl.

Obsah „Obrany víry“

O mši svaté. Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Pokračování.) — Nové varhany. Petr Kopal. (Dokonč.) — Cynna. Napsal Fr. Holeček. (Dokonč.) — Povodeň. Z franc. dle Emila Zóly převedl Petr Kopal. (Pokrač.) — Pro víru Kristovu. Obrázky z katolických missií. Podává Fr. P. Kosík. (Pokrač.) — Jest Bůh. Podává Fr. P. Kosík. — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendář“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Lámání způsobu chleba — smíšení těla a krve Páně.

„Lámáním připravuje se sv. hostie za chléb potravný. Kristus jest oním chlebem, jenž s nebe sestoupil, svým utrpením na kříži byl za pokrm přepřacován a svátostí lásky nakvašen, mší svatou nám ku každodenním hodům nebeským lánán na odpuštění hříchův“. Tak sv. Jan Zlatoustý.

Netřeba podotýkati laskavému čtenáři, že tímto lámáním neděje se žádná změna co do přítomnosti Páně ve sv. hostii: jako celá nerozdělaná hostie obsahovala celého Krista, tak celý Kristus v každé i té nejmenší částce přítomen.

Nesmíme přehlédnouti ani té okolnosti, že sv. hostie se láme nad krví v kalichu. To děje se jednak, aby drobty zachyceny byly kalichem, jednak na znamení, že v kalichu obsažená krev ze zlámaného — to jest zraněného těla Kristova vytekla.

Konečně dělá kněz, jak již podotknuto, s částčkou sv. hostie v pravici tři kříže v prázdném prostoru kalicha a říká při tom: „Pokoj † Páně budiž † s vámi † vždycky“ — Pax Domini sit semper vobiscum. Pokoj a smíření vzešlo nám s kříže. „Kristus skrze krev kříže smířil všecko, i co na zemi i co na nebi jest“. Kolos. 1, 20.

Když byl lid odpověděl: i s duchem Tvým — et cum spiritu Tuo — nechá kněz sv. částku mezi palcem a ukazováčkem padnouti do nejsv. krve, říkáje při tom: „Toto svaté smíšení těla a krve Pána našeho Ježíše Krista posluž nám přijímajícím k životu věčnému“. Amen

Umučením a smrtí Kristovou oddělena byla krev od těla, avšak obé spojeno při vzkříšení.

Pán totiž tu krev, jež v zahradě Getsemani a na ulicích Jerusalema a hlavně na Kalvarii byla vytekla, nám posud nevysvětlitelným způsobem do svého těla přijal a tak oslaveným tělem, oslavenou krví — jest zde přítomen.

A tak i toto lámání a smíšení jest nejvěrnější obraz smrti a vzkříšení Beránka Božího, jenž umřel i z mrtvých vstal, aby v oběti N. Z. eucharistickým byl pramenem života vyššího, nadzemského (fiat accipientibus nobis in vitam aeternam).

Tělo Kristovo jest ona pšeničné zrno Duchem svatým v zemi panen-
skou zaseté, krev Kristova pochází z hroznu nebeského, jenž vypučel a uzrál
žářem a mlhou Duchu svatého na panenské révě Mariině.

Aby však toto zrno pšeničné státi se mohlo chlebem života; abychom
z toho vinného hroznu mohli pít víno božské lásky, musilo dříve zrno na
kříži zemleto — hrozen na kříži vylisován býti.

Proto musil Kristus v sobě spojití život i smrt; on musil mrtev
i živ býti.

Jak se to mělo státi?

Tak se stalo při poslední večeři; tak se děje až posud při mši sv.,
kde mocí slova Kristova Jeho krev od těla jednou pro vždy oddělena na
kříži, však mocí Jeho nesmrtnosti živé tělo krev Jeho probíhá, aby bylo
nám pokrmem i nápojem k životu věčnému.

„Agnus Dei“ a prosba za pokoj.

Kněz rozlomiv sv. hostii a malou částku v kalichu ponořiv, přikryje
týž palou (lněnou a tuhou příkrývkou), poctí sv. tajemství hlubokou poklonou.
Něžně pak hlavy nakloniv a ruce sepjav, třikráte se bije v prsa, říkáje
při tom:

„Beránku Boží, jenž snímáš hříchy
světa, — smiluj se nad námi!“

„Beránku Boží, jenž snímáš hříchy
světa, — smiluj se nad námi!“

„Beránku Boží, jenž snímáš hříchy
světa, — uděl nám pokoje!“

„Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
— Miserere nobis“!

„Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
— Miserere nobis“!

„Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
— Dona nobis pacem“!

Beránek jest obětován, aby nám byl za pokrm dán.

Blíží se doba třetí hlavní části mše sv. — přijímání.

Sv. přijímání jest ona nebeská hostina, svatba Beránkova, kterouž vy-
strojil a strojí Pán svým vyvoleným, ku kteréz pozváni jsou, kdož přišli
z velikého soužení, a umyli roucha svá a zbilili je v krvi Beránkové.
Zjev. 7, 14.

Tudíž jest toto trojí oslovení Beránka Božího podle Ludvíka z Pontu
nejlepší přípravou ku sv. přijímání. A právem mají býti tato oslovení
i v ústech těch, kdož duchovním aspoň způsobem s knězem přijímání
si žádají.

V těchto slovech má dojíti víra utvrzení, že ten, jenž na oltáři zde
leží, v pravdě onen Beránek Boží jest, na nějž již sv. Jan ukázal, jenž be-
ránkem velikonočním zobrazován, jenž za nás na kříži obětován, jenž svým
tělem a krví svou nás k životu věčnému živí a napájí; jehožto vlnou, t. j.
láskou my se odíváme, kdykoliv k Otci nebeskému přistoupiti chceme.

„Kristus ponechal si beránkovu mírnost, aby nám zmužilosti dodal, že
skrže Něj od Otce milosrdenství a pokoje dojdeme“.

I my věřící sami nazváni jsme beránky Kristovými (agnelli Dei), jak za
starodávna novopokřtění nazýváni. Vždyť beránkova čistota má býti stále
v mysli naší; beránkova trpělivost má stále náruživosti naše krotiti; berán-
kovo pak vítězství naší touhu po nebi, po věčném pokoji roznécovati: „Dona
nobis pacem!“ —

A nyní kněz důvěrně upjatýma očima na hostii svatou se dívaje, modlí
se vroucně:

„Pane Ježíši Kriste, který jsi řekl apoštolům svým: „Pokoj můj zůsta-
vuji vám, pokoj svůj dávám vám; neshlížej na hříchy mé, nýbrž na důvěru
Tvé Církvě a nech ji podle Tvé vůle utvrditi se v pokoji a jednotě, jenž živ
Jsi a králuješ Bůh od věků na věky.“ Amen.

Jak patrně točí se již od modlitby Páně všechny přípravné modlitby
ku sv. přijímání kolem sladkého slova „pokoje“.

Celý svět hledá pokoj, i ten, jenž víru zcela vyhostil ze srdce svého, i ten volá: chci pokoj, dejte mi pokoj; však svět, který jej člověku vzal — dáti jej nemůže, co dává, co svět vydává za pokoj, není, „pax“, nýbrž omámení (delirium); jako spánek, ten zdravý spánek, jenž člověka znaveného silí, po němž ustvany touží dnem i nocí, nemůže dosíci se opiem a jinými uspávacími prostředky, tak pokoj pravý zase nepochází jen od Boha, skrze Boha a pro Boha — jinak „nepokojno jest srdce naše, dokavád neodpočine v Tobě, Pane Bože náš“! (Sv. Aug.)

A ten pokoj v Bohu, s Bohem a pro Boha s bližním přinesl, ba vydobyl nám Kristus na kříži, kdy položil sám Sebe v oběť míru, aby lidstvo rozhárané spojil, dítkami jednoho Otce nebeského učinil, jako bratry a sestry jedné rodiny ku jednomu stolu sezval.

Na úpatí kříže vypučela palma míru a pokoje a z oltáře oběti N. Z. čerpá tato palma svou mízu; od hodovního stolu Kristova táhne se páska svornosti a bratrství kolem vykoupeného člověčenstva. Proto ty četné prosby a modlitby o pokoj, jež jako duha smíření sv. přijímání opínají.

Toto všeobecné smíření dochází nejlepšího výrazu v polibku pokoje. Při slavných službách Božích totiž, kdy se konají podle římského obřadu (jako ku př. v semináři neb při konventní mši ku př. v Emausích), políbí mši sv. konající kněz (celebrant) nejprve oltář (na znamení, že pokoj jen od Krista pochází) a s ním učiní totéž přísluhující kněz (assistent) neb jáhen, na to políbí se na vzájem — odtud pak jáhen přenese políbení pokoje na veškeré přítomné duchovenstvo slovy: „Pokoj s Tebou = Pax tecum.“

Kdo tento svatý úkon „políbení pokoje“ pozoruje a sebranou myslí mši sv. obcuje, musí, vida, ani se duchovní vespolek líbají, zvolati jako kdysi pohané říkávali o křesťanech: „Hle! jak se milují“.

V pravdě dojemný. k slzám dojemný to úkon.

Za prvotních dob Cirkve dávali si toto políbení pokoje z úst na ústa muži mužům, ženy ženám, neboť obě pohlaví byla přísně od sebe rozdělena.

Srdce byla čista, mravy prosty, život bezúhonným. Tehdy to šlo naplniti rozkaz apoštola Páně: „Pozdravte jeden druhého svatým políbením!“ Řím. 16, 16.

„Pozdravte bratří sv. polibkem!“ (1. Thess. 5, 26.)

Sv. Cyrill Jerusalemský píše o tom: „Jáhen volá: ‚Obejmetež se a dejte si políbení!‘ — To však nesmíš tak bráti, jakoby toto políbení bylo stejné — jako když dva přátelé se líbají. Toto políbení očisťuje duše a zaručuje jim, že veškery křivdy a nedorozumění jsou zapomenuty. — Jest to polibek smířovací a tudíž svatým sluje“.

Sv. Chrysostom vykládá totéž: „Co to má znamenati: svatým políbením?“

Nikoliv tedy s přetvářkou, nikoliv lstivým políbením, jakým Jidáš zradil Krista. — Polibek proto se dává, abychom dokázali, že se vespolek milujeme jako bratři, jako otcové syny své. ano ještě více. — Ano, o tomto políbení mohlo by se něco více pověděti. Co pak? Jsme chrám Kristův. Líbáme tedy prah chrámový, když se vespolek líbáme. Kristus pak přechází přes ten prah, když jdeme ku sv. přijímání. Vy pak, kdož na těch tajemstvích podíl béřete, vy již víte, co já myslím. Není to obyčejná jenom česť pro naše ústa, když Tělo Páně přijímáme“. Tak sv. Jan Zlatoústý.

Z toho patrno, že tento obřad „políbení pokoje“ byl možným jen za oněch svatých dob prvního křesťanství, kdy co křesťanem slulo — svatým bylo. Avšak časy se mění a lidé v nich. Ze svaté opatrnosti odklidila Církev tento polibek pokoje u laiků (obecného lidu) docela a ponechala jej jen pro kněze a kůr duchovních.

Tímto polibkem před sv. přijímáním má konečně výraz se dáti onomu vyzvání Kristovu: „Protož přinášíš-li dar svůj na oltář a tu se rozpomeň, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechejž tu daru svého před oltářem a jdi prvé, smíř se s bratrem svým a potom přijď a obětuj dar svůj. Vejdí v dobrou vůli s protivníkem svým rychle. — Mat. 5, 23.“

Polibek pokoje dává se tedy před sv. přijímáním; slavnost smíření předchází před hostinou nebeskou, neboť jenom pokojní a smířliví mají právo na této sv. hostině se súčastniti a obdržeti políbení od ženicha duší.

Jaká to vznešená oběť — mše sv. ! Jak hluboko zasahuje v křesťanský život. Smíření a pokoj — toť ony nebeské myšlénky, které ovívají oltář náš při mši sv.

Modlitby o pokoj a pozdravy ku pokoji střídají se tu, kde Kristus odpočívá. Ducha modlitby dostala Církev od Vykupitele. Ona to jest, ona jediná, která jako čistá holubice vzdychá před Bohem. Však její vzdechy nejsou nadarmo. Dlouho želaný pokoj — toužený mír vchází do srdcí. Sláva Bohu lidem — a pokoj lidem, jenž jsou dobře vůle.

Blaze nám, jestliže tento pokoj dovedeme ostříhati v srdcích čistých, pak odpočineme jednou v pokoji, odpočineme v Bohu. (Pokrač.)

L á m a l a Z l á m a l.

(Obrazy z Krkonoš).

Petr Kopal.

Tu tvrdou, od žuly prorytou půdu krkonošskou mohl bych přirovnati k ženě plné vrtochů a rozmarů nejdívnějších, jimiž svého muže mnohdy až k šílenosti pohání. A když muž rozmrzen a rozheččen od ní utíká se slovy asi:

Nikdy více nechci tě spatřiti nevděčnice, ukrutnice, — tu ona mu odpovídá: ty že chceš ode mne odejiti — na jak dlouho? —

— Na vždy — na vždy — —

— Snad jen do jara, do nejbližšího léta? — — však ty přijdeš ještě rád!

A má pravdu.

Není ženy rozmarnější nad tu krkonošskou půdu. Všecken jeho pot pohlcuje, od rána do večera napíná jeho svaly, shybá jej k zemi, nakládá na jeho bedra břemena takměř nesnesitelná a když rolník na poli si to připraví nejlíp, tu najednou ta zlá žena přižene se s průtrží mračen, jimiž spláchne nejen osení, ale i ornici, zanechajíc mu jen holou skálu anebo neúrodnou jílovitou červenici. Nová práce, nové dření. Rolník musí z doliny navážeti novou prst, musí zavážeti výmoly, rozvážeti náplav z křemene a žuly — na jak dlouho? Vrtochy té ženy jsou nevyočitatelný.

Na podzim opatří svoji půdu co nejlépe. Ozim ze země bují velmi slibně, přijde zima, ta děsná krkonošská „zejma“ se závějemi, v nichž propadá se kůň, přijde jaro s horkými paprsky slunečními a teplými větry, v nichž taví se spousty sněhu. Ze závějů úprkem vybíhají divoké bystřiny, jež kdekoliv proderou se nad břehy, odnášejí sebou staleté smrky a jedle a s nimi i klidné pohorské chatrče se vším všudy, co v nich žije.

Kdož by neznal ty pohorské studené jarní větry, kterak se zaírají do bujně ozimi, jež šťastně přetrvala dlouhou nekonečnou zimu a k jaru z pod sněhu vydobývá se na povrch jako luzný koberec! Kdyby na pole vehnal celé stádo hladových ovcí, nevypáslo by tolik nejbujnější žito, jako ty mrazivé jarní větry, v nichž tvoří se na povrchu vrstvy ledu. Ve dne slunce rozehrívá sněh a led, a kořínky ze země povytahuje a na to noční mrazy spojené s větry zaírají se do kořínků. Ve dvou, ve třech dnech nejbujnější koberec žita přeměňuje se v děravou zažloutlou plachtu, jež rolníka naplňuje trpkostí a žalem.

Zasadí-li si pohorný strom lepšího druhu, odkvétá mu málokdy nadějně. Jarní mrazy spalují mu nejslibnější květ a přetrvá-li je nepatrný zbytek

květu, předčasná zima nedopouští ovoci dozrátí. Pohleď kam pohleď, skoro všude klidí rolník na Krkonoších jen nevděk té své ženy. A přece žena ta při všech svých vrtoších má do sebe nesmírně mnoho vděku, že rolník z náručí jejích nerad se loučí. I když se mu v cizině vede nejlíp, stýská se mu po ní. A jakmile na svých údech cítí, že blíží se smrt, tu neodolatelně táhne jej to domu, aby složil vysilené kosti do její náručí ku věčnému odpočinku v jejím lůně.

Nikdo nemiluje tolik vřele svoji nevděčnou rodnou půdu, jako horal.

* * *

— Co s tím klukem, sousede, budete dětati? — táže se Zlámal Lámala.

— S kterým? —

— Nu s Pepíkem?

— Bude sedlákem. —

— A co s Václavem? —

— Bude taky sedlákem.

— A co s Vojtěchem? —

— Ten má chuť na kovářství.

— Proč nenecháte alespoň jednoho studovati, jako já? —

— Protože nechci peníze vyhazovati.

— Myslite snad, že já vyhazuju peníze? —

— Nemyslím na vás, nýbrž myslím to vůbec.

— Všem přece nemůžete dáti po statku.

— Dvěma dám po statku třetího dám na řemeslo.

— To já mám úmysl lepší. Já mám jen dva syny a oba dám na studie

— Kdyby tak jednal zde každý sedlák, vymřeli by brzy sedláci. Studii odnášejí se do města všechny selské úspory. Za synem studentem sedlák odnáší do města celou stodolu, ba někdy více nežli stodolu, časem praskne na studie i kravín. Peníze na studie syna v městě vynaložené, nevrátí se nikdy více do vsi nazpět. Ani advokát, ani lékař, ani professor je nenavráti, výnos našich polí roznosí se v Praze do hospod a když ty studie dopadnou nejlíp, mají ostatní bratři a sestry útěchu tu, že mají ztenčené věno, anebo dědic musí přejati zadlužený statek.

Města svými vzdělávacími ústavy vysávají venkov. Továrny v městech odvádějí nám nejlepší čeládku a naši synkové na studiích plení nám stodoly, nemám-liž pravdu?

Soused Zlámal velikýma očima pohlížel na Lámala, jakoby se mlčky tázal: kde se to v tom člověku vzalo?

— A což — pokračoval Lámal — jestliže studie se nezdaří? Pak je obec o jednoho učeného ničemu bohatší. Nechá-li otec doma syna svého vyrůst jako Boží hovádka, má při tom alespoň útěchu tu, že ho nic nestál: avšak pronaloží-li se celá rodina na syna lumpa, pak má tatík ke škodě ještě i posměch. Slovem, já žádného syna nepošlu na studie. Dám mu potřebné vzdělání, aby se z něho mohl státi pořádný sedlák, anebo řemeslník ale na studie nedám žádného, protože chci, aby výtěžek mého potu byl zachován obci, v níž jsem se zrodil. Co na příklad z toho má soused Vojnar, že syn jeho je dnes advokátem ve městě? má z toho to smutné vědomí, že dal celému okolí daleko široko pověstného dřiče, náhončího lichvářů. Jen jediný stav vrací zemi vynaložený kapitál s hojnými úroky: stav kněžský. Kdybych k tomu měl schopného syna nebránil bych mu, aby se stal knězem. Kněz z pravidla stává se spolurolníkem, s nímž zároveň musí vzdělávati půdu. Kněz rodné zemi vrací pronaložený kapitál s hojnými úroky. Ostatní učené stavy jen berou, ale ničehož nevracejí, což je proti mým zásadám.

V ohledě tom Němci bývají praktičtější. Oni valnou většinou opanovali naše hory, v nichž stavějí své továrny, mlýny a pod. Oni dávají syny své na studie jen proto, aby tito po letech opět domů se navrátili a závody s větším prospěchem vedli dále. Tohle jim chválím. Tak se Němci stávají

zámožnými. Naproti tomu my čeští sedláci dřeeme se ve dne v noci a odnášíme peníze do měst na studie, abychom žalostně se přesvědčili, že jsme velmi draze odchovali své vlasti veliké množství advokátů dřičů a kromě těchto celou armádu diurnistů a menších úředníků, kteří skoro vesměs existenci svoji bidně vlékou.

Proto já ani jednoho syna na studie nedám. Proto snad měšťáci přezdírají nám hloupých sedláků, že syny nejschopnějšími zalidňujeme kanceláře, ponechávajíce si doma jen hloupé Honzy, Vašky a Jirky.

— Já — já při tom Lámal uhodil pěstí prudce na stůl — já ze syna nejschopnějšího udělám sedláka konec a dost. (Pokr.)

Historie kláštera sv. Anežky.

Sebral Ladislav Pražský.

V době, kdy poznovu obrácen byl zřetel ku starobylému klášteru sv. Anežky založením spolku ku zachování jeho, bude mnohému čtenáři našemu zajímavo obeznámiti se poněkud i s dějinami tohoto pomniku zbožného života blahoslavené Anežky, potomku rodu Přemyslova a neteři sv. Hedviky.

Jedna z nejzajímavějších budov Pražských jest bez odporu klášter, jež vystavěla dcera rodu královského Anežka Přemyslovna nedaleko břehu Vltavského nynějšího Františku. V klášteře tom zbožná panna tato s několika věrnými družkami oddala se životu zbožnému. Mimo to založila Anežka i klášter druhý pro bratři menší; jimž svěřena byla i správa duchovní obou klášterů a kostela sv. Františka užívali společně jeptišky s mnichy.

Největší radosti a potěšení z tohoto činu Anežčina měla první abatyš kláštera sv. Damiana, sv. Klára.

Jako odměnu za čin její poslala jí vlastní svůj růženec a závoj, svou lžici a malou mísku z níž jídala. I nesmírnou radost z daru tohoto měli Bobu zasvěcené dívky, byloť to pro ně vyznamenáním nemalým. Než jak nepříjemně dotkla se jich zpráva, že v klášteře má býti zachována přísná řehole, jakouž byl svatý František z Assisi na místě dřívější mirnější zavedl. —

Leknutí toto bylo všeobecné, neb v klášteře meškali většinou dcery rodu šlechtických, jenž byly lepší straně uvyklé a nyní měly po celý rok požívati pokrmů postních v oleji připravovaných.

Ubohé řeholnice slábly a churavěly a několik jich i tento nedobrovolný půst smrtí zaplatilo. Následkem toho, byla nucena abatyš Anežka vyjednávat s papežem o mírnější pravidla pro svůj klášter r. 1248. Papež však Řehoř IX. nemínil nikterak vyjmouti kláštera Anežky z této všude zachované povinnosti. Než Anežka neustávala naň prosbami svými doléhati, až konečně bera ohled na chladnější podnebí, dovolil řeholnicím, aby dvakráte za den směly požívati pokrmů mléčných; postů o chlebě a vody zbavil je docela.

Výhody této příčinou bylo ponejvíce také přilnutí krále Václava I. k papežské straně; abatyš Anežka snažila se po dlouhou dobu všemožně přemluvití kolísavého bratra svého, aby vybavil se ze svazku s císařem Bedřichem. Blahoslavená Anežka i ze svých klášterních kobek snažila se ještě všemožně, by působila na běh záležitostí státních. Nejvíce trápily ji časté spory v rodině královské, jež vždy slovy mírnými hleděla vyrovnati.

Tak stalo se roku 1249. kde krále Václava syn Otakar se svými přívrženci sosnoval odboj proti svému královskému otcí a obsadil Prahu. Král

dozvěděl se o tom, meškal někde mimo Prahu, přirazil se svým vojskem ku Praze, a vjel za hlaholu zvonů do města i kláštera. Devátého dne po obléhání Prahy uzavřel král příměří, aby uspořádal velikou slavnost. Dne toho otevřela se brána kláštera aby uvolněn byl přístup zvědavému lidu, jenž dychtl spatřiti slavnostní vjezd králův do kostela sv. Františka. Kostel byl slavnostně ozdoben a před oltářem stál nádherný trůn, na němž zasedl král a okolo něho pestře oděno jeho dvořanstvo. Král dal se obléci královským pláštěm načež dva biskupové slavnostním způsobem kladli mu na hlavu korunu královskou. Po slavných službách Božích uspořádaná byla slavnostní hostina, při kteréž opatrní prostředníci hleděli smířiti syna s otcem. Než nezdařilo se jim to. Anežka tedy zaujala sama místo prostředníků a vlídnými slovy usmířila uraženého otce se synem. Král pohnutím sšel; odpustil synovi všecko a na znamení míru objal a políbil milovaného syna svého. —

Pobožná Anežka, která již od roku 1238. z pokory dala se nazývati pouze starší sestrou, měla také rozličná vidění. Často slyšeli zvědavé sestry představenou mluvit s někým, ačkoliv u ní žádný přítomný nebyl a někdykráte i zaznívaly z cely její líbezné zpěvy. Jednoho dne přijel do kláštera posel královský, nebyl však předpuštěn, neb bylo mu řečeno, že abatyše trvá na modlitbách. Než posel nedal se odbyti, řka, že záležitost je nutná, když viděly řeholnice nezbytí královského posla, spěchala tedy sestra Benigna ohlásit příchod jeho; než úžasem ztraula. Spatřila abatyši zabránu v modlitbách, anať vznáší se s ozářeným obličejem několik stop nad dlažbou cely své. —

Několik let po těchto událostech odebral se synovec abatyše Anežky Otakar II. do boje proti císaři Rudolfovi. Od onoho okamžiku neměla zbožná Anežka pokoje. Denně pořádala zbožné průvody v chodbách křížových, chtěíc vyprositi takto požehnání Boha zbraním českým. Na den sv. Rufa svolala všechny sestry ku konání pobožnosti za ochranu milého synovce. Prošli několika křížovými chodbami, když tu abatyše hrůzou vykřikla a skácela se do mdlob; když ji sestry u velikém leknutí do vědomí přivedli, vyprávěla jim, že viděla krále Otakara krví zbroceného na zemi. Mluvila pravdu. V den sv. Rufa král Otakar II. padl v bitvě na poli moravském.

Ubohá Anežka dožila ještě doby, kdy loupeživí Braníci zaplavili zemi českou; zemřela r. 1282 a byla v klášterní kapli Marie Panny pohřbena.

Několik roků po smrti její vídaly zbožné klášternice rozličné zázraky na hrobě jejích abatyše a lid ctíl ji co světici. (Pokrač.)

Povodeň.

Z francouzského dle Emila Zóly převedl Petr Kopal.

(Dokončení).

— Poslyšte děde, — pravil — já umírám. Nemohu zde dále zůstat, nechte mne, já ji zachovám. —

Myslíl na Veroniku. Chtěl jsem mu odporovati. Odnésti ji až ke kostelu, nebyl s to. Ale on posadil si hlavu.

— Ah, ah! já mám silné páže, já mám sílu, uvidíte! — Já ji mám rád, já si ji odnesu. —

Mlčel jsem. Přitáhl jsem Marii ku svým prsoum. Snad že myslíl, jakobych vinil jej ze sobectví, jež vycházelo ze srdce milujícího, a proto po chvílce dodal:

— A já se zase vrátím a odnesu Mařenku, to vám přísahám. Zajisté se mi podaří někde naléztí loďku nebo trám, zorganizuju záchranu — — Mějte jen, děde, důvěru!

Nechal na sobě pouze spodky a polohlasně obrátil se k Veronice, která mu nekladla odporu. Odevzdala se mu se vši důvěrou milujícího srdce, v té chvíli na ní básně nebylo znáti. Na každé jeho slovo pokyvula hlavou. Gaspar přivázał si ji k sobě provazem, na to poznamenav se křížem, spustil se s ní se střechy. Hrozný výkřik vydral se jí z prsou, viděl jsem, jak pracovala rukama a jak se zalkla a zmizela pod vodou —

— Ah, takhle to je lepší, — křičel zoufale Gaspar, já se z ní zodpovím.

Může každý si představit, s jakým úcastenstvím jsme oba ve vodě sledovali. Na bělající se vodě rozeznával jsem obě postavy. On držel ji jednou rukou za provaz, jež si byl sám kolem svého krku přivázał. Nesl ji skoro maje ji přes jedno ramě jako přehozenou. Brímě statného děvčete tížilo jej nemálo a bylo i příčinou, že chvílemi se potápěl, avšak pokaždé silou nadlidskou se vynořoval. Nepochyboval jsem o jeho síle obrovské. Již měl asi třetinu vzdálenosti k věži za sebou, když tu najednou narazil na zeď ukrytou ve vodě. Náráz byl hrozný. Oba zmizeli pod vodou. Po chvílce spatřil jsem na povrchu jenom jej. Provaz se bezpochyby buď přetrhl anebo vysmekl. Ponořiv se opět, vyploval s Veronikou, kterou si položil na záda. Neměl však více provazu, aby si ji přivázał, svázela se mu stále dolů, ale při tom přece stále plovat ku předu. Čím více přibližoval se ku zvonici, tím více jsem se chvěl. Najednou ale vzkřikl jsem spozorovav, že vrazily mu nové trámy v bok. Rozrazily je od sebe. Zmizeli pod vodou. Od té chvíle byl jsem otupen. Pozůstal ve mně jen jakýsi zvířecí pud po záchraně.

V této otrlosti slyším za sebou smích, smích ustavičný. V prvním dojmu nemohl jsem si vysvětliti, kdo by se to tolik smál. Zatím rozeznávalo se, jen jitřenka ještě na východě zářila. Vzduch vanul od východu svěží. Smích za mnou neustával. Obrátiv se, spatřím za sebou v denním světle Marii vzpřímenou v mokré sukni. Smála se to ona.

— Ach, to ubohé stvoření, kterak byla prostomilé v této ranní chvíli. Viděl jsem ji shýbat se a nabíratí vody do dlaně, načež si máčela své krásné plavé vlasy a hodila si je nazpět na šíj. Děkala bezpochyby ranní toaletu, snad byla v domněni, že nalezá se dosud ve své úhledné komůrce v neděli, kdy zvony zvaly ji do kostela. Smála se pořád smíchem dětským s očima radostně zářícíma —

Já — já se smál taky, její šílenost nakazila i mne. Nebe se nad ní slitovalo. Když nedopřálo vysvobození z vody jejímu tělu, vysvobodilo alespoň ducha ze hrůz smrti. Ranní vzduch divuhodně osvěžil její pleť. Zdálo se, jako by strojila se do kostela. Kterak koketně pohazovala hlavou! Ona vždycky ráda se strojila. A když myslila, že již je hotova na cestu, zanotovala si nábožnou píseň svým andělským křišťálovým hláskem. Leč najednou se zastavivší, dala se do volání, jako by odpovídala na něčí hlas:

— Ano, ano, já přijdu hned — hned! —

Na to ve zpěvu pokračovala, slezajíc se hřebenu střechy dolů — do vody, která jí přijala jemně, bez otřesení. Já nepřestal usmívati se. Cítil jsem se jaksi šťastným v její dětské bezstarostnosti ve chvíli, kdy pod vodou zmizela. Co se dále dělo, nevím. Zůstal jsem na střeše sám — samojediný. Voda stoupala ještě. Jen jeden komín čněl vzhůru a zdálo se mi, jako bych za něj vši silou se zachycoval jako zvíře, jemuž se nechce umřítí. Konečně neznal jsem před sebou nic, pranic — přede mnou objevilo se jakési prázdno — prázdno.

VI.

K čemu jsem tu ještě?

Pověděli mi, že lidé ze Saintinu okolo šesté přijeli na loďkách a že mne našli ležeti bez sebe u komína. Vody zachovaly se ke mně nejukrutněji, že mne nevzaly sebou za ostatními. Jen já nejstarší ze všech zůstal jakoby schválně na živu. Všickni ostatní odešli. Děti v peřinkách, dcery na vdávání, mladí muži ze vsi. Jen já ještě žiju jako stará zaschlá travina, jež

zachytila se někde na břehu. Kdybych byl alespoň měl tolik kuráže jako Petr a řekl: Už toho mám dost, dobrou noc a vrhl se do Garonny! Nemám již dítěte, můj dům je sbořen, mé pole jsou kamením a pískem zanešeny. Oh, ten večer, když jsme ještě seděli pohromadě kolem stolu — my staří uprostřed, nejmladší na konci po obou stranách. Kterak jsem cítil se blažen v jejich veselosti, když se na mne smály svými bělostnými zoubky a jiskrnými očima, když se mi válely po kolenou. — Oh! — Kam se poděli krásní dnové žni a vinobraní, když jsme bývali všickn: při práci, když v údolích rozlehal se náš veselý hovor a zpěv a kdy se nám dmula prsa hrdostí z blahobytu a majetku stále vzrůstajícího. — Oh, vy krásné děti a krásní dnové štěstí, kam jste se poděli! Vy krásné vinice, na nichž se rděly rozně, vy krásné lány, na nichž zlatila se pšenice, vy krásné bujaré děvy a ty silné paže mladých mužův — — bývaly jste radostí, pýchou mého stáří, odměnou všech mých prací. — A teď všechno mrtvé. — Ó můj Bože, proč nutíš mne, abych ještě žil, já ze všech nejstarší? Jen proto snad, abych zde stále jen hleděl na trosky mého stáří? — Pro mne již útéchy není. Nechci odnikud žádně pomoci. Daruju můj statek lidem, kteří mají děti. Ti ještě budou mít kuráže dosti, vyvoziti z polí spoustu kamení a písku a vzdělávati je znovu. Nemá-li člověk děti, koutek dostačí mu k zemřeni.

Mám již jen jedno přání. Přál bych si, abych našel těla mých drahých, abych je mohl pohřbiti na náš hřbitov pod společným kamenem, kdež bych je navštěvoval. Práví se, že v Toulousu z vody vylovili mnoho mrtvol. Odhodlám se na cestu a budu je hledat.

Jaké to hrozné neštěstí! Na dva tisíce domů bylo zbořeno. Sedm set lidí se utopilo. Všecky mosty byly smeteny. Dvacet tisíc nešťastníků je beze všeho, bez oděvu, bez chleba. Mnozí utekli jen v košilích. Celá krajina je zdechlinami zvířecími a lidskými otrávena. Všude jen zármutek. Odevšad ozývají se jen hrany a pohřební zpěvy a úpění a nárek pozůstalých. A já tu chodím sám, troska mezi troskami.

Mám své trosky, mám své mrtvé, od nichž jsem jako rozetřen.

Práví se, že mnoho mrtvol bylo vyloveno. Byli již v dlouhé řadě za jedné straně hřbitova pochováni. Přišel fotograf z města, jenž ty mrtvoly vyobrazil. Udělal dobrý kšeft. A mezi vystavenými obrázky našel jsem též podobu Gaspara a Veroniky. Tito dva snoubenci zpečetili lásku svoji při smrti. Našli je v objetí, drželi se rty ke rtům — — Drželi se tak pevně, že jim musili zpřelámati ramena, aby je od sebe odtrhli. I položili je tak, jak byli, do společného hrobu. A tak je též fotografovali. Spí teď spolu pod zemí. Zbyl mi po všech jen obrázek těchto dvou milenců, zpitvořených sice, avšak na jejich bledých, zamodralých tvářích je dosud znáti heroismus lásky. Dívám se na ně a pláču. Neštěstí, jež mne stihlo je tolik hrozné, že se dosud ani modlit nemohu, — snad až později. Bezděčně přichází mi na mysl skuhrání té staré tety, jež zahynula kdes v koutku ze všech nás nejdříve, protože se o ni nikdo nestaral. Ona asi měla smř nejlehčí, proto -- že se ustavičně modlila.

J e s t B ů h ?

Podává Fr. P. Kosík.

(Dokončení.)

Jsou však příčiny, které se nedají bezprostředně poznati, nýbrž jen z účinků. Vyzdvihnu-li kámen a pustím, spadá k zemi; za příčinou toho uvádíme tíži. Vidíme účinek, padání kamene, avšak tíži samu ještě nikdo neviděl. Rovněž ostatní síly přírodní poznáváme jen z jejich účinků, síly samy se nám však nikdy neobjeví. Duše naše jest ráč také neviditelnou,

jest však příčinou našeho života, myšlení a konání, a z těch účinků ji také poznáváme, nikdy však nůž anatomů na duši nenarazí, nikdy jí neuvidíme v těle svýma očima.

Jsou dále účinky, z nichž musíme souditi na příčinu rozumem obdařenou. Vidím-li hodiny, obraz, knihu, tu jest zřejmo, že nevznikly věci ty nějakou silou přírodní neb náhodou, nýbrž že příčina jejich musí býti rozumem obdařená, tedy člověk.

V přírodě vyskytují se příčiny, které samy jsou účinky jiných příčin. Na př. je mně zima, protože je chladno, jest pak chladno, protože vane vítr od severu atd. Rozum náš touží a snaží se poznati poslední příčinu, která jest neodvislou, nemá více žádné příčiny, jest bytostí samou od sebe. Příčinu tu marně bychom hledali ve viditelné přírodě. Svět se nám jeví býti hádankou, která rozřešení svého dochází v nadpřirozené příčině v Bohu. Tot cesta k přirozenému poznání Boha.

Příroda je velkou knihou, ve které jen pravda obsažena jest, kdo však správně z knihy této čísti chce, musí nepředpojatě, upřímně pravdu hledati. Ne lehkomyšlná a libovlnná slova mají se z ní čísti, nýbrž důvody a pravdy, byť sebe jednodušeji vyjádřené. Co se dá vysvětliti silami přírodními, může se jimi vysvětliti. Jsou-li však věci, které silami přírodními vzniknouti nemohly, tu nutně musíme hledati příčinu jich jinou, mimo přírodu položenou. Setkáváme-li se s věcmi, kterých příčinou býti může myslící duch, tu musíme na takovou příčinu uzavírati. Máme-li důkazy v přírodě pro nadzemského, osobního Tvůrce, tu nezbyvá jiného než důkaz ten uznati, a jen blázen může říci: Není Boha.

Tento postup má nás vésti, když ze zjevů a příčin jsoucnost Boží dokazujeme.

Mnozí hledí Tvůrce světa proto popřítí, že prý jest zbytečným, neboť dle nich svět jest od věčnosti v takovém stavu jako dnes. Tvrzení toto stojí na slabých nohou, neboť viditelný svět nese sám sebou důkaz, že jednou počal, že ho před tím nebylo. Jisto jest, že dějiny lidstva jen několik tisíciletí zaujímají. Vzpomínky a památky všech národů všech nesahají za jistý bod dále. Však nejen dějiny lidstva, nýbrž i život rostlin a zvířat jednou počal. Přírodověda praví, že byl čas, v němž rostliny a zvířata nebyly, a také býti nemohly.

Zkoumáním vrstev zemských shledali, že země kdysi prý byla žhavým tělesem velké teploty, že se znenáhla ochlazovala, až konečně se utvořil pevný škráloup na povrchu. Víme však, že již při teplotě 60°—80° rostlinný a živočišný život nemožným jest. Byla-li tedy země žhavou, tu na ní života býti nemohlo, bylo vše neživotnou hmotou. Že země v takovém stavu byla, kdy na ní každý organický život chyběl, dokazují přírodopytci a praví, že jest to jisto, jako že $2 \times 2 = 4$.

Avšak naskytá se otázka, jak země byla organickými bytostmi opatřena? Nyní zachovávají se bytosti roděním, semeny, vejci; tenkrát nebylo semene, nebylo vejce. Chce-li přece přírodověda, která Boha popřela, vysvětliti vznik všech živočichů a rostlin, tu nezbyvají než tvrditi, že vznikly z mrtvé hmoty. A dosti jest těch, kteří tak učí. V posledních letech byla tato věc přírodopytci zkoumána, a vždy jasněji bylo dokázáno, že z mrtvé hmoty nic živého povstati nemůže. Chybí tedy stále něco, t. j. příčina, která život dala. Cohn praví: „Věda na otázku, jak povstala prvá buňka, zůstává odpověď dlužna“. A R. J. Mayer: „Musíme v této otázce úplnou svou nevědomost uznati“.

Jak daleko zkoumání a pozorování dovolují, tu všude poznati možno, že organický život možný jest jen ze semene a z vejce jiných živých organismů. Tak tomu bylo vždy; co nemůže hmota nyní, jindy také nemohla. Dala tedy život jen bytost nadpřirozená, sama od sebe. „Každá pravda“, praví Manning, „která vědecky dokázána jest, přispívá k zdokonalení a utvrzení základu vši pravdy. Kdo přísňým zkoumáním vědeckého výsledku do-

cílí, rozmnožuje velké dary světla, které dobrým a dokonalým darem shůry jest. A jako jest věda zjevení, tak máme také „Credo“ přírody“.

A když jednou Eckermann svému příteli Göthovi jistá pozorování ze života ptáků vypravoval, pravil Göthe: „Kdo toto slyší a nevěří v Boha, tomu nepomůže ani Mojžíš ani proroci“. Vždy platila pravda, že tak krásné přírody tak velemoudře uspořádané musí býti velemoudrý Tvůrce. Směle můžeme se tázati učenců, odkud oni vysvětlují vznik hmoty? Byla-li věčnou. musilo býti vyvinování se také od věčnosti, neboť nepochopitelně jest, aby hmota celou věčností byla v klidu a nečinnosti a v jistém okamžiku aby počal vývin, pohyb a náš svět. Musil tedy býti někdo, kdo má moc říci: „Buď země, buď světlo . . .“, a jehož slovem vše se tvoří.

Připusťme, že by hmota byla vždy bez Tvůrce, tu nastává otázka: „Odkud pohyb?“ Vidíme, že hmota se nehýbe, dokud jí někdo nepohne. Hmota tíhne více ke klidu, proto musil někdo, kdo moc má, poručiti by se hýbala, musil někdo hmotou pohnouti a ji v pohybu udržovati. Kdo prvý hmotou pohnul, otázka ta dlouho lámala hlavy učenců pohanských, a Aristoteles, největší filosof pohanského starověku touto právě otázkou přiveden byl k poznání Boha. A kdo připevnil miliony různých hvězd na oblohu nebeskou? Kdo dal jim zákony, dle nichž by se pohybovaly ve svých dráhách?

A řeknou-li odpůrcové, že svět jest sám sobě bohem, tu mluvmé k nim slovy sv. Augustina: „otázal jsem se země, byla-li by bohem mým a řekla mi: Nejsem, i jiné všechny věci, které v ní jsou, totéž vyznaly. Otázal jsem se moře, i propasti, i hmyzův, kteří v ní jsou a odpověděly: Nejsemé my bůh tvůj, hledej ho nad námi. Otázal jsem se nebe, slunce, měsíce, hvězd a odpověděly: Nejsemé my bůh tvůj. A řekl jsem ke všem věcem, které obstoupily dvéře těla mého: Povězte mi o Bohu mém. A vyřkly všechny hlasem velikým: Onť jest stvořil nás. Potom otázal jsem se hmotného světa: Pověz mi: Jsi-li bůh můj čili nic? A odpověděl mi hlasem silným řka: „Nejsem já, ale skrze Něho jsem já. Koho hledáš ve mně: Onť stvořil mne, nade mnou hledej toho, který spravuje mne a kterýž učinil tebe. Otazování věcí stvořených jest hluboké rozvažování jich; odpověď jejich jest osvědčení o Bohu, nebo všechna spolu volají: „Bůh stvořil nás“.

Nuže zpytujeme dále přírodu. Znamenáme v bytostech ve světě rozmanité stupně dokonalosti. Člověk jest jistě nejdokonalejším tvorem na viditelné zemi, jest pánem a králem přírody, a přece čeho jest mu od živlů přírody zkusiti. Vidí mnoho škodlivých živlů, pomahá si proti nim různými vynálezy, zkoumá zákony přírody, v tom však přijde smrt, která nikoho neušetří, a člověk, nejdokonalejší tvor pod sluncem, nemůže si pomoci, musí odtud do jiného světa. Sám tedy jest pánem a králem, jest vyšší než vše ostatní a nemůže si život svůj ani o minutu prodloužiti. Nemohl tedy člověk svět učiniti, tím méně mohl se svět sám učiniti, když jest v dokonalosti a stupni vývoje pod člověkem. To praví nám zdravý rozum lidský. Plutarch tedy právem volá: „Kdybys celý svět prošel, našel bys města bez hradeb, bez věd, bez králů, bez bohatství, bez peněz, bez škol a divadel; avšak nikdo neviděl dosud města bez bohů a chrámů, města, jež by k modlitbě, k slibům a věštírám útočistě nebralo. A Cicero: „Není tak divokého a surového národa, jenž by neměl Bohů“. A misijnáři dosvědčují, že všude vládne mezi divými národy idea o bytosti Boží. Biskup misijní Msgr. Bridoux píše: „Na jednoduchou otázku: Kdo stvořil nebe, kdo učinil zemi, odpověděli všichni: Bůh; neboť On to jest, jenž všechny věci stvořil, On to jest, jenž život dává dítěti v lůně mateřském“. Konečně, není-li Boha, nač soudců, zákonodárců, zákonů a trestů tolik? Ve Francii prohlásili za revoluce: „Není Boha“, a za pět let dáno bylo 15479 zákonů. A zkušenost učí, že zákony, byť jich sebe více bylo, bez víry v Boha ničeho nezmohou. A od té doby, co školy církvi byly vzaty, bylo ve Francii ročně 7—8000 mladých zločinců; r. 1886. bylo jich 23.000 a r. 1889. 27000. Jen blázen může tedy říci: „Není Boha“. Sv. Pavel praví: „Každý dům jest od někoho vystaven: kdo pak všechny věci

stvořil, jest Bůh“. (K Žid. 3, 4.) Královský pévec David píše: „Nebesa vypravují slávu Boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha“. A tak bychom mohli ještě jiné důkazy o pravdě té: Bůh jest, podati; než patrně jest, že žádný důkaz pro jsoucnost Boží není s to, aby mohl nahraditi náboženskou víru, neb aspoň tolik jistoty podati, jako tato. Víra jest více než přesvědčení. Volejme za dnů našich často s Apoštoly: „Ó Pane, přidej nam víry!“

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosík.

(Pokračování.)

„Na dvoře vlekou se rozmanití, těžkými řetězy spoutaní zajatci; sotva jsme vkročili, přihrnuli se k nám a prosili o almužnu. Dle physiognomie dá se souditi, že sotva který z nich bez viny ve vězení trpí; možno však, že dlouhý pobyt v tomto místě s vrahy a zrádci jim tak děsný výraz do tváře vtlačil. Šli jsme dále k odsouzeným na smrt. Zaražení couváme rychle zpět; nepříjemný zápach vane proti nám, a asi deset neb dvanáct divokých a nezpůsobných postav tlačí se k nám. Vždy nohu s rukou mají železnými řetězy spoutány, a na řetězích upevněn jest veliký kámen; zaprášení, zašpinění a rozedraní zajatci nemají více copu, dlouhým pobytem vlasy jim pokryly celou hlavu. Slyšíce křik a rachocení domnívali jsme se, že snad ani mezi lidmi nejsme. Ošklivost nad vězením a soustrast s ubožáky drala se nám z nitra. Spoutání, hladovi a s očima největší bídu zračícíma vzpínali k nám ruce a vzbuzovali soustrast, jiní však snažili se zavřítí dvře vězení a vymoči na nás almužnu, ti naplňovali nás ošklivostí a nutili nás z tohoto místa bídy a hrůzy prchnouti. Hodili jsme hrst drobných peněz na zem a vyprostili jsme se tak z vězení, mezitím co se zajatci o peníze bili“.

Tolik podává dílo uvedené o trestnicích v Číně.

Než vraťme se ke hlasateli slova Božeho Perboyrovi a k dalším jeho útrapám.

Aby od zajatých, jejich přátel a příbuzných strážníci peníze dostali, velmi kruté s vězni zacházeli. Ruce byly jim tak svázaný, že krev všecka k prstům stékala. Poněvadž však nikdy vězení opustiti nesměli, tu nedá se ani jejich utrpení zcela vylíčiti. Rovněž byli trápeni různými červy a hmyzem. Velmi trpce bylo mezi zrádci a lupiči mladému, k tomu nevinnému knězi, kteří, ač sami týráni, přece ještě skutky a slovy kněze uráželi. Řeči neslušné, klení a nadávky vycházely z úst jejich. Večer bývala každému šroubem noha stlačena, že druhého dne sotva život v ní cítil. I náš milý Perboyre byl takto týrán, takže mu jeden prst na noze úplně uschl. Avšak trpělivost a vldinnost Perboyra byla nezlomna, takže obměkčila posléze i srdce strážníků, kteří mu chtěli ze šetrnosti mučení na nohou odpustiti. K tomu však nepřistoupil Perboyre, chtěl trpěti jako ti, kteří s ním ve vězení byli, a tak snášel toto trápení až do večera před svou smrtí.

Perboyrovi nastalo největší trápení a nejhorší výsledky. „Když jsi tedy Evropanem, proč opustil jsi svoji vlasť a šel do Číny?“ tázal se předsedající mandarin. —

„Cestu tu jsem podnikl, abych šířil náboženství křesťanské“.

„To jsi mohl činiti v Evropě a nepotřebovals choditi do Číny, do níž císař plouti zakázal a jejíž národové majíce velké a vznešené náboženství, křesťanského náboženství nepotřebují“. Perboyre na slova ta neodpověděl, a mandarin usiloval výhrůžkami přiměti jej k odpadnutí. Perboyre však mlčel. Rozhněvaný mandarin nechal ho několik hodin na řetězích a ostrých

střepinách klečeti. Zcela klidně klečel Perboyre. Při této příležitosti udal se podivný zjev. Výtečný křesťan, jménem Stanislav, který pro svoje ctnosti a statečnost od samých pohanů ctěn byl, byl zároveň s Perboyrem zatknut a rovněž k odpadnutí vybízen. Všecka muka však neoslabil jeho statečnost, neotřásla jeho duši, tělo bylo vysíleno, že před soud po ruku a nohou dobelbati se musil. Seděl na zemi, když sluha Páně mimo šel, této příležitosti použil Stanislav a prosil missionáře, by vyslechl jeho zpověď a udělil mu poslední požehnání. Perboyre s radostí vyhověl jeho prosbě, načež se spolu rozloučili. Loučili se dva mučedníci. Tři dni potom podlehl Stanislav krutému mučení. Podobná scéna opakovala se později ještě jednou.

„Proč jsi přišel do Činy?“ zněla již po kolikráte opakovaná otázka.

„Jedině. abych ku cti Boží a spáse duší působil“, zněla odpověď.

„Nyní jistě lituješ, že jsi sem připlul, když v okovech tolik strastí trpěti musíš?“

„Ó nikoli, naopak považuji to za velikou čest, že mohu okovy tyto nositi a tolik útrap snášeti“.

„Avšak viděl jsi snad již Boha, jehož čest tak velice usiluješ šířiti?“

„Nikoliv, Pán světa jest bytostí, která, poněvadž věčnou jest, počátku nemá, a poněvadž pouhý duch, tělesnýma očima spatřen býti nemůže. My však učíme z našeho Pisma sv. o jsočnosti a bytosti Boží. a vše, co v knihách těch obsaženo jest, tak jest jisto, jako to, co naše tělesné oči vidí a poznávají“.

„Blázen jsi ty, že knihám svým tolik pravdy připisuješ a sebe klameš. Politování hoden by jsi byl, kdybys jiné neoklamal a šířeum svého bláznovského učení neblaho na lid náš nevalil“.

Nebudeme uváděti všech výsledků, dostačí dojemnější a trapnější. abychom z nich poznali, jak zatvrzelými a pobloudilými jsou čínští pohané. Jednou byl z-se Perboyre s několika zajatými křesťany před soud postaven. Mandarin poručil křesťanům, aby missionářovi do tváře naplivali. jemu vlasy rvali a jej bili. Pět z nich nedávno obrácených dalo se svěsti a vykonali rozkaz. Ostatní zůstali věrni a vytrvali. Jeden z křesťanů dělal, jakoby soudce poslušen byl, přistoupil k Perboyrovi a vzal si vlas jeho na památku kterou veřejně jako ostatky uctíval. Tento příklad studem naplnil odpadlé bratry; zarazili se a ustali v bezbožném počínání. Horším než mandarin byl místokrál ve Vu-Tšang Fu, pravý to tigr v lidské podobě, jehož krutost po celé zemi známa byla. Nenáviděl křesťany z celé duše a za každou cenu chtěl vytrvalou mysl vyznávčovu zlomiti. Snad nebylo vynalézavějšího a bezohlednějšího pronásledovatele křesťanů nad něho. Nejen že se dřívější všechna mučení opětovala, nýbrž duch jeho a pýcha popuzovala ho k domněnce, že z boje vítězem vyvážnouti musí. Když vše nic nepomáhalo, dal ukrutník tento sluhu Páně pověsiti na jakýsi druh kříže a tam nechal jej viseti od 9 hodin ráno až do večera. Jindy rozkázal, aby obžalovanému železným ostrým hrotem na čelo vtisknuta byla slova: „Kiao-Fei“ t. j. ošklivá sekta. —

Potom byl stálý a vytrvalý mučedník strojem a sice koly a provazy vzhůru vyhozen a dolů sražen, že jeho tělo jako roztráštěné a údy jako zlámané byly. Potom musil zase na železném řetězu klečeti, vlasy pak a ramena vzhůru uvázaná byla; pak položili dlouhý, těžký trám na jeho lýtka a dva muži sedli si na konce a houpali se. Neb přivázali těžké kameny na jeho nohy, které tíží svou nohy od sebe táhly. V těchto mukách bylo bez milosrdenství pokračováno, až ubožák nejvyššího stupně vysílení dosáhl, načež mu dán na čas pokoj, až mohl nové útrapy snášeti. Znova byl bit ve svou tvář, jejíž spokojenost a trpělivost nejvíce katany k zuřivosti nutila. Za každým slovem, jež na obranu víry sv. pronesl, následovalo týrání a bití. Jednou zase byl mu k nohous položen ukřižovaný: „Jestliže svýma nohama na Boha, kterého ctíš, šlápneš, daruji ti život a svobodu“, pravil místokrál.

Se slzami v očích zvolal vyznavač víry: „Jak bych mohl Boha svého tak potupiti, svého Tvůrce a Vykupitele?“

Ohnul se s tělem zmučeným, objal svatý kříž, přitiskl na svá prsa, políbil uctivě a plakal. V tom okamžiku vrhl se na něho nejzvrůvější z katanů vytrhl mu sv. kříž a zneuctil jej; mučedník vykřikl při činu tom a bědoval nad zneuctěním, aby poznali, že více ho bolí zneuctění kříže než vlastní muka. Za trest, že se zdráhal zneuctíti kříž, dostal 110 ran holí bambusovou.

Ještě jednou nutili katané mučedníka, by zneuctil sv. kříž, když se však zdráhal tak učiniti, chytili ho katané a vedli ke kříži; Perboyre však volal silným hlasem: „Jsem křesťanem, ne já, nýbrž vy zneuctíte vznešené znamení vykoupení našeho“. Rovněž mužně zavrhl nabídku, aby se modle klaněl, že mu dají svobodu. „Můžete mi, co chcete učiniti, i usmrtni, přece se vaší modle klaněti nebudu“. Touto statečností nadobyčejnou byl pověřivý pohan tak dojat, že se domníval, že Perboyre má nějaký tajný prostředek jímž se může činiti bezcitným. Bitím hleděl ho přiměti k vyrazení onoho prostředku. Perboyre však mlčel. Pohané mlčením rozhořčení, dali mučedníka svléci a podrobili jej nemilé prohlídce. Nadešel den, kdy naposled a nejvíce měl býti trápen a vyslýchán. Krutý místokrál chtěl stůj co stůj nabýti nad ním vítězství, a proto všemi druhy mučidel chtěl ho donutiti. by se víry zřekl.

„Marně toužíš zemřítí“, volal na vyznavače, „chci, abys dlouho a dlouho nejstrašnější muka trpěl; každý den budeš znova týrán a teprve tehdy máš zemřítí, až nejvíce strastí zakusíš“.

Sluha Páně mlčel, modlil se asi v duchu za ty, kteří mu křivdili, modlil se za ty, kteří ho týrali dle vzoru samého božského Mistra. Marné bylo bití, marné týráni. Místokrál domnívaje se, že katané málo bijí, sám chopil se řemenů a bil ubožáka polomrtvého tak, že sami pohané hrůzou naplnění byli. Bil však marně, bylo viděti, že jen síla vyšší, nadlidská, božská dodává srdnatosti bojovníku Božimu. Konečně, když viděl tyran, že všecko přemlouvání, že všecko i nejhorší týráni nepřemůže Perboyra, odsoudil jej ku smrti; měl býti zardousen. Rozsudek musil býti však od svého krále potvrzen, proto zůstal Perboyre ještě 8 měsíců ve vězení.

Po strašném onom mučení zaveden polomrtvý do žaláře. Dle svědectví katanů dostal toho dne více než 200 ran; již strážníci a vojáci ve vězení dojati byli jeho trpělivostí, proto sňali s něho krvavé šaty a vyprali je, aby mu na rány nepřisýchly. Katecheta Ondřej Fong, který při všem tom byl, popisuje nám stav mučedníka, v němž svého mistra a otce nalezl a ctíl. Celé tělo rozedráno. maso s těla viselo, tělo bylo jednou velkou, krvavou ranou, byl sotva člověku podoběn, takže o něm platila slova Isaiáše pro roka (1, 6.): „Od spodu nohy až do vrchu hlavy, není na něm zdraví: vše rána a zsinalost a otekliná“. Když k němu katecheta po několika dnech zase přišel, nalezl jej klečícího na zemi se modliti. Jen síla, a to zvláštní síla a milost Boží jest příčinou, že tak brzo může se modliti a při tom klečeti. Oči zářily mu radostí a tvář dosud zraněná prozrazovala největší trpělivost a spokojenost. Tuhé vězení přestalo, křesťané houfně jej navštěvovali. Lékař čínský dojat vlídností a mírností věnoval mu zvláštní péči. I důstojníci stráže chovali se k němu přátelsky. Perboyra nejvíce však těšilo, že se mohl vyzpovídati čínskému Lazaristovi Yangovi, nejvíce jej však trápilo, že nemohl přijati tělo Páně, neboť stráž musila zachovávatí přísný rozkaz, vše dříve okusiti, co mu bylo donášeno. Jak bláhovou a směšnou byla jejich obava, že by ho křesťané mohli otrávit. Po ničem světec tak netoužil, jak po přijetí těla Páně.

(Dokončení.)

České veřejnosti!

Nížepsaný obrací se ku všem upřímným a obětavým vlastencům katolíkům, aby dle sil svých přispěli k podniku v době nynější nejvyšší potřebnému.

Národ náš potřebuje mužů: mužů zdatých, charakterů pevných, pracovníků neunavných a proto velice jest nám želeť ztráty každého nadějného muže. Zkušenost učí nás, že ztrácíme velmi mnoho nadějných mužů, jež bychom měli hleděti si zachovati.

Z našeho boдрého venkova přicházejí na vysoké školy pražské každoročně mnozí velmi nadaní jinochové, již, nemajíce dostatečných a mnohdy prázdných prostředků hmotných, v namáhavých studiích svých poukázání jsou jenom na sebe samy; taci, chtějí-li v studiích se udržeti, namáhají se ze všech sil svých duševních i tělesných a když všecky obtíže již překonali a téměř u cíle svého jsou, únavou klesají v hrob — namáhavá práce, při bídě a nouzi — při bladu, vrhá je v hrob; jiní však jinochové, mají sice dostatek prostředků hmotných, ale zase nejsou v nitru svém dosti pevní, a namnoze neznají dosah následků vábných příležitosti ve velkých městech dosti četných: nedovedou se překonati a dají se strhnouti vírem velkoměstským, při čemž zapomínají na povinnosti své, za kterými přišli, více a více, miji se pak úplně s cílem svým — a i při největším nadání zanikají.

Jsou tyto případy pravdivé? Zajisté. Jsou snad jen řídké? Jsou velmi četné; ztrácíme velmi mnoho nadějných mužů, jež můžeme si dosti snadno zachrániti a již mohou pak vlasti i církvi platných služeb prokázati, a proto tu pomoci nejvyšše jest třeba.

Aby vlasti i církvi muži zdatní, charakterové přímí a ušlechtilí, vlastenci upřímní a obětaví, vědatáři na slovo vzatí a pracovníci a zastanci národa neunavni by i odchováváni, a aby ti, jež ztrácíme, byli nám zachováni, zřídí se při spolku: „Družstvo Arnošta z Pardubic“, soustřeďujícím katolické posluchače vysokých škol pražských, zvláštní ústav pod jménem: „Kollej Arnošta z Pardubic“, jehož účelem dle čl. 2. stanov jest:

1. Vzdělávati a vychovávatí nadané a bezúhonné katolické posluchače vysokých škol pražských (světských fakult university a techniky) dle zásad křesťansko-katolických v řádné muže katolíky-vlastence.

2. Pečovatí o jejich potřeby životní i vzdělávací.

3. Napomáhati chudým a nadačným jinochům katolickým, aby bez porušení zdraví studia svá konati mohli.

Aby se účelu toho došlo:

a) Bydlí chovanci ve zvláštní k tomu zřízené a upravené budově „Kollej Arnošta z Pardubic“ zvané, v níž jsou společně stravováni buď bezplatně nebo za vyjednaný (mírný) poplatek.

b) Povzbuzují se k životu nábožensko-mravnému a ku konání náboženských povinností.

c) Povzbuzují se k pilnému studiu na základě universitních respective technických přednášek a výborných pomůcek v ohledu náboženském nezavadných.

Účel tento zajisté sám ze sebe mluví, a proto jest nejvyšší žádoucí, aby každý dle možnosti k uskutečnění jeho přispěl.

K dosažení účelu toho přispívá:

1. Kdo přistoupí za člena spolku akademiků katolických: „Družstvo Arnošta z Pardubic“ a „Kolleje Arnošta z Pardubic“ v Praze buď za zakládajícího nebo přispívajícího:

Zakládajícím členem „Družstva Arnošta z Pardubic“ a Kolleje Arnošta z Pardubic jest, kdo buď najednou nebo ve čtyřech letech (po 25 zl.), nebo v desíti letech (po 10 zl.) složí 100 zl. r. č.

Přispívajícím členem je, kdo každoročně buď 5, 3, 2, neb 1 zlatým r. č. spolku přispívati se uvolí.

2. Kdo zřídí nadaci v „Kolleji Arnošta z Pardubic“.

3. Kdo přispěje nějakým darem jednou pro vždy.

„Kollej Arnošta z Pardubic“ může uvítati každý věrný a oddaný syn vlasti, církve a národa s největším nadšením a uspokojením. Soustředíme se všickni kolem ní, neboť ji může kolik dobrých a šlechtatných srdcí českých vlasti, církvi a národu býti zachováno a odchováno.

Zvláště rodiče na venkově bydlící, jichž synové studia universitní v Praze konají, mohou vítati takovýto ústav a mohou k němu s plnou důvěrou hleděti, neboť v ústavě tomto budou jinochové za mírný plat co nejpečlivěji ošetřováni, k bedlivému studiu stále povzbuzováni a před zlým vždy otcovsky varováni.

O přihlášky za členy spolku akademiků katolických: „Družstvo Arnošta z Pardubic“ a „Kolleje Arnošta z Pardubic“ a o příspěvky uctivě prosí, je přijímá a kvituje a na všechny otázky ochotně odpovídá

V PRAZE, dne 15. července 1893.

Th. Dr. Karel Vondruška,

koop. u sv. Havla a starosta spolku akademiků katolických: Družstvo Arnošta z Pardubic v Praze.

D r o b n o s t i.

Odplata čili dva nestejní bratří. Nedávno zemřel slavný americký herec Edwin Booth. Tentýž byl bratrem toho nešťastného Jobna Wilkesa Bootha, vraha presidenta Lincolna.

Následkem této zarmucující události Edwin Booth opustil divadlo a jen teprv po úsilovných prosbách jeho přátel vrátil se po roce opět k divadlu. Dlouhý čas po nešťastné vraždě Edwin Booth čekal na tramway blízko jednoho nádraží. Před ním na několik kroků nalezal se jiný cestovatel. Zdál se míti na spěch a proto ani nedbal, že kráčí na železné tramwayové koleji zády obrácen ku straně, odkud rychlostí železnice právě přijížděla parní tramway. Slavný tragéd viděl, že pán před ním právě jdoucí ve hluku městském přeslechl varovný signál za ním. Vůz jej již dojížděl a tu s nebezpečím vlastního života herec přiskočil a neznámého pána s koleje na strau strhl.

Zároveň s Boothem jel po tramwayi ředitel divadla z Washingtonu, v němž zavražděn byl Lincoln

— Znáte toho pána, — tázal se, — jemuž jste právě zachránil život? —

— Neznám, — odpověděl herec.

— Tedy vězte, to je syn zemřelého presidenta Lincolna.

Edwin Booth jen jednou za svého života hlasoval při volbách presidentských. A tu dal hlas svůj témuž Lincolnovi, který v několika měsících na to byl zavražděn jeho bratrem.

Obsah „Obrany víry“:

O mši svaté. Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Pokračování) — Lámal a Zlámal (Obrazy z Krkonoš). Petr Kopal. — Historie kláštera svaté Anežky. Sebral Ladislav Pražský. — Povodeň. Z franc. dle Emila Zóly převedl Petr Kopal. (Dokonč.) — Jest Bůh. Podává Fr. P. Kosík. (Dokonč.) — Pro víru Kristovu. Obrázky z katolických missií. Podává Fr. P. Kosík. (Pokrač.) — České veřejuosti. -- Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádvkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

P ř i j í m á n í.

Druhé dvě modlitby před sv. přijímáním:

Pane Jezu Kriste, Synu Boha živého, jenž jsi z vůle Otce svého, přičiněním Ducha svatého, smrtí svou světu život dal, osvobod mne svatosvatým Tělem a krví svou ode všech nepravostí mých a vůbec všeho zlého; učiň, abych Tvému zákonu vždy věren zůstal, a nedej, abych kdy od Tebe byl odloučen, jenž s týmž Bohem Otcem a Duchem svatým živ jsi a kraluješ na věky věkův. Amen.

Požívání Těla Tvého, Pane Ježíši Kriste, ještě já nehodný přijímati se osměluji. ať neslouží mi ku odsouzení a zavržení, ale pro milostivost Tvou budiž mi ku ochraně duše i těla a jich vyléčení. Jenž jsi a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého Bůh na věky věkův“. Amen.

Věru nemůže býti krásnějších modliteb ku sv. přijímání a to nejen pro kněze, nýbrž i pro laiky. Nechť Duch sv., jehož návodem od Církve sv. tyto modlitby uvedla, každého nechá vycítiti ten hluboký obsah jejich.

Nuže přikročíme již k samému sv. přijímání (communio).

Účelem a zároveň ovocem každé Bohu přinesené oběti jest sjednocení neb spojení (communio) Božstva s obětníkem. Spojení to spočívá v požitku oběti, v obětní hostině. Smířen s Bohem výkonem oběti, objevuje se obětující při obětním hodu jako hodovník Boží, požívaje z toho, co Bohu jest podáno, Jím přijato a tudíž posvěceno, a vchází tímto soustem v nejužší spojení s Bohem. Pokrmem bylo požitě ovoce zapovězené, jež člověka s Bohem rozloučilo a jemu smrt přineslo; pokrmem jest tělo a krev Krista, jež naše spojení s novým, nebeským Adamem způsobuje a nám život dává. Protož praví Pán: „Kdo jí Mé Tělo a pije Mou krev, bude žiti na věky“. (Jan 6, 55). Dle toho jest tudíž mše sv. nejen pouhou obětí, nýbrž obětním hodem. Ve sv. proměnění (pozdvihování) obětní Beránek umírá, obětní pokrm se připravuje, obětní nápoj se mísí; ve sv. přijímání se požívá, aby tímto požitím uskutečnilo se ono spojení, které jest účelem a plodem celého díla vykupitelského.

V nebi obětní hod Kristův záleží v proměně Jeho lidské přirozenosti, v její účasti na věčně blaženém božském životě, v oné velebnosti, v níž „sedí na pravici Páně“. S Kristem súčastňují se na nebeském hodu všichni nebešťané, podle slov Páně, kde vyvolení „s Ním stolují“. Toto hodování s Kristem, největší spojení naší celé bytosti s Ním a skrze Něho s trojjedným Bohem, toto přímé patření na Boha a požívání Jeho, stává se východištěm a středem všech požitků v nebi, obsahuje plně věčnou blaženost, jest slávouplný, nikdy nekončící závěrek nebeské oběti a celého díla vykoupění. Zárukou a obrazem téhož jest sv. přijímání na zemi.

Ve sv. přijímání požíváme obětním ohněm umučení proměněné Tělo a Krev Páně, požíváme pravý „andělský chléb“, v nejčistším a nejplnějším slova smyslu nebeskou krmí. — Nepožíváme toliko s nebe na oltář přichozící tělo a krev Páně, nýbrž celého, živého, zjeveného Bohočlověka a skrze Něho vstupujem s Otcem nebeským a Duchem sv. v nejužší bytostný poměr, přicházíme s Bohem v tak úzký a vnitřní styk blažící, jak jen na zemi možným jest, a žijem tajuplným způsobem již napřed duchovní, božský život. Jest tudíž nejsvětějším zájmem věřících, aby podle významu mše sv. a úmyslu sv. Církve jak možno vždy, když ne tělesně aspoň duchovně spolupřijímali. Bylo to též zvykem staré Církve. Staří měli jakožto spolu obětující plně právo na společné sv. přijímání. Třeba nejchvalitebnější obyčej ten během časů poněkud zanikl, zůstává přec přáním Církve, aby věřící obcující mši sv. aspoň duchovně přijímali vzbuzující za tím účelem víru, naději, lásku, litość i dík, vnitřní žádost, touhu Spasitele přijati a tak účast a podíl si vyžádati na účincích, jež způsobuje skutečné, svátostné spojení s Kristem.

Sv. přijímáním dociluje se netoliko obcování s Bohem, ale též sjednocení věřících vespolek, jak sv. Jan Damascenský velmi trefně byl naznačil slovy: „Obcováním (communio) sluje eucharistie, jelikož jím s Kristem, s Jeho tělem a Jeho Božstvím v nejužší spolek vcházíme, neboť my všichni, kteří na pokrmu tom účast béřem, jsme duchovním tělem Krista a jeho údy, ježto Kristu přivtělení jsme.“ (Pokračování.)

Historie kláštera sv. Anežky.

Sebral Ladislav Pražský.

(Dokončení.)

Eliška, poslední Přemyslovna a matka Karla IV. zasazovala se všemožným způsobem o to, aby vymohla, by papež prohlásil tetu její za svatou. Než svatá Stolice s tím prodlívala, a tak byla nucena zůstaviti vroucí přání své synu svému Karlovi. Zbožný a dobrotivý císař navštívil jedenkráte klášter, za kteréhožto příležitosti sestry mezi jinými ostatky svatých ukázaly mu prst sv. Mikuláše, jež byl roku 1253 daroval papež klášteru.

Císař Karel IV. byl jak známo velký milovník ostatků svatých u tu přál si, by i část ostatku toho měl; nepozorovaně tedy rozřízl prst nožem; než velice ulekl se, když popatřil na něž, na němž zůstaly skvrny krvavé. Nic však méně odnesl přece polovici prstu. Než myšlenka spáchané krádeže nedala mu pokoje a tu navštívil na jakousi záminku klášter a nechal si ukázati sv. ostatek. Tu vyňal z uschované schránky polovici prstu a hleděl připojiti jej ku části zbývající! Však hle, stal se zázrak! Obě polovice ihned srostly!

Ani zbožnému králi Karlovi nepodařilo se splniti přání, jež mu jeho matka zanechala, by totiž její teta vyhlášena byla za svatou. Namáhal se sice všemožným způsobem, by svatě povinnosti své dostál, záležitosti zemské však nedopustily tomu a tak byl nucen své zbožné přání odkázati synu svému Václavu IV., avšak ani tomu nebylo možno toho dokázati; neb

hned na počátku vlády jeho počaly nepokoje, mezi nimiž on na svém hradě poblíž Prahy, raněn jsa mrtvici zemřel.

Roku 1420. přihnala se rozjitřená tlupa husitských Pražanů před klášter a po malém odporu vedrala se do kláštera. Zde počala řádití způsobem přehrozným. Vyhnala jeho tiché obyvatele a zmocnila se veškerých jeho klenotů, z nichž, zejména ze skvostných kalichů a monstrancí, dali raziti peníze; stavení pak bylo zcela zpuštěno.

Zbožné sestry nabylly zatímni útulek v klášteře u sv. Anny a později přesídlily se do Panenské Týnice do kláštera Klárisek založeného od Žerotínů.

Za nedlouho po zpuštění útulného kláštera ubytoval se v klášteře lid všeliký a část jeho až k malé chodbě křížové zakoupil jakýs krejčí Tomáš.

Průběhem času byl klášter obnoven, jakož i chrám sv. Barbory byl přiveden do stavu dřívějšího. Roku 1524 kázal v chrámě tom jakýsi mnich, jenž vypravoval lidu všeliké příhody ze života patronky téhož chrámu.

Německému malíři jakémus Ludvíkovi, nebylo však vhod, že zbožný mnich rozněcoval v lidu lásku a úctu k milé a úctyhodné zakladatelce, počal si naň, když procházel chodbami křížovými a tu prudkými slovy počal mu vytýkati jeho jednání, vyzýváje jej, aby raději povzbuzoval lid ku čtení pobožných knih. Na to začal dorážeti na mnicha kordem, jež měl u pasu zavěšený. Mnich začal hlasitě volati o pomoc; na pokřik jeho shlukl se klášterní lid kolem malíře a odvlkl jej do vězení, v němž dlouhý čas byl vězněn.

Dva a třicet let později byl klášter znovu zřízen a odevzdán třem mnichům dominikánům, kteří byli nuceni svůj původní klášter odevzdati řádu jezuitskému, jenž poprvé usadil se v Praze. S nevolí odcházeli bratří do nového sídla; což měli také činiti uprostřed chudého obyvatelstva podobojí v klášteře chudé zřízeném a v kostele, za užívání jehož ještě musili platiti Jakobitům roční poplatek; mimo to sestry, jež vystěhovaly se z kláštera do Panenské Týnice, popíraly jim všecko právo na držení kláštera toho. Než znenáhla oddávali se muiši osudu svému a hleděli získati prozatím noviců pro řád svůj a rozšířili klášter obnovením zpuštěné jeho části. Na výlohy tyto však nestačilo peněz a tu byl nucen převor kláštera Román odprodávati po části klášterního pozemku.

Nástupce Románův Zante neměl již valné chuti se stavbou pokračovati a proto podal žádost ku pražské kapitule, prose, by jemu a druhým bratřím bylo vykázáno příjemnější obydlí.

Nadešel rok 1611 a s ním zároveň 15. února roznesla se po vsi Praze zpráva, že Pasovští dobyli Malé Strany. I do tichých kobek klášterních vnikla tato smutná zvěst a tu bylo se mnichům obávati toho nejhoršího neb nalezali se uprostřed obyvatelstva vesměs protestantského, od kteréhož pomoci sotva se mohli dovolávati. Pozdější zprávy však byly ještě méně příznivé, ano skoro až děsné. Na úsvitě z rána vnikli někteří Pasovští do Starého Města; a tu vidouce, že neodolají přesile se všech stran naň dorážející, rozprchli se do všech domů ano i klášterů. Rozbouřený lid jal se jich všude pronásledovati a tu jak píše jeden očitý svědek přihnala se surova, vínem zpítá luza ku klášteru sv. Anežky a prolomivši těžká vrata, vnikla do vnitř. Převora, který jim v ústrety přicházel, by je konejšil, smrtelně zranili, ostatních pět mnichů bylo ztýráno, kutny z nich ztrhány a z kláštera vyhazeny, kdež je rozbouřený lid na místě utloukl. Několik ostatních útekem zachovali svůj život.

Mniši po dlouhém čase navrátili se sice zase do svého dřívějšího obydlí, avšak rozhodně nyní dovolávali se jiného obydlí, až konečné po dvou letech dodělali se toho, že jim byl odevzdán kostel sv. Majdaleny.

Některé Klarisky v Panenské Týnici usnesly se na tom, že navrátí se zase do svého původního kláštera; avšak právě vypukly nepokoje náboženské,

čímž oprava klášteřa, která se od dob vypuzení Pasovských z Prahy dala, musela být zastavena. čímž i úmysl zbožných panen byl zmařen.

Teprve roku 1627. mohly vrátiti se. Jeptišky staraly se nyní všemožně o to, aby byla zakladatelka jejich klášteřa prohlášena za blahoslavenou. Ihned po návratu svém jaly se pátrati po ostatcích zbožné světice a dcery královské. Dařilo se jim podobně jako roku 1436. Nalezliť sice kosti na místě, kde měla býti pochována, nemohly však nijakým způsobem dokázati, že by to byly pozůstatky po zbožné Anežce. A tak bohužel osvědčila se věštba litoměřického probošta Babušky, až podnes, že nenastane zlatá doba pro zemi Českou, až bude vypátrána mrtvola oné světice.

K rozmrzelosti nad tím, že nemohly naléztí posvátných ostatků a nad zklamanou nadějí v brzké vyhlášení Anežky za blahoslavenou, přidružily se i nemoci, což přimělo sestry, aby navrátily se opět do Panenské Týnice. Vpádem Švédů do země nastaly pro sestry i zde doby trudné a hrozící nebezpečí donutilo je, že byly nuceni spasiti se útekem do Prahy. Zde žily v neutěšené opuštěnosti velice nuzné a ačkoliv menší bratři (Minoriti) k jich podpoře dárky sbíraly, nestačilo to nikterak ani k jich dosti bídné výživě. Roku 1689. vypukl v klášteře a kostele strašný požár, jenž částečně kostel i klášteř ztrávil. Podporou však dobrodinců, jakož i získáním novicек z bohatých rodin poskytnuto bylo sestrám prostředku, že mohli klášteř i s kostelem do dřívějšího stavu přivésti. Jednoho dne v zimě večer roku 1700. zazvonila jakási žena u branky klášteřní, ihned bylo jí otevřeno, na to odevzdala služebné sestře psaní, prosíc. by ho neprodleně odevzdala abatyši. Sestra s radostí vyhověla přání tomuto a spěchala, by přání žadatelčině vyhověla.

„Znáš pisatelku tohoto dopisu?“ tázala se představená doručitelky.

„Před několika dny přistěhovala se do zdejšího okrsku“, jala se vyprávěti sestra, „bydlela brzy zde, brzy onde, pokud stačovaly jí peníze a pokud byla zdráva; k nám přišla před několika dny nemocna a na smrt umdlena, prosíc mne, abych jí popřála přístřeší, nemohla jsem však přání jejímu vyhověti, neb o své újmě nemohla jsem ničeho pro ni učiniti, jelikož vy jste se nalezala právě mimo klášteř, odkázala jsem jí tedy na den dnešní, skutečně také přišla, prosíc, bych toto psaní vám doručila. Ach Bože“, doložila sestra, „hyne bídou a hladem a zdá se, že pochází z vážené rodiny ale z ciziny, neb do řeči vplítá slova cizí. Ale kdo je a odkud pochází nechce udati, a když jsem se jí na to tázala prolévala hojně slzy.

„Jestliže je bez pomoci a nemocná, přiveďte ji sem“. Klášteřnice potěšena těmito slovy, zlíbala ruku své představené a spěchala, aby sem tajemnou cizinku uvedla.

Netrvalo to dlouho a již přicházela, bídně se vlekouc, kde ji abatyše s netrpělivostí očekávala.

Druhého dne přišel lékař klášteřní, jenž prohlásil nemoc její za velmi nebezpečnou, avšak nevzdal se naděje, že ji uzdraví. Kdo by nešťastná byla mimo abatyši se nikdo nedověděl, ani potom; když uzdravivši se pobyla ještě nějaký čas na zotavenou v hostinném klášteře, ze vděku za pohostinství naučila dělati sestry vodičku, již sama nazvala laštovčí, která později známa byla pode jménem „vodičky Anežčiny“; prodejem léku tohoto těžil klášteř mnoho peněz, jež obráceny byly na rozšíření klášteřa a na klášteřní nemocnici, kdež chudí byly zdarma léčeni a na zotavenou chováni.

V letech sedmdesátých zřízena byla v klášteře farní škola.

Klášteř vzkvétal, nalezalť mezi obyvatelstvem pražským hojně dobrodinců, jenž podporovali klášteř všemožně, by úkolu, jenž zajisté nebyl lehkým v plné míře mohl dostáti. Než pojednou v roce 1782 přibyl do klášteřa hrabě Kristian Šternberg, president komise zřízené za příčinou zrušení blahodárného klášteřa. Shromáždil všecky jeptišky do refektáře, kdež doručil abatyši list, jímž z nařízení císařova měl klášteř býti zrušen.

„Přinášíte nám“, pravila abatyše chvějícím se hlasem „zničení téhož klášteřa, v němž odpočívá slavný předek váš Jaroslav“. Hrabě pokrčil ramena a odešel.

Jeptišky po této zprávě nikterak nemínili rozloučiti se s útulným místem, kde mnozí ztrávili celý věk svůj od nejtělejšího mládí a vrátiti se do hříšného světa. Žádaly, aby je přeložili do jiných klášterů. Žádost jejich byla zamítnuta a sestrám nařízeno, aby průběhem pěti měsíců z klášteřa se uklidily.

„Náš slib zavazuje nás, abychom zůstaly v klášteře“, odpověděly písemně.

„Pište ordinariatu, aby vás zbavil slibu vašeho“, odpovědělo se jim.

Vidouce tedy, že žádné prosby jim nevypomohou, prohlásily, že z klášteřa, jako jejich majetku nepůjdou.

„Tedy vám dáme vojáky do klášteřa!“

Jakmile rozšířila se tato zpráva, vzbouřil se lid čině přípravy, aby zahnal komisary. Sestry chtějice vyhnouti se všelikému shluknutí odešly dobrovolně z klášteřa, načež fond náboženský uvázal se v držení zajímavé budovy. Nalezeno bylo v klášteře 411 velkých a 188 malých obrazů, jakož i mnoho kostelních rouch a obřadních nádob. Císařským nařízením bylo ustanoveno, aby budovy klášterní užito bylo za opatrovnu vojenských dětí, později prodána byla rozličným soukromníkům, jenž z cel, jež druhdy obývány byly jeptiškami, dali udělati byty, které pro svou malou prostoru obývány byly lidmi nejhudšimi.

Tam, kde druhdy hledávali pohostinství i bydleli králové, kde byly druhdy nádherné hroby králův a rekův českých, nalézáme nyní polozbořená stavení, obývaná lidmi, jež nemají ani ponětí, že ničí památku uměleckou, že ničí stavbu pocházející z doby přechodní. Jiná zem, jiné město bylo by hrdé na taký pomník, jenž hlásal by potomkům umělecký vkus zbožných předků.

Ve zdích klášterních nalezly odpočinku poездеjší pouti života mnozí a mnozí knížata; jako královský pěvec Václav I., jehož život byl pln bouří, jemu po boku odpočíval věrný jeho přítel Jaroslav Šternberk, slavný vítěz nad Tatary u Olomouce. Náhrobek tohoto dal hrabě Filip Šternberg přenést do Zámku. Než kde jest náhrobek králův? Kde onen krásné Kunhuty, manželky Ottokara II. a Závise z Falkenštejna?

Vedle Kunhuty odpočívala sestra její Griffina, vévodkyně královská. I choť Rudolfa Rakouského Alžběta, dcera Ottokara II. byla zde pohřbena, než kdo zná místo, kde nešťastný její syn, jediný dědic trůnu českého po vymření Přemyslovců, Jan Švábský, vrah císaře Albrechta sklonil umdlenou šíji k odpočinku poslednímu.

Nikde nenalézáme tolik kostelů a kaplí na tak malé prostře a tak těsně pohromadě jako v tomto klášteře. Jest zde kaple sv. Maří Magdaleny, po požáru r. 1689. přestavěna, nyní skladiště na hadry; v prvním dvoře, kde je nyní kolna na vozy, nalezala se druhdy kaple Marie Panny, založená zbožnou Anežkou, s krásnými hlavicemi, jež připomínají nám dobu románskou; zde byla pohřbena sv. Anežka. Po požáru výše řečeném místo ono docela spustlo, jak jej nyní nalézáme V nádvoří jest nejstarší část klášteřa, kostel sv. Vavřince taktéž po požáru spustlý. S touže spojen byl kostel sv. Barbory, v kterémž až podnes zachovaly se krásné hlavice a v presbyterii jsou i zazděná sedadla, jichž se užívalo při bohoslužbě pro kněze.

Po boku kostela sv. Barbory stojí klášterní kostel sv. Františka založený r. 1233. nyní u sv. Anežky zvaný, velmi zajímavé jsou zde kružby oken a zvláštnost hlavic. Nyní užívá se krásného kostela toho za skladiště hadrů. Do kostela vchází se dveřmi z přechodního slohu, v kapli sv. Anny krásnými konsoly ozdobené.

Ve dvoře ku kostelu sv. Barbory přiléhajícímu byl druhdy hřbitov jeptišek. Po zrušení jeho zdržovala se zde v chatrných boudách dřevěných

všeliká luza, nyní jest zde dílna. Hřbitov pro sestry služebné nalezal se na levo blízko vchodu.

Velká zahrada klášterní změněna jest nyní v ohradu na dříví; kaple klášterního obřadníka, jenž nalezala se na tomto místě dávno již zmizela.

Toť asi povrchní historie historického kláštera sv. Anežky. Co blahých upomínek tu spojeno s budovou tou. Jak měl by každý vlastenec Čech býti hrdým na pomník tak věkopamátný. Proto podporujeme všemožně podnik, jenž směřuje k tomu, by nám tato mohyla, ojedinelá takměř ze všech nám drahocenných památek byla zachována. Jak jiný národ chlubil by se s památkou touto, jak vyzýval by celý svět, by přišel podívati se na uměleckou práci svých předků; věnujme tedy i my i sebe menší dárek, jenž dohromady činí kapitály a tak bude nám zachován klenot zděděný po potomku rodu Přemyslova.

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosík.

(Pokračování.)

Také použil Perboyre příležitosti, když ho čínský Lazarista navštívoval, k tomu, že svým spolubratrům zprávu o sobě poslal. Tím jest zachována po něm poslední památka, psaníčko v řeči latinské a krví pokapané, která při psaní z ran jeho vytekla. Jednoduše bez ozdob a krátce vypravuje, co vytrpěl od doby svého zajetí. Psaní zní: „Místo a čas nedovolují mi, abych vám obšírnější zprávu podal o mém stavu. Dovíte se to odjinud. V městečku Ku-Tšingu, kde jsem byl jat zacházeli se mnou dosti slušně. V městě Siang-Yang-Fu, kde jsem byl vyslýchán, zažil jsem čtyři trapné a kruté výsledky. Při jednom z nich musil jsem půl dne na železných řetězech klečeti a visel jsem dlouho na stroji t. zv. Hang-tse. Ve Vu-Tšang Fu byl jsem vícekrát než 20krát vyslýchán, při každém výsledku byl jsem mučen, protože jsem nechtěl vyzraditi mandarinům, co na mně vyzvídali; a kdybych to byl řekl, bývalo by nastalo v celé říši velké pronásledování. Co jsem v Siang-Yang Fu vytrpěl, trpěl jsem pro naše sv. náboženství. Ve Vu-Tšang Fu obdržel jsem 110 ran, že jsem nechtěl šlápnouti na kříž. Z té doby dovíte se o mně více, neboť z 20 křesťanů se mnou zajatých dve třetiny odpadly“.

Podivný život Perboyrův působil jako paprsek v temnu nočním. Těšil zajaté, radil a vybízel k vytrvalosti. Modlitba a rozjímání byly mu potěchou v žaláři.

Dne 11. září 1840. dodán byl místokráli list, jímž císař rozsudek potvrdil. Dle zákonů čínských musil rozsudek po schválení hned býti vykonán. Katané vrazili nenadále do žaláře, aby Perboyra a s ním zajaté ke smrti odvedli. Také v tom okamžiku stal se podobným svému mistru. Bosýma nohama, ruce na zad svázaný kráčel klidně smrti vstříc. Pod rukama byla upěvněna tyčka, která vyčnívala nad hlavu; na ní připevněn byl nápis, ortel smrti značící.

Z očí a tváře zářila mu radost, vždyť se měl brzo shledati s Kristem, pro něhož trpěl; všem, kteří ho viděli, zdálo se, jakoby nějaký nadobytý zjev, jakoby zázrak viděli.

Cestou na popraviště hrála hudba a znělo čínské tamtam, lid se sbíhá. Také tentokrát sešlo se mnoho lidstva; slyšeliť o trpělivosti a statečnosti evropského kněze. Nejdříve bylo, když na místo došli, 7 zrádů popraveno. Sluha Páně mezi tím klečel a modlil se. „Hleďte na evropského kněze,

jak klečí a se modlí, ozývaly se hlasy lidu. S podivem jim bylo, kterak s blahým pokojem a spokojeností na smrt čeká, jí se nebojí.

Konečně přišla řada na Perboyra. Byl pověšen na šibenici mající podobu kříže, ruce přivázány byly na příční trám, nohy ohnuty a připevněny k trámu podélnému, takže trochu nad zemí povýšen jakoby kleče na kříži visel. Smrt jeho dle výslovného rozkazu měla býti pozvolnou, měl býti zardousen, kdežto ostatní byli stati bez všelikého mučení.

Prvým mocným zatáhnutím byl zastaven ubožáku dech, načež byl zase přiveden k sobě, aby znova byl škrcen. To opakovalo se několikráte, až posléze dokonán byl život jeho.

Poněvadž dosud se zdálo, jakoby slabá známka života v tazích a na těle se objevovala, jako poslední paprsky zapadajícího slunce, přistoupil kat buď z netrpělivosti neb ze soucitu před kříž a udeřil tělo mučedníkovo silnou ranou. Ještě poslední pohyb objevil se na svatém těle; bojovník Kristův vytrpěl, a radost věčná uchystána byla jeho duši. Byl právě pátek. památný den smrti Páně, jemuž věrný učedník tak podoben byl v trpělivosti a smrti.

Tělo mučedníkovo stalo se hned po jeho smrti předmětem obdivu a úcty. Není snad nic hroznějšího jako patřiti na mrtvolu zardouseného. Tahy jsou znetvořeny, tvář odpuzující modré barvy, krev řine se z úst, oči jsou vystouplé z důlků. Zcela jiného vzezření byla mrtvola Perboyrova: oči sklopeny jako vždy, ústa klidně zavřena, pohled na mrtvolu neodstrašující, ani památky po nějakém boji o život, údy zcela měkké a ohebné. Zjev ten byl tak nápadným, že mnozí o jeho smrti pochybovali a někteří modloslužebníci od křesťanů vybídnuti, aby tělo si prohlédli, žádali hned státi se křesťany. Druhého dne bylo tělo snato, do rakve uloženo a na nedaleký vrch Hon-Sen k odpočinku mělo býti zavezeno. Než katecheta Fongs jinými křesťany za peníze vyprosil si na katanech nejen mučedníkovy šaty a nástroje mučící, nýbrž i samé tělo s rakví. Jiná rakev hlínou naplněná byla podvržena a na vrch zavezena. Ostatky světce byly uloženy v nedaleké kapliče. Byly vloženy do nově zhotovených rouch a slavně uloženy vedle P. Cleta, slavného předchůdce Perboyrova v apoštolském úřadě.

Brzo po smrti Perboyrově byl onen mandarin, který světce jal úřadu zbaven a ze zoufalství se oběsil. (Vidíme podobného něco jako u Jidáše.) Mistokrál byl za trest pro své kruté činy, jichž se v provincii dopustil, rozkazem císařským jat a ušel stěží spravedlivému hněvu lidu poddaného.

Bůh neodepřel sluhu svého zázračnými znameními oslaviti. Veliký, světlý kříž objevil se na nebi a byl v tomtéž čase na mnoha místech i vzdálených viděn, takže mnoho pohanů přihlásilo se k víře Kristově.

Obzvláštní události a důkazy milostí, které vyprošeny byly na hrobě neb i jinde na přímluvu vyznavačovu, byly podrobeny zkoušce, a spisy o nich poslány byly do Říma. R. 1843. bylo započato v processu, 3. července téhož roku byl vyznavač poctěn názvem ctihodného. Nepříznivé poměry, jaké v Číně vládly, zabránily další postup. R. 1857. dne 18. listopadu byly sv. ostatky převezeny do otcovského domu Lazaristů do Francie. R. 1888. dne 25. listopadu podepsal sv. Otec Lev XIII. dekret blahorečení. Veřejná oslava byla odložena na příští rok. A skutečně 10. listopadu r. 1889. byl slavnostně za blahoslaveného prohlášen. Ke konu tomu přišlo 200 francouzských poutníků. Dojemné bylo, že bratr a sestra blahoslaveného, kteří byli v řádu svatého Vincence, slavnosti přítomni byli a na blahoslaveného bratra patřili.

Také v Číně byl den ten oslaven; na místě totiž, kde byl Perboyre umučen, vystavěl apoštolský vikář z východní Hupé, Msgr. Carlassar O Min. kapli, která byla v den blahorečení posvěcena a mučedníkovi zasvěcena.

Blahoslavený Perboyre jest z nesčetných mučedníků v Číně první, z missionářů druhý, který byl za blahoslaveného prohlášen. Letopisy řádu Františkánů vypravují nám totiž o muži, který touhou po spáse duší puzen jako missionář celý Východ procestoval v Trapezuntu, Velké Armenii, Persii

v Chaldei, v Indii působil, větší část Číny proputoval; jest to blahoslavený Fra Oderik (nebo Odorik) narozen v Pardenoně v Benátsku. Zemřel po svém návratu z Číny do Evropy, kam spěchal, aby nových pracovníků zjednal, a sice v Udině r. 1331. Zázraky oslaven byl ctěn za blahoslaveného lidem v Udině. Pius VI. potvrdil veřejnou úctu a ustanovil ji pro celý řád. Svátek slaví se 14. ledna.

Kéž oba patronové velké říše vyprosí na Bohu, by krev a pot tolika missionářů bohatou žeň připravil.

IV.

Dne 17. listopadu r. 1889, osm dní po blahorečení Lazaristy J. Gabriela Perboyra byl ještě jiný vyznavač Ježíše Krista na křesťanské oltáře povýšen, byl to blahoslavený Petr Maria Alois Chanel, kněz řádu mariánského. Chanel narodil se 12. července r. 1803. v Potièru, v malé na samotě stojící chatě, patřící ke Cuetu, ve farnosti Montrevelu, diecési Belley, v departementu Aisne, z rodičů prostých, chudičkových. Na křtu sv. obdržel jméno Petr. Jméno Maria přijal později, když se dověděl, že od své zbožné matky hned od narození milé Matce Boží byl obětován. Z obzvláštní úcty ke sv. Aloisiu, na jehož svátek Petr břimován byl, přijal také jméno tohoto světce. Sedm let stár stal se štíhlý, velice čilý hoch strážcem otcova stádečka ovcí. „Každý den časně ráno“, tak později sám vypravoval. „jsem vstal. Matička chystala mi kabelu pastýřskou vždy něčím lepším opatřenou a tázávala se mne: Petře, pomodlil jsi se již svoji raní modlitbu? Potom mne objala, napomenula mne, abych byl hodným, a já vesele jsem vyšel z domu provázen svým věrným stádečkem a psíkem. Ubohý psíček nebyl příliš čilý, přece však měl zvláštní, podivuhodný pud, a já mohl jsem se s ním bezpečně o stádo na pastvě rozdělit.“

Již v nejtělejš m mládí vstúpila zbožná matka hochu vroucí úctu a zbožnost k blahoslavené P. Marii, kterou světec po celý svůj život vynikal, a která ho jako strážný anděl provázela. Nikdy nevracel se ze strání a niv bez kytičky vonného kvítí, kterou zdobíval obraz Matky Boží, před níž se ráno a večer modlíval.

Velikou starost činila mu prvá sv. zpověď, ku které šel jsa osm let stár. Aby byl jist, že ničeho při zpytování svědomí nezapomněl, šel napřed ke své maticce se vyznati. „To je vše, maticko, co jsem mohl poznati; buď tak dobrá, prosím tě, a řekni mi, zda jsem něco nevynechal; ty víš lépe než já, co jsem udělal.“

V zimě chodil do školy denně do vzdáleného Saint-Didieru. Jakmile však nastalo jaro, počal zase pásiti stádo. Jednou seděl u svých ovcí, když pan farář z Crasu, M. Trompier, cestou mimo šel a se otázal: „Jak se jmenuješ, ty malý“?

„Petr Chanel“.

„Jak jsi stár“?

„Půl desátého roku“.

„Kam chodiš do školy“?

„Do Saint-Didieru“.

„Jak mnoho již umíš“?

„Ne příliš mnoho“.

P. M. Trompier zvolil si za zvláštní úkol, nadané a dobře zvedené hochy kolem sebe shromažďovati a v malé latinské škole, kterou ve svém farním domě zřídil, pro stav kněžský vzdělávati. Čilý, způsobilý hoch, jemuž nejčistější nevinnost z živých očí zářila, líbil se mu velice. Hned zaměřil k jeho rodičům a radil jim, by svého synka dali studovati, k čemuž tito přivolili.

Brzo shledáváme se s Petrem v malé farní škole v Crasu, kam se rodina Chanelova mezitím přestěhovala.

Petr stal se pro svou pílí, zbožnost a veselou mysl velmi brzo miláčkem pana faráře, který od toho času, „květince svého malého stádce“, — jak později Petra nazýval, — zvláštní péčí věnoval.

Když bylo Petrovi třináct a půl roků, byl poprvé u stolu Páně; s jakou vážností a rozvahou Tělo Páně poprvé přijímal, ukazují nám pravidla životní, která si toho dne ustanovil.

„Od nynějška nesmím býti více dítětem, kterému se v mnohých věcech chyby a nepatrné poklesky promíjí. Musím býti rozumnějším a žíti jako křesťan. Čeho se musím přede vším varovati, jest hřích. Čuci tedy vše činiti, abych se hříchu chránil“.

„Bez pomoci Boží není však možno. hříchu se varovati a ctnostně žíti; musím tedy mnoho a vytrvale se modliti“.

„Ke sv. zpovědi a sv. přijímání chci budoucně tak často jíti, jak můj zpovědník ustanoví“.

„Zvláště chci Matku Boží vroucně milovati. Každý den chci se modliti růženec, abych ji ctil a ochranu její si zajistil. Chci také, pokud možno, na všechny její svátky k stolu Páně přistupovati“.

„Všech hádek a svárů s druhy musím se bedlivě střežiti a je jako bratry milovati“.

„Peníze, jež pro své vyrazení dostanu, chci dávatí chudým“.

Tato předsevzetí nezůstala pouze na papíře, plnil je věrně. Ač Petr přirozeností byl čilý, živý, přec bylo den ze dne pozorovati změnu. dával na jevo vyspělost a přísnost v konání svých povinností, jež jeho otcovskému příteli velkou radost způsobila.

„Byli jsme tenkrát“, tak vypravuje abbé Bouvald, Chanelův tehdejší spolužák, „skutečně lehkomyšlnými hochy. Když však Chanel mezi nás přišel, musili jsme od mnohého kousku upustiti“. Proti rozkazům svého představeného něco činiti nikdy nedopustil. Jednou chtěli se jíti studenti koupat, což jim však pan farář nedovolil. Marně usilovali přemluvití Chanela, aby s nimi šel. „Pan farář to zakázal“, byla jeho odpověď.“

„Ale, vždyť se o tom nedoví“, pravili druhové.

„To nic nedělá; Bůh nás vidí, a na tom dostí“.

Byl-li pan farář pryč, musil ho Chanel při večerní modlitbě v kostele zastupovati. „Ten bude jistě knězem“, říkávali lidé, když ho viděli v chrámu ve shromáždění zbožně se modliti a ze životů svatých předčítati. Jeho živá víra v přítomnost Krista v Nejsvětější svátosti Oltářní byla příčinou, že kříž a pokleknutí s největší úctou a zbožností činil. Jednou bavil se při vyučování malý jeho soused tím, že jiné svěcenou vodou kropil. Petr chytil ho za ruku a přísným pohledem nepozoru přiměl, že v rozpustilosti ustál.

„Činím to jen ze žertu“, pravil neposeda.

„Se svatými věcmi se nesmí žertovati“, pravil Chanel.

Nikdy nešel mimo kostel, aby nesmekl čapky. Rovněž smekl před křížem, před obrazem, aneb potkal li kněze.

Večer před velkými svátky byl vždy v chrámu Páně, kde pomáhal kostelníku zdobiti oltář; práce ta později patřila k jeho nejmilejším zaměstnáním.

Když mu bylo 15 let, napadla ho náhle nevysvětlitelná trudnota, která mu studie velice zošklivila, že si umínil z domova utéci. Když již dvorem běžel, potkala ho učitelka z dívčí školy, která se o pilného a hodného studenta velice zajímala.

„Aj, Petře, kam pak tak rychle?“

„Spěchám, — nemohu zde déle vydržeti, proto prchám“.

„Tak, — a zdali pak jsi se již otázal Matky Boží o radu?“

Petr mlčel jsa v rozpacích a hleděl k zemi.

„Nuže dobře, Petře, dříve než odejdeš, slib mi jedno. Tam jest kostel jdi do něj a otaž se dříve Matičky Boží o radu“.

Petr uposlechl. Za chvíli se vrátil s rozradostněnou tváří, mával knihou ve vzduchu a volal: „Zůstanu, zůstanu doma“!

Pokoušení v okamžiku zmizelo, a nikdy nezapomněl na to, že mu dobrotivá Matka Boží v hodině, která pro tentokráte osudnou mu býti mohla, z pokoušení pomohla, že mu svou ochrannou ruku podala.

V 16. roce vstoupil Chanel do malého semináře v Meximieuxu. Ve svatých exerciciích, jež na počátku roku konány byly, napsal si tato pravidla pro život:

1. Každý den prvního měsíce chci se modliti žalm: „Chvalte Pána všichni národové“, a modlitbu: „Pod ochranu tvou se utíkáme“, abych Bohu za milosti v duchovních cvičeních udělené díky vzdával a blahoslavenou P. Marii za přímluvu prosil, by mi oné milosti vyprosila, abych užitek z cvičení duchovních věrně podržel.

2. Především si umiňuji, že chci všechny předpisy domácího řádu bez výjimky do podrobnosti plniti, poněvadž v nich vyjádřeno v dílu vůli Boží.

3. Při prvním zaznění zvonku chci vstáti a hned milému Bohu srdce svoje a všechny činy toho dne skrze P. Marii obětovati.

4. Chci všechny svoje modlitby, buďsi delší buďsi zcela kratičké v duchu víry řádně konati. Mši sv. zvláště v těch dnech, v nichž církev sv. mši sv. slyšeti poroučí, chci býti s největší pozorností přítomen. V ostatní dny kdy zavázán nejsem, nechci snad menší pili věnovati, abych co nejpozorněji mši sv. přítomen byl.

5. Úkoly doma i ve škole chci řádně a pilně pracovati. Kdybych nějaký vykonati opomenul, chci vždy otevřeně, upřímně svému professoru příčinu toho udati.

6. Ke svým učitelům chci se chovati co nejuctivěji, své spolužáky chci s pravou křesťanskou láskou milovati.

7. Chci jíti každé tři týdny ke sv. zpovědi, ano i častěji, kdyby mi svědomí výčitky činilo.

8. Každý měsíc chci si tyto úmysly přečísti, a nevykonal-li jsem všech řádně, chci si pokání uložit.

A pravá svědectví, která staříčkého dobrého faráře potěchou a radostí naplňovala, dokazují, že těmto předsevzetím věrným zůstal. „Zaliba, kterou na mladém Chanelovi mám“, tak píše pan farář Trompier představenému ústavu, P. Lorasovi, pozdějšímu biskupovi v Dubuque v Sev. Americe, „moje uspokojení, s jakým jsem prvé svědectví četl, zdvojnásobila. Dobré dítě bude pokračovati, jak doufám na cestě započaté a splní vaši i moji naději. Nepochybuji, že Chanel ke stavu kněžskému povolán jest; jest to duše obzvláštní čistoty a poslušnosti. Jsem velice šťasten, vidím-li, v jak dobrých rukou je. Nedarujte mu ničeho, napomínejte a trestejte, když toho třeba jest. Dávám vám plné právo k tomu“. Než takových prostředků nikdy třeba nebylo.

Jeho píle ve studiích, která spojena s jeho výborným nadáním prvního místa mezi všemi mu zjednala, jeho pravá, srdečná zbožnost, jeho způsobné, mírumilovné, zdvořilé se chování i k nejmenšímu spolužáku, bylo příčinou, že v krátkém čase nejeu u profesorů, nýbrž také u spolužáků ve velké lásce byl.

Od té doby, co byl zvolen za prefekta mariánské družiny, nabyla tato tak blahodárného zřízení, zcela nového povznesení a vlivu, jakého dosud neměla.

Jeho velká, vroucí zbožnost k P. Marii způsobila, že družinu mariánskou učinil tím, čím vlastně býti měla t. j. druhem apoštolátu k rozšíření úcty nejsvětější a nejčistší Panny. Jednou říznul se náhodou do prstu. Hned chopil se péra a vlastní krví napsal slova: „Marii milovati a snažiti se, aby také od jiných milována byla“. Slova ta byla jeho heslem po celý život. —

Svým vzorným chováním se a pevnou povahou dobyt si u studentů velké vážnosti; toho použil, aby úkol družiny mariánské, jejíž snahou nechtěl míti pouze zevnější cvičení se v pobožnosti, více rozšířil. Odhodlaně vystupoval v poradných schůzích proti zlovykům, jež pozoroval, a vysvětloval určitě, že málo pomůže míti čestný titul člena, když mu zároveň neodpovídá píle ve studiích a pravá zbožnosť. U mnohých dodělal se toho úspěchu, že po obědě s ním chodili navštěvovati Nejsvětější svátost Oltární. Záhy přidali se jiní a zase jiní, až konečně chodili všichni. Častokrát se stalo, že laskavé jeho slovo zpomohlo více u neposlušného a vzdorovitého než napominání učitelů. Úctu a náklonnost zjednal si tím, že vedle dobrého příkladu jevil srdečný soucit, s každým, rád pomáhal každému i poslednímu. Byl li někdo nemocen, vyptával se stále po jeho stavu; spatřil-li někoho smutného neb málomyslného, snažil se laskavým slovem jej povzbudit.

Již tenkrát žila v něm myšlénka, státi se missionářem v cizích zemích. Již ve farské škole v Crasu čtením „Lettres édifiantes“ vznikla v něm myšlénka na missie a byla podporována stykem s dvěma důvěrnými spolužáky, kteří po tomtéž toužili a s Petrem často o missiích rozmlouvali. Než nezůstali ani tito tři samotní; přidali se k nim ještě čtvrtý a to sám představený abbé Loras, který je hleděl pro věc svatou nadchnouti. Sám choval v srdci stejnou touhu, stejný úmysl.

Přejdeme několik let. v nichž se Chanel na svátost svěcení kněžstva ve velkém semináři v Brou připravoval, která prožil ve svatosti a stálé práci. Jak prospíval věkem, tak prospíval také ctnostmi.

Dilectus Deo et hominibus „milovaný Bohem i lidmi“, píše o něm v tom čase jeden z jeho spolužáků.

Dne 15. července r. 1827. byl Chanel na kněze vysvěcen. S radostí a jásotem přivedl jej P. Trompier do Crasu, kde bývalý zbožný študentik za radostného účastenství celé farnosti prvou mši sv. sloužil.

Chanel ze všech, kteří s ním zároveň vysvěcení byli, zřídil bratrstvo, které se zavázalo plniti pravidla životní Chanelem navržená. Vedle povzbuzení k časté modlitbě zavázali se zvláště ctíti P. Marii a snažiti se o rozšíření úcty její, denně ustanoveno rozjímání, každý rok duchovní cvičení a úmysl, že budou každý den Písmo sv. čísti a něco z bohovědy studovati. Brzo po vysvěcení stal se Chanel vikářem v Ambérieuxu. Neobyčejný úspěch, jakého svou snahou, pilí a ctnostným životem docílil, — byl mezi jiným zavedl také májovou pobožnosť, — byl příčinou, že mu biskup příštího roku svěřil jednu z nejtěžších far v biskupství a to v Crozetu. Staříčký farář v Ambérieuxu, jehož pravou rukou Chanel byl, zatajoval toto jmenování delší čas a domáhal se, aby bylo odvoláno, a Chanel aby na svém místě zůstal. Avšak vše bylo marno, a dne 1. září 1828 odjížděl Chanel do Crozetu, ležícího nedaleko Ženevy. „Při příchodu P. Chanela“, tak píše r. 1841. starší pán z oné obce, „nacházela se naše farnost v politování hodném stavu. Zpovědnice stály zaprášeny, opuštěny, kostel byl také v nedělích a svátých skoro prázden, lidé pracovali v nedělích jako ve všedních dnech, většina jich místo do kostela chodila tančit a bavit se do hospod. Dítky zůstařeny sobě samým toužily jen po radovánkách a učily se zlému. Měli jsme sice faráře učeného, který nejlepší snahu a vůli měl, než s tak neprozřetelnou horlivostí postupoval, že proti sobě záhy celou obec popudil. Žádný nechtěl o něm ani slyšeti, stížnosť za stížností byla biskupovi posílána, aby neoblíbený duchovní byl přesazen. A biskup v Belley dal skutečně na stížnosti. Jak dobrým jest Bůh! Místo aby nás potrestal, že jsme nepravé stížnosti podávali, přisným páнем, dal nám P. Chanela. Ještě nebyl u nás dlouho, a již bys farnosti naši nepoznal“.

— První, co Chanel učinil, bylo odevzdávání nešťastné obce pod ochranu nebes Královny, uzdravení nemocných. Mnoho hodin prodlel na kolenou před svatostánkem a před obrazem naší milé Paní. Na pouti u hrobu sv. Františka Sal. prosil o ducha mírnosti a lásky, kterým sv. František Sal.

vynikal a pravé divy při obrácení na víru Kristovu konal. Tak posílněn začal svůj těžký úkol. Chodil dům od domu, i do rodin kalvínských, a hleděl přede vším důvěry u lidu nabýti. Jeho vznešený kněžský zjev, dobrotivost jeho srdce, která se v každém slovu, v každém pohledu zračila, získaly mu záhy srdce všech. Shromáždňoval dítky, hochům opatřil řádné křesťanského učitele, dívkám za učitelku povolal řeholnici, která brzo v sestře Chanelově věrnou družku našla. Správně pokládal nový pan farář za prvou příčinu nemravnosti a surovosti obyvatelů velkou nevědomost ve věcech náboženských. Proto vedle pravidelných katechesí pro dítky, kázával příjemně a srdečně, dvakrátě každou neděli, při čemž chyb nejmenoval, nýbrž základní pravdy sv. náboženství vyvíjel. Jeho kněžský život, jeho obětavá láska k nemocným, jeho bezměrná štědrost k chudým byly hlavní pohnutkou, že slova jeho padala na půdu úrodnou a se ujímala. Jeho hospodyně byla často v rozpacích, z čeho má zaopatřiti potravu, poněvadž peníze byly rozdány. Žádného žebráka nenechal odejít s prázdnýma rukama. (Pokrač.)

Církev a pokrok.

Podává V. O. Třebský.

Nynější čas pobízí a pohání mocí téměř neodolatelnou veškery poměry k vývoji, vývinu, k pokroku, ku předu. „Ku předu“, tak ozývá se všude, „ku předu“, tak zaznívá v průmyslu, obchodu, ve vědách, v umění, a není ani jediného zaměstnání lidského, není ani jediného oboru, v němž duch lidský se pohybuje a působí, zkrátka není ničeho, kdež ono heslo by se neozývalo. Vše spěchá ku předu. Žádné ohledy, žádné překážky, žádné nesnáze nemají zdržovati pokrok, v němž nynější svět kráčí.

Ve vědě, v průmyslu, v politice, v obchodě, v umění panuje téměř běh závodní k novým vynálezům, výzkumům a objevům. To, což před desíti, dvaceti, třiceti lety ani nikdo netušil, jest nyní před námi, existuje, jest naší vymožeností, jest ovocem naší práce.

U prostřed všeobecného pokroku, všemožného vývoje, ducha a hnutí srdce, což vše přirovnati můžeme ku mocnému přívalu mračen, jímž rozvodnil se dříve šumící a mile bublající potůček, uprostřed burácejících a rozkácených vln, uprostřed všeobecné bouře tiše, pevně a nezdolně stojí církev katolická. Vše spěchá ku předu, vše otvírá náruč milítkou novým snahám a ideám, jenom církev, ta nenáviděná církev římská nespíchá s přívalem. Což tedy divu, že zraky všech obracejí se s neobyčejnou toužebností právě k ní a vyzvěděti si žádají, zda i ta se vrhne přece jedenkrátě v rozkácený proud a poplyne s ním v dálku nedozírnou? Než čekání jich marné jest a proto se vši zuřivostí vrhají se na ni, spílají jí a vyčítají, že je tmářskou, zpátečnickou!

Církev má svůj pevný, určitý a jasný cíl, od něhož neodvrátí se za žádnou cenu tohoto světa, kterého se nespustí nikdy. Církev má své přesvědčení, jež posvěceno jest staletími, má své pevné principy a zásady, jichž stejně pevně drží se nyní jako držela se při svém počátku a po dlouhá staletí a od těch neustupuje ani krokem v před ani v zad, ani v pravo, ani v levo.

Pravda zůstává pravdou, zůstává pravdou na věky, zůstává pravdou i tehdy, když lidé, když svět za pravdu ji uznati nechce. A takovou pravdou o níž právě řeč jest, jest pravda učení církve katolické, neboť ona za původce má samého Boha, pravdu věčnou, jež neklame a zklamána býti nemůže. Přece však nepřátelé a protivníci naši, kteří nám zpátečnicků a tmářů spílají, prohlašují celému světu, že společnost navrátiti se musí k čistému,

nezfalšovanému učení. Kdo toto srovnati může, nechť se o totéž pokusí, my katolíci tyto dvě pravdy srovnati nedovedeme. Pyšnými jsme a pyšnými býti musíme, obviňují-li nás naši nepřátelé, že nikdy nebažili jsme po pokroku (v tom totiž smyslu, jak oni by si přáli) ve věro- a mravouce. A v tomto případě mají nepřátelé naši pravdu. Církev nikdy nebažila po pokroku, t. j. proměnách v dogmatice a morálce. A nad tím všichni dobří plesají a se radují.

Avšak právě tato houževnatost a neoblomnost, s jakou církev brání a obhajuje svá dogmata, právě tato vyvolala různé hlasy z tábora církevních nepřátel, ba i ze středu vlastních dítek, kteří opustili svou matku jediné pečlivou a přidrželi se macechy a kteří plni nenávisti, nepřátelství, zlosti a zpupnosti, brzy plni soustrastného výsměchu, brzy překypující pohrdáním volají a zvěstují celému světu lež, již žádná jiná se nevyrovná, lež, již za našich času tak často slycháme: „Církev potlačuje pokrok a osvětu“.

Tuto výčitku, již rovně není, předhazují nám mužové, jichž úkolem životním jest věda, tuto výčitku předhazují nám státníci a ti, jichž rukou vedení národů svěřeno jest, tuto výčitku slyšíme z vysokých úřadů, kdež rozhoduje se o štěstí a blahu tisíců a tisíců.

Že věda podobnou výčitku církvi katolické předhazuje, nesmíme se pranic diviti. Výčitka tato jest pouze důsledkem pyšné vědy. Když Archimedes zákony páky objevil, tu provolával: „Dejte mi místo, kde bych stanul a chci zemi ze základu vyvrci“.

Podobně jest s vědou. Jakmile lidské bádání v krátkém čase neobyčejných, ba přímo překvapujících výsledků se dodělá, povstává i v lidech neobyčejná sebedůvěra. A proto za našich času, kdy velkolepé, oslňující vynálezy se staly, kdy ty nejtěžší problémy hravě se luští, kdy duch lidský až ku hvězdám, ba i nad ně v onen nevyzpytatelný háv budoucnosti se ponořiti a jej vyzpytovat se snaží, i lidstvo samo více si důvěruje. Mnohý domnívá se, že svým rozumem samo nebe prozkoumati a je ze základu vyvrci může, že trůn Boží zvrátí a svůj rozum na místo svrženého Boha postaví. Ba někteří za našeho času tak daleko již postoupili, že domnívají se ve své nevědomosti a pýše, že jsou s to, aby viru úplně zničili a vyhladili. Neboť, jak oni praví, vědy přírodní již tak dalece pokročily a takových výsledků se dodělaly, že existence duše po smrti, nebe, peklo a spravedlivý Bůh upirati se musí. Takovéto důsledky, jež jsou výronem vědy bez víry, tedy atheismu vědeckého, církev rozhodně musí zamítati, poněvadž odporují základnímu jejímu přesvědčení. Což tedy divu, že věda bezbožecká pronásleduje Církev jako největší odpůrkyni pokroku.

Nenávidí-li bezbožecká věda církev, nenávidí tutéž ještě více bezbožectí státníci. Čemu diviti se nemůžeme, uvážíme-li, že církev jsouc ustanovení božského a hajitelkou spravedlnosti, odporuje pokroku a vývoji států těch, jichž principy nejsou v uslechtilé harmonii se základními principy a zákony Božími. Z této příčiny bezbožectí státníci obviňují církev jako by byla potlačovatelkou pokroku. Ba i sám průmysl obviňuje církev, že jest od ní utlačován. Však nahlédněme blíže, z kterého důvodu toto obvinění církve vyplývá. Ačkoliv církev průmyslu a obchodu jakožto takovému nikdy neodporovala, přece vždycky se vši rázností a přísností zakazovala a zakazuje pracovati v neděli a v den sváteční, poněvadž pevně jest přesvědčena, že lidé mimo cíl pozemský mají ještě jiný cíl, který jest nejvyšší a nejpřednější, cíl totiž věčné blaženosti. Hinc illae lacrimae!

Ostatně nepřátelé církve nehlásají nepřátelství své pouze v theorii, oni snaží se uvésti je i v život praktický. Z falešného podkladu vyvozují falešné důsledky. Odporuje-li církev pokroku ve vědě, pak třeba jest, aby se svou naukou byla z vědy a zdá je věda ze škol vymýtěna, odporuje-li pokroku ve státech a průmyslu pak třeba, aby ze států byla vyloučena a státy zba-veny jsouce své utlačovatelky, pokračovaly a se vyvíjely. Proto pryč s církví, pryč s jejími institucemi, pryč s kněžstvem. Hle toť důsledek falešné theorie!

Tento důsledek je zcela správný a oprávněný, je-li pravdou, že církev pokrok potlačuje. Nedokonalý a bez pomoci přichází člověk na svět, však úkolem jeho ve světě jest, aby se zdokonaloval, vyvíjel, více a více přibližoval ku svému praobrazu, k Bohu, který jak učí katechismus, jest nejvyšší dokonalý. Cestu k této dokonalosti má člověku usnadniti v první řadě církev a jí v druhé řadě při tomto úkolu má nápomocným býti stát. Než nyní vystupují nepřátelé naši a tvrdí, že církev pokrok potlačuje! Jak tedy toto obě srovnati máme? Musíme uvéstí důkazy. Ukážou-li nám tyto důkazy, že církev potlačuje pokrok, pak odstraniti se musí, ukáže-li se však opak toho, pak třeba, aby nepřátelé naši, majíce (jak se pevně domníváme) smysl pro spravedlnost; odvolati výrok svůj a všemožně církev podporovati.

Důkaz možno v této otázce provésti dvoji: historický a principiální. Historický t. j. takový, jaký podají nám dějiny a principiální t. j. takový. jaký vyplývá sám sebou z úvahy té věty: církev potlačuje pokrok. Jest totiž se stránky historické třeba prozkoumati, zda církev v celém vývoji dějin stavěla se se vším odporem pokroku na odpor, se stránky pak principiální, zda totiž církev již sama sebou může odporovati pravému pokroku. Přistupme tedy k důkazu nejprve historickému a pak principiálnímu.

Důkaz historický.

Církev potlačuje pokrok, tak vyčítají nám naši nepřátelé, potlačuje pokrok ve vědě, umění, vzdělání, humanitě, průmyslu a pod. Vyčítka tato jest falešná a nesprávná, uvážíme-li dějiny. Neboť tyto zřejmě dosvědčují, že ve vědě, umění, vzdělání, mravnosti a p., kde pokrok možným jest, nebyl nikdy církví potlačován. „Na dvou základních pilířích spočívá veškerá osvěta evropská nového věku, na věrouce i ethice křesťanské a na ušlechtilých ideách vzdělanosti staroklassické . . . druhý (pilíř vzdělanosti evropské. totiž věrouky a ethiky křesťanské), založený stavitelem nejvznešenějším . . . samých nebes se dotýkal . . .“ (Josef Truhlář: Počátky humanismu v Čechách p. 1.) „Národové za vedením cirkve učinili znamenite pokroky ve všech odboch věd a umění . . .“ (Krištůfek: Církevní dějiny. Nový věk p. 1.) „Katolická církev vezdy byla přízniva snahám po vědomostech, po vědě a umění.“ (Lenz: Syllabus p. 416.) Tak vyjadřují se tři znamenití mužové, jichž autorita postačí úplně pro důkaz naší pravdy. Mohli bychom sice uvéstí i svědectví jiných mužů, kteří totéž tvrdí a autoritě neobyčejné se těší, než výroky podobné hromaditi, bylo by naprosto zbytečné, bylo by dříví nositi do lesa, ježto již bezpočtukráte bylo dokázáno, že církev po celou dobu svého trvání nejen že pokrok nepotlačovala, nýbrž, že vždycky pokládala za přední úlohu svou pokrok podporovati, jej fedrovati, aniž by při tom snad o krok uchýlila se od svého učení a že v pravdě její mateřské péči nejen věda a mravnost, nýbrž i průmysl v jistém smyslu za nynější svůj stkvělý stav děkovati má.

Rozvedme toto thema poněkud šířeji. Církev to byla, která veškery vědy ošetřovala, ochraňovala a podporovala; církev to byla, kteráž umění pohanské novými ideami křesťanskými obohatila, zvýšila a povznesla a tyto idee v ušlechtilé formy oděla. Z lůna katolické cirkve vyšli mužové, kteří ve všech oborech vědy vynikalí. Jakub Balmes píše: „Nikdo, jenž zná historii věd nepopře, že z lůna cirkve ve všech časech vycházeli mužové proslavení svou učeností. Za prvých století jest historie sv. Otců zároveň historií velkých učenců evropských, afrických a asijských; a po stěhování národů není seznam mužů, při nichž pozůstatky staré moudrosti se nalézaly ničím jiným, než seznamem duchovních; a co se týče novějších časů, tu jest nemožno, některý obor lidského vědění jmenovati, v němž by se značný počet katolíků nebyl vyznamenal. To jest: po osmnácte století povstávala až do našich dnů nepřetržitá řada učených mužů, kteří buďto byli katolíky anebo některé učené společnosti náleželi, v níž platnosť měly pravdy církví katolickou hlásané.“

Ohlédněme se poněkud kolem sebe. Před zrakem naším po celém katolickém světě vypínají se ohromné a nádherné velechrámy. Gotická stavba s nesčetným počtem věží a špicí, s množstvím oblouků a pilířů s tisícem květnatých maleb tak rozumně, krásně a něžně v kameně provedených, jako by sama příroda byla je dovednou rukou svou vytvořila, vše to hlásá, že církev to byla, která pojala ten překrásný úmysl dodatí života, mrtvé hmotě vštípití ducha a z neúhledného balvanu vytvořiti velebnou sochu. Církev to byla, která působíc vznešenou naukou svou na srdce a cit, rozlítla je k takovému plápolu a žáru, že tryskly z nich ty myšlenky krásné, jež pak hudba, básnictví a malířství oblécelo formou ušlechtilou a tím dostoupilo té výše, již nyní se těší. (Pokr.)

Vražda z cizoložství.*)

Dle francouzského upravil PETR KOPAL.

I.

Na začátku ulice Guenegardské při východu z ulice Pontneufské nalezá se průchodící dům s chodbou tmavou vedoucí do ulice Mazarínové ne-daleko od Sekvany. Průchod má sotva třicet kroků délky a dvě šířky, je vlhký a smrdutý od zahňvajících předmětů. Jen na chvílku, když slunce vzejde, zakmitne do něho žlutavé světlo, v zimě však po všecken čas zůstává tmavý, mlhavý, tak že zde stále hořeti musí několik petrolejových svítilen, jež si tu zavěšují drobní kramáři, aby poněkud bylo viděti na jejich zboží. Mají zde rozloženy hračky pro děti, staré železo, knihy, hadry, tkaničky, nitě atd., všecko pro drobný chudý lid. Nicméně průchodem tím od časného rána až do pozdní noci chodí mnoho lidí, vždy jen chudých, dělníků totiž do práce a z práce krokem vždy chvatným. Jen aby nemusili si širokou ulicí zajíti, pospíchají přímo průchodem na most a dále, každý do svého závodu. Proto i sem sotva kdy zabloudí pán, anebo paní se šustícím šatem, pouze halena a zástěra dělnická hledá zde cestu.

Je tomu již několik let, co zde na jedné straně při vlhké zdi visela tabulka s nápisem: Kramářství Teresie Raquinové, tkaničky a jehly, krajky, límce na krk, manšety atd.

Uvnitř krámu bylo viděti dvě ženské, jednu starší a druhou mladší. Starší na staré, sešlé sesli stále podřimujíc, rychle sebou trhla, kdykoliv zvonečkem to nade dveřmi trhlo. Mohla čítati již šedesáte let. Byla vzezření přibledlého, dobráckého, s vlasy již přišedivělými a prořidlými. Byla oblečena ve všední tmavý šat s čistým čepečkem na hlavě, jako vůbec starší paní, živící se ne bohatě, ale poctivě.

Z krámu vedly skleněné dvěře do vnitř, kdež zase udržovala pořádek žena mladá, vlastně děvče, něco přes dvacet let. V ovzduší tom tváře červené udržeti se nemohly. I ta mladší ženština měla tváře jaksi nezdravě naduřené, bledé, z nichž ale dvě planoucích, černých očí zářilo. Bylo-li na starší pozorovati něco tichého, klidného, vyznačovaly se tahy tváře ženštiny druhé jakousi ostroší, neskroceností, pod rouškou zdánlivého klidu. Vyhlížela jako žena, jež se nudí, jež ale nemajíc zbylí podvoluje se nutnosti. Mladší vypomáhala starší paní ve všeliké práci, ačkoliv nebyla její dcerou. V zadu pokojíka na stoličce seděla osoba třetí, muž, čili mužík asi třiceti let, postavy malé, slabé a tváří přízloutých. Chvilkami nahlížel do jakési knížky, chvilkami rozmlouval polohlasně s mladou. Celé jeho vzezření svědčilo

*) Novella tato od jednoho z největších spisovatelů francouzských úchvatně líčí kletbu manželů vraždou cizoložnickou spojených.

o jakési tělesné a duševní zakrnělosti. Všecko na něm bylo slabé a nevyvinuté: tělo, ruce, nohy, ano ani těm plavým vousům na tvářích nechtělo se ven a vlasy měl též velmi řídké. Byly to jen vousky a vlásky, jež velmi spoře zdobily tvář jeho a hlavu. Naproti hrušotné postavě mladé ženy vypadal on jako malý neduživý hošiček, ježž ona jako hračku svoji mohla nositi na rukou.

Okolo desáté večer krám se zamykal. Stará paní se zvedla a připravovala ku spaní.

Ještě čtvrtý tvor byl zde — mohutný kocour, jemuž žena mladší přezdělala Franta. Ten měl též své vykázané místo blíže kamen, odkud chvílemi se zvedal a od jednoho ke druhému s ohonem zdviženým chodil, aby se nechal od nich pobladit a případně na hřbetě podrbat, nad čímž hlasitým mručením dával na jevo svoji spokojenost.

Byt těchto tří lidí byl o třech pokojích, dvou dole a třetím o něco výše nad několika schody, jež byl zároveň jídelnou, salonem pro hosty. V zadu jídelny byla ještě alkovna ku spaní. Stará paní pocalovavši oba mladé manžele, uložila se vždy záhy ku spaní. Manželé spali v alkovně.

II.

Paní Raquinová bývala dříve kramářkou ve Vernově, nedaleko Paříže. Ztrávila zde všecken svůj mladý věk přes dvacet pět let. Ve Vernově pochovala i svého muže, po jehož smrti pojala ji jakási unavenost. Uminila si všecko vyprodati a žíti na stará kolena z renty. Neměla sice mnoho, ale vždy tolik, aby mohla při neveliké skrovnosti pohodlně býti živa. Její kapitál vynášel ji přes dva tisíce renty. Nestarala se o celý svět, žila jen pro sebe. Povaha její byla tichá, mírná, dobrotivá. Najala si tedy za čtyři sta franků byt blíže Sekvany poněkud na samotě, aby klidně mohla žíti se svým synem Kamilem a neteří Teresíí. Tehdy Kamil čítal teprv dvacet let a jak se rozumí samo sebou, byl jako jedináček, mazlíčkem své maminky. Ona ho přímo zbožňovala, snad i proto, že od své maličkosti prodělal všechny možné nemoce dětské, jež ona všemožnou pečlivostí mateřskou od něho zažehnala. Patnácte let zápasil s nemocemi všeho druhu, nežli je z něho, jak za to měla, matinka modlitbami a mateřskou pečlivostí vyhnala, ale i teď byl zdravý jen jakž takž. Občas chytalo se ho zimniční chvění, studený nezdravý pot vycházel z něho. O lidech, kteří prý se vyližou ze všech nemocí, říká se, že při vši slabosti mívají tuhý život. Stále prý pokašlávají, stále pijou heřmánky, bezy a pod. domácí odvary a žijí přece. Právě pro tuto jeho ustavičnou slabost a to věčné skomírání, zbožňovala jej matka. Oko její s nevýslovnou něžností na něm spočívalo, a mohlo zajisté spočívati i s jakousi hrdotí, protože v každém ohledu toliko ji měl co děkovati svůj život. Jen ona si ho vypíplala ze všeho. Když šťastně povyrostil v chlapce, navštěvoval kromě školy obecné školu též obchodní, aby jednou po matce mohl převzítí buď firmu, anebo v obchodě někde něco si přivydělati. Proto však vzdělání jeho bylo přece jen skrovné. (Pokrač.)

Obsah „Obrany víry“ :

O mši svaté. Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Pokračování) — Historie kláštera svaté Anežky. Sebral Ladislav Pražský. (Dokončení) — Pro víru Kristovu. Obrázky z katolických missií. Podává Fr. P. Kosík. (Pokrač.) — Církev a pokrok. Podává V. O. Třebský. — Vražda z cizoložství. Dle francouzského upravil Petr Kopal.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

O m š i s v a t ě.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

P ř i j í m á n í.

„Chléb nebeský vezmu a jméno Hospodinovo vzývati budu“.

V pravdě chléb nebeský, nikoliv ze vzdušných končin nad zemí se vznášejících, jako byla manna padající na poušti, nýbrž onen chléb učiněný slovem Boha Otce nebeského působením Ducha sv. z Marie Panny; ten nebeský chléb, jenž božstvím i člověčenstvím Kristovým svatě a světce v nebi blaží a života věčného dodává; chléb nebeský, jenž svým nebeským nadáním všecko pozemské v nebeské přetvořuje.

Vezmu jej, protože Pán tak poručil: „vezměte a jezte!“

Vezmu jej, ale s chválou a díkyčiněním Bohu Otci nebeskému.

Takovými asi myšlenkami doprovázen bere kněz sv. hostii vlastně obě velké polovice a vloží je do prvních prstů levé ruky, co zatím pravou bije se v prsa, neboť v tom okamžiku co svatosvaté má přijati Tělo Páně zmocní se jej posvátná bázeň a tudíž rozechvén volá v hluboké pokoře a vroucnosti skloněn:

„Pane, nejsem hoden, abys Ty všel pod střechu mou, ale rci toliko slovem, a uzdravena bude duše má“.

O těch sladkých, utěšených slov setníkových, jež nyní Církev vkládá do úst knězových.

Spasitel náš je tak rád slyšel, že veřejně pochválil setníka za víru jeho řka: „Amen, pravím vám, že nenalezl jsem tak veliké víry v Israeli. Pravím pak vám, že přijdou mnozí od východu i od západu a stoliti budou s Abrahamem, Isákem a Jakobem v království nebeském“.

Tim jaksí ubezpečen, že mnozí pro svou víru byt nebyli zcela spravedlivými, nýbrž aspoň ospravedlněnými přece stolovati budou s Pánem; že ač toho není hoden, přec Pán hotov jest k němu zavítati jako ku Zacheovi pod střechu — odhodlá se konečně kněz ku požívání Těla Páně; pravici složí obě poloviny na sebe a čině jim před ústy znamená sv. kříže, pln důvěry zvolá: „Tělo Pána našeho Jezu Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen“.

Položí se lokty uctivě skloněn k posvátným způsobám na oltář, největší úctou a pokorou položí nebeský chléb, Pána a Spasitele svého v něm ukrytého — na svůj jazyk, kterýmž pak přeučtivě sv. hostii ku požití připravuje, hledě co možno nejdříve a nejuctivěji tuto polknouti.

Poživ sv. hostii narovná se a sepjatýma rukama zůstane u svatém rozjímání státi (*quiescit aliquantum in meditatione smi sacramenti*).

Tato chvilka rozjímání nesmí se nikdy vynechat, ale nesmí se též dle libovůle protahovati.

„V tomto okamžiku uvažuje kněz dobrodiní Kristových; on s ním rozmlouvá a za to prosí, čeho již na počátku mše sv. žádal od něho dosíci: jak pro sebe tak pro své milé a drahé“. (Diviš karth.)

Z tohoto blaženého klidu při a po sv. přijímání nejsv. Těla Páně se najednou probrav, poklekne před způsobou druhou, odkryje kalich, a když byl patenou ubrousek a patenu prstem setřel, aby nepřišly na zmar i nepatrné částčky sv. způsoby chleba, které by se snad během sv. úkonu, zvláště lámáním mohly udrobiti, zdvihne pravici kalich a zvolá:

„Čím se odplatím Hospodinu za všecko, co mi učinil?

Kalich spasení vezmu a jméno Hospodinovo zývati budu.

S chválou zývati budu Hospodina a od nepřátel svých osvobozen budu“.

Slova tato vzata z úst Žalmisty Páně (115, 12. 13.) jsou bezděčný výraz hluboce dojatého a vřelým díkem přeplněného srdce knězova.

Jak by také jinak mohlo býti? Či nemusí právě v tomto okamženi napadnouti mu ta náplň milostí, jimiž jej milostivý a milosrdný Hospodin před jinými vyznamenal? Že jej za kněze povolal, že jemu udílení sv. svátosti a svátostin svěřil, které již tolikrát a tolikrát jeho a bližních duše posvětily?

Či neměl by v tomto přesvatém okamženi, kdy duše jeho jasem nebeského světla září a srdce žhoucimi plameny sv. lásky plane, díky vzdání pamětliv býti?

Nemůže však člověk vůči Stvořiteli svému lépe svůj dík na jevo dáti, jako když opět a opět nabídnutá dobrodiní přijímá. Tak na důkaz své vděčnosti vztahuje rukou svých po novém daru, po kalichu spasení, v němž rovněž jako při sv. způsobě chleba téhož dochází spojení s Bohem, téhož Těla, též krve okouší. Proto tutěž chválu vzdává: jméno Hospodinovo zývati budu.

— A od nepřátel svých osvobozen budu. —

Tělem a krví Kristovou posilněn, musí zvítěziti kněz i nad celým peklem.

„Jako lvové odcházíme od toho stolu — strašní učinění ďáblu“. (Sv. Jan Zlatouústý.)

A již činí ve vzduchu kalichem sv. kříž před sebou, myslé na nejsv. obsah — krev Kristovu.

„Krev Pána našeho Jezu Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen“.

Nyní s největší uctivostí a opatrností pije sv. krev ve způsobě vína obsaženou, onu krev, která v pravdě „pramenem“ jest vstříkujícím do života věčného.

Napájí duši svou oním nebeským nápojem, připraveným z toku blaženosti nebeské, tak že i srdce i tělo jím opojeny, přestávají po zemských bažití rozkošech.

„Věru, na výsost slavný, ušlechtilý, královský jest ten obětní kalich. Vždyť v něm stkví se září krásnější než červánků ranních předrahá krev Kristova, ona krev svatá, kteráž kdysi smrtelné probíhala a živila údy našeho Spasitele; onano božská krev, jež z rozedraného jeho těla při umučení jeho tekla a po smrti ještě z hlubin proraženého srdce na zemi se přýstila; onano veškery pocty hodná krev, jež tam v nebi a zde ve svatostánku řine a plyne v božském Srdci Ježíšovu; onano předrahá krev, jež nám cenou

vykoupení se stala a u věčně čerstvém prameni oběti, jakož i v sedmeru proudů svátostném zemi svlažuje a obnovuje tvář její“ (Faber.)

Nuže, zdvihni kalich, šťastný knězi, a když rtové tvoji na zlatém jeho okraji chvěti se budou, aby se zmocili v krvi Beránkově nad nektar sladší, zaplesej v duši své. Ať žije Pán! Požehnáni budiž kalich zákona nové a věčné slávy, roh mého spasení! Vlej se, přesvatá krvi, v mé srdce, jako vítěz do vydobytého království; budiž pánem všech jeho sil, tužeb a náklonností; vyplň je zcela milostiplným tvým žárem; panuj v něm neobmezeně, až toto ubohé srdce mé plesati bude v lázni nebeského jasu tvého. (Psallite). (Pokr.)

Církev a pokrok.

Podává V. O. Třebský.

(Pokračování.)

Ba církev pokrok i podporovati musila. Vycházejíc od zásady, již později veliký učenec Alexandr Humboldt tak statečně obhajoval, že totiž každá věda pochází od Boha a k Bohu vede, nemohla církev i kdyby byla chtěla pokrok potlačovati, neboť pak neplnila by svůj úkol, jenž jest sláva Boží v první řadě, pak něco jiného by byla hlásala v theorii a něco jiného prováděla v praxi, což však si odporuje, neboť církve jsouc ústavem pravdy, práva a spravedlnosti i podle těchto principů ve všem řídití se musí.

Církev podporovala průmysl. Průmysl zajisté závislým jest na poměrech, které v té či oné zemi panují. Než výtečný dějepisec Tomek vyjadřuje se takto (I. p. 94.): „Na zlepšení poměrů stavu selského měla největší moc církev. Neboť ve středním věku nebylo žádného ústavu, který by tak mocně a všestranně byl působil na zdokonalení společnosti lidské. Církev působila vzdělavatelně nejen jako ústav náboženský, nýbrž pečovala o různé potřeby společnosti“. „Co poddaní klášterů snášeli sedláci méně břemen a povinností, než co poddaní pyšné šlechty; patřil-li sedlák klášterů nebo duchovní korporaci, požíval také větší ochrany, poněvadž sebe zpupnější rytíř přece se neodvážil na majetek církevní, což u moderních rytířů však nepozorujeme“. (Srov. Rudolf Vrba: O zachování stavu rolnického. V Praze 1889. p. 45. sq.)

Církev vždy podporovala školství; školství jest nezbytnou podmínkou pokroku tedy církev podporovala pokrok. Školství jest vlastně dítětem katolické církve. „Ona hleděla k tomu, aby byly ditky ihned od útlého mládí vyučovány a proto zřizovala školy nejprve při chrámech stoličných, a neustala, až nebylo chrámu, kdežby nebylo i školy, a ty zvali školami farními. Jsou tedy školy tak zvané národní původu církevního a povahy křesťanské“. (Lenz Syllabus p 361.)

„Moderní“ heslo: „Vzdělání pro všechny!“ s nímž se nyní tolik hluku natripí, není žádným heslem novým, dříve neznámým. Křesťanství bylo vůbec první a také jediné, kteréž vysoko povzneslo prapor, na němž bylo psáno: Pojdte sem všickni bez rozdílu stavu a národnosti, všichni slyšte slova pravdy věčné a všichni bez rozdílu učte se moudrosti pro čas i věčnost. A dříve ještě než Innocenc III. pronesl slova, že vzdělání je pro všechny a nikomu tudíž že nemá býti k němu zabraňován přístup, byly otevřeny školy křesťanské všem bez rozdílu a synové chudiny, synové bývalých otroku a nevolníků, dosáhli nejednou i velkých církevních důstojenství. Do škol klášterních a do škol zřízených při chrámech biskupských měl přístup každý a záhy byly zřizovány školy i po vesnicích. „Církev podporovala a pobádala vždy snahy vědecké. Proto od časů pronásledování až na naše časy založila církev nespočetný počet ústavů, od založení katechetické školy alexandrinské počínaje až ku nepočetným školám katedrálním, klášterním a farským, ba hlavním

sídlům vědy — universitám, jež vědy ošetřují a je ve všeobecný prospěch lidstva obrátiti mají; proto založila i řády, jejichž hlavním účelem bylo ošetřování věd. A není snad žádné vědecké disciplíny, v níž by se kněží a mnichové katolické církve nebyli vzznamenali. Věda jest, mohu tak říci, s obzvláštní láskou ošetřované dítě církve“. (Die katholische Bewegung 1872. p. 364.)

Z těchto několika odstavců, jež jsme svrchu podali, jasně vyplývá nezvratná pravda, že církev nikdy pokrok nepotlačovala, ba naopak spíše podporovala. Jest tedy věta: církev potlačuje pokrok z ohledu historického naprosto nesprávná a ti, kteří tak tvrdí, hlásají tak buď z nevědomosti anebo z pýchy, aby potupili tu církev, jež snad jejich zkažené vůli na odpor se staví.

Důkaz principiální.

Církev potlačuje pokrok. Abychom falešnost a lichosť této věty lépe poznati mohli, poněkud ji obraťme a tažme se: Jest možno, aby církev pokrok potlačovala? Na tuto otázku obdržíme dvojí odpověď: jednu se strany katolické a ta bude záporná, druhou se strany nepřátelské katolické církvi a ta bude kladnou. Nepřátelé naši se vši rozhodností odpovídají nám na otázku výše uvedenou: ano, církev netoliko může, nýbrž ona i skutečně potlačuje pokrok. Avšak jaké mají důvody pro své tvrzení?

Důvody tyto vyznívají v jedinou větu, jejíž uvedením myslí nepřátelé, že úplně dokázali tvrzení svých slov: že totiž církev potlačuje pokrok. Právíť: Církev má svá pevná nezměnitelná dogmata, která nestrpí žádného odporu. Vše co se těmto dogmatům protíví, církev zavrhuje, kaceřuje: tedy o nějakém pokroku zde řeči býti nemůže. Ergo: církev potlačuje pokrok, pokrok v církvi není možný.

Jak krásné, jak vznešené to svědectví nepřátel našich o pravosti církve Kristovy! Vytáhl nepřítel proti nám, chtěl zničití veškerou naši existenci, „žil k boji zbraně, jež jaký div! proti němu se obrací a samého potírá. Tam vede veškeré obviňování církve! Nepřátelé chtějíce církvi zlořečiti, dobrořečí jí, jako jedenkrát podobný případ udál se ve Starém Zákoně. Nil novi sub sole.

Než k věci. Tedy dogmata církve katolické, ona nezměnitelná dogma — ta jsou to, jež dle mínění novomódních pokrokářů potlačují pokrok, a důvod proč dogmata potlačují pokrok, spočívá v jich pevné nezměnitelnosti. Důvod jest podán a s tím jest nám účtovati.

Přihlédněme tedy blíže k onomu důvodu a zkoumejme jej. Namane se nám otázka; jest pravda, že vše, co jest pevné, nezměnitelné, právě proto že jest takové, potlačuje pokrok. Dejme si příklad. Nikdo neupře, že naprosto pevnou a nezměnitelnou větou v mathematice jest, že $2 \times 3 = 6$ a přece také nikdo ani ve snu nepomyslí si, na tož, aby snad odvažil se tvrditi, že tato věta potlačuje a odporuje pokroku. Ba naopak můžeme důvoditi ve prospěch katolické církve. Každý pokrok, má-li vskutečně býti pokrokem a ne pouze zdánlivě, předpokládá nějaký pevný, určitý nezměnitelný základ, nějaký nezměnitelný princip, na němž pak staví se dále a výše, tedy pokračuje se. Neboť všeobecná zkušenost dotvrzuje nám, že noha lidská bezpečně a jistě kráčí pouze na pevné půdě, že zámky a ohromné budovy staví se pouze (ovšem nemají-li se v několika letech sesunouti) na pevných, vytrvalých základech a tedy z toho jistě uzavíratí můžeme, že toliko na pevných a vytrvalých základech, na nezměnitelných principech (právě proto jsou to principy, že jsou nezměnitelnými) zakládá se pevný a jistý, pravý pokrok.

Uvedme nyní tyto myšlénky na dogmata! Možný-li v dogmatech pokrok? Odpověď jest krátká: „Pokrok v dogmatech je naprosto nemožný a kdo tak tvrdí, již není více na půdě katolické, již není více vyznavačem pravé víry Kristovy, byť třeba ještě jakožto takový v matrikách označen byl!

Uvažme! Co se může potírati? Jen to, co si odporuje, světlo a tma,

pravda a lež a p. Kde není odporu, tu není možný boj, tu není možné vítězství a porážka. Avšak mezi dogmatem a pokrokem není odporu.

Oho! již slyším volati naše nepřátely, toť se lehko řekne, ale důkaz, ten chceme! Ó, prosím, draží pánové, neračte tak spěšně na nás dotíratí, důkaz podáme ihned!

Postavme dogma a pokrok proti sobě! Co jest dogma? Dogma krátce definuje se takto: „dogmatem vyrozumíváme pravdu zjevenou a od církve katolické jakožto takovou, hájenou“. Na jasnější pochopení této definice připojuji následující výklad:

1. Dogma jest pravda zjevená, pravda, kterou Bůh sám pravda věčná, jak katechismus učí, zjevil. A v tom spočívá důvod, proč dogmata za pravdivá bez všeliké podmínky máme a míti musíme. Tedy nezáleží na tom, zda i rozum ve svém obsahu je pochopuje. Docela jasným a zřejmým jest: že bytost nekonečná nemůže pochopena býti od bytosti konečné, že bytost nekonečná nemůže pojata a vyzpytována býti od bytosti konečné, tvora, a že tedy zjevení bytosti nekonečné, může, (pravíme pouze může) za rozličných okolností přesahovati veškeru schopnost a sílu bytosti konečné, rozum člověka. Jest tedy další otázka: „Zjevil se Bůh?“ dokáže-li se, že Bůh se zjevil, pak, jak z hořejšího vyplývá, nutně a nezbytně musí se věřiti všemu tomu, co Bůh zjevil. Pravím věřiti a ne věděti, neboť zajisté rozdíl jest vim-li něco, anebo věřim-li něčemu.

2. Zjevení dokázáno jest důkazy jistými a nezvratnými. Největší učenci a myslitelé uznávají a jsou přesvědčeni o zjevení a jenom ti, jež jímá buď nevědomost úmyslná neboť zásadní zášť proti církvi zjevení popírají. Samo sebou se vyrozumívá, že nemíní se zde zjevením, zjevení, jež stala se jednotlivým nábožným a privátním osobám, tedy privátní zjevení, nýbrž toliko ta zjevení, jež udála se skrze určité a vyvolené nástroje Boží, skrze patriarchy proroky skrze Krista a sv. Apoštoly nebo jak praví katechismus Skočdopolův: „Bůh . . . zjevil se hned prvním rodičům, potom skrze sváté muže zvlášť lidu israelskému, a naposledy skrze Ježíše Krista zjevil se nám všem“ (p. 3.)

3. Aby nějaká pravda byla oprávněna, aby jí lid věřil, aby tedy tato pravda k víře zavazovala, tu třeba, aby od církve ve své neporušenosti byla zachovávána a proti nepřátelům bráněna. Všecko, co Bůh skrze patriarchy a proroky, skrze Krista a apoštoly zjevil, nevyjádřila Církev hned od počátku svého v určitých, nezměnitelných větách a nepředložila věřícím za dogma, a proto jestliže později, jsouc vedena různými okolnostmi za pomocí a osvětlení Ducha sv. některou, až do toho času zřejmě nedefinovanou pravdu definovala, či jakožto dogma věřícím předložila, neučinila nové dogma (jak nepřátelé naši snad proti nám by tvrditi mohli a někteří tvrdí a právě proto to zde uvádím), nýbrž pouze veřejně prohlásila, že ta či ona pravda, právě od ní definovaná k pokladu víry od Krista církvi zanechanému náleží. Vykládá-li se tedy od církve nějaká věta jako dogma, pak již není volno, o pravdě této pochybovati, anebo snad ji vyvracet (neboť ani vyvrátiti se nedá!), nýbrž tato pravda platí pak tak, jako samo zjevení Boží, jest pevnou a nezměnitelnou jako pravda vůbec.

Co jest pokrok? Ovšem slovo toto od různých různě pojato a vyloženo býti může, avšak takovéto výklady jeho bývají pravidlem jednostranné a falešné. Než všeobecně pokrokem vyrozumívá se hnutí nebo snaha toho kterého času, jež má za účel jednak celou říši pravdy, tak jak tato v přírodě se objevuje a k níž člověku podán jest klíč jeho vlastní totiž rozum, zkoumáním a vyšetřováním odůvodniti a prakticky oceniti, jednak člověka jakožto individuum a pak i celé společnosti ušlechtili, zdokonaliti, jejich vzájemné poměry zlepšiti a napraviti a posléze vésti veškeré lidstvo ku zdokonalení ve vědách, uměních, mravech, politických a sociálních zájmech a p. na základě přirozeného rozumu.

Uvažujme dále, když víme, co jest pokrok a co jest dogma, může mezi pokrokem a dogmatem povstati spor a odpor? Kdo jest původcem celého

světa, kdo jest auktorem jeho zákonů, bez nichž pokrok není možný? Bůh, který netoliko svět či přírodu, stvořil, uspořádal, určitými zákony opatřil a jej dále řídí, nýbrž tentýž Bůh, který stvořil i člověka a dal mu vlehly i umění, aby zákony Boží, jimiž svět se řídí, alespoň poněkud poznati mohl. A kdo jest auktorem zjevení Božího, pravd zjevených? Na tuto otázku odpoví nám každý, kdož není nevěrcem, bezbožcem a i ten, kdo za nevěrce před světem se vydává, alespoň v srdci svém: že Bůh, který nám tyto pravdy zjevil skrze patriarchy a proroky, skrze Krista a apoštoly. Pramen tedy a původ, z něhož prýští dogma a pokrok jeden a týž jest, Bůh — a z toho plyne, že sporu mezi dogmatem a církví býti nemůže. (Pokr.)

Vražda z cizoložství.

Dle francouzského upravil PETR KOPAL.

(Pokračování).

Později ovšem pustil se též do čtení všeho, cokoliv mu do ruky přišlo. Lidé v něm spatřovali jakési nadání a radili, aby studoval dále, čehož se ale maminka jeho nemálo lekala.

— K čemu mořiti jeho uhojou hlavičku, — bědovala. Chvála Bohu, máme býti z čeho živi. Jenom ne studovati. Může pána dělat i bez studií. Knihy by ho zabily.

Celkem tedy zůstal Kamilek ignorantem, slabochem i ve vzdělání, což se dobře k jeho slabosti tělesné hodilo. V osmnáctém roce vstoupil jako dobrovolník do obchodu se střížným zbožím a jelikož obchod ten nevymahal na něm většího namahání ani těla ani duše, pozůstal v něm, a uznalý šéf platil mu šedesát franků měsíčně.

Kamill následkem své tělesné slabosti a výchovy byl rozmazleným. Když se vrátil z obchodu večer domů, býval nevrlý k matce, která ale svoji dobrotivostí brzy jej uchlácholila. Neměl srdce zlé. Kdež pak by se v něm mohlo vzíti něco zlého, ze syna takové matinky!

Rád si hrál na pána, na mentora. Cítil se uraženým, když maminka jednala s ním jako s děťátkem. Chtěl, aby ho považovala jako muže. Slovo to budilo vždy ironický úsměv jeho paní. To panování jeho trvalo ovšem jen tak dlouho, dokud nedostal malý záchvat zimničky, ježž mohla vždy jen maminka zahnatí nějakým odvarem. Odvar učinil jej zase milým, poddajným synáčkem. Sestřenice jeho Teresie, vyrůstší s ním v domě, byla od mladosti jakousi jeho chůvou, která ho vodívala na procházku kolem Sekvany.

Asi před šestnácti lety, když ještě paní Raquinova měla krám ve Vernové, navštívil ji z nenadání bratr její, kapitán Degaus, veda za ruku malou holčičku.

— Zde ti vedu dítě, — pravil k ní po bratrském pozdravu — myslím že mu budeš tetou. Matka jeho brzy po porodu zemřela. Co bych já si s ním počal. Já ti je daruju. —

A dobrotivá kramářka zahledíc se do černých, planoucích očí dítěte se hnědou, afrikánskou pleť, usmála se na ně, políbila v tvářinky a nechala si je. Bylo narozeno v Oránu v Alžírsku z jakési ženy. Otec dítě legalizoval. Dítě mělo právo na jeho jméno.

Pan kapitán dlouho se nezdržev, odjel. Vícekrátě ho ani sestra ani dcera nespatriřila. Byl prý v některé šarvátce s Kabyly zastřelen.

Malá Rézinka rostla. Dobrá teta měla ji jako svoji vlastní. Ačkoliv byla plná zdraví, dávala ji teta ochutnati i léky a odvary, jež vařila pro Kamila — ze samé lásky.

Děvče to mělo zvláštní povahu. Dobře vědouc, že teta není jeho maminkou, bylo na pohled povolné ke všemu i těm odporným lékům, jež musilo užívat, aby prý bylo ještě zdravější. A s těmi odvary a léky byl jí odporným i bratránek. Měla se k němu hezky, ale neměla ho ráda. Snad že ani za to nemohla. Dítě zdravé bylo k nemocnému jako přikováno. Ona byla by ráda hrála si a skákala jako ostatní děti, musila však na bobechku sedati s tím chlapcem nažloutlým jako z vosku. Její přirozenost tomu odporovala. Měla hlas silný a pronikající daleko široko a musila hlas ten k šepotání tlumiti, aby Kamilka neprobudila. Uměla skákati do stropu a musila chodit po špičkách. Byla by ráda po celý den štěbetala a musila mlčeti, pokud Kamilkovi neuráčilo se s ní si pozvatlati. Proto si navykla jakousi kočičí chůzi a kočičí spůsoby vůbec. Chovala se jako kočka, jež podřimuje a přece všecko vidí. Stala se z ní též kočka, přenešená z Alžíru do evropského ponobí. Cítila v sobě více sympatii ku kočičímu tvorů „Frantovi“ nežli ku Kamilovi. Dobrá strava, pohodlný, ačkoliv uzavřený život přispěl nemálo k rozvinu jejího těla. Stala se z ní hrmotná osoba tvarů až kyprých s pohledem nepřiliš vábivým. Plné, přibledlé tváře její hezké nebyly. Když si s ní Kamilek hrát nechtěl, seděla buď na bobechku a hleděla do prázdna, anebo přistoupila k oknu a dívala se do oken a na střechy domů vedle. Takové bylo její mládí. Zakrněl v ní nejen rozum, ale i srdce.

Když paní Raquinová prodala své kramářství jinému a prohodila, že se budou stěhovati do Paříže, Teresa zaplesala. I teta jí těšila: mlč jen a buď tichá, v Paříži povede se ti lépe. Kdykoliv se ocitla venku pod širým nebem mezi stromy, tu letora její africká z ní vytryskala. Tu zarykla si jako propuštěné tygři mládě a dala se do divého běhání. Bylo trapným osudem, že jí otec zanesl do vězení ku staré tetě a neduživému hošíkovi.

Malá Rézinka rostla s Kamilkem. Spávali spolu na tom samém lůžku a teta jí měla stejně ráda jako svého Kamilka.

— Vždyť je to siroteček, — říkávala často.

Ačkoliv byla zdravá jako řepa, tetinka ze samé lásky dávala jí všecko, co dostával Kamilek, a to nejen polévku, housku, maso, cukrovinky, ale i mediciny. Musila míti ode všeho. Šatila jí stejně teple, jako Kamilka, aby se nenastudila, jakkoliv dítě mohlo státi i ve mraze. Právě tato pečlivost nebývala jí po chuti. Ona se již jako dítě jaksí štítěla zažloutlého, stále churavícího bratranečka. Jí se protivilo, že i s ní nakládá jako s nemocným.

Její povaha v této více než klášterní uzavřenosti jaksí zvrhla se v přetvářku a ve lstivost. A jelikož málo vycházela na čerstvý vzduch, by' a její pleť zrovna tak nažloutlá a vodnatá, jak Kamilla.

Proto, když paní Raquinova odhodlala se vzdáti obchodu a odstěhovati se do Paříže, Teresie nemálo se radovala. Teta jí vždycky těšila: jenom nedělej hluku a buď hezky z ticha, budeš jednou míti radost.

V Paříži doufala, že bude míti všeho dost, vycházek a radovánek všeho druhu. Její radostí bylo, poběhati si podél řeky, poskákati po krásných zahradách, poláškovati si s dětmi a to všecko měla jí poskytnouti Paříž. O Paříži snila, o Paříži se svým bratranečkem si šeptala. Musí se uznati, že děvče toto dostalo se vlastně do špatných rukou, ačkoliv teta byla účinnou dobrotou. A tak se stává, že dítě povahy nejlepší může zvrhnouti se převrácenou, nepřiměřenou výchovou.

Skoro každého dne, když k desáté hodině krám uzavřela, a když na to k jedenácté sama na lože se kladla, ještě jednou s noční lampičkou k posteli svého Kamilka se přiblížila, aby oko mateřské na jeho přižloutlé tváři popásla. V té chvíli samou něžností lásky mateřské několik slz uronila, vačež zlehka ho políbic, na špičkách ku svému loži se brala. (Pokr.)

Apoštolát svatých Cyrilla a Methoda.

Slavil svou první slavnostní schůzi valnou na posvátném Velehradě 31. července a 1. srpna, kteráž dle úsudků všech přese všechny překážky počasí nepříhodného v pravdě důstojně odbývána. Radostí neobyčejnou naplňovalo každého, když odpoledne 31. července při dešti viděl přichvatovati zástupy dam z různých měst naší milé vlasti; mělať to býti zároveň pouť dámská. S nebe se jen lilo; když poněkud déšť ustal, zařizen společný příchod do velehradského chrámu. U Cyrillky seřaděn průvod. Průvodu přišel naprotiv zástup družiček, vedený od učitelky velehradské sl. Neugebauerové. Družičky na uvítanou každé poutnici a každému poutníku podaly kytičku a pak písně, což všeobecně přemile překvapilo. Viděti bylo zde tabulky s jmény různých měst a krajů, dle nichž průvod seřaděn býti měl, od čehož pro nepohodu upuštěno býti muselo.

Ve chrámě seřadil se průvod okolo kazatelny, na níž již očekával průvod veldp. kanovník kroměřížský, J. Droběna, kterýž měl uvítací řeč. S nadšeností všeobecnou přijat byl návrh podaný, sby zaslán byl sv. Otcí telegram projevující úctu a dětinnou oddanost s připojenou prosbou o apoštolské požehnání. S týmž souhlasem setkal se návrh, aby oběma nejdůstojnějším arcipastýřům moravským zaslán byl podobný telegram. Nato oznámil jednatel pořádek a slovy přiměřenými přítomné vyzval, aby přistoupili ku sv. svátostem, což měrou netušenou splněno.

Po osmé hodině doprovázeny hudbou dámy ku společné večeři, po kteréž p. dvorní lékárník z Kroměříže, J. Harna zapálil ohňostroje a osvětlil kostel.

Po daném znamení vystřelem vznesly se dvě rakety 150 metrů nad svatyni velehradskou a ozářily věže velechrámu, kdežto bengálské ohně zářily červeným světlem po celém nádvoří. Silné prskavky ve vzduchu poletující v rozmanitých barvách ohnivě koule ze sebe vydávaly, z kterých nesčíslné množství jisker na vše strany se spouštělo jako déšť.

Mezitím zapěla zmíněná Cyrillská jednota kantátu ku počtě sv. Jana Nep., jehožto jubileum úmrtní letos připadá, na zadosť učinění za potupu tomuto světcu a patronu našemu způsobenou. — S city vděčnosti vyslechnuli poutnici s neobyčejnou vroucností přednesenou kantátu, vykonali pak společně dojemným způsobem večerní modlitbu, načež odebrali se k nočnímu odpočinku.

Dle ustanoveného pořádku rezezvučel se po půl 5. hod. velký zvon velehradský a zvěstoval probuzeným poutníkům ranní klekání. K velkému přidaly se jiné zvony. V soulad krásný, velebný a povznášející mísila se hudba a střelba.

Několik minut před 6 hodinou vyšel vdp. Jan Vychodil, assessor želechovský, s četnými duchovními ku oltáři vzácně osvětlenému a družičkami ověncenému a za ním mladík Jan Polách, rodák bratřejovský, kdež krásný chrám zasvěcen sv. Cyrillu a Methoději, zrovna jako doklad, kam směřuje poslední cíl apoštolátu, složit vyznání víry katolické. Veškerý lid přítomný byl povzbuzen a mnohý poprvé viděl slavné skládání víry a tak mnohý a mnohá poprvé v životě svém pocítil štěstí víry sv. kat., v níž zrozen byl a vychován. U svatém zanícení pomodlili se společně Otčenáš, Zdrávas a Věřím za dar sv. víry, a ctp. bohoslovci brněnští zapěli po té sbor „To den“, což vše mocný dojem na přítomné mělo a mnohá slza zaleskla se v oku dojaté poutnice. Po významné a s apoštolátem tak úzce spojené slavnosti vyšel sloužit mše sv. pontifikální P. T. nejdůstojnější generál a velmistr řádu křížovnického z Prahy dr. Václav Horák. Při mši sv. zpívána milá píseň Velehradská „Ejhle oltář“, při níž zapěli dojemné vložky páni bohoslovci. Při

posvátném a opravdu unášejícím okamžiku sv. přijímání pronesl ku přistupujícím ke stolu Páně vdp. jednatel několik povzbuzujících myšlének o účincích sv. přijímání. I přistupovali vznešení i nízcí, bohatí i chudí, urození i prostí, v šatu vzácném i jednoduchém k tomu, jenž všechny volá slovy: „Pojďte ke mně všichni“. Úchvatný posvátný tento výkon radostí naplnil srdce přítomných a mnozí prolévali slzy radosti. V této posvátné chvíli vylévány prosby nejvroucnější ze srdcí od sebe tak vzdálených a přece zas tak úzce spojených.

Po snídání ihned odebrali se účastníci ku místu vhodné a vkusné připravenému pro schůzi pod širým nebem péčí a laskavostí P. T. pana Trnky, ředitele velkostatku. Tentokráte nebe nám přálo. Vyjasnilo se úplně a slunce, jako by jevílo radost z tak vzácného, snad doposud na Velehra dě nevidaného shromáždění. Uprostřed stála upravena tribuna a řečníště ozdobeno křížem a obrazem sv. Otce, císaře a krále. Na tribuně zasedli vzácní hosté různých stavů a povolání a členové výboru apoštolátů. Vedle tribuny hlavní stála tribuna pro zpěváky, na níž ctp. bohoslovci a slavkovská Cyrillská jednota opětně důkazy podali své umělecké dovednosti. Po dlouhé době podařilo se nám opětně viděti staroslavný náš zvyk, že všeliké veřejné jednání započínati má písní „Hospodine, pomiluj ny“, kteráž od přítomných zazpívána byla. Po této písní slavnostní schůzi zahájil předseda apoštolátu ss. Cyrilla a Methoda vdp. dr. Jan Pospíšil, arcikněz bzenecký, jenž udělil slovo prvnímu řečníku dp. assessorovi Janu Vychodilovi, faráři ze Želechovic, který téměř dvě desítky leti chvalně na Velehradě ve prospěch idey cyrillo-methodějské působil. Řečník vycházejze ze známých slov Sušilových „Hvězdy dvě se z východu“ atd. mluvil o ss. Cyrillu a Methodovi. Oba byli veškerému světu slovanskému „světlem spasné nauky Kristovy“ (dr. Matěj Procházka), „kometou zářící uchým světlem“ všemu Slovanstvu (prof. Ant. Budilovič).

Stomillionový národ slovanský nazývá je svými apoštoly, apoštoly slovanskými Moravané, Čechové, Slezáci, Luž. Srbové, Slováci, Slovinci, Poláci, Bulhaři, Rusíni, Chorvati, Srbové, Rusové nazývají je „svými“ apoštoly, apoštoly slovanskými, jak z vlastních jejich slov poznati. Strossmayer dí: Všechn národ slovanský ctí a vzývá ss. Cyrilla a Methoda, o kterých se plným právem říci může, že jsou slovanskému národu tím, čím jsou celému křesťanstvu ss. apoštolé Petr a Pavel. Jim děkuje celý národ za dar sv. víry a zvelebení jazyka; tak to dosvědčují Slované katoličtí i pravoslavní. O kěz splní se

Vzbuď již, Hospodine, lidu svému
stálých Cvrillů a Methodů,
ať jej vedou k tobě jedinému;
jedna víra ať nás všechny víže,
jedna láska vzplaniž v národu,
celý národ ať pojí spása kříže!

Tot úkol Apoštolátu ss. Cyrilla a Methoda, úkol náš! Jestli účelem apoštolátu ss. Cyrilla a Methoda sv. katolickou víru mezi Slovany hájiti a sice v první řadě proti německému protestantismu (Valaško naše), proti Němcům a protestantům (Lužice) a podobně jinde (Slovinci šolsko bratovščino ss. Cyrill in Method). Strossmayer je pro jedinstvo mezi Slovany, V. Solovjev podobně dí, že Řím jest středem jednoty. Sjednocení žádají Poláci, Slovinci, Chorvati (Strossmayer), zkrátka všichni a Strossmayer dí, že to „Lahko je“ lahko dociliti lze, protože lze překlenouti propašť mezi cirkví východní a západní. „Kěz se v apoštolů slavném jménu sejdou bratří odstěpených kmenů“. (Šťastný).

Celá řeč těšila se napjaté pozornosti a často pochvalou a potleskem byla odměněna. Druhý slavnostní řečník pan Frant. Outrata, akademik fakulty filosofické, rodem z Křižanova, měl pak chvalořeč na sv. Cyrilla a Methoda. Nadšené a vroucně vylíčil život sv. apoštolů našich, jejich ctnosti, učenost a vzdělanost, jejich činnost ve prospěch Slovanstva, a oslavoval je nejenom

jako věrověsty národů Slovanských, nýbrž i jako učitele a zakladatele osvěty a písemnictví, šlechtitele ducha a mravů, otce Slovanstva, jichž jména zářiti budou jako dvě hvězdy jasné a spásné po všechna nynější i budoucí pokolení. Na konec p. řečník, jehož řeč opravdu citem a vroucností, jakož i důkladnou znalostí překvapovala a zaslouženě potleskem i slovy chválena byla, vyslovil pevnou naději, že sv. Cyrill a Method dědictví svého neopustí a v nebi mocné přimlouvati se budou, aby národové Slovanští páskou víry a lásky vzájemné brzy sjednoceni byli. Za tuto vzácnou řeč poděkoval jménem celého shromáždění vdp. předseda poukazuje zvláště k tomu, že p. řečník, jsa členem studentstva, tím více potěšil celé slavnostní shromáždění, čím méně bohužel, máme dnes studujících, kteří by věrně stáli k církvi i vlasti a čím větší měrou si žádáme, by mládež, tato naděje církve i vlasti, neodcizovala se sv. Cyrillu a Methodovi.

Na odůvodnění, proč zakladatelé apoštolát sv. Cyrilla a Methoda odporučili do ochrany Matky Boží, Panny Marie, promluvil místostarosta ústředního výboru, vdp. dr. Jan Schneider, děkan z Křižanovic. Řeč jeho zůstavila dojem hluboký. Postup myšlének v ní rozvinutých byl asi tento: Jako památku na roky Cyrillo-Methodějské jubilejní vedle jiných jmenovati třeba také apoštolát sv. Cyrilla a Methoda pod ochranou Bl. P. M. Spolek ten zároveň i ústavem má býti, kdežto pocta sv. Cyrilla a Methoda pěstovati se má ve smyslu co možná úplném, najmě tedy následováním ducha jejich apoštolského. To pak apoštolské ve spolku a skrze spolek působení postaveno pod ochranu Matky Boží Panny Marie. Věnování toto třeba také prohlásiti veřejně a slavnostně, aby takto Paní své svatě spolek okazale vzdal povinný hold. Důvod pro takové zasvěcení jest dvojí: aby spolek zabezpečil sobě žádoucího zdaru a pak aby jevil se v pravdě jako apoštolát sv. Cyrilla a Methoda.

1. Církev Boží vždy potřebovala a potřebuje apoštolů; apoštolé pak vždy potřebovati budou ochrany B. P. M., z nížto také těšili se jak apoštolé první, tak i jejich nástupci. Než apoštolování v církvi Páně ku povýšení slávy Boží a ke spásě duší v jisté míře povinností jest všech křesťanů obecnou, kteréž tedy pod ochranu Matky Boží utíká se podobně. Pročež i apoštolát sv. Cyrilla a Methoda dokládá se ochrany Matky Boží a jejího požehnání i aby jako spolek povznesl se, i v účelech svých prospěl šťastně; účel spolku nejtěžší a nejlepší tehdy jen s nadějí šťastnou se pojí, když ve spolku pocta Matky Boží hojná objeví se.

2. Jako sv. apoštolé Páně první, nejinak i naši sv. věrověsti především kázali Krista ukřižovaného. Proto na Radhošti vzavše lidu modlu jeho, vztýčili tam sv. kříž. Přicházejíce pak od východu a vědouce, co tam připravovalo se, tím pevněji zavázali se i sami, že k Římu Inouti budou i všecky k Římu přivinou, které Kristu získají. Proto z nalezení ostatků sv. Klementa šťastni byli, jehož úctu šířili; alebrž i přísněji poutou sv. knížat apoštolských k oddanosti ke sv. Apoštolské Stoliči lid svůj věrně vodili. Proto chrámy přední na Moravě věštím duchem v Olomouci a v Brně oba sv. Petru a Pavlu zasvětili.

Ve zvláštní však líbeznosti dílo sv. Cyrilla a Methoda jeví se, že jménem nebes královny tolik zdobí se. Podnes mysl nězná k Matce Boží, jižto svatí Cyrill a Method lidu svému věrně svítili, zrcadlí se na sv. Hostýně, v Tuřanech, ve Staré Boleslavi, na posv. Velehradě samém, kdež i stoliční chrám svůj sv. Method zbudoval, ale i hrob svůj zvoliv po vši práci u Boží Rodičky sobě odpočinul.

Tuto vroucnost oddanosti k Matce Boží po otcích svých i dítky ss. Cyrilla a Methoda věrně dědily; a kdož v ctnosti vynikl, i vše ostatní úctou a láskou k Matce Boží předstihl: sv. Ludmila i sv. Vojtěch, sv. Jan Nepomucký, bl. Jan Sarkander i bl. Klement Maria Dvořák.

Pročež i apoštolát sv. Cyrilla a Methoda, jenž v duchu jejich dílo svoje provozovati má i chce, Matce Boží je obětuje a ochrany její se dokládá.

Prosbou, aby všichni přítomní apoštolát s láskou přijali a provázeli: kněžstvo přítomné i členstvo zapsané, i účastníci schůze všeci; — a prosbou ke sv. apoštolům Cyrillu u Methodu a ke královně apoštolů Panně Marii, aby žehnati ráčila všem přítomným, žehnati apoštolátu sv. Cyrilla a Methoda, žehnati i vlastem a národům slovanským všem, řeč dojemná skončena.

Nyní nastal pro přítomné zajisté překvapující okamžik, an na řečniště vystoupil vlp. missionář ze severní Ameriky J. Gajdušek a slovy úchvatnými doličoval ovoce, které nesou podobné spolky jako náš apoštolát v dalekých krajích amerických, odkudž k nám, jak děl, přes „velkou kaluži“ se dostal. Řekl též, že zdar apoštolátu jest zajištěn také postavením jeho pod ochranu Rodičky Boží, Marie Panny. I missie americké pod ochranou neposkvrněné počaté Matky Boží během posledních 10 let podivuhodně rozkvetly za vzorné obětavosti tamních, byť i chudobných katolíků. Slova hosta z takové dálky příšlého neminula se účinkem u shromážděných.

Vdp. jednatel podal nám krátce řečeno posavadní dějiny o vzniku apoštolátu, připomenuv velkolepé pouti Slovanů katolíkův do Říma na poděkování za památnou pro Slovaný encykliku „Grande munus“ roku 1881. při níž myšlenka ta utužena, jakož i jubilejního roku 1885, když uděleno počátkům apoštolátů od v Pánu zesnulého ndp. knížete arcibiskupa Bedřicha z Fürstenberku požehnání. S vděčností připomenul všech, kteří jakýmkoliv způsobem nápomocni byli, aby apoštolát se uskutečnil. Oznámil též hojně milosti, které na přímluvu J. M. knížete-arcibiskupa olomouckého apoštolátu od sv. Stolice uděleny byly. Připomenul a několika slovy dovodil, že netřeba se za viru stydět, ana v každém směru nesčetnými blahodárnými výsledky se vykazuje. Vyzýval přítomné, aby byli apoštoly apoštolátu, by věrně plnili, co víra káže. Příklady přivedl hlavně otce a matky přítomné k tomu, že opravdově a nadšeně přislíbili děti své Bohu zachovati a věrně plniti, co apoštolát vyžaduje. Byl to dle svědectví všech v pravdě uchvacující okamžik kterýž přítomným nikdy z paměti nevymizí. Ukončuje řeč svou svolával dp. jednatel rosu Božího požehnání a milosti na dílo apoštolátu. V tom však začalo pršet i dešť přerušil další důstojnější ukončení, při kterémž ještě různá díkuvzdání učiněna býti měla,

Po dešti odebrali se účastníci ku společnému obědu, po němž nastalo dojemné loučení s posvátným Velehradem. Účastníci odebrali se do chrámu velehradského, kdež uděleno sv. požehnání a po němž na rozloučenou vykonána pobožnost, při níž mnohá slza skropila prahy posvátného Velehradu. Ve společném průvodu na rtech se slovy „S Bohem, Velehrade drahý, líbáme tvé svaté prahy“ odebrali se poutníci za pěni dojemného sboru od zmíněné již Cyrillské jednoty slavkovské ku Cyrillce. Tam líbali v svatém zanícení ostatky sv. Cyrilla na důkaz lásky a vděčnosti k němu vzpomínající i svazku, který nás sv. Cyrillem a Kristem pojí.

Tím skončena významná slavnostní valná schůze. Kéz vyplní se řekněme proroctví mnohých, že dešť zakončení schůze přerušivší jest znamením deště milostí, které na apoštolát a účastníky jeho splynou. Kéz vyplní se prosba básníková :

„Sv. Cyrille a Methoději,
proste, ať již slavit smějí
s námi v církvi hostiny
Slovanů všech rodiny!“

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosík.

(Pokračování.)

„Pane faráři, nemohu najítí nikde vašeho zimního pláště; každý den se ztratí nějaký oblek“, pravila jednou hospodyně.“

„Tak“? odpovídal pan farář, „nuže, Pán Bůh se postará, aby se šaty neztratily“.

„Častokráte, jak už se stává, byl sice oklamán, to však ničeho na jeho dobročinnosti nezměnilo.“

Nejhorším odpůrcem a nepřitelem Chanelova předchůdce byl M. Girod, starosta obce, vznešený to a vzdělaný pán, avšak bez náboženství a víry. Chanel svojí povahou mírnou a láskyplnou zcela si ho získal, že byl od té doby nejen přesvědčeným katolikiem, nýbrž také hlavní podporou faráře. Brzo po příchodu nového faráře psal starosta Girod biskupovi: „Srdečně vám děkuji, že jste nám tak výtečného faráře dáti ráčil. Znova ožila v něm horlivost a mírnost sv. Františka Sal.“

Založeny byly družiny: „Nejsvětější svátosti Oltářní“, „sv. růžence“ a j., které vydatně mezi lidem působily. Když tak půda připravena byla, konal sv. missie. Láska k Bohu jevila se víc a více. Na místo kosteliku vlhkého, zuboženého, vystaven byl nový, důstojný stánek Boží, patřil mezi nejkrásnější z diecése. Pak přišly k svému znovuzrození bývalé pobožnosti, slavnostně slaveno bylo Boží Tělo, viska brala na se zcela novou tvářnost.

Ač takovou snahu a pílí jevil Chanel ve správě duchovní, neustal přece mysliti na zámořské missiје. Když ještě vikářem byl v Amberieuxu, zastal ho někdo, jak si dle svého obyčeje šaty látal. Když pak se tomu cizinec divil, dal mu Chanel s úsměvem za odpověď. „Co pak chcete; každý má všemu rozuměti. Až budu někdy mezi divochy missionářem, tu budu musiti býti také sám krejčím“.

Čtením „letopisů o šíření sv. víry“, touha po missiјích byla v něm znova oživena; přemýšlel tedy o tom, zda by neměl vstoupiti do některého řádu. Opět a opět podal žádost svému biskupovi, který však nejlepšího kněze své diecése propustiti nechtěl; usiloval tedy život svůj dle klášterní dokonalosti zaříditi. Ustanovil si stálý, pravidelný denní pořádek, rozjímáním, duchovním čtením, zpytováním svědomí, denní návštěvou Nejsvětější svátosti Oltářní, pobožnostmi k blahoslavené P. Marii sílil se ve víře a stálé práci. Jeden den v měsíci obětoval k tomu, aby uvažoval o věčných pravdách a zpytoval se, zda všem svým povinnostem dostál.

S dětinnou poslušností podřídil se vedení jednoho duchovního, který důvěry Chanelovy si získal. Aby se také všech vnějších zvláštností a chyb varoval, prosil rozumné a řádné občany, aby mu zcela otevřeně řekli, zda něco nepřislušného na něm nezpозorovali. Spánek jeho byl na nejnutnější omezen, lože tvrdé, bez pohodlí, jeho oběd. neměl-li hostů, jež rád hostil. velmi jednoduchý, ano až příliš chudý. Tělo svoje přísným umrtvováním zachovával čisté. Vedle ustanovených dnů postil se také ve dnech před svátky mariánskými. Jeho přísnost neměnila ničeho na jeho přívětivosti a vlídnosti, takže u všech, kteří se s ním sešli, obdiv vzbuzoval.

„Jeho život“, píše o něm jeho biskup Msgr. Davin, „byl vzorem pravého kněžského života všem, zvláště pro pravou, vroucí zbožnost, pro horlivost v duchovní správě, pro vlídnost a mírnost“. „Byl mužem“, praví jiný biskup, „který má srdce zlaté, víru dítky, mravy anděla“.

Konečně po dlouhé a marné prosbě obdržel toužebné dovolení, že mohl poslechnouti hlasu Božího. Jeho velká úcta k P. Marii obrátila zrak

jeho na řád, který r. 1815 na místě zázračného obrazu P. Marie ve Fourviéru v Lyoně byl založen a jménem nazván, jež našemu knězi od nejtútlejšího mládí tak milé bylo. Byl to řád P. Marie, který tehdy ještě nebyl církví potvrzen, avšak Piem VII. přátelsky vybídnut, aby v pozeňnaném díle pokračoval.

Před svým odchodem do malého semináře v Belley, jehož správu marianisté převzali, rozdělil všechn svůj majetek chudým své víscky, kterou poslední den svého v ní pobytu v ochranu P. Marie odevzdal. S bolem loučili se s ním vesničané a dlouho vzpomínali na „dobrého, zbožného faráře“, jak obyčejně byl nazýván. Sedm let později zakládal nástupce Chanelův spolek pro rozšíření víry, nenašel však příliš mnoho ohlasu. Tu v kázání volal ke svým farníkům: „Nevíte, že se zde jedná o zámořské missie, že tedy darů vašich účasten bude také P. Chanel, jenž na vzdáleném ostrově svůj hlas s mým spojuje a vás o modlitby a almužny prosí?“ Při slovech těch dali se posluchači do pláče, a každý toužil přijat býti do spolku.

Toho času, když Chanel do řádu vstoupil, byla působnost řádu omezena na misie mezi domácím lidem a na správu seminářů. Pět let byl Chanel professorem a správcem semináře v Belley, touha jeho nesla se však stále za moře. Konečně r. 1836. Brevem Řehoře XVI. byl řád mariánský církevně potvrzen, a dány mu na starost missie v Oceanii. Ihned hlásil se Chanel za člena nových missií. R. 1836. dne 30. června byl Msgr. Pompallier jako prvý apoštolský vikář střední Oceanie od kardinala prefekta propagandy na biskupa Maronejského i. p. i. vysvěcen. Dne 25. září na svátek P. Marie, vysvobození zajatých, bylo v Belley za předsednictví biskupa a devíti apoštolských vikářů prvé generální shromáždění řádu mariánského P. J. Cl. Colin generální představený vystoupil a přijal sliby malé družiny missijní. P. Chanel byl od biskupa Msgr. Pompalliera za prvního vikáře, od P. Colina za představeného prvé missijní družiny jmenován a konal již s horlivostí nutně přípravy.

„Že mne nyní opustíte“, pravil biskup Chanelovi, „dělá mi velikou starost. Bůh vás však volá; musíte poslechnouti. Blahoslavená P. Maria, jejíž zvláštním ctitelem jste byl, bude vás svou ochranou a útechou provázeti a dopřeje vám, že všechny obtíže překonáte vítězně“. Před odjezdem vykonala ještě nadšená missijní družina pouť k P. Marii ve Fourvieru. Tam se ještě slavně pod ochranu P. Marie poručili a jména svá ve zlaté tobolce napsaná za milostný obraz uschovali. Večer před vánocemi vezla je již loď „Delfin z Havru do vzdáleného kraje. Ještě naposled zazpívali na půdě své vlasti dojemné „Ave maris stella“ (Zdravas hvězdo mořská). Strašná bouře která asi 30 lodiček, jež z Havru vypluly na břeh vrhla, byla prvá nepřijemnost, již na dlouhé a trapné cestě zažili. Kormidlo bylo poroucháno, kapitán dával znamení, že jsou v nebezpečí; odpovědí byla stejná znamení z anglického korábu. Postavení bylo vždy hroznější. Chanel padl s druhej svými na kolena a modlil se s nimi: „Pod ochranu tvou se utíkáme“ a „Memorare (Pomni o milostivá)“. Až na blízkou kanarských ostrovů přišla jim na pomoc loď a šťastně je dovezla do přístavu Santa Cruz de Santiago. Loď „Delfin“ zůstala 52 dní v přístavě, dokud nebyla opravena. Sotva nastoupili další cestu, zemřel P. Bret, milený to druh P. Chanela hned od mládí, a byl slavně v hlubině mořské pochován. S černou vlnkou v čele plula loď dále. Místo křtu konán byl pohřeb, který na všechny missionáře takový dojem učinil, že všichni šli ke sv. zповědi, a když přistáli ve Valparaisu, také ke stolu Páně. — Na anglické kocábce pluli po zastávce půldruhého měsíce trávající dlouho tichým oceánem dále. Dne 13. září r. 1837. přistála „Evropa“, — tak se totiž lodička nazývala, — na Mangarevě, hlavním to z ostrovů gambierských, na němž otcové řádu Picpus právě rozkvétající missiji založili (r. 1834).

Houfně tlačili se křesťané ostrova k příchozím, líbali jim ruce a prosili o biskupské požehnání. „Buďte vítáni, missionáři; my jsme křesťany, kato-

lickými, apoštolskými, římskými křesťany. Ježíš Kristus! Panna Maria! tak zněly hlasy se všech stran. Celý den byla chata Msgr. Pompalliera obležena. A večer musil se ještě jednou s missionáři ukázati. Postavili se na vyvýšené místo, odkud od všech spatřiti býti mohli. Jaký byl jejich podiv, když nenadále dešť kokosových ořechů, banánů a jiného ovoce k jejich nohousům za přátelského volání „budte zdrávi“ padal. Tím vzdávali jim svoji úctu. Když se rozcházel, bylo ještě z dálky slyšeti hlasitou společnou modlitbu. Horlivost nově obrácených, jejich svědky missionáři byli, pohnula je až k slzám a rozlítla je pro těžký úkol, za kterým se do ciziny brali.

V Tahiti byla anglická bárka obchodní u cíle své cesty. S bolestí pozorovali katoličtí věrověsti, že je methodisté dávno předešli. Odtud pluli na lodičce dále. Mr. Stoks, anglický námořní důstojník, který cestou z Valparaisu missionáře poznal a je ctil, vymohl si, že jako kapitán ve známých mu vodách loď řídil. Nadarmo hodlal Msgr. Pompallier na Vavau, jednomu to ze severních ostrovů Tonga-Archipela, stanici missijní založiti. Král nebyl ochoten, byl však také od Mr. Tomáše, správce methodistických missií, tak proti přibylým missionářům popuzen, že jim poručil rychle zemi opustiti. „Jděte do Wallisu; tam budete prvými, nikdo vám tam překážeti nebude“, vybízeli je methodista Tomáš. To byla divná rada, neboť obyvatelé Wallisu vyhlášení byli svým lidojedstvím. Než Pompallier ustanovil se přece, že pokus učiní. Pokus prostřednictvím mladého náčelníka s kapitánem Stoksem známého, dopadl nad očekávání příznivě. P. Bataillon směl s bratrem Josefem na ostrově zůstat, a byl tedy Wallis prvou kvetoucí missií střední Oceanie. Na lodi nacházel se Angličan, Tomáš Boog, který dříve delší čas ve Wallisu se zdržoval a nyní do Futuny, kde se usadil, se vracel. Proto přistáli nejprve u tohoto ostrova, aby Booga vysadili. Při té příležitosti pokusil se Msgr. Pompallier u krále východní polovice návštěvu učiniti. Přinesené dary líbily se králi Niuliki-ovi tak velice, že ku počtě svých hostů slavnostní hostinu uspořádal, k níž všechny náčelníky pozval, a při níž bojovníci národní slavnostní tance prováděli.

Takovým uvítáním potěšen, prosil apoštolský vikář o dovolení, by se mohli na ostrově usaditi. Král byl ochoten, předložil však otázku radě. Proti prohlásil se jen první ministr; většina byla však pro missionáře; „neboť“ pravili, pobyt bílých mužů přinese zemi naší bohatství“.

Bylo to 9. listopadu r. 1827., když se P. Chanel obdržev požehnání a radu od Msgr. Pompalliera s bratrem Nizierem na Tuteně usadil. Nejprve zasvětili ostrov královně nebeské a práci svoji její ochraně poručili. Ani neuplynula čtyři léta a půda nové země byla krví světce zbarvena.

Malý ostrov Futuna, který v nekonečné vodní poušti Tichého Oceánu skoro zaniká a na obyčejných mapách sotva najíti se může, byl slavnou mučednickou smrtí blahoslaveného P. Marie Aloisa Chanela posvěcen a stal se křesťanskému světu drabým a milým. Nebylo by ani možno pravou představu si učiniti o obětavém životě mučedníka, nepoznáme-li dříve místo jeho působnosti a stav zdívočilosti a surovosti, v jaké národy našel. To platí zvláště o prvých časech, kdy katolická missiie v počátku svém bez pomoci byla, a spojení Oceanie s Evropou ještě velmi obtížným bylo. Dříve tedy, než budeme v životě P. Chanela pokračovati, zmíníme se o zemi a lidech dle zpráv P. Chanela a jeho druhů. —

Ostrov Futuna, od zeměpisců Horu neb Alufatu pojmenovaný (asi z oceánského Alofa atu, t. j. láska tobě (buď), pozdrav to, jímž Futuniové cizince pozdravují), leží mezi 14° jižní šířky a mezi 178° a 179° vých. délky jihozápadně od Wallisu, kam za příznivého větru za den dostati se možno. Hlavní ostrov Futuna má asi deset franc. mil v objemu. Těsně při tomto ostrově, jen malým kanálem oddělený, leží menší ostrov Arosi. Břehe Futuny jsou složeny ze skalin bouří odervaných. Jen tu a tam jsou dlouhé, úzké nížiny mezi krajem moře a příkrě vystupujícími výšinami. Na těchto nížinách rozkládají se nepatrné vesničky. Z jedné do druhé možno se do-

stati jen po prámech, a jest při tom třeba velké pozornosti, aby o jehly mořské prám nenarazil. Jen jediný přístav poskytuje možnost, aby větší lodi přistáti mohly. Vnitřek ostrova s malými výjimkami pozůstává z příkrých skal a lesnatých hor, jež však nikde značnější výšky nedosahují. Oba ostrovy svědčí o svém sopečném vzniku. „Jednou v noci“, vypravuje P. Chanel, „probudil mne mocný otřes země, že jsem myslil, že celý ostrov bude zničen. V následujících 24 hodinách napočítal jsem 19 více méně silných nárazů. Potom byly slabší a jen zřídka se opakovaly. Z toho jsem soudil, že Futuna spočívá na sopce a že snad sama touto sopkou vytvořena jest. Domorodci však mají jinou domněnku. Dle nich má bůh Mafuisse-Fulu pod ostrovem svoje sídlo. Ležel li jeden rok na straně jedné, obrací se potom, aby dále na druhé straně spal. A to jest příčinou zemětřesení. A kdyby se někdy jícen sopky otevřel, tu by myslili, že jest to Mafuisse, jenž oheň cbrlí; báje jejich připomíná starou mytologickou báji o Enzeladovi (synu Tartara, který ještě s jinými Titany pod ostrovem Sicílií pohřben jest).

Rostliny na Futuně jsou skoro tytéž jako na jiných ostrovech Polynésie. Stromy kokosové, banany, chlebovníky a i. jsou hlavní ozdobou našeho ostrova a největším bohatstvím obyvatelů. Viděl jsem také krásné květiny, než jen zřídka.

Bujnost vzrůstu květin jest podivuhodnou. Jednou pozoroval jsem v červenci vzrůst květiny v okamžicích a zpozoroval jsem, jak banánový list ve 20 hodinách o 7 palců se prodloužil. Když jsem se tomu divil, pravili mi: „To není nic, strom stojí na špatné půdě“. A skutečně vyvíjí se na jiných místech ještě rychleji. O podivuhodná péče Prozřetelnosti! Ne bez příčiny vyvíjí se v této krajině rostlinstvo tak rychle; neboť tyto ostrovy potřebují rychlého vzrůstu plodů. Často jsou stíženy nepohodami, vichry, jež stromy lámou aneb aspoň o plody oloupí. Málo kde najdeme větší kmen, jenž by takových bouří nebyl pamětliv. Co bylo by z ubohých ostrovanů, jimž vše zničeno bylo, kdyby úrodná půda pohromy nenahradila a za krátký čas nově zně nepřipravila“?

V lesích poletuje mnoho skoro zcela bílých papoušků a jiných malých ptáků; na břehu mořském spatřujeme ryby různých tvarů a barev, tu bílé, tam červené, tam zase zelené neb jinak divně zbarvené. U skal zřídka nacházíme větší. Rovněž hadů jest tu velké množství, ano nalezneme tu i velmi velké hady.

Domorodci svou postavou, barvou a svými mravy jsou velice podobní obyvatelům ostrova Fidži a Nového Šélandu. „Mezi nově obrácenými“, píše P. Servant, „nalezl jsem zase svoje Novosélandčany, kteří jen dle záliby pracují, rádi se dávají ke hněvu a pomstě uchvátiti, avšak dosti citu pro přátelství mají“.

Futuniové nejsou, až na malou výjimku, od Evropanů postavou a fyziognomií příliš rozdílni. Barvy jsou asi měděné. Vlasy nosí většinou krátké; jen někteří vznešení nechávají si dlouhé až na záda splývající a opatrují je neméně než francouzský švihák. Nápadno u nich jest, že mají více méně plošký, smáčkнутý nos. O tetování se nezmíním, protože zde stejné obrady a divné kresby užívány bývají jako v Novém Šélandě. Mají však také Futuniové svoji charakteristickou národní kresbu, na kterou velice pyšní jsou. Obličej rozdělí si ve čtyři stejné čtyřuhelníky, ve dva černé a dva červené. Černé dělají jednoduše sazemi, na červené užívají šťávy z kořene, jejíž lisování a příprava u nich s podobnou slavností se děje jako u nás lisování vína. Jak asi vypadá tento ve čtyři pestré čtyřuhelníky rozdělený obličej, může si každý představit. Na tvářích žen barva červená má zvláštní význam, značí totiž, že jsou se svými muži rozvedeny a že si přejí v nový svazek vejti. A jak se této barvy červené užívá, patrně z toho, že rozvody jsou na denním pořádku. Pro nejmenší neshodu, nespokojenost s té neb oné strany rozlučují se muž a žena od sebe, a rozvodu nekladou se žádné překážky.

Práce rozdělena jest dle sil a vloh. Ženy sbírají mušle, které po odlivu na skalnatém břehu zůstávají. Zhotovují rohožky a pletiva, v čemž se jeví u nich veliká zručnost, rovněž jemné tkanivo, t. zv. Sipao neb Tapa z Futuny pro svou jemnost a své krásné, pravidelné kresby jest všude na sousedních ostrovech velmi ceněno.

Látku k tomu skýtá jim kůra keře, který tlustý, rovný a ohebný kono-pěný stonek má. Kůra tluče se dřevěným kladivem tak dlouho, až se šírku její kapesníku vyrovná. Kusy tyto sešívají se v jeden, který často 30 loket dlouhý a 3—4 loket široký bývá. Jest tedy Tapa se svými červenými malbami podobna tlustému, lehce nagumovanému čalounickému papíru. Látka jest trvanlivější než nejsilnější plachtovina, není však nepromokavá. Každá rodina musí ke své cti z vážnosti značnou část látky té mítí. (Pokr.)

D r o b n o s t i.

Nedávejte křesťanské služky do židovských rodin. Nejsme ze zásady zaujati proti židům a nesouhlasíme s moderním antisemitismem, ani s těmi vraždami, jež se židům na mnoze za vinu kladou. Mnohá tato vražda má do sebe základ zcela jiný, nežli rituelní, čili obřadový, avšak jen s těžší lze i o tom mluvit. Víme z případů mnohých, že křesťanské děvče, přijdouc do služby k židům, kde bývá jeden i více mladých pánů (!), že stává se obětí nikoliv židovského náboženství, nýbrž — nezřízených chtíčů. Phantáta, phan syn, vše jedno, každý zvlášť a oba dohromady považují služku za „Mädchen für alles“. A tu najednou stává se něco. Děvče zhanbené v prvním návalu následků všeho toho, co se stalo, a k čemu nechalo se přebrecencovati, učiní něco — najednou zmizí a najdou je po delším hledání někde v řece. A tu mnozí křičí: podívejte se. židi zabili křesťanské děvče, vypili i jeho krev. Blázni, stalo se něco jiného.

Něco podobného odhalil nedávno vídeňský soud. Křesťanské děvče, sloužíc u rodiny židovské bylo obviněno z krádeže za okolností velmi přítěžujících. Ztratily se panu Samuelu Löwemu zlaté hodinky, klíček od pokladny, peníze a kromě toho byl kohoutek od domácího plynu otevřen. Zloděj tedy chtěl nejen krásti, ale okradené i zadusiti. Dvěře z pokoje do kuchyně byly pootevřeny. Kdož jiný mohl to spáchatí nežli děvčečka.

Podezření je velmi snadné. Avšak opatrný a důvtipný soudce po delším a obtížném vyšetřování vystihl, že pachatelem byl šestnáctiletý Moricek, synáček Samuela Löwy, který schválně podezření na služku uvedl. Chtěl býti lumpácky živ a k tomu bylo zapotřebí peněz, které papinkovi kradl. Soudce pravého pachatele otázkami sevřel tak, že nevěděl kudy kam a přiznal se. Služka ovšem byla ihned propuštěna na svobodu a mladý zloděj odsouzen na rok do žaláře.

Dejme tomu, že by děvče v prvním návalu hanby bylo najednou zmizelo a vzalo si život. Bylo by snad opět o vraždě rituelní psalo se v novinách. Nejlépe by bylo, aby křesťanské rodiny křesťanské služby do rodin židovských nedávaly. Vezmou obyčejně tam zkázu z té příčiny, že tam bývá považována za „Mädchen für alles“. (Pokr.)

Obsah „Obrany víry“

O mši svaté. Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Pokračování.) — Vražda z cizoložství. Dle francouzského upravil Petr Kopal. (Pokračování.) — Církev a pokrok. Podává V. O. Třebský. (Pokračování.) — Apoštolát svatých Cyrilla a Metoděje. — Pro víru Kristovu. Obrázky z katolických missií. Podává Fr. P. Kosík. (Pokrač.) — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Přijímání lidu.

„Pojďte ke Mně, kdož bédami obklíčení jste, a Já vás občerstvím“. Toto pozvání Páně vztahuje se na všechny; tudíž ku přijímání kněze důstojně radí se přijímání lidu — věřících.

Církev sv. si přeje, aby její dítky častěji hodně a zbožně přistupovaly ku stolu, na němž chléb života se láme.

A zajisté i božský Spasitel, když v nesmírné své lásce tuto Svátost ustanovil a řekl: „Vezměte a jezte“! nemínil nikoliv, aby jen jednou do roka věřící tomuto pozvání dostáli.

Protož církevní sněm Tridentinský vyslovil toto snažné přání Církve, aby mše svatá, zvláště v neděli a ve svátek hojným přistupováním ku stolu Páně se strany lidu oslavována byla, jakž se to dle nejstarších zpráv původní církve z počátku dělo.

Než i o těch, kdož toliko jednou za rok přijímají, mluví již sv. Jan Zlatouústý, kdežto jiní prý dvakráte a opět jiní častěji ku stolu Páně přistupují, při které příležitosti přetřásá otázku: „Kdož z těch asi jsou nejzdárnějšími“? A odpovídá: „Ani první, ani druhí, nýbrž kdož čistým svědomím, protřibeným srdcem a bezúhonným životem se honosí. Ti a takoví mohou přistoupiti vždy; kdož takoví nejsou — ani jednou“.

Z konstitucí apoštolských, tedy z nejstarších, původních zařízení Církve se dovídáme:

„Biskup volá k lidu: Sancta sancte — svaté svatě; lid pak odpovídá: Unus sanctus — jeden svatý; unus Dominus — jeden Pán; unus Christus — jeden Kristus; in gloria Patris — v slávě Otce; Hosanna Filio David — Sláva Synu Davidovu; benedictus, qui venit in nomine Domini — požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně! Hosanna in excelsis — sláva na výsostech“!

Nastává přijímání biskupovo, potom kněží, pak jáhnův, podjáhnův, čtenářův, zpěvákův a poustevníkův; mezi paními přijímají nejprve diakonisky (jáhenky), panny, vdovy, potom dítky a všecken lid po pořádku s posvátnou bázní bez všakého nepokoje.

Biskup podává obětované (t. j. z obětnin věřících vybraný a konsekrovaný chléb) slovy: „Corpus Christi — Tělo Kristovo“; přijímající na to: „Amen, t. j. tak jest zajisté“.

Jáhen pak drží kalich a podává je, zvolá: „Sanguis Christi, calix vitae — Krev Kristova, kalich života“! Přijímající pak odpoví: Amen! a pije. Zatím zpívá se žalm 33. (Thalhofer).

Velmi krásně a dojemně popisuje způsob sv. přijímání za prvních dob Církve sv. Cyrill Jerusalemský: „Přistupuješ-li“, píše, „abys z rukou biskupových (knězových) přijal Tělo Páně, nastav pravici svou na levici a učiň tak jako trůn, na němž máš uvítati krále, a přijmi na dlaň Tělo Kristovo, řka: Amen.“

Když pak jsi oči svých takřka dotknutím se sv. Těla posvětil, požívej jej a dej pozor, aby nic z toho nepřišlo na zmar; neboť rci mi, kdyby ti někdo dal zlatá zrnka, zda bys tou největší opatrností jich nestřežil, by dočista nic nepřišlo na zmar a ty škody neutrpěl? Tím více musíš tedy dbáti, aby ani drobeček se neztratil z toho, což převyšuje cenou svou všecko zlato a drahé kamení! —

Po přijímání Těla Kristova přístup také ku kalichu Krve, pokloň se a v tomto způsobu klanění rci: Amen, a zajisté se posvětiš, kdy z krve Kristovy obdržíš.

A co ještě rty tvé zvlaženy jsou, dotkni se jich rukama a posvěť jimi oči, čelo a ostatní smysly.

Toto dotýkání se smyslů svatou Eucharistií, o němž i jiní sv. otcové zmínku činí, odpadlo úplně během času a změnou v podávání Eucharistie. Dlouho však až do počátku středověku udržel se zvyk podávati sv. hostii mužům na dlaň, paním na rozprostřený ubrousek (dominicale).

Podával-li se kalich, stávalo se to z pravidla stříbrnou neb koštěnou rourkou, již pak věřící z kalicha ssáli.

Však způsob ten víc a více přestával, v XII. století přestal a r. 1414 koncilem Kostnickým úplně byl zapovězen.

Příčiny a důvody tohoto opatření Církve sv. při podávání sv. Eucharistie vycházejí z hlavního učení Církve, z víry, že Kristus pod jednou každou způsobou celý s tělem i krví, co Bůh a člověk jest přítomen; tudíž aby toto učení víry praktického osvědčení došlo v životě křesťanů věřících; k tomu přichází ta okolnost, že za nynějších dob nelze ani přibližně připravit se na zásobu vína ku potřebě přijímatelův, neboť se mnohdy neví, bude-li přijímati 10 nebo 50; 100 nebo 200; 1000 nebo 2000; kdo ví, jaké obtíže mnohdy povstanou, kdy není dostatek hostií, kdo ví, jak často musí kněz nerozdané a dlouho schovávané hostie sám přijímati, aby je nahradil čerstvými, jež dle pravidla každý měsíc mají se péci — ten dozná, jakých teprv nesnáží by zakoušeti bylo, kdyby pod obojí se podávati mělo; ježto 1. těžko dostati pravého vína jen ku mši sv., a 2. zbyla-li by jakási zásoba spůsoby vína, jak těžko tuto uchrániti před zkysáním, jemuž i po proměně sv. Eucharistie podléhá — leč bychom pokoušeti chtěli Boha všemohoucího, aby nový zázrak učinil.

Při podávání sv. hostií stává se přec někdy, že sv. hostie upadne, jak často by při velkém návalu přijímajících sv. krev se vylila na zem, odkudž nelze jí tak lehkou sebrati jako způsobu chleba.

Přistupuje k tomu ta závažná obava, že by se dosti našlo takových opovázlivců, jenž by jen z té jediné příčiny ku sv. přijímání se vetřeli, jen aby vína okusili.

V čas epidemií, zdali by chtěl jeden po druhém z téhož píti kalicha byt i rourkou neb lžičkou se to dělo atd. atd.

Zkrátka jinak bylo na počátku Církve, jinak jest nyní.

Církev naše sv. katolická vždy a všude osvědčovala se praktickou, tudíž snaží se, aby i dogma, t. j. učení její co nejvíce v praktický život vešlo, by víra vnitřní okazovala se i na zevnějšku.

Věříš-li, že sv. hostie obsahuje celého Krista s tělem i krví, nuže osvědč svou víru tím, že na přijímání této — tedy pod jednou — zůstáváš.

Proto žádný soudný člověk nebude z toho viniti Církev, že lidu, t. j. neknežím podati kalich odřekla a je zkracuje, vždyť i knězi, biskupové, ba sám papež, přijímají-li mimo mši sv., jen pod jednou způsobou a to chleba přijímají.

Když Manicheovci zavrhovali užívání vína jako zlým duchem způsobeného, a jen pod způsobou chleba přijímali, rozkázal papež Lev I. (440—461), aby věřícím podával se i kalich, by ti, jenž se kalicha vzdalovali, za Manicheovce jmíni byli.

Tento rozkaz obnovil papež Gelasius I. (492—496), což by nebylo možno, kdyby sv. přijímání pod obojí vždy zákonitým bylo.

Nynější způsob podávání sv. Eucharistie má do sebe ráz vznešené jednoduchosti a svaté vážnosti.

Kněz otevře svatostánek, vyjme odud ciborium (kalich pokrmný) na stůl oltáře, poklekne s uctivostí, co zatím ministrant neb lid veřejnou zpověď čili confiteor se modlí.

Jako odpověď na toto vyznání se hříšnosti, dává kněz na polo k oltáři, na polo k lidu obrácen všeobecné rozhrěšení, jež vztahuje se pouze na přijímající kajcníky:

„Smiluj se nad vámi všemohoucí Hospodin, odpust' vám hříchy vaše a uveď vás do života věčného“. Amen.

„Prominutí, rozhrěšení a odpuštění hříchů vašich udělí vám všemohoucí a milosrdný Hospodin“. Amen.

Na to učiniv znovu poklonu před odkrytým ciboriem, vezme jednu ze sv. hostií do ruky a k lidu se obrátiv, ukazuje tuto poněkud nad kalichem pozdvíženou, řka: „Ejhle! Beránek Boží; ejhle, Jenž snímá hříchy světa.

Na to třikráte ono známé setnikovo: „Pane, nejsem hoden . . .“

Věřící na kolenou říkají tato slova plni úcty a pokory sebou, bijíce se třikráte v prsa svá.

Ti, kdož ku sv. přijímání přistupují, klečí u mřížky dělící presbytěř od lodi, přitáhnou k sobě bílé roucho, jež tu jako prostěradlo připraveno jest, neb aspoň připraveno býti má, nadzdvihnou slušně hlavy, otevrou slušně ústa a pokryjí slušně jazykem na dolejší ret, aby kněz bez nebezpečí svatou hostií na jazyk položití mohl.

Kněz pak podávající učiní sv. hostií ve vzduchu nad kalichem (ciboriem) kříž a slovy: „Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam Tuam in vitam aeternam — Tělo Pána našeho Jesu Krista zachovej duši Tvou k životu věčnému“, položí sv. hostií na zvlhčený jazyk, kterýmž pak — byl-li zvlhčen slinou — sv. hostie snadno se polkne; kdyby však na patro úst přilnula, nemá se leč pomocí jazyka a slin odmočiti a co nejdříve možno polknouti. —

Sv. kříž dělati, rukou neb prstem podávajícího biskupa kněze líbati, není přijímajícímu potřebí, dosti jest, když sebranou mysl a všecken zřetel k nej-světější Svátosti obrácený zachová. —

To jest ten jednoduchý, ale vznešený, kratinký, ale hluboce významný obřad sv. přijímání lidu.

„Ústa kněze oněměla“. Oněměl i církevní z pěv— nastalo ticho, velebné ticho — nebeské ticho.

Každý z přijímačův s vroucností drží Boha svého, Krista živého; v útro-bách svých Jej hostí, s Ním rozmlouvají, s Ním se těší u svatém zanícení, zžírající plamen lásky sálá v jich srdcích, pohroužení jsou úplně v rozjímání o lásce nebeského Hosta, silou proseb a žádostí svých Jej obléhají — nic jiného nevidí, nic jiného neslyší, nic jiného necítí, než Pána a Boha svého.

Nyní jsou biskup, kněz, věřící se svým Spasitelem spojeni v štěstí i neštěstí, v radosti i žalosti, v životě i smrti. Nebe plesá, andělé jásají, ve všech je Kristus“.

Ó připravujeme rádi a často nebi a zemi toto svaté divadlo! Posilujmež se neustále nejsv. Svátostí v boji pro ctnost, abychom i my zachovali duše své k životu věčnému (in vitam aeternam). Amen. (Platzweg). (Pokr.)

Církev a pokrok.

Podává V. O. Třebeský.

(Pokračování.)

Než posito sed non concessio (dejme tomu), že mezi dogmatem a pokrokem jest spor, že na vzájem se potírají, ať nedím vylučují, jaké pak důsledky vyplývají z tohoto sporu? Tento spor mezi dogmatem a pokrokem dal by se vyložití dvojím způsobem: buďto Bůh tento spor nepozoruje anebo pozoruje. Nepozoruje-li Bůh tohoto sporu, pak není vševědoucím, pozoruje-li však, vyplývá z toho, že Bůh chce lidi klamati. Než ani jedno ani druhé nesrovnává se s pojmem Boha a tedy mezi dogmatem a pokrokem žádného sporu není.

Dále uvažme cíl zjevení? Jaký jest účel zjevení? Zjevení, každý rozumný to nahlédne, má za účel, aby člověka ve vědě a ctnosti, zkrátka v celém jeho životě a jednání, pokud možno a srovnává se s vůlí Boží, zdokonalovalo, obohacovalo a ušlechťovalo. Kdyby účel takový to zjevení nemělo, pak mělo by účel jiný, ovšem musíme připustiti špatný anebo lépe řečeno ne dobrý, pak by bylo na škodu lidstvu, pak by původcem jeho nemohlo býti nejvyšší dobro — Bůh, ale snad satan a pak teprve zjevení resp. dogmata mohla by odporovati pravému pokroku (jak také vidíme u dogmat zednářských a pod: Toto však z toho, co nahore řečeno bylo, jest nemožné. Dále naprosto nemožno jest, aby to, co si na vzájem odporuje se zdokonalovalo, doplňovalo, ušlechťovalo. Světlo může zvýšeno a zvětčeno býti zase pouze světlem a nikoliv tmou. Z toho tedy plyne, že pokrok a dogma si ani odporovati nemohou.

K témuž výsledku přicházíme srovnáme-li předmět dogmatu a předmět pokroku. Předmětem pokroku jest dobro a pravda. Pokrok může sice a má co nejvíce se rozvinouti a rozšířiti, než přece nesmí obsahovati nic nedovoleného, má jisté meze („sunt certi denique fines“ i tu se osvědčuje) k nimž může dostoupiti, přes ně pak přeskočiti bylo by vydati svou existenci v šanc, bylo by pokrokem zpátečným, falešným a tedy vlastně již nebylo by pokrokem. Předmět pokroku nebyl by již více dobro a pravda, ale zlo a lež. Jaký důsledek vyplývá z toho, co posud řečeno? Pokroku může jen to odporovati, co odporuje dobru a pravdě. Platí toto o dogmatech, odporují dogmata dobru a pravdě?

Rozeznáváme dva druhy dogmat články víry a mravů. Články víry jsou spíše poučné, články mravů praktické. Tato poučují nás, co činiti máme, abychom dosáhli svého věčného cíle, ona představují nám to, čemu věřiti musíme, chceme-li cíle věčného dosáhnouti. Články víry směřují hlavně ku pravdě, články mravů ku dobru. Tím ovšem nikterak se nevyklučuje, že by články víry neměly vliv na mravy a naopak, zajisté na vzájem se doplňují a podporují. —

Kdo v dogmatech poznává pravdy zjevené, jichž původcem jest Bůh sám, absolutní pravda a dobro (ens perfectissimum), ten nikdy neodvází se tvrditi, že obsahují něco takového, co by pravdě a dobru bylo na odpor. Ba naopak, kdo přísněji dogmata církve katolické zkoumal, přesvědčil se,

že dogmata ničeho neobsahují, co by nebylo v souhlasu se správným jednáním a mravním konáním.

Než nová jest otázka: Není-li mezi dogmatem a pokrokem žádného sporu, odkud ono faktum, jež nikdo popříti nemůže, že někteří vědci a znalci tak tvrdí? Vždyť zejména za našich dob dodělaly se vědy přírodní takových důsledků, jež pravdám zjeveným odporují a někteří dokonce odvážili se tvrditi, že mezi dogmatem a bádáním rozumu odpor býti může, že to nikterak si neodporuje, ba naopak se srovnává a proto nezavrhl ani zjevení ani pravdy, jež dle nich byly důsledky přirozeného bádání. Jak tedy toto se srovná?

Tato otázka neobstojí před soudem zdravého rozumu a padá sama sebou, ježto ji i sami nepřátelé vyvrací tím požadavkem, že dogma a bádání rozumové musily by souhlasiti, kdyby nemělo jedno druhé potírati a potlačovati. Tu platí princip výše uvedený, že to, co si odporuje nemůže býti zároveň pravdivým.

Mimo to každému, kdo víru v srdci má (a takovým jest každý) musí připadnouti na mysl tato myšlénka: Dogma podává nám slovo Boží, výsledky bádání lidského jsou pouhé domněnky. Jest tedy otázka: chceme více věřiti slovu Božímu či pouhé domněnce, jež každým ránem téměř se mění a každým večerem jiné tvárnosti nabývá, kdežto slovo Boží absolutně jest jistým. Patrně velice směšným by byl ten, kdo uznával by sice dogmata než přece stále v pochybnosti by byl, aby lidský rozum nedopídlil se takové pravdy, jež by dogma zvrátila.

Zajisté že ten, který veškerou přírodu stvořil, zákony jí opatřil, jimiž by se po celou dobu svého trvání řídila, lépe ví a lépe zjeviti může, co s touto přírodou, s jejími věkovitými zákony se shoduje nežli ten, který, jen jako žnec přichází aby to, co Bůh věčný z bohaté ruky své rozsival a štípil, sebral zrakem matným a rukou rozechvělou.

K jasnějšímu pochopení té pravdy, jež těmito řádky se objasňuje, třeba ještě na paměť uvéstí rozdíl mezi dogmaty a dogmatisty, t. j. mezi dogmaty a takovými muži, jichž úkolem jest, pokud možno, dogmata prozkoumati a odůvodniti a dále rozdíl mezi pravdou a badateli t. j. muži, kteří pravdu vyzpytovati se snaží. Tu pak platí zásada tato: mezi dogmatem a pokrokem není žádného sporu, avšak spor může býti mezi dogmatisty a badateli po pravdě. V tomto případě je hlavně možno dvojí: buďto může něco považováno býti jako resultát bádání a i od theologů, kteří špatně soudí, i za takový prohlasováno, ačkoliv ve skutečnosti tomu tak není, anebo může něco od theologů vydáváno býti za dogma a i od badatelů jakožto dogma považováno, ačkoliv ve skutečně toto žádným dogmatem není.

Zejména, co se týče výsledků bádání, tu jest všeobecně známo a i za našich dob se to opakuje, že některý badatel vydává něco za resultát svého bádání, což v tomž čase jiný badatel ne menší autority, váhy a učenosti popírá.

Než uvažujeme-li podobné spory přibližující hlavně ku dějinám, shledáme, že platí v této příčině hlavně tyto zásady:

1. Vždycky, vyskytl-li se mezi dogmatem a pokrokem nějaký spor, byl tento během času rozluštěn ve prospěch dogmatu.

2. Jest jisto, že to, co nyní pokládají někteří za spor mezi dogmatem a pokrokem, není resultátem bádání všeobecně uznaným, ale ze tento resultát má mezi samými odborníky své nepřátely a odpůrce, vedle přátel a zastanců.

Než tuto zase jest se nám potýkati na základě historie s našimi nepřátely. Pravíť: Nikdo nemůže upříti jedno faktum v historii, kdy dogma poraženo bylo pokrokem. A sice jest to známý případ s Gallileim. Poněvadž tento případ jest velice známým a již několikráte se strany katolické vyvrácen byl, nechci o něm in continuo pojednávat i a toliko o něm se zmiňuji

něco málo v poznámce.*) Jisto však jest z tohoto případu, že i tu dogma zvítězilo nad pokrokem.

Tedy shrňme ještě jedenkrátě jaksi v celek vše to, co posud o dogmatu a pokroku řečeno bylo. Tu přicházíme k tomuto poznání: mezi dogmatem a pokrokem není naprosto žádného skutečného sporu a odporu ba, takovýto spor mezi oběma ani býti nemůže. Uvádějí-li nepřátelé církve katolické nějaký spor mezi dogmatem a pokrokem, tento spor je pouze zdánlivý, dogma vždycky vítězí. Není-li sporu mezi dogmatem a pokrokem, pak nemůže dogma pokrok a pokrok dogma potírati jest tedy věta: dogma potlačuje pokrok falešná a nesprávná. Ba pokusíme se tu právě opak této věty dokázati, že totiž dogma pokrok podporuje.

Dogma podporuje pokrok.

Jest otázka, kde pokrok existuje, kde můžeme vůbec o nějakém pokroku mluvíti? O pokroku můžeme mluvíti jen tam, kde se předpokládá pevný, určitý cíl. Příklady. Pocestný na své pouti kráčí tak dlouho ku předu či pokračuje, jak dlouho, nebo pokud přibližuje se ku cíli své pouti. Dosáhnuv tohoto cíle, zůstává státi aneb kráčí-li dále, tu již nepravíme, že pokračuje, nýbrž že kráčí zpět. A totéž platí i o vědách, umění, mravech a p. krátce v oborech duševních.

Historie má za účel podati historická fakta tak, jak skutečně se odehrála. Pokud přibližuje se k tomuto cíli a odstraňuje falešné názory o faktech historických (jako na př. je u nás s reformací) tu pokračuje. Přírodní vědy mají za účel odkrytí a poznání zákonů, jimiž Bůh přírodu spravuje a pokud tyto vědy poznání všech zákonů zveličují a rozmnožují, tu pokračují.

V dřívějším odstavci byla přenesena, všemi učenci uznaná zásada, že cílem veškerého bádání jest pravda a dobro, a proto pravý pokrok spočívá v neustálém přibližování se ku pravdě a dobru, a člověk, má-li slouiti „pokrokařem“, má-li býti zastáncem a rozšiřovatelem pokroku, musí blížiti se ku pravdě a dobru: Pokrok, který nevede ku pravdě a dobru není pokrokem pravým, ale falešným, jest pokrokem, jenž vede místo ku světlu a ku

---

*) Věta, že slunce okolo země se točí, nebyla nikdy dogmatem. Či přikázala snad církev tuto větu jako dogma věřiti a skutečně ji někdy jako dogma vykládala? Historie dává nám odpověď zápornou. Buďto církev (připustíme-li, že tak učinila) tuto větu prohlásila za dogma za života a času Gallileova, nebo dříve, nebo později. Před Gallileim nestalo se tak, neboť historie poučuje, že již před Gallileim byli na stolci římském papežové, za kterých opak této věty hlásán byl. (Doklady podává každá větší historie církevní jako na př. u nás prof. Dra. Kryštůfka). Nestalo se tak později, neboť vrchní tribunál inquisiční ještě r. 1620. výslovně praví, že budoucně jest dovoleno učení, že země kolem slunce se otáčí a ne slunce okolo země jako učenou hypotesu přednáseti. Konečně nestalo se tak ani za času Gallileova, neboť (připustme tak) vrchní tribunál inquisiční, který proti učenému badateli vystoupil, kdyby byl učení Gallileovo zakázal a opak jeho učiti nakázal, byl by snad stanovil dogma, jež nesrovnává se s nynější vědou? Nikoliv, neboť tribunál inquisiční nebyl nikdy považován v církvi jako kompetentní ústav, aby dogma ta definovati mohl. Jen mimochodem poznamenávám zde, že nepřátelé naši odvolávají se na místo Písma sv., které předpokládá pohyb slunce, když totiž Josue poroučí slunci státi! Že nesmí se na tomto místě Písmo sv. doslovně vykládati jest všeobecně známo jakž i to, že Písmo sv. připodobňuje a uspůsobuje se na tomto místě obyčejně mluvějím lidem, kteří až posud říkají: slunce vychází, zapadá, kráčí po obloze a p. Z uvedených dvou těchto příkladů vyplývá patrně, že věta: slunce se pohybuje okolo země, nebyla nikdy dogmatem a proto, když věda dokázala opak této věty, nebylo tu žádné dogma vědou potřeno aneb ze lží usvědčeno. To dostačij!

pravdě, ku tmě a lži jest tmářstvím, jímž tam rádi naši nepřátelé nás (totiž katolíky), titulují! Hle, spílají nám tmářů a sami jimi jsou.

Než, vraťme se ku svému thematicu. Nepřátelé činíce nám výtku, že církev potlačuje pokrok, mají hlavně na mysli pokrok, pokud tento má za hlavní cíl pravdu, tedy pokrok vědecký a proto i tento pokrok v následujícím pojednání hlavně na mysli mi tane. Pokusím se tedy dokázati, že dogma pokrok vědecký podporuje, rozšiřuje, k jeho rozkvětu přispívá a jej zveličuje.

Vědomosti čili vědě hlavně odporují tři její protivy: nevědomost, pochybnost a blud, nevědomost, která jest pravým opakem vědomosti, pochybnost, která podporu vědomosti odjímá a blud, který vědomost přivádí k úplnému pádu.

Před zjevením, tak doznávají veškerí lidé, bylo veliké množství otázek vědeckých, o nichž lidé buď žádné určité vědomosti neměli, buď o nich pochybovali anebo i bludně je řešili. Nyní, po zjevení, ví o těchto otázkách každé malé dítě, jakmile do školy počne choditi, a některé i dříve. Na př. je pravda o cíli člověka a to nadpřirozeném a p.

Dále jsou ještě otázky, jež sice rozumem lidským pochopeny býti mohou, ale velice nesnadno. Na př.: pravda, že všemohoucí slovo: „staň se“ dalo vznik vesmíru a p.

Aristoteles, který duchem svým, jeho pronikavostí a hloubavostí každému všech předcházejících i přítomných časů se vyrovná, nařiká si, že oko lidské tak nesnadno snese světlo pravdy nadpřirozené jako oko sovy světlo denní. Jaký jest smysl těchto slov? Člověk pravdy nadpřirozené sám od sebe jenom nejistě a zaslepeně poznati může, poukázán jsa sám na sebe, sám sobě jest nerozluštitelnou hádankou, pramenem a zdrojem ustavičného pochybování. Žije, má duši. Končí se smrtí veškerý život člověka? či snad ještě jest něco, co po zahnutí těla dále žije? Takové a podobné otázky vtírají se každému člověku a i těm, kteří po celý život celé veřejnosti do očí lhali, že nevěří v nic! Ovšem rozum sám bez nadpřirozeného zjevení může přijíti ku rozřešení těchto otázek, avšak krokem pouze zdlouhavým a ještě pochybným, neboť, když dospěje k oné pravdě, že člověk má duši nesmrtelnou, přece veškerá pochybnost naprosto se nevylučuje. Dějiny těch národů, kterým nedostalo se posud zjevení nejlepším nám jsou toho důkazem. Nejprvé zjevení, jež representuje se v dogmatech poskytlou duchu půdu, po které bezpečně a bez starosti kráčetí by mohl v tom pevném přesvědčení, že půda po které kráčí jest půdou bezpečnou, jest říší pravdy. V této bezpečnosti a v tomto přesvědčení má rozum podporu. A kdo mu ji poskytuje? Dogma. Tedy: dogma pokrok podporuje. (Pokr.)

Zkáza z kořalky.

(Ze soudní síně.)

Co níže z veřejných listů uvádíme, mělo by jako příklad odstrašující čteno býti se všech kazatelen, mělo by na předním místě vyvěšeno býti ve všech domech, kde by jen poněkud jevila se zhoubná náchyllost k pití kořalky anebo k pití vůbec. Nemůže býti nepřítele většího pro rodinu nad kořalku a nad obžerství vůbec. Obžerství otupuje a udušuje v člověku poznenáhla všecken cit a činí z něho netvora horšího nad dravce. Naučení toto vysvítá z každé řádky přelíčení, jež dne 28. srpna zakončeno bylo v Praze před porotou.

Kdo v Praze žije, anebo do Prahy častěji přichází, žasne mnohdy nad množstvím všeho druhu žebráků, jež stávají na křižovatkách ulic, pak i na

schodech do kaváren, kam strážník nedohlíží a kteří vnikají i do zahradních hostinců. Největší útrpnost vzbuzují děti, — holčičky s kyticemi na talíři, chlapečkové bosí a otrhaní se sirkami. Přicházejí též matky s dětmi buď na ruce anebo za ruku — a všecko to žebře, všecko zraky litostivými vyluzuje almužny od hostů, kteří bývajíce obyčejně v dobré náladě, málo kdy nechávají žebrotinu odejít s prázdnou. Kdyby i host na krásně domýšlel se, že mnoho té žebrotiny je ničemné a nehodné, on si myslí: pro krejcar nebude tak zle, a dá. Kterak se na mnoze těch krejčárců užije, vysvítá nejlíp z následujícího přelíčení, jež lze zahrnouti ve slova: v hospodě vzbuzuje útrpnost hostů žena s dítětem a před hospodou číhá na vyžebřaný peníz kořala, který ovšem do hospody odvážiti se nesmí, dobře věda, že by mu nikdo nic nedal, protože má na tvářích vpálený znak nenapravitelného kořaly.

Nuže slyšme obžalobu:

Dne 27. srpna započato bylo přelíčení s Alžbětou Volšanskou, 32letou vdanou nádennicí ze Sukdolu, již vícekráte trestanou, jejíž hrůzný čin, spáchaný dne 12. července shoením vlastního děcka do Vltavy, způsobil i v nejšířších kruzích pochopitelné rozrušení.

Dne 12. července kráčeli spolu manželé Volšanští po lávce řetězové od Starého města s hádali se. Jak vypravuje svědek Adolf Křemek, nadplavčí, který z vojenské plovárny celý výjev pozoroval, bylo to asi mezi 8¹/₄ a 8¹/₂ hodinou večerní, kdy náhodou vzhlédl na lávku a tu u pravého zábradlí, směrem k Malé straně uzřel státi obviněnou a jejího muže. Obviněná držela malé dítě, holka asi osmiletá stála mezi nimi. Manželé mluvili něco spolu, přestoupili pak k levému zábradlí, tam si něco vyčítali. Volšanský řekl obviněné: „Hoď“ a tu obviněná ihned zvedla dítě pravou rukou do výše a vyklopila je přes zábradlí do vody. Dítě padalo hlavou dolů. Křemek zvolal hned na svobodníka Polešného, aby skočil do ložky a jel dítě zachránit. Dítě plavalo na znaku hlavičkou na před. Křemelovi a Polešnému podařilo se je zachytiti. Bylo již bez vědomí. Včasnou pomocí obou těchto mužů bylo dítě přivedeno k vědomí a pak bylo odevzdáno do dětské nemocnice, kde se dosud zdravé nalézá. Je to 17 měsíční hošík Josef Volšanský. V místech, kde bylo dítě vrženo do Vltavy, je řeka asi 5 metrů hluboká. Plovárna byla skoro prázdna a pouze šťastné náhodě lze děkovati zachránění dítěte.

Volšanský po děsném skutku své ženy šel rychlým krokem k Malé straně, obviněná s osmiletou holčičkou utíkala k Starému městu. Strážník Horný zatkl obviněnou, jež byla zadržena houfem lidí a ptal se jí, zdali hodila dítě do vody. Obviněná řekla, že ano, že hodila dítě do vody, aby přišla do kriminálu a muže se zbavila. Strážníkovi bylo nápadné, s jakou lhotejností si obviněná počínala, jež se ani neptala, zdali dítě je živé nebo mrtvé, a když dítě bylo na komisařství přineseno, nešla se na ně ani podívat.

Manželé Volšanští, kteří asi 7 let spolu žijí, živí se žebrotou, tuláctvím a krádeží. Žili ve stálých nesvárech a rvačkách. Muž byl opilec a žena líná poběhlice. Jsou to neurvalci. Muž jednou byl trestán, že uhočil svou ženu sekerou do hlavy a jeden z manželů byl v podezření, že kdysi shodil svého 2¹/₂ roku starého synáčka s půdy . . .

Bestialní povahu obviněné charakterisuje zejména hnusný výjev, který se letos na jaře udál v chlévu v hostinci „u Strassburgu“, kde chtěla obviněná své několikaměsíční dítě uskrtniti a jen násilím byla od něho odtržena. Bylo to totéž nebohé robátko, jež na to hodila nelidská matka do řeky . . .

Obviněná doznává se k svému činu a zmíněného dne vyžebřala asi zlatku, již odevzdala svému muži. Dostali se nějak do hádky a muž jí slihoval, že ji stržská a zabije. Obviněná mu řekla, že nepůjde domů, že se dá raději zavřiti, že musí něco provést, a kdyby měla dítě hodit do vody.

Když pak přišli na lávku a stále v hádce pokračovali, tu uskutečnila svůj úmysl. Nechtěla prý dítě usmrtit, chtěla pouze docílit, aby byla zatknuta . . .

Obviněná je malá, vyzáblá ženština, s výrazem surové otupělosti ve svráštělé, nezdravé tváři a kalných očích. Je to typ ženy sestaralé v tuláckém žebrovém životě, jejíž veškerý cit, ano i cit mateřský, který je tak mocně vyvinut i u nejsprostších žen, utonul — v kořalce . . .

Obviněná se živila v poslední době pouze žebrotou. Jen někdy, nahodile zavádila o práci. Žebrota byla jediným pramenem výživy její celé rodiny a to dosti hojným, neboť denně vyžebřala 60 až 80 kr., ano i zlatku. Musila se starati nejen o děti, ale i o muže, jemuž odváděla všechno, co vyžebřala. Muž byl na ni i na děti hrubý. Jednou ji udeřil pohrabáčem a jednou sekerou do hlavy. Na otázku předsedovu, zdali se cítí vinnou, přiznává se obviněná ke svému skutku, ale popírá stále úmysl vražedný. Obviněná vypravuje událost z 12. července. Vyžebřala toho dne v poledne 53 kr. a večer 42 kr., jež odevzdala svému muži. Večer o 6. hodině sešla se s mužem na Malém náměstí a poněvadž se dalo do deště, skryli se v průjezdu domu. Tu v největším dešti chtěl poslat Volšanský svou 8letou dceru Antonii pro uzené maso. Volšanská nechtěla holku pustit do lijáku. Volšanský se rozzuřil a sliboval oběma, dceři i ženě, že je zmlátí, že ani neodlezou.

Obviněná na to odpověděla, že s ním nepůjde dále, že se raději dá zavřít, že něco provede a kdyby měla třeba do řeky hodit malého hošíka, kterého držela na ruce.

Když přišli na lávku, tu prý jako nějakým „hučením“ zůstali stát. Muž stále do ní hučel.

Obviněná šla prý hlava kolem, byla jako zmámená, a když si vzpomněla, co všechno již zkusila, co trýznění vytrpěla, vstoupilo jí to nějak do hlavy . . . a myšlénka před chvílí v rozhovoru prohozená stala se skutkem . . . Schodila 17měsíčního hošíka do Vltavy.

„Chtěla jsem vůbec něco provést svému muži, abych se ho zbavila“, pravila.

Předseda r. z. s. p. Čech: A vaší mstou na muži mělo býti zavraždění dítěte? (Pohnutí).

Obviněná: Já jsem chtěla, aby mne zatkli, abych nemusila s mužem.

Předseda: Kdybyste chtěla provést něco svému muži, měla jste tak udělati jen jemu a ne dítěti.

Obviněná: Já se ho bála.

Předseda: Vy jste s tím dítětem již dříve špatně zacházela.

Obviněná to popírá.

Předseda na to připomíná obviněné surový čin, který spáchala letos na jaře v chlévě hostince „u Strassburgu“. Ráno kolem 7. hodiny ozvala se rána v chlévě, jakoby někdo udeřil těžkým předmětem o prkno. Zároveň se ozval mezi nocleháři v chlévě pokřik, že Volšanská škrtí dítě. Volšanská praštila dítětem o pažení a pak se na něj vrhla a chtěla je zardousiti. To vše dosvědčuje podomek Moric Frýd.

Obviněná tvrdí, že to bylo zcela jinak. Že se hádala s mužem, který prý jí dělal „soudnej“ a porazil ji na zem, tak že padla na dítě.

Předseda: Někdo z vás též shodil jednou to dítě s půdy.

Obviněná: To já ne. Muž mi ho vyrazil z ruky.

Předseda: Váš muž zapovídal vaši dceři chodit do školy i do kostela.

Obviněná: Ano, nechtěl, aby se modlila, že prý je to zbytečné.

Předseda: Věděl váš muž o tom, že jste chtěla dítě utopit?

Obviněná: Věděl o mém úmyslu. Řekla jsem mu to, že dítě hodím do vody, abych byla zatčena.

Předseda: Co pak jste si musila takovým způsobem pomáhati k zatčení? Vždyť je tolik trestních skutků, jimiž by jste si pomohla do kriminálu.

Na otázku obhájce p. JUDra Nejedlého vypravuje obviněná, jak ji muž sekl do hlavy sekerou.

Přišla tehdy z vězení, kde byla pro žebrotu na 24. hodin zavřena. Muž se na ní osopil, aby mu dala na kořalku.

Odvétila mu, že když byla zavřena, že nemohla nic vyžebrať, a že co před tím měla, všechno mu dala. Muž rozzuřen, skočil po ní, popadl sekeru a uhodil ji do hlavy, že padla k zemi, krví zbrocená. Její muž byl za to potrestán šestiměsíčním žalářem.

Svědék Adolf Křenek, plavecký mistr na vojenské plovárně, jenž šťastnou náhodou upozoroval, jak obviněná hodila dítě do řeky, a je zachránil, praví, že obviněná dítě nepustila, nýbrž jím mrštila do vody.

Svědék praví, že výjev ten působil na něho hrozně. „Jsem na vodě už 30 let“, vypravuje svědek, statný, zavalitý to muž, „jsem bývalý voják, neleknu se hned tak něčeho, ale přece mne obešla taková hrůza, takový pocit, jaký jsem ještě nezažil, když jsem viděl, jak ta ženská hází své dítě do vody!“ (Pohnutí.)

Porotci odpověděli na I. hlavní otázku, znějící na zločin nedokonané vraždy 5 hlasy ano a 7 hlasy ne. Na I. eventuelní otázku (přestupek proti bezpečnosti života) odpověděli 12 hlasy a no.

Soud vynesl na to rozsudek, jímž byla obviněná sprostěna obžaloby pro zločin nedokonané vraždy a odsoudil ji pro zmíněné přestupky na dva měsíce tuhého vězení, 4 posty zostřeného.

Po přestání trestu bude dána do donucovací pracovny. Obviněná vyslechla rozsudek lhostejně.

Veřejný žalobce ohlásil zmateční stížnosť.

Vražda z cizoložství.

Dle francouzského upravil PETR KOPAL.

(Pokračování).

IV.

V rodině paní Raquinové nastala jakási změna. Jednoho večera poručila Terezii připravit velikou lampu a postavit na plotnu větší plecháč s vodou.

Paní Raquinová očekávala hosty. Po mnohých letech shledala se opět v Paříži se starým známým, komisařem u policie Michaudem, s nímž ve Vernonu po kolik let bydlila v jednom domě. Spůsobem obyčejným vznikla mezi oběma rodinami jakási důvěrnost a sdílňnosť! Docházely k sobě v určité dni v témdnu, jednou Raquinovic k Michaudovým, podruhé Michaudovic k Raquinovým. Když ale Raquinová z Vernonu se přestěhovala, tu si jaksi vyšli z očí. I Michaud brzy na to byl přeložen do vzdáleného okresu v Paříži, kdež se stává, že mnohé rodiny nepotkají se po celý život a konečně přešel na odpočinek s patnácti sty franků pense. A tu se stalo, že jednoho dne, právě když přišlo, setkal se p. Michaud s paní Raquinovou v průchodě u Nového mostu. Následek byl, že paní Raquinová pozvala p. Michaudu večer na čaj. Poznenáhla z těchto návštěv utvořil se „jour fix“ na každý čtvrtek, že p. komisař s rodinou svojí býval hostem pí. Raquinové. Pan komisař bral sebou též svého syna Oliviera, chlapisko vytáhlé, asi třicetileté, suché s paničkou naproti němu velmi malou. Olivier vlivem svého otce dostal službu u policie s třemi tisíci franky ročně, jež mu Kamil záviděl.

Terezie z návštěv těchto valně potěšena nebyla. Nelíbil se jí ten vyčouhlý „policajt“ jak mu přezdělala s tou domýšlivou, nedomřivou paničkou.

Kamil se své strany uvedl do jejich společnosti jiného známého staršího úředníka u železné dráhy Orleánské, jménem Griveta.

Grivet totiž zaopatřil Kamillovi u dráhy nějakou službu, a paní Raquinová přičiňovala se, aby jej v domě svém náležitě uctila. A Grivet mile rád přicházel každého čtvrtku, protože měl z toho užitek ten, že paní Raquinová k čaji dávala též něco na zub. A tak se ten čtvrtek v témdnu stal oblíbeným dnem hostů, na něž všickni se pokaždé těšili. Tu vždy okolo sedmé paní Raquinova zatápěla, stavěla vodu na čaj, připravovala velikou lampu a uhozením osmé hodiny p. Michaud a pan Grivet stáli na prahu. Odkud společně přímo šli po schodech do prvního patra, kdež p. Raquinová měla svůj parádní pokoj. O něco později přicházel p. Michaud mladší se svoji paničkou. A když čaj ve sklenicích před každým stál, tu Kamil přicházel se škatulí, z níž na stůl vysypal dominové kostky a hrálo se a hovořilo, smálo, někdy i hádalo až do jedenácté.

Rozumí se, že po každé hře bylo chvíli hádání a opravování, nežli zas připravili se k nové hře. Tereza hrála pokaždé s jakousi nechutí, jen aby vyhověla. Mezi hrou držela si „Frantu“ na klíně, brajíc si více s ním nežli s kostkami. Jednou rukou hladila jej a druhou přikládala dominové kostky. Někdy se i vymlouvala bolení hlavy, jen aby s tou nudnou společností nemusila hráti, což zase dopalovalo Kamila, protože pak Grivet a Olivier stále vyhrávali.

V.

Jednoho čtvrtka Kamil vraceje se z úřadu, přivedl sebou jakéhos čahouna v kostkovaných šatech.

Maminko, že bys nepoznala tohohle pána?

Stará paní uprouc na hosta oči, marně hledala ve všech přihradách paměti osobu tu.

— Ty že neznáš toho malého Laurenta, syna starého Laurenta, co měl tolik krásných polí u Jenfosse? — Vždyť jsem s ním chodil do školy, on po každé ráno se pro mne stavěl a ty jsi mu za to dávala cukrlátka.

Nyní teprv paní Raquinová upamatovala se na něho, divíc se, že se z něho stal takový čahoun. Bylo tomu ovšem již přes dvacet let, co ho neviděla. Host zatím posadiv se, uctivě se usmíval a odpovídal ceremoniálně.

— Pomyslete si matko, — pravil Kamil, — že tenhle darebák je již na osmý měsíc zrovna u té samé dráhy úředníkem a že jsme se dosud nepotkali. Nu ovšem, závod náš je tolik ohromný —

Mladý muž usmíval se sebevědomě. Ryl na to hrdým, že je taky nepatrným kolečkem u velikého stroje.

— Ó vede se mu znamenitě, — pokračoval Kamil, — studoval a slouží si nyní na patnáct set franků. Poslyšte, maminko, on je taky malířem a bude mne malovat. Vidě, že u nás zůstaneš u oběda?

— Dovolí-li paní Raquinová? — upejpal se host, na to bez dalších rozpaků, odložil klobouk a paní Raquinová odkvapila do kuchyně, aby něco k obědu připravila. Tereza seděla v koutku pokoje a z postranní hosta pozorovala. Ona takměř dosud zdravého, silného muže z blíзка neviděla.

Hleděla s jakýmsi obdivem na jeho vzpřímenou, zdravou, silnou postavu s tím nízkým čelem, na polo pokrytým ořínou, již si dolů sčesal z hustých černých vlasů. Tváře měl plné, pysky červené, postavu dost hezky urostlou, zdraví takorča kypícího. Hlava seděla na mohutném, skoro kančím krku. Potom zrak její svezl se níže na pádné ruce jež měl položený na kolenách. Těmi pěsti mohl skolití vola. Byl to takový selský hromotluk. Pod těsným kabátkem bylo znáti vyvinuté svalstvo jeho mohutného těla.

— Ale počkej, — zvolal Kamil náhle, — vždyť já jsem tě dosud ani nepředstavil své ženě. Ty se snad již nepamatuješ na tu malou sestřeničku, co si s námi hrávala ve Vernově? —

— Ba že, paní dobře poznávám, — odvětil Laurent se zdvořilým úklonem k ní, upřev ponejprv na ni svůj zrak.

Tereza pode vlivem jeho plného pohledu zachvěla se. Usmála se nuceně, promluvila několik slov ledabylo, načež, aby své rozpaky zakryla, odešla k tetě do kuchyně.

— Jak pak se vede tvému otci? — tázal se Kamil mezi obědem.

— A já ani nevím, — odpovídal Laurent, my jsme se nějak rozešli. Nepsali jsme si již na pátý rok. Otec můj je moc divný. On se sousedy stále se jen soudí a na mne chtěl, abych se stal advokátem, aby pak mohl vyhrávat nespravedlivé procesy.

A ty si nechtěl se státí advokátem? —

Ba že ne. K čemu se k něčemu nutit? —

(Pokr.)

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosík.

(Pokračování.)

Muži obdělávají pole, ošetřují stromy, chodí na větší rybolovy a někdy také konají práci, která u nás jenom ženám patří, totiž v kuchyni. Hlavním zaměstnáním bývá také příprava kavy z kořene rostliny kavy. Kořen daruje se nejprve přednímu ve shromáždění, který podá kořen jinému vznešenějšímu nad ostatní s obvyklým pozdravem a s díky na důkaz úcty a přátelství. Tento pozoruje kořen delší čas, učiní dárci poklonu a dá dar zpět tomu, od něhož jej obdržel; od tohoto koluje kořen celým shromážděním, které jej dělí, roztlouká, žvýká. Potom se všechny částky seberou, znova roztlukou, vodou spaří a potom od tuhy č. mistra ceremonií dle pořádku mezi přítomné rozdělí. Když všickni dopili, začne nová příprava, a tak se nápoj ten pět až šestkrát opakuje. Kořen tento jest nejvzácnější věcí národů těchto. Jím ctí svoje božstvo a zabezpečují si jeho přízeň; jím smírují se s nepřitelem a nakloňují si krále a náčelníky; a odsouzcení děkují mu za svou milost a zachránění; kořen ten jest kouzlem, jímž zdraví se nabývá a ztracené věci se nacházejí; hlavní hraje úlohu při všech smlouvách, návštěvách, při nejmenších náboženských neb občanských, veřejných nebo soukromných úkonech; zkrátka neděje se nic, při čem by kava jako znamení oddanosti a přátelství chyběla.

Když se nápoje toho málo požije, jest zdravým, účinkuje dobře, přes míru však požit jest nebezpečným, omamuje, uspává a vysiluje jako opium. Z počátku se cizincům protiví; než brzy si na něj zvyknou a pijí jej rádi. „Mohu ze zkušenosti dosvědčiti“, praví Msgr. Bataillon, „že po největší únavě, která pod žhavým nebem horkého pásma často po nejlhčích pracích následuje, síly čerstvé poskytuje“.

Když jest pokrm připraven (což se děje podobným způsobem jako na Novém Šelandě), shromáždí se všichni v domě prvního z obce, kam si každý jídlo přinese; ženy jedí odloučeně v jiném domě. Místo lžice užívají přehnutého listu, a kdo se bojí, že by si prsty popálil, vezme si dřívko, a tímto jí.

Pořádá-li se hostina přáteli na počesť, tu bývá předkládán pes. Vepřové maso předkládá se jen na svátky. Přípravuje se tím, že nejprve vepře vykučají, potom opálí chlupy a vhodí celé dobytče do jam rozžhavenými kameny naplněných. Že často bývají ještě vytaženy krvavé kusy masa, rozumí se samo sebou. Kromě toho přicházejí na stůl ryby velmi malé a syrové. „Dlouho to trvalo, než jsem si přestal ošklivěti tyto syrové ryby“, praví P. Chevron, „než hlad jest výborným kuchařem!“

Při veřejných hostinách předsedá král, k jeho nohoun klade každý ostrovan přinesené pokrmy. Po společné modlitbě žvýká každý slavnostně kavu, aby ji božstvu obětoval. Králi jest dovoleno, jakožto schránce Boží, božstvu drahocenný nápoj požitím obětovati. Potom předkládají se pokrmy náčelníkům jednotlivých obcí a těmito bývají dávány otcům; jedí vždy tři až čtyři z jedné misky, a k dobrému mravu patří, že se kousky nakousnuté dávají přátelům.

Každý sedí na své rohožce na zemi, židlí neb lavic nemají. Muži mají nohy přes sebe položené. Po hostině, hodí se zbytky i s ubrusy, jimiž jsou veliké listy banánové, psům a veprům, jež neodbytně kolem hostů pobíhají.

Příbytky jsou velmi jednoduché; podobají se roztáhnutým, ohromným deštníkům, které místo jedné podpory uprostřed mají čtyři sloupy. Střecha na krajích jest jen asi tři neb čtyři stopy od země. Střechy jsou listím pokryté a nepromokavé. Půda uvnitř pokryta jest hustým listím, na kterém prostřeny jsou krásné rohožky z kokosových listů. Některé z příbytků jsou tak velké, že se do nich vejti může až 300 osob, a tak pevné, že odolají i nejsilnějším vichrům. Okolo každého příbytku jest jakýsi druh tarasu dle bohatství majitelova buď větší neb menší, vždy však pískem posypaný a čistý.

Mravy a zvyky ostrovanů mají vedle stinných stránek od sebe mnoho dobrého. Až na krále a náčelníky, kteří si dovolují více žen míti, mají muži jen jednu ženu, již, dokud pospolu jsou, vzorou věrnost zachovávají. Zanedbání této povinnosti neb snad urážka ženy přivádí celou obec do velkého nebezpečí, že totiž příbuzní uražené snadno obec přepadnou a oloupí; neboť vina jeho nese sebou trest na celou obec. Často se stává, že žena, která si na muže stěžuje, bez dlouhého procesu přijde a své sokyni, když z nižšího stavu jest, nos ukousne. Nezřídka jsme přišli na takovou oběť ženské zárlivosti. Švakrovství není překážkou manželství; s druhé strany není však dovoleno s pokrevními, byť byli kteréhokoli řádu, ve stav manželský vstupovati. Členové téže rodiny nesmí se jinak nikdy, leč dlouhým šatem oděni scházeti, a kdyby se stalo, třebas jen nedopatřením, že by strýc v přítomnosti svých příbuzných něco neslušného mluvil, tu se příbuzní hned seberou, a jest konec zábavě.

Mezi sebou jsou ostrované zdvořilí a úslužní, k cizincům šlechetní a pohostinní. Byť měli sebe větší bídu, rozdělí se přece o vše, co mají, často dají poslední, aby těm, kteří ničeho nemají, pomohli. Úcta dítek k rodičům, poddaných ke králi a náčelníkům velice je povznáší. Přijímají-li rozkazy od představených, tu mlčky sedí; musí-li s představeným mluvit, zdá se, jakoby jméno jeho vysloviti se báli. Potkají-li představeného aneb uzří-li ho v dálce, sednou si a vstanou až přešel. Jejich úcta ke králi jest ještě větší.

Ústava je, jako skoro všude v Oceanii, despotická. Král jest takřka bohem lidu, a vliv jeho na lid stoupá náboženskými o něm představami.

Tento obrázek, missionářem načrtnutý, seznamuje nás se životem ostrovanů; má však také život jejich stinné stránky. Co se předně jejich představ náboženských týká, tu víra jejich učí, že duše (mauli = život) po smrti žije, že jest buď odměněna neb věčně trestána, není tedy ani idea o Bohu jim cizí. Nebe jest zemí, kde vše v plnosti a hojnosti se nachází, co Futurové milují: hody, tance a hry, nečinnost a j. Uprostřed stojí ohromný strom t. zv. pukatala, jehož listí skýtá obyvatelům nebes říše vše, čeho potřebují. V peci upečené proměňují se v různé lahůdky. Cítí-li nebesťané blízcí se stáří, tu vyperou se v jasných vlnách jezera Vaioly a hned omládnou. Do nebe přijdou však jen lidé, kteří bohy ctí, krále a náčelníků poslušní jsou, kteří jsou oddáni, a zvláště ti, kteří krev svou ve válce prolili. Staťečnější bojovníci dostanou vznešenější místo. Duše mrtvých před vstoupením do nebe musí čtyři dny býti ve zvířatech, která jsou právě na blízku. Proto

příbuzní hledí chytiti na př. motýla, mouchu neb jiné nejbližší zvíře, v kterém má býti duše mrtvého, zvíře to pak pochovají, aby mohla duše dříve do nebe.

Osud těch, kteří nežili, jako právě připomenutí, jest velmi smutný. Duše jejich přijdou nejprve do tak zvané falemate (příbytek mrtvých) své rodiny. Touto falematou jest buď dutý strom neb skalní jeskyně a pod. V ní bydlí Atua matalua t. j. dvouoký bůh. Za krátký čas zemře duše znova a přijde do místa, kde jest Atua matalasi t. j. bůh jednooký, a konečně přijde duše pod moc t. zv. Atua magugu t. j. hluchoněmý, slepý netvor bez úst a nosu. Duše běře na se podobu toho onoho boha a živí se jestěrkami, stonožkami, mravenci, červy a jinými ošklivými zvířátky.

Úctu neprokazují žádné modle, nýbrž jen bytostem pouze duchovým, které dříve s těly spojeny byly až na bohy vyvolené, kteří nikdy přirozenosti naší neměli, a jejichž původ pro ně tajemstvím jest. Všichni duchové bydlí v kraji mračen aneb přicházejí ze vzdálené země, kterou Porstu (noc modlitby) nazývají. Všeobecný název nebe jest Epuri (noc.) V nebi panuje podřízenost jako na ostrovech t. j. všichni duchové uznávají jednoho krále; všichni, pod nim postaveni, jsou sluhové jeho vůle. Jednomu dán jest na starost ostrov, jinému dohled na svatyni, jiný jest nad válkou a mírem, jiný poutá vlny, mírní větry, chrání plody. Jiní zase vykonávají rozkazy nejvyššího ducha a nepřicházejí nikdy na zemi, leč že jdou na procházku vypít koflík kavy. Muži a ženy, do nichž tito bohové sestupují, nazývají se taura a atua, kněží a kněžky Boží; na ostrově Wallisu je jich více než 60; mezi těmi jsou však také kněží vyšších bohů. Těm, kteří v nebi jen podřízeni jsou; vzdávají ostrované úctu, aby na ně u jiných, vyšších nežalovali.

Většina těchto duchů jsou duše jejich starých králů a náčelníků. Způsob, jakým se zjevují, podoben jest vytržením Quakerů. Nenadále sestoupí duch na kněze, kteří jsou pak jako posedlí, děsí se, třesou se, počnou velmi směšným, zmateným způsobem žvatlati, se smáti, zpívati a žádají si kavy a pod. Vše, co mluví, bývá vždy s pochvalou přijato. Mluví-li o návratu tu všichni je prosí, aby ostrov svou přítomností ještě několik okamžiků oblažili. Konečně se rozloučí se smrtelníky a odcházejí do říše noci. Návrat jejich oznamují divné, spletené řeči kněží a kněžek; tito bítí se do hlavy a prsou, kašlají a plivají tak dlouho, až nic božského na nich více není.

Když bůh odešel, tu jest kněz zase obyčejným člověkem a nemá před jinými přednosti; často se zdá, jakoby si vzpomínal na to, co vlivem svého Atua mluvil, jen proto, aby slova jeho hanil. Jest to podvod neb poblouzení obrazotvornosti? Těžko dá se to rozeznati. Pomyslíme-li, jak dlouho besedy při pití kavy často trvají hluboké mlčení, které při tom panuje, a zvláště síla nápoje, který silnými doušky požívají, tu zdá se pravdě podobno, že někteří z posedlých poctivě to myslí, a šilenství, do něhož opilství je vrhá za božská vnuknutí mají. Missionáři není možno býti přítomni bez hlubokého soucitu s ubohými zaslepeni. Vše zlé, jež člověka potká, připisují duchům jejichž hlavním zaměstnáním prý jest pronásledovati ostrovany, nemoc, pády a zvláště smrt na ně uvalovati. Hlavní z těchto duchů nazývá se Faka-Veri-Kere t. j. ten, jenž zemi zle činí. Pocta tedy duchů těch spočívá hlavně ve smírných obětích. Má-li v sobě někdo Atua, který jest v podezření, že způsobil zlo, tu bývá člověk jakožto nosič boha knězem, který mu smírné oběti přináší. Když jest někdo nemocen, tu spěchají do příbytku patřičného boha, který nemocného, jak říkají, sežrati chce. Aby však věděli, ke kterému duchu jíti, musí nejprve vyzkoumáno býti, v které části těla nemoc vězí. Neboť každý Bůh má zvláštní příbytek a léčí určité údy a ústroje. Do těchto příbytků model nosí ovoce, obleky, ano často nejlepší své skvosty, aby zlého ducha těmito oběťmi smířili. Všechny ty dary stanou se kořistí několika čarodějů a modlářských kněží, kteří z pověřivé bázně lidu kořistí. Jak toužili naši věrověstové po čase, kdy ubozí obyvatelé Oceanie nebudou jiného Boha znáti, nežli toho, který láska a pravda jest. Těžko jest tuto směšnou

pověru jim vysvětliti; detinná bázeň jim nedá od ní upustiti; „neboť“, praví, „budeme-li křesťany, pak nás zlí duchové ve svém hněvu sežerou“.

Poněvadž dle víry ostrovanů král stálým a oprávněným nosičem největšího z duchů jest, tu hledí tento nesmyslný blud udržeti a svého boha za nejmocnějšího a nejstrašnějšího považuje. Těžko by mu bylo nyní lidu svému říci, že vše je podvodem.

Z této víry vysvítá poměr krále. Lid považuje krále za schránku svého boha a proto král z činů svých není zodpovědným. Svatou jest jeho vůle, také jeho rozmary a výrazy hněvu jsou ctěny. Počíná-li si jako samovládce krutě, lid poslouchá. Když však je lhostejným a slabým, jest každý svým pánem. Než králové tito přece nejsou šťastní a schopní, aby mezi kmeny mír udrželi. Ostrov rozdělen jest ve dva díly, dle toho jsou-li vítězi neb přemoženi nazývá se maro nebo lava. Přemožený patří s tělem i majetkem vítězi. Jakmile se však lava cítí dosti silným, aby jho se sebe svrhl, vypoví se válka, která bývá strašná.

„Dle zpráv několika starších lidí“, píše P. Servant, „byl větší díl ostrova za jejich časů v údolích obydlen několika tisíci kanaků, z nichž zůstalo pouze 900. Ještě hůře jest na menším ostrově, který měl 1500 divochů, dnes pouze 50. Jiná příčina ubývání lidí bylo lidojedství. Jest tomu asi 20 let, co zběsilosť, jísti lidské maso, takového stupně dosáhla, že již válka více nestačila, aby potřebných obětí k hostinám bylo uchystáno. Z toho vznikla honba na lidi ve vlastním kmenu. Muži, ženy, děti, starci, přátelé i nepřátelé, všichni byli bez rozdílu vražděni. Ano ve své krutosti dospěli tak daleko, že také členy svých rodin vraždili. Jednou bylo při královské tabuli 14 lidských obětí. Viděl jsem starce, který z celé vesnice, ze 300 obyvatelů jediný zůstal a zabít nebyl. Zlozvyk ten dospěl tak daleko, že při jedné náboženské slavnosti sám král za oběť padl. Bůh však, který vládne srdcem lidským, vnuknul novému králi lepší názory a smýšlení, jež také poddaní přijali. Od té doby byl konec obětém lidským. Ovšem ne bez odporu dali výhosť kannibalové svému lidojedství. Učiněn byl často nový a nový pokus, chuť na lidské maso tak náhle nepominula. Ještě před krátkým časem učiněn byl starším obce návrh, aby se vrátili k božskému pokrmu. Božstvo prý mu ve snu vyslovilo touhu po dřívějších lidských obětích. Než král věděl, jak nejlépe by dotěravého lidojeda od choutky odvrátil; pravil totiž, když si toho přeje, aby první sebe v oběť dal. Touto radou zašla mu jistě chuť na lidské maso.

Na ostrově Futuně páchala se také vražda dětí. Činí-li se proto předhůzka ostrovanům, odpovídají: „Kore faka Futuna“, t. j. jest to zvykem země; „Kore nea mango“, t. j. jest to starý obyčej. To má býti omluvou.

Zvyk onen, že staré lidi rdousili, nepanoval zde, jako na jiných ostrovech; jsou-li však obtížni, znají si také zde od nich pomoci; neboť předstírajíce jim nemoc podrobí je tak přísné dietě, že za krátký čas hladem zemrou. Ubohý lid! Jak velice potřebuje modlitby! Nebude-li náboženství křesťanské brzy zakotveno na tomto ostrově, jest obava, že ostrov úplně spustne.

Při vši své krutosti jsou naši divoši v mnohém ještě velice dětinnými neboť každá maličkost vzbuzuje u nich podiv. „Před několika dny“, píše P. Chanel, „udělali jsme dvě chatrná nosítka, na nichž jsem já P. Chevron a dva bratři kameny nosili na zeď. Jaký vzbudila nosítka ta podiv a úžas! Když pak jsem z kořene učinil provaz a jím nosítka tahal, volali všichni: „E fenna! sara poto le Tangata nei! Ó jakou musí býti jejich země, jak dovednými jsou tito lidé!“

Ve své nevědomosti považují svůj ostrov za největší díl světa. Ani ti, kteří již v Sydney byli, nemohli ostatní poučiti. Nástroje jejich jsou: kus železa, jímž se zorává půda, jímž se plevel podrývá, sekýra, nůž, nůžky, jehla, pilník, břitva (dříve se holili pěnovcem anebo si beztak řídký vous

vytrhávali), dále hřebík, z něhož dělají udici, aneb ještě lépe již hotová udice, několik skleněných nádob, košile a plachta, to jsou nejcennější věci ostrovanů. Ostatní věci vzbuzují u nich úžas; na tyto věci jsou však jako posedlí, jakmile nějakou někde vyslídí, hned ji ukradnou. I po starém kabátě pasou. Ano sám král obléká si starý, opotřeбенý kabát, který mu P. Chanel daroval, jen na velké svátky a myslí o sobě více než generál ve svém slavnostním obleku. Jak málo by bylo třeba, abychom si náklonnost národa t hoto získali, a přece ani těchto věcí nemáme“.

Ještě mnoho by se dalo vypravovati o životě ostrovanů, než dosud uvedené postací, aby si čtenáři představu učinili, co vše musí missionář zkusiti, který sám, s nikým ve spojení, s žádnou jinou stanicí ve styku, ve velké chudobě na ostrově se usadí a tento ubohý, divoký a spustlý lid víře Kristově získati se snaží. Jen milostí Boží posílněn může zde se zdarem působiti.

Hlavním pramenem, z něhož se dovídáme o působnosti a tichém životě, který P. Chanel na Futuně po čtyři roky žil a konečně mučednickou korunou korunován byl, jsou jednak výpovědi ostrovanů a svědectví druhů, P. Chevrona, bratra Marie Niziera a j., a hlavně denník P. Chanela, ježž dle přání představeného s velkou podrobností až po svou smrt psal, a jehož druhý svazek krví mučednickou zbarven jest. Tuto písemnou památku bēfeme za svědka nejlepšího, nejvěrnějšího.

Král Niuliki byl k příchozím missionářům velmi laskavým, přijal je jako hosty do svého vlastního příbytku a prohlásil je věrně za „Tapu“. Tapu znamená bohům a počtē zvláštním způsobem zasvěcenou osobu a proto také nedotknutelnou. Bēda tomu, kdo by osobē neb věci svatē, nedotknutelnē ublížil!

(Pokr.)

D r o b n o s t i.

Novinky z čínských novin. Jistý kupec z Brem, žijící nyní v Číně, zaslal domu výňatky z čínských novin, z nichž tuto některé podáváme: Je smutné podívání, kterak krátký je život lidský. V Evropě vynalezají prostředky proti smrti, ty ale nic nepomáhají. — Sedmý syn Mandarina Co-Liu narodil prý se s třemi nohami, je-li tomu tak, pak nese vinu toho měsíce. — Nedávno obēsily se v Kantonē tři ženy najednou. To je dobře. — Na sedmé věži veliké čínské zdi spáchána byla vražda na dvou kupcích z Pekinku. Dobře ještě, že to nebyli mandarínové — vyšší úředníci. — Když císař nedávno byl nesen v nosítkách ulicemi města, bēhouni před nāmi v pravo v levo rozdávali rány holemi. Tomu se syn nebe císař srdečně smāl. — Letohrádek arcimandarina Tui-Mena neopatrností lampāře vyhořel. Vysoce šlechtitný pán nechť se z toho potēší. — Při nedávnné inspekci vojsk guvernēr z Nankinku (druhorozenný syn císaře), princ Ho-Fu-Liu-Sah (tolik co orlurovný), vyhuboval vojāky, že mēli zaneřādēnnē kanony. Bylo jich deset.

Obsah „Obrany vīry“:

O mši svatē. Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosāček, (Pokračovānni.) — **Církev a pokrok.** Podává V. O. Třebeský. (Pokračovānni.) — **Zkáza z kořalky.** (Ze soudnni sínē.) — **Vražda z cizoložství.** Dle francouzského upravil Petr Kopal. (Pokračovānni.) — **Pro vīru Kristovu.** Obrāzky z katolických missií. Podává Fr. P. Kosík. (Pokrač.) — **Drobnosti.**

Předplatnnē budiž zasýlāno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VĀCLAV KOTRBA, odpovēdný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskārny Cyrillo-Methodējské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Díkůčinění.

Sv. přijímáním zakončena přesvatá oběť N. Z.

Co ještě přijde, jest vlastně díkůvzdání a výprava kněze od oltáře.

Kněz po svém a lidu přijímání vyčistí nejprve kalich.

Ministrant přinese víno a vodu.

Kněz dá si do kalichu vlti trochu vína, co by namočená část kalicha od nejsv. krve se pohodlně spláchla a slovy:

„Co jsme ústy požili, ó Pane, i čistou duší přijímejme, a zdaru časného staniž se nám prostředek ku spasení věčnému“.

Jak moudře, jak názorně rozděljuje zde sv. obřad přijímání ústy od přijímání srdcem! Přijímání ústy děje se od mnohých, přemnohých křesťanův, avšak málo bývá těch, kdož přijímají srdcem.

Toto pozůstává v plně podobnosti a věrném následování Krista Pána.

Zásady Kristovy musí se státi zásadami našimi, myšlenky a city Jeho musí vytříbiti myšlenky a pocity naše, zájmy Kristovy musí oživovati zájmy naše, slovo Kristovo musí býti vodítkem naším, jednání Kristovo má spravovati a řídití naše působení v životě; zkrátka jinými slovy: my se máme po sv. přijímání státi živými obrazy Krista Pána.

Na takový způsob udržíme Krista srdcem svým, Jeho milostmi posvětime života svého. Pak jest Kristus cesta — pravda a život.

Přijali-li jsme Krista pod způsobou chleba, jest naší povinností, Jej v sobě udržeti po celý život časný, potom ovšem vyplní i Kristus svou připověď: kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný. — Tam na věčnosti Jej požívati budeme neustále. (Platzweg.)

Vypiv nalitou trošku vína, uchopí kněz kalich v hořejší části za kupu oběma rukama, položí prsty, jimiž se nejsvětější Svátosti dotýkal nad otvor a nechá si líti víno a vodu na prsty, by co možná splákl i ty nejmenší částice sv. způsobu chleba, a než tuto smíšeninu vypije, říká: Tělo Tvé, ó Pane, které jsem přijal, a krev, kterou jsem pil, přilni k útrobám mým a propůjč, aby ve mně nezůstala poskvrna nepravosti, jelikož mně čisté a svaté občerstvily svátosti. Jenž Jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Tu prosí kněz, aby i potom, když svátostná přítomnost Kristova pomine, přece síla a působnost přijaté svátosti v něm zůstaly, a to ne tak v tělesných útrokách, jako spíše v duchovních, t. j. v paměti, rozumu a vůli; v paměti, aby vždy božských těch dobrodiní a nebeských darů zůstal pamětliv; v rozumu, aby pravdám sv. víry a mravů vždy lépe rozuměl; ve vůli, aby vždy radostně a horlivě konal vůli Boží; a to nejen v této chvíli, nýbrž ustavičně, vytrvale, by žádná více poskvrna nezůstala v nás, nýbrž spíše veškery mohutnosti a schopnosti duše, veškery city a náklonnosti srdce na vždy proměněny a posvěceny zůstaly, tak abychom ne více sobě, ale Kristu žili a Kristus v nás, jelikož nás čisté a svaté občerstvily svátosti.

Kdysi šel sv. František z Assisi s klášterním bratrem Massou přes pole. Bylo vedro. Žízni práhnuce, dostali se na místo, kde prýštila čistá, prameňitá voda a kde v chladu košatého stromu mohli si odpočinouti. Zde se tedy posadili, vytáhli několik kouskův chleba, jež byli almužnou obdrželi, namočili ve vodě, jedli a pili z pramene.

Tu pozoruje bratr, any se poznenáhlu sv. otci Františku vyronily slzy na tváři, i táže se udiven:

„Drahý Otče! proč pláčeš“?

„Ach bratře“, vece světec, „kdo pak by neplakal radostí a vděčností nad tím, že nás Otec nebeský tak milostivě pohostil“? — Bratr Massej nemohl se zdržeti úsměvu; „toť přece není žádnou hostinou“.

Ale světec mu to vysvětlil:

„Považ, rozmilý bratře, jak dobrotivě se Pán o nás ubohé tvory postaral. Už od věčnosti předvídal, že my tudy jednou unaveni a žízniví půjdeme, a tu ve své péči o nás nechal vyrůst strom a téci pramen, abychom si zde odpočinuli a chléb, jež nám lidé z lásky k Bohu darovali, chutě pojedli. Čím pak jsme si tu otcovskou jeho péči a lásku zasloužili? Neměla by tato veliká dobrota Boží slzy lásky a díky zasloužití“?

Tak rozjímal, tak děkoval sv. František za kousek chleba, za krapet čerstvé vody. Co však jest tento dar u porovnání se sladkostí a milostností tajuplné hostiny, kterou nám Pán denně na oltáři připravuje?

Nyní, kdy duše naše plností a tučností nebeských darův jest nasycena, nemělo by srdce přetýkati dikůvzdáním a rty plesající chváliti Pána? (Žalm 62, 6.)

Uzavřemež tyto úvahy ohnivým slovem zbožného mnicha Diviše Karthusianského:

„Slušno a spravedливо, abychom po sv. přijímání za všech okolností nad svým tělem i duchem bděli a ze vši síly vynasnažili se, Krista mile v sobě udržeti, jakož jsme před tím toho dbali, bychom Jej hodně přijali.“

Domluvy zasluhují, kdož tak brzy, ba hned po mši sv. a tedy i po sv. přijímání dávají se uchvátiti světskými záležitostmi.

Dbej o to, abys obdrženou milost nezadal a zisk svůj, za nějž nebe si koupiti můžeš, nezahodil, spíše se snaž, aby celý život tvůj byl ustavičnou přípravou ku mši svaté“.

Příprava ku mši sv. vyžaduje věčnost — dikůčinění — věčnost.

Po přijímání.

Veškeren obřad při mši sv. má za základ jednání a počínání Kristovo při poslední večeři, při první mši svaté. Kristus zachoval tehdy řád a postup, jaký ustanoven byl při večeři beránka velikonočního.

Hod ten zakončen byl zpěvem žalmův, tudíž i Kristus se svými učedníky jej žalmy zakončil. Čteme ve sv. Evangeliu (Mat. 26, 30.): „chválu vzdavše, vyšli na horu Olivetskou“.

A to bylo také příkladem pro první křesťany, že zpěvem žalmů ukončeno posvátné lámání chleba.

Apoštolské konstituce ustanovují, aby se zpíval mezi jinými žalm 33.

To platilo pro Církev východní. Na západě zaveden dle zprávy sv. Augustina žalm s antifonou střídavě.

Tak se dělo až do XII. století. V XIII. století objevuje se již jen antifona a ta se do dnes udržela pod jménem „communio“; t. j. modlitba, kterou kněz bezprostředně po sv. přijímání říká, když byl prvé kalich, patenu vyčistil, ubrousek složil a vše do známého úboru urovnal.

„Communio“ jest jakási předprava k následující oraci, podobně jako introit ku kollectě. Obyčejně se v ni zračí tajemství slavnosti, neb té které církevní doby.

Tak zní communio o vánocích:

„Všechny končiny země viděly Spasení Boha našeho“. (Žalm 97); na Zjevení Páně: „Viděli jsme hvězdu Jeho na východu a přijeli jsme s dary poklonit se Jemu“. (Mat. 2.)

O velikonocích: „Beránek náš velikonoční obětován jest Kristus. Allelujah. Protož hodujme v přesnicích upřímnosti a pravdy, allelujah, allelujah.

Na památku nejdrahocennější Krve Páně: Kristus obětován jest jednou ku shlazení hříchů (lidí) mnohých; po druhé se ukáže bez hříchu těm, kteří Ho čekají k spasení. Žid.

Na slavnost narození Panny Marie: Blahoslavený život Marie Panny, který nosil Syna Otce věčného.

Po „communio“, kteréž na straně epištolní se říká, a kteréž, jak vidno, velmi krátké bývá, vrací se kněz do prostřed oltáře, políbí jej a pozdraví lid známým: „Pán s vámi“, jde znovu na stranu epištolní a říká neb zpívá tak zvané „postcommunio“, t. j. prosby, které souhlasí co do počtu a směru s kollectami a sekretami předem mše sv. konanými, jen s tím rozdílem, že zde vedle zřetele ku slavnosti, bere se zřetel též ku předcházejícímu přijímání, jakož i účinkům jeho.

Formou svou jest „postcommunio“ modlitbou prosby. Avšak poněvadž prosící, tím že prosí, z jedné strany svou nedostatečnost, z druhé velebnost Boha, dárce všeho dobra vyznává, a toto vyznání chválou jest Boha, jenž darův našich nepotřebuje, tudíž jest postcommunio též modlitbou děkův. Neboť, je-li vřelé děkůvzdání nejlepší prosbou za nová dobrodíní (ut de perceptis muneribus gratias exhibentes, beneficia potiora sumamus), tedy naopak jest důvěrná modlitba prosebná po sv. přijímání nejlepší modlitbou děkův za prokázaná dobrodíní při sv. přijímání.

Vždyť i ono známé „Te Deum“ — Tě Boha chválíme, jež se na poděkování modlíme neb zpíváme, plno jest dojemných a důvěrných proseb.

Po poslední prosbě (oraci post communia) zakončené „Amen“ zavře kněz missál (nechá-li jej otevřený, přenesse se na stranu evangelia), vrátí se do prostřed oltáře, políbí jej a posledně k lidu obrácen jej zdraví: „Pán s vámi! — Dominus vobiscum“!

Slavením oběti stalo se naše s Bohem spojení ještě užší, ještě něžnější; tudíž přeje kněz před závírkou svatého úkonu všem přítomným, aby Pán svou milostí, svým přispěním byl s nimi po celý den — v radosti i žalosti, v práci a námaze; aby byl jim Spasitel náš pastýřem dobrým, jich vůdcem a rádcem; aby s nimi zůstal, kdy se den již nachýlí a se připozdí, aby bděli s Kristem a odpočinuli v pokoji.

Hned na odpověď lidu: „i s duchem tvým“, zvolá kněz, neb zpěvmo provolá jáhen k lidu obrácen: „Ite, missa est“! — „Jděte — propouštěte se“! —

Již za nejstarších dob nesměli věřící dle libosti vzdáliti se z chrámu Páně, nýbrž až když konec mše sv. jáhnem byl ohlášen.

Právě tak jako kdysi apoštolové po na nebevstoupení Páně u vědomí, že dílo Vykupitelovo dokonáno u vděčné a radostné náladě do Jerusalema se navracovali, tak mají i věřící po ukončení oběti N. Z. v jakési radostné náladě dům Boží opustiti. Proto jak Ř.: Ite missa est — tak Ů.: Deo gra-

tias“! má i radostnou toninu, zvláště, kdy o velikonoční době dvojí „allelujah“ k němu se přidává.

Když však za dob smutných neb kajících měla bohoslužba i po mši sv. se prodloužiti, zpíval jáhen k oltáři obrácen: *Benedicamus Domino!* = Chvalmež všichni Pána! A to zachovalo se až dosud v adventě a postě.

Na to kněz před oltářem nakloní své hlavy, položí ruce své na oltář a říká u zbožném držení svého těla:

„Nechť se líbí Tobě, sv. Trojice, služba poddanosti mé, a propůjč, aby ta oběť, kterouž jsem já nehodný před obličejem velebnosti Tvé vykonal, příjemná byla Tobě, mně pak a všem. za kteréž jsem ji obětoval, pro milosrdenství Tvé ku smíření sloužila. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Modlitba tato jest jakoby dohromady srazil a spojil všechny ty prosby a obětování celé mešní liturgie (obřadu) před i po pozdvihování. —

Ve jménu nejsvětější Trojice Boží počal kněz nejdražší oběť mše sv., která až do konce ustavičným byla velebením Boha trojjediného. K majestátu tedy nejsv. Trojice ještě jednou se obraceje, koří se v prachu, ač srdce jeho podobně oněm učedníkům z Emaus, radostí hoří nad tím štěstím, jehož se mu skrze sv. tajemství mše svaté dostalo, i prosí, by vše to jemu i těm, za něž tu oběť konal, přineslo milost a požehnání.

Kdož by ku konci velebného a velesvatého úkonu nechtěl se připojiti k této závěreční prosbě a zvolati: „Trojjediný Bože, nezabráň, aby spásenosné účinky mše sv. pro moji nehodnost mne minouti měly.

Obcoval jsem mši sv., ale jak?

Byl jsem v svatyni Svatých, ale jak jsem se zde choval?

Neratiž se mnou vcházeți v soud, ó Pane — Bože zástupův! Ať neodcháším prázděn a nepotěšen od svatých hodů Tvých. Nedívej se na mne bidného hříšníka, nýbrž na Tvého Syna Ježíše Krista, jenž za nás na oltáři v božské své lásce sám prosil — se obětoval. Pro něho budiž nám milostiv“! (Platzweg.)

(Dokončení.)

Vražda z cizoložství.

Dle francouzského upravil PETR KOPAL.

(Pokračování).

— Po dvě leta jsem dělal, jako bych byl otce poslechl, abych ulovil těch 1200 franků pense, kterou pro mne otec chystal. Bydlel jsem u jednoho společníka, který byl malířem a tu mi napadlo, abych se též zkusil v malířství. Umění toto mne bavilo, nemusí se při něm namáhati a je veselé. Kouřili jsme a dováděli po celý den.

Paní Raquinova i Kamil otvírali na něho oči.

Na neštěstí či štěstí tento náš život neměl dlouho trvání. Otec konečně dověděl se, že ho obelhávám, přestal tedy posýlati mi peníze a pozval mne, abych přijel domů, pomáhat mu tlouci hroudy. Když nebylo peněz, zkusil jsem to s malířstvím, abych neumřel hladu. A když obrázky mé nešly na odbyt, praštil jsem vším a hledal jsem si službu. Můj otec musí tak jako tak jednou umříti a pak budu žíti vesele. Laurent ty své historie vypravoval docela klidně, bez chvástavosti. Rodina paní Raquinové našla v tom zvláštním člověku zalíbení. Zdál se jí býti tak — — roztomilým lenochem, který se chce dobře míti a mnoho nedělati. Laurent dával ještě více svých studentských kousků k lepšímu a byl v rodině rád viděn.

— Ale poslyš, Kamille — pravil jednou k němu — já tě musím vymalovat.

Paní Raquinová, jakožto matinka, byla z toho nemálo potěšená. Kamil zaradoval se jako dítě a Tereza mlčela.

— Já vycházím z kanceláře okolo čtvrté, nyní máme ještě dlouhé dny, zatím budu s malbou hotov. Začneme vždycky okolo páté. Každého dne dvě hodiny sedět a za čtrnácte dní bude obraz hotov.

— Dobře, zvolal Kamil, — ty budeš u nás obědvati. Já se nechám nafrizirovati a obléknu si svůj kabát, víš maminko? —

Zatím osmá hodina odbíla a Grivet a Michaud stáli na práhu. Nastalo vzájemné představování. Laurent osvědčil se jako dobrý zábavník, který měl hojnou zásobu slaných i neslaných a mastných; nemastných anekdot, jež uměl dosti zábavně vypravovati. V tomto užším společenském kruhu stal se championem.

Od té chvíle přicházel každého dne vždy k večeru. Peněz nazbyt neměl a tak přišel se vždy dobře najíst a pobavit. Bydlel v malém pokojíku v ulici sv. Viktora. Ušetřil tím alespoň frank denně.

Jednoho večera přinesl sebou malířské náčiní se stojanem. Plátno rozpjál, barvy si připravil a pustil se do malování Kamilla.

Maminka s tlukoucím srdcem se dívala, jak bude její miláček poznánáha se objeiovati na plátně. Tři dni potřeboval na hlavu.

Při zakončení každého malířského sezení paní Raquinova a Kamil byli unešeni dojmem na povstávající obraz, který vlastně pro znalce nebyl nic jiného, nežli mazaninou. Malíř ovšem barev nešetřil, obličej byl jakž takž podařen, ovšem bez ducha. Ale to nic nevadilo matince, která v každém nemotorném tahu viděla svého Kamilka. Po celý čas sezení Tereza nehnula se z pokoje. Hledíc si pletení punčochy, šilhala chvílemi po malíři a po obraze.

Jakmile Laurent s hlavou byl hotov, nebylo zapotřebí, aby Kamil déle před malířem seděl. Odcházel přes tu chvíli někam. A paní Raquinová musila dlíti v krámě, aby obsloužila lidi. Kdykoliv cítila se Tereza samotná, tu zrak její déle utkvival brzy na obraze, brzy na malíři. A tu i Laurent několikráte po ní ohlížel se s úsměvem, tázaje se, líbí-li se jí obraz. Ona z počátku sotva odpovídala. Rozprádala se mezi oběma jakási němá hra pohledů, jež ale byla dosti výmluvna a Laurentovi srozumitelná.

— Ona se přede mnou chvěje, — pravil častěji k sobě, — ráda by se mi vyhnula a přece dlí po všecken čas v pokoji. Je vidět, že muže svého nemá ráda, že se nudí.

— Vlastně bych při těchto okolnostech měl přestatí a rodinu tuto ne navštěvovati. Mohla by z toho povstati smutná historie. Ona kypí zdravím, muž je nedochůdče — Kam to povede, budu-li déle sem choditi.

Po celý týden trval v něm boj: mám chodit — nemám chodit? —

Jednoho dne k večeru, když Kamil poodešel do města a matka jeho lidi obsluhovala, Laurent od obrazu obrátiv se k Tereze, upřel na ní své zraky. Setkaly se zraky obou. Dívaly se dlouho na sebe. A tu jakoby jakýsi zlý duch uchvátil oba dva, najednou byli si v objetí. Ona studem sklopivší oči, odvracela se od něho. On ale násilím tváří její k sobě obrátil a políbil. Nepromluví ani slova. Ona se mu vytrhla a sklesla na pohovku, zakrývajíc dlaněmi obličej. Hřích byl v srdci spáchán, vášně drala se násilím na povrch, vášně zhoubná jako oheň.

VII.

Uplynulo několik neděl. Nadešel podzim, babí léto. Kamil miloval teplo a proto jednou v neděli navrhl své matce, aby taky jednou vyšla si s nimi na procházku.

— Kam pak já s vámi dojdú, — odvětila — já jsem na chůzi těžká. Nu ale budiž — dodala — dojdú kam dojdú, a když mne zabolí nohy vrátím se.

Vyšli si do Elisejských polí, nejoblíbenější to procházky Pařížanů.

Napřed kráčel Kamil s Teresou, v zadu Laurent s jeho matkou. Kamil na teplém podzimním vzduchu se rozveselil a Laurent snažil se býti vtipným.

Kamil na procházce si poskakoval, předbíhal, vyskakoval si sahaje při tom po listí na stromech podél silnice, přeskakoval silniční příkop.

— Jenom se neuhřej, abys se pak nenastudil — vyzvala jej starostlivá matinka. A Kamil aby ukázal, jaký je z něho rek, pobíhal a skákal ještě více. Tváře mu plály a matka měla radost. Oči její stále dlely na synu a oči Laurenta a Terezy provozovaly němou sice, ale výmluvnou hru. Vášeň jejich dostupovala vrchole.

Zasedli si do zahrady.

— Víte děti co, — pravila paní Raquinova po chvíli. Nebudu vám kazit radost. Slunce je ještě vysoko a já půjdu sama domů. Cítím se unavena. Sednu si do drožky. Prosím vás, pane Laurente, dejte mi na Kamila pozor, aby si nic neudělal. Vy máte přece rozum — —

— Buďte, paní, bez starosti, — odvětil s úklonem Laurent. — jak se začne stmívat, vrátíme se domů.

— S Bohem děti, — pravila, líbajíc syna a nevěstu ve tvář.

Když paní Raquinová odešla, pravil Laurent ku Kamilovi: — Což příteli, nechtěl bys povoziti se na ločce? —

Ó ano, budeme se vozit, — zvolal Kamil rozradostněn jako dítě. — Já zaplatím a půjdeme.

Když Kamil poodešel, Laurent uchvátiv Terezu za ruku a stisknuv ji vášnivě, zašeptal:

— Já ho utopím! —

Tereza hrůzou málem by byla vykřikla.

(Pokrač.)

Církev a pokrok.

Podává V. O. Třebský.

(Pokračování.)

Kde jest pochybnost, tam jest možný i blud. Pobloudili, jak nás dějiny poučují jednotlivci, pobloudily školy a bludu oddáni byli a jsou posud i celí národové. Dogma zamezilo celé mračno bludův, rozluštěíc otázky nejdůležitější. Dogma vymýtilo veliké množství bludův přesně stanovíc jak jednotlivé pravdy pochopeny býti mají. Dogma jest znamením, jest určitým mezníkem, který blásá nám hranici mezi pravdou a bludem, jest majákem pro pravdu, jež snad na nesmírném moři rozumu lidského by ponořena býti mohla, jest tedy dogma největším a nejvydatnějším odpůrcem bludu. A není toto velice důležité pro pokrok? Ony pravdy, jež marně vyzpytovati se snažili největší myslitelé všech věků a jim veškerý svůj život věnovali, nyní jsou jisté, určité, tak že netřeba více po nich pátrati, je zkoumati a hledati, nýbrž jednoduše dále na nich stavěti, slovem pokračovati. A mimo to rozum lidský může věnovati se zkoumání pravd posud nerozřešených. A toto není pokrokem? Hle, dogma pokrok rozšiřuje a k jeho rozkvětu přispívá.

Konečné dogma pokrok zveličuje, poněvadž otvírá mu nový obor, obor totiž nadpřirozený, ve kterém může se pohybovati a který sám sebou přesahuje ducha stvořeného. Tímto způsobem nabývá pokrok nové důstojnosti, vznešenosti a lepsti, jež povznášejí jej a zušlechťují. — Proti tomuto všemu však vzpírá se pokrok moderní, či lépe řečeno ti, kteří osvícenými a pokrokovými nazýváni býti chtějí. Řídíce se falešnou zásadou již pronesl Řek Simonides: člověk, poněvadž jest pomíjející, má se starati a zabývati pouze věcmi pomíjejícími, nechťi pranic slyšeti o tom, že věda, jak tomu bylo za dob scholastických má podrobena býti dogmatu, víře, ale se vši rozhodností zavrhuje vše to, co mimo duch lidský a rozum lidský jest. Věta Simonidova, jak praveno jest falešná. Falešnost její vysvitá z výroku slavného Aristotela,

který dí: „A kdybychom o věcech nadpřirozených jenom nepatrnou u vědomostí si získali, toto nepatrné nám milejší a žádoucnější by bylo, nežli veškerá vědomost, již o věcech přirozených máme“. Toto napsal pohan, vycházející z principu, že vědomost lidská má tím větší cenu, čím vyšší jest její předmět, kterým se obírá, že pokrok je tím velebnější a vznešenější, čím vznešenější jest pravda, již hlásá. A my křesťané, katolíci bychom to měli zavrhnouti? Obrátme tuto pravdu na dogma! Jak nedostihlé, jak vznešené a nevyvažitelné jest na př. dogma o nejsvětější Trojici, uvážíme-li kolik století musil namáhati se a pracovati rozum lidský před zjevením než s těžší přišel ku poznání idee božské! Jaký jest tedy výsledek ze všeho posud řečeného:

Dogma pokrok vědecký podporuje, rozšiřuje a zveličuje. Totéž platí o pokroku mravním.

Na konec, dovolím si vyvésti z předcházejícího některé důsledky. Dogma a předmět našeho bádání, pravda a dobro mají svůj původ o Bohu.

Mezi dogmatem a bádáním nemůže tedy býti žádného pravého sporu. Bůh si neodporuje.

Každý spor mezi pokrokem a dogmatem je pouze zdánlivý; dogma vítězí.

Poněvadž dogma jest neomylné slovo Boží, každý však výsledek bádání rozumového jest pochybný, musíme vždy dogmatu dáti přednost a v tom případě, že by domnělý spor mezi dogmatem a pokrokem povstal, pravda jest při dogmatu.

Dogma pokrok nepotlačuje, jak naši nepřátelé tvrdí, ale jej podporuje a zveličuje.

Z tohoto vyplývá dále:

Věda povinna jest tázati se dogmatu, zda mu odporuje čili nic. Platí-li prvé, pak jest to věda falešná a nesprávná; musí napravena býti, neboť pravda dogmatu jest větší než nějakého resultátu vědy.

Výtka církvi katolické činěná, že potlačuje pokrok jest nesprávná, neboť napřed musí býti dokázáno, že to jest pokrokem, co odporuje dogmatu. Zde malá poznámka: Pokročí-li někdo ovšem již tak daleko, že Boha popírá a zapření Boha pokrokem nazývá, tu ovšem dogma pokrok potlačuje, poněvadž o bytí Nepochybného (Boha) se pochybuje. Jestliže někdo popírá život posmrtný, peklo a věčnost počítá ku říši bájek, jimž nenáleží žádná jiná existence nežli ve fantasii blouznivců a lehkomyšlného lidu a to-li nazývá pokrokem, tu ovšem zcela správně praví: dogma potlačuje pokrok. Jestliže někdo ctnostem se vysmívá, zbožnost a spravedlnost na pranýř staví, jestliže někdo rozvody manželské schvaluje a k nim radí, jestliže školu a stát vlivu církve vymaniti se snaží, jestliže zákony a práva metá do zákoutí jakožto věci nepotřebné a zbytečné, jestliže rozhoduje o tom či onom jedině svou mocnější pravici, jestliže beze všeho ostychu a bázně sahá na majetek a životy cizí, jestliže blaho své vlastní a to časné výše cení, nežli blaho věčné a všeobecné, tu ovšem také pravdu hlásá pronášeje slova: církev potlačuje pokrok. Než v tomto případě celý svět musí zvolati pln důvěry k církvi katolické; „Bohu díky“ že církev potlačuje pokrok.

Jestliže dogma pokroku tak velikou důstojnost, vznešenost a lepeš získává, jak nahoře praveno bylo, jestliže dogma rozšiřuje obor pokroku, tu ovšem onen odpor proti katolické církvi, který povstal za našich dnů z toho falešného principu, že církev potlačuje pokrok, jest charakterní známkou pro náš věk. „Po ovoci poznáte je“, pravil Kristus Ježíš a to platí i zde. Každý čas, všickni národové, celá století mívají své nemoce a poklesky, rovněž tak jako jednotlivci. Rázem naší doby je všeobecný švindl. Jeden chce obelstít a oklamati druhého bez ohledu na to, zda srovnává se takové jednání se zákonem Božím čili nic.

(Pokr.)

Sv. Alois a pobožnost k božskému Srdci Páně.

(Podává Filip Novák, coop. v Palkovicích u Místku.)

Chválím a velebím nejsv. Srdce Ježíše Krista z celé duše své za to, že Vaší důstojnosti tu myšlénku vniklo, že jste ráčil dáti své knížce za titulní obrázek vešle sv. Františka Saleského také sv. Aloisa z Gonzagy. V pravdě tento svatý jest pravým ctitelem božského Srdce Páně. (Lettres inedites de la B. Marg. p. 101. Toulouse 1890.)

Tato slova psala bl. Markéta Maria Alacoque půl roku před svou smrtí P. Croisetovi. Několik měsíců dříve projevila radost nad tím, že také jest toho mínění, že se musí hledět rozšířit pobožnost k božskému Srdci Páně právě na přímluvu sv. Aloisa. (Tamtéž str. 105.) Když tato moudrá panna takřka v úředním dopisu od Boha povolanému apoštolu nové pobožnosti tak určitě uctívání sv. Aloisa za vydatný pomocný prostředek udává, pak můžeme býti přesvědčeni, že to učinila, když ne na bezprostřední zjevení, tož přece nejméně po zralém uvážení. Tato omilostněná žákyně božského Srdce Páně v nejvyšší škole veškeré pravdy a všeho světla své náhledy jistě dlouho tříbila, aby rozeznati mohla nějaké ze samolásky vnutnuté osobní mínění od stvrzené skutečnosti. Vyvolená zvěstovatelka pobožnosti k božskému Srdci Páně bude také věděti, které prostředky nejlépe se hodí k rozšíření pobožnosti té.

Když uvážíme rozličné vztahy velikého patrona křesťanské mládeže k pobožnosti bož. Srdce Páně, pak musíme uznati, že láska k Srdci jeho božského Mistra a horoucí touha, aby se všude známost jeho rozšířila, podávaly v uctívání sv. Aloisa bl. Markétě vskutku účinný prostředek k rozšíření pobožnosti té. Sv. Alois jest vskutku patronem pobožnosti bož. Srdce Páně. Svě velké moci v nebeské slávě používá k rozšíření zájmů bož. Srdce Ježíše Krista.

Tyto moje řádky nechť roznítí ctitele láskyplného Srdce Ježíše Krista ve vlastech našich, aby s pevnou důvěrou se vždy utíkali k tomuto slavnému a mocnému přímluvčímu v nebesích. Když ze vnitřních a vnějších důvodů a konečně také ze skutečných přispění sv. Aloisa do události pobožnosti dokázati můžeme, že sv. Alois skutečně v pravém slova smyslu jest s v a t ý m božského Srdce, tož jistě bude každého ctitele andělského mládence těšiti, že v jeho skvoucí koruně se svítí drahokam k bož. Srdci Páně. Ne menší radost naplní ctitele bož. Srdce, že naleznou u trůnu Božího tak mocného a ochotného spojence pro uskutečnění svých dvou zamilovaných přání: vlastní hluboké vniknutí do láskyplného Srdce Ježíše Krista a další rozšíření jeho království na zemi.

Obcování svatých, milé tajemství katolického náboženství, jest skálopevný základ naší sv. víry, že blažení nebešťané se zajímají o bojující církev na zemi. Poněvadž Kristus, náš Pán a Vykupitel vše sjednotil v nebeském požehnání, poněvadž Kristus Pán nevyzpytatelným tajemstvím vtělení hlavou pokolení lidského se stal, meze mezi věčností a časností přestaly: jsou obě nyní říší velkého království nebeského, jehož neobmezeným a společným vládařem jest On sám, Ježíš Kristus, král slávy. Nyní nejsou si lidé cizí, jsou údové duchovního těla Ježíše Krista; z božské jeho hlavy proudí jimi tajemný život milosti a pojí je všechny společnou láskou. Svazek jedné veliké rodiny Boží smrtí se více neruší. Jeho údové obývají v radosti a blaženosti velikolepý rodinný palác, kde také otec a matka jsou; jiní dlí ještě v před-síní, u bran domu Pána. Avšak oni naši šťastnější sourozenci myslí na nás, mluví o nás, a pomáhají nám. Jako venku v přírodě ustavičně nesčíslné množství maličkých kapek z potoků, řek a moře k nebi se zdvihá v podobě páry a odtud opět jako rosa a zúrodnující déšť padá, tak stoupají ku království Božímu v nesmírném množství nepatrné kapky modlitby, touhy, žá-

dosti k nebi a odtud přicházejí jako ochrana, milost, vyslyšení, žebnajice a oběcstující vyprahlé človecenstvo. Zajisté, co by nám obcování svatých také prospělo, kdyby nám někdy neposkytlo té výsady, kterou starší dítě rodiny na svou přímluvu u otce a matky, přináší svou péčí a starostí dítku mladšímu?

Tyto svazky u krále slávy dovede ocenit a moudře použit církev bojující. Neustále poukazuje své dítky na vznešený příklad jejich právě oslavených bratří a nabádá je poučováním a příkladem, aby je o přímluvu žádali. Ale jako na hvězdnaté obloze nádhera rozmanitosti závodí s krásou pořádku, tak jest také v zástupu hvězd duchovního nebe jednota s rozmanitostí zázračně spojená. Arciť můžeme všechny svaté o všechno důvěrně vzývati, avšak některým zvláštní péče o určité potřeby svěřena jest. A jako viditelná hlava církve, sv. Otec, stále ochoten jest přijímat prosebné žádosti svých dítek, ale ještě zvláštní dni ustanovuje, kdy s obzvláštní ochotou v slavné audienci přání dítek hledí vyplnit, tož máme sice v každé potřebě k svatým své útočiště bráti, avšak také i zde má církev ustanovené dni, zároveň audience jednotlivých velikánů království nebeského. Jsou to svátky svatých a světic Božích. V těch dnech vzmáhá se touha svatých pomáhat svým nuzným sourozencům. K milé péči o jejich blaho druží se povinnost čestného úřadu, kterou jim společná matka vytkla. Především pak jsou činni v těch dnech na vyplnění oné úlohy, pro níž od prozřetelosti Boží a církve milé péče za zvláštní patrony ustanoveni jsou.

V počtu těchto proměněných bratří vidíme také sv. Aloisa. Pravý miláček naší slavné matky, církve sv., do níž byl poctami zahrnut. Právě její nejmilejší dítka, mládež, svěřila jeho ochraně, nejdražší a nejdůležitější ctnosti — čistotu a stálost povahy, v nevinnosti a stálém pokání — odevzdala jemu zvláštním způsobem k ochraně a péči. Však již proto měl by se odporoučet každý ctitel bož. Srdce Páně také laskavostí tohoto světce, ježto právě tyto dvě vlastnosti jsou nevyhnutelnou podmínkou vnitřní, opravdové pobožnosti k bož. Srdci. Jak může někdo Srdce Pána Ježíše, studnici to všeliké čistoty, opravdově milovat, když se nepřičiňuje také své srdce čistě uchovat! Jak může tuto pobožnost ve svém denním životě uskutečňovat bez největší stálosti povahy? Přesvaté Srdce Boha člověka není jen nejlaskavější, ne, ono jest také nejstatečnější, které přináší oběti v díle pokání a zadostičinění za nás hříšníky.

Jako sv. Alois již za svého života na zemi stále svou mysl k Bohu obracel, tož neuspokojuje se také nyní ve své nebeské slávě, a připravuje své ctitele ku pravé pobožnosti k bož. Srdci svého Boha. V pravdě královsky dává jim sám, kníže království nebeského, neskonale dobro. Jako ho oživovala veliká horlivost pro čest svého Pána již na zemi, tož používá nyní své veliké moci u trůnu Božího s radostí k tomu, aby království božského Srdce vždy dále rozšiřoval.

Již v tom lze viděti něco více než náhodu, že tento slavný světec právě v onen den za zemi nebe si vyměnil, kterýžto den Spasitel později sám zřejmě si vyvolil za svátek svého nejsv. Srdce. Často prosil o milost, aby buď v pátek aneb oktávě slavnosti Božího Těla zemřítí mohl. Božská štědrota vyplnila svému velkomyslnému služebniku přání oboje. Když se blížila slavnost Božího Těla 1591. psal oplýváje radostí své matce: „Jdu pomalu vstříc sladkému a láskyplnému objetí nebeského Otce, na jehož prsou s jistotou a na vždy odpocínouti si troufám. (Cepari — Schröder: *Leben des hl. Aloisius*. Str. 248. Benziger, Einsiedeln.) V prvních hodinách pátku po oktávě Božího Těla skutečně blaženě odpočíval sv. Alois na bož. Srdci. Jakoby tento láskou hořící svatý ukazoval vděčností svou Spasiteli za tento důkaz lásky, shledáváme, že právě v době zavádění té pobožnosti jsou slavnosti sv. Aloisa rozhodné dni ve vývoji pobožnosti Srdce Pána Ježíše. Zdaž by se tedy neměl tento svatý prosit zvláštní horlivostí o pomoc

při zařizování bratrstva nejsv. Srdce Páně v jednotlivých farnostech; vždyť tím se jen jeho čest a sláva zvyšuje!

Dne 21. června 1675. na svátek sv. Aloisa a zároveň jako v den úmrtí, opět pátek po oktávě Božího Těla, slavil se ponejprv svátek nejsv. Srdce Pána Ježíše. Ovšem byly to jen dvě osoby, které ji konaly, ale jejich svatost byla hodnými prvotinami božského Srdce. Jejich vroucnost, s kterou se tomuto úctyhodnému Srdci za dokonalou oběť přinesly, byl hodný počátek oněch millionů, kteří od té doby na všech místech světa nejlaskavější Srdce těší a obveselují. Tato prvotní oběť pobožnosti bož. Srdce byli bl. Markéta a ctihodný P. Claudius de la Colombière.

Jedenáct let později, roku 1686., připadly oba svátky božského Srdce i sv. Aloisa opět na týž den. Také tentokrát měl to býti den vítězný Srdce Páně. V klášteře v Paray le-Monial žila sestra bohatá na ctnosti; ale z neznalosti a ledajakých předsudků byla na odpor více než všechny ostatní sestry zavedení pobožnosti k bož. Srdci Páně. Ve svatvečer dne 21. června 1686. přišla právě tato sestra k bl. Markétě a žádala ji o malý obrázek Srdce Páně. Pravilať, že má v úmyslu pro něho v chóru připravit oltářiček, aby i ostatní sestry pozvati mohla k uctění jeho. Bl. Markéta následujícího dne od radosti málem by byla zemřela, když skutečně viděla ponejprv k veřejné úctě vystavený a květinami ozdobený obrázek bož. Srdce v chóru klášterní kaple. Před obrazem ležel list oné sestry, kterýmž všechny ostatní nevěsty Spasitele vyzývala, aby jeho bož. Srdce uctívaly a zároveň prosila, by prostřednictvím příbuzných příspěvky se sbíraly k zakoupení většího obrazu tohoto úctyhodného Srdce. Jako bož. Spasitel sám svou milostí odpor oné sestry zlomil a z odpůrkyně horlitelku této pobožnosti učinil, tak vítězí také v tento den 21. června jeho láska v srdcích ostatních klášterních panen v Paray. Všechny klekly jednomyslně před obrazem, zasvětily se úplně bož. Srdci a přislíbily, že budou se starat dle sil svých o rozšíření jeho úcty. To byl první svátek bož. Srdce, jež veřejně slavila celá společnost.

Máme nyní skutečně věřiti, že jest to jen pouhá náhoda, že první svátek Srdce Páně vůbec a jeho první veřejné oslavení připadlo na svátek sv. Aloisa? Bl. Markéta byla jiného mínění, jak jsme to poznati mohli z právě uvedených listů; pročež vyžádala si od P. Croiseta obrázek sv. Aloisa, aby ho v jejich nové kapli bož. Srdce vyvěsila. Jak sama vykládá, vyprosila si ho proto, aby na přímluvu toho světce došla rozšíření pobožnosti nejsv. Srdce. P. Croiset sám mluví o tom zároveň na mnohých místech své knihy, že právě útočiště k přímluvě sv. Aloisa jest výborný prostředek aby se pobožnosti té pomohlo k vítězství. Tento sv. apoštol bož. Srdce zřejmě dosvědčuje, že již za jeho doby, tedy bezprostředně po oznámení této pobožnosti, někteří právě na přímluvu sv. Aloisa, tohoto velikého miláčka bož. Srdce, zvláštní lásku obdrželi k tomuto bož. Srdci. (Schauenburg, Das liebenswürdigste Herz Jesu, neubearbeitet von P. Fr. Hattler. Str. 58. 1871.) V těchto slovech P. Croiseta jsou také vnitřní důvody označeny, jež nás naplňují musejí ještě větší důvěrou k sv. Aloisu jako patronu pobožnosti bož. Srdce Pána Ježíše. Sv. Alois ve slávě nebeské stále se ještě stará o rozšíření pocty bož. Srdce, poněvadž sám za svého života byl velkým miláčkem bož. Srdce. To chceme také nyní dokázati.

Pravíme-li, že sv. Alois uctíval bož. Srdce, tož nemůžeme očekávati, že v životě jeho nalezneme vytvořenou pobožnost k bož. Srdci Spasitele až do maličkosti. Tento svátec žil o 100 let dříve než veřejné uctívání nejsv. Srdce Ježíšova v zahradě církve jako vůni dýšící zázračná růže své bohaté květy rozvinula. Avšak aspoň budeme moci ukázati, že tento svatý v bož. Spasiteli největší laskavost a nejvíce zneuznávanou lásku uctíval, a že tuto neskončenou a přece pohrdanou lásku uctíval v Srdci Boha člověka. Je-li tomu tak, pak sv. Alois znal a konal pobožnost k bož. Srdci; pak jest sv. Alois skutečně miláček bož. Srdce; neboť jest to právě vůle Páně, kterou skrze

bl. Markétu oznámil, že v pobožnosti od něho žádané nejen jeho láska, ale láska pod odznakem Jeho Srdce, a nejen srdce, ale srdce jako symbol lásky uctíváno bude. (Noldin, Die Andacht zum hl. Herzen Jesu. Str. 65. vydání 2.)

Muselo by nám přece již napřed zdáti se velmi nepravdivým, že by tomuto serafinskému svěťci v jeho láskou hořících rozjímáních nesmírné poklady božského Srdce a jeho podivná laskavost zcela skryty zůstaly. Sv. Alois je nepřehlédli. V jeho poznámkách nalézáme jako důkaz k tomu toto místo: „Zbožná přání, jež máš, musíš Bohu odporoučeti, ne jak jsou v Srdci Ježíše Krista; neboť jsou-li dobré, nacházejí se spíše v Ježíši než v tobě, a od něho budou věčným Otcí představeny s nepřirovnaně větším zápalem“. (Cepari — Schröder. Str. 173.) Uchvácen laskavostí bož. Srdce vidí tento světec právě v Srdci Ježíšově úplnou dokonalost spočívati, a přemožen krásou tohoto obsahu všeho dobrého, vede své veškeré úmysly a jednání, své myšlénky a city k praobrazu veškeré krásy.

Z celého života sv. Aloisa můžeme viděti, že tato poznámka děkuje svému bytí nejednomu a to jen ledabylému, mimochodem přicházejícímu, zbožnému hnutí, ale že více obdiv krásy bož. Srdce byl pohnutkou jeho veškerého jednání.

Professor X. Prusík o Kneippovi.*)

Nechci psáti chvalořeč na veškeru methodu Kneippovu — nejsem odborníkem — ani činiti reklamu jako houby se rodícím „Kneippovým výrobkům“, z nichž těží pouze spekulativní obchodníci, nýbrž chci prostě vyličit dojem, jaký na mě učinila návštěva u světoznámého nyní faráře.

Vyjel jsem s druhem svým po ránu z Mnichova krajinou nudnou, místy hollandským ladům nenepodobnou, toliko že krásný hollandský dobytek tu schází. Za 2 hodiny octli jsme se v Buchloe, kde přešedše, za čtvrt hodiny jsme vystoupili v Türkheimu. Tu před nádražím stojí četné omnibusy, fiakry, drožky, jako v nějakém lázeňském městě. Dlouho se nerozmyšlejíce — neb na čase zde mnoho záleží — vskočili jsme do drožky, jež nás za 1 marku za osobu vezla na jih do sídla Kneippova, vesnice Wörishofenu, ležící nedaleko württemberských hranic. Podle silnice se táhnou většinou pastviny a lučiny, v nichž ti, kteří se zde léčí, za rosy se brouzdávají; k jich pohodlí postaveny jsou tu a tam lavičky podle cesty.

Co našinci uvyklému mačkatí kuři oka svá do těsných bot nejvíce bije na prvý ráz do očí, jest, že vidí proti sobě přicházeti postavy buď zcela bosé neb nejvýše — dokud nevykly — na bosých (málo kdy v punčochu obutých) nohou toliko sandály nosící, jež poskytují vzduchu dosti přístupu ke kůži; tak chodí netoliko mužští, ale i ženské různých stavův, svěťští i duchovní (jichž zde zvláště veliká síla), nízcí i vznešení. nevyjímaje ani mnohé šlechtice. Kromě toho mají mužští větším dílem buď krátké kalhoty, sáhající toliko pod kolena, neb mají kalhoty své tak vysoko vyhrnuty; rovněž mnohé ženské mají sukně poněkud vykasány, by jim v brouzdání nepřekážely, některé pak z nich chodí bez klobouku. jež nabrazují slunečníkem, kdežto mužští nosí širáky slaměné. Vrchní tělo oblečeno co nejlehčeji hrubou režnou košili, neb u dám takovou blusou.

Jestliže pak prvý pohled na vyličené tuto chůdce z počátku nás zaráží, netrvá dlouho i uvykne mu, vidouce se zaneseny ve své mládí, kdy jsme v právě takovém ústoji běhávali po návsi v každé pohodě, i bezděky se nám zasteskne po bezstarostných dobách těch a — jdeme, koupíme si opánky (sandály), vyhrneme kalhoty, navlečeme Kneippovskou košili a libujeme si,

*) Vyňato z „N. L.“

jak blaze dělá toto osvěžení našemu schoulostivělému tělu. Tak mocni jsou příkladové!

Projevše vsi, octli jsme se proti klášteru dominikánek u obecního úřadu; zde jest nás cíl, tu totiž má svou úřadovnu též Kneippovský spolek, jehož údem se musí každý státi, chce-li u Kneippa rady dojíti. Dříve sice měl k němu každý bezplatně přístup, než ukázalo se během času, že dobrovolné příspěvky chorých za léčení nestačily na vydržování lidumilných zřízení, jež zde Kneipp podnikl. Proto nyní zavedeny nucené příspěvky, jež se však chudým promíjejí neb nemajetným slevují.

V tomto spolku Kneippovském složí každá osoba 2 marky, začez se jí vydá knížka (číslovaná), v níž uvedeny krátce některé pokyny; s touto knížkou si jde člověk do bytu lékařova, jenž toho půldne nemocné vyšetřuje, pro číslo, dle jehož pořadu se pak k lékaři každý dostane; lékař to, co vyšetřil, запиše do zmíněné knížky (opět za 2 m. za osobu), ni slova rady nepřidáda, neboť pro tu nutno jíti s knížkou k samému Kneippovi do lázeňského domu; zde jeden z tří stále přítomných lékařův přečte parere čtvrtého kollegy z uvedené knížky, k čemuž nemocný může dodat něco dle libosti, ale Kneipp sám mnoho se nevyptává, nýbrž vyslechnuv, co řečeno, hned udílí stručnými slovy radu, již vedle sedící milosrdný bratr každému do jeho knížky запиše.

To vše děje se téměř tak rychle, jak rychle laskavý čtenář tyto řádky přečetl, přichází denně taková síla chorých a nemocných, že by jich při zdlobhavějším tempu ani polovička na řadu nepřišla. Zde platí „využítkej času co možná“ a „kdo dříve přijde, dříve mele“, neboť tu jde vše na ráz: rázem určené hodiny se začne, rázem se skončí. Vyšetřují lékaři ráno od 8—11, odpoledne od 1 $\frac{1}{2}$ —3 hod., Kneipp pak udílí radu (toliko všední dni) v lázeňském domě ráno od 9—10, odpoledne od 1 $\frac{1}{2}$ —4 hod.; zvláštní, soukromá konsultace (za 3 m.) se děje od něho v jeho dětském asyly od 7 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{1}{2}$ hod. dopoledne. V jinou dobu neb na jiném místě není k němu přístupu.

Když jsme předběžně vše zařídili, zbývalo dosti času poobědvati před návštěvou lékaře, jenž hosti rovněž v sandálech na bosých nohou přijímá. Bylo právě 2 $\frac{1}{2}$ hod. s poledne, když jsme s jeho vyšetřením vstoupili do lázeňského domu, kde Kneipp konsultuje. Než běda! zde opět plno plničko lidu, že není možná, bychom se dnes do 4 hod. ke Kneippovi dostali. Ale tu nám poněkud pomohlo výše zmíněné zřízení, dle něhož každý nově přichozí má přednost před staršími. I zde se vstupuje dle čísel, jež udílí sluha: starším návštěvníkům dává bílé listky, novým červené. Dostali jsme tedy červené; ale ohlížeje se, vidíme jich plné ruce, ani mnozí už od včerejška kde čekali na řadu. Abychom tu dlouho nestáli, k tomu nám pomohl hosti vpouštějící missionářský chovanec, když jsme mu vyjevili, že bychom Kneipa při konsultaci rádi fotografovali.

Jsme tedy vpuštěni do síně neveliké, rohové; středem jejím táhne se dlouhý stůl, u něhož sedí silná, mohutná postava Kneippova, mírně pokuřující a patrně velice otužilá, ana si v průvanu, na přič ležícími okny schválně způsobeném, v panujícím dne toho parnu vůčihledě libovala. Po levici Kneippově sedí zapisující milosrdný bratr a jeden lékař, proti němu druzí dva; za Kneippem pak stojí dvě služky, by dle potřeby pomáhaly při těch nemocných, kteří nějak ochromeni jsouce stěží chodí. Kneipp udílí rady po nějakém přemýšlení rychle, hlasem velice zvučným; z tváře jeho vyzírá úplná jak přesvědčenost, že co radí, radí upřímně z bohatých zkušeností, tak zároveň přesvědčivost, an nemocný bezděky věří, že mu rada Kneippova pomůže. Neníť Kneipp při tom nepodoben starověkým prorokům: takovou úctu si vymáhá od každého, kdo k němu přistoupí, že člověku ani na mysl nepřipadne myšlenky o nějakém klamu, nějakém humbugu.

Jak udeří 4. hodina na kostelní věži, přestane Kneipp raditi a odebere se do malé kolonnády, při níž byl původní léčební ústav Kneippův, než se

ve vsi zřídily různé soukromé lázně dle jeho návodu. V kolonnádě té na malé „kazatelne“ Kneipp téměř denně „káže“ o různých zdravotních themech: kterak se šatiti, živiti, kterak si obydlí zaříditi; kterak provozovati Kneippovu léčbu (polévání, koupele a p.). „Kázání“ jeho jsou kořeněna pepřným vtipem, místy drastickými výrazy, tak že jsou u lázeňských hostů velice oblíbená a čteně navštěvována: čerpají z nich hojně poučení.

Lázeňských hostů má Kneipp velikou sílu, více než Karlovy Vary neb Wiesbaden, jež jsou nejčtenější ze všech lázní navštěvovány; my měli dne 12. srpna t. r. čísla 31.694 a 31.695, při čemž nutno podotknouti, že Kneipp sám každému radu udílí, kdežto v lázeňských místech to činí četní lékaři a sice jen části lázeňských hostů, mezi něž se počítají celé rodiny (3—5 i více osob), z nichž obyčejně jen jedna se léčí. Mezi lázeňskými hostmi Kneippovými nalezá se velice mnoho Francouzů; Čechův zde bylo za naší návštěvy na sto. Co do stavu jest tu snad čtvrtina kněží různých řádův a národností. Při tom návalu hostů jsou zde i byty drahé, ba nedostatečné, a mnozí hosté jsou nuceni bydleti v okolních vesnicích.

Dle toho si laskavý čtenář asi pomyslí: „Ten Kneipp musí míti výdělky“. Však chyba lávky! Kneipp ze všech příspěvkův neběře ani viny, maje dosti na příjmech ze své fary a z úřadu spirituala v tamním klášteře dominikánek. Jsouť jeho potřeby — ač není naprostým vegetarianem či býložedcem — tak skrovný, že je snadno uhradí a může veškery příjmy Kneippovského spolku věnovati na dobré účely: jednu polovičku zajisté dostane obec Wörishofen, z druhé se vydrží zdravotní ústav, jako lázeňský dům a jmenovitě rozsáhlý „Kneippův dětský asyl“, pěkná to budova, v níž pod dozorem jeptišek přebývají a se vodou léčí nemocné děti, chudé i bohaté. Ústav ten svědčí o ušlechtilé mysli zakladatelově a hlásati bude jeho dobrotu i když už jeho nebude. A přece má Kneipp nepřátely ve vlastní osadě své, ač právě osadníci z něho bohatnou, draze pronajímajíce sebe menší koutek ve svém bytě neb dovážejíce hosti z nádraží i zpět atd.

Odpuřcové Kneippovi tvrdívají o něm mimo jiné, že udílí radu od pouhého pohledu bez vyšetření nemocného a že slibuje vše vyléčiti. Avšak z toho, co jsem výše pověděl, je zřejmo, že Kneipp udílí radu jen na základě předchozího vyšetření diplomovaného lékaře a v druhé příčině uvádím vlastní Kneippův výrok z přednášek jeho k lázeňským hostům: „Voda jest dobrý přítel, vyléčitelné vyléčiti, ale nemyslete, že lze vše vyléčiti“. Ku konci uvádím z jeho knihy ještě slovo: „Polévání dovede celé ústrojí sesiliti otužením těla, neb nic není tělu potřebnějšího, než aby se stalo schopným odporovati vlivům změny povětrnosti“.

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosík.

(Pokračování.)

Jakožto hosté musili se missonáři domorodcům přizpůsobiti, jako ostrované s nohama přes sebe přeloženýma seděti, na pouhé rohožce na zemi spáti, zkrátka odřici se všech pohodlí civilisovaného národa. Královská tabule opatrována byla teprve ke třetí neb čtvrté hodině. Dlouhé čekání a hlad byly missonářům velice nemilými; kromě toho pokrmy byly jednak nepostačitelné, jednak ne příliš vábíci. Po banánech, plodech z chlebovníků anebo kořenech přišly na řadu rybičky, které od domorodců syrové ano ještě živé jedeny byly. Musili se velice naši missonáři překonávati, aby s domorodci i tento pokrm jedli. P. Chanel učinil pokus, „a tu jsem častěji spatřil“, praví

br. Nizier, „jak ryba, kterou mezi zuby držel, ocasem po tváři a nosu ho bila. Jinou lahůdkou ostrovanů jsou červi, kteří v dutých, zpráchnivělých stromech žijí a rovněž živi se jedí. I tímto jídlem dána nám byla příležitost, abychom se překonávali, br. Nizier však raději byl o hladu.

Bydlení v královském příbytku přinášelo sebou mnohou nevoli a nesnáz. Tak sedl si jednou P. Chanel ničeho netuše s breviářem na čtyřhróhý kámen, který na tarasu před obydlím královským ležel, když náhlé volání královo z modlitby jej vyrušilo, a princ mu kázal, aby kámen ihned opustil. Sedl si totiž missionář na zasvěcený kámen bohu Fakavelikele, který neštěstí a nemoc přináší. Jen král může na tomto kameni seděti. Takových, bohům zasvěcených věcí jest na ostrově mnoho. Blíží-li se slavnost, tu bývají věci vepří a psi za nedotknutelné prohlášeni. aby se nikdo před slavností neodvážil něco zabít. S radostí přijal P. Chanel nabídku králova, že si může dáti jinde domek vystavěti. „Chata“, tak vypravuje, „kterou nám domorodci vystavěti pomohli, pozůstávala pouze z několika trámů listy pokrytých“. Byla tak jednoduchou, že za deště ubozí obyvatelé ani suchého koutu najítí nemohli. V této chatě, která v krásném údolí Alu, na jihu ostrova, 200 až 300 kroků od břehů vzdálená stála, bydleli dva missionáři a připravovali se na svůj těžký úkol.

Na slavnost „Neposkvrněného početí“, měsíc po svém příchodu, sloužil P. Chanel mši sv., prvou na tomto osamělém ostrově. — Přišly vánoce a missionáři se usnesli, že na tomto ostrově ve svátky prvou veřejnou bohoslužbu konati budou. Dali králi věděti, že bude velká náboženská slavnost bělochů, a pozvali jak krále tak i nejbližší sousedy na jitřní. „Na štědrý den“, vypravuje br. Nizier, „chystali jsme vše na oslavu. Chudoba naše nedovolovala nám velkých ozdob. Po obou stranách oltáře postavili jsme do země dva sloupky, na něž jsme upevnili desku. Celá ozdoba oltáře byla: dva pruhy z damašku a mramorového papíru. Také několik lamp jsme opatřili ze skořápek kokosového ořecha olejem naplněných; lampičky ty jsme upevnili drátem ke střeše. Měla naše kaplička velkou podobu se stájem betlémským. Král nemohl se začátku slavnosti ani dočkati. „Počne brzy oslava?“ tázal se několikráte. „Brzo, brzo“, zněla odpověď. Konečně přišel kýžený okamžik. Čtyři svíce hořely na oltáři. Kněz v nejkrásnější albu oděn vstoupil a zanotil „Te Deum“, jež ostatní zpívali dále. Potom počala mše sv., při níž se zpívalo kyrie, gloria, zkrátka vše, co se zpívává. Přítomno bylo asi dvanáct domorodců, kteří se při posvátném úkonu velmi tiše chovali; jen sem tam bylo slyšeti podiv hlasitě projevený.

Pověst o této slavnosti roznesla se velmi brzo po celém ostrově, takže ráno přicházelo mnoho ostrovanů na vyzdobený domek se podívat. Od té doby bylo vždy několik přítomno mši sv., kterou P. Chanel sloužival. „Dnes mše svatá sloužena za ubohé pohany“, čteme v denníku tu a tam zaznamenáno. Hlavní věcí bylo, naučiti se řeči domorodců. To nebylo snadnou věcí, protože ani mluvnice ani jiné knihy neb prostředku nebylo. Mr. Tomáš Boog, tlumočnick a věrný přítel missionářů, znal sice dobře futunisticky, avšak byl Angličanem, a missionáři anglicky neznali, což velice učení se této divné řeči domorodců znesnadňovalo. „Hleděli jsme P. Chanelovi“, vypravuje Meitala, nejstarší syn králův, „význam slov pochopitelným učiniti znameními, která si psal a učil se jim na paměť.

Jakmile již něco uměl, počal P. Chanel svoji apoštolskou cestu po ostrově. Nejprve chodil dům od domu, učil se řeč a mravy poznati, aby mohl brzo evangelium hlásati. Jeho láskyplná přívětivost, nepatrné dary a dobré rady, jakož i pomoc i pomoc v nouzi, porada v nemoci, která se se šťastným výsledkem potkávala, zjednaly mu záhy důvěru ostrovanů, kteří ho také jako přítele králova ctili.

Mír však, který dosud na ostrově panoval, nebyl trvalý. „Válka“, píše P. Chanel, „jest všude metlou, avšak jistě nejstrašnější na těchto ostrovech. Ostrované nejsou sice četní, přece však rozdělení jsou na protivné strany.

V Poi jest strana vítězů, nad níž vládne Niuliki, v Sigave jest zase strana přemožených, která má krále jiného. Krátce po našem příchodu zavraždili přemožení člena vítězů, z čehož vznikla válka. Každý nechal svého zaměstnání, opustil svůj příbytek a táhl do boje. Boj postupuje rychle z bázně před nočním přepadnutím; neboť se stalo, že často za noc celá údolí spustována a lidé povražděni byli. Obě strany pozorují se na vzájem, rozestavují stráže. „Domníval jsem se“, píše P. Chanel, „že snad ani k boji nedojde, použil jsem stálého váhání vojsk a přeplavil jsem se na Wallis“. Jen nerad dal král svoje svolení k této cestě. Za nepřítomnosti Chanelovy dal král všechny věci missionářů dopravit do svého příbytku do Poi, snad asi proto, že Alo, kde chata missionářů stála, blízko Sigave leží, a Niuliki se bál, aby missionáři na stranu nepřátel nepřešli. Můžeme z toho poznati, že hlavní příčinou, pro kterou král Niuliki missionáře přijal, byla politická vypočítavost králova; domníval se, že strana jeho bělochy bude sesílena. P. Chanel o tom ovšem neměl ani tušení, zvláště když král mu po návratu největší pozornost věnoval a jemu všechny přečiny proti náboženství ostrovanů, nevědomky ovšem spáchané, odpustil.

Tak na př. sloupy u královského příbytku byly považovány na nedotknutelné, nikdo nesměl jimi projíti, tím méně se jich dotknouti, jimi pohnouti. Právě toto místo zvolil si Chanel za vhodné pro oltář a zarážel hřebíky jeden za druhým do posvátného sloupu, aby na něm kropenicíku se svěcenou vodou, kříž a pod. zavěsil. Král to sice viděl, zvolal udiven na missionáře, nechal však ho dále na pokoji. Později postoupil král sám díl svého příbytku, stěnou oddělený výhradně k bohoslužbě missionářům. Tito vyzdobili, jak mohli, příbytek a na stěny navěsili obrazy. Houfně přicházeli se všech stran divoši, aby se vyzdobenému oltáři a obřadům podívali, aby zpěv chorální poslechli, zvláště však aby učenosť bělochů spatřili v krásných obrazech.

Nejhlubší dojem učinil na ně obraz Ecce-homo (ejhle člověk) a kříž ze slonové kosti. Bohužel nemohl dáti milý missionář divochům vysvětlení, nemohl si s nimi promluvit, neznal totiž dosud dobře jejich řeči. První však bylo učiněno: pozornost a zájem i důvěrnost missionářů byly získány; k obrácení však divokých, pověřivých divochů bylo ještě daleko, cesta trnitá vedla k tomu cíli. P. Chanel měl se slzami naseti, co jiní po něm žali. Dne 22. května stěžoval si P. Chanel P. Bataillonovi, že dosud nikoho na víru Kristovu neobrátil. Dne 18. června jest již první křest zaznamenán. Byl to nemocný hošík v Lalue, jemuž dáno na křtu sv. jméno Maria Marcellianus. Modle se „Te Deum“, vracel se P. Chanel po tomto přímém křtu do Poi. Dne 18. července zaznamenal horlivý ctitel Rodičky Boží ve svém denníku, že dva mladíci květinový věnec na obraz P. Marie přinesli. Později měl ještě vícekrát štěstí dítky před smrtí pokřtiti. S bolem poznamenal, když k někomu pozdě již přišel. Dne 28. srpna pokřtil prvou dospělou, starou, na smrt nemocnou ženu, která z počátku missionáře od sebe odpuzovala, potom však jeho laskavostí přemožena, dala se vyučiti a pokřtiti.

Podobně zaznamenán jest v denníku buď výsledek neb nezdařené dílo zcela dopodrobna. Dne 5. září byl nový příbytek, který Mr. Tomáš Boog missionářům vystavěl, posvěcen. Než za několik měsíců byl ze základů vyvrácen.

V noci ze dne 2. února na 3. zuřila na ostrově strašná bouře. Bojovali jsme všichni tři jen polooblečení proti zuřivému větru a dělali jsme, seč síly stačily, abychom příbytek zachránili. Než vše marné; musili jsme patřiti na střechu, jak větrem roztrhána a unášena jest, a posléze svalen větrem celý příbytek. Než byl vystavěn nový příbytek, bylo jim dovoleno bydleti u krále, který také svou mocí zakročil, aby všechny věci, větrem unesené a divochy pobrané, missionářům vráceny byly“.

Dne 8. května 1839. přišlo nenadále několik divochů k P. Chanelovi s neočekávanou zprávou, že přišli na ostrov příbuzní missionářů. Byl to

P. Bataillon, který s šesti missionáři řádu mariánského na Futunu přistál, aby P. Chanela navštívil. „Pomyslete si onu radost“, píše P. Bataillon generálnímu představenému, „kterou jsme všichni pocítili, když jsme zase P. Chanela uviděli. On sám nevěděl, jak by svoji radost a překvapení vyjevil. Jak šťastné okamžiky našeho se setkání, vždyť jsme tak dlouho mezi divochy roztroušeni byli“. Také ostrované tlačili se ze zvědavosti k přichozím a sdíleli s nimi radost.

„Pamatuji se zcela dobře na své setkání se s apoštolem Futuny“, tak píše P. Epalle několik let později. „Příbytek jeho byl chudší než proroka Elisea; neboť prorok měl aspoň lůžko, židli, stůl a svícen, v příbytku P. Chanela nebylo více než malý, ze syrových, hrubých, neotesaných desek zhotovený oltář, půda místo koberců byla vyložena křemeny, kus kmene stromu místo podušky pod hlavu, a kus tkaniva, kterým měl býti chráněn před tisíci hmyzu; kromě toho roztrhané šaty, mešní roucha a nejpotřebnější nádoby ke mši sv., několik nástrojů hospodářských a sekyra; toť majetek apoštola Kristova mezi divochy. (Pokr.)

D r o b n o s t i.

Smutný konec velké výhry. Štěstí, vlastně prozřetelnost Boží vsype některému člověku do lůna štěstí přímo nehorázně a jak ho tentýž užije? Na to odpovídá nám událost následující, jak ji právě z novin podáváme. — Dne 8. t. m. zemřel v prešburském chudobinci Ferdinand Svertlík, bývalý továrník rukaviček. Kdysi míval obchodní filiálky v Budapešti, Praze a v Bukurešti. V Praze se na jeho obchod lidé dosud pamatují. Tentýž v letech sedmdesátých vyhrál veliký los 200.000 zl.

A tu do něho vlezl ďábel špekulace a marnotratnictví. Chtěl státi se milionářem a též všeho na světě užiti. Pustil se do spekulací, jimž nerozuměl. Jedna z jeho dcer umínila si, stůj co stůj provdati se za barona, což se jí i pomoci dohazovačky ve Vídni podařilo. Avšak ze svatby vyšel dlouholecý proces, který mnoho peněz stál. Oba nádherné domy, jež ve Vídni si vystavěli, brzy byly předloženy a pak v exekuci prodány. Starý Svertlík brzy na to musil hledati útočiště, kdež i nedávno zemřel.

Možná, že kdyby byl los tento nevyhrál, byl by zůstal a zemřel při svém řemesle a že mohl i dodělati se prostředního majetku. Dcery byly by se rádně provdaly, byť i ne za marnotratného barona, nýbrž za pořádného řemeslníka. Vidíváme státi chudé lidi před zloprověstnými lotynkami brzy po tahu a slyšíváme je též hádati se s Pánem Bohem, proč prý jim nedopřeje to terničko — — zde to vidíme a Bůh přece časem, aby ukázal, kterak lidé prahnoucí po penězích, bývají hloupí, dopustí, aby někdo udělal veliké terno. Avšak z čeho povstalo pořekadlo: Jak nabyt tak pozbyl? —

Staletá zkušenost dokazuje, že málo kdo dovede ve štěstí se mírniti. Proto nedělejme Pánu Bohu hříšné a zbytečné předhůzky.

Obsah „Obrany víry“:

O mši svaté. Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Pokračování.) — Vražda z cizoložství. Dle francouzského upravil Petr Kopal. (Pokračování.) — Církev a pokrok. Podává V. O. Třebský. (Pokračování.) — Sv. Alois a pobožnost k božskému srdci Páně. Podává Filip Novák. — Professor X. Prusík o Kneippovi. — Pro víru Kristovu. Obrázky z katolických missií. Podává Fr. P. Kosík. (Pokrač.) — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ příplácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budiž zasláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Pokračování.)

Žehnaní lidu.

Dříve však, než se lid po mši svaté rozejde, obdrží od kněze požehnání. Věřící lid jako by s praotcem Jakubem promluvil: „Neopustíme Tebe dříve, dokud nás nepožehnáš“.

A tak kněz políbiv oltář na znamení, že i požehnání to ve spojení s Kristem udělí, roztáhne ramena svá, vzhůru pozdvihne zraku svého, jako by s nebe, odkudž vše dobré pochází, požehnání to strhnouti chtěl a obračeje se poznenáhla k lidu, uděluje sv. požehnání pravici křížuje, řka: „Požehnej vás všemohoucí Bůh, Otec i Syn † i Duch svatý.“ Amen.

Ruce všech přítomných jako na povel se zvednou a současně s knězem dělají sv. kříž. Tak z jednoho kříže pojednou tisíce křížův. Každý obdrží kříž, tu drahou, milou památku vykoupení našeho, svatou to zbraň katolického křesťana v životě i smrti.

„V tom znamení zvítězíš“. Půjdeš-li do boje s křížem na prsou, s křížem v srdci, zvítězíš, i kdyby celé peklo proti Tobě povstalo.

Požehnání kněžské od oltáře jest nápodobením onoho požehnání, jímž Kristus před svým na nebe vstoupením učedníky své žehnal. (Luk. 24, 51.)

S úžasem dívali se za Ním, an víc a více ztrácel se před jich zrakem. Hluboce citěnou, nevýslovnou touhou po nebi, po životě věčném vrací se lid opět ku svému každodennímu zaměstnání. Než sladkost ovoce mše sv., síla z nejsvětější Svátosti čerpaná provází je, nejdou bez útěchy s hory Tábor do slzavého údolí vezdejšího putování.

Požehnaní, jímž kněz naposledy od oltáře žehná jest zároveň předobrazem onoho velikého požehnání Kristostova na konci věků, kdy opět přijde soudit živých i mrtvých, spravedlivých i hříšníkův — kajících i nekajících.

Svět (zeměkoule) se rozpadne, slunce zhasne, hvězdy budou padati a mocnosti nebeské ve svých základech se pohnou, hroby vydají, co pohltily zpět.

Vstávají těla lidská nikoliv do tisícův, nýbrž do milionův, aby jedenkaždý vzal odplatu svou — život věčný, neb věčnou smrt.

Jak jsou zlostníci zdrceni! Jak slavnostní náladou září tvář spravedlivých — věřících.

„Pozdvihněte hlav svých, neboť se přiblížilo vykoupení vaše“!

Kristus přichází u prostřed slávy svého kříže.

„Tehdáž státi budou spravedlivý u veliké stálosti proti těm, kteří je sužovali a pohrdali pracemi jejich.

I budou se kormoutiti hříšníci bázní hroznou a diviti se rychlosti nadálého jich vyvolení, říkajice sami u sebe, želice a pro ouzkosť ducha lkajice: Toť jsou ti, ježto nám byli někdy ku posměchu a za přísloví potupy. My nesmyslní! měli jsme život jejich za bláznovství a konec jejich za bezečtný: hle, jak jsou počteni mezi syny Boží a mezi svatými los jejich.

Zbloudili jsme tehdy z cesty pravdy a světlo spravedlnosti nesvitilo nám; slunce rozumnosti nevzešlo nám.

Ustali jsme po cestách neschodných, cesty pak Páně neznali jsme.

Což nám prospěla pycha, aneb co nám spomohla chlouba s bohatstvím? (Kniha Moud. 5.)

Ó co by tu mnohý zavrženec za to dal, kdyby mohl na hodinku, na půl hodinky vrátiti se zpět a přítomen býti jediné mši sv., jejíž cenu pro spasení naše nepoznáme až na věčnosti.

A co tu mnohdy příležitostí v městě i na venku slyšeti mši sv.; převlastniti si zásluhu vykupitelské smrti Kristovy — a přece jak v městech tak na vesnicích přistupuje kněz k oltáři konat oběť nejdražší a v chrámu dva neb tři lidé, a mnohdy jen ten ministrant reprezentantem (zástupcem) jest lidu (populi), k němuž kněz tak často se obrací nepřítomnému, neb sem tam těkajícímu.

Kněz obětuje za lid, a ten kolem chrámu pobíhá a často jako o pouťích, maje z chrámové slavnosti výdělek, svým kramářením jiné od služby té Bohu na nejvš milé odvrací.

Bohužel zdá se, že proto jsou slavnosti chrámové, aby kramáři, dryáčníci, panorámy, komedianti, kolotoče, hospody mohly své rejdy a obchody provádět.

Jinde aby hasiči, veteráni a sokolové svým praporem se mohly vynášet, aneb hřmotnou hudbou velebnost ticha chrámového přerušit. *) Náměstí, ulice jsou plny — kostely prázdný.

Naplnuje se zde o Kristu svátostném, co napsal sv. Jan, miláček Páně na začátku svého Evangelia, jímž se nyní z pravidla mše sv. končí: „do vlastního přišel, ale svoji ho nepřijali“.

Končíme s přáním, by se nalezl aspoň jeden čtenář: „Obrany víry“, jenž by obšírné pojednání o mši svaté pozorně četl a tak obřadu mše sv. porozuměl, že by řeč latinská stala se pro něj řečí tak srozumitelnou, jako ona řeč, již v nebi mluvíti budeme — řeč lásky.

Velice k tomu dopomáhá mešní knížka vydaná kongregací beuronskou v Emauzích na Novém městě Pražském: „Missál Římský“, kde na jedné straně jest latina, na druhé čeština. Odporučujeme co nejvřeleji. **) Tak se stane i českému katolickému křesťanu kniha ta pokladem nevyčerpatelným a přestane onen zbytečný nářek některých Slavomilův, že Církev učinila latinou krásu a vznešenost mše sv. lidu nepřístupnou. (Dokonč.)

*) Na mnohých místech, jak pisatel byl toho svědkem, čekají o pouťi hudbníci s plechovými nástroji před východem chrámovým, aby mládež obojího pohlaví hudbou doprovodila přímo — do hospody.

**) Dostati lze v Cyrillo-Methodějském knihkupectví v Praze.

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosík.

(Pokračování.)

V noci položili jsme se (devět mužů) těsně vedle sebe, hlavu jsme každý opřel o onen kus kmene. Naplnili jsme právě prostor . . . Ráno cítil jsem strašný hlad, než po kuchyni ani památka. Toho dne jsme měli býti na hostině u krále, čas však závisel na vůli králově.

Konečně došel k nám silný zvuk a volání; měli jsme jíti k hostině. Vydali jsme se hned k paláci královu. Hostina byla jednoduchá, tak slabá, že jsem se ani nenasytil, a přece to byla každodenní strava P. Chanela“.

P. Chanelovi byla tato hostina velmi milou, dostali se tak ke králi, a P. Bataillon, který znal již řeč domorodců, kázal před králem a lidem a vzbudil velké pohnutí. Na nanebevstoupení Páně byla mše sv. slavná sloužena v příbytku králově. Okrasou oltáře bylo bývalé roucho P. Marie ve Fourvièru; harmonium, jež missionáři sebou přivezli, provázelo chorální zpěv a vzbudilo obdiv u všech divochů na Futuně. Divoši se sbíhali se všech stran, aby velebnost obřadů, vznešenost a krásu našeho sv. náboženství a snahu a lásku sluhů Kristových na vlastní oči spatřili a jí se divili.

P. Chanel dal odcházejícím druhům list na generálního představeného. Vypisuje v něm svoji dosavadní působnost. „Dvacet křtů, z nichž tři dospělých, ostatní děti, všechny však na smrtelném loži, jest celá žeň za 18 měsíců. Než přízeň k nám stále se vzdává. Poněvadž se Msgr. Pompallier za 6 měsíců ani neukázal, jak nám slíbil, tu považovali mne i bratra Niziera za lháře a za dva dobrodruhy, kteří jsou bez vlasti a světem se potulují. Příchod však našich spoludruhů byl příčinou šťastného, přátelského obratu“.

P. Bataillon zdržel se na ostrově Futuně ještě celé dva měsíce. „Svůj pobyt na Futuně věnoval jsem“, tak píše P. Bataillon, „návštěvám ostrovanů. Jež jsem veřejně i soukromně poučoval a P. Chanela jsem vyučoval domácí řeči. Překládali jsme vše, co z modliteb a zpěvů náboženských ve Wallisu bylo vypracováno, do řeči Futuniů, která se málo od řeči Uvey liší. P. Chanel mě prosil, abych mu chvalozpěv k P. Marii zhotovil, ač jsem ve Wallisu nic podobného dosud nevykonal. Bylo to volné opsání „Zdravas Maria“ s některými myšlénkami ze „Zdravas královno“, první to chvalozpěv v této části oceánie P. Marii přinesený“. P. Bataillon byl velice vážen; dosáhl u pověřivých ostrovanů toho, že velké množství jejich posvátných věcí — vlastních model neměli Futuniové — na veřejném místě spáleno bylo. „Král a náčelníci“, vypravuje P. Chanel, „dali k tomu svoje svolení, poněvadž mysli, že se nikdy neodvážíme, tento skutek vykonati“. Domorodci v hrůzoplém očekávání stáli velice daleko od ohně; když však nás za chvíli zcela zdravé a živé ve svém středu spatřili, nevěděli, jak nám svoji radost a svůj podiv na jevo dáti mají. Po tomto činu klesla úcta nepravých bohů. Dvě celé vesnice si přály býti připravovány ke křtu. Král sám ujišťoval, že čeká na onen okamžik, kdy celý ostrov k náboženství katolickému se blásiti bude; vše dařilo se šťastně. vše chýlilo se k příznivému konci, když tu náhle vzplála zhoubná pochodeň válečná a požehnané dílo míru překazila. Krátce po odchodu P. Bataillona vybuchlo tlumené záští obou nepřátelských stran v mocný plamen. Přechod dvou kouzelníků, kteří prý udržovali převahu Niulikiovu, do tábora přemožených byl prvou příčinou války.

Divoký hluk válečný zněl po celém ostrově. Nadarmo běhal starostlivý missionář z tábora do tábora, aby mezi stranami mír zjednal. „Nechceme nazýváni býti přemoženými“, odpovídali Sigavští, „až k nám velký missionář (Msgr. Pompallier) na Futunu přijde. Jakmile zvítězíme, staneme se křesťany“.

Dne 10. srpna 1839. nastala strašná bitva. „První náhlý útok Niulikiův byl slabší stranou pod králem Vanaem šťastně odražen; druhému přemožení podlehli“ . . . 37 mrtvol a mnoho raněných leželo na bojišti. „Spěchali jsme tam“, vypravuje P. Chanel, „abychom nešťastníkům, kteří dosud na živu byli, pomoci poskytli. Pohled byl děsný. Zbraní našich ostrovanů jest kopí a válečná sekyra, kterou hluboké a brozné rány zasazují. Vytáhli jsme hroty kopí, obvázali jsme rány poraněných a zanesli jsme je do blízké chaty. Při té příležitosti pokřtil jsem tři muže, kteří si toho přáli. Mezi nimi byl bratr poraženého krále. Srdcelomný byl pohled na ženu bratra králova, která chytala rukama krev z rány tekoucí a na hlavu svoji s velikým křikem ji lila. Podobně sbírali příbuzní ostatních poraněných a padlých krev až do poslední kapky. Ano viděli jsme, kterak tito ubožáci listí a trávu zkrvácenou olizovali“.

Když nastala noc, klesli missionáři únavou a bolem vysílení pod kokosovou palmu k odpočinku. Z dálky zněly nářky divochů plačících pro zabitě příbuzné. „Já nařikal stále“, vypravuje P. Chanel, „a vzpínal jsem ruce k nebi a prosil za tento lid, který nyní lidem mým se stal, a jehož spása mně svěřena. Jak dlouhou zdá se tropická noc v tak bolném postavení! Sotva jsem únavou usnul, probudil mne lomoz divochů, kteří mrtvoly pohřbit odnášeli“.

Nejmocnější náčelník přemožené strany Sam-Keletoni, který ve válce jako lev bojoval, odtáhl do velmi těžko přístupné horské pevnosti svého kmene. Sám choval se k missionářům velmi laskavě a dával velkou naději na obrácení. P. Chanel vyhledal ho a našel jej se zbytkem jeho mužstva a s jeho k němu prchlými, příbuznými v nejsmutnějším postavení. Útok vítěze na horskou pevnost zdál se nevyhnutelným. Tu radil P. Chanel náčelníku, aby ostrov aspoň na čas opustil a na Wallisu se svými útočiště hledal. To se také stalo. Sigave poddal se po odchodu Sam-Keletoniho vítězi, a nyní byla Futuna jednomu jen vládci podřízena, a tím velká překážka víře katolické vstříc se stavící odstraněna.

P. Chanel nacházel na svých cestách po ostrově smýšlení víře sv. příznivější. Zvláště si získal dívky. Z počátku zkusil dosti mnoho od mladých divochů, zvláště svoji rozumnou pokorou vzbuzoval u nich opovrzení. Všude za ním byly dívky, nápodobily jeho chůzi jeho způsob modlitby a pod. Častokráté chtěli bratr Nizier a Mr. Tomáš tomuto se posmívání holi přítrž učiniti, než P. Chanel bránil slovy: „Popřejte nám cvičiti se v trpělivosti z lásky ke Kristu“.

Jeho nezlomná mírnost a přívětivá veselost získaly mu zcela mladá srdce v míře nadobyčejné. Jakmile se k vesnici blížil, běžely mu dívky již z daleka naproti a volaly: „Pitero kahan“, t. j. „Petr přichází“. Tlačily se lichotivě k němu, chytaly ho za šaty a vedly ho do vesnice, kde příchod jeho oznamovaly.

Dne 12. října 1839. čteme v denníku radostnou naději: „Zdá se mi, že přichází okamžik milosti mé zemi“. Poněvadž znal již plynně futunisticky, používal každé příležitosti, aby ubohým divochům poselství spásy hlásal. Malý nárys katechismu a několik nábožných zpěvů, které P. Bataillon zhotovil a jemu zaslal, skýtaly výborné služby. „Děvčata znají“, tak čteme v denníku, „písne a nárys katechismu již zcela dobře.“ Na jiném místě: „Dnes dávali někteří při pohledu na Ukřižovaného některé otázky, jež mi zavdaly příležitost, krátce obsah svatých dějin a tajemství vykoupení jim jasně vysvětliti“ . . .

Večer přišlo několik mladých lidí a prosili mě, abych je naučil písní, kterou v domě Samově zpívati slyšeli. Jest to píseň od P. Bataillona složená, která jest velice krásnou a bytosť i vlastnosti Boží v sobě obsahuje.

„Všemohoucí Jehova“, tak zní ku př. jedna sloka, „jest náš pravý Bůh, jest naším králem. Alleluja! — On jest to, který svou vlastní mocí a silou stvořil všecky věci. Alleluja!“

Večer přijde často několik mladých mužů ke mně, aby se zeptali na různé věci z náboženství. Mnohdy chtěli, abych jim podal jistou zprávu o osudu nedávno v boji padlých bojovníků. Mnozí z mladších mužů byli zcela o nicotě dosavadní své pověry přesvědčeni. V říjnu konána byla na jednom vrchu pohanská oběť, aby od bohů déšť vyprosili. Skutečně objevovaly se na obloze mraky. V tom okamžiku povstal jeden z mladých mužů, které P. Chanel vyučil, a vysvětloval přes všechna příznivá znamení, že přesti nebude; neboť božové jejich pomoci jim nemohou; marně jim důvěřují; jedině Jehova, který sám pravým Bohem jest, může dáti déšť, bude-li chtíti. Lid byl nemálo rozhořčen touto smělou řečí. Než bylo tomu tak, jak mladý onen muž pravil. Mraky přepluly oblohou, a lidé zahanbeni odcházeli domů.

„Ano, jest pravda“, pravili mnozí br. Nizierovi, „jsou to nepraví bohové, kteří nás trčeti nechali“. Mladý onen muž přišel však k P. Chanelovi a vypravoval mu, jak byl žábel přemožen.

Mezitím co missonáři u lidu příznivějšího postavení nabyli, stal se s Niulikim po vítězství u Vai zvláštní obrat, který velikým vlivem krále na Futuně mezi poddanými se šířil a jako mráz něžnou květinu tak plody těžké práce ničil. Jisto jest, že Niuliki vítězství svoje připisoval mocné ochraně svého boha Fakavelikele-ho a od toho času s dvojnásobným úsilím bohoslužbu pohanskou zachovati se snažil. Této bohoslužbě, jež ho učinila bohem lidu, děkoval za svůj vliv, který křesťanstvím pozbytí se obával.

Brzo došly zprávy, jak se kruté obyvatelé zachovali proti protestantským obyvatelům měst Tongy, Hapai, Varra, Fidsi, a strana křesťanům nepřátelská činila vše, aby tento vztek proti křesťanům byl roznícen a král aby byl proti P. Chanelovi popuzen. Hlavním odpůrcem missonáře byla královna, jež missonáře velice nenáviděla a o jeho bezživotí usilovala.

Niuliki, který se zatím z Poi do Tamany přesídlil, vzdaloval se osobního, dříve tak srdečného styku s P. Chanelem a přestal missonářům posýlati potravu a jiné potřeby. „Když pak nám ze soucitu někteří mladí muži něčím přispěli, zakázal jim to Niuliki pod záminkou, že běloši jsou jeho, a že tedy věci jeho jest o nás se starati“, praví br. Nizier. P. Chanel umínil si tedy, že se o potřeby sám starati bude. Pomocí několika divochů byl kus země, který jim byl od krále dán, zdí obehnan, a půda osázena. Nebylo to pro P. Chanela snadnou prací, vždyť byl útlého těla, nedostatkem dobré a silné stravy soslábl a churavěl. Než přece přes všechny obtíže, ač vedra nesnesitelná panovala, věnoval všecken prázdny čas obdělávání svého pole. „Čemu se nejvíce na P. Chanelovi dívám“, praví dlouholetý průvodce jeho br. Nizier, „jest jeho nepochopitelná trpělivost a vldlnost! Byť zcela znaven, parnem opálen domů se vrátil a ani kousku jídla nenašel, zůstal přece veselým a spokojeným, jakoby měl vše, čeho si přáti mohl, a to nebylo jenom někdy, nýbrž stále, vždy. Jeho důvěra v Boha neměla mezí. Přišla-li trpka zkouška a nehoda na jeho domek, vždy říkal: Trpělivost! okamžik milosti ještě nepřišel“. Ač mnoho trpkých zkoušek v posledních měsících zazil, přece se snaha a píle jeho nezmenšily. S růžencem v ruce, všude stejně „Zdrávas Maria“ rozsévaje, putoval po údolích a kopcích ostrova. Ještě po mnoha letech nemohli si ostrované jinak mučedníka mysliti než s růžencem v rukou.

Ani malý, propasti plný ostrov sousední Alofi na P. Chanela nezapomněl; právě na tomto ostrově získal několik katechumenů, kteří patřili mezi nejstatečnější ve víře. „Jak často“, vypravuje br. Nizier, „navrátil se z těchto vycházek zimnicí zachvácen, s krvavýma, rozedranýma nohama, s opuchlýma lýtky, než vždy s veselou myslí!“ „Bůh popřává těm, kteří mu patřili, radovati se v nouzi a tísní“, píše P. Chanel v jednom svém listu.

Dne 16. května roku 1840. přistáli neočekávaně dva noví missonáři P. Chevron a bratr Attale. Jaká to potěcha pro P. Chanela, že zase kněz nový přišel, takže nyní mohli jiného milého hosta ve svém domku chovati. Ježíše v nejsvětější svátosti. „Naše komůrky“, píše P. Chevron, „jsou ovšem velmi malé a nízké, a střecha z listí je jedinou naší ochranou před větrem

a deštěm. Než jednoduchost tuto nám zpříjemňuje nekonečná potěcha; Ježíš totiž v nejsvětější svátosti přebývá nyní pod jednou střechou se čtyřmi chudými missionáři, kteří z lásky k němu dobrovolně v bídu se vydali“.

List P. Chevronem od „velkého missionáře“, mgr. Pompalliera, králi Niuliki-ovi přinesený králově poštelosti nemálo lichotil a jej příznivějším učinil. Avšak tento vliv záhy se změnil, a postavení missionářů bylo stále nepříznivé. „Měli jsme sice“, vypravuje br. Nizier, „pole s chlebovníky a jinými stromy, které bohatou žní naši námahu splatiti slibovalo. Než co se nestalo? Přes polovici plodů bylo nám ukradeno. Tentýž osud stihl naše okurky, banany a j.“ Vše bylo tak vyčistěno, že na př. na kokosových stromech ani jediného plodu nezůstalo. Tyto krádeže daly se ponejvíce v noci a jistě ne bez zvěle a bez vědomí krále; neboť na všechny stížnosti nedal buď žádné odpovědi missionářům anebo jen vyběhavou. Missionáři měli zjevně bídou a strastmi býti donuceni ostrov dobrovolně opustiti. Když však pokus tento trpělivosti a vytrvalosti missionářů byl zmařen, a přes všechno zákaz počet katechumenů, byť zvolna, přece se množil, chopil se král jiných prostředků.

(Pokr.)

Vražda z cizoložství.

Dle francouzského upravil PETR KOPAL.

(Pokračování).

Pozvolným procházkovým krokem přišli k řece, jež po obou březích vroubena byla vysokými, do pola od ledových krů odřeny stromy a křovím, mezi nímž času letního mnoho cestiček se křížovalo. Bujně zelený pažit lákal k odpočinku. A Kamil cítil se unaveným.

— Posedněme si, — pravil.

Vyhledali si vyvýšené místo mezi křovím. Kamil vytáhl z kapsy šátek, prostřel a usedl si na něj. Vedle něho Tereza a za ní Laurent.

— Uhrál jsi se! — vyčítala mu Tereza.

— Ba neuhřál, ale odpočinu si, a bude zase dobře, — odvětil.

Chvilku ještě hovořil. Po té dal se Kamil do zivání a usnul. Cesta za teplého podzimního dnu jevila účinky i na Terezu. I ona začala podřimovati. Laurent v domněni že spí, k ní se přiblížil. Divá vášeň jim lomcovala. Oči jeho zápěly se v kyprých formách mladé ženy. Dotekl se její ruky — tiskl ji — líbal — ona dělala jako by spala. Bezděčně pohleděl na jejího muže, na tu přížloutlou, přihublou, skoro dětskou postavu.

Vyskočil ze země, nejša takměř smyslů svých mocen. Tereza polookem jej pozorovala.

Laurent jal se procházeti. Bylo na něm vidět, že přemýšlí o jakémsi děsném plánu. Vášeň, jež jim lomcovala, našeptávala mu vraždu. — — Najednou pozastavil se zrovna u hlavy Kamilla. Nazvedl nohu, pohleděl na Terezu tázavě, a ona rozuměla co ústa sotva šeptala: Mám mu spícímu rozdrtit hlavu?

Tereza dušeným hlasem vzkřikla.

Laurent nohu odtáhl.

— Zde by to příliš křičelo. Vražda zde křičela by nejen do nebe, ale i na lidi, kteří vedle se procházejí. Mohl by snadno někdo do toho ústraní zablouditi. A potom, kdož ví, zdaž by jej jedním tlapem zardousil. —

Tak asi rozjímal Laurent. Odstoupil od Kamila na několik kroků.

— Sem by za mnou v patách přišla policie, rozmlouval sám pro sebe. Musím vynalézt něco příhodnějšího. Ale dnes, dnes se to musí státi. Bez ní nemohu žít, on mi stojí v cestě. Zašel skrze křoviny až k řece.

Vlny Sekvany tichým šumem plynuly k moři. Se břehu padalo do vody

zasychající listí. Mouchy poletovaly nad vodou. Chvilkami vyšplouchla na povrch rybka — — —

Nedaleko odtud během věku utvořil se v řece ostrůvek, porostlý stinnými kaštany, jichž lidská ziskuchtivost využila, vystavěší pod nimi restaurant, kolem něhož na sta stolů a židlí lákalo hosty k odpočinku. Kolem ostrova projížděli se Pařížani v loďkách po řece. Laurent pojednou se obrátil. Uzářl v něm plán, — velmi snadný — na pohled krásný, svůdný.

— Nepůjdeme zase kousek? — tázal se Kamilla, jenž byl zatím ze spánku se probral.

— Ano půjdeme, — odpověděl, — něco bych jedl, mám hlad.

— Výborně, — pravil Laurent. Nedaleko odtud je na ostrově restaurace. Dáme si něco jísti.

Kamil a Tereza se zvedli a šli směrem k ostrůvku, k němuž vedl prkenný most. V malé chvíli tam byli. Zahrada byla skoro prázdná. Jen sem a tam seděl nějaký párek. Jednotlivý chodci procházeli se kolem.

— Máte něco k jídlu? — tázal se Laurent sklepníka.

— Prosim, hotového nic není, — odpovídal — leč by panstvo chtělo za vděk vzítí něčím studeným? Tereza pohledla tázavě na manžela.

— To víš, že studeného nic nesnesu, — odpovídal Kamil. Dělá mi pálení žáhy a nemohu spát.

— Tedy nám na rychlo něco udělejte, — velel Laurent. Slunce již chýlí se k západu, musíme pospíchat domů.

— Co máme připravit? — Snad řízky, roštěnou, beefsteak?

— Já nejraději řízky po vídeňsku, — poroučel si Kamil.

— A já raději beefsteak, — poroučela si Tereza.

— Mne též beefsteak, — poroučel Laurent.

— Tedy jednou řízky a dvakrát beefsteak? — opakoval sklepník. Bude to v malé chvíli.

— Víš-li co, — pravil Laurent ku Kamilovi. Nežli večere bude hotova, mohli bychom se projeti po loďce.

Tereza podezřívě pohledla na Laurenta. Hleděla mu přímo do očí, jako by v nich vyčísti chtěla ďábelský plán.

— Ano, pojďme na loďku, — souhlasil Kamil. Umiš ty zacházeti veslem? —

— Pařížský fláma, bývalý student, aby neuměl oháněti se veslem! —

— Tedy dobře. Pojďme.

V malé chvíli ocitli se na loďce. Laurent hodil hlídači do ruky franc, jal se odvažovati kocábku, načež zručně uchopil se obou přivázaných vesel. Nelhal, uměl dobře zacházeti veslem. Hlídač loďek, přesvědčiv se, že loďka nalezá se v dobrých rukou, obrátil se stranou, dále si jich nevšímaje.

Tereza seděla naproti Laurentovi jako přítěž. Kamil jako značně lehčí usadil se vedle Laurenta. Plavba se mu líbila. Přesedával brzy na pravou, brzy na levou lavičku.

A Laurent s loďkou uháněl po řece vždy dál a dál, chvilkami s loďkou se obracel, jakoby dělal taneční pirouetty, aby ukázal svoji zručnosť.

Tereza úzkostlivě pohlížela na Laurenta. Nezmínil se jí ani slůvkem, ani pokynem a přece cítila jeho úmysl.

A svědomí v ní? —

— Nedopouštěj, aby ho utopil, — varovalo ji — vezmi manžela k sobě, vezmi jeho rámě a drž ho — —

Při těch chvílemi až smělejších pohybech loďky Kamil bezděčně blednul. Dělal se síce hrdinou, ale bylo na něm vidět strachu dost.

— Bylo by to krásné vykoupání — prohodil s trpkým úsměvem — kdyby se loďka překotila. Nepřiznal se, že, od maličkosti cítil v sobě odpor proti vodě. Když ostatní děti na mělké v písku a blátě se brodily, on jediný sedával na břehu a díval se na ně.

A maminka sama vštěpovala mu bázeň před vodou, ze vrozené mateřské lásky, aby její slaboučkému mazánku nic se nestalo.

— Čehož bys se bál — těšil jej Laurent, — nebuď dítětem vždyť vidíš, že umím zacházeti veslem jako šavlí. —

Mezitím dával Tereze, sedící na přídě, očima a rukama znamení, aby se držela, že — —

Tereza zbledla jako stěna. A opět jí svědomí dávalo výstrahu: Nesvoluj k tomu. Jediným pokynem prstu můžeš vraždu překazit. Pohroz svědci svému jen prstem — svraští na něho čelo — — učiň to, pohni jen maloučko blavou — Laurent tomu porozumí — upři na něho strnule zrak — — na důkaz, že s vraždou nesouhlasíš!

A Tereza nepohnula ani brvou. Děsila se, chvěla se na celém těle, ale manželka svého nezachránila. Na objednané jídlo v restauraci jakoby se bylo zapomělo. Setmělo se již hezky. Ohromné stíny věžovitých topolů podél břehů činily Sekvanu příšernou. Poznenáhla umlkaly hlasy výletníků a dunivý hluk z města ozýval se z daleka jen temně. Ze břehů zaznívaly sice rybářské písně, ale i ty tichly jedna za druhou. Dělal se chladno.

Nebe na západě se rdělo, a v něm rděly se i vlny na řece. Ale i rdění toto zmizelo. Noc přikryla všecko svým černým rubášem. I na loďce s přibývajícím tmou tichl všecken hovor. Tereza seděla jako na řefavém ublí, Kamil byl by rád již seděl u teplé večere, ale ostychal se před Laurentem co říci. Člověk tento nad ním prováděl jakousi tyranii.

Tak se děje u všech slabších duchů, že nechávají za sebe jednati jiných.

Kamil ulehl si na lavičku — jednou rukou podpíral si hlavu a druhou se šplouchal ve vodě. Laurent pustil z rukou vesla, necháváje loďku plouti po volném proudu řeky. Blížily se k jakémus jinému ostrůvku, jej Laurent jako bývalý student a dobrý plavec musil dobře znáti. Laurent nakloniv se ku Kamillovi jal se ho pod pažďi lechtati.

— Já nemám rad, lechtá-li mne kdo — durdil se — — to jsou hloupé žerty — nechej mne — spadnu do vody — —

V tom Laurent svalovitýma pažema jej stiskl. Kamil obrátiv tvář k němu, viděl hroznou tvář — přítele. Pojala jej nevýslovná bázeň. Chtěl křičeti, ale široká dlaň sevřela mu hrdlo. S pudem zvířete bránil se zoufale.

— Terezo — Terezo — volal dušeným sípavým hlasem. Ale tato sebou ani nepohnula. Lomcovalo jí to, tak že oběma rukama držela se ze zpod prkna, na němž seděla. Zavírala oči, ale víčka hrůzou ztrnula a ona očima vypoulenýma dívala se na děsný zápas.

— Terezo, — — sípělo se z úst škrceného. Laurent zatřásl Kamilem vyzvedl jej do výšky. Držel jej v rukou jako dítě. Chtěje jej vrhnouti do vody, nachýlil hlavu ku své oběti. Hlava byla vedle hlavy a tu Kamil bráně se všemožně, zabořil své nechty do ramenou a zuby do krku svého vraha.

Laurent ucítil rázem po krku řinouti se horkou krev.

Laurent bolestí zařvav, mrštil silou obrovskou Kamilem do vody. Tereza leknutím omdlela. Manžel její třikráte se z vody vynořil, vydávaje ze sebe zvuky topičiho se. Vrah strhnuv s krku mašli a limec a hodiv obě do vody, chopil se vši silou Terezy a nachýliv se přes loďku spadl s ní do řeky. Jednou rukou drže se opatrně loďky, druhou maje obemknutou kolem pasu své souložnice, jal se zoufale volati o pomoc. Rybáři slyšeli zoufalé volání a ihned pádnými kroky blížili se ku pokraji břehu. Ve dvou ve třech minutách jeli dva na člunku k místu nestěstí.

V malé chvíli byli Laurent a Tereza z vody vytaženi. Posadiv ji na lavičku jal se úpěnlivě volati po nebohém příteli, který prý s nimi zároveň pod vodou zmizel. Laurent vrhl se za ním do vody. Plavci za ním — — že co myslí že sám se vrhá v záhubu — — on ale trhal se jim z rukou a jen dále do vody.

Musili ho násilím držeti.

— O — o — o ubožák utopil se mou vinou — — já ho neměl nechat dělat, co chtěl — počínal si na loďce jako blázen, skákal, házel sebou,

— — až se neštěstí stalo — ach můj — ubohý přítel — co tomu jen řekne jeho matka — — a zde jeho manželka! — — Ach to dobré srdce — i když již tonul, ještě z vody volal, abych dříve zachránil jeho manželku — — Ach pusťte mne, snad ještě bude lze zachrániti ubohého!

Jiní plavci zatím přišli se svítilnami a dlouhými tyčemi, snažíce se alespoň mrtvolu vyloviti, ale marně.

Laurent s Terezou krokem chvatným pospíchali do restaurantu, kde hostinský na ně čekal s jídlem. Veliký zástup zvědavých lidí nahromadil se kolem domu. Hostinská se vši ochotou zapůjčila Tereze své prádlo, která přes tu chvíli padala do mdlob. Nepřetvařovala se. Byla opravdu ztrnulá — hrůzou nad zločinem, jehož byla spoluvinnicí. Laurent předstíral, že musí do Paříže ku Kamilově matce, povědět jí se vši šetrností, co se stalo. Opravdu ale bál se o Terezu, aby se jí nezmocnily záchvaty šílenosti. Nahlédl, že bude nejlíp, zanechal jí ji samu sobě. Pohled na něho by ji rozčiloval ještě více.

(Pokrač.)

Sv. Alois a pobožnost k božskému Srdci Páně.

(Podává Filip Novák, coop. v Palkovicích u Místku.)

(Pokračování.)

V těchto slovech vložena jest myšlenka — podivná láska Spasitele — která tvoří významný tah jeho celého života. Neskončená laskavost povahy Spasitele rozobnila ho k nejvznešenějšímu uvažová ní. S tak nesmírnou silou cítil se býti uchvácen, že mu za těžko přicházelo, ano i tělesně trpěl, když se měl z těchto něžných pout vybaviti. Myšlenka na lásku Spasitele naplnila všechny jeho síly tělesné. V nejroztržitějším každodenním zaměstnání zůstal jeho duch nevyrušeně upřený na jediný předmět jeho touhy, po němž stále toužil, a to byl Ježíš Kristus. Při obědě myslel na Spasitele na kříži umírajícího a vzpomínal si na to ve hlubokém pohnutí, jak ve smrtelném zápasu octem a žlučí byl napájen. Při večeři představoval si poslední večeři se všemi podivnými důkazy lásky, jež Pán Ježíš při ní svým učedníkům prokázal.

Alois chodí po ulicích Říma mezi zástupy lidu v roztrhaném oděvu. máje žebráckou mošnu na ramenou, a sbírá almužny dům od domu. Jsa tázán, zdali mu to není protivné a těžké jako knížecímu synu, ustrnut odpovídá, že mu nic nemůže za těžko přicházet, když pohlíží na příklad svého Spasitele. (Meschler, *Leben des hl. Aloisius*. Str. 129.) Nic si nevzal ze svého velkého dědictví, když 4. listopadu 1575. z bran zámku rodinného v Mantui odcházel, aby cestu do Říma do noviciatu nastoupil. Vše ponechal s pravou radostí svému mladšímu bratru; vše, jen ne obraz Ukřížovaného. Ten měl mu býti útěchou na cestě, měl mu býti jeho nejvěrnějším průvodčím. A jak svět opustil, jsa ozbrojen křížem, tož také tak se rozloučil se světem. Obraz Ukřížovaného Spasitele bylo to jediné, co po jeho smrti se u něho našlo. Poslední pohled shasínajícího jeho oka byl učiněn na obraz umírajícího Spasitele, poslední slova, jež jeho rty šepotaly, bylo jméno toho, jehož stále tak něžně iloval, bylo sladké jméno Ježíš.

Vděčné opětování převleklé lásky Spasitele bylo obsah, bylo duší života sv. Aloisa. Vzpomínka na bož. Spasitele ovládala ho tak dokonale, že se mu stala druhou přirozeností, že ji jen všude hledal, vše ostatní nebylo u něho k nalezení, aneb jen tak daleko, jak mu mohlo napomahati, aby došel k Ježíši. Když za času tuhých bojů o své povolání dostal se na svých cestách do měst, v nichž se nalezal dům Tovaryšstva Ježíšova, a je navštívil nešel hned k velebným Otcům, ale napřed k Tomu, pro něhož se k nim chtěl přidati, šel k božskému Spasiteli ve velebné svátosti oltární.

Není to nejvyšší stupeň dokonalosti, kterou hledá každý pravý ctitel bož. Srdce, aby byl zcela ovládnán láskou božského Srdce?

Lásku božského Spasitele našel Alois v Srdci Pána Ježíše zosobněnou; jeho opětná láska byla obrácena na Srdce Spasitelovo. To vysvětluje již ze shora uvedeného vyznamenání světce, dle něhož uctíval v Srdci P. Ježíše pramen veškerého dobra a veškeré dokonalosti. Když nemůžeme žádný jiný důkaz toho podati z jeho života, tož příčina toho jest ta, že jeho životopisci, jimž tato pobožnost byla neznámou, nedbali na tento směr jeho lásky. Avšak zalíbilo se Pánu Bohu zjevití po smrti sv. Aloisa pramen jeho zvláštní svatosti na zemi, jako jeho podivné blaženosti v nebi, aby nám tím ukázal, že láska k bož. Srdci oboje získala sv. Aloisovi. Sv. Magdalena z Pazzis viděla u vytržení sv. Aloisa v jeho nebeské slávě, a to zvláště připomíná že za své nesmírné oslavení v nebi děkuje vnitřnímu životu, a že jeho vnitřní život právě v tom pozůstával, že v životě svém neustále posýlal šípy lásky do Srdce věčného Slova. O jakou slávu má sv. Alois, syn sv. Ignáce! Chtěla bych, a kéž bych mohla celým světem projíti a zvěstovati, že svatý Alois jest velikým svatým! Kéž bych ho mohla každému ukázati v jeho oslavení! . . . Má tak velikou slávu za to, co ve svém srdci vykonal . . . O jak mnoho ho miloval na zemi! A proto požívá nyní svého Boha v rozkoši. Posýlal šípy do Srdce věčného Slova, jak dlouho na zemi žil, a nyní v nebi odpočívají tyto šípy v jeho srdci; neboť zázračné zjevení, jež si svými povzdechy lásky — jimiž ony šípy byly — zasloužil. rozumí jim nyní a požívá je. Tedy láska sv. Aloisa ku Kristu Pánu čelila k Srdci člověkem učiněného Slova, a tato láska jež tvořila jeho život, jest základem jeho blaženosti v nebi, jako byla bytostí jeho svatosti na zemi.

Toto přesvědčení sv. Magdaleny z Pazzis jest později také takové jako zvěstovatelů pobožnosti k bož. Srdci Páně. V žádosti, která 1697. podána byla kongregaci ritů, aby pobožnost dosáhla církevního schválení, zřejmé k tomu se poukazuje, že, když také slavnostní, veřejné uctívání bož. Srdce teprv se počalo, až bylo zjeveno bl. Markétě Alacoque, tož přece již v minulých stoletích jednotlivě zvláště omilostnění svatí konali sami pro sebe tuto pobožnost. Pak za důvod pro to uveden jest zvláště také sv. Alois. (Nilles, De rationibus festorum. IV. editio. I. p. 247.)

Josef František Mendocça, patriarcha lissabonský, pobádá ve svém prvním pastýřském listu ze dne 2. února 1789, všechny kněze svého patriarchatu, aby rozšiřovali pobožnost k bož. Srdci Pána Ježíše. „Vstupte do tohoto nejsv. Srdce . . . jako již dříve . . . sv. Alois z Gonzagy a jiné svaté duše se do tohoto Srdce uchýlily a v něm našly nebeské milosti a bohatství v největší míře (Nilles, De rationibus festorum.) P. Schauenburg označuje ve své knize „Das liebenswürdigste Herz Jesu“ o vytržení sv. klášterní panny a pokračuje pak dále: Poněvadž andělský mládenec, tento veliký divotvorce našeho století, neustále tyto šípy lásky k bož. Srdci posýlal, ať tomu se žádný nediví, že on zvláště ve Francii k nejhrošlivějším ctitelům bož. Srdce s počítá. A také my u nás k počtě toho světce máme více modliteb, v nichž se mu dává čestný titul: „Horoucí miláčku božského Srdce! oroduj za nás. (Schauenburg — Hattler, Das liebenswürdigste Herz Jesu. Str. 58.)

Alois, vniknuv tak hluboko v poznání Spasitele, rozuměl již jako dítě, že láska Ježíše Krista, ač jest lásky nejhodnější, přece zároveň také jest nejvíce zneuznávaná. Tak nalézáme, že se mu stala druhou přirozeností druhá hlavní vlastnost pobožnosti božského Srdce Páně, touha usmířovati. V jednom zjevení pravil bož. Spasitel bl. Markétě: „Místo lásky dostává se srdci mému od mnohých lidí jen nevděku. Jsem opuštěn, zavržován, tupen ve svátosti Srdce mého“. Zdaž nemáme tvrditi, že sv. Alois již 100 let dříve na svých modlitbách od Spasitele zcela tатаž slova slyšel, když čteme v jeho poznámkách: Křesťané olupují takřka po celý svůj život Pána Boha o čest svou velkou netečností. Kdo mu ji nahradí? Spasitel žaluje:

Co mne však nejvíce bolí, je to, že i osoby mi zasvěcené, se mnou tak zacházejí. Sv. Alois píše: „Velmi mnoho klášterníků a kněží zapomíná na své povolání. Jak dlouho bude Bůh snášet takovou újmu?“ Tyto výrazy největšího bolu nad tak mnohými Bohu způsobenými urážkami dává na jevo již jako 12letý chlapec častějšími povzdechy: „Kéž bych mohl božskou vznešenost s takovou vroucností milovati, jak toho zasluhuje! Srdce mi krvácí nad tím, že křesťané tak málo vděčnými se mu ukazují“. Možno si myslet největší touhu nejhrolivějšího ctitele bož. Srdce, aby smířící láskou nesplácel bož. Spasiteli urážky učiněné? Kdo dovede vypsat, jaká radost a jaké oslavení božské vznešenosti vzešlo z pokání a slz nevinného dítěte! 16. století opravdu hněv Boží nejhroznějším způsobem vyvolalo. Ve Francii Anglii, v Nizozemí, ve Španělsku tekla krev ve jménu náboženství; v Německu jen ještě malá část zůstala věrna církvi katolické; ale daleko větší část její dítek byla z materského klinu vyrvána lží, klamem a násilím. Teprv v nebi poznáme, jak účinně toto smířící dítě knížecí trestající ruku Boží zadrželo, jak mnohé milosti a požebnání, prosby, slzy a nevinná krev božské dobrotě vyloudili!

Když tedy sv. Alois za svého života tak velkou pobožností k bož. Srdci se vyznamenával, pak můžeme s neobmezenou důvěrou, spoléhajíc se na vlastní jeho slova, prositi o velkou milost — dokonalejší znalost laskavosti úctyhodného Srdce. On sám kdysi napsal: „Máš-li touhu po ctosti, tož musíš se obrátit na svaté, kteří se v té ctosti více vyznamenali . . . Nejprv pomni, tak jak zde hodni byli, aby zvláště tuto ctnost v tak velikém stupni dosáhli, tož jsou i nyní tam v nebi, kde u Boha ve větší lásce jsou než zde na zemi, jsou z téhož důvodu zvláště mocní a účinní . . . Pak pomni ještě na to: Zde snaží se každý přirozeně ty podporovati, kteří si totéž povolání vyvolili, v němž on sám se vyznamenal . . . Právě tak nyní pomáhají v nebi ti, kteří se v té neb oné ctnosti vyznamenali, zvláště těm, kteří se snaží právě tu ctnost si získati“. (Cepari — Schröder. Str. 171. 172.) Jisté tento sv. jinoh nemyslí ve své pokoře na tato slova, když je psal, že ještě jednou na něho samého obrácena budou; ale naproti tomu musí se také ještě nyní uznat jejich pravost a jejich pravé obrácení a upotřebení na něho samého z naší strany. Ano, veliký, svatý Aloisie, horoucí milovníku bož. Srdce! máme velkou touhu po pravé pobožnosti k bož. Srdci Pána Ježíše. Toť přicházíme k tobě; vypros nám pravou, upřímnou lásku k nejlaskavějšímu, nejvíce zneuznanému Srdci Spasitele! Osvět naše oči, abychom jeho neskončenou krásu poznali; rozšiř naše srdce, abychom v nás přijali proud jeho milostí; vzbud mezi námi muže a ženy dle ducha bož. Srdce, jenž jsou s to, aby roznítili oheň bož. lásky na této vychladle zemi!

Avšak sv. Alois nespokojuje se s tím, svou přimluvou u tvůru Božího k tomu působiti, aby království Srdce Pána Ježíše se vždy více rozšiřovalo. Ve své horlivosti pro jeho čest hledá takřka příležitosti, které by použil, aby získal nové apoštoly této pobožnosti. On se skutečně účastní zájmů rozšiřování božského Srdce Páně.

Dne 10 února 1765. ležel v noviciátě T. J. v Římě novic Mikoláš Alois Celestini na smrtelné posteli. Tu najednou vrátila se přirozená barva do obličej a s jiskřicím okem a pevným hlasem volá k udiveným spolu-bratřím: „Jsem uzdraven; sv. Alois mne uzdravil“ . . . Na prosby přítomných vypravoval nyní celou událost. Celé ráno bezděky hleděl ustavičně na stěnu, na níž visel obraz sv. Aloisa. Ten okamžitě zastkvěl se v největším lesku a z jeho středu jakoby vystupoval tento milý světec a k němu přicházel. v levici kříž a pravici maje volnou, tak krásný, tak milý a tak se stkvoucí že to bylo pro jeho oko milé podívání. Světec že mu pak pokynul pravici, aby se mu přiblížil, pročez také, jak okolostojící viděli, v lůžku se zdvihl ale od slaboty zase klesl; při tom však nemoha se zdržeti, zvolal: „Ó jak jste krásný, můj sv. Aloisie, jak jste pěkný!“ Na nový pokyn světcův znova se zdvihl a pak sv. Alois mu řekl: „Co si přeješ, zdraví nebo smrt?“ On

však odpověděl: „Staň se vůle Boží!“ Tu milý sv. Alois odpověděl: „Poněvadž jsi v celé své nemoci nic jiného nežádal, než poslední pomazání a Tělo Páně jako posilu na cestu, a v ostatním jsi byl zcela do vůle Boží odevzdán, tož daruje ti Bůh na mou prosbu život, abys po dokonalosti toužil a po celý svůj život se přičiňoval rozšiřovat pobožnost k božskému Srdci Páně, kterážto pobožnost jest v nebi nejvíce milá“. Těžko jest popsati, s jakou slávou novicové nyní svého uzdraveného soudruha do svého středu přijali, a do kostela vedli, aby tam Pánu Bohu a tomuto světcí společně poděkovali. — Celestini byl pak velikým horlitem pro pobožnost k bož. Srdci Pána Ježíše. (Cepari — Schröder. Str. 360.) (Dok.)

Církev a pokrok.

Podává V. O. Třebeský.

(Dokončení).

Církev podporuje pokrok morální.

Předem již pravím, že nechci zde vypisovati ono působení církve na mravy jak se jevílo v jednotlivých stoletích, jak mravy, které panovaly před křesťanstvím znenáhla se zušlechťovaly, vyvíjely, zdokonalovaly až dosáhly nynějšího stupně, nechci zde podati úplný obraz, kterak z mravů pohanských jednotlivé nefesti jedna po druhé odstraňovány byly, jak křesťanstvím byly mírněny a p., nýbrž všeobecný jakýsi obrázek podati chci, z něhož bychom souditi mohli na to, že církev nikdy neodporovala tomu, co s ušlechťujícími mravy se srovnávalo a že veškeren svůj vliv a moc vynakládala, aby lidstvo více a více podobným se stávalo svému vzoru a ideálu — Ježíši Kristu.

Křesťanská morálka podporuje pokrok mravní. Křesťanská morálka byla s ním v pravdě převratným principem světa, byla onou pákou, která svět úplně a zcela proměnila, poněvadž směřuje k tomu, aby člověka pozvedla od hroudy zemské do vyšších krajů. aby roznítla ho pro cíl věčný nebeský a aby ukázala člověku pomíjitelnost a marnost světa. V Ježíši Kristu, jenž nám dal krásný příklad, kterak bychom poměr svůj k Bohu, lidem a samu sobě dle vůle Boží zaříditi měli, představuje nám církev nejen svého zákonodárce, ale i nejlepší a nejdokonalejší vzor všech ctností nejdokonalejší ideál svatosti. Kristus dále jest i naším společníkem a spolupracovníkem na našem duševním zušlechtění a to svou milostí. Nejdokonalejší láska k němu, svatě nadšení jej následovati zplodilo hrdiny, jakými žádné jiné náboženství vykázati se nemůže, zplodilo ctnosti, kterých starý svět vůbec ani dle jména, tím méně dle ponětí znáti mohl. Pokora, poslušnost, panenství, láska k bližnímu toť jsou ctnosti výhradně katolické. A svatí? Ti jsou nejkrásnější a nejvonnější květy křesťanství, křesťanské morálky, převyšujíc všecky reky starověku tím více, čím vznešenější a ideálnější jest myšlénka, za níž bojovali čím strašnější a klopotnější byl boj, v němž zvítězili. A toto není pokrokem? Jen blázen odvážil by se tak tvrditi! Mravy zušlechtiti, vůli napraviti, srdce láskou k bližnímu a lidstvu naplniti, to že není pokrokem? Ovšem, není pokrokem u těch, kteří honosí se svou lidumilovností všude sbírky činí, aby sami z nich nejlépe žiti mohli.

Že církev morální pokrok podporuje za našeho času jest pravdou nad slunce jasnější, jak vyplývá z principů, dle nichž si přeje, aby život všechněch uspořádán byl. Ovšem jednotlivé principy zde probíratí a zároveň ukazovati, kterak tyto pokrok mravní podporují, bylo by příliš obsírné a i zbytečné, uvážíme-li ono nikým doposud nepopřené faktum, že civilisace nynější není ničím jiným nežli dílem křesťanství.

Spasitel náš sestoupil s nebe, aby nás do nebe přivedl a proto zajisté jest také nejdůležitějším a nejhavnějším úkolem církve katolické, již Kristus založil, aby lidstvo od zla vzdalovala, vedla ku dobru a přivedla konečně do nebes, aby tedy podporovala pokrok mravní, aby lidstvo v tom nejlepším slova smyslu civilisovala a zušlechtovala. A to skutečně se stalo. Neboť dějiny církevní po celou dobu 18 set let zřejmě dokazují, že církev po ten celý čas zadosť činila nejdůležitějším a nejslechetnějším potřebám a snahám ducha lidského, že způsobilá dobro a požehnání ve všech odvětvích života lidského, že pobádajíc od počátku ku přesnému zachovávání svých božských principů, podporovala mravnost, zkrátka, že podporovala pokrok a to v první řadě pokrok mravní.

Dějiny po Kristu jsou dějinami docela novými, v nichž zrači se všeobecný pokrok k lepšímu. Jako hrdina neohrožený, odhodlaný ku všem námahám a svízelm vstoupilo křesťanství tiše a neviditelně do hluboce pokleslého starověku a všude, kdekoliv se rozšířilo, přinášelo zjemnění a zušlechtění mravů, přinášelo všeobecný pokrok a tichým bylo křesťanství, avšak velice činným přinášeje hned od svého počátku světlo a život, pokoj a pořádek. Starý věk podobal se vyhaslému a pustému žárovišti. Oheň a plápol různých náruživostí a vášní, nešťastné to následky hříchu Adamova, přivodili všeobecné zpusťování a zkažení mravů. A starý věk, již již padající znal sám toto své zpusťování a proto tak mnozí volali o pomoc, proto tak mnozí očekávali Vykupitele, jenž skleslé mravy povznese. Avšak tisícové toužili a touze jejich nebylo konce. Nulla spes nisi desperatio tak volá se srdcem rozbolněným Tacitus. Co by se bylo stalo ze římsko-řeckého světa, co by se bylo stalo s kulturou, jež tehdy panovala, kdyby v okamžiku nejrozhodnějším nebylo zavítalo křesťanství a nebylo přineslo zásady pravého pokroku? Co by se bylo stalo se všemi národy, poněkud ještě zachovalými, kteří až do této doby Římu nepodléhaly, kdyby podrobeny byly všemocnému Římu, jenž by jako pán a vládce převzal jich výchovu se svými znemravnělými bajkami o bozích, se svými nestydatými divadly, s círký a amfítheatry, kdež člověk místo, aby na mravech zúšlechťoval, stával se zvířetem, které pouze za svou tělesnou rozkoš a zálibou kráčí, kdyby křesťanství nebylo zavítalo pobádajíc člověka ku mravnosti a zároveň ukazujíc na nesrovnalost, jež povstává tím, že člověk k obrazu Božímu stvořený stává se obětí okamžité choutky? A někdo ještě po tomto odvážil by se tvrditi, že křesťanství nepřineslo pokrok mravní?

A jako teprv po smrti důležitost duše i pro život tělesný se uznává, tak možno viděti důležitost morálky křesťanské a křesťanství vůbec u těch národů, v těch krajinách, k nimž toto božské učení posud neproniklo, aneb z nichž násilím vypuzeno bylo. Co stalo se z národů, krajin a celých dílů světa, které pokavad křesťanství v nich se svou morálkou bylo kvetlo, vynikali bohatým a vznešeným životem v umění, vědě, průmyslu, mravnosti, když Krista se zřekli a přidrželi bludův? Proč krajiny a země, jež za nadvlády křesťanství v slávě a lesku se stkvěly, nyní poskytují obraz nejmutednější? Poněvadž pro nakupené nepravosti světlo víry a tím i pokrok ztratily. Co stalo se se Syrií, Kappadocií, Galacií a Palestinou, co stalo se s malou Asií, co se severní Afrikou od té doby co pustý, krutý a otrocký mohamedanismus rozlil po nich září svého krví napuštěného půlměsíce? Co stalo se s národy těchto krajin, když zavrhnouce morálku katolickou, oddali se hrozným tmám fatalistického systému a vrhli se do víru rozkoší? Mrtvá těla, která s katolickou morálkou zavrhla i vzdělání a civilisaci, na jichž místo nastoupilo barbarství a znemravnělost. A uvážíme-li toto, nemusíme vyznati, že církev podporuje morální pokrok? Na otázku tuto, nechť každý soudný odpoví si sám!

Ježíš Kristus a po něm celá katolická církev po všecky věky hleděla vštípati každému člověku, pokud možno živý a sebevědomý pocit své vlastní důstojnosti. Tento pocit však utvrzuje jeho pevnou vůli a vytrvalost

posilňuje zároveň pak i rozvoj všech jeho schopností, pobádá jej k životu ctnostnému a mravnému. Tedy církev podporuje mravní pokrok jednotlivců.

Totéž činí i s národy a celou společností lidskou. Vede po celou dobu svého trvání národy k tomu pevnému přesvědčení, že hlavním a předním cílem jejich jest; pravda, dobro, spravedlnost, cesty to, po nichž bezpečně kráčí se do výšin hvězdnatých, cesty to, jež vedou ku všeobecnému blahobytu! —

Církev, jak patrně z malého náčrtku tohoto podporuje pokrok morální jak jednotlivcův tak celé společnosti a směřuje k tomu, aby zásady její, jež jsou jedině pravým základem veškeré vzdělanosti a osvěty tedy pokroku, více a více přicházely ku své platnosti.

Než, když takto nepřátelům svým dokázali jsme, pokud síly stačily, že církev podporovala vždy pokrok každý, tito pokoušejí se ještě o jeden útok na církev a to útok rozhodný, který, kdyby se zdařil, zničil by veškerý vývoj předcházející. Volají: tedy církev podporuje pokrok, připouštíme než jak srovná se to s rozumem: církev podporuje pokrok a sv. Otec jej zavrhuje, vždyť zřejmě od Apoštolské stolice zavržena jest věta: „Římský papež může a má se smířiti a shodnouti s pokrokem, s liberalismem a s novověkou civilizací?“ Neplýne-liž z této věci to, co Alfons Šťastný píše, řka: „Touto poslední větou (výše uvedenou), jest vlastně řečeno vše, co ve všech předešlých (totiž větách Syllabu papeže Pia IX., o němž tato slova Alfons Šťastný píše) obsaženo, ba ještě mnohem více. Papež a s ním veškeré neomylnosti stojí, a budou, proto že prý státi musí, na tom, na čem stálo jezovitsví až do dneška, na nejhnutelnějším zpátečnictví, a nikdo si nesmí dělat té nejmenší naděje, že kdy sekta ta (sic!) s duchem časovým přijde v nejmenší jen shodu. Článkem 80tým Syllabu jest tak vypovězena válka všemu pokroku lidskému, jako celým Syllabem“. Intence těchto slov jest patrná a jasná. Nemíním zde vyvracet tuto větu Šťastného, poněvadž velice důkladně již vyvrácena jest (Syllabus od Lenze p. 416 sq.) ale pouze chci provésti jedinou otázku: zavrhl sv. Otec dobro moderního pokroku? Odpovědí nám jest město Řím. Tam vypínají se nádherné chrámy Páně, jimž rovno není, tam vévodí síně a paláce nesčetné, ozdobné a vykrášené nejlepšími výtvy štětece dovedného dláta, tam trní ohromný velikán, v němž jsou nahromaděny poklady nedoberné umění a vědy ku zahanbení a zardění všech těch, kteří římskou Stolicí a celou katolickou církev „tmářstvím“ zovou, aby svědectví vydávaly věkům, jak nespravedlivé ku církvi bylo pokolení nynější! Co v moderním pokroku zavrženo bylo, to jest špatné, jednotlivcům a národům nebezpečné a toto špatné vždy odmitáno bude, pokud trvati bude stolice Petrova. A ta trvati bude až na konec věků! Zlo, jak každý uzná, není pokrokem, ale jest zpátečnictvím a tak pravdivým zase objevuje se výrok: *medice cura te ipsum*. „S liberalismem (to jest vlastně pokrok dle mínění nepřátel Říma), který o sobě není ani pokrok, tak volá Lenz (p. 418.) ani věda, ani prospěch a blaho národů, nemůže křesťanství nikdy žiti ve smíru . . .“

Či jest pokrokem tak táži se nepřátel církve, zneužívá-li se nyní vědy aby lidstvu vyrvala ze srdcí to, co jej oblažuje, mravným činí, uslechťuje a povznáší, aby vyrvala mu náboženství a víru? Že pravá věda a víra v odporu býti nemůže, již bylo praveno. Či to má býti a slouiti pokrokem, když umění sochařské propůjčuje se k tomu, aby nahé pohanské podoby na odív stavělo na veřejných místech, náměstích a parcích, aby umění malířské přeplňovalo obrázkové časopisy naše nahotinami, nuditami, aby básnictvo naše jitřilo, pobádalo a rozněcovalo vášně lidské, či snad dokonce je i schvalovalo a velebilo, či to má slouiti pokrokem, že chrámy jsou opuštěny, za to přeplněny divadla, herny, tančírny, že kláštery a jiné posvátné domy se boří a místo nich veliké sumy vynakládají se na zbudování „pomníků národních“ na postavení soch, odpůrcům církve katolické a tedy pravdě, ať nedím dokonce kacířům a neznabohům? Či to má býti pokrokem mládež olupovati

o šlechtnost srdce, pobádati a rozněcovati ku takovým činům, před nimiž každý čestný člověk utíká. olupovati ji o úctu ku stáří, zásluhám, stavu, důstojnosti a pobádati ku kouskům nesmyslným? Takový musí zavrhovati církev a takového pokroku kéž dobrotivý Bůh nás chrání!

Nemoci naší doby jest jak již řečeno bylo všeobecný švindl. Tomu pak kdo švindlu se oddal, kdo slouží mu tělem i duší, jest již úplně lhostejno zamítnouti to, co by jej zachránilo mohlo, opustiti půdu, po které bezpečně by kráčeti mohl (půdu dogmat víru a mravů, půdu cirkve katolické) a sama sebe dobrovolně a střemhlav vrci do propasti. Toť jest obrázek nepřátel našich. Podobají se úplně plavci, který šťastně z rozbouřeného moře vyváznuv a na bezpečnou půdu se postaviv, svévolně opětně vrhá se do rozkáčeného živlu, poněvadž ve svém zaslepeném rozumu se domnívá, že ve vlnách, spoléhaje na svou vlastní silu, bezpečněji bude, nežli na pevné půdě, kdež bez bojů a zápolení blaženě kráčeti může ku svému cíli.

Pokrok. Oslepující kouzlo a slovo těchy plně skrývá se v něm! Každý si ho přeje i církev katolická, jak jsme viděli, všemožně jej podporuje. Co tedy má býti měřítkem pro pokrok, nemá-li tento se zvrhnouti a znetvořiti? Jako ve všem, tak i zde odpověď podává nám Ježíš Kristus a slova Jeho s důrazem opakuje církev: „Buďte dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalý jest“. To jest pokrok pravý, to jest pokrok, jež odporučuje a podporuje církev. Takový pokrok kéž ovládá lidstvo a touto myšlénkou objati národové a celý svět kéž volají ustavičné a bez přestání: „Ku předu, ku předu! Ku předu k Tomu, v němž jediná jest naše spása, Jenž cílem jest námahy a práce naší!“

D o p i s y.

Život mladého kněze.

Velmi dojemné, protože srdečné líčení svého života podal redaktoru tohoto listu mladý kněz, z něhož čtenář nemálo se potěší. Podotýkáme, že uveřejňujeme dopis bez jeho vůle, vynecháním věci pouze osobních.

Dovolují si Vás prositi snažně, abyste pokračoval hodně a vytrvale psáti v duchu, jakým jste napsal 2 Feuilletony v „Čechu“ ze dne 26. a 27. m. m. „Sjezd žurnalistů v Londýně“. Důvěřujte se, že v tom duchu s Vašností vždy se budu shodovati a hodlám od nynějška též seč jsem vynaložiti, abych Vás nějak podpořil. Ze začátku více jen hmotně a mravně odebíráním a odporučováním Vašeho ctěného listu, později bohdá snad i literárně: jsem dosud jen začátečníkem, hledám pořád jen zkušenosti ale jednou dodělám se snad přece tolik, abych i činně mohl se zúčastniti zápasení za práva pravdy a víry. Vyznáváme Vašnostem v krátkosti své curriculum vitae a shle dáváte-li, že bych mohl nějak prospěti na poli apologie křesťanské háje učení našeho sv. náboženství a šíře vliv jeho do vrstev lidu, osměluji se prositi o laskavou v tom směru podporu.

Jsem z venkova, z chudých rodičů, záhy osiřel, na studie dostal jsem se, jen že jsem se dobře učil a zvláštním řízením Božím: do terciie na c. k. české realné gymnasium v . . . . . v tom roce umřela mi i matka zrovna před ukončením jeho, že se ani nedožila radosti, aby viděla mé vysvědčení jako prvního dle tehdy běžné klasifikace, ale právě snad proto přálo mně štěstí, že jsem byl přijat do studentského konviktů, kde jsem pak přestoupiv na gymnasium setrval šťastně až do oktávy. Mezitím dostalo se mi po strýci i dědictvím několika set zlatých a tak jsem mohl tím horlivěji věnovati se svým studiím. Jako student prodělal jsem mnohé fase. Pomýšlel jsem na mnohá povolání, se strany přátel bylo by se mi dostalo všemožné podpory, ano činěny mně i lichotivé nabídky; veřejného života čile jsem si všímal, na Ústřední Matici Školskou, na různé jiné národní účely horlivě sbírával, rozšiřoval časopisy, čítával rád noviny ano potají velmi pilně Národní Listy,

do jich ducha se téměř již naprosto vžil — než nástrahami těmi přece nedal jsem se svést — ruka Boží spočívala nade mnou, po mnohých a mnohých bojích, po všemožných úvahách zůstal jsem s milostí Boží věren své dávno pocítované náklonnosti, rozhodl jsem státi se knězem a oddal se tedy tomu povolání. Byl jsem poslán na studia bohoslovecká do Říma, do českého kollegia papežského, a tu jsem těž vytrval až do svého vysvěcení na kněžství a do ukončení studií. Po 5. letech r. 1890. vrátil jsem se šťastně zpět zase do vlasti. V Římě jsem vnikl do vlastiny a frančiny, čítával tam pilně „L'Osservatore Romano“ a j. časopisy italské a z francouzských hlavně „Le Moniteur de Rome“. Krátce ani tu neustal jsem si žurnalistiky všímati a kde jsem mohl pouštět se i do slovanských řečí, abych je alespoň z vrchu poznal a naučil se trochu i rusky čísti. Zanašel jsem se myšlénkou čísti jednou bibli ve všech pokud možno slovanských jazycích a vůbec zabývati se srovnávací linguistikou, než to všechno jakož mnohé jiné ideály záhy musily ustoupiti do pozadí, jelikož přednášky a příprava vůbec na kněžský stav a na mé brzké působení ve správě duchovní zabíraly všechny mé duševní síly a nebylo možno s větším úsilím, mimořádným pracem se oddávati. Překážka ta nedala se odstraniti ani po mém návratu do Čech, ano tu ještě více než před tím namanulo se mi závad v tom ohledu zvláště tím, že jsem přišel jako neomysta hned do Němec, kde sem musil teď všeho nechati a učiti se téměř výlučně jen němčině. —

Nyní po mnohých zkušenostech půjde s pomocí Boží vše lépe a snadněji, takže i s větší silou a s větším rozhledem pohybovati se mi bude možno, doufám po rozvoji našich národních snach i světových otázek vůbec.

Z časopisů čtu: „Čecha“, „Vaterland“, „Oesterreichische Volkszeitung“, (Opitz) „Pr. Abendbl.“, „L'ami du clergé“, „Vlast“, „Hlídku literární“, „Obzor“, „Katholischer Seelsorger“, (Osnabrück) a časem i různé jiné od dp. faráře. Rád bych se předplatil též na nějaký římský časopis italský nebo francouzský ale leider! s tolik již nejsem. Do angličiny bych se třeba též pustil ale netroufám si zatím. S tím V. D. do ochrany Boží poručím a zamenám se v účtě oddaný

V. Sch.

D r o b n o s t i.

Přítel tří osmiček. V Berlíně vychází sociálně-demokratický, vlastně revoluční list: „Vorwärts“, jehož hlavním redaktorem byl jakýsi pan Kronhaim až do nedávna. Bral redakčního platu 8.000 marků ročně.

Avšak vypátralo se, že mu to bylo ještě málo, a že si u jiných listů ještě přivydělával. Kronheim ve Vorwärts všemi silami zastával tři dělnických osmiček naproti pánům. Když mu to vyčítali, proč on se nespokojí se slušnou sumou 8.000 marků, omlouval se, že tento pakatýlek mu na jeho potřeby nestačí. Dali mu výpověď.

Obsah „Obrany víry“:

O mši svaté. Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Pokračování.) — Pro víru Kristovu. Obrázky z katolických missií. Podává Fr. P. Kosík. (Pokrač.) — Vražda z cizoložství. Dle francouzského upravil Petr Kopal. (Pokrač.) — Svatý Alois a pobožnost k božskému srdci Páně. Podává Filip Novák. (Pokrač.) — Církev a pokrok. Podává V. O. Třebský. (Dokončení.) — Dopisy: Život mládého kněze. — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovni ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

O m š i s v a t é.

Dle Bened. Stimmen podává Vincenc Bosáček.

(Dokončení).

Konečně stůž zde jako seznam toho všeho, co jsme během dvou let o mši sv. v „Obraně víry“ podali, pořádek výkonův kněze při mši svaté s jedné strany a obrazec vzpomínek na utrpení Páně s druhé strany. Neboť to dvě od sebe rozdělití nelze, ježto mše svatá, jak katechismus učí, jest nekrvavá. Oběť nového zákona, vždy trvajících památka a obnovení krvavé oběti, kterou Ježíš Kristus na kříži vykonal.

Stručné znázornění všeho předešlého pojednání.

Kněz k oltáři vychází.

Kněz u stupňů oltáře se modlí.

Kněz říká obecní zpověď = confiteor.

Kněz líbá oltář.

Kněz jde z prostředka oltáře k epištolní straně.

Kněz u knihy mešní počíná introit = vstup.

Kněz do prostřed oltáře se vrací a Kyrie říká.

Kněz obrací se k lidu, dí: Pán s vámi.

Kněz jde ku epištole.

Kněz po epištole jde do prostřed oltáře.

Kněz jde číst (zpívat) evangelium a do prostřed oltáře se vrací.

Kněz odkrývá kalich.

Kněz hostii Bohu obětuje.

Kněz kalich palou přikrývá.

Kněz si umyje ruce.

Kristus do zahrady Getsemany vchází.

Kristus v zahradě modlití se počíná.

Kristus na zemi ležící krví se potí.

Krista Jidášovým políbením zrazeného jímají.

Krista vedou ku Annášovi.

Kristus před Annášem stoje, prvně udeřen do tváře.

Krista vedou svázaného ku Kaifáši — Petr jej zapírá.

Kristus na Petra vzhledna, k lítosti jej pohne.

Krista vedou k Pilátovi.

Pilát posílá Krista k Herodovi.

Herodes vrací Krista Pilátovi zpět.

Krista v domě Pilátově z šatů svláčeji.

Krista Pána ukrutně bičují.

Krista trním korunuji.

Pilát ruce omývá.

Kněz k lidu obrácen dí: Orate, fratres = modlete se, bratří!	Pilát ukazuje lidu Pána Krista a dí: Ecce homo — ejhle člověk!
Kněz říká: Sanctus — svatý, svatý, svatý!	Kristus k smrti odsouzen.
Kněz před počtím kanonu (tiché mše) ruce vzhůru povznáší.	Kristus po kříži rukou svých vztahuje.
Kněz tiché modlitby říká.	Kristus nese tíše svůj kříž.
Kněz drží roztažené ruce nad ka- lichem.	Krista Pána na kříž napínají.
Kněz nad obětními dary patero kří- žův dělá.	Krista Pána na kříž přibíjejí.
Kněz sv. hostii pozdvihuje.	Krista na kříži přibitého pozdvihují.
Kněz kalich s krví Krista Pána po- zdvihuje.	Z ran Krista Pána nevinná krev teče.
Kněz se modlí tíše kanon po pro- měně.	Kristus tři hodiny na kříži visí.
Kněz bije se v prsa svá, říká: Nám také hříšným = nobis quoque pec- catoribus.	Lotr kající na Pána se obrací.
Kněz říká „Otče náš“ — Pater noster.	Sedm slov Páně na kříži.
Kněz hostii na dvě láme.	Kristus Pán na kříži umírá.
Kněz malou částku hostie do kalichu vpouští.	Duše Kristova vstupuje do předpekli!
Kněz bije se při „Agnus“ v prsa svá.	Mnozí při ukřižování v prsa se bili.
Kněz velebnou Svátost přijímá.	Krista Pána do hrobu kladou.
Kněz bere ablucí — vymývá kalich.	Krista Pána chtějí ženy drahou mastí pomazati.
Kněz čte „communio“ verš po při- jímání.	Kristus vstává z mrtvých.
Kněz obracuje se k lidu a dí: „Pán s vámi“!	Kristus vzkříšený ukazuje se svým učedníkům.
Kněz čte poslední modlitbu — post- communio.	Kristus po 40 dní obcuje s učedníky svými.
Kněz naposledy dí k lidu obrácen: „Pán s vámi“!	Kristus naposledy zjevuje se učední- kům.
Kněz žehná lid.	Kristus Pán vstupuje na nebesa, žehná svým učedníkům.
Kněz čte poslední evangelium.	Apóštolé jdou hlásat evangelium Kri- stovo do celého světa.

Sv. Alois a pobožnost k božskému Srdci Páně.

(Podává Filip Novák, coop. v Palkovicích u Místku.)

(Dokončení.)

Téže doby učinil sv. Alois taktéž v Římě jiný zázrak, jenž měl taktéž pobožnost k božskému Srdci rozmnožiti. Zpráva ta jest vzata z listu P. Bridaulta S. J. dp. provincialovi P. Nectouxovi S. J., aquitanské provincie: „V posledních dnech učinil Pán Bůh zde v Římě znamenitý zázrak k počtí sv. Aloisa a k oslavení nejsv. Srdce Pána Ježíše a Panny Marie. V sirotčinci, jenž byl založen od sv. Otce Ignáce, nalezal se 10—12letý sirotek, jenž od počátku měsíce srpna již 4krátě velmi prudkými nápady padoucnice trápen byl. Jednou, když ho zase tyto hrozné křeče popadly, musely ho tři osoby

— představený, obsluhovatel a jeden sirotek — držeti, aby se nezranil; neboť, kdyby byl sobě ponechán, tož by si byl hlavu rozbil o zeď a jiné předměty na blízku se nalézající. V tomto prudkém návalu zjevil se tomuto nešťastnému chlapci z nenadání sv. Alois, obklíčen jsa nesmírnou září a leskem, v ruce maje obraz vždy požehnané Panny Marie. Pln obdivu a vytržení volá tento chlapec: Sv. Alois, sv. Alois! Pak sklonil hlavu v hluboké úctě a odpovídal světci na otázku, zdali si přeje, aby byl uzdraven: „Ó zajisté“! odpověděl. „Pak budiž zdrav“, řekl sv. Alois „ale pod jednou podmínkou. Musíš se totiž každý den modlit Otčenáš, Zdrávas Maria a Sláva Bohu Otci k počtě nejsv. Srdce Pána Ježíše a Panny Marie a také musíš jiné k tomu pobádati“. S radostí přijal chlapec tuto podmínku. Sv. Alois mu požehnal a zmizel s očí jeho. Avšak chlapec byl úplně uzdraven. Od té doby měl velikou úctu k sv. Aloisu a měl v obyčeji pozdravovat ho každodenně modlitbou Otčenáše, Zdrávas Maria, Sláva Bohu Otci a krátkou modlitbou k jeho počtě. Když se mu zjevil, právě ho o pomoc prosil. (The Irish messenger. June 1891. p. 228.)

A jak pečlivě se staral tento veliký patron pobožnosti božského Srdce Páně v minulém století o mocný vzrůst její, tak to činí také ještě dnes. To se znovu ukázalo u příležitosti jeho velkolepé slavnosti před dvěma lety, zvláště v Anglii a v Americe. Jak ve Zjevení sv. Jana 24 starších koruny sňali se své hlavy a Beránka obětovali, jenž na trůně sedí, tak také sv. Alois veškeré oslavování, jež se mu dělo na památku 300letého příchodu do slávy nebeské, obrátil na bož. Srdce Páně.

Tak obětovaly katolické děti Irské všechny své dobré skutky sv. Aloisovi, aby je odevzdal bož. Srdci a za ně vyprosil milost a ochranu pro katolickou mládež. Na slavnost sv. Aloisia samu zasvětily se školy pod ochranou světce bož. Srdci Páně. Rovněž zasvětila se katolická mládež anglická za téže příležitosti sprostředkováním sv. Aloisia láskyplnému Srdci. (The Irish messenger. June; The messenger of the sacred Heart. England; Lettres and Notices. 1891.) Jakou radostí oplývala duše nejhoročnějšího miláčka bož. Srdce, že mohl tyto nesmírné zástupy na svou slavnost k bož. Srdci přivést! Jak mnoho milostí vyžil na jeho přímluvu do mladistvých srdcí, když bož. Spasitel ruce na ně vzkládal a jim žehnal! Nemůžeme více jednotlivých případů uvádět, vedlo by nás to příliš daleko; museli bychom se rozepisovat o zvláštním zjevu lásky a úcty bož. Srdci, který na jeho dala mládež katolická, a nejen ona, nýbrž vůbec katolíci nového světa prostřednictvím sv. Aloisia. Tak na příklad povznášející slavnost dne 21. června v krásné ozdobeném kostele sv. Aloisia ve Washingtoně, v koleji sv. Františka Xaverského v New-Yorku a v koleji Georgetownské.

Tak tento světec skutkem dokázal, že mu leží na srdci rozšíření pobožnosti k božskému Srdci Páně, že jest ochoten svou přímluvou budít a zachovávat v nás a v jiných lásku a znalost bož. Srdce Páně. Jistě že budou ctitelé láskyhodného Srdce Pána Ježíše vždy snažně prosit o to na jeho svátek a v šesti aloisianských nedělích. Na sv. Aloisu vyplnilo se slovo: „Kdo mne miluje, toho budu já také milovati“. Jaké pocty hrnou se na tohoto mladistvého světce! Krátký jen čas osvěcovala svatost andělského mládence tmavou zemi; poměrně jen několika lidem bylo popřáno obdivovat na blízku milou krásu zázračné květiny z ráje; žil tise a skrytě své touze, nestaraje se o světoborné události své doby, zdánlivě ničeho se nechápaje. Zaniklo jeho světlo skutečně na vždy dne 21. června 1591., jest jeho působení skutečně zakončeno? Od tří století vysílá paprsky v jasném a světlém lesku přeměněný obraz světce do temnosti; nesmírný počet jinochů vyvedl jeho lesk ze země hříchů. Kdo je může všechny spočítat, jež libá vůně jeho lilie zároveň okouzila, tak že s radostí všechno obětovali, aby zároveň zachovali květ srdce! Jak velkou působnost, jak ohromnou úlohu dala za to božská dobrota sv. Aloisu, že za svého živobytí všeho se odřekl a jen ji hledal s celou duší! Mládež tří století kolem něho se shromažďuje, uctívá

a miluje v něm svého přítele, svého vůdce a svou čestnou korunu. „Kdo věří ve mne, potekou z něho prameny věčného života“. Sv. Alois jest takový pramen životní, a právě za dnů našich teče v hojnosti, právě za dnů našich svítí jeho obraz v jasnějším lesku. Sv. Alois nikdy nehledal ve svém životě svou vlastní čest, nehledá jí také i nyní. Když vidí kolem sebe klečeti katolickou mládež ve velkém nadšení, nemyslí na to, aby si z nich nějakou dvorní družinu utvořil. Ještě více než ve smrtelném životě nutí ho nyní láska ku Spasiteli. Nyní, když patří na božskou slávu a vznešenost tváří v tvář, propuká v duši jeho touha ještě v mocnějším plamenu vidět, že ode všech lidí jest poznána. Veškera moc a veškera působnost jeho zcela zvláštního apoštolátu, jež mu dobrota Boží udělila, k tomu jest obrácena, aby své ctitele k Srdci toho vedl, jenž pravil: Nechejte maličkých ke mne přijíti! Sv. Alois poznává, jak velice přání to jest přáním Srdce Krista Pána, a proto všeho používá, aby ho uskutečnil. Tož tedy odevzdejme se pod ochranu sv. Aloisia, svěřme se jeho vedení, on nás povede k prameni veškeré dokonalosti, k božskému Srdci Pána Ježíše!

Před 150 lety žil ve Španělsku velký ctitel Srdce Páně a zároveň důvěrný přítel sv. Aloisia, P. Bernard de Hoyos. Necht opakují čtenáři naši vždy 21. června se vši vroucností ona slova, jimiž P. de Hoyos věnování se sv. Aloisiu končí: „Nemám ničeho, co bych ti mohl darovati, leč své srdce a s tím nemohu samostatně nakládati. Náleží totiž se vším, co mi patří, božskému Srdci Pána Ježíše a mé milé Matce Marii. S dovolením tohoto nejsv. Srdce a naší nejmilejší Matky daruji, odevzdávám a zasvěcuji se tobě stejným způsobem jako jim, v srdečné lásce . . . Rovněž budu také na dále slaviti každý rok tvůj svátek se zvláštní láskou. Tvůj bratr a služebník v Srdci Páně“.

Theologie a přírodověda.

Podává Fr. P. Kosík.

V době nynější, kdy téměř všechen vzdělaný svět prostoupen jest materialismem, kdy vše se shání po oblíbenosti lidové, v době této běře se i lzívěda směrem tímto a hledí všemi silami státi se populární, by i v nejnižší třídě vznikla, je na svou stranu, ke svým názorům přivedla. Za tím účelem vydávány jsou v značném počtu knihy, které v duchu bohaprázdném psány, ničí v lidu našem, hlavně v mládeži studující všecku víru a nábožnost, kazí mladistvá srdce, naplňující je představami a pojmy naprosto mylnými a zhoubnými. Názory tyto mylné, ač již i v knihách zábavných lidu se vtírají, přece hlavní své působiště mají v knihách vědeckých. Přírodověda nejmodernější zasypává nás spisy s názvy a obrázky sice lákavými, s obsahem však otravným, v nichž Písmo sv. za bajku a učení Církve katolické za pověru se vyhláňuje; články víry o Bohu osobním, Tvůrci všehomíra, o stvoření světa a člověka, o jeho určení a cíli doznávají jen posměchu a pohrdání.

Bohužel, že i česká literatura takovými knihami se honosí. Dra Zimmermanna spis: „Divy prasevěta, prstonárodní vypsání dějin stvoření a prvotného stavu země na základě výsledkův bádání a vědy“, přeložen z jazyka německého, v němž vyšel, do francouzského, polského, ruského, vlašského, dánského, norvěžského a posléze Fr. Vymazalem přeložen též do jazyka českého a vydán v Brně u Fr. Karafiáta. Toto vydání kupovala naše studující mládež o překot, četla, studovala a mudrovala o divech prasevěta, a snad mnohý jedem těchto divů prasevěta otráven, mnohá mysl naplněna, mnoho jich o víru a zbožnost připraveno.

Asi 300 dřevorytin dráždilo mnohemu studujícímu obrazotvornost, tak že snadno výroku smělému, ba nesmyslnému, vědou neodůvodněnému

uvěřil; neboť kniha ta doporučována jest slovy: „Nyní víme, jak sobě počínala příroda při tvoření rostlin a živočichů, jak pokračující od nejnižšího k dokonalému, sebe takorůka zdokonalovala, jak tvořivá její moc plozením tvorů nejjednodušších, vyvíjela z nich poněkud tvory vždy vyšší a dokonalější: víme, že člověk posledním jest předmětem tvořivé její moci“. — Darwinismus směle může spisy takovými slaviti vítězný vstup do srdcí studující mládeže.

Musí tedy theolog za našich časů opatrně si počínati, protože přírodověda za dnů našich většinou proti pravdám zjeveným namířeno má. Dovolují si upozorniti na Niederlův spis, v sešitech vycházející: „Lidstvo v době předhistorické“. Musí tedy theolog dobře rozeznávat pravdu od nepravdy, od pouhých, ničím neodůvodněných domněnek. Nuže, zkoumejme: Zda pravdy zjevené, — můžeme říci Písmo sv., — a přírodověda si mohou odporovati, aneb jaký jest mezi oběma poměr? Co tvrdí věhlasní přírodopytci o tomto poměru?

O pravdách zjevených, v Písmě sv. uchovaných, krásné nám svědectví dává sv. Petr ve svém II. listě 1. 19.: „Máme pevnější prorockou řeč, kteréžto šetřice jako svíce v temném místě svítící, dobře činíte, až se den zaavítí a dennice vzejde v srdcích vašich“. A v pravdě jest to pevná, prorocká řeč — řeč Boží, kterou svatí lidé vnuknutím Božím k nám promluvili, nám napsali. Řeč ta pevnější je nad nebe a zemi, neboť dle slov Spasitelových: „nebe i země pominou, ale slova Jeho, — řeč Boží nepomine“. U sv. Matouše 5, 18. se výslovně na tuto řeči Boží nepomíjitelnost poukazuje slovy samého Krista: „Amen, zajisté pravím vám, dokudž nepomine nebe i země, jedinká litera aneb jediný puntík ze Zákona nepomine, až se všecko stane“. — Jest to vzácná kniha, kniha svatá, plna božské síly, plna božské pravdy, v níž řeč Boží zachována jest, a knihou tou jest Písmo sv., v němž obsaženo jest, co Bůh lidstvu zjevil, čemu Ježíš Kristus učil, a co sv. Apoštolové kázali.

Než Písmo sv. není jedinou knihou, ze které Boha poznáváme; mámeť vedle Písma sv. neméně důležitou knihu — knihu přírody.

Příroda jest tomu, kdo se v ní čísti naučil, otevřenou knihou, neboť dle slov sv. Pavla k Řím. 1. 20.: neviditelné vlastnosti Boží ze stvoření světa skrze ty věci, kteráž jsou učiněny, rozumem pochopené spatřiny bývají, totiž jeho věčná moc a božství. A v žalmu 19. 2. čteme: „Nebesa vypravují slávu Boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha“.

Vše tedy, co v přírodě nacházíme: hvězdami vyzdobené nebe, hlubiny mořské, nebetyčné hory; krása slunce, hrůza bouře a krupobití vše ničící, až i ten nejmenší prášek, rádně z knihy přírody vyčtený, i ten jest slovem Božím. Vše hlásá všemohoucnost, moudrost a svatost Boží. Poněvadž však přírodopytci jsou ti, kteří nám knihu přírody otevírají, nás v ní čísti učí, jest tedy na theologu, aby k nim zašel a od nich aby se učiti dal; onť den co den nové světy, plné divů a zázraků, svými výzkumy nám známými činí. Než s druhé strany přírodopytce nesmí jen na sebe spoléhati, musí také on dáti se poučiti, — a poučen býti může knihou zjevení, Písmem sv. V této knize mluví k němu mistr, jenž má slova života věčného a moudrosti, od tohoto mistra může se naučiti tomu, čemu ho jeho teleskopy a mikroskopy naučiti nemohou; v knize té naučí se zasvěcovati výzkumy své tomu, který mu je poznati dal a dává. Nesmí pohlížeti na Písmo sv. jako na knihu, v níž by se učil pouze etymologii nebo syntaxi, vzdělanosti a dějinám, smyslu a významu jednotlivých slov, — vždyť účel její jest vyšší, vznešenější, poznávati Toho, od něhož jsme a věsti nás opět k Bohu jako k poslednímu našemu cíli.

Obě knihy mají společný původ, obě totiž pocházejí od Boha, obě jsou slovem Božím, nemohou si tedy odporovati, musí vždy souhlasiti. Kde tomu tak není, tu nesmí se hledati příčina v některé z knih, nýbrž jinde: buď jest chyba na straně theologa, jenž nesprávně knihu zjevení exegesuje —

vykládá; nebo jest chyba na straně přírodopytce, který buď se drží ne-správné exegese, správnou zavrhuje, buďže celou knihu zjevení zamítá a jen na svých domněnkách buduje.

Bohužel přihází se oboje, chybuje theolog, chybuje též přírodopytce, vždyť *errare humanum est*, jen že daleko větší vinu musíme přičísti přírodopytci, který se tak daleko často odvažuje, že i samého původce jak prvé tak i druhé knihy zavrhuje a sebe na jeho místo stavi. A často právě na těch místech, jež dle mínění přírodopytců s vědou jejich nezouhlasí, na těch právě odpor bývá nemožným; nesmí si přírodopytce mysliti, že Písmo sv. podává mu návody, jak by si měl při zkoumání přírody počínati; neboť co přírodověda hledati a vyzkoumati má, nespadá v obor Písma sv. Ač však obor knihy jedné jiný jest než druhé, přece nemohou a nesmí si odporovati, nýbrž se doplňovati, čeho nevysvětluje jedna, může nám vysvětliti druhá.

Vejdeme-li v prvou knihu tu hned na počátku Mojžiš nám uvádí, jak svět a vše v něm povstalo, kdo vše stvořil a z čeho, odkud člověk a k jakému cíli stvořen; při tom ovšem nechce nám podávati výzkumy snad přírodovědecké, nás poučovati o geologii, astronomii a pod. Chtěl pouze sděliti a napsané zůstaviti, jak Bůh z pouhé lásky vše učinil, jak krásný cíl všemu stvoření vůbec a člověku zvláště vytkl a jak působil, by člověk cíle svého došel. Vypravuje-li přece, v jakém pořádku vše stvořeno bylo, činí to proto, že jakou tak i lidé, pro něž knihu psal, ve světě žijí, na svět stále patří, se světem jsou stále ve styku, a tedy se sama sebou namanuje otázka, jak ten svět vzniknouti a tak se utvořiti mohl? Přírodopytcům ponechává svět již hotový, aby přírodu a Bohem jí dané zákony zkoumali. Bůh totiž stvořil člověka rozumného, z těla a z nesmrtelné duše pozůstávajícího, a jako člověk na zachování těla v potu tváří musí si dobývati denního chleba, tak musí na druhé straně také ducha sytiti, spokojovati zkoumáním přírody, bádáním, vědou a uměním, jež mu sice zjevením známými učiněny nebyly, k jichž však poznání Bůh mu vlohy dal. I sám Mojžiš, co o geologii, astronomii a jiných pod. napsal, tomu se buď ve školách mudrců egyptských naučil, buď za 40letého pobytu na poušti k vědomostem těm dospěl; a zajisté Bůh vševědoucí tak si ho vychoval, aby ho vyvoliti mohl za vůdce lidu, aby ho ustanoviti mohl nositelem ideí milosti a spravedlnosti.

Ač od mužů svatých, kteří pravdy zjevené psali, znalost přírodovědy se nevyžaduje, přece mezi nimi nacházíme muže takové, kteří se znali v přírodovědě; a znalost ta zajisté jen prospěti mohla, nikdy však škoditi pravdám zjeveným. Vedle uvedeného právě Mojžiše můžeme uvésti moudrého Šalomouna, o němž v I. knize královské 4. 32. čteme: „Mluvil také Šalomoun tři tisíce přísloví, a bylo písní jeho tisíc a pět, a rozmlouval o stromech od cedru, který jest na Libanu, až do yzopu, kterýž vychází ze zdi; a rozmlouval o hovadech i o ptácích, i o zeměplazích, i o rybách. A jako mohli býti mužové svatí obeznali v přírodovědě, tak s druhé strany mohli se i mýliti, mohli bludy doby své, přírodovědy se týkající i v Písmo sv. vepsati ovšem jen potud, pokud tyto bludy nebyly na úkor pravdám zjeveným. Čteme-li v knize Josue 10, 12. přání Josuovo, by denní světlo trvalo až do úplné porážky nepřátel: „Slunce stůj proti Gabaon a měsíc proti údolí Ajalon“, a hned následuje: „I stály slunce i měsíc, dokudž nepomstil se národ nad nepřátely svými“. Jak Josue o poměru slunce k zemi a o jejich se otáčení smýšlel, jest nám lhostejno, snad na to při své řeči ani nepomýšlel, nýbrž mluvil o věci té, jak se jeho zrakům jevila, a jak o ní názor obecně známý byl, jenž potrvál až do času Kopernika a Galileiho. Písmo sv. zde pouze uvádí, že zázrakem Božím neobyčejně dlouho světlo toho dne bylo.

Jako Písmo sv., — tato kniha zjevení, — přírodovědecký a fysikální moment za svůj předmět nepovažuje, tak s druhé strany pravdy náboženské v obor přírodovědecký nespádají. Zda svět, jak Písmo sv. učí, v čase od Boha z jeho svobodné vůle stvořen byl z ničeho, aneb jak nevěrci učí, jest

věčným, a formy vývinem se utvořily, toho nedokáže přírodověda, zde musí se spoléhati pouze na zjevení. Pokusy a výzkumy se v tom ničeho nedokáže.

Největším sebeklamem jest, když přírodopyspec sobě a jiným namluviti se snaží, že svým empirickým bádáním dospěl tak daleko, že může biblickou nauku o stvoření popírati. Přírodopyscům, kteří nauku o stvoření popírají, nutně musejí býti směšnými i ostatní nauky a pravdy: o andělich, ďáblech, o hříchu dědičném, o vtělení Syna Božího, o vykoupení, o konci světa, o posledním soudu a věčném životě. O všech těchto pravdách nedodělá se přírodopyspec nikdy jistoty, jsou nadpřirozené, Bohem samým zjevené. Než zavrhují-li přírodopyspci pravdy tyto přece a na svých domněnkách pouze budují, pak není více u nich o vědě řeči, jest u nich pouhá spekulace, samá nejistota.

Čím hlouběji chce vniknouti přírodověda ve vznik věcí, tím jsou nejistější její výsledky; tím více je vydána bludům, čím více překážek hlubiny mořské, nebetyčné hory, nitro zemské a hvězdnaté nebe naproti jí stává. Nežijeme již více v té přírodě, která v kráse a souladu stvořena byla, kniha přírody nechová v sobě více čisté slovo Boží, jest v mnohých částech takorůka *codex rescriptus*; ruka nepřítel v knize přírody mnoho zkazila, mnoho slov učinila nesrozumitelnými, mnoho tam vepsala, co původně v ní nebylo. Člověk syden od ďábla nebyl více tím dokonalým tvorem, jakým z rukou Božích vyšel, rozum jeho byl zatemněn, vůle nakloněna ke zlému. Avšak i příroda sama mnohé změny došla; upozorním pouze na jednu velkou změnu pro hříchy lidské učiněnou, jest to potopa, která jistě tvářnost země velice změnila.

Má-li tedy věda se zdarem pracovati, musí býti v živém a stálém spojení s věrou; pakli tomu tak, může i víra ze svazku tohoto mnoho těžiti.

(Pokr.)

Ze soudní síně.

Zabít ženu a potom dělat pitomého.

V Německu ozývají se hlasy vždy vážnější proti soudu lidu, zvanému poroty. Uvádějí se příklady, o nichž platí pořekadlo: šikovnosť nejsou žádné čáry a v nichž advokátu sekáči podaří se na soudce z lidu udělati dojem, anebo má-li obžalovaná — obyčejně z dítkovraždy — jisté vlastnosti: slze, příjemnou tvář, slušnější chování, umí-li hráti zoufalou, že prý nevěděla, co dělá atd. a podaří se jí, vyklouznouti.

V písmě sv. sice čteme, že Pán Ježíš přijal na milost ženu cizoložnici, ale nikoliv dítkovraždnicí. Ve Francii porota osvobozuje ženu, jež muže vraždí pro cizoložství anebo opáčně zase muže, jenž zavraždí pro tutěž příčinu ženu.

Německé noviny přinesly nedávno doklad příliš křiklavý o tom soudu lidu. Byl tam pohnán před soud představený jedné obce, jenž zpronevěřil asi 5000 marků odevzdaných daní. Před porotou se přiznal, uváděje za polehčující okolnosť, že peníze potřeboval, že měl dluhy, že prý se ty peníze jen tak povypůjčil. Pohříchu ale povypůjčoval se stále, ale nikdy neoplácel, až se to na něho vyzradilo. A porotcové ho osvobodili. Možná, že ve mnohém z nich probudilo se svědomí, jež se ho tázalo: a ty? máš ruce čisté? Státní zástupce se ovšem odvolal, podav zmateční stížnosť. Výrok porotcův vyvolal podivení učených a zkušených soudců.

Co máme říci přelíčení, jež nedávno přinesly listy moravské?

Zabil ženu a byl uznán nevinným.

Před porotním soudem brněnským ocitl se 52letý František Kadaňka rolník z Mělcán, žalovaný pro zabití vlastní své ženy, se kterou po 25 let žil ve spořádaném manželství, splodiv s ní 12 dítek.

Případ, o němž se jedná, je příšerný a poskytuje smutný výhled do domácnosti tohoto rolníka. Když se dne 5. června t. r. v poledne dcery Kadaňkovi v Mělcanech vrátily z práce polní domů, našly dům prázdný. V síni a kuchyni byly krvavé skvrny. Nic dobrého netušíce, zpravily o tom nejbližší sousedky, jež shledaly, že žena Kadaňkova, Julie Kadaňková ležela v kuchyni na zemi obličejem dolů, majíc pod hlavou zakrvácenou motyčku, na níž dlouhé ženské vlasy lpěly. U hlavy její na zemi byla velká kaluž ssedlé krve, hlavu a ruce měla pak zkrváceny. Krví potřísněný obušek stál u zdi v kuchyni, v síni, v druhé kuchyni, pak v komoře při kuchyni se nacházející byla na zemi, na zdích a na nádobí a jiných věcech rozstříknuta krev, v komoře na zemi ležel zakrvácený sekáč, na němž lpěly dlouhé ženské vlasy, hřebínek ženský s hlavy, sem tam po zemi roztroušené ženské vlasy a na pravém futře u dveří ze síně do kuchyně vedoucích, v níž Kadaňková ležela, byly vytisknuty stopy krvavé od menších, patrně ženských rukou pocházející. Velké poleno z tvrdého dřeva zakrvácené leželo v kuchyni a na něm též lpěly zakrvácené ženské vlasy.

Přítomní domnívali se, že Kadaňková snad ještě žije a proto ji Antonie Škorpíková obrátila tváří vzhůru, a tu se teprve přesvědčili, že jest mrtva. Komise c. k. okresního soudu židlochovského dostavila se na druhý den na místo zločinu.

Podezření z hnusného činu tohoto padlo ihned na manžela ubohé zabitě, Františka Kadaňku. Kadaňka sám se také hned po činu k státnímu zastupitelstvu v Brně dostavil a úplně se doznal.

Obviněný udal, že měl důvodnou příčinu manželku svou z nevěry vinití, poněvadž prý ji postihl, jak v síni stála s dráteníkem, který ji „cerbuláty“ dával. On prý ji proto opětně napomínal a káral a ona prý mu asi měsíc před smrtí svou sama prozradila, že má důvěrný poměr s rolníkem Jakubem Matuškou z Mělcán, s nímž 9 dětí prý splodila, a že od tohoto neupustí a jej že utluče.

To si mohl Kadaňka sám vymyslet. Kterak bylo by ženě možno splodit s jiným 9 dětí, aby muž anebo okolí to nespozorovalo! Teprv po 25 letech ona sama prý to vyradila. Kdyby mohla vstáti z hrobu, byla by mu na to před soudem řekla něco jiného.

Přes zřejmé doznání obžalovaného skončilo však přelíčení osvobozením obžalovaného. Porotcové sice jednohlasně přisvědčili k otázce, z abili Kadaňka svoji ženu, ale přisvědčili zároveň sedmi hlasy k eventuální otázce, jednal-li ve zmatení smyslů. Následkem toho soud pronesl rozsudek osvobozovací.

Z učitele tulák a kořala.

Jiný smutný případ uvádíme ze soudní síně.

Historie života obžalovaného je velmi zajímavá a velmi truchlivá. Když se objevil Jan Horák před soudem, prozrazoval v něm pouze ošumělý, schátralý šat tuláka, živícího se žebrotou.

Tvář jeho, vroubená do špičky vybíhajícím plnovousem je výrazná, jeho vystupování uhlazené, a když mluvil, gestikuloval živě bílýma, jemnýma rukama, jež nepoznaly hrubé práce. Pouze oči otupělé, skalené a strhané prozrazují, že obžalovaný je oddán pití. A tato hrozná vášeň srazila nešťastného muže z dosti slušného společenského postavení do nejhlubší propasti. Tento tulák byl kdysi — učitelem . . .

Jeho nezměrná náklonnost k alkoholu připravila jej o toto postavení. Upadal hlouběji a hlouběji, živil se nuzně písařstvím. Dvakrát v opilosti spáchal zločiny, za něž byl trestán několikaměsíčním žalářem, a konečně stal se tulákem, člověkem bez povolání, bez práce a přístřeší a po krejcarech vyžebraval si na kořalku . . .

Dne 16. září v noci potácel se obžalovaný pražskými ulicemi. V kořalně propil poslední krejcar a zaopatřil si notnou opici. Nenasytná žízeň

práhla však stále v hrdle pijáka. Vrávorál po Vaječném trhu, vrážel do osamělých chodců a žebřal o „krejcar na nocleh“.

„Jsem otec od dvou dětí... bez práce... nemám co jíst... kde spát... poníženě prosím...“

Ale chodci prchali před kořalečným puchem, vycházejícím z blábolících a škytajících úst opilcových.

Strážník upozoroval dotěrného žebračka a vyzval ho, aby šel domů.

„Co? Komu to říkají?“ obrátil se opilec vzdorně proti strážníkovi.

Strážník ho opětně napomenul.

„A nepůjdu“. Posadil se na nejbližší patník.

Strážník chtěl za pomoci druhého strážníka, jenž byl přivolán hlukem hádky, odstraniti opilce. Tento však se vzpíral, ohaněl se rukama a nechtěl se hnouti. Když ho zvedali strážníci, kousl jednoho z nich do prstu a volal na kolemjdoucí, aby mu přispěli ku pomoci. Při tom řinula se mu z úst spousta nadávek, jimiž projevoval svrchovanou nelibost strážníkům. Mimo jiné pronesl též několik slov, jimiž se dotekl osoby panovníkovy. A tak zuřící opilec dopustil se v té malé chvíli svým láteřením a křičením několika zločinů a přestupků najednou.

Po delším zápasu naložili si oba strážníci obžalovaného na ramena a odnesli ho na policejní fideletství

Obžalovaný byl uznán vinným ve všech směrech obžaloby, až na — přestupek žebračství. Byl mu vyměřen trest třináctiměsíčního žaláře s příslušnými posty.

Je na zimu zaopatřen. A až zase vyjde, však on se o sebe nějak opět postará.

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosík.

(Pokračování.)

„Vězte“, tak pravil ve veřejném shromáždění, „že Poi mně patří. Neptej si, aby se do ní chodilo modlitby konat“. Proto odvažovali se mnozí jen v noci tam choditi. Sotva nastávala noc, loudili se do přibytku missionářů, aby byli vyučováni a aby mohli ráno přítomni býti mši svaté. Velkou radost způsobilo P. Chanelovi toho času přestoupení jeho věrného druha a pomocníka Tomáše Booga k církvi katolické. Na večer před svátkem všech svatých r. 1840. blud svůj odprísáhl a druhého dne poprvé Tělo Páně přijal.

Na ostrově Wallisu dodělal se zatím P. Bataillon skvělých úspěchů. Celý ostrov až na krále byl na víru Kristovu obrácen, a P. Bataillon snažně prosil, aby P. Chevron a bratr Attale na Wallis přišli, a aby mu při vyučování četných katechumenů vypomáhali. P. Chanel těžko se loučil s milým mu druhem P. Chevronem.

V listu, jímž odpovídal P. Bataillonovi, líčí krátce svoje postavení. „Zpráva o obrácení vašeho ostrova přivedla všechny na Futuně v nemalé rozčilení. Mnozí jakoby se tázali: „Proč u nás jde tak těžko obrácení na víru Kristovu? Než bohužel můj ubohý král dělá si z toho čest, že kráčí v šlépějích Lavelue. A od té doby co je vítězem, obrátil se zcela ke svému bohu Fokavelikeleovi. Zprávy z Wallisu učinily ho pochybným. Přeji si z celého srdce, aby způsobily příznivý obrat. Malý hlouček mých mladých lidí, kteří se jednoho mladého katechumena z Wallisu přidržují, jest velice zstrašen výhrůzkou, že budou za živa upáleni. Kéž Bůh toho popřeje, aby příklad vašich katechumenů zmužilosti našim dodal! Ostatně P. Chevron vše vám poví, dobré i zlé“.

„Jen nerad“, píše P. Chevron, „opustil jsem Futunu, kde jsem P. Chanel ve velmi bouřlivých poměrech zanechal. Jediná myšlenka mne těšila, že jsem korunu mučednickou poslušnosti obětoval — ne nejmenší to oběť pro missionáře. Již čtyři měsíce po mém odchodu obdržel můj svatý spolubratr v nebi palmu, která mně odňata byla mým odchodem“.

Po odchodu P. Chevrona zdvojnásobil světec svoji námahu; zdálo se, jako by svůj blízký konec tušil. Nedával se zastrašiti výhrůzkami strany protikřesťanské, konal dále svoje cesty a použil každé příležitosti, aby veřejně lidu náboženství křesťanské hlásal.

Jak divoši při takových příležitostech trpělivost a vřídlost missionářovu zkoušeli, budiž dán příklad aspoň jeden.

Je jedno dne přednášel o stvoření světa, o jsoucnosti a přirozenosti jednoho všemohoucího, trojjediného Boha. Tu povstal jeden ve shromáždění a tázal se, zda Niuliki pravého Boha v sobě nenosí. Niuliki byl přítomen a stál skryt stranou. Svobodně a odhodlaně odpověděl missionář: „Nikoli, moji přátelé, Jehova, jediný pravý Bůh, nebydlí v srdcích těch, kteří váhají a nesnaží se, jej poznati“. — „Nuže ukaž mi tvého Boha“, pravil Futuňan, „kde pak jest“? — „Všude; jakožto pouhý duch jest však lidskému oku neviditelný. Budete ho však po smrti viděti, stanete-li se křesťany a budete-li ho hodni“. Tu, tázal se jiný, ukazuje na ukřižovaného na prsou Chanelových: „Co pak není tento Bohem tvým“? Chanel vzal kříž, držel ho před shromážděním a pravil: „Pohleďte na obraz mého Boha, Vykupitele Ježíše Krista, který pro nás všechny na kříži umřel“, a se zápalem začal tajemství vtělení se a vykoupení vysvětlovati, což na mnohé bez vlivu nezůstalo. Někteří znova dávali missionáři různé námitky. „Když Bůh tvůj všemohoucí jest, proč neuzdraví naše nemocné, proč nás nezachrání před orkánem, který naše plodiny ničí? P. Chanel odpověděl, že nemají déle svoji zatvřelost Boha hněvati, pak že bude ochoten jim pomoci. „Má pravdu“, pravili někteří; jiní však volali: „Jest lstivým, chce nás svést, abychom staré náboženství opustili; pojdte odtud“! Podobně stalo se vícekrát. Byla to bázeň před králem, která u mnohých zárodek dobra ututlala.

Nepřátelský poměr proti missionářovi stával se vždy hroznějším. Krádeže bývali smělejší, počínání si proti bezbrannému, od Niulikiho za psance prohlášeného kněze vždy bezohlednější, hroznějí. Často vehnal se zástup, když již bratr chatrný oběd připravil, do tiché chaty a žádal, aby mohl s ním jísti, takže padlo vše, co měli. „Ó Bože, uděl mi trpělivosti“! napsal P. Chanel ve svém denníku. Přišlo to tak daleko, že i psa domácího zabíti musili.

Poněvadž katechumeni všelikým způsobem pronásledováni byli, ano i smrti jim vyhrožováno, tu zdržovali se někteří po čas, aneb se neodvažovali déle za křesťany se vydávati. Mužně a odhodlaně vystoupilo několik mladých mužů, jejichž jména zasluhují býti uvedena: Logoasi, Maitau, Malaefatu, Tukumuli, Gipisega, Sagogo a Namusigano. Tito přispěli missionáři v nouzi. „Tukumuli a já“, vypravoval Namusigano ve vyšetřovacím aktu, „vařili jsme pokrmy v naší chatě a přinášeli je sluhovi Božimu. Vše činili jsme tajně a dělali jsme, jako bychom pokrmy Tomášovi nosili, který si tetu Tukumuliho za ženu vzal. Činili jsme tak z bázně před králem“.

Bylo to v lednu r. 1841., kdy měl býti slaven výroční den smíření se obou stran. Večer před slavností konána byla porada starších v chatě missionářů. Bratr Nizier naslouchal jejich řeči a slyšel, jak se radili o osudu obou missionářů. „Oba musí pryč; toť vůle králova“, pravili. „Sotva jsem to zvěděl“, vypravuje bratr, „vyšel jsem ven, abych vyhledal P. Chanela, a našel jsem jej, jak plel banánové pole. „Co se namaháte ještě, důstojný pane! Zítřka máme zemřít. Poslyšte jen, co jsem zvěděl. — „Nuže dobře“, odpověděl P. Chanel s největší klidností na světě a ustál na chvíli od práce, „vždyť to nebude nejhorší den našeho života. Znáte snad odpověď, jakou sv. Alois z Gonzagy dal, když se ho při hře ptali, co by činil, kdyby v nej-

bližším okamžiku zemřítí měl? Po slovech těchto dal se kněz klidně do práce. Na jednom výběžku spatřil bratr šibenici; čekali pouze na návrat anglické lodičky, aby všechny bělochy s katechumeny zabili, aby každá stopa po křesťanství zmizela. Světec měl na vše stejnou odpověď: „Nuže dobře, když jest to vůle Boží“. Každý večer po slunce západu shromažďovala se družiná jeho věrných, k nimž se novi posluchači přidávali, kolem něho, světec pak mluvil k nim s obzvláštní vroucností a láskou, tak že se ho nemohli ani dosti naposlouchati. Rozhořčení nad těmito schůzkami, ustanovili členové rady starších, věci missionářovy dopravit do Tamany, do královské residence, poněvadž se domnívali, že z bázně před králem nikdo se neodvází u missionářů se scházeti. Než jejich přání se nesplnilo. Naproti tomu však bylo zničení křesťanství ustanovenou věcí. „Oč tento běloch usiluje“, tak vysvětloval Musumusu, hlavní nepřítel P. Chanela a zapřísáhlý nepřítel křesťanství, „to směřuje ku zničení moci královské, ke zkáze našeho národa, k odstranění našich obětí a veřejných slavností“.

Niuliki s tím souhlasil, váhal však dosud proti missionáři osobně vystoupiti, když tu neočekávaná událost náhlou změnu způsobila. Námaze P. Chanela a několika jeho horlivých katechumenů se podařilo, že Maitala, nejstarší syn. a Flore, dcera Niulikiova ke křesťanství se přihlásili. Maitala choval se k P. Chanelovi velmi přátelsky a rád s pozorností vyučování jeho poslouchal. Konečně si umínil a vystoupil mužně a odhodlaně jako přívrženec křesťanské nauky a přiměl také jiné, aby více neváhali. Zpráva o jeho obrácení byla příčinou velkého vzrušení. Niuliki byl rozhořčen; snažil se syna svého prosbami a hrozbami všeho druhu od jeho úmyslu odvrátiti. Než nadarmo. Teď bylo usmrcení missionářovo umluveno; přece však bylo viděti, že to nečiní Niuliki bez vnitřního boje. Když se Musumusu tázal, co by měl činiti, pravil: „Tážeš se, co bys měl činiti; čiň, co chceš. Já jsem si onoho člověka oblíbil, když jsem s ním žil. Nepravím, abys ho usmrtil. Nepravím také, abys toho neucínil! Čiň, co chceš!“ — „Buď bez starosti“, odpověděl Musumusu; „zanechej věc mně; vím, co mám činiti“.

Musumusu dorozuměl se s některými náčelníky, z nichž někteří také byli proti usmrcení missionáře. Minili, aby pouze se přerušilo pouto, které věřící s missionářem pojilo. „Nikoli“, pravil Musumusu, „tím nebude ještě cizí náboženství zrušeno, jen až zemře kněz v Poi, tu bude ze základu vyvráceno také náboženství; neboť od něho jest nové náboženství, musí tedy umřítí“. Někteří dosud odporovali. Tu tázal se jeden: „Souhlasíš s tím král?“ — „Ano“, pravil Musumusu. Tím byla věc rozhodnuta, a čekalo se jen na příhodnou příležitost, aby svůj úmysl provedli.

Bylo to 27. dubna, když Musumusu a jeho pomocníci k zavraždění P. Chanela se zapřísáhli. Náhodou dověděl se Pipisega, jeden z nejhorlivějších mladých katechumenů ve svém domě o úmyslu vražděném a chtěl z ostrova Alofi spěšně se přeplaviti na Futunu, aby P. Chanela varoval. Právě měla odplouti lodička, než náš katechumen nebyl přes všechny prosby na ni přijat. „Hned ráno druhého dne“, tak vypravuje v processu, „vydál jsem se s Namusiganem do vesnice Avani. Tam nechali jsme svoji kocábku a spěchali do Poi. Sotva jsme dorazili do vísky Ava, přišel nám starý Galugalu vstříc. Namusigano ptal se, co se děje. Galugalu odpověděl: „Náčelníci ostrova vytáhli, a sluha Boží jest mrtev“. My zrychlili jsme kroky, až jsme do přibytku missionářova přišli. Nalezli jsme jej ještě při životě, avšak zcela krví zbroceného. Co se stalo?“

Časně ráno přepadli náčelníci pod vůdcem Musumusu nejprve dům katechumenů v Avani a krutě zacházeli s mladými muži, kteří tam nocovali. Ani Maitala, syn Niulikiův, a Flore, sestra Maitalova, ušetřeni nebyli. Při té příležitosti dostal Musumusu ránu na nos, tak že byl lehce poraněn.

Potom byla chata zapálena, a pronásledovatelé táhli do Poi. V Lalue potkal je také starý Galugalu, který je úpěnlivě prosil, aby se onoho ohavného činu nedopouštěli. Nikdo však na řeč jeho nedbal. Musumusu zvolil

si velmi příznivý čas. Missionář byl sám, neboť bratr Nizier byl již několik dní u Tomáše na druhé straně ostrova. Nejspíše sloužil světec mši sv., anebo se modlil breviář, když vrahové se blížili. Musumusu poslal napřed Filitika, aby na rány od missionáře masti mu přinesl.

„Přišel jsem tam,“ vypravuje Filitika v processu, „sluhy Božího jsem však nenašel. Šel jsem tedy do zahrady a našel jsem ho, kterak žrádlo slepicím chystal. Sotva mne spatřil, šel ke mně a tázal se, co by mě k němu vedlo. Odpověděl jsem, že Musumusu je raněn a že si přeje léčivé vody, zda by mu ji dáti chtěl? Potom šel se mnou do příbytku.“ (Pokr.)

Vražda z cizoložství.

Dle francouzského upravil PETR KOPAL.

(Pokračování).

Laurent schouliv se do jednoho koutu drožky, jel nazpět do Paříže. Spůsob, jakým vraždu vykonal, a jak se při tom zachoval, zabezpečoval mu beztrestnost. Byl naplněn radostí jakousi těžkou, pitomou, ale i spolu úzkostí, jako každý vrah. Chvěl se, ačkoliv věděl, že zůstane-li si důsledným, vyzrazen býti nemůže. Nejdříve zajel ku starému policejnímu úředníku Michaudovi.

— Ach Bože, — zvolal, když všecko od Laurenta vyposlechl, — jaká to divná příhoda. Člověk si vyjde na procházku a nevrátí se více! Je to hrozné, hrozné. A ta ubohá paní Raquinova! jak pak jí to jen řekneme?

— Proto právě přicházím s prosbou, — podotkl skroušeně Laurent, — abyste jel s sebou.

— Dobře jste učinil, půjdeme tedy k ní.

Starý otužilý policejní úředník byl hluboce dojat. Trvalo chvílku, nežli našel hůl a klobouk, ačkoliv obě věci nalezaly se na svém obvyklém místě. Chvílku sebou kroutil v pravo, v levo, nežli ven vykročil.

— Víte co, — pravil k Laurentovi na schodech. — Vy zatím sebou ani nechoďte. Váš pouhý zjev účinkoval by snad na starou paní v prvním dojmu hrozné zprávy osudně. Vy na mne posečkáte zde. —

Vrahovi to bylo právě vhod, protože necítil se dosti otuženým, předstoupiti před matku, jejíž syna zavraždil. Proto zůstal na ulici, kdež zatím se procházel. Hrozné rozechvění poznenáhla se v něm utišovalo. Jelikož od rána nejedl, probouzel se v něm hlad. Zašel si k cukráři a nacpal se koláči.

Přese všecku opatrnost pana Michauda, paní Raquinovi z výrazu jeho tváře poznala ihned, že se něco přihodilo jejímu synovi. Komuž jinému! Srdce mateřské neštěstí vycítuje ihned. Sotva že jeho tvář uzřela, jala se na něho dolehati a dozvěděla se okamžitě pravdy. Proud slz zarazil jí řeč. Toliko výkřiky ozývaly se. Byly to němé výbuchy bolesti, zvedala se z pohovky a klesala lomíc rukama.

Starý úředník s hrůzou patřil na ubohou matku. Byl to zajisté pohled srdcervoucí, jejíž srdce zranil blesk z čista jasna. Neodvážil se ani slůvkem bolest její rušiti, Poznenáhla bolest z rukou a nohou stahovala se k srdci, — sklesla — nehýbajíc sebou — jen chvílkami krutá bolest v ní jako v sopce duněla.

Ta bolest jako dravec všecky spáry jí do srdce zatínala —

Michaud zavolav posluhovačku na pomoc, jal se stařenku ze země zdvihati. Ach, co z ní ten vrah učinil! Kdyby snad v této chvíli byl jí spatřil v té její nevyšloné bolesti, v tom mateřském hoří, snad by se jí byl kajicně vrhl k nohům a vyznal se z vraždy.

Nyní paní Raquinová viděla syna svého jen stále ve vodě, viděla jej vodou naduřelého s očima od ryb vyžranýma.

— A co jsem já se ho hned od kolébky naošetřovala, — kolikrát jsem ho těmato rukama naobjímala — a těmi ústy nalíbala — a odchovala jsem ho pro vodu — pro ryby — — ach, že jsem se kdy matkou stala! — — Já — já jsem jej nejednou smrti z náručí vyrvala, a on smrti přece neušel! —

— Bylo mu snad tak souzeno! —

— Jděte mi s tím souzeno! Já měla být sebou, já bych jej byla i tentokrát z jícnu smrti vyrvala. — — Smrt si vyčítala okamžik, kdy já matka nebyla sebou. —

Celý jeho život jako veliký obraz rozvínoval se před ní. Každou maličkost viděla a připomínala si.

— A nyní je tam ve vodě, smrt ho tam hodila jak psa — mého jedináčka, — oh — oh.

Nové křečovitě zmitání truchlící matky. Hrdlo se jí užilo, zdálo se jako by hoře ji musilo udusiti.

Michaud zanechav ubohou matku posluhovačce, ubíral se mlčky nazpět, domů, nejsa ani dost málo povděčen tomu, že vzal na se nevděčný úkol, zvěstovati matce smrt syna.

Shledav se na ulici s Laurentem, šel s ním do restaurantu k Tereze. Po cestě nepromluvili než několik slov. Každý ulehl do jednoho koutu drožky.

Terezu našli ležeti v posteli s obvázanou hlavou. Hostinská jim sdělila, že mladá paní má zimnici, což ale nebylo pravda. Tereza, aby podezření od sebe odvrátila uznala za nevhodnější, hráti si na nemocnou. Rukama si jen stále zakrývala oči a stahovala i šátek přes ně, jen aby na nikoho nemusila patřiti a promluvit. Přikryla se peřinou i přes hlavu, jen aby ji nebylo vidět. A přece i přes ruce i přes šátek, ano i skrz peřinu stále viděla Kamila, jak zápasí s Laurentem slyšíc jej stále volati: Terezo pomoz! — pomoz! Viděla jej z vody vyskakovati ruce vyzdvihovati a slyšela blbotati:

— Terr — pom — pomoz!

A zajisté že vidění toto vhnělo jí do hlavy krev a že jí dělalo zimnici. Starý, obmezený Michaud jal se i Terezu těšiti jak vůbec uměl, — ona však prudkým pokynem ruky dala mu na srozuměnou, aby držel hubu.

— Nechte ji, pane, nechte ji, — napomínal jej i šenkýř — jí rozčiluje nejmenší šelest — ponechme ji na pokoji.

Zatím do hostince dostavili se zřízcenci policie, kteří jali se osoby vyslýchati.

Vrah nemohl si nic lepšího práti, jako že měl při sobě úředníka policejního, jakožto známého, ježž mohl spolu uvést jako svědka. Výsledek vyšetřování byl ten, že Kamil sám slepě smrti vrhl se v náruč a že by byl málem utopil svoji dobročku ženu, kdyby nebylo obětavého Laurenta.

Těžší úlohu měli Laurent a Michaud, aby Terezu přiměli jeti domů. Ona by byla raději kraj světa jela, jen aby nemusila hleděti do očí matce zavražděného. Musili ji takorčka násilím z lože snést do vozu.

Laurent posadil se vedle ní. Dostav policii s krku, nabýval více sebevědomí. Uchopil ji zlehka za ruku a tiskl. Ruce obou hořely. Ona stisknutí neopětovala. Ruka její zdála se být bez vlády. On mlčky stíkl ji ruku ještě více, jako na potvrzení, že vraždu spáchali společně.

Krev se bouřila v obou, a tu se jim zdálo, jakoby tímto spojením rukou krev bratrovražedná krev cizoložná z jednoho přetékala do druhého.

Když kočí před domem se zastavil Laurent nakloniv se k ní pravil k ní něžně:

— Buď jen statečna, všechno se vyvíjí dobře. Budeme brzy svoji a — šťastni.

— Šťastni? — bylo první slovo, jež k němu po vraždě promluvila. A slovo to projelo jej jako mráz.

Tchyně její ležela. Posluhovačka radila, aby Tereza přímo šla na své

lože, že by marně její bolest se obnovila. Laurent vytratil se jako tchoř na ulici.

Konečně tedy zbavili se nenáviděného manžela, byli svobodni, byli svoji. — Teď ještě musíme posečkat, — hovořil k sobě.

VIII.

Ráno probudil se obcerstven a v dobré náladě. Spal dobře, o Kamilovi se mu ani nezdálo. Teprv když se probudil, poznenáhla vracelo se mu vědomí, co se včera stalo. Sotva chtěl uvěřiti, že by Kamil byl opravdu mrtev a mrtev jeho rukou. Snad se mu jen tak něco zdálo, ale tu bezděčně sáhl si na krk a utrh ruku, jako by jej byl uštknul had. Vstal a podíval se do zrcadla.

— Jaká to ošklivá rána, všechny přední zuby vytiskl mi Kamil krvavě do kůže.

Rána sice zaschla, ale krev na ni sesedla se. Jal se ránu vymývat, jizvy začaly jítřiti a znova krváceti. Kol kolem kůže byla modře podlita. Zrovna pod uchem, kudy táhne hlavní tepna, vyhledal si Kamil v sebeobraně místo. Rána nedala se snadno zakrýti.

— Však ona za pár dní zarostel — těšil se vrah.

Na to se ustrojil a šel do kanceláře jako obyčejně. Jeho kollegové zatím byli již četli o „rekovném činu“, jakým podařilo se mu z vody vysvoboditi Kamilovu ženu. Obdivovali ho. Ano i sám šéf jeho kanceláře byl nemálo hrdý, že má tolik zdatného úředníka.

Jen jedna věc jej ještě znepokojovala.

Tělo Kamillovo musilo se najíti, aby smrt jeho mohla úředně býti zjištěna. Staly se již případy, že voda topičiho se někam zanesla, kdež lidé jej vytáhli a opět k životu přivedli.

— Mrtvola se musí najíti, — tak hovořil sám k sobě.

Druhého dne rybáři marně hledali mrtvolu. Když se večer na ni Laurent ptal, pokrčili rameny.

— Možná že vlny ji zanesly někam pod kořeny vysokých topolů na podezřelém břehu, což nelze za jeden den prohledati.

Laurent každého dne chodil do veřejné mrtvolny — zvané morgue — do níž mrtvoly samovrahů, zavražděných, utopených a pod. se snášejí, a v níž po několik dní se ponechávají, aby příbuzní mohli je s určitostí poznati a úmrtí mohlo se úředně konstatovati. Když se odpoledne vracel z kanceláře, pokaždé zašel si k mrtvolně. Tak činil již po celých osm dní, ačkoliv vždy při vkročení se mu brůzou a odporným zápachem ježily vlasy. Ačkoliv mrtvolna obložena jest ledem, proniká přece z ní hnusný zápach. Příšerný je pohled na mrtvoly položené v řadě jednu vedle druhé. Jedna modrala se, druhá žloutla, třetí čerstvější byla podlita ještě krví do fialova. Některý byl na těle zohaven, jiný měl vyražené oko, opět jiný výhrůzně svíral pěsti a jiný zase svíral příšerně ústa jako ku kletbě.

Laurent ačkoliv dosti byl otuženým, bezděčně chvěl se. Nechal si ukazovati jen utopence. Tam ležely těla jejich naduřelá modře podlita. Paříž se třemi skoro milliony obyvatelů má denně několik utopenců. On hledal toliko Kamilla, ježž troufal si podle obleku poznati. Avšak oblek skoro na všech byl háky, jimiž se z vody vytahovali, divně rozedrán, a blátem k nepoznání pokálen. Musil tudíž přistupovati hodně blízko, aby mrtvolu Kamillovu určitě rozpoznal. On hledal mrtvolu člověka hubeného, avšak i hubený ve vodě, ve dvou ve třech dnech naduří se. Každý utopenc má hrozně ošklivé břicho. Laurent zůstával před každou rozpačité státi a hnusně šklebící se ústa utopenců zdála se na něho šklebiti se: jsem já to, koho hledáš?

Jednoho dne stanul jako přimrazen před mrtvolou krátkého těla utopence, přeošklivě zpitvořeného. Musil již déle ležeti, protože voda maso

z něho po kouskách odnášela, takže na hnátech, visely již jen masité cáry. Rybář jež jej vylovil, zasáhl mrtvolu právě za obličej, do něhož vybrázdil mu hlubokou ránu. Nos a rty byly strženy, z rozevřených úst čněly jen dvě řady zubův.

Po každé když se mu zdálo, že by tohle mohl býti Kamil, krev se mu valila k srdci a v noci tlačivala jej mūra z těch děsných mrtvol. Přemáhal se sice, chtěl býti silným duchem, ale každodenní ohledávání mrtvol kolik dní za sebou, činilo jej nervósním.

Konečně našel, koho hledal. Poznal mrtvolu Kamila podle krátké postavy a podle oděvu. Chvěl se na celém těle. Musil povyjíti ven, aby nabyl odvahy dívat se na oběť své cizoložné vášně. Mrtvola byla již k nepoznání zahnílá. Našlif jí teprv po čtrnácte dnech. Rychle odešel a dojel si pro Michauda, aby měl svědka, že v mrtvole rozpoznává tělo Kamila.

Ostatní úřední formality byly v krátkosti odbyty a vrah měl v rukou úmrtní list. Nyní mohl se ženiti. (Pokr.)

D r o b n o s t i .

Smrt rouhavého vítěze. V Havru, námořním městě severní Francie nedávno zemřel náhle poslanec M. Desgenetais. Tentýž byl dne 20. září zvolen do francouzského parlamentu. Jeho protikandidat konservativce baron Pierard podlehl. Desgenetais byl milionářem. U vědomí svého vítězství a též bohatství uspořádal hned po volbách slavnost zvláštního druhu. Chtěl patrně porážku barona Pierarda katolíkům udělati co nejcitelnější. V prostranné hodovně v hostinci byly postaveny máry, na něž byla položena vypchaná figura, představující barona Pierarda. Jeden z těch pánů nesl v čele průvodu kříž, druhý zase nádobu se svěcenou vodou, ostatní k tomu vřěstěli, což mělo nápodobiti žal mizerere. Průvod bral se přes hromadu hnoje. Den na to ten pán jenž nesl kříž, zemřel náhle, a po dvou dnech náhle se rozstonal pán, jenž nesl svěcenou vodu. Poslali mu sice pro kněze, ale nežli ten přišel, skončil. A konečně náhle zemřel i pořadatel rouhavého pohřbu bohatý pan poslanec Desgenetais u věku nejlepším. Musil zanechat i všecky miliony. Jaká to smutná náhoda! pišou dnes zednářské listy.

* * *

Žert sv. Otce. Čtenářům jest známo, že francouzský národ přeje si svatořečení panny Orleánské, kterouž Pán Bůh po smrti oslavil četnými zázraky, o nichž právě v Římě vede se nejpřísnější vyšetřování. Dva profesori chlapeckého semináře z Orleánu byli tohoto léta v Římě a byli též přijati od sv. Otce v audienci. Svatý Otec nejdříve otázal se jich: Koho tam budete míti za biskupa na osiřelém stolci?

— Svatý Otče — odpovětil professor kněz: Blanchet, — mnoho se praví o jistém faráři z Paříže. —

A druhý professor podotkl: Jsme přesvědčeni, že nám svatý Otče dáš opět biskupa hojného. —

Na to svatý Otec pousmáv se odpověděl: Co bude v mé moci učiním pro Orleáns. Orleáns jest velikou a krásnou diecesi. A co s Johannou Orleánskou?

— Svatý Otče, — odpovědili, — prosili bychom, aby byla co nejdříve svatořečena.

Oh ano, vy tam v Orleánsu máte na spěch, váš nebožtík biskup pořád do mne strkal — vidíte — takhle — při čemž sv. Otec rukama znázorňoval to strkání — ale ti advokáti rádi všecko dlouho protahují. A nejhorším ze všech je ten advokát ďáblův.

— Svatý Otče — dovolil si jeden podotknouti: račiž mu to zapověděti aby nebyl tolik zlým. —

— Všickni přítomní se smáli.

— Možná že za rok, — odpověděl s úsměvem sv. Otec, — doufám do-
jista. —

K vysvětlení toho advokáta ďáblova pro čtenáře procesu při svatořečení neznalé podotýkáme, že tím advokátem nazývá se v Římě doktor písma, jehož úlohou jest při svatořečení činiti námitky, tak, aby nepřátelé víry nemohli vytýkati, že v katolické církvi dělají se svatí jen tak ledabylo. Ten advokát vyšetřuje co nejpodrobněji všechny zázraky a celý život svatořečence není-li na něm nějaké skvrny, — jací jsou čili byli svědkové zázraků a pod.

* * *

Ze života misionářů. Noviny přinesly zprávu, že francouzský misionář kněz Vial v Číně utrpěl od pohanských zuřivců v Číně čtrnáct poranění. P. Vial nalézá se nyní v léčení ve Francii doma. Pouzdraviv se poněkud ze svých ran, vypravoval o tom následovně: Nalezal jsem se mezi Mongoly, kteří těžce nesou jho Číňanů. Lidé, mezi nimiž jsem působil, přebývají v horách, v nížinách nalezájí se města, v nichž přebývají čínští mandarini — úředníci, kteří lid všemožně odírají a potlačují. Lid náš živi se pastýřstvem a též orbou. Po mnoha letech podařilo se nám kolem sebe shromáždit asi 300 katechumenů, chlapců, děvčat, a též starších lidí, připravujících se ku přijetí křtu svatého. Vždy po vyučování pěstuje se nevinná zábava. Máme harmonium, máme též kouzelnou svítilnu, v níž mezi jiným ukazuju dětem i oslátko, na němž seděl náš Vykupitel.

Děti radostně volají: ach ukažte nám oslátko, oslátko! — Naše setba radostně zkvétala. — To však bylo trnem v očích Číňanů. Sám Bůh ví, kdo na nás poštvál vrahy. Jedné noci spal jsem nedaleko našeho kostelíka, když tu byl jsem hlukem jakýms probuzen. Myslil jsem, že to jsou lupiči. Vstanu, vyjdu ven a vidím člověka jakéhoš utíkat. Sotva že se vrátím, slyším hluk nový. Přiblíživ se ku kostelíku, byl jsem přepaden třemi chlapy oděnými v čínských bluzách. V rukou měli dýky. Bránil jsem se jak mohl. Jeden z vrahů o něco klopýtnuv upadl. Ostatní dva do mne dále vráželi. Cítil jsem řinouti svoji krev, a viděl blížiti se poslední hodinku. — V domnění, že mne zabili na dobro, vrahové se vzdálili, a odnesli sebou zraněného spolence, který prý brzy na to zemřel na zánět, pošlý z poranění. Čínská policie dobře věděla, kdož ti vrazi byli, ale jako obyčejně nic nenašla, protože křesťany nenávidí. Měl jsem v sobě čtrnácte ran. Pravá ruka na vždy je schromená a na prsou mám několik ran, jež mi při chůzi a kázání dělají potíže.

Bez pochyby, že budu muset podrobiti se nové operaci.

Obsah „Obrany víry“:

O mši svaté. Dle Benedikt-Stimmen podává Vincenc Bosáček. (Dokončení.) — Svatý Alois a pobožnost k božskému srdci Páně. Podává Filip Novák. (Dokonč.) — Theologie a přírodověda. Podává Fr. P. Kosík. — Ze soudní síně. — Pro víru Kristovu. Obrázky z katolických misii. Podává Fr. P. Kosík. (Pokrač.) — Vražda z cizoložství. Dle francouzského upravil Petr Kopal. (Pokrač.) — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ příplácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Theologie a přírodověda.

Podává Fr. P. Kosík.

(Dokončení).

Věda má býti věrou posvěcena, jedině tak může nabýti velkého významu, nabýti jistoty. Víra a věda jsouce sestrami jedné matky, věčné moudrosti, mají svorně ruku v ruce kráčet, vzájemně si pomáhati, mají jak svou matku tak i sebe navzájem milovati; starší sestra nesmí mladší odbýti slovy: „Mám já býti strážkyní sestry své?“ Mladší pak nesmí metati starší ve tvář slova: „Nepotřebuji tě“.

Než tu činí odpůrcové pravd zjevených námitky: „Mají vědy, zvláště přírodověda, která již se sebe strhla pouta, v něž věrou byla uvržena, zase v ně uvrženy býti; má rozkvět věd dogmaty církve býti rušen? Vstoupí-li přírodověda zase ve styk a přátelství s věrou, nebude moci více vrch držeti, nebude moci svou neodvislost zachovati, — pak prý můžeme očekávati, praví odpůrcové, — návrat oněch zatemnělých časů, ze kterých byla věda již vybavena“.

— Než námitky tyto jsou bezpodstatny; můžet směle věda ve přátelském styku s věrou kráčet za společným cílem, který jest poznání a oslavování Boha, dárce milosti a svatosti. Ba právě opak nacházíme mužové, kteří nepohrdli věrou, nýbrž při svých pracích Boha o pomoc zývali, Bohu své výzkumy poroučeli, ti právě skvělých dodělali se výsledkův; měliť základ, na němž dále budovati mohli, kdežto odpůrcové nemajíc základu jen na domněnkách budovali a v nejistotě tápali.

V Atheneu z r. 1856. str. 999. čteme, že Carl Daubeny, předseda schůze anglických přírodozpytců v Cheltenhamu odbyvané mezi jiným takto se vyjádřil: „Mám za to, že pominuly doby, kdy studia námi pěstovaná byla podezřívána, že hoví bezbožnému smýšlení. V zemích a dobách, kde učenci vůbec klónili se k nevěře, nezůstala ani přírodověda náказы této prosta. Ale v pravdě patření na skutky Božího stvoření vede spíše k pokoře víru působící nežli k pýše, nadpřirozeným věcem nepřátelské. Učili jsme se ve školách, že blahoslavení ve věčném životě hlavně tím se radují, že Všemohoucího chválí a velebí. Ale není rozjímání o skutcích Stvořitelových a pátrání po zákonech nejvyššího světa. Zákonodárce již skutkem chvály a veleby? Je-li tomu tak, bude pramenem blaženosti, na věčnosti nám za-

slíbené, bude odměnou za upřímnou a svědomitou touhu po pravdě v nynější pozemské zkoušce naší zajisté tak zdokonalení našich duševních sil a vloh, kterými pochopíme zákony a zařízení přírody našemu zatemnělému rozumu nyní nedostupné“.

Mezi zasloužilými anglickými přírodopytci slovatní vědci ve svých přírodopyských dílech všemi silami o to stáli, by obranu bible provedli. Buckland, Benjamin Silliman.

V americkém časopise píše jistý geolog: „Ujišťujeme, že jsou mnozí geologové v Evropě i v naší zemi, kteří nejen pravdy zjevené uznávají, nýbrž i v tyto všecko svou naději kladou, drží se jich do smrti a za své největší štěstí a slávu pokládají, když mohou článků věrouky se vši silou se zastati; mužové to, kteří těší se z toho, že spatřují v každém útvaru známky tvůrčího a řídicího Boha. —

Z astronomů uvedu Kepplera, který těmito slovy končí jedno své dílo: „Nezbývá mi jiného, leč abych konečně oči i rukou svých od tabule k nebesům pozvedl a Otce světél zbožně a pokorně vzýval: Bože, který světlem přírody touhu po světle Tvé milosti v nás vzbuzuješ, abys nás tímto k světlu věčné slávy přivedl, děkuji Tobě, Pane a Stvořiteli, že jsi mne svým stvořením potěšil, když radosti naplnila mne díla rukou Tvých. Viz, zde dokončil jsem dílo svého povolání tím duševním nadáním, jakým jsi mne obdaril. Slávu skutků Tvých zjevil jsem lidem, kteří číste budou tyto důkazy, jež obmezený duch můj z Tvé nekonečnosti pojeti mohl. Duše má snažila se, aby, jak jen možno, do opravdy bádala; vyvážil-li jsem něco, co Tebe jest nehodno, pouč mne, abych to napravil. Zavedla-li mne podivuhodná krása děl Tvých k odvážlivosti aneb vyhledával-li jsem svou čest u lidí při sepisování díla, které k Tvé cti směřovati má, odpusť mi milostivě ve Svém milosrdenství. Posléze dej mi milost, aby dílo toho sloužilo k slávě Tvé a spásě duší a nikde neuškodilo“.

Vedle těchto máme ještě mnoho jiných, jichž jména pouze uvedu: Cuvier, Amper, Roger Baco v XIII. st. snad nejlepší přírodopysce středověku. Kopernik, který svou knihu papeži Pavlu III. dedikoval. Newton, Galilei etc.

Nelze tedy mluvit o protivě mezi theologií a přírodovědou. Z uvedených důkazů a jmen patrno, že mnoho přírodopysců stojí při bohoslovcích, a jsou to věhlasní vědci; přírodopysci a bohoslovci na slovo vzati nepřijdou nikdy do sporu neb protiv; vždyť, jak pravil Galilei, dvě pravdy si navzájem odporovati nemohou.

Aby poznal bohoslovec, zda ten neb onen přírodopysce stojí na stanovisku pravdám zjeveným odporném, to suad může každý bohoslovec poznati, zná-li důkladně své. Není se mu třeba báti vědatorů nevěreckých, Boha neuznávajících. Bude-li na př. čísti, co napsal astronom Lalande: „že totiž propátral všecko nebe, ale Boha že nenalezl“, tu snadno každý pozná, na jakém stanovisku stojí. Aneb píše-li Niederle ve spise „Lidstvo v době předhistorické“, že dle stvoření, jak v bibli se uvádí musíme býti také nyní na to připraveni, že kde se vezme, tu se vezme, nový nějaký tvor se na zemi objeví, tu snadno poznáme, že není nám přízniv a že málo se zná v Písmě sv. snad méně než venkovský školák, neboť i ten ví, že Bůh ustal dne sedmého, přestal tvořiti a den ten posvětil.

Významna jsou slova Deutingrova o Renanovi, jimiž končím: „Bezbožnost vědy aneb nepřátelství její k náboženství nespočívá v tom, že by nebylo lze vědu s náboženstvím smířiti, nýbrž vězí v tom, že věda sama sobě, svým vlastním zákonům a zásadám se zpronevěruje, aneb k nim ještě nedospěla. Jestli velkou nynější doby tvrzení, že sdružení obou pokládáno jest za naprosto nemožné. Jestliže praví: kdo chce věděti, musí se zřici víry, a kdo chce věřiti, ať zřekne se vědění, — ti a takoví nemají pravého pojmu o víře a vědění. Staví-li se věda proti náboženství, nečiní to proto, že jest důkladnou, nýbrž že jest mělkou: proti náboženství nevzpírá se věda, ale

nevědomost, nevědeckost“. A tak se to má také s přírodovědou. Přírodopyspec může směle a snadno věřit nejen v pojem stvoření, ale ve všecko, co bible nám o stvoření a prazjevení vypravuje, při čemž zcela dobře ob stojí skutečné výsledky jeho pátrání přírodovědeckého, aniž by jich víra podvrátila chtěla, vždyť pilný a důkladný pěstitel věd může zcela dobře býti pravověrným křesťanem, jak nám mnohé příklady nejen katolíků, nýbrž i protestantů do svědčují.

Pro víru Kristovu.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. P. Kosík.

(Dokončení.)

V tom vstoupil také Ukuloa a prosil missionáře, aby mu půjčil hůl, kterou v ruce držel. Přání tomu sluha Páně ihned vyhověl. Zatím přišel také Musumusu. Světec šel mu vstříc a tázal se: „Odkud přicházíš, Musumusu?“ —

„Z Assue“.

„Co tě ke mně přivádí?“

„Prosím o lék na svoje rány“.

„Jak pak jsi k nim přišel?“

„Při rážení ořechů kokosových“.

„Nuže dobře, počkej, přinesu ti hned lék“.

V tom se P. Chanel obrátil a vešel dovnitř komůrky. Filitika a Ukuloa šli za ním. Když se světec vrátil, našel Filitiku s uzlíčkem lněných rouch v náruči.

„Jak! Ty, Filitiko kradeš v mém příbytku?“

Bez odpovědi přistoupil Filitika k otevřenému oknu a uzlík jím vyhodil. P. Chanel vyšel na práh a zpozoroval venku zástup, který jeho majetek ničil. Zlostně zvolal Musumusu na své lotrovské druhy:

„Co pak jste přišli ničit? Proč váháte člověka tohoto zabít?“

Potom chytil Filitika bezbranného missionáře, zatřásl jím silně a pravil Umatäuli-ovi: „Udeř jej, ale měř dobře!“ Umatäuli vyzdvihl sekyru a naměřil na hlavu světce. „Nečíň toho!“ volal světec překvapen na vraha a pozdvihl mimovolně vzhůru pravici, aby ránu smrtonosnou odrazil. V tom však dopadla sekyra dolů; pravice vyznavače Kristova klesla roztržena, a on vrávoral dva nebo tři kroky zpět. Rychle chystal se Umatäuli k nové ráně a zasáhl tentokráte levý spánek. Proud krve vyřinul se z rány. Zároveň Fuasea svým kopím zasadil prudkou ránu. Železná špice nezasáhla sice světce, avšak kopí samo koncem druhým zasadilo takovou ránu, že sluha Boží několik kroků odhozen byl a na zem povalen. V tom okamžiku zvolal: „Dobře jest tomu tak“. V tom čase vstoupili na prách Pipisega a Namusigano; našli mistra svého v krvi ležeti, za ramena ke stromu přivázaného, s hlavou sklopenou a levou rukou krev utírajícího. „Zavolal jsem na něho jeho jménem“, praví Namusigano, „a tu otevřel on oči své a pohlédl na mne přívětivě. Oni zabili nám našeho otce“.

„Jest tak dobře pro mne, že umírám“, odpověděl světec. Potom jsem se obrátil k Musumusu a pravil: „Proč jsi zabil dobrého tohoto kněze?“ Tu vykřikl Musumusu: „Chopte se tohoto mladého muže a odveďte ho; neboť jest také přívržencem nového náboženství“.

„Já však jsem šel tam, kde sluha Páně ležel, vzal jsem jej za ruku a chtěl jsem jej odvésti. On však mi řekl:

„Nech mne zde, vždyť dobře jest, že umru“.

Nechal jsem jej tedy ležeti a šel jsem ven, neboť výhrůžka Musumusu mne zalekla. V okamžiku, když jsem práh přešel, zaslechl jsem uvnitř mocnou ránu. Obrátil jsem se a spatřil jsem, jak sluha Páně na tvář padl a ostří trčelo mu v těle. Musumusu se shýbl a ostrý hrot z těla mrtvého vytáhl. Když to se stalo, bylo viděti, že na ostří visely kusy bílého masa. Já jsem rychle odtud utekl^a. Stejně zprávy jsou Pipisegovy a Filitekovy. Od posledního dověděli jsme se ještě tyto podrobnosti:

Sotva světec těžce raněn klesl, vzal každý z vrahů něco z domku jeho a rychle odešli. Marně volal Musumusu, aby kněze dorazili. Když nikdo poslechnouti nechtěl, vlezl Musumusu sám oknem do komůrky bratra Niziera, našel pod postelí sekyru a vrhl se na svou oběť, které prudkou ranou lebku rozštěpil. Mučedník Kristův vytrpěl a odpočíval prost námahy a útrap v sladkém, útěchplném objetí Boha.

Byl krásný, jasný den letní, nebe modré bez mráček zářilo klidně nad rozsáhlým Oceánem. V tom okamžiku však, když se vražda udála, ozval se nad místem náhle hromové ráně podobný zvuk, kterým se vzduch otrásal, a ostrovany hrůzou naplnil. Toto znamení při processu bylo od mnohých dosvědčeno.

Vrahové rozprchli se na vše strany. Musumusu oloupil mrtvolu o šat, takže ubohý kněz na zemi obnažen ležel, že se ostrované nad ním smilovali a kobercem mrtvolu přikryli.

K poledni přišel Musumusu s králem a jeho dcerami na místo činu. Byl učiněn hrob, a mrtvola, kterou pohanská dosud matka Pipisegova před tím omyla, byla kokosovým olejem pomazána, bedlivě na několik kusů rozseknuta a pohřbena.

Možná že toho byl příčinou poměr osobní krále k missionáři. Hlavní však příčinou bylo jistě to, aby se mrtvola nedostala do rukou katechumenů, a aby každá stopa po křesťanství zanikla. Proto hned po pohřbu byla zbořena chýže kněze, a Niuliki sám rozbil harmonium, jehož hrou často byl uchvácen, na kousky. Potom byl jediný vepř missionářův zabit, upečen, a na zrůcinách chaty uspořádána byla hostina, při níž se káva statně popijela. Druhého dne odneseny byly zbytky domku z místa. Vítězství pohanů zdálo se zcela rozhodné.

Zatím dostali bratr Nizier a Boog výstrahu a našli v náčelníku Matalovi ochránce. Krátce potom vzal je americký koráb a zavezl je na Wallis a s nimi prvou truchlivou zprávu o zavraždění P. Chanela.

Na Futuně panovala různá mínění. Mnozí pohané k činu mlčeli, křesťané se báživě skrývali; jen Musumusu-ova strana slavila vítězoslávu a tupila křesťanství; chodili pak mnozí, každý části mešního roucha ukradeného oblečen, a tančili pohanské tance. Nyní však začal Bůh svojí mocí působiti. Fotoni, bratr králův, který byl příčinou smrti missionářovy, umřel náhle. Krátce potom byl Niuliki sám hroznou nemocí zachvácen. Byl nadobyčej tělnatý, proměnil se však velmi brzo v kostru, neboť maso jeho za živa hnilo. Marně nosili nemocného od jednoho boha ke druhému. Než se rok s rokem minul zemřel král velmi bídně a neoplakán, a Musumusu, hlavní původce vraždy, zmocnil se trůnu. Než nebyl všeobecně uznán, hrozila válka mezi Poi a Sigave.

Tu se objevila dne 18. ledna r. 1842. francouzská loď Allier blíže Sigave. Jela z Wallisu, kam přivezla apoštol. vikáře msgr. Pompalliera, který měl ostatky mučedníka na Futuně vzíti. Kapitán však musil biskupovi slíbiti, že ani v nejmenším ostrovanům neublíží. Jakmile spatřili ostrované válečnou loď, jen stěží mohli býti udrženi, aby neutekli do lesů a skrýší před bělochy.

Nikdo z nich nechtěl donést mrtvolu P. Chanela na loď, každý myslil, že se musí zodpovídati, až konečně Mapigi, přítel Niulikiův, který se však opřel usmrcení missionáře, donesl ostatky kněze na loď dne 19. ledna provázen 30 katechumeny. Zároveň podal správci lodi kořen kavy, čímž prosil o mír a milost pro svůj národ. Kapitán přijal vřelý vřelý, poděkoval za

důvěru, prosil však za ostatní věci, které k službě Boží byly užívány, a pozval všechny náčelníky na druhý den na loď. Všichni v ustanovenou hodinu se dostavili, přinesli kalich, zkrvácený talár, kříž a obrazy, které po ostrově shledali, a projevíli svoji nelibost nad onou událostí. Jediný Musumusu nedal se pohnouti, aby šel na loď. Opakoval stále: „Není to moje vina, není to moje vina. Král mi poručil, abych kněze zabil, poněvadž Meitalu, syna jeho obrátil“. Mapigi však pravil s výrazem hlubokého bolu: „Ach, byl jsem bohužel nepřítomen, když se to stalo. Kdybych byl býval v chatě P. Chanela, pak by se to mohlo jen přes moji mrtvolu státi. Ó běda, již více otce neuzřím! Byl tak dobrým, tak jsem jej miloval“. Na lodi byl také mladý náčelník Sam-Keletoni, který po nešťastné bitvě u Vai na radu P. Chanela se svými věrnými na Wallis se utekl. Kapitán Bousset žádal, aby zapuzení opět byli přijati, a Sam-Keletoni aby byl jejich náčelníkem. Bylo ujednáno příměří, a loď odplula s ostatky na Nový Séland. Mladý, vynikající náčelník Sam-Keletoni použil příznivého smýšlení a vlivu, aby ostrovany od pohanství odvrátil. Všechny pohanské, posvátné věci byly zničeny. Země, kde byl P. Chanel usmrčen, byla za zasvěcenou prohlášena, lid toužil po náboženství křesťanském a po knězi. Přišel po několika měsících msgr. Pompallier s kněžimi a bratry z Wallisu, a celý ostrov byl v brzku získán víře Kristově. Všechna moc dána byla msgr. Pompallierovi, který svolal všechny náčelníky a vysvětlil jim, že ostrov pro dva krále je malý, aby tedy, když král zemřel, zvolili si pro celý ostrov jednoho. Tak se stalo, a Sam-Keletoni byl jednohlasně zvolen. Nový král byl se svou ženou a dceruškou od biskupa pokřtěn. Deset dní potom bylo pokřtěno 114 vyučených ostrovanů, a biskup udělil pokřtěným svátost bířmování. Símé víry křesťanské mučedníkem zaseté přinášelo záhy bohatou úrodu.

Na místě, kde byl P. Chanel usmrčen, nedaleko vesnice Poi, byl vystavěn farní kostel; jiný vystavěn byl v Sigave. Později vystavěny byly mnohé kostely a kapličky. Zatím co konal msgr. Pompallier biskupské cesty, zůstali P. Servant a P. Roulleaux s bratrem Nizerem na Futuně a pracovali na vinici Páně s nejlepším úspěchem. Také děti Musumusu-ovy byly pokřtěny; ano i manželka Niuliki-ova, velká to nepřítelkyně P. Chanela, přála si býti pokřtěna a před smrtí uskutečnění přání svého dosáhla.

Dne 22. února 1843., tedy asi dvě léta po smrti P. Chanela, bylo 840 ostrovanů pokřtěno a 200 katechumenů bylo vyučováno. Bouře, kterou zosnoval Musumusu ve spojení s nepřítelem křesťanství na Wallisu, byla vůdcovstvím křesťanského krále šťastně skončena. Musumusu se podrobil, prosil před veškerým lidem za odpuštění a zemřel obrácen na viru Kristovu. Když měl umřít, dal se donésti na místo, kde byl P. Chanel usmrčen, a tam skončil.

R. 1844. byl celý ostrov obrácen, a křesťanství počalo krásně zkvétati. „Jsme zde“, píše r. 1845. missionář z Futuny, „jako v ráji, mezi novokřtěnými velice horlivými křesťany. Snad není na světě šťastnějších missionářů nad nás dva“. Časem stala se Futuna nejkrásnější missijní stanicí ve střední oceanii, a ač země téměř neznáma pro svoji maličkost, přec od úst k ústům po celém katolickém světě vypravuje se o mučedníku Chanelovi.

Hned po smrti bylo místo, kde P. Chanel zemřel, od křesťanů velice ctěno. Krásně praví v kanonisačním aktu Meitala, syn Niuliki-ův: „Po smrti kněze památka jeho mezi námi nevyziměla. Vždy dlela mezi námi vzpomínka na jeho mírnou, vlídnou povahu. Když jsme se dověděli od missionářů o mocné přimluvě těch, kteří jako světci zemřeli, tu jsme brali útočiště k našemu mučedníku. Putovávali jsme k místu, kde duši svoji světec vypustil, by se za nás u Boha přimlouval. Co se mne týče, tu srdce moje láskou k němu lne, neboť on to jest, který křesťanské náboženství na Futunu přinesl a k nám ostrovanům tak laskavým byl. Přeji si, aby za ochránce našeho národa byl vyhlášen“.

Podobně zněly prosby jiných, zvláště starých katechumenů. Jak již řečeno, byl na místě, kde P. Chanel zemřel a pochován byl, a kde část

ostatků a krví zbrocená země chována byla, vystavěn dřevěný kostelíček. a později kamenný kostel.

Bůh oslavil světce jak na Futuně tak i na ostatních ostrovech ano i v Evropě četnými divy. R. 1845. byl veden první process od P. Servanta na přání P. Bataillona. R. 1847. připlul sám apoštolský vikář na Futunu, aby divy ony zkoušce podrobil. Rovněž akta ta byla podána prefektu propagandy, kardinálu Barnabovi. R. 1847. 21. září podepsal Pius IX. dekrét, kterým byl zaveden process kanonisační. Zatím byly r. 1851. z Nového Selandu ostatky převezeny do Lyonu. Kalich, missál, dvě kasule, alba, rituale, krví zbrocený talár, kopí a sekyra zůstaly v kostele na Futuně. Sekera, kterou smrt dokonána, byla dána do musea spolku pro šíření víry v Lyoně.

Blahořečení P. Chanela bylo vykonáno 17 prosince r. 1889. ve věčném městě za účastenství tisíců poutníků francouzských. 8 dní po blahořečení P. Perboyra. Byl to den, kdy tisíce lidí se radovalo, kdy farníci z Belley s pýchou volali: „To jest naše dítě, to jest malý pasáček z našich hor“. Spolek mariánský jásal: „On jest prvním naším světcem“. A ostrov Futuna nezástal pozadu: „Jest to kněz dobrého srdce“ (tak ho zvali ostrované) a církve svatá: „Jest světec tento obrazem a příkladem hlasatelů víry Kristovy“. Pro víru Kristovu trpěl, zemřel; víra Kristova připravila mu korunu slávy věčné. Kdo Bohu slouží, tomu Bůh odplatou a odměnou.

Vražda z cizoložství.

Dle francouzského upravil PETR KOPAL.

(Pokračování).

IX.

Krám ve průchodě v Pont-Neuf zůstal po tři dni zavřen a když byl znova otevřen, byl pokud možná ještě zasmušilejší. Zdál se, jako by nesl smutek. Se žlutavých zdí tekla vlhkost, prádlo za sklem ve skříních posypáno bylo sazemi a ve dveřích objevila se na smrt bledá tvář paní Raquinové. Rozumí se, že všechny sousedky z okolí vyjadřovaly jí tu známou nudnou lítost, jež do sebe nemá útěchy ani za mák.

Po celé tři dni tchyně a nevěsta viděly se a mluvily na sebe málo. Matka pro samý smutek neměla slov a nevěsta své tchyně se děsila. Ležela stále v posteli a zakrývala studem a hrůzou svoji tvář. Konečně třetího dne Tereza po dlouhém dumání rozhodla se, že vstane. Když postavila se na koberec u postele, chvěly se pod ní nohy. Spánky měla žlutavé a oči modravě podlity. Zdálo se, že zestarala se. Posluhovačka spatříc ji státi, radila jí, aby se ještě šetřila, aby jen ještě si lehla. Tereza však jako by ji neslyšela, s jakýmsi chvatem oblékala se. První její pohlednutí bylo do zrcadla. Nechtěla se k sobě znáti, protírala si oči — zalekla se sama sebe. Na to prošedší jídelnu, vkročila do pokoje ku své tetě. Obě ženy v první chvíli zraky na sebe upřely, nevěsta s jakousi úzkostí a matka s upomínkami nejbolestnějšími, načež vztáhnouc ku své neteři třesoucí se ruce, uchopila ji kolem krku s výkřikem:

— Má ubohá dcero, můj ubohý Kamil. —

Dala se do pláče a slze její padaly na čelo vdovy, jež hlavu svoji skrývala na prsou tety. Zůstala tak nachýlená hezkou chvíli. Ode dne spáchané vraždy bála se setkati se s matkou. Skrývala se před ní v posteli, děsíc se okamžiku, kdy bude muset před ní předstoupiti. Přemýšlela jak to udělá a jak ji osloví. A když viděla, kterak to první vidění se po vraždě dobře dopadlo, tu dostala odvahu, tu stále byla okolo matky, obsluhovala

ji a domlouvala jí, jen aby šla zase do krámu a smutek svůj zaplašovala. A stará matka byla jako dítě, nechala s sebou dělati, co vdova chtěla. Pečlivost Terezy o matku působila dobře na její utrápenou mysl. Sama dávala se soucitně na mladou vdovu, která náhle byla připravena o muže a byla tomu povděčna, že lásku svoji přenášela na ni. Od té chvíle vždy častěji k mladé vdově si sedala a ji objímala, jakoby ji ztrátu muže láskou mateřskou chtěla nahražovati.

Večer, když ženy chystaly se ku spaní, Tereza zalekla se, když zpozorovala, která matka nešťastného Kamila byla sešlá, která jí nohy stávaly se těžkými. Bylo-li jí přes jídelnu jíti, musila se o stůl podpíratí.

— Zdá se mi, — stěžovala si stará paní — jako by zdě kolem mne se hýbaly — musíš mi podati hůlku, abych neupadla.

A když třetího dne šla po schodech dolů do krámu, musila se dobře držeti a musila oběma nohama po každém stupni se postavití, nežli odvážití se mohla na stupeň nižší seskočiti. A Tereza v krámě sedala vedle ní a krámek nabyl opět své klidné, ale o mnoho smutnější tvářnosti.

Laurent přicházel častěji, vždy asi ve třech dnech. Zůstal dole v krámě a hovořil se starou paní. Po delší chvíli odešel, aniž by s Terezou promluvil. Stará paní považovala jej jako zachránitele Terezy a ctěla jej jako šlechetné srdce, jež nešetřilo ani svého života k zachránění syna. Chovala se k němu nad miru laskavě.

Jednoho čtvrtka, právě když Laurent nalezal se v krámě, zavítal ku starým známým opět starý Michaud se svým zetěm Grivetem.

— Musíme opět obnoviti naše čtvrtky, — pravil starý úředník. —

Ačkoliv stará paní hosty neočekávala, spěchala přece rozsvítit velikou lampu a hosty dovésti do salonu. Jala se vařiti čaj.

Když po čaji starý Michaud chopil se škatule na domino a když kaménky po delším čase opět na stole zarachotily, tu celá minulost před starou paní najednou se objevila. Dala se do pláče. Jedno místo zůstalo prázdné, místo jejího syna.

Prázdná jeho sesle na celý večer rozladila společnost! Hosté přišli se pobavit a tu najednou duch zavražděného vznášel se nad nimi.

— Ale kdož pak bude pořád na mrtvé mysliti — durdil se na oko Michaud. Smrtelní jsme všickni. Zanechte paní již jednou svých slz.

— Slzami mrtvých z hrobu se nevypláče, — těšil ji po svém způsobu Grivet. Avšak útěchy tyte liché minuly se naprosto s účinkem. Stará paní plakala tím více. Utřela si slze a snažila se kameny k dominu si srovnati.

Laurent byl tomu nejvíce povděčen, že opět započaly staré zábavy. Při hře měl spíše příležitost dívati se na Terezu a zapřádati s ní hovor. Mladá vdova v černých smutečních šatech s bledou, poněkud vyhublou tváří zdála se mu býti hezčí, nežli kdykoliv jindy, když kypěla plným zdravím. I Tereza při hře odvážila se na něho se dívati. Upřela na něho plný svůj zrak. Nyní náleželi si — tělem i duší.

X.

Uplynulo půl druhého roku. Den za dnem pokrýval památku zavražděného vždy novou vrstvou zapomenutí. Toliko u matky smutek tvořil jakousi horu, již nebylo lze padajícím listím denních událostí zakrýti. Hora ta stále ze všedních udájmů trčela vzhůru.

Laurent přicházel skoro každého večera ukrácet ženským dlouhou chvíli. Pomáhal paní rozsvěcovati velikou lampu, zavíratí krám a uklizeti zboží, snaže se vůbec staré paní se zavděčiti, již tato ochota mladého člověka velmi se líbila. Tereza si jej valně nevšímala. Hleděla si své práce odpovídajíc na jeho otázky krátce a suše.

Divná věc, ode dne spáchané vraždy neviděli se o samotě. Ani on, ani ona nevyslovila přání po dostaveníčku mezi čtyřma očima. Ani jednou potají nepodali si ruce a nestiskli si je chvěním lásky.

Nikomu z nich nenapadlo potají se políbiti. Zdálo se, jakoby ten zhoubný chtíč oba byl opustil. A měli k tomu nyní příležitosti hojnost!

Pani Raquinova po celý den trávila v krámě. Nahore v pokojích nebylo nikoho — kromě Franty, starého kocoura. Jejich pohledy na sebe byly klidné, skoro mrazivé a vyhýbavé. Měli-li se ve dveřích potkati, vyhýbal se jeden druhému z daleka.

A jestliže náhodou přece jejich ruce se setkaly, cítili oba mrazivé zachvění.

— To jinak nejde, — těšil se Laurent. — Musí uplynouti nějaká doba, nežli se na to všecko pozapomene. Teď musíme býti m o u d ř í. — Avšak ani otužilý Laurent nemohl před sebou zatajiti, že z této ocha-
blosti chtíčů vyčnívá osten kletby. Častěji zůstávali oba na hoře u stolu sedět samotni, protože stará teta musila častěji odcházeti do krámu. A tu Laurent snažil se ruku svoji přiblížiti k ruce její. Ona však jako by ucítila dotknutí studené hadí kůže, ruku svoji utrhla, a hned na to vydral se jí z prsou hluboký vzdech, jenž obou bezděčně tlumočil: Nemělo se to státi! Ano i z jeho prsou dral se vzdech, krátký sice, ale zoufalý, jenž asi zněl: již se stalo! — stalo se, a celá věčnost nedostačí, aby kóy mohlo se říci: nestalo se to!

Ačkoliv sedávali blízko sebe, tak že dotýkal se bezděčně jejího šatu, cítili se přece od sebe náramně vzdáleni.

Tereza byla ráda, když nadešla noc, když Laurent dával jí s Bohem, a když mohla býti samotna. Tu políbivši svoji tetu, rychle vklouzla do svého pokojíka a zamkla za sebou dvěře, jakoby se bála, aby se za ní nevrátil.

Pravda, neměla svého muže ráda. Jeho nažloutlá tvář, jeho zapáchající dech jakožto chorobného člověka ji mrazil. To jediné pohodlí z jeho zavraždění měla, že byla samotna. Ale nyní po děsném činu byla by jí o mnoho odpornější bývala přítomnost Laurenta.

A proto s jakousi radostí kladla se po každé na lože. Neviděla ani tetu, ani jej. Každý pohled na tetu působil jí bolest, dělal jí výčitku. Její vzdechy, její uplakané oči a tváře bodaly jí. A stejně i pohled na Laurenta. Jeho smělý, poněkud nuceně smělý pohled stále k ní pravil: ty jsi moji spoluvinníci! Tomu pohledu ona vyhýbala se více, nežli pohledu tety. Z ní na ni vanulo milosrdenství, láska. Slyšela tetu často šepotati: odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům. Slyšela též: Svatá Maria — pros za nás hříšné — — — ó kterak jsme my hříšni! — Kéž bych se mohla, kéž bych se směla modliti!

Ale ten démon se jí modliti nedal. Z tety vyzíral na ni mstící anděl, ale přece anděl, ale z něho démon, jenž jí do duše hřměl: ty se modlit nesmíš!

Proto byla ráda, když Laurenta ani neviděla. Méně výhružnějším jí byl mstící anděl z tváře rešťastné tety, nežli demonický pohled jejího spoluvinníka.

Konečně mysl její konejšila se. Začala dívati se oknem na ulici. Z dlouhé chvíle čítala i knihy, z nichž si ale nic nepatovala. Začínala též hovořiti a klepati se sousedkami. Stala se z ní vůbec žena, jako tisíce jiných jí podobných. U ní to bylo tím horší, že vlastně ani nepoznala svět. Nebylof v ní pranic vznešeného, nevynikala v ničem nad nízkou prostřednost.

Když se tak z dlouhé chvíle dívala oknem, jak lidé honí jeden druhého, spozorovala mezi jinými též studenta, jenž procházel se vedle jejich krámu. Byl to bledolící mladík s dlouhými černými kučerami, jež mu dodávaly poetické vzezření a pod nosem měl knírky, jež mu dodávaly vzezření důstojníka. Tereza viděla v něm mladíka velmi interessantního. Nezkušená jak byla, do něho se zamilovala, jako záčka z dívčího pensionátu. Hrdiny z románů přirovnávala k Laurentovi, kterýž naproti nim vypadal náramně hrubě, nemotorně. Divila se, kterak mohla v takovém habánu nalézt zalíbení.

Nyní teprv, když ze zhoubně vášně vychladla, otevírala na svět oči, jež začínala posuzovati hlavou a nikoliv pouze srdcem. Za několik dní student z okolí se ztratil a ona brzy na něho zapoměla. Četla romány jeden za druhým, jak ji do rukou přicházely a ve všech ti hrdinové byli jinací, nežli jak se jí teď jevil Laurent, k němuž jí měla ji nechut vždy větší. V románech jež četla, byla často řeč o manželské věrnosti, kterouž ona tolik zločinně porušila a tu jí měla ji ošklivost proti svému svědci, jenž její nezkoušenosti zločinně zneužil. Častěji zaplakala si nad sebou. Cítila se svrchovaně nešťastnou, opuštěnou. Někdy jí bylo tak, že by se byla v tu chvíli vrhla k nohám nešťastné tety a ze všeho se jí vyznala.

S druhé strany i v Laurentu jevila se povážlivá krise.

— Co z toho teď máš, že jsi zavraždil toho chudáka? Stála ti ta osoba za to? — Je snad tolik duchaplná, tolik svůdná, aby mohla odůvodniti nešťastnou vášeň. Není ženských v Paříži hezcích, nežli tato, jež by milerády uchopily se tvé ruky? — Do nejděší smrti nebyl bych se nadál, že já zločinu takového budu schopen. Byl jsem snad kdy krvežíznivým? Míval jsem radost z týrání psů, koček, anebo ptáčků? Kam jsem dal rozum, kam oči?

— Zajisté musil jsem býti ožralý. Ta žena mne opojila oplzlým mlkovaním. Milý Bože, jaký jsem to byl hlupec. Kterak snadno mohl jsem se dostat na guillotinu! — Byla by to pěkná historie. Konečně všechno to nad očekávání dobře dopadlo — až na to hryznutí na krku. Kdybych to mohl odčinit, nikdy bych to více neučinil. —

Ode dne vraždy Laurent plnil co nejsvědomitěji povinnosti svého úřadu. Sedal jako ukovaný u svého pultu. A večer odcházel do svého restaurantu. Na večeri. Chutnalo mu jíst a pít a spal dobře beze snů. Těla na něm stále přibývalo.

Zatím rok smutku minul. Tereza odložila smuteční šaty a šatila se barvami světlejšími.

Když po svém způsobu občas zase jednou přibytěk staré paní navštívil, shledal mladou paní o mnoho hezčí, nežli kdykoliv dříve, ale zároveň shledal že Tereza k němu se jaksi nemá, jakoby se před ním chvěla.

— A konečně — rozmlouval u sebe — proč pak jsem pro ní zabil člověka? Ona je má, náleží mně.

— Budu reklamovati svoje právo. Konec a dost. —

Téhož dne, když měl odcházeti, zastavil Terezu v síni a oslovil ji:

— Kdy asi my spolu přijdeme ku konci?

Je již rok, já se dovolávám svého práva.

— Ještě ne, ještě máme času dost, — buďme moudří, — odpovídala se chvěním.

— Myslím, že jsem čekal již dlouho dost.

Po těch slovech ona na něho se zadívala a po chvíli pravila hlasem rozhodným: tedy dobře vezmeme se.

Laurent odešel pln plánů ku příští své domácnosti. Člověk zůstává si hádankou. Nebyla to láska, ten vznešený pocit, jenž pojí dvě lidské srdce v souzvuku myšlení a přání, nýbrž něco hrubšího, zvířecího jež ho k ní táhlo. Ta vznešená láska, o níž jindy slýchal anebo čítal, byla mu nedostížitelným snem. Jeho láska byla spíše žravým, nenasytným tygrem, jenž práhnul po své oběti.

Toho dne obloha byla podzimními mlhami zahalena. Bylo cítit, že se strhne bouře a déšť. On to cítil na svém krku, jenž se mu jaksi jízvil, kdykoliv měla nastati změna v povětrnosti a tu míval Laurent těžké sny. A nejen když spal, i ve dne vidíval před sebou zavražděného Kamila. Hned na cestě domů zdálo se mu, jakoby s ním šel. Pot mu vstával na čele, Pustil se do kroku. Ačkolik dobře si byl vědom, že dlouhý stín vedle něho pochází z jeho vlastní postavy odrážející se od plynových světél, děsil se ho přece. Přišed domů honem za sebou zavřel dvěře a klíč otočil na dva spády. Chvěl se na celém těle, studený pot vystával mu na čele. Na krku měl pocit, jako

by kočka zahryzla se mu do něho. Rozsvítiv si lampu, díval se nejdříve pod postel, není-li tam někdo skrytý, a kdož by tam mohl býti, leda jen Kamil a nespátřiv tam nikoho, dal se sám sobě do smíchu.

Ulehl. Zima jím lomcovala ve všech údech. Snažil se mysliti na Terezu a stále viděl jen Kamila.

— Tebe nechci, já chci ji, — volal skoro hlasitě. Zahmouřil oči, ale Kamila viděl přece. Hledal spánku, ale ten jakoby se ho vzdaloval na tisíc mil.

— Nebudu mysliti na nic, já chci spát. Musím zítra brzo vstávat.

Avšak myšlenky přímo příšerné štvaly jeho ducha. Viděl před sebou ohromnou Paříž, jak protéká jí řeka a jak v ní plove jakýsi předmět. — Násilím zamhouřil oči, ale přece ho viděl — jak se topí — Kamil a jak z vody se zvedá, jej za šíji chytá a do ní mu hryže.

— To ta rána zase bolí! — zastenal.

Zvedl se, přikročil k umývadlu, smočil v něm ručník, vyždímal a položil si na krk. Bolest poznenáhla se mírnila a Laurent začínal usínati. Opět viděl se na ulici, vedoucí k novému mostu, viděl štít na krámě paní Raquinové, viděl otevřené okno, s něhož dívala se Tereza. Usmívala se na něho, ale za její rameny spatřoval Kamilovu hlavu. — Probudil se. — Proklaté myšlenky! Nebyl s to pomysliti si na Terezu, aby hned vedle ní, anebo za ní nestál Kamil.

— Vždyť jsem tě příšero zabil. Tvé tělo zahrabáno je v hrobě. Ty tu vůbec nejsi a přece tě vidím! — Což není žádná moc na světě, aby mne příšery té zbavila? —

Cítil, že krev se mu hrne do hlavy a že ho následkem toho jizva na krku více bolí. Vstal a opět si ručník namočil.

— Vždyť přece jizva dávno již je zahojena. Proč ještě bolí? Odkud pochází ta bolest? — Ba ona spíše vychází ze srdce a dere se na horu do krku. Laurent si rukou ohmatával krk.

— Vždyť to nic není, pramalinký pupínek na kůži a přece tolik bolí, že bolest prochvívá celou duší. Kdyby ho byl hryzl pes nebo kočka, ani by si toho nevsíml, ale bylo to hryznutí od Kamila ve chvíli, když ho vrhal do vody a hryznutí tonoucího člověka bolí — bolí — bolí — nehojí se nikdy.

(Pokrač.)

Jak povstala veřejná pobožnost k bož. Srdci P. J.

Podává Filip Novák.

I.

P. Jan Eudes hlavní předchůdce pobožnosti nejsv. Srdce J.

1. Jako před apoštoly povstali proroci a naposledy veliký předchůdce Jan povstal a na příchod Messiáše svět připravoval, tak také pobožnost k bož. Srdci Páně nevstoupila v život církve nepřipravena a neoznámena. Také ona měla zvláště od Boha osvětlené „viditele“ a, když přišla plnost času, měla zvláštního předchůdce, až konečně našla své úřední „apoštoly“ bl. Markétu Marii Alacoque z řádu Navštívení a ctihodného Patera de la Colombière.

„Viditele“ jmenujeme zde jednotlivé svaté duše středověku, od sv. Mechtildy a Gertrudy počínaje až na Lansperka, Kanisia a jiné, jimž všem pohled do bož. Srdce popřán byl. Ale nejlepšího a nejvýznamnějšího z těchto viditelů jmenujeme „předchůdce“ zbožného missionáře Normandie, P. Jana Eudesa (narozen 14. listopadu 1601., zemřel 1680.).

2. Jako sv. František Saleský nejvíce jen mluví o „duchovním srdci“, o lásce Ježíšově, tak také podobným způsobem ctihodný P. Eudes, který v Ježíši a Marii vždy jen „jedno srdce“ poznává.

Úřad předchůdce ctihodného P. Eudesa k poslání bl. Markéty nemůže se tak mít, jako by ona od P. Eudesa na svůj vysoký úřad zároveň byla připravována a „od mladosti“ k tomu vedena. Jak dalece toto vzdělání „od kolébky“ bylo jediné a výhradně dílem Spasitele samého, vysvítá ze životopisu jejího, který na rozkaz svých představených byla sepsala.

Nicméně zasluhuje zbožný ctitel Marie Panny vším právem titul „předchůdce“ bl. Markéty Alacoque tak, jako ctihodný P. de la Colombière zasluhuje název jediné prvního „apoštola“ bož. Srdce právě pro jeho působení pro rozšíření pobožnosti k Srdci Marie Panny, jejíž hlavním apoštolem byl P. Eudes, a kterou on sám poznačil jako ranní červánky, z nichž vyjde pobožnost k Srdci bož. Syna.

V srdci Matky jest obsaženo, dle mínění našeho osvíceného apoštola, Srdce Syna. A poněvadž nyní Srdce Synovo chce se světu zjevití, budeme nejprve poukázání na Srdce Matky, aby se otevřelo a Srdce Ježíšovo nám dāti rátilo.

Vskutku všechny jeho spisy, v nichž služebník Marie Panny všechny své myšlénky o pobožnosti k Srdci matky Boží uložil, mají toto zvláštní znamení, dle něhož v Srdci Marie má se mysliti Srdce Ježíšovo a od nás má uctíváno býti. I tu, kde ve skutečnosti o dvou rozličných srdcích, o Srdci Syna a o Srdci Matky, zdá se býti řeč, má se pokládati toto oddělení dle P. Eudesa jen za zevnější a nahodilé. To jest zřejmý výklad, který služebný Boží ještě ku konci svého života († 1672.) v slavnostní chvíli svým spolubratrům podal, když je v okružním listu ujišťoval: „Nebylo nikdy naším úmyslem dvě věci od sebe oddělovati, jež Bůh tak úzce vespolek spojil, jak to zde jest u nejsv. Srdce Syna Božího a jeho blahoslavené Matky“. „Božské Srdce Ježíšovo a nejčistší Srdce Marie tvoří jen jedno srdce pro nejdokonalejší spojení lásky a stejnosti“. stojí psáno v jednom spisu o srdci Marie Panny z téhož roku.

3. Vše, co potom k zavedení, péči a rozšiřování pobožnosti k přecistému Srdci Marie Panny od P. Eudesa a od jeho duchovních synů se stalo a konalo, to možno považovati, že jest také činěno v zájmu pobožnosti k bož. Srdci Pána Ježíše. Že již r. 1659. zvláštní mši a vlastní hodinky k počtě bož. Srdce P. J. složil a schválení jich od mnohých biskupů dosáhl, ač teprv až na konci svého života, jest událostí, která jest před světem zjištěna. Také jest jisto, že v rozličných diecésích, zvláště v kostelích a kaplích své kongregaci svěřených seminarií, slavnost bož. Srdce Páně skutečně a to s největší slávou se konala. Den 20. října, kdy r. 1672. slavnost bož. Srdce Páně se ponejprv slavila ve všech kostelích Eudistů, vždy byl ponechán ten den k této slavnosti kongregační.

To jsou události, jež ukazují skutečný pokrok v oslavování bož. Srdce Páně. Žádný z jiných předchůdců, kteří prorockým duchem na pobožnost k bož. Srdci zřeli, jí zbožným citem konali a vychvalovali, dokud se nepokusil, aby s ní vystoupil do veřejnosti slavně a úředně.

Vzhledem k vlastní, církevně schválené pobožnosti Srdce Páně, jak se jí dnes užívá všeobecně v církvi sv. a jak jest předepsána, byla pobožnost P. Eudesa jen jakýsi poslední stupeň přípravy, P. Eudes sám jen bezprostřední, vlastní předchůdce.

II.

Blahoslavená Markéta Marie Alacoque.

Oheň přišel jsem na zem pustit a co chci jiného, než aby hořel. Luk. 12, 49.

Pobožnost k bož. Srdci Pána Ježíše byla ode dávna tajemným způsobem v církvi Kristové živena. Počala na hoře Kalvarii, když Longin vojín bož. Srdce Vykupitele našeho probodl, když sedmi bolestný meč prohnal Srdce panenské Matky a jejím Srdci viditelnou ránu bolesti a neviditelnou ránu

lásky Srdce svého Syna nezrušitelně vtiskl. Maria výše než všichni andělé a svatí pochopila tajemství lásky onoho bož. Srdce a zajisté konala tuto pobožnost k bož. Srdci co nejdokonaleji a nejzbožněji v klidné samotě v Efesu s učedníkem lásky sv. Janem, který spočíval na Srdci jejího Syna a s ní v nesmírné úzkosti a bolesti viděl otvírat bok Pána Ježíše. Sv. Jan evangelista unešen jsa touto láskou Kristova Srdce k nám, trefně praví, že otevřeno bylo kopím, aby bylo schránkou pro věrné duše a útočištěm jejich. Sv. Augustin v zápalu svém mluví o této příhodě, praví, že Srdce Krista Pána bylo otevřeno až po jeho smrti proto, aby rána ta již nikdy se nezahojila, neboť mrtvé tělo se nehojí, a jestliže se nehojí, pak to Srdce božské zůstane pro nás již navždy otevřeno. Ó srdce, ó srdce! kdož tě může pochopiti? Bylo jsi zraněno, abychom z viditelné rány neviditelnou ránu lásky Tvé k nám poznali! — A po všechny časy církve sv. objevuje se tato pobožnost v životě největších svatých jakožto nejčistší duch křesťanství. V tomto duchu volá sv. Bernard († 1153.): Ó jak jest dobré, jak jest milé učinit si příbytek v tomto srdci! Ó jak bohatý poklad jest to srdce, jak drahocenná perla! Rád všechno vydám, jen abych ji dostal! „V tomto chrámě, v této svatyni, v této arše úmluvy chci se Bohu kořiti a Jeho jméno velebiti a s prorokem říkati: „Nalezl jsem Srdce Ježíšovo, mého krále, mého bratra a mého přítele!“ „Ó nejmilejší Ježíši! obmyj mne ode všech nepravosti a ode všech hříchů, abych ve Tvém Srdci obýval po všechny dny života svého!“

Sv. Petr Damiani († 1072.) praví: „V tomto Srdci najdeme zbraň k obraně, prostředky ku spasení, mocnou pomoc proti pokušení a nejsladší útěchu v utrpení“. A serafinský učitel, sv. Bonaventura († 1274.), mluví o ranách Páně, uvádí slova plna ohnivé lásky: Ó milé rány skrze vás vešel jsem do vnitřka lásky Ježíšovy. Zde učiním si příbytek svůj! . . . Ó jak velká jest laskavost, kterou duch požívá, spoji-li se skrze tyto rány se Srdcem Ježíšovým . . . Ejhle, brána ráje jest otevřena, meč, jenž tam vchod zabráňoval, jest vytažen, a pokladnice věčné moudrosti a lásky nám tím otevřena; tož jděte nyní do ní skrze tyto sv. rány“. — „Vysloviti toho nedovedu, ale každý ať toho sám zkusí, jakou sladkostí naplněna jest duše, když se Srdcem Krista Pána jest spojena . . . Ó blahoslovené kopí, ó blahoslovené hřebí! . . . Kdybych byl na místě onoho kopí, to bych si byl bok Spasitele svého otevřel a nikdy z něho nebyl vyšel . . . Neodloučím se již nikdy od Srdce Ježíše Krista; tak mi dobře s ním . . . v něm všecko; čeho si jen přáteli budu, vyprosím sobě“.

Sv. Elzear († 1323.) psal dokonce své manželce Delfině, jež o jeho zdraví byla velice starostliva, takto: „Ty jsi příliš úzkostliva o zdraví mé: přeješ si také zvědět něco nového. Navštěvuj často Ježíše Krista v nejsv. Svátosti oltářní a vkroč do jeho nejsv. Srdce. Tam mne najdeš, tam je moje meškání“.

Čiuhodný dominikán P. Jan Tauler, napomíná ve svém spise o životě a smrti Krista Pána, abychom se ve všelikých potřebách ku Srdci Ježíšovu utíkali, a sv. Vavřinec Justiniani († 1455) dokládá: „Neboj se do Srdce Kristova vstoupiti; neboť jest v něm prostranství neobsáhlé“. Zpovědník sv. Teresie, P. Jakub Alvarez de Paz († 1580) připomíná, že nejsv. Srdce Krista Pána jest cestou, po níž ku věčnému spasení se dostaneme, že jest dveřmi, jimiž vcházíme do nebes, v nichž patřiti budeme na Boha tváří v tvář“. — Sv. František Saleský († 1622.) velice byl roznícen láskou ku Srdci Ježíše Krista, i nebylo psaní, v němž by lásku svou nebyl vyznal: Ó jak jest dobré, jak milostné jest to Srdce! Ó kéž vždycky meškám v tomto příbytku! — Ve svých spisech volá sv. František Sales. takto k Marii Panně: „Zapřisahám tě skrze Srdce tvého milého Ježíše, oživ moji duši a duše těch, kteří mé spisy čísti budou“.

Bezčetné sladkosti, jež vytékají z pramene nejsv. Srdce Ježíšova, zvláště mnoho obdržely sv. Kateřina ze Sieny († 1380.) a svaté sestry Ger-

truda († 1292.) a Mechtilda († 1163.). I sv. Klára († 1253.), která byla velikou ctitelkyní Srdce Ježíšova, hojně milostí obdržela. Veliká světice Kateřina ze Sieny tázala se jednoho dne našeho Vykupitele, jenž jí svoje Srdce daroval za to, že Jemu byla své srdce obětovala, proč chtěl, aby jeho bok po smrti otevřen byl, a On odpověděl: „Chtěl jsem odkryti tajemství mého Srdce lidem, aby jim bylo známo, že moje láska větší jest, než zevnější odznaky její, neboť co moje bolesti mají meze, moje láska mezi nemá! Drahá, milená dcerolo! bolesti smyslů nedají se přirovnati úzkosti duše!“

Sv. Mechtilda vypravuje svoje vidění o Srdci Kristově takto: „Jednoho dne viděla jsem Syna Božího, jak v rukou držel Srdce svoje, které jasnější bylo nad slunce, a na všechny strany paprsky vydávalo“. Sama mluvila také často o velikých milostech, jež denně dostávala za uctívání Srdce Páně. —

Zvláště však sv. Gertruda byla obdařena od toho Srdce, a celá její bytost ve sv. lásce zahořela pro toto úctyhodné Srdce. Jedno z pamětihodných míst spisů této světice, a které na pobožnost k bož. Srdci jasné světlo vrhá, jest toto: „Mnohonásobným milostem lásky, jimiž jsi mne zahrnoval, ó můj Ježíši, přidal jsi nejcebnější znamení přátelství a důvěrnosti že jsi mi rozličným způsobem tvé nejav. Srdce, tuto slavnou archu božství, daroval jako přehojný pramen všech mých rozkoší, buď jako poskytnutý dar, buď však tím, že jsi ho s mojím zaměnil. Prostřednictvím tohoto nejsv. Srdce zjevil jsi mi neškrytější tajemství, nejčistší rozkoše jsi mi udělil a mé srdce často nejpodivnějšími sladkostmi naplnil. Tož Ti, můj Pane a Bože, zase vracím, co jest Tvého a obětuji skrze toto bož. Srdce Tobě mé pocty a zpívám Ti chválu, která Ti náleží“. — Sv. Armela Nikolosová († 1671.) ráda mluvívala ku známým: „V Srdci Ježíšově v takové jsem bezpečnosti, že mi všechny pekelné mocnosti jen hříčkami se zdají . . . Chcete-li mne naleznouti, tedy mne nehleďtejte nikde jinde, než v Srdci bož. Spasitele; neboť z něho dnem i nocí nevycházím“. — Toť příklady některé z nekořečného množství, jež nám svědčí, jak jednotlivci u veliké měli úctě Srdce Spasitelovo. Avšak prozřetelnost božská od této doby učinila obrat veliký v úctě k Srdci Páně.

Ačkoliv tito a mnozí jiní světcí a světice Boží rozohnění byli v ohni lásky, jež ze Srdce Pána Ježíše vzhůru šlehá, přece nebyli učiněni hodnými, aby se stali zvěstovateli pobožnosti k tomuto bož. Srdci. A veliká, podivná sv. Gertruda, milující nevěsta nejsv. Srdce, ukazuje nám to na jednom místě svých spisů, kde praví, že Pán pobožnost k svému nejsv. Srdci zachoval pro pozdější století jako poslední napjetí své božské lásky. (Pokr.)

D r o b n o s t i .

Pohřeb velikého křesťanského skladatele Gounoda, konal se minulého týdne v Paříži. Vyjímáme o něm z časopisu francouzských: Gounod byl nejen velikým komponistou, ale i znamenitým zpěvákem, duchaplným společníkem a dobrotivým člověkem. V tom srovnávají se, kdožkoliv s ním blíže se seznámili. Rodiče z něho chtěli mítí vojáka a nevěřili v jeho budoucí povolání skladatelské. Jeho vroucím přáním bylo státí se knězem a to ještě u věku dospělejším. Ve své domovině, totiž Cloudu, plnil co nejsvědomitěji náboženské povinnosti, staral se o nejmenší podrobnosti při nedělních službách Božích, staral se jako otec o chudé, ano i pořádal v jejich prospěch sbírky. Již za svého pobytu v Římě podepisoval se na svých skladbách: abbé Gounod.

Ve Francii totiž, kdo obdrží nižší svěcení, již si — ovšem neprávem — dává název: abbé. Když se ve stáří 28 roků navrátil do Paříže seznámil se přátelsky s kanovníkem Gayem, jenž v něm též podporoval přání, státi se knězem. Oba spolu ztrávili mnoho šťastných chvil při hudbě a zpěvu, anebo i v hovoru o předmětech bohosloveckých.

Jednoho dne byv roznicen plamenným kázáním slavného dominikána Lacordaira přihlásil se u branky kláštera za přijetí k Dominikánům.

— Milerád vás přijmu — odpověděl mu Lacordaire, — náš řád čítá již mnoho nejslavnějších mužův: Savonarolu, fra Angelico a j. Vy budete mítí dovoleno sice provozovati zde hudbu, ale nezapomínejte, že řehole naše je velmi tuhá. Gounod i Gay byli šťastni, že směli nositi bílé roucho řeholníků a v noci prozpěvovati žalmy. Avšak toliko Gay měl pro klášterní život povolání. Šest let vydržel Gounod v klášteře. V době poslední dopouštěl se mnohých maličkostí proti domácí kázni. Zdržoval se příliš dlouho v kapli u varhan, býval rozrztým a nepokojným, což představenému Lacordairu ovšem neušlo. Zavolal si jej k sobě, ale mladý mnich styděl se přiznati se. Lacordaire užil tedy prostředků silnějšího. Trestal jej za každé provinění kajícím rouchem, posty, ano i mrskáním. V přísných řeholích jest mrskání předpisem. Gounod dal se do křiku a přiznal, že necítí v sobě kněžského a tím méně řeholního povolání.

Gounod vrhl se před slavným kazatelem na kolena a pravil: chci Otče býti hudebníkem, propusť mne do Paříže.

Lacordaire ochotně svolil a Gounod vřele loučil se s přítelem Gayem, jenž mu později při operě Faustu mnoho platných služeb prokázal. Je asi méně známo, s jakými těžkostmi bylo mu zápasiti, nežli ku provedení Fausta došlo. Tehdejšímu řediteli opery nebyla hudba Gounodova dosti hlučnou a proto ji nepřijal. Gounod s přítelem Barbierem obrátili se na ředitele opery lyrické, ale i ten nechal Gounoda celý rok na provedení čekati.

Při prvním provozování valně se nelíbila vyjma dvou sborů. Tehdy kritika zněla: Gounod na jeviště se nehodí. Gounod nemohl též pro svoji operu dostati nakladatele. Konečně odhodlal se k tomu Choudens, jenž mu za ni celé své jmění 10.000 franků dal. Za několik let vydělal na ni Choudens několik milionů. R. 1847. oženil se Gounod s dcerou profesora Zimmermanna, s níž měl dvě dítky: syna a dceru.

Krátce před svou smrtí pravil jednoho dne ku svým dětem: milé děti celé přikázání života, jakož i umění je ve slovech sv. Augustina: „láska je bez mála všecko“ a ku své dceři pravil: na své dobré vlastnosti máme hleděti skrze naše chyby a na chyby jiných máme se divati skrze jejich dobré vlastnosti. I jiné ještě myšlenky od něho jsou pamětihodny. Umělci jsou lidmi, jimž Bůh daroval silnější zrak. Oni dále vidí do nebe, nežli jiní. Pro komponistu je provedení jeho skladby na jevišti, křížováním. V jeho pokoji nalezá se starý klavír, na němž Gounod všecka svá díla skládal! Nožikem do něho vřezal: hic laboravi non quantum volui, sed quantum potui. Zde jsem pracoval, ne kolik jsem chtěl, nýbrž kolik jsem mohl. —

* * *

Karel Mikuláš Vergé z Taillis, známý hrdina z války francouzsko-pruské, zemřel nedávno ve věku téměř devadesáti let. Byl přítelem slavného Ludvíka Veuillota, a jakkoli dříve nevěrec, stykem s tímto výborným mužem a jeho příkladem povzbuzen, vypsěl v dokonalého křesťana.

Roku 1855. velel general Vergé brigádě u Sevastopolu. Dne 11. července toho roku obdržel Ludvík Veuillot následující list od svého přítele

V ležení u Traktýru, dne 30. června 1855.

Drahý příteli!

S překvapením asi poznáváš list ode mne a ještě více se podivíš jeho obsahu. Nemohu býti příliš obšírným, plním dnes slib Bohu učiněný; uhodni ostatní, co pro nedostatek času vypsati nemohu.

Ještě v zimních měsících dostal jsem zde do rukou jistý časopis orleanský, ve kterém jsem se dočetl zprávy o svátku Neposkvrněného Početí, jak byl slaven v Římě. Nemohu si vysvětliti, proč jsem zvláštní zájem ucítil k této slavnosti, schoval jsem i číslo 1 stu, a pročetl pak ještě několikrát celou stať.

Dne 7. tohoto měsíce očekával jsem večer rozkaz podniknouti útok se svou brigádou na Zelený vršek, když mi byla dodána pošta z Francie. Choť má psala mi ze dne 23. května mimo jiné: „Prosím tebe, učin nějaký slib na počest Matky Boží, aby té ještě chránila a šťastně zas k rodině tvé přivedla“.

Jindy přehlédl jsem mimovolně takovou větu, tentokrát byla jedinou, jež zaujala mou největší pozornost. Nemeškaje, učinil jsem slib Matce Boží, že veřejně vyznám článek viry o Neposkvrněném Početí, vrátím-li se zdráv z bitvy, ku které se právě chystám.

V témže okamžiku bylo již slyšeti blížící se střelbu, a záhy také přikvapil posel s rozkazem, abych odrazil hrnoucí se Rusy.

Pospíšil jsem. Šestatřicet hodin bili jsme se s nepřitelem. Vojíní i důstojníci padali kolem mne v dešti kulí, pum a granátů, a já zůstal nedotknut; nepřítel prchl, zůstaviv dvaatřicet děl v naší moci. I plním slib svůj posílaje ti znělku na nejsvětější Pannu.

Tvůj starý věrný druh

General Karel Vergé.

Znělka na nejsv. Pannu, Matku Boží.

Ó, svatá Matko Boží, vždy jsi spěla,
když volal jsem, mně v nouzi přispěti;
má v Tebe důvěra buď obětí,
jíž rovnat můž' se jen má láska vřelá.
Vždy Tebe vzývala má duše celá,
když v boje vrhal jsem se objetí
a vira v neposkvrněné Tvé početí
v mém srdci září teď jak hvězda skvělá!
Tvým heslem, tam, kde kule svištěly
všem proti nárazům jak oceli
má bezpečně hruď byla obetkána.
Mou zdobí skrání květ mnohých vavřínů,
leč slavím Tebe jen. jich příčinu;
ó Matko Boží, budiž požehnána!

General Karel Vergé.

V ležení u Traktýru na Černé, dne 21. června 1855.

Ludvík Veüillot uveřejnil tehda list i znělku v „Universu“ s dokladem:

„Francouzští vojíní poskytují světu vznešené divadlo nevidané po věky. Nebojí se potupy, tak jako neznají strachu před jiným nepřitelem; nebojí se vyznati veřejně náboženství svých matek a manželek, náboženství svých Milosrdných sester. Ba, když mužové, kteří pevností dobývají, nebudou se styděti za znamení kříže, pozbude nevěra brzy svého úveru. Ký div, že neodvážá se pak tolika útoků na viru, jež dodává síly srdcím hrdinů; ký div také, že generál vítěz, klečící na bojišti, v každém srdci větší úctu budí, než plané stádo hrdopychů“.

Ve válce s Prusí vyznamenal se Vergé, již jako general divise, vítězstvím u Stiringu, dne 6. srpna, a skvělým hrdinstvím i úspěchem u Borny, Rezonvillu a Saint-Privatu. Po bitvě u Noisseville byl s metakou armádou zajat. Od té doby byl velitelem jedné divise armády versailské v Paříži. Byl rytířem čestné Legie ode dne 19. června 1871.

Svátek a zázrak sv. Gennara v Neapoli.

Dne 19. září plnil se dóm lidem od časného rána. Všichni chtěli viděti, jak se seschlá krev sv. Gennara zázračně mění v tekutou. O 9. hodině dop. byla v kapli, kde se chová poklad, vystavena stříbrná socha sv. Ochránce města Neapole za přítomnosti mnoha prelátů a deputace; pak vytažena ze schránky nádoba s krví, jež nalezena byla čistá a naplňující téměř celou nádobu. Po 38 minutách vroucích modliteb vysílaných k Bohu od duchovenstva a lidu, srazila se krev značně, stala se úplně tekutou a pěníla se. Nelze vylíčiti dojem a radostné pohnutí celého starostlivého množství, jež plnilo kapli, dóm a náměstí. Všichni si připomínali známý verš: cum spumat, laetor, nam mihi fausta canit.

Dle starobylého zvyku bylo dáno na věži chrámové znamení praporem a ihned následovala salva 21 rau dělových. V témž okamžiku rozhlabolily se zvony celého města a tak celým městem i okolím rozšířila se zpráva o zázraku sv. Gennara.

J. Em. kardinál arcibiskup obětoval mši sv. pontifikální. Přítomni byli JJ. Em. kardinálové Raf. Monaco la Valetta a Ludvík Rufo Scilla, jakož i Mons. Julius Mészlenyino, bisk. szamarthský.

* * *

Král velocipedistů. Před nedávnem deset tisíc Pařížanů potleskem vítalo u cíle nejrychlejšího jezdce na byciklu mladistvého Jiřího Cassiguarda, který ze všech soupeřů nejdříve dosáhl cíle, a spolu vyhrál první cenu stav se zároveň na rok králem čili championem všech byciklistů ve Francii. Tato sláva snad dvacetiletému studujícímu trochu popletla hlavu. Myslíl, dovedu-li jezdit tolik mistrně na kole, proč bych nedovedl i na koni. Minulého pátku vsedl si na vypůjčeného koně, který se pod ním splašil, a po divém trysku na kolik loket na dlažbu jej shodil. Upadl na hlavu a pochromil si smrtelně vaz. Přivolaný lékař uznal poranění za smrtelné. V šesti hodinách na to nadějný mladík zemřel. Kůň není velociped. Tato smutná událost udělala ve francouzských listech nemalou sensaci.

* * *

Kolik pokojů má sv. Otec ve Vatikáně? Jeden liberární list tvrdil, že papežův byt sestává z 11 pokojů a smál se tomu Vatikánskému zajatci. Nyní ale je zjištěno, že byt sv. Otce pozůstává všeho vsudy ze čtyř pokojů. Tolik jich má mnohý vesnický farář. V jednom pokoji pracuje, druhý je malý salonek; třetí tvoří jeho ložnici a čtvrtý — větší sál, tvoří jeho knihovnu. Sv. Otec nemá ani zvláštní jídelnu, za kterouž mu slouží jeho pracovna. Ohromné stavění vatikánské je především velikým museem, je knihovnou, sochy a malby mají v něm lepší byty, nežli lidé. — Tak píše z Říma kněz, jenž Vatikán dobře zná.

Obsah „Obrany víry“:

Theologie a přírodověda. Podává Fr. P. Kosík. (Dokonč.) — Pro víru Kristovu. Obrázky z katolických missií. Podává Fr. P. Kosík. (Dokončení.) — Vražda z cizoložství. Dle francouzského upravil Petr Kopal. (Pokračování.) — Jak povstala veřejná pobožnost k božskému srdci Pána Ježíše. Podává Filip Novák. — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádvkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici, kamž předplatné budíž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Zachraňujme a obnovujme křesťanské zvyky v rodinách.

Podává Vinc. Bosáček, zám. kaplan.

(Pokračování.)

II.

Ptá-li se katecheta ve škole dítek: Kterí z vás máte doma sv. kříž? — Hlásí se celá škola. Ptá-li se ale: Kterí pak z vás máte doma kropenku? — Tu se málokterá ručka vzhůru pozvedne. Ano, kříž bohudík z venkovských dědin ještě nezmizel, jen tu a tam některý továrník, pan direktor neb pan správce neuznal za dobré, aby jeho příbytek zdobila památka vykoupení — vždyť oni spásu svou hledají ovšem ale nenalezají — v penězích, avšak to s žalem musíme doznati a vyznati, že kropenka a ještě více svěcená voda na větším dile z příbytků našich se odstěhovala.

Ano schází již v našich domácnostech zvyk kropiti se svěcenou vodou a to jen ku veliké škodě našeho národa.

Přece pozorujeme, jak při pohřbu lid náš z toho srdce svého si přeje, aby kněz mrtvolu vykropil. Sám staví kropenku k rakvi svých miláčků, aby jen každý nebožtíka pokropil, vidáme kropenku i v náhrobku zadělanou, aby kolemjdoucí hrob pokropil a mnohý v průvodu o „dušičkách“ jest celý šťasten že také na hrob jeho otce, máteře, vůbec, dražého nebožtíka kapka svěcené vody kápla. A přece, co mrtvým tak přejem, za živa tak málo toho užíváme, aneb svojincům užívati nechat se přičiňujeme.

Kropenka — ovšem se svěcenou vodou — (jinak jest to pak jen pouhá ozdoba beze všeho pro tělo neb duši naši užitku) má viseti u dveří našich příbytku tak, jako jest umístěna při každých dveřích chrámových.

Vcházejíce, vycházejíce máme sebe a dítky své kropiti svęc. vodou se znamením sv. kříže, neb slovy: Bůh Tě provázej! — Bůh Tě chraň! Bůh mě opatruj! Takové pokropení jest nejlepším dáním „S Bohem“ — jest nejlepším průvodcím na cestu, zvláště kdy na delší dobu odcházíme.

Kde jsou ty doby, kdy matky svých synů a dcer nepropustily, by je před kropenkou nebyly pokropily a požehnaly. Bohužel ztrácí se ty zvyky: Dříve nebylo toho rozmazleného loučení, libání a slz prolívání, šátkem mávání jako se nyní děje. Matka byla srdnatější při opouštění svých dítek, po-

něvadž je propouštěla pod ochranou Boží, Panny Marie, anděla strážce a dítkám byla svěcená voda důkazem, že jsou vždy a všude v ruce Božích.

Krásným zvykem v mnohých křesťanských rodinách jest, že dítky po večerní modlitbě jdou k otci, aby mu políbily ruku a tento aby jim křížek na čelo udělal a svěcenou vodou pokropil, požehnal.

Tak se děje také v klášteřích, kde pravá bázeň od mnichů se zachovává, že představený řádu veškeru čeleď duchovní, prvé než se k odpočinku odebeře, svěcenou vodou kropí.

Kropenka v ložnicích vůbec neměla by nikde scházeti; tak potřebna býti má, křesťanu, jenž cirkve sv si co matky váží — jako postel, na níž si chce odpočinouti.

Jakých účinkův dosahujeme, máme-li v příbytku svém svěcenou vodu, to nejlépe vysvitá z modlitby, kterou kněz při svěcení vody (na sv. tři krále) nad touto říká:

„Bože, který Jsi ku spasení lidstva nejvíce divů a milostí v podstatu vody umístiti ráčil, nakloň se milostivě k prosbám našim a tomuto živlu vody rozličným očistováním připravenému vlej sílu Svého požeťhnání, aby stvoření Tvé Tvým úmyslům sloužíc, takových účinkův z božské Tvé milosti nabylo, by odpudilo zlé duchy a zahánělo nemoce; by cožkoliv v příbytku věřících pokropeno bylo, pozbaveno bylo vši nečistoty, zproštěno bylo vši úhony; aby se tam neusadil duch vzdorný, ni vzduch morový; ať ustoupí vše, co by pokoj obyvatelův rušiti mohlo; ať pokropením této vody dostane se ochrany a zdraví skrze toho, jenž přijde soudit živých a mrtvých i veškeren svět ohněm“.

Naši předkové kropivali dům svěcenou vodou — naši moderní domácí páni karbolkou.

Povrchní zkoumatelé náboženství vyštourali kdesi v střední Asii, kam ještě žádný křesťan prý nepřišel, že i tam v Tibetu užívají svěcené vody a že prý ten zvyk i naši předkové z Mesopotamie do Evropy zanesli a cirkve že ten pohanský obyčej kropiti se svěcenou vodou přijala a zkrěštanštila.

Na toto obvinění? odpovídáme my takto:

Kropení u Asiatských až dosud nepřístupných národův nás nijak nepřekvapuje, nýbrž spíše dává nám svědectví, že člověk vždy a všude kamkoliv přišel cítil potřebu očistění, kteréž po pádu člověka (Adama a Evy v ráji) stalo se, náboženskou nutností. Nutností se jaksí i zevnějším způsobem (pokropením) klatby nad člověkem a vůbec celým stvořením vyřknuté pozbaviti.

Za druhé není vždy totéž, kdy dva dělají totéž. (Si duo faciunt idem, non est idem).

Pohané nemohou míti přece svěcené vody, kdo pak by jim ji posvětil?

Čiňané dávno před Guttenbergem měli své tiskárny a přece nebude nikdo tvrdit, že Guttenberg svůj vynález má od Čiňanův.

Katolíci nemají zvyk kropiti se svěcenou vodou od pohanův — nýbrž pohané stejně s katolíky cítili toho přirozenou potřebu své vnitřní očistění zevnějším způsobem jeviti.

Ačkoliv každý katolický křesťan dobře ví, že ku shlazení hříchův Kristus ustanovil sv. svátoati, zejména křest a pokání, přece ví, že i svátostniny (zejména tedy svěcená voda) mají nad účinky hříchu jakousi moc a že nás a vůbec stvoření, které lká a jako ku porodu pracuje (Řím. 8, 12.) kletby pozbavuje.

„Jako krev Kristova skrze křest a pokání shlazuje hříchy všecky, tak svátostninami způsobuje shlazení všedních hříchův u těch, kdož v stavu milosti se nalézají“.

Svěcená voda působí mnohdy prominutí všedních hříchů, neb shlazuje v nás časné tresty, jež po hříchu na nás lpí, jimiž spravedlnosti Boží má býti úplně zadost učiněno.

To se stává dílem tou svatou věcí samou, dílem lítostí člověka způsobenou vlivem té které svátostniny.

Znamenití bohoslovci tvrdí, že i duše v očištění (obrazně řečeno) jako rosou chladivou se občerstveny pocítí, kdykoliv někdo v zbožném úmyslu jejich hroby svěcenou vodou pokropí.

Chceme tedy svěcené vody si vážiti a jí dle příkladu našich předkův zbožně užívatí.

Nikdo nechoď spát, aby sebe a lůžko svěcenou vodou nepokropil.

V pokušení jest nejlépe vyzývati nejsvětější jména a křížem svěcenou vodou se pokropiti. Kdo ze slabosti neb nepozornosti všedního hříchu — poklesku — se byl dopustil, pokrop se svěcenou vodou a slovy litostivými ku př. Ježíši milosrdenství svou chybu naprav.

Tak svěcená voda posvěcuje rodinu a dává jí křesťanského vzezření.

III.

(Zvyky o sv. Mikuláši — a o vánocích.)

Co se týče sv. Mikulášského nadělování, nACPÁVÁUÍ punčoch atd. tu ještě zvyk ten se udržuje. — ovšem změnou času, změnou dárkův. Že naše osvětlená drobotina již v 3. a 4. roku žvatlá: „Toho naděluje „tatínek a maminka“ — tím mnoho ta věc na své posvátnosti netratí — nejlépe jest časně dítkám sděliti, na čem se ten křesťanský obyčej zakládá.

Jinak jest se zvyky křesťanskými o vánocích; tuť na prvním místě postrádáme jesliček.

Jesličky zatlačí poznenáhla stromek vánoční. A přece tento více jest původu protestantského a má nikoliv radostnou, spíše bolestnou upomínku na Adama a Evu pod stromem vědění dobrého a zlého — na první hřích!

Chceš-li se upamatovati na Adama a Evu, nepotřebuješ chodit na trh kupovat za 20 kr. až 2 zl. ano 10 zl. stromek, jenž vlastně bývá lesním pychem; každá rýma (chřipka); každé bolení zubů; každá migréna (bolení hlavy) každé zakašláni, každé kýchnutí jest nám mocnou upomínkou na pana otce a pramáti v rajské toaletě.

Ty dárky, jež chceme dítkám svým zavěsiti na stromek udělají tentýž efekt na stole neb pod talířkem, jak to jindy naši předkové činivali bez stromku.

Hlavní radostí vánoční byly v katolických rodinách vždy jesličky.

Za vynálezce jesliček považuje se sv. František z Asissi — a chudý tento světec jistě přepych nemiloval, jakým nyní všeliké ty stromky vánoční až báječnými se stavají.

Důmysl našich dítek má býti ostřen na historicky věrném sestavení Betlému čili jesliček.

A v tom ohledu jest chudina vynalézavá.

Jak v Praze jest nyní, nevím, ale v Příbrami horníci umí dělati z papíru skály, z chleba daráky, z dřeva ovečky atd.

Zde má fantazie dětská vděčné pole a za laciný peníz.

Za 10 kr. arch malovaných figurek, (darákův), ovcí a pastýřův — z kůry stromové jeskyň, trochu slámy, sena, mechu, jalovce a klestu — lampička k tomu a není nic velebnějšího, srdce katolického křesťana dojímavějšího, jako když večer se rodina sejde a tu společně zapěje: Narodil se Kristus Pán!

Stromky vánoční už dodávají i židě; u židů již dostaneš sních, led, rampouchy, šišky, hvězdy, andělíčky, zlatý a stříbrný déšť atd. jesličky však přece nedovedou, protože nevědí, v čem kouzlo jesličkové záleží: v chudobě božského dítky.

Proto nesmí být jesličky (Betlém) nákladné, čím lacinější a prostší — tím vánoce u nich ideálnější. (Pokr.)

V e s n u.

Obyčejně na divadle ozývají se oprávněné stížnosti pro frivolnost a pod. věci. Avšak časem stane se přece, že na nich dává se něco též dobrého, čímž zase prospěje se dobré věci. A tím je dvouaktová hra nazvaná: Ve snu od Gerharta Hauptmanna, Hudba od Maxa Maršalka.

V jedné třeskuté mrazivé noci skočila malá Hanička trýzněním až k šílenosti dohnána do rybníka. Měla otčima, který s ní nakládal krutě. Byl to zlumpacílý zedník, oddaný kořalce. Hanička naproti němu byla tichá jako holubička. Byla slaboučkého hladem a bitím zmořeného těla. Na těle neměla než hadry, ale i z těch hadrů bylo vidět, že má zlaté srdce, že je nevinná jak andělek a že vůbec v ní bylo něco vyššího. A proto jí lidé přezdělí: Princezna v hadrech. Mnohdy celé hodiny vyseďela a hovořila si o Kainu a Abelu, o malém Mojžíškovi, jak jej hodily do vody, o Davidovi a pak též o princezkách o křišťálových palácích a pod.

Slabé její tílko musilo stále se chvěti před obrovskou rukou surového otčima. Každého večera vyhnal ji surovec ven na ulici na žebrotu, aby mu přinášela peníze na obžerství. Přinese-li kdy málo, anebo nic, pak ji sbije tyran, až zůstane ležet. A tak ji nedávno opět tolik nemilosrdně ztrýznil, že jako pomínuta vyběhla ven do zimní prosincové noci. Běžela, běžela, až, aniž věděla jak, přišla k rybníku. A tu zdálo se jí, jakoby na ni někdo z vody volal:

Haničko, Haničko, pojď sem ke mně! —

Zastavila se.

— Haničko, Haničko, pojď sem ke mně. Zde ti bude lépe, než u ukrutného otčima.

— Kdo to jen na mne volá? —

— Haničko, Haničko pojď. — volalo to stále.

A tu jakoby jí něco uchvátilo, nahnula se a spadla do vody.

Hajný šel právě mimo též pan učitel Bohumil. Hajný šel právě mimo též pan učitel Bohumil. Hajný šel právě mimo též pan učitel Bohumil. Hajný šel právě mimo též pan učitel Bohumil. Hajný šel právě mimo též pan učitel Bohumil.

— Příteli dobrý, — praví — doneste ubožáčka ke mně. Manželka jeho skřehlou a mokrou suchým ručníkem otírá, strhá s ní hadry, a přikryje čistou peřinkou. Na to ji odnesou do nemocnice, kdež ji od nich milosrdná sestra přejímá a co nejlépe v postýlce opatří.

Jak jí tak drželi, přišla na polo k sobě a v domnění, že jí drží otčim ve svých rukou, začne sebou trhat a křičet: ach, tatínku, nebijte mne! ale vidouc před sebou milé tváře milosrdné sestry, pana učitele, a hajného, cítí se šťastnou. Nejmilejším jí byl p. učitel, jehož dobře znala, protože k němu chodila do školy, jenom že nesměla chodit každého dne.

Na postýlce zachvátila ji horečka. Zdálo se jí, jakoby k ní s nebe sestoupila drahá matička a jakoby k ní pravila: pojď za mnou, drahé dítě, já tě zde otloukat více nenechám. A za matinkou přichází andělek s bledou ale milou tváří, ovane jí svýma křídly a ona umře. To všecko se jí zdá. A dveřmi přichází veselý krejčí Nitka, který jí mnoho veselých pohádek vypravoval a beře jí míru.

— Musíš se přece, — pravil k ní — když přijdeš mezi anděličky hezky vystrojiti, abys se tam nemusila styděti. Tam si pro tebe přijde krásný princ, krásnější nežli všechny princové v pohádkách a vezme si tě za nevěstu.

— Ano — volá ona blaženě — a ten krásně vyšivaný pantoflíček mi taky přinesete, uvidíte, že se do něho má nožka vejde, já mám malou nožku. A tu přichází p. učitel Bohumil se zpěváky rozdělí mezi ně partesy, dá takt a spustí; on hlasem hlubokým, a oni hlasem vysokým:

Milý ty anděličku,
odnes si zde Haničku,
do nebička, do nebička.

A mnoho lidí z okolí přišlo k její truhličce a říkali: podívejte se na Haničku, to již není ta princezna v hadrech — hleďte jak jí to sluší.

A Haničku to nevýslovně těšilo, že jí neříkají již princezna v hadrech. — Neříkejme jí tak — povídají si, — ona by to na nás Ježíškovi žalovala.

Všickni jí to přejou, že se dostane do nebe.

Ale v tom vidí též svého otce potáceti se ke truhličce jak rozpřahuje na ni ruku a chce ji bití.

— To je líná žába — křičí já té líné žábě dám co proto. Ona se jen tak přetvařuje, je to samá lenošť — —

Ale v tom se objeví krásný princ, mnohem krásnější nežli princ, — Ježíšek a ten se postaví proti otčimu a praví: ty lžeš, to není líná žába, ty jí bití nesmíš, teď již náleží mně, to je moje nevěsta.

— A všickni volají Ježíškovi: sláva, sláva, sláva, on jí tomu vrahu bití nedá, to je vrah, vrah, který jí zabil.

— A já se jdu oběsit! — křičí vztekle otčím a prchá pryč.

Hanička vidí Ježíška, jak se k ní blíží. Drží v rukou bělostnou lilii kterouž jí jako své nevěstě dává do ruky. Ó jak krásně voní ta lilie, lépe nežli všechny květinčky v zahrádce. A Ježíšek nakloniv se k ní uchopí ji za ruku; ona se zvedá a klešá mu nevýslovně blažena k nohám.

A všickni volají: Hanička je andělkem — a někteří též říkají: ona je nevěstou Ježíška. A mnoho zástupů a anděličků s nebe najednou sletělo a ti stelou jí květinčky na cestu do nebes. Na to jí zvednou a nesou nahoru do nebe do přeskvozného paláce, který je celý z mramoru, křišťalu a ze zlata. Ptáčekové obletují palác a zpívají milé písně a anděličkové hrajou hudbu, každý má svůj nástroj, zrovna jak to viděla v kostele na kruchtě. Vidí jak foukají do nástrojů a jak se jim nadýmají tvaříčky a jak tam ten anděliček v zadu tluče do bubny — — ach to jest krásné — — — —

— Chudinka — dí k půlnoci milosrdná sestra již se jí ulehčilo. Podívejte se, jak se usmívá, musí se jí zdáti o nebičku a anděličcích a o Pánbičku. — Musím ji zatlačit očka. — A zatlačila jí očka.

A ráno přišel p. doktor, podíval se na ni, sáhl jen na kůži a pravil: — Je mrtva. —

Jak povstala veřejná pobožnost k bož. Srdci P. J.

Podává Filip Novák.

(Pokračování.)

V polovici 17. století byla od Boha ustanovena doba, v níž chtěl hojností svého smilování zachránit do záhuby spějící pokolení lidské, jež zpyšnělo docela a ponořilo se v pozemské věci, chtěje jim onen pramen otevřítí, z něhož by se znovu narodil. Zvěstovatelkou oné smilovné lásky bož. Srdce bylo vyvoleno slabé, v úkrytu klášterním ve Francii žijící stvoření. Byla to něžná sestra Markéta Maria Alacoque z řádu Navštívení, záračná perla v koruně ženicha duší, která zářící krásu obdržela v ohnivém moři lásky úctyhodného Srdce, jehož apoštolem měla býti.

Sv. Markéta Maria Alacoque narodila se dne 22. července roku 1647. v Lantheourtě ve Francii, z rodiny bohaté a vznešené. U sv. birmování obdržela jméno Marie. Již v útlém mládí měla velikou zálibu v modlitbě. Ve 12. roce byla zázračným způsobem na přímluvu Panny Marie uzdravena od zlé nemoci nervósní, kterou již po 4 leta stonala. Když jí bylo 23 let vstoupila do kláštera v městě Paray-le-Monial (ve vévodství burgundském r. 1671.), kdež velmi svatý život vedla. Pro lásku, kterou zvláště ku Srdci Krista Pána měla, nemohla požívatí dlouhý čas žádných pokrmů a nápojů.

Sotva dvě léta v klášteře byla, pokročila v dokonalosti, že hodna byla omílostněnu býti mnohými zjeveními o bož. Srdci Páně. Roku 1675., v oktávě Božího těla, modlila se právě před nejsv. Svátostí Oltářní, když tak mocně byla přítomností Boží v duchu oživena, že byla jako u vytržení. Ukázal se jí Pán Ježíš, a co ji nechal dlouho odpočívati na svých bož. prsou, zjevil jí ponejprv nevysvětlitelná tajemství svého úctyhodného Srdce. Rekl jí: „Viz mé Srdce, jež rozdíleno jest tak velice láskou k lidem a zvláště k tobě, že nemůže déle v sobě udržeti palčivost ohnivé lásky a nuceno jest tvým sprostředkováním lidem ji zjeviti, aby se jejich poklady obohaciti mohli, jež já jim dáti tak velice toužím. Zjevují ti velikou cenu těchto pokladů; jsou to milosti posvěcení a zachránění, aby vyrváno bylo pokolení lidské z propasti záhuby. Volím tě za sprostředkovatelku, nehleď na tvou nehodnost a nevědomost, aby to bylo tím jasnější, že se vše děje skrze mne!“ — Po těchto slovech vzal srdce Markétino a ponořil ho do svého, které se zalesklo jako moře ohnivě a pak ji ho vrátil zcela se skvoucí. Na znamení, že toto zjevení není obrazem rozčilené fantasie, pojala ji stálá a prudká bolest na levém boku na rozkaz jejího bož. ženicha.

Když podruhé před vystavenou velebnou Svátostí se modlila, uviděla svého Mistra úplně zářícího s 5 ranami, jež jako slunce se leskly, a zvláště jeho úctyhodná prsa podobala se moři ohnivému; a když je Markétě odhalil a své bož. Srdce jí ukázal, uviděla, že ono jest zřídlem veskeré této rozohněnosti a záře. Vykládal jí zázraky své lásky, jak velice lidi miloval a jak mu způsobil nevděk lidí v jeho utrpení nejprudší bolesti. Nařikal si takto: „Kdyby mi lidé lásku láskou spláceli, tož by všechno bylo jen nepatrným proti mé lásce, co jsem pro ně učinil, ano, já jsem chtěl pro ně ještě více učiniti, kdyby to možno bylo; ale oni jen chladností splácejí mou lásku a mou něžností opovrhují. Tož aspoň ty mne trochu potěš a jejich nevděčnost dle své možnosti nahraď. Markéta poukazovala Pánu na svou slabost a nemožnost; ale Pán Ježíš jí odpověděl: „Ejhle, zde ti dávám hojnost prostředků, abys vše dosadila, co ti schází.“ A otevřel své Srdce, z něhož ohnivě plameny vyšlehly, které se zdály, že pohliti srdce Markétino, jež nesmírně touto láskou bylo rozpáleno, takže svého Mistra úpěnlivě prosila, aby se smiloval nad její slabostí, poněvadž tak mnoho milostí nemůže snést. „Já budu tvou silou“, odpověděl Pán Ježíš, „nic se neboj; ale uposlechni mého hlasu, abys mohla se připravit na vyplnění mých úmyslů“. Dal jí jedno poučení, jak by jeho nejsv. Srdce uctívati měla. „Půjdeš každý první pátek v měsíci sv. přijímání s tím úmyslem, abys mne odprosila; každou noc ze čtvrtku na pátek súčastníš se mého zármutku a oné smrtelné úzkosti, kterou jsem pocítil na hoře Olivetské v zahradě Getsemanské; mezi 11. a 12. hodinou budeš ležeti tváří svou na zemi a se mnou budeš prositi spravedlnost Boží o milosrdenství pro hříšníky, a osladiš mi na ten způsob mou zarmoucenost a opuštěnost, kterou jsem zakusil pro nevěrnost mých učedníků!“

Ale největšího zjevení dostalo se jí v oktávě Božího Těla. Opět klečela před velebnou Svátostí zcela proniknuta sv. láskou a touhou věnovat se Kristu Pánu jako oběť. I stál z nenadání Pán Ježíš před ní a na žádost jejího srdce odpovídaje, řekl: „Nemůžeš mi větší služby lásky prokázati, než když učiníš, co již tak často jsem od tebe žádal“. A poukazuje na své Srdce plápolající, přidal ona sladká, nezapomenutelná, nyní v celém katol. světě se ozívající slova: „Viz to Srdce, které lidi tak velice milovalo, že ničeho nešetřilo, jen aby se zcela ztrávil, aby jim svou lásku ukázalo. Místo diků dostává se mi od mnohých jen nevděku, neuctivosti, svatokrádeží, chladnosti a opovržení s nimiž se setkávám v této svátosti lásky. Ale co mne nejvíce bolí jest, že právě taková srdce, jež jsou mi zasvěcená, tak jednají. Pročež žádám tebe, abys o to se postarala, by první pátek po oktávě Božího Těla zasvěcen byl ku zvláštní počtě mého bož. Srdce sv. přijímáním a slavnostním odprošením na zadostojnění za urážky, jež musím vytrpěti, co na oltářích vystavena jest velebná Svátost. Také ti slibuji, že se mé Srdce rozšíří

a vyleje hojně prameny své lásky na ty, kteří mu tuto čest prokazovati budou“.

Ale můj drahý Spasiteli, odpověděla sv. Markéta, na koho pak se to obracíš? Na mne, na tak slabého tvora, na tak bidnou hříšnici, jejíž nehdnost sama dostačí, aby žádného výsledku nedošly Tvé záměry! „Jak to mluvíš, dcero má, řekl bož. Vykupitel, což nevíš, že rád nejslabších nástrojů užívám, abych mocné zahanbil; což nevíš, že obyčejně moc svou ukazují nejlépe v malých a chudých duchem, aby sami sobě té moci nepřipisovali?“ Dej mi tedy, ó Pane, prostředky, zaprosila světice, kterými bych vykonala, co ode mne žádáš! Na to jí odpověděl Kristus Pán: „Obrát se v záležitosti té na mého služebníka (byl to P. Klaudius de la Colombière, velice zbožný kněz S. J. a duchovní vůdce sv. Markéty Alacoque) a řekni mu ve jménu Mého, aby všecko učinil, co v jeho moci jest by slavnost Srdce mého zavedena byla v církvi ku radosti mé. Ať se nedá odstrašiti obtížemi, jež se mu naskytnou; ať ví, že Ten všemocný jest, jenž sobě důvěřuje, ale na mne spoléhá“.

Když zpovědník sv. Markéty, P. Klaudius de la Colombière nařízení božská z úst světice slyšel, bez odkladu uposlechl hlasu toho a s velikou svědomitostí staral se o zavedení slavnosti ku počtě nejsladšího Srdce Páně. Sám pak v pátek po oktávě Božího Těla dne 21. června 1675. obětoval se zcela bož. Srdci Páně; potom vybral několik zbožných osob a poučil je, aby jak on, tak i ony se Srdci Krista Pána obětovaly, napomenuv jich při tom, by každého prvního pátku v měsíci přistupovaly ku stolu Páně. Avšak pro tuto dobu nemohl ctihodný kněz nic více vykonati, poněvadž neměl žádných viditelných znaků, jimiž by mohl dokázati vrchnosti, že co sestra Markéta tvrdí, jest pravdivo a správně. Nechal zatím všechno prozřetelnosti Boží. Po krátké době volala ho missie do Anglie. Za pobytu svého v Anglii zůstal ve stálém styku s Markétou. Obě duše sv., spojené nejen horoucí láskou k Pánu Ježíši, ale také nesmírnými útrapami, těšily se, silily a počuovaly se na vzájem, jak jim to vnukal Duch Boží.

I nastaly nyní pro Markétu těžké doby utrpení. Doby velké úzkosti a vnitřního trápení, zevnějšího pokoření a úplné opuštěnosti. Zdálo se, že Pán chce zdvojnásobit v ní schopnost trpěti, aby bylo její srdce očištěno od všeliké skvrny, aby mohlo trpět podobně jako jeho Srdce. Aby byla vzdělána k tomuto velkému poslání, k němuž ji Sám ustanovil, chtěl ji vidět nejprv na oltáři svého Srdce zcela oddanou jeho lásce. Vyplnila se na ní ona zaslíbení, jež již dříve od Pána obdržela, když jí řekl: „Jez a pij ze stolu mých sladkostí, abys posilnila se a statně chodila; neboť cesta ta jest daleká a obtížná, a často budeš muset si oddechovat a odpočívat na mém Srdci!“ A: vezmi, dcero má kříž, který ti podávám, zasaď ho v srdci svém, měj ho vždy před očima, nes ho na svých ramenou, on ti dá pocítit největší útrapy, útrapy, jež očím lidí skryty jsou, které však tě budou stále provázet: hlad bez nasycení, žízeň bez občerstvení a palčivost bez ubasení“.

Markéta, utrpením očištěná a posilněná, nenáležela si již více a ničila se horoucí žádostí svou vůli do vůle Boží docela a na vždy ponořiti. Její Pán a Mistr odpověděl jí na tuto žádost s tím rozkazem, aby se tímto hrdinským zasvěcením sebe samé vůli jeho nejsp. Srdce zcela odevzdala. Markéta uposlechlá s radostí naplněným srdcem a podepsala ho vlastní krví. Za odměnu pro toto podrobení učinil ji dědičkou všech pokladů svého bož. Srdce. Jmenoval ji mnoho milovanou učednicí svého Srdce, míčem své vůle a obětí zápalnou své lásky.

Markéta byla mezi tím vyvolena za novicmistryni. Komu jest odevzdán tento úřad, tomu jest svěřena budoucnost kláštera; neboť již při malé péči a lásce ze strany novicmistryně může se přihoditi, že v době zkusební a přípravné noviciatu tak ochotné a povolné duše čekatelek v ducha a způsob života té vniknou, která jest jejich vůdcem a denním obrazem na cestě života se sv. bázní a strachem nastoupené. Když sv. Markéta tento úřad

s vnitřním odporem a jen na rozkaz svého Pána přijala, věnovala se mu s neunavnou horlivostí. Byla v domě noviciatu tím, čím je umělec ve své dílně. Ostrovitipným pohledem přehlížela duše, vzdělávala a pracovala na nich s nikdy neunavující láskou, až viděla, že podobnost Boží na nevěstách od Ježíše vyvolených se co nejvíce a nejkrásněji ukazuje. Její namáhání bylo korunováno od Boha nejlepším výsledkem. V tomto posvátném kruhu zvěstovala nejprv pobožnost k nejsv. Srdci Ježíšovu. Roku 1685. nařídila totiž všem svým novickám, aby u příležitosti její jmenin (20. června) jí prokazovanou počtu nejsv. Srdci P. J. věnovaly. V sále noviciatu, jak to bylo možno, zřízen byl oltář a okrášlen květinami, na němž byl vystaven malý na papíře namalovaný obraz nejsv. Srdce. Před tímto oltářem vrhla se na kolena a přinesla se za obět s nesmírným nadšením Srdci svého Pána a Mistra, a po ní totéž učinily všechny novicky s největší vroucností.

„Ó milé sestry, zvolala Markéta ve sv. radosti, jakou blaženost jste mi způsobily tímto společným zasvěcením a odevzdáním se bož. Srdci! O jak jste šťastny, že vás k tomu vyvolil Bůh, abyste tuto pobožnost v život uvedly! Prosme bez ustání, aby Pán Ježíš v srdcích všech lidí panoval!“

Avšak nescházela také tenkrát kapka pelyňku, jež veškeré jejich radosti byla přimíchána. Když stala se znamou tato malá slavnost v klášteře povstaly proti této novotě hlasy, a Markéta poznala brzo, že jí sestry nerozumí, že jest opuštěna a pronásledována. Pán jí však těšil a přislíbil, že právě rád navštívení se ujme pobožnosti k jeho bož. Srdci.

A tak se také stalo. Představená kláštera ze Semeuru v Auxoisu psala Markétě, že se s ní spojuje s celou svou společností v uctívání bož. Srdce. Do psaní byl vložen uměle vymalovaný obrázek nejsv. Srdce. Markéta jásala nesmírnou radostí. „Tato zpráva“, odepsala sv. Markéta, „naplňuje mne tisíckrát větším nadšením a radostí, než kdybyste mne byla všechny poklady světa darovala“.

Avšak Pán těšil se přece více z utrpení své nevěsty, než z její radosti. Vyzval ji nyní, aby si zvolila mezi plesáním andělů a větším utrpením k počtě jeho bož. Srdce. A Markéta zvolila utrpení. Byla znovu ponořena do moře vnitřních a zevnitřních útrap a neuhasitelnou žízni po ještě větším utrpení. „Bez kříže“, zvolala plna radostí, „a bez velebné Svátosti nemohla bych žítí, nemohla bych vydržeti v mém dlouhém zajetí tohoto slzavého údolí!“

(Pokrač.)

Vražda z cizoložství.

Dle francouzského upravil PETR KOPAL.

(Pokračování).

XI.

Totéž, co trpěl Laurent, trpěla i jeho spoluvinnice. Zdálo se jim, že čas všecko zhojí a všecko zapomenutím zasype. Jsou ale věci v srdci lidském, na něž čas nemá vlivu. Jsou to rány srdce zasazené zločinem, jež nezhojí se nikdy. Mezi Laurentem a Terezou vyvinulo se přibuzenství krve a chtíce. I ona měla časem bezesné noci vidíc před sebou strašidlo Kamila.

— Vždyť to nic není, — říkala si — Kamil dávnó v hrobě tlí, ten se již nevrátí, čeho se děsím? Bude snad přece lépe, vezmeme-li se, snad potom spíše na něj zapomenou. Kterak to ale navléci, abychom nevzbudili podezření?

Umluvili se, že to navlekou tak, aby sama paní Raquinová je měla k tomu, aby se vzali.

— Takhle to zůstatí nemůže, — pravil k ní Laurent jednoho dne. Já se sám mučím a ty se mučíš taky. To dělá to stálé myšlení na sebe a tu se objevuje ta příšera mezi námi. Až budeme společně žítí, zmizí na vždy.

— Já se tu sama již bojím — odpověděla Tereza. Sotva že se setmí, již ho tu vidím. To dělá to myšlení. Musím po každé nechat hořet po celou noc lampičku.

Paní Raquinová pozorovala, že Tereza po kolik dní neobyčejně je zamklá, smutná; že málo jí a je bledší, nežli jindy.

— Co ti je? — tázala se.

— Je mi tak na nic, — odpovídala — nemohu spáti, já vlastně nevím, co mi je.

Paní Raquinová se zamyslela. Neměla tu již nikoho než ji. Denně Pána Boha prosila, aby pokud živa bude, měla u sebe alespoň ji.

Stářím člověk nezvyká si již tvářím cizím. Ačkoliv při běhu věci přirozeně mohla si pomyslit, že Tereza dluho ji přečká, přece při pouhém pomyslení na churavost mladé vdovy stavěla se jí smrt před oči.

— Co bych si počala, kdybych zde měla býti sama?

Od té chvíle stará paní Terezu s očí nepustila. Při společném obědě a když večer seděly samy, vždy chvílkami na ni pátravě hleděla.

Když přišel čtvrtek a kdy přicházeli hosti, pozastavila starého přítele Michauda v krámě a sdělila mu to.

— To se samo sebou rozumí, — pravil.

— Co se rozumí? —

— Inu rozumí se. Mladá vdova v takové samotě! Není divu, aby se jí nezastesklo. Vaše neteř se nudí, to je ta celá věc. Budou tomu pomalu již dvě leta, co je pořád sama. Vdejte ji, bude vyléčena hned. To se rozumí samo sebou.

— Taky jsem si to již dávno myslela, — odvětila stařena, ale ona jaksi se k tomu nemá.

— I jen ji provdejte, uvidíte, že bude dobře.

S druhé strany jevila se ve staré paní stále dosud matka. Nemohla se zbavit myšlénky, že by její syn v novém manželství měl býti zapomenut. Nemohla si představit Terezu v manželství s mužem jiným. Připadalo jí, jakoby Kamil umíral po druhé. Ale když si chvílečku v upomínkách na něho poplakala, pravila utírajíc slze:

— Ano, ať se vdá. Vidím, že to jinak nejde. Bude nám alespoň veseleji.

A v duchu již přemýšlela, kde jí vyhledati nějakého ženicha, jenž by se do jejich kroužku hodil.

Přirozenou měrou musila stará paní pomýšletí především na sebe. Jí to všecko náleželo. Proto musí vyhledati neteři muže takového, který by se do její domácnosti hodil.

V této kritické době Laurent přicházel častěji do krámu. Dělal se úslužným, hleděl se staré paní zavděčit přinášením anebo obstaráváním zboží, jež v krámě docházelo. Stará paní přivykla Laurentovi tou měrou, že jí připadal jako nezbytným. Bylo v krámě vždy veseleji, když přišel. Vypravoval o hloupostech, jaké na ulici viděl a ženské se smály; nepřicházel li po několik dní, říkala stará paní: kde pak zůstal pan Laurent? — Co pak, že nejde?

Kdykoliv přicházela hodina, kdy z kanceláře se vracel, říkala s pohledem na hodiny:

— Teď by tu již měl býti pan Laurent.

Jednou též odvážil se před paní k poznámce:

— Není mladá paní nějak nemocná? Již dávno pozoruju, že se padne.

— Vidíte, že se padne? — dodala stará paní spěšně. Taky to již pozoruju.

— Není taky divu. Taková rana, to musí působit na nervy. Inu ovšem, jaká pomoc.

Při těch slovech stará paní dala se do pláče.

— Ztratit takového muže! —

A nyní jal se farizej líčiti krásné vlastnosti jejího nešťastného synáčka.

— Má šlechetné srdce, — pravila k sobě s vděčným pohledem na Laurenta.

Licoměrník ten měl slze její ve své moci. Chtěl-li, aby plakala, potřeboval jen chválit jejího syna hlasem měkkým, chvějícím se. Časem se mu podařilo, z očí si též vymačkat slzu. Časem též se odvážil s otázkou na Terezu :

— Nu paní, jak pak se vám vede? Co pořád tolik smutná? —

— Právě tak to učinil jednoho čtvrtka u přítomnosti starého Michauda. Zasedl si přímo před ní a zadíval se starostlivě na ni. —

— Což pak ty myšlenky věčně nemůžete zapuditi? Vy se takto utrápíte.

— Tu máte hned ženicha, — šeptal Michaud staré paní, s významným pohledem na párek. Zarazila se.

— Nu tak sem podejte kaménky, zahrajeme si, navrhol p. Michaud.

Michaud nemohl zapřít starého policistu. Rád se do všeho pletl, ve všem měl rád ruce. Mezi hrou stará paní často oken mrskla po mladých lidech. Laurent se zvláštní něžností dámy obsluhoval, při čemž neopomenul na obě dámy lichotivé poznámky házeti. Tereza zdála se býti živější a hovornější. I stará paní chvílkami zasmála se.

Po hře pan Michaud s paní Raquinovou postál stranou u okna, něco si s ní pošeptav. Na to se loučil.

— Dovolte přáteli, — pravil na ulici k Laurentovi, abych vás kousek doprovodil.

— Pozoruju, — pravil k němu, — že obě dámy vás, pane Laurente, návidí. Co si tak o tom myslíte? —

— Co bych si myslil, — odpovídal — jsou to vzdělané dámy.

— Nic více? — Abychom dlouho okolo kaše nechodili, pravím přímo: žádejte o ruku mladé vdovy, obdržíte ji, vim to jistě.

Laurent tvářil se velmi překvapeným a dojatým.

Neupírám sice, že cítím se šťastným v jejich společnosti, to však mne neoprávnjuje ku kroku takovému —

— Nikdo jiný nehodil by se k nim, jako vy, — stál Michaud na svém.

— To ale nejde tak hned na jednou. Co pak by si o mně pomyslyly?

— Prozatím jen vy o tom vážně přemýšlejte, — pravil se smíchem starý úředník a poroučel se.

Rozmluvu podobnou měla téhož večera stará paní s mladou. V okamžiku, kdy neteř ubledlá a krokem jakoby nejistým strojila se k odchodu do své ložnice, zadržela ji stará teta. Vypytávala se hlasem něžným, co jí je, proč je pořád tak zamyšlená a pod. A když tato neodpovídala, ujala se teta opět slova — že ona dobře ví, jak je to, ovdovi-li žena v mladém, nejkrásnějším věku a že ona by nic nenamítala, kdyby — tu se teta zamřela při čem dobře hleděla vystihnouti dojem svých slov. Tereza skoro na tetu se utrhla, že ona na něco podobného nikdy nepomyslela a že chce Kamilovi zůstatí věrnou.

Stará teta dala se do pláče. Odpověď tato potěšila ji velice.

— Co je to ale, má drahá, platno. Takhle zůstatí nemůžeš.

— Kamila mi nenahradí nikdo.

— A což Laurent? —

— Miluju Laurenta jako bratra. Já ale nevím — —

— Vidiš, má drahá, co takhle my dvě zde pořídíme. Předně jsme zde pořád jen samy, já stárnu, ty stárneš, obchod vážne, třeba sem muže. Co myslíš?

Když tomu je tak, — pravila Tereza po chvíli: pokusím se jej milovati i jako — manželka.

Po těch slovech Tereza tetu něžně objala.

Ačkoliv sama neteř ku vdavkám přemlouvala, přece se toho stará paní zalekla. Nyní dělala si výčitky, že ona sama dala jí podnět, aby na Kamila zapomněla. Tu noc často se probouzela a plakala. Nešlo jí to jaksi na rozum, že má místo jejího Kamila zaujati cizí.

Druhého dne hned ráno dostavil se p. Michaud, aby se starou paní dohovořil se o vdavkách. Ujednali se, že vdavky odbývati se musejí. Večer na to přišel Laurent.

— Ona svoluje, — šeptal mu Michaud ho uší.

Tereza to zaslechla. Zraky obou vinníků setkaly se a pohledly na se s divokou žádostivostí. Oči obou si pravily:

— Musíme využítkovati příznivou chvíli.

Laurent zvedna se, přistoupil k paní Raquinové a políbil jí ruku, pravil:

— Drahá matko, včera jsme s p. Michaudem hovořili o tom, kterak bychom vám život zpříjemnili. Vaše děti chtějí vás učiniti šťastnou. Stará paní slyšíc slovo matka, dala se opět do pláče a se slzami v očích chopila se ruky Terezy a vložila ji do ruky Laurentovy.

Mladí lidé ucítíce své ruce, zachvěli se. Stiskli si je skoro křečovitě.

— Drabá Terezo, chtěla byste zpříjemniti věk své tetě?

— Ovšem, — odpověděla — je to naše povinnost.

Na to obrácen ku staré paní, pravil: Když Kamil spadl do vody, volal na mne: zachraň moji manželku, já ti ji odevzdávám. (Pokr.)

Láska mezi katolíkem a evanděličkou.

(Ukázka ze soudní síně.)

„Tvrď jak lutrián“, tak praví staré pořekadlo. A věru že zpravdilo se v jisté míře v jedné vesnici u Kutné Hory.

Před pěti lety za poměrů dosti pěkných učinila si Františka, dcera sedláka, evandělíka, známost se synem chalupníka P. katolíkem, a poněvadž byl její nápadník chudobný, tu přísný, ba mnohdy prý i nevraživý otec dívčín poměr ten dceři své co nejpřísněji zapověděl. Než bylo již pozdě... Mladá dívka uchýlila se před časem ku své tetě, aby tam vyčkala následky své nerozvážné lásky.

Potom navrátila se Františka domů, avšak zlé byly to chvíle a trápení i výčitek bez konce. Františka hodlala vše i těžkými pracemi odpykati a vynahradiť, když však nebyla s to traplivý stav svůj déle sněsti, tu odebrala se z domu otcovského a šla po práci do světa.

Zde živila se z domu vypuzená nešťastnice prací polní a jenom v nejtěžších dobách přibližovala se ubohá k rodné vísce.

Avšak nesměla ani překročiti práh svého otcovského domu. Otec nechtěl se smířiti se svou padlou dcerou, byl neuprosný a zatvrzele hleděl na její bídu. Pouze některá sousedka ustrnula se nad zbědovanou dívkou, poskytla jí na několik dní přístřeší a pak odcházela opět, aby se živila lopotnou prací nádennickou.

Ani dcerušku svou, již ode dvou let rodičové její vzali do domu, nesměla Františka viděti, a protož s těžkým srdcem opouštěla svou drahou, domovskou obec, aby v kteréš obci u Chrudimi vstoupila do práce na okopávání cukrovky. Pátý rok vypuzení Františky chýli se právě ke konci....

Bylo to letos dne 5. října a na žďirecké křižovatce. Tam u stanice dráhy, když kolem půlnoci objevila se u domku hlídačského nádennice Františka Pelikánová a dívajíc se na oheň ve Žďirci zuřící u usedlosti u Pelikánů, prohodila před ženou hlídače Dolečka: „Co pak to ti naši dělali, u nich hoří“. Hlídačka vybidla Františku, aby přec domů na pomoc pospíšila. Františka odvětila však, že domů nesmí, že by ji tam utloukli a otec že by ji do ohně vhodil. Na to odešla nešťastná osoba a ulehla kamsi v nedalekém lesě. Druhý den po požáru propukly po vsi zprávy, jednak že si Pelikán zapálil samotou, jednak že požár zažehla úkladně dcera jeho Františka. Bohužel tato druhá zpráva úplně se potvrdila, neboť třetího dne dostavila se Františka k okresnímu soudu v Chotěboři a tam obžalovala se ze zháratví rodného statku. Oblášení četnické potvrdilo udání nešťastnice. Františka dopravena do vazby krajského soudu v Hoře Kutné, kde byla postavena před porotní soud. Obviněná se přiznává

ke skutku. Práví, že byla proto z domu rodičů vypuzena, že si oblíbila jakožto evangelička katolika Podmokla. Děcko své povila u tety. Práví, že zapálila té noci majetek z veliké lítosti a hoře nad tím, že doma měli všeho hojnost a místa i pohodlí nazbyt, kdežto ona musila již pátý rok nádeničiti a bídně světem se tlouci. Již loni a předloni hodlala Františka prositi rodiče a zejména otce, aby dvéře před ní nezavíral a jí odpustil. Proto byla již na dvoře, potom již mezi dvířkami k zápraží. Avšak tehdy uslyšela otce ve světnici nějak se zlobiti, ondy zase matka v komoře se sestrou se vadila, pročež po oběkráte v obavě z rodné půdy zase do světa nádeničiti odešla. Posledně navrátila se letos dne 5. října k rodné vsi a vyčkala mladší sestru svoji Annu. Tu na poli jí sestra domlouvala, aby domů nechodila, že by jí otec zabil nebo zastřelil.

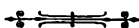
I uchýlila se nešťastnice na noc do nejbližší kupy otavy na louce Novotného a po zoufalém zápase v rozrušené duši přiblížila se zahradou ku dvířkám do stavení rodičů, domnívajíc se, že po přímluvě své sestry bude alespoň do domu vpuštěna. Avšak bylo zavřeno . . . .

Františka odešla a ulehla si do boudy na zahradě. Kolem jedenácti hodin, zimou a rozčilením lomcována, rozhodla se ku pomstě a vyňavši dvě sirek, zapálila do zahrady ze stodoly čnějící došky a za málo minut bylo stavení v jednom plameni.

Po činu svém uchýlila se Františka do kupy sena, kde do sedmi hodin ráno pobyla. Ráno potkávali jí lidé a již proskakovaly řeči, že Františka je paličkou majetku svých rodičů. Uchýlila se k tetě do Chotěboře, kde pobyla po celý den a potom se na okresním soudě udala, a celý skutek svůj tam na se žalovala.

Svědék pan Ant. Kriebauer, starosta ze Ždírcce, vypravuje o požáru a okolnostech a vyslovuje se, že občan Jakub Pelikán je muž uzavřený a nepřístupný. Podobně svědčí i Josef Pelikán, bratranec jeho a pilníkář Slaviček.

Obžalovaná činí žalostivý dojem. Druhdy prý velice sličný obličej její ani tolikaletou útrapou neztratil na ušlechtilých tazích a úplně příznání se její vzbuzuje skutečnou útrpnost. Těžký a veliký zločin nešťastnice té padá na váhu jejího osudu. Porotě dány dvě otázky. Obhájce z povinnosti, pan dr. V. Bruna ujal se klientky své velice vřele a porota uznávši důvody tétož, přidala se k nim sedmi hlasy. Na to předsedtem Philipem prohlášen byl nad nešťastnicí rozsudek osvobodující.

Jak se v Americe světí neděle.*)

Zákonodárství všech Států spojených tresce velmi přísně každého, kdo poruší platné předpisy o klidu nedělním, ač prý celkem na trest dojde zřídka kdy, t. j. obecnstvo samo zachovává svátek nedělní z přirozené potřeby, bez nucení, a to ve státech všech, ať na jihu nebo na severu, na západě nebo na východě; jakož vůbec ani bychom nevěřili, jak rád Američan zachovává platné zákony vůbec a předpisy náboženské zvláště. Američanům nelze upřiti ducha náboženského.

Na neděli jsou ovšem zavřeny všechny krámy, které zavírají se ostatek již v sobotu odpoledne nebo docela v poledne, a místnosti veřejné; restaurace a lokály, ve kterých se čepují nápoje, tarasí svůj hlavní vchod — připevňujíce naň nezřídka cedulku, kdy se jde vchodem postranním, který smí zůstat otevřen; všechen obchod a všechno veselí přestává. Jen ve městě, rozumněj dobře — za městem je poněkud jinak. I tramwaye a Elevated Railroad, dráhy povýšené, jezdí řidčeji. Na neděli nesmí ani připadnouti volby, a aby občanům všem usnadnilo se vykonávání tohoto důležitého práva, vyhlášen prostě všední den volební za den sváteční či spíše za den prázdně.

*) Vyňato z cesty dra Jiřího Gutha z N. L.

Neobyčejný ten nedělní klid arci snadno lze vysvětliti tam, kde po všecken týden vládla činnost až horečná. Tu je docela přirozeno, že umdlený člověk dychtí po odpočinku a byť i ne jeden z upachtěných Yankejščiků v den Páně do svého sweet home se uzavřel a tam whisky pil Bohu svému ke cti, tož děje se to v soukromí a špatným tím příkladem dobré mravy nekazí se veřejně. Těmito úvahami ochraňují zastanci nedělního klidu dotyčné příkazy. Jenom ve státech s obyvatelstvem velmi četným a zejména ve velikých městech zákony nedělní poněkud jsou mírnější.

Tak na příklad nařízení vládní ve státu Massachussets ze dne 9. června 1887, uvádí na paměť, že zákony o klidu nedělním netřeba vykládati v ten smysl, že by byla zapovězena výroba a užití páry, električnosti a plynu k osvětlení, topení a ku potřebě domácí, rovněž tak, že by se zapovídalo užívati telefonu, telegrafu a prodávati léků lékařem předepsaných, tisknouti a šířiti časopisy, pronajimati koně a povozy, cestovati, ba aňi ne péci a prodávati chléb a máslo od 10 hodin ráno do 4—6¹/₂ večer. Ačkoli v jiných státech zapovídají i všecko tohle. A i tam, kde některé vrstvy občanstva, zejména přistěhovalci z Evropy, zvyklí jinak světiti neděli, jinak si počínali, nabyl přece vrchu obecný americký zvyk. Tak na příklad v Louisianě rozhodl vrchní soudní dvůr proti stížnosti, že nucené zavírání krámů v neděli je protiústavní, že příslušné zákony z roku 1887 jsou závazny a že se musí krámy zavírat. Přes to prý teď neděle mnohem méně se světí než bývalo před 25—30 lety. Za to nejnověji nové proudy ve prospěch svátečního klidu nabývají vrchu a s jakým úspěchem, viděli jsme na výstavě chicagské. Když po dlouhých hádkách výstava v neděli přece zůstala otevřena, přišlo tam jen asi patnáct tisíc návštěvníků, proti 70—100 tisícům dne všedního.

Různí přátelé pohodlíčka a nedělního veselí tvrdí jako Evropané v Louisianě, že zákony kázící nedělní klid jsou v odporu se svobodou občanskou a s ustáleným rozdělením církve od státu. Avšak americké zákonodárství staví se v tom vzhledě na jiné stanovisko a tak na příklad trestní zákonník newyorský poznamenává v tom vzhledě: „Poněvďž první den v témdni dle obecného souhlasu jest určen k odpočinku a k bohoslužbám, jest zakázáno v tento den prováděti věci níže uvedené, jež by mohly klid rušiti a stavěti se proti náboženské svobodě obce . . .“

Přestupky proti zákonu o klidu nedělním neukládá žádných náboženských výkonů a netrestají se jako hříchy proti Bohu, ale jako přestupky škodlivé a zkázonosné pro společnost.

Vrchní soudní dvůr v Pennsylvanii: zákony, které zabezpečují svobodu svědomí, snášejí se docela dobře se zákony o klidu nedělním, jakož i s těmi, které stibají neřest a nemravnosť; sunday laws nepřikazují nic náboženského, ochraňují jen společenskou zvyklost.

Vrchní soudní dvůr v Alabamě: Sunday laws mají svůj původ v tom faktu na zkušenosti se zakládajícím, že obecné dobro a dobro společnosti toho žádá, aby jeden den v témdni práce a obchody se zrušily a aby to byl týž den pro všecky.

Vrchní soudní dvůr v Louisianě: Sunday laws, které nařizují, aby obchodní místnosti v neděli se zavíraly, nečelí proti ústavě a neruší ani ustanovení ústavy louisianské ve prospěch náboženské svobody, aniž ustanovení Spojených států na prospěch svobody a majetku nebo zákonů ve prospěch rovnosti před zákonem.

Vrchní soudní dvůr v Ohio: Příslušelo docela dobře konstitučním ustanovením národního shromáždění ustanoviti přerušeni práce a den odpočinku. To národní shromáždění učinilo a vybravši k tomu neděli, vyhovělo citům většiny lidu.

Mimo to ještě vrchní soudní dvůr newyorský se vyslovil, že mir a veřejná bezpečnosť závisí valnou měrou na ochraně náboženství. Tím zase hodně zavesloval do přístavu náboženského, jemuž dřive se vyhybal.

Dodatek ku článkům „Sv. Alois a pobožnost k božskému Srdci Páně“.

K pojednání zmíněnému nalezá se doklad ve velkolepém chrámu Páně sv. Mikuláše v Praze na Malé Straně, trvalém to pomniku snah a přesvědčení Otců z Tovar. Ježíšova. Chrám Páně sv. Mikuláše, budovaný v letech 1673.—1773., ovšem s přestávkami, v němž spojeno bohatství s uměním, nádhera se zbožností v jeden souladný celek, má mimo jiné oltáře též oltář sv. Aloisia a bož. Srdce Páně zároveň, nalezající se v druhé kapli od vchodu po straně evangelijní.

Nebyla to zajisté jen náhoda, která tyto dva předměty na jeden obraz spojila, neboť rejen oltář, ale i celá kaple ukazuje nám sv. Aloisia co ctitele bož. Srdce Páně.

Zbožný malíř Ignác Raab, jesuita laik, projevil na obraze tu přesvědčení své a jistě též přesvědčení Tovaryšstva Ježíšova, řídicího stavbu i celé zařízení chrámu Páně sv. Mikuláše, přesvědčení, že andělský mládenec sv. Alois znal lásku planoucí v nejsvětějším Srdci Ježíšově a z pramenů její že čerpal sílu pro život svůj svatý.

Na obraze oltářním vynikají jasně dva předměty: V levo sv. Alois a na pravo výše Pán Ježíš, an ukazuje své božské Srdce, plameny obklopené. Sv. Alois, maje kolem sebe zástup dítek, vede duše ty nevinné k Pánu Ježíši, jenž své nejsvětější Srdce láskou planoucí, odhaluje a ukazuje. Dojemné tu jest obětování se dítek nevinných Srdci Páně; některé dítko má ruce sepnuté ku zbožné modlitbě, jiné klaní se v pokoře s rukama přes prsa složenýma a jiné dítky obětují srdéčka svoje, z nichž oheň lásky plane. Z celého obrazu mluví k nám nevinnost andělská a prostota dětská.

Tu tedy vyobrazěn jest sv. Alois co ctitel bož. Srdce Páně zde na zemi, k němuž vedl dítky. A po čem toužil mládenec andělský v životě pozemském, toho se mu dostalo tam na věčnosti. To opět vyobrazeno jest na klenbě kaple. Sv. Alois vznášeje se totiž v oblacích, patří na srdce Páně, jasnými paprsky ozářené. Pravou ruku má na prsou, z nichž plameny lásky k Srdci božskému vycházejí, levou pak ukazuje na odznaky ctností svých, na kříž, růženec, lilii, dítky a palmu.

Jediný dojem činí na každého oltář i kaple, totiž: Sv. Alois co ctitel bož. Srdce Páně. A co od OO. Jesuitů oltářem tímto naznačeno, to každoročně se tu opakuje, kdy koná se při oltáři tomto slavnost sv. Aloisia i bož. Srdce Páně vždy s oktávou, kteréžto slavnosti některého roku do sebe zasahají, a tak jedna druhou doplňuje v jediný celek. Poněvadž z oltáře sv. Aloisia nevinnost dětská září, bývá též při něm nejdojemnější slavnost mládeže, první sv. přijímání. Myšlénky pak, že sv. Alois vede dítky k bož. Srdci Páně, použil jsem tak, že při první sv. zpovědi dal jsem dítkám na památku obraz sv. Aloisia a při prvním sv. přijímání opět obraz bož. Srdce Páně, povzbudiv je pokaždé pomluvou, jak dle vzoru sv. Aloisia k bož. Srdci Páně směřovati mají.

Ant. Postřihač, kaplan.

D r o b n o s t i .

Mrtvá ruka. Nedávno v budapeštské akademii věd věnoval jeden její člen vědnou upomínku † kardinálu dru Ludvíku Haynaldovi na arcibiskupském stolci v Kološi. Z řeči jeho vyjímáme zajímavá data. Na kostelní účely věnoval kardinál Haynald 2,050.771, na účely vlastenecké 163.737 zl., na školy 1,302.539 zl., na účely vědecké, literární a umělecké 253.258 zl., k účelům dobročinným 423.198 zl., k účelům zemědělským 1,523.257 zl., úhrnem 5,716.770 zl.

Mladiství anarchisté. Na vlak, jenž v úterý odpoledne o půl druhé projíždí stanicí Nuslemi-Vršovými, házeli čtyři hoši nedaleko hostince „na Černohradě“ kamením. Jeden z nezbedů těchto, Robert Špaček z Vršovic, byl dvěma zřízenci dráhy ihned zadržán, načež i jména ostatních tří soudruhů zjištěna. Jsou to Čeněk Pšeničný, Josef Řezviček a Gustav Havlíček, vesměs z Vršovic. Proti všem čtyřem nezbedům bylo zavedeno trestní řízení. — Na téže trati, spojující Prahu se Smíchovem, musil býti včera odpoledne, rovněž pro nezbednost tří hochů, nedaleko Goldmannovy továrny v nuselském údolí zastaven osobní vlak, jelikož hoši Václav Zajiček, Josef Mareš a František Zedlík, nedbajíce bližícího se vlaku na náhoně dráhy skotačili. I s nimi zavedeno trestní řízení.

Nyní házejí kamením, později budou házeti dynamitem.

Smířili se na hrobě otce. Z Princetonu, Ky., se oznamuje: Wm. Akers, jeden z nejčelnějších obchodníků v Hamptonu, Crittenden co. a Bart Akers z Hot Springs, Ark. jsou bratři a byli vychováni na farmě otce svého nedaleko Marionu. Co mladíci zamilovali se oba do hezké, mladé dámy, dcery souseda a pro tuto dívku se znepřátelili. Kráska dlouho uvažovala, komu z obou nápadníků má ruku a srdce podati a konečně rozhodla se pro Williama. Bart s kletbou na rtech opustil dům rodičů a zapřísáhl se, že nikdy se nevrátí. Od té doby uplynula celá řada let a po zmizelém nebylo ani stopy. Otec se nad ztrátou syna žalem utrápil a stará matka marně návratu jeho očekávala. Jednoho dne spatřil však William bratra svého náhle před sebou. Bylo to po dobytí pevnosti Donelsonu; jeden z bratrů měl na sobě modrou uniformu vítězného severu a druhý šedou uniformu poraženého jihu. William podával svému bratru ruku, týž ale s odporem se odvrátil a od té doby nebylo opětně o něm ani slechu. Těchto dnů odebral se William na starý rodinný hřbitov na farmě svých rodičů, aby zde vyhledal příhodné místo pro pomník a mezitím, co v myšlenky pohřížen u hrobu svého otce stál, pocítil na rameně něčí ruku; když pak se rychle ohlédl, spatřil svého ztraceného bratra, který mu ruku ke smíru podával. Touha po domově přivedla Barta Akerse, který jest nyní zámožným mužem, do domu rodičů a u hrobu otce setkal se s bratrem, který mu byl svého času milenkou odloudil.

Odpadla k turecké víře a byla za to podarována. V tureckém kostele v Zirkusgasse ve Vídni byl slaven dne 15. listopadu neobyčejný sňatek. Ženichem byl Jaques Albacharz, úředník jedné z předních obchodních firem vídeňských a nevěstou byla Fanny Hanková, jež byla zaměstnána v známém vídeňském modním závodě pro dámy. Byla prý velmi sličná. Byl prý to sňatek z lásky a kostel byl přeplněn přátely ženichovými a družkami, přítelkyněmi nevěstinými. Též z kruhů aristokratických došlo několik gratulací šťastnému páru. Nevěsta byla zejména překvapena dary, jichž se jí dostalo od princezny Koburgské a hraběnky Irmy Taaffeovy. Hanková zamilovala se prý vášnivě do mladého mohamedána, že přestoupila z lásky k němu k jeho víře, aby se mohla vdáti.

Co teď ženské neudělají aby se vdaly. Zradí i Pána Krista. Ale ještě divnější na tom je, že její odpadnutí od víry křesťanské od dam z vyšší aristokracie se ještě honoreje! To trochu křičí!

Popravil se sám. Čtenářové pamatují se, že jsme těžce nesli propuštění vraha vlastní ženy Františka Kadaňka porotou, ačkoliv sám se přiznal. Avšak veřejný hlas lidu tímto zmásti se nedal. Byť jej i porotcové vinným neuznali, uznával jej vzdor tomu lid doma za vraha. Jest velmi zajímavým, co se z Brna píše:

Neobyčejně zajímavý případ sebevraždy udál se nedaleko Břeclavy. Jedná se tu o sebevraha, který jako vrah své ženy stál teprve před měsícem před porotním soudem brněnským, a byl uznán nevinným. Jest to František

Kadaňka, 52letý rolník z Mělcán, který byl žalován pro zabití vlastní své ženy, se kterou po 25 let žil ve spořádaném manželství. Když totiž letos dne 5. června v poledne dcery Kadaňkovy ve Mělcánech vrátily se z polní práce domů, našly dům prázdný. V síni a kuchyni byly krvavé skvrny. Matka jejich Julie Kadaňková ležela mrtva v kuchyni na zemi obličejem dolů, majíc pod hlavou zakrvácenou motyčku, na níž dlouhé ženské vlasy lpěly. Byla zavražděna. Podezření z hnusného činu toho padlo hned na manžela ubohé zabitě, Frant. Kadaňku, o němž se vědělo, že téhož dne odpoledne se svou manželkou sám doma byl, a jehož sousečka Aloisie Bartlová po 10. hodině dopoledne rychlým krokem z domu odcházeti viděla. Na její otázku, kam jde, se Kadaňka zarazil a odpověděl, že jde do Tikovic. Josef Vašulín našel v zahradě své u plotu modrou zástěru, na níž dlouhé ženské vlasy lpěly. Zástěru tuto hned Marie Kadaňková, dcera vrahova, poznala jako majetek svého otce. Byl to skutečně František Kadaňka, který manželku svou Julii Kadaňkovou utloukl. Kadaňka sám se také hned po činu k státnímu zastupitelství v Brně dostavil a úplně se vyznal. Byl proto pohnán před brněnskou porotu, obviněn z vraždy své ženy, ale lékaři uznali, že jednal v pomatenosti smyslů. Kadaňka byl porotním soudem od zločinu za vinu mu kladeného osvobozen. Byl ihned propuštěn z vazby a vrátil se domů do Mělcán. Zde však očekával ho trest mnohem hroznější: opovržení ode všech sousedů i vlastních dětí. Již prý na cestě do Mělcán, kam pospíchal ke svým dětem, musil zakusit trpkého přivítání. Před vesnicí totiž čekal na něho zástup žen a dětí, které se na něho vrhly a nadávaly mu. Doma, v celé vsi nikdo s ním nemluvil, každý jím opovrhoval, lidé se mu vyhýbali jako prašivé ovci, plivali po něm, dokonce i v kostele nikdo nechtěl stát vedle něho a každý utíkal z daleka od místa, kde on byl. Kadaňka viděl, že doma nevydrží. Jednoho dne svázal svoje věci do uzlíčka a pustil se do světa. Štván svědomím a poháněn hanbou daleko nedošel. Z řeky Dyje u Břeclavy vytažena byla krátce po tom mrtvola utopence, v němž poznán byl Kadaňka. Než život na takové svobodě, volil raději dobrovolnou smrt ve vlnách.

* * *

Mezi manžely.

Ona: Co bys si počal, kdybych já ti zemřela?

On: Pochoval bych tě.

* * *

Z praktického života. Neposuzujme člověka nikdy podle deštníku. Kterak to?

— Protože málo kdy deštník je jeho.

* * *

Proč mnozí nazývají se rádi svobodnými mysliteli? Předně proto, že nejsou v mínění svém svobodnými, nýbrž od jiných — všelijakých plátek závislími — a za druhé, že nemyslí.

Obsah „Obrany viry“

Zachraňujeme a obnovujeme křesťanské zvyky v rodinách. Podává Vinc. Bosáček, zám. kaplan. (Pokračování.) — Ve snu. P. K. — Jak povstala veřejná pobožnost k božskému srdci Pána Ježíše. Podává Filip Novák. (Pokrač.) — Vražda z cizoložství. Dle francouzského upravil Petr Kopal. (Pokračování.) — Láska mezi katolíkem a evanděličkou. — Jak se v Americe světili neděle. — Dodatek ku článkům „Sv. Alois a pobožnost k božskému Srdci Páně“. — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovni ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ připláčí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici, kamž předplatne budíž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Zachraňujme a obnovujme křesťanské zvyky v rodinách.

Podává Vinc. Bosáček, zám. kaplan.

(Pokračování.)

IV.

(Anděl Páně.)

Jeden z krásných křesťansko-katolických zvykův jest klekání či anděl Páně. —

Klekání ještě jakž takž se zachovává od zvoníků a kostelníků, že se ráno v poledne a večer zvoní, ale kde jest modlitba?

Jeden kněz, znatel lidu praví: Uchi-li vědět, jaká jest osada, potřebuji, jen postaviti se v čas klekání na živější místočko a pozorovati, co se děje.

Zvoní-li se krátce — že sotva 3 zdravasy se pomodlíš — to již bývá znamení osady nábožensky vlažné. Lid málo, aneb jen jako pokradmu se pomodlí, někdo jen smekne, někdo ani dýmku z úst nevezme. Kde však zvoník vážně a trochu déle zvoní — při tom sám se modlí — modlí se i lid, někde zůstanou státi, přeruší hovor, znamenají se aspoň svatým křížem a byť ne nahlas, aspoň v duchu se pomodlí, tu již osada lepší.

Kde však nejen doma, nýbrž i na poli (neřku na ulici) kleknou a delší čas v modlitbě setrvají, tu jest osada křesťansky zdráva a farář, neb správce duchovní může si takovému stádečku jen gratulovati.

Ano, tvrdí se, že kde farář zavedl zvyk řádně se modliti při klekání, má zásluhu, jakoby své osádce připravil dobrodiní sv. missie.

Bohužel i na to se nyní nedává pozor, plujem s dobou liberální v jednom proudu. kolikráte i ten, jenž by měl příkladem předcházeti modlitbu „Anděl Páně“ k vůli společnosti, aby nerušil zábavy — buď zcela opomine, neb jen tak vykoná, jako onen kostelník neb zvoník, jenž zvoní klekání, proto že za to má plat.

V Praze můžeme říci, že se zvoní nadarmo. V poledne nikdo klekání nedbá; právě v poledne má každý nejvíce na spěch! — A přece mohlo by se dobrým příkladem energicky zachovávaným opět tomu odpomoci, že by

aspoň zvolněným krokem, nepokrytou hlavou — pokud to počasí dovoluje — klekáni se respektovalo od širšího obecnstva.

Mladý jeden venkovan to zkusil, že jda velkým náměstím — ze železné do dlouhé ulice — modlil se poledne, drže v rukou svou pokrývku na hlavu.

A hle, nikdo ho v tom nevyrušil, žádnému strážníku, ač to nápadno bylo — nechtělo se tázati jej, k čemu ta demonstrace — nýbrž mnozí si pomyslili: šťastný venkovan, jenž i tu svůj náboženský zvyk zachovává.

Ale i naše venkovská města již pomalu nechávají klekáni zvonit jen proto, aby se vědělo, že ráno čas do práce — v poledne čas k obědu — a večer čas udělat „fajrum“. A naše vesnice? Kde jest ta idylla, o níž píseň dí:

Slunéčko za hory padá,
vizte již temní se les;
zvoneček večerní bádá
k modlitbě město i ves.

Přestává bohužel i tu! — Lid sice, jaksi k modlitbě se neladí, ale obyčejně si to nechává až doma.

Tu každý věz, že modlitba „Anděl Páně“ koná-li se současně kdy zvon zní, odpustky nadána jest; koná-li se před zvoněním, nebo po zvonění výsady odpustků ztrácí.

Ze života našeho všedního, mohl by každý nějaký příklad uvést, že kdo chtěl práci, zaměstnání své dokončiti v době, kdy tu klekáni zvoněno třeba úmyslem vykonati pobožnost povinnou později, že se mu práce nezdařila neb dokonce zkazila.

Chtěl jsem kdysi jen písmo dopsati, nedbal hiasu zvonku — a tu ve spěchu že behu posypátko, vyžil jsem inkoust na psaní — a tudíž práci tak opakovati musil.

Velmi krásný příklad podává se v knize: blah. Panna Maria v příkladech II

„A n d ě l P á n ě“ z a c h r á n i l o ž i v o t.

Zavala byl zámožný šlechtic v Biskajsku, zemi to španělské. Španělsko tonulo tehdáž v občanské válce. Jedna část národu stranila Don Karlovi a druhá Kristině, ovdovělé královně španělské, a dceri její Isabelle. Zavala přidal se ku straně Don Karla. Neprátelské sbory vtrhly do jeho držav, urvaly, co se urvati dalo, poplenily jeho role, dům jeho spálily, a dvě jeho děvčátka, spanilě nevinné dívky, odvěkly do zajetí. Můžeme se domyslit, jakým asi hořem sklíčeno bylo otcovské jeho srdce; válka trvala dále, a to zuřivě, jakož vezdy bývá, zvláště když zavládla válka občanská, jako v tomto případě.

Neprátelé chopili se prostředku krutého, aby Zavalu překonali. Kdykoli vytahli proti němu do pole, vlekli s sebou vezdy dívky jeho a postavili je v boji v neprvnější rady, tak že se musil otec trásti o život dítek svých. To bylo příčinou, že Zavala ochaboval v boji. Neprátelé byli četnější nežli jeho sbor, avšak převaha jejich ho nelekala, nýbrž přesvědčení, že první koule zasáhne ubohé jeho dívky. Nějakou chvíli stál jako bez života, tak že měli útrpaost s ním i otužili bojovníci jeho. I přistoupili k němu někteří a pravili: „Vůdce, hle, jest nás hrstka, a nepřátel převaha veliká, vyhněmež se raději bitvě“. Tu však zablesklo se oko Zavalovo a on velel: „Palte!“ Pušky chrílily smrt v šiky Kristinů, hustý však dým zakrýval je, tak že nebylo ihned viděti spoust, jež způsobily. Vystřelivše hnali se Karlisté, meče v rukou, v před a před nimi ustupovali bojácně Kristinové a za krátko byli na všechny strany rozeznáni. V pravo i v levo bylo hojně zabitých. Ubohý Zavala hledal mezi mrtvými i mrtvolý dítek svých. Ale nenalezl jich mezi mrtvými. Muž, kterýž je vedl, ležel maje oči zavřené, mrtev, ale dívky byly bez úhony. Tu stál otec Zavala všecek dojatý, meč mu vypadl z ruky, z očí vyhrnuly se slzy, klekl na kolena a oběma rukama objímal dívky své a tisknův je k srdci, volal: „Zdravas Maria!“ a všichni bojovníci volali: „Zdravas

María!“ V tom okamžení zavzněl hlas zvonů, vyzýváje širé křesťanstvo, aby pozdravilo Marie Panny: „Zdrávas María“. Od těch dob nehnal se Zavala již do hrozné bitvy, ale nepoddal se přece Kristinům. V dalších bitvách ztrácel Don Karlos stále půdy, až konečně byl nadobro překonán. Zavala vedl své čtyry dále. Zhusta musil bitvy podnikati, aby jen žízeň zahnal a hlad ukojil. Na konec byl od svých oddělen a zajat. Půl hodiny po zajetí sešel se soud vojenský, a vůdce Karlistů byl k smrti odsouzen. S večera měl býti popraven. Smířiv se s Bohem a hledě i nyní smrti udatně vstříc, oddal se spánku. Zbudili ho a vedli na smrt. Vojsko ho obklopilo a již veleno, aby sedm vojáků namířilo zbraň. Důstojník právě měl říci: „Palte!“ Tu zavzněly zvony a hlásaly: „Anděl Páně“. Ve Spanělích velebí se Matka Boží při každém potkání, zvláště však když zvoní poledne a klekání. Tak stalo se i nyní. Vojáci namířenou již zbraň sehnuli, důstojník odkryl hlavu svoji a Zavala poklekl, aby naposledy modlil se k Matce Boží. Tu najednou přikvapil jezdec maje v ruce bílý šátek a hlásaje, že Zavala dostal milost. Nebýti onoho zvonění klekání a modlitby „Anděl Páně“, byl by Zavala býval usmrcen, nežli přišel posel ohlašující milost. Obdržev milost slibil, že nebude již proti Kristinům válčiti a odebral se do ciziny, zakopav meč svůj na hranicích vlasti své. Tak bloudil sem tam, až si umínil státi se řeholníkem s večera přibyl k jednomu klášteru. Právě zvonili „Anděl Páně“. To bylo mu znamením, že jest vůle Matky Boží, aby byl řeholníkem. Zaklepal a prosil o přijetí, jehož se mu také dostalo. V řeholi žil příkladně a zvláště byl horliv ve službě nemocných. (Pokr.)

Slavnost Neposkvrněného Početí P. Marie.

Blahoslavená Panna Maria v příkladech — 400 Pro kazatele a katechety z různých pramenů sebral, sestavil a upravil Leopold Kolisek farář v Olši na Moravě. Díl II. Čistý výnos věnuje se chudobným kostelům v Protivanově a Olši. Cena 1.20 kr. Dosti rychle za dílem prvním následoval díl II. praktických příkladů mariánských jež jak z obálky vidět. nalezly v duchovenstvu mnohé a též zasloužené oblihy. I druhý díl jest s pílí stejnou sestaven, úprava, tisk, papír velmi úhledné. Důstojný p. sběratel může býti ujištěn, že sbírka jeho dočeka se brzy vydání druhého. My tuto podáváme na ukázkou příklad hodící se ku sv. neposkvrněného početí P. M.

Svátky Mariánské zasvěcené.

Mariánské svátky máme světiti.

Mnozí katoličtí křesťané zapomínají, že jest to vůle Boží, bychom vedle svátků Páně též svátky Matky Boží světiti. Zlý příklad lidí víry zbavených a mravně zpustlých kazívá jinak dobrého katolíka, tak že sobě dovoluje, co se neshoduje se dnem svátečním. Než stává se zhusta, že právě v takoveto zasvěcené dny přibhází se něco tomu, kdo buď zúmyslně den Boží ruší, anebo jest pohoršením lidu věřícímu.

Tak se stalo r. 1888. v Č. Ř. Na svátek Jména Panny Marie vyšli si střelci na hon. Jeden z nich málo viděl na jedno oko; ale nedal se zdržeti. U lesa, kde se rozestavili, vedla hluboká cesta. Honci nečekali dlouho. Jakýsi temný předmět pohyboval se úvozem po mezi. Onen prisleplý lovec domnívaje se že onen předmět jest zajíc, vystřelil. Ale běda! Hrozný ston rozlehl se z úvozu a předmět zmizel. Střelci se sběhli a viděli chlapce v bolestech se svíjeti; měl prostrělenou bradu. Onen lovec měl chlapcovu čepici za zajíce a proto střelil. Lovcům přešla další chuť k honu. Chlapec se sice časem pozdravil, ale přestál mnoho velikých bolestí. Lovec byl přísně potrestán. —

Téhož dne, co tato nehoda se udála, přihodilo se rovněž neštěstí na honě. Několik střelců šlo v týž svátek z honu. Všickni byli jinak dovední myslivci. Jeden z nich uvázl nohou za kořenem stromu, klopýtl a puškou zavadil o kmen. Střelná rána vyšla, a všecek náboj vjel mu do těla. Za malou chvíli skončil poraněný střelec.

V obci B. žila jinak spořádaná katolická rodina, ale otec, jsa náruživým lovcem, zanedbával v neděli a ve svátek přikázání Boží a církve sv. Místo na mši sv. vyšel si vždy na hon. Na svátek Mariauský učinil tak opět. Zvěř ořišla. On vystřelil; ale rána šla zpět a jemu do oka. Nařikaje přišel z honu. Léčil se sice, ale léčením přišel o obě oči. Jsa slepcem říkával často, jak by rád do chrámu Páně šel, ale již nemohl. Kéz by aspoň na věčnosti milosrdnou tvář Matky Boží spatřil!

Původ slavnosti.

Od počátku světa nebylo radostnějšího dne nad onen, kdy v životě nábožné Anny počata byla ta, která dle příslibení Božího měla potříti hlavu pekelného hada a dáti světu Spasitele, obnovitele, veškerého tvorstva. Tak pohlíželi hned první křesťané na tuto radostnou událost a své vnitřní smýšlení dávali na jevo zvláštní slavností. K tomu přidružila se i jiná radostná okolnost, totiž slavnostně prohlášení článku víry, že Maria Panna jest bez poskvrny hříchu prvotního počata.

Původ slavnosti té pochází z církve východní, kde hned ve století V. se jeví. V církvi římské počal svátek ten uváděti sv. Ildefons z Toledo, dle jiných jakýsi opat Alfio ve stol. XI., a sv. Anselm zavedl jej ve svém biskupství kanterburském. Brzy ujal se v celém Anglicku a ve Francii, později v Římě. R. 1476. papež Sixtus IV. nařídil, aby vůbec se konal, avšak teprve roku 1708. byl od papeže Klimenta XI. za svátek zasvěcený vyhlášen. V zemích rakouských byl již od r. 1629. zasvěceným.

Článek víry o Neposkvrněném Početí Panny Marie již záhy byl přednášen věřicím. Ku konci XIII. století proti odpůrcům hájil ho zbožný francouzský Jan Duns Scot; avšak teprve papež Pius IX. dne 8. prosince 1854. učení to za článek víry slavnostně prohlásil.

Protestantka na smrtelném loži.

Jsmo v Londýně. Je krásný večer májový. Jeden kněz katolický modlil se právě ve své světničce církevní hodinky, když někdo zaklepal na dveře. Vešel elegantní, hezký mladík a praví: „Velebný pane, nemohl byste ihned jíti do ulce N. do toho poschodí do té světnice? Jest tam jedna těžce nemocná, která potřebuje vašich služeb“. Kněz horlivý hned odebral se na určené místo. Smutný však se mu objevil obraz. Ve světnici ležela ve smrtelném zápasu žena sama a sama, ode všech opuštěná. Světnice byla bez nábytku, bez ozdob, jenom na jedné stěně visel velmi pěkný obraz Panny Marie, bez poskvrny Počaté.

Nemocná spatřivši kněze, ptala se, kdo je a proč přišel. „Jsem kněz katolický a přišel jsem, poněvadž jste si žádala služeb mých“. „Já že jsem vás volala? Neposlala jsem pro vás nikoho“. „Jakže? což nemáte syna nebo příbuzného, kterýž mne požádal, abych vás navštívil, protože prý jste těžce nemocná?“ Nikoliv! Nemám ani syna, ani příbuzného, jsem sama v Londýně od několika měsícův, a nyní vím, že již umru. Mimo to nemohla jsem já k sobě zavolati kněze katolického, poněvadž jsem protestantka“.

Kněz byl všecek udiven nad tím, kdo to asi byl, jenž ho k nemocné zavolal. Rovněž nemohl pochopiti, že protestantka má ve své světnici obraz Neposkvrněné Panny. Otázal se tedy nemocné, a ona slabým, chorobným hlasem mu vypravovala.

„Obraz ten připomíná mi nejkrásnější dny mého života. Narodila jsem se v lůně náboženství protestantského a držela jsem se této víry otců mých

tak houževnatě, že, ačkoliv mnoho let jsem žila ve krajích katolických, přece nedala jsem se poučiti a přesvědčiti o rozdílu mezi náboženstvím protestantským a katolickým. R. 1854. byla jsem v Římě jako vychovatelka v jedné vznešené rodině americké. Jak dobře víte, v prosinci toho roku církev prohlásila článek víry o Neposkvrněném Početí Panny Marie. Já, ačkoli protestantka, cítila jsem již od svého dětství velikou náklonnost k úctě Mariánské, a zdálo se mi, že tato úcta nejlépe vyhovuje citům pravé zbožnosti. Za příležitosti těch prosincových slavností římských pocítila jsem zvláště mocně onu svoji náklonnost a když papež ve velkolepé basilice vaticánské slavně prohlásil onen článek víry, tu dojala mne krása a něžnost úcty Mariánské tak, že jen slzami mohla jsem dáti průchod citům svým. Rodina, u níž jsem byla zaměstnána, byla katolická, a paní snažila se několikráte přemluvit mne, bych se obrátila na víru katolickou, ale já jsem odporovala a vyhýbala se rozhovoru o náboženství. Onen večer pak, kdy tak byla jsem dojata, paní mne velice mile překvapila; darovala mi tento pěkně malovaný obraz Panny Neposkvrněné a pravila mi: „Alice, tento obraz budiž vám povždy památkou na mne a na tyto krásné slavnosti římské!“ Od té doby osud se mnou všelijak zahrával, ale nikdy nechtěla jsem zbaviti se této památky, pro mne tak drahocenné. Madonna na obraze tom doprovázela mne na všech cestách mých, k Ní obracela jsem se tak často v zármutku a bidě své a vždy našla jsem u Ní potěchy radostné. I v této nemoci kdykoli na obraz onen se podívám, cítím úlevu v bolestech svých . . .“

Nemocná dokončila svoje vypravování a s hlubokým povzdechem obrátila zrak k obrazu Panny Marie. Přítomný kněz radostně jí praví: „Ale, milá paní, vy jste více katoličkou nežli si myslíte. Neposkvrněná Panna jest to, která mne sem poslala, která chce, byste byla zachráněna, spasena. Jak jinak si vše vysvětliti? Kdož jiný poslal ke mně onoho neznámého mladíka, bych vám šel přispěti ku pomoci? Oh! vzpomeňte si, milá paní, na ony vaše krásné dojmy a pocity v Římě, jež tak byly mocny, že jich ani vaše protestantské náboženství nedovedlo zeslabiti. Pro Bůh! Nechtějte, milá paní, zemřiti v náboženství bludném! Panna Neposkvrněná, která vás tolikráte posílila a potěšila v tomto životě, připraví vám blaženost pro celou věčnost . . .“ Nemocná dala se do usedavého pláče a chladnou rukou kynouc knězi, pravila: „Velebný otče, zachraňte mne, udělejte mne katoličkou, abych aspoň po smrti shledala se na nebi s milou pannou Neposkvrněnou . . . Vím, že ona učinila mi zázrak: poslala anděla, by zachránil mne záhuby a otevřel brány ráje . . .“

Stalo se. Nemocná učinila knězi vyznání víry katolické, vyzpovídala se lítostně a zkroušeně, a se sladkým jménem Panny Neposkvrněné na rtech klidně v Pánu zesnula.

Vražda z cizoložství.

Dle francouzského upravil PETR KOPAL.

(Pokračování).

XII.

Byli konečně svoji. Bylo po svatbě, hosti se rozešli. Paní Raquinová vykráslila jim krajky a hedvábím manželský pokoj. Byla plna nadějemi v jejich manželské štěstí.

— Budu se míti i já s nimi dobře. Dala jsem jim všechno co jsem měla — pravila k sobě.

Přála jim radostnou dobrou noc a odešla.

Tereza usedla na nízké lenošce blíže krbu, v němž oheň praskal. Po-deprouc si hlavu o ruku, hleděla zamýšleně do kmitajících se plamenů.

Kterak ty jiskřičky vesele poskakovaly. Laurent procházel se po pokoji pohlížeje stranou na svoji manželku. Nehýbala sebou a dělala jakoby ho neviděla. Laurent přiblíživ se k ní, vtiskl polibek na její rameno. Terezou to trhlo, jakoby na ni padla kapka z ledu. Zachvěla se, a pohlédla na svého manžela pohledem tolik cizím, že Laurent o krok ustoupil.

Posadil se naproti ní na protější stranu krbu. Seděli tak vis-a-vis mlčky, slyšeli svůj dech. A v krbu plamínkové vesele si poskakovaly a jiskřičky se honily.

Uplynula již dvě plná léta, co nepobyli spolu samotni v jednom pokoji — od těch cizoložných chvil, kdy ještě Kamil žil. Kam se poděl z nich ten zřirající oheň nerasytné vášně! Nyní seděli naproti sobě, jakoby se neznali. Ta poslední osudná noc, již Tereza ztrávila v jeho bytu a v níž dohodli se, že Kamila nějak zabítí musí, aby mohli býti svoji! A nyní svoji jsou a kam se poděl ten žár z jejich srdcí!

— Buďme moudří — těšila jej po spáchané vraždě — nechme dříve zastříti památku jeho rouškou zapomenutí a pak — pak —

Laurent sotva že směl potom pokradmo jí prsty stisknouti. A nyní nadešel dávno vytoužený, tolik draze zaplacený okamžik, že jsou svoji. Proč nevletěli si do uáručí, proč ústa a rámě jejich nespojily se k rozkoši? — Seděli naproti sobě jako by se jeden druhého bál. Seděli u sebe na dosah rukou, nohy jejich skoro se dotýkaly — — co je zdržovalo? Hleděli na sebe bez žádosti skoro bázlivě. Jaké mivali sny do budoucnosti a jaká je skutečnost!

— Pamatuješ-li se Terezo, — přerušil Laurent trapné ticho a přisednuv si až k ní samé, — jak jsem tehdy odpoledne přišel druhými dveřmi sem do pokoje — —

Ona naslouchala sice, ale ani brvou nehnula.

Pamatuješ se, kterak blaženě ztrávili jsme ty chvíle — — nuže, nyní jsme dosáhli, po čem jsme práhli. Budoucnost náleží nám — — — Kamila tu není.

Při jméně tom Tereza se zachvěla. Pohlédli oba na sebe zaraženě nesměle. Pouhým vyslovením jména toho rozpoutaly se všechny upomínky na něho. Kamil jakoby stál mezi nimi. Laurent viděl jej vyskakovati z plamenů. Seděli na seslích jako přimrazení.

Laurent se zvedl a jal se svlékati. Zul si boty a strčiv nohy do trepek opět usedl vedle ní.

Tereza úmysl jeho pochopila.

Laurent jal se opět vzpomínati těch blažených, spolu zažitých chvil, avšak snažil se pečlivě vyhnouti se jménu Kamila. Ať si mluvil o růžích, anebo o květinách vůbec, o procházkách, všudež se jim pletl do řeči Kamil. U keře tehdy na výletě si hověli, Kamil usnul a Laurent chtěl mu již tehdy nohou rozdrtit hlavu. A sotva že vypustil z úst jméno řeky, již viděla Tereza před sebou ločku a v ločce zápas, slyšela jeho smrtelné výkřiky: Terezo pomoz, pomoz! —

Laurent ty děsné upomínky četl jí na očích, četl v nich němou výčitku: my jsme Kamila zabili, ale on je teď mezi námi a mrazí naše údy.

— Viděl jsi jej v Morgue (v městské mrtvolně)? tázala se ho najednou.

— Proč se ptáš? — tázal se mrzutě on.

— Abych věděla, je-li skutečně pochován. Pořád se mi zdá, jako by netlel v zemi, nýbrž byl zde mezi námi — hu! — vzkřikla najednou! — tamkle je.

— Kde je? —

— Vidiš ho tamhle u dveří?

Laurent pohlédl v tu stranu a vlasy se mu ježily. Najednou ale vzpamatoval se a pravil: Vždyť to není nic, je to jeho podobizna.

Stará paní obraz syna svého z obvyklého místa nad postelí Terezy vzala a pověsila na jiné místo. Učinila tak z něžných ohledů jako by tím

chtěla říci: teď již syn můj přestal být jejím manželem, teď má zde právo viseti obraz jiný. Teprv nyní spozorovali tu změnu a lekli se jí.

— Bláhová! — těšil ji Laurent a nakloniv se k ní pravil: obejmi mne, dej mi první manželské políbení. — Tereza naklonila se k němu — —

— Co to tu máš? — zde na krku? —

— Co to nevíš? —

— To je ošklivá jizva, tak do modra — — hu!

— Objemni mne — obejmi mne — —

Tereza s odporem odvrátila od něho hlavu.

— Co to tu máš? — já tu ránu dosud neviděla. — A dotýkajíc se prstem zamodralé jizvy tázala se opětně: — co to zde máš?

— To je to, — odvětil s nechutí Laurent — to je, jak mne Kamil kousl, když jsem ho házel z ložky do vody — vždyť jsi to viděla — —

Nu tak mne obejmi — pravil hrubě, — je to stejně rána tvá, jako má. A Laurent chytil ji oběma rukama za hlavu a přitiskl její ústa násilně na tu modravou jizvu.

— Ne ne! — vzkřikla Tereza — vždyť je na tom krev. Načež vytrhnouc se mu z rukou sklesla nazpět na lenošku, na celém těle se chvějíc. Laurent zadíval se na ni v blběm překvapení. — Tereza vytáhla si kapesník a utírala si ústa vyplvla se na zem. Na to s ošklivostí hleděla na jeho Kamilovými zuby znamenany krk.

Laurent stydě se za tuto brutálnost, jal se opět procházeti po pokoji. Za celý svět nebyl by odvážil se k takovému políbení. Jizva, na níž přitlačil chladné zuby Terezy, bolela ho ještě více. Díval se chvílkami na ni, jak schoulena tulila se ku krbu chvějíc se na celém těle — obrácena k němu zády.

— Mohu-liž ještě milovati tuto ženu, — tázal se sama sebe a může-liž ona milovati mne! Jaký to osudný klam! A za takové manželství, za takovou svatební noc zabil jsem člověka! —

V okamžiku tom byl by Laurent vrazil do sebe nůž.

— Láska v nás obou zhasla, zemřela. —

Zabili jsme Kamila, zabili jsme lásku! —

Na krbu to praskalo. Z ohně hasnoucího zbyl na povrchu čadící oharek, z něhož smrdutý dým šířil se po pokoji.

— Co nám zbylo ze všeho? nic než trochu čoudu — a ty brozné zá-pasy se svědomím.

Zrak jeho bezděčně zapadl na obraz Kamilův nade dveřmi. —

— Sundej ho dolů! — zvolal po chvíli, — nemohu jej snést. Co jsem to měl za nápad, malovati to nedochůdče!

— Sundej si ho sám. Já se ho bojím, — odvětila Tereza.

— Anebo jej alespoň obrať! —

— Já k němu nedosáhnu.

A Laurent přistoupiv ke dveřím, vztahoval k němu ruce. V tom ale, jakoby někdo hmátl rukou na dveře.

Na Laurentu ježily se vlasy. Zuby mu cvakaly.

— Kamil! — vzkřikl a zbledl jako stěna.

Tereza sděšeně pohledla ke dveřím.

Škrábání na dvěře se opětovalo.

— Někdo je v síni! — blbotal Laurent, utíkaje do koutku za kamna. Studený pot vyvstával mu na čele. A Tereza přiskočila k němu, dotýkali se jeden druhého, jako dva balvany ledu. Zraky obou vytřeštěny byly na dvěře, brzo-li se otevrou. A hmatání po dveřích chvílkami se opětovalo. Hrozných deset minut uběhlo. V tom to za dveřmi zamňouklo.

— To je z . . . . Franta! —

— Pusť ho sem. —

— Já mu rozšlápnu hlavu.

— Neubližuj mu, on by vzbouřil celý dům.

Na to Tereza sama vstala a kocoura vpustila.

Kocour shlednuv Laurenta vytřeštil na něho oči. Zvláštní věc. Ti dva nemohli se od počátku cítit. Hned když započal Laurent cizoložné libánky s Terezou, kocour díval se na drzého vetřelce nedůvěřivě. A Laurent pranic se nepřičinil, aby se kocourovi zavděčil.

Franta před Laurentem vyskočil na sesli se svítícíma očima a s rozježeným hřbetem.

— Já ho kopnu — —

— Nech ho být, skočil by ti do očí. — varovala jej Tereza.

— Duch Kamila vjel do potvory, musím ji zabít jako Kamila.

A opravdu. To malé zvíře mělo v té chvíli na sobě něco příšerného, démonického. Kocour na sesli stál jako připravený ke skoku. Očima nevráživé svítil, ohonem o lenoch sesle tloukl a tlamu jaksi krvežíznivě otvíral.

Laurent konečně uznal za nejlepší, s kocourem rozejíti se v pokoji. Otevřel dvěře — —

— Pšic potvoro! — a kocour schoulil ohon a jedním skokem ocítil se v síni.

— Mňau, — mňau — mňau — ulehčoval si venku po přestálém strachu.

— Tereza opět se usadila před krbem a Laurent jal se zase procházeti po pokoji.

— Snad už bude ráno — zvolal toužebně. Na spaní neměl již pomyslení. Měl v té chvíli nejsnažnější přání, aby mohl bez hluku odejít z pokoje. v němž to bylo k udušení. Byl by milerád v tu chvíli odešel, ale co by tomu řekla paní Raquinova a co lidé — — první svatební noc!

— Ha — ha — ha!

— Čemu se směješ? — tázala se Tereza udivena, již ten smích rozčíloval.

— Směji se naší první svatební noci.

Konečně z venčí vnikalo ranní světlo do pokoje.

— Musím dnes brzy do kanceláře, — pravil — musím dohonit dues, co jsem včera zanedbal. Dal své ženě chladně s Bohem a odešel.

XIII.

Následující dny a noci byly sice klidnější, ale celkem podobaly se té první. Obraz Kamilův byl sice sundán, a kocour netroufal si více na dvěře zaškrábati u vědomí, že u vnitř nalezá se jeho nepřítel: ale nálada manželů duševní byla chladná, ba mrazivá. V očích obou bylo znáti výčitku: rád bych věděl, proč my jsme Kamila zabili?!

Když k večeru vracel se z kanceláře, nevítal jej radostný úsměv s tím milým překvapením milující ženy: jsi již tu? — Když přibližoval se k bytu, neviděl v okně milovanou tvář ženy, usmívající se z daleka, a když vcházel dveřmi, nepřicházela mu manželka radostně v ústrety a nenastavovala tvář k manželskému políbení. Ani se po něm neohledla. Ba spíše pozoroval, jakoby při jeho příchodu si povzdechla: zas už je tu, zase nastane ta trapná noc!

Toliko stará paní byla k němu mateřsky přívětiva a něžná.

S ní též bavil se nejraději, u ní prodléval v krámě nejdéle.

— Kde pak je Tereza? — tázávala se paní. — Chuďas má toho šukání po celý den tolik, že nemá kdy ani svého manžela přivítati.

— Však my se spolu ještě pobavíme dost, odpovídal Laurent trpce.

Stará paní neměla ani zdání, jaké noce tito manželé spolu trávívají. Když večer všickni tři sedaly pohromadě, neušlo jí sice, že Tereza chovala se k manželovi chladně, a že se časem na něho i utrhla.

— To jsou všechny mladé ženy takové, — omlouvala ji teta. To už tak mezi manžely bývá. Já, já sama jsem si časem na svého muže — dej mu Pán Bůh nebe — též houkla, ale láskou jsem ho mohla snísti a on to dobře věděl. Byl to dobrák. Všecko si nechal líbit, pra všecko, dodala se čtveráckým důrazem.

Laurent by byl ve společnosti staré paní vyseděl celou noc.

— Ale děti, kdy pak půjdete spát! — říkala časem. To já když jsem se vdala, já se nemohla té chvíle ani dočkat.

— Na tu mučírnu je času ještě dost, — myslil si Laurent.

— Vždyť je tetičko noc dlouhá. Kdo pak by ty hodiny přespal.

A děsili se té noci pokaždé oba. Byly to noce samého rozechvění, přišerných vidění a výčitek.

— Snad by bývalo lépe, — prohodila jednou Tereza, — kdybychom byli Kamila nechali na živu. Byli bychom radosti užili více.

— Snad? — pravíš, — já myslím: jistě!

— Ba že! — Mučíme jeden druhého.

(Pokr.)

Lúrdská Panna Maria. *)

Vznik proslaveného poutního místa v Lúrdch.

Lúrdy jsou městečko v jižní Francii a rozprostírají se v překrásném, malebném kraji na úpatí hor Pyrenejských. V levo pod městem vysílá pohorí do údolí mohutný, skalnatý výběžek, na jehož temeni vypíná se krásná svatyně Mariánská. Ve spodní části výběžku toho, na úpatí chrámu, jest ona jeskyně, v níž zjevení se stalo způsobem tímto:

Roku 1858., dne 11. února, ubírala se tři malá děvčátka o polednách po mostě řeky Gave, majíce ramena a hlavu po venkovsku zahaleny, a hrubé dřevěnky na nohou. Byla to Bernardina a Marie Soubirou-sova a jejich družka, všechny tři děti nádenníků. Rodiče poslali je sbírat dříví. Právě si nejstarší z nich, Bernardina, zouvá dřevěnky, aby jako družky její přebrodiva se vodou, která z řeky Gave přikopem tekla ke mlýnu, — tu najednou slyší hukot a šumot jako prudkého větru. Pohlíží k nebi; nebe jest sice poněkud zamračeno, ale o větru ani zminky, žádný lístek na stromě se nehýbá. Opětne postrašena rachotem, vidí, jak právě jeskyně protější podivným leskem jest naplněna, a ze světlé záře vystupuje překrásná Paní, v šatě sněhobílém, na sepjatých rukou majíc růženec. Hlava a ramena byly zahaleny závojem bělostkvoucím, na zad odhrnutým; opásána byla blankytnou širokou stuhou, jejíž konce až po kolena dosahovaly. Jemňoučké ruce, průhledné jako z vosku, byly sepjaty jako k modlitbě. Na pravé ruce byl zavěsen růženec z bělouňkých zrnek na zlatém drátě se zlatým křížkem; na bosých nohou spočívaly dvě rozvité zlatožluté růže. — Hlava byla podlouhlá, a tvář nevýslovně přívětivá; oči modré, které svojí vřidností okouzlovaly; ústa se usmívala nebeskou dobrotou a něžností; jen vlasů nebylo lze nikdy spatřiti. Celá postava podobala se postavě vyrostlého děvčete as patnáctiletého; spojovala však v sobě podivuhodně dospělost Panny a vznešenost i dobrotivost Matky; nikdy země postavy takové neviděla.

Tak vypadal zjev, jež Bernardina poprvé spatřila v jeskyni Massabielské u Lúrd. Jako okouzlena padá Bernardina na kolena a modlí se sv. růženec. Za čtvrt hodiny zjevení to zmizelo. Bernardina přidružila se ke svým společnícům a vypravuje jim, co viděla. Ony však nic neviděly ani neslyšely.

Den na to přišla děvčata opět k jeskyni. Bernardině radily, aby si vzala lahvičku se svícenou vodou; a jak se paní objevila, popadla Bernardina lahvičku a kropí tajemný zjev, prosíc, aby odstoupil a zmizel, je-li od zlého. Ale Paní neodstupuje, nýbrž usmívá se tak mile a líbezně, že Bernardina jest jako u vytržení a společníci její musí ji odvléci.

Třetího dne, — bylo to na popeleční středu, — ubírá se Bernardina s dvěma ženami k jeskyni. Všechny pokleknou a modlí se sv. růženec. Najednou obklíčí Bernardinu světlo, Paní se ukáže a volá: „Bernardino!“ Při

*) Vyňato z Blahoslavené P. M. v příkladech od L. Kolíska.

tom klesla Bernardina s výkřikem k zemi. Ženy přítomné ji vzkřísily a radí jí, aby se zeptala, kdo jest ona Paní, a čeho si žádá. Tu volá vznešená Paní: „Bernardino, chodívej sem po 14 dní. Pak tě učiním šťastnou, ne sice zde na zemi, ale po smrti na věčnosti!“ Bernardina to přislíbila a přicházela, ač se jí odevšad kladly veliké překážky. Jakási neodolatelná moc pudila ji k jeskyni. Zjev se nyní co den děvčeti ukazoval, rozmlouvaje s ním. A jaké to byly rozkazy, jež Paní ona Bernardině udělovala. Něco týkalo se Bernardiny samé, a toho se nikdo nedověděl; jiné rozkazy měly platnost všeobecnou. Tak na př. při jednom zjevení pravila Paní děvčeti: „Modli se za hříšníky!“ Při jiném opět zjevení řekla: „Jdi ku kněžím a rci jim, že si přeji na místě tomto kapli!“ Bernardina oznámila to místnímu faráři v Lúrddech, který však zdráhal se uvěřiti Bernardině a pravil: „Milé dítě, ja ti nemohu tak snadno věřiti; tvá slova mi nepostačí. Ale zkusme toho, zda pravda jest. co vypravuješ. Ty pravíš, že na skále, u jeskyně, kde Paní se zjevuje, roste šípkový keř planých růží. Jdi tedy k Paní a řekni jí, aby v této zimní době rozkvetly růže na keři onom, — pak ti uvěřím, že jest ono zjevení záračným“.

Časné ráno před východem slunce ubírala se Bernardina k jeskyni, doprovázena jsouc velikým zástupem lidu. Před Jeskyní poklekla a modlila se sv. růženec. Najednou zjeví se Paní, a Bernardina přednáší jí prosbu. aby rozkvetly růže na keři. Než Paní volá hlasem vážným: „Pokání, pokání, pokání!“ — Bernardina oznámila faráři Lúrdskému, co se událo.

Den na to veliké množství lidu doprovázelo děvče k jeskyni. Paní se opět zjevila a pravila k Bernardině: „Jdi a napij se a umyj ve vodě — a požij ze zelin rostoucích podle ní!“ Bernardina se ohlíží, nikde však vody nevidí. Mínila tedy jíti po kamení a štěrku dolů k řece Gave. „Ne tam“, — volá Paní, dávajíc rukou znamení. „Nekáži ke Gavě, nýbrž ku prameni; zde jest!“ A vztáhši ruku, prstem ukazovala na místo po pravé straně jeskyně. Děvče hledá pramen, ale ničeho neporouje; počíná rukama hrabati na místě tom — a ejhle! Tu vyřinul se proud vody, který víc a více se vzdmáhal a dosud nevyčerpatelným jest.*) Stalo se tak dne 25. února, tedy 14. den po prvním zjevení.

Den 4. března byl posledním z oněch 14 dní, ve kterých Bernardina k jeskyni přicházeti měla. Při tomto zjevení žádala Paní, aby kněžstvo zde vystavělo kapli, a průvody aby tam konány byly. Bernardina prosí pokorue, aby jí Paní oznámila, kdo jest; ale nedostala žádné odpovědi.

Bernardina chodila ještě po 4. březnu k jeskyni modlívati se sv. růženec ale zjevení neměla již žádného.

Přiblížila se slavnost Zvěstování P. Marie dne 25. března. Tu chvátá Bernardina k jeskyni a počne se vroucně modliti sv. růženec Najednou obkličí ji zář nebeská, a Paní krásná stojí nad jeskyní. I volá Bernardina prosebně po třikráte: „Paní má, rcete mi, kdo jste, a jak se nazýváte?“ Zjevení mělo, jak obyčejně, ruce na prsou sepjaté jako k modlitbě a oči k nebi pozdvižené. Když děvče potřetí prosbu svou opakovalo, rozeplalo zjevení ruce a, co se růženec smekl na pravé rameno, vztáhlo je k zemi, zdvihlo je potom k nebi a opět je tiše na prsa sepjalo. Zrak byl všecek proměněn a jako ponořen v nazírání nevyzpytatelného tajemství; ústa pak pronesla s nevýslovným výrazem pokorné blaženosti a dětinné vděčnosti: „Já jsem Neposkvrněné Početí!“ Po slovích těch Paní zmizela.

Bernardina chvátá rychle k faráři Lúrdskému, aby mu oznámila, kdo jest Paní ona. Tento již vážně přemýšlí o zjeveních těch a udal záležitost všecku biskupu svému. Světská i duchovní komise zjistila pravdivost zjevení na základě tolika tisíc nepopíratelných zázraků, z nichž patnáct prohlášeno za zázraky prvního stupně. Vždyť zjevení samo bylo zázrakem. a to opakovalo

*) Denně čerpá se z něho 122.400 litrů. Poblíže jest zřízena koupelna pro neduživé poutníky, jichž na tisíce nabylo zde uzdravení

se 18krát. Poslední zjevení bylo dne 16. července, právě na slavnost Panny Marie s hory Karmelské, kde, — jak tvrdí sv. Otcové, — byl první kostelíček Mariánský zbudovaný hned v době apoštolské.

Nyní na místě tom, kde zjevila se Neposkvrněná Panna Maria, stojí krásný, nádherný chrám ve slohu gotickém, kamž na tisíce poutníků zbožných putuje, hledající tam uzdravení duševního i tělesného a docházející tu potěšení a občerstvení na Matěřském Srdci Panny Marie.

Opět nový román dívky.

Zpravodajové našich novin jsou na ty romány mladých dívek jako posedlí. Přes tu chvíli čteme v nich o nějakém novém románu, jež začínají a končí skoro vždy stejně. Dceruška zamiluje se nehorázně do nějakého ničemy a nechce a nechce od něho pustit. A tu aby rodičové honem dávali mu své těžce nashromádané úspory, a sami šli někam na silnici tlouci kámen. Dceruška si tedy toho milence vezme, anebo i za ním uteče, avšak láska taková netrvá nikdy dlouho. Láska vyšlá z rozbárané smyslnosti nasytuje se brzy. Láska musí se zakládati na souhlasu duší a přede vším na bázní Boží. Jinak milenec se dívky nasytí a opustí ji. Potom nastane pro nezdárnou dceru bída a nouze. Domů jít se stydí, anebo i bojí, jísti se chce, šatů na těle nepřibývá, ku práci nebývá chuti a tak upadne nešťastný ten ženský tvor do rukou dohazovačky, jež jej někam do domu hanby zaprodá. Konec bývá zoufání, anebo i žalář.

Je opravdu ta láska tolik nepřemožitelná, že si mladý člověk nemůže ji vymluvit z mysle? Není a není. Toliko zvíře musí uposlechnouti svému pudu, jenž žene je kam chce, ale člověk má vždy tolik síly, aby pud ten ovládal. Člověk má naproti němu sílu dvojí: vlastní mravní a modlitbu. Milostí Boží lze přemoci i pokušení nejhorší. Ale v tom to vězí. V pokušeních nechce teď nikdo se modlití a proto končí skoro pokaždé ty romány dívek smutně, žalostně. Níže podáváme opět jeden román, jak „N. L.“ praví 25leté dívky, podáváme jej dle sepsání soudního referenta s celým jeho zvláštním slohem.

Román 25leté dívky. Před okresní soud žižkovský přivedena byla mladá sličná (sličná musí býti každá, to už patří k románu. P. red.) dívka, pěkně rostlé postavy, avšak s očima vyhaslýma. Tupě před sebe pohlížejíc stanula před soudcovským stolem a ani brvou nehýbala. K soudu dodána byla pro přestupek §§ 5. zák. o tuláctví, 312. a 324. trestního zákona. Ličením obžaloby na ni podané vyšel na jevo celý román života této ubohé ženy, náležející mezi tvory, které vzbuzují v nás soustrast a politování. Jest to 25letá z jihočeského kterého města pocházející dcera profesora a vlastnice jedné šestiny kterého domu pražského, Božena Š. V městě, kde otec její bydlil dostalo se mladé dívce velmi pečlivého vychování a nebylo jediné její žádosti, (v tom to vězí, byla rozmazlena. P. red.) které by také nebylo vyhověno. V pozdějších letech absolvovala také s prospěchem industriální kurs. Zdálo se, že bude z ní jednou pořádná žena, avšak osud (osud? vlastní zvůle, rozmazlenost. P. red.) chtěl tomu jinak. Mladá dívka setkala se s jistým řemeslníkem, který se jí zalíbil do té míry, že jí nic nevadilo, aby se stala jeho milou. Rodičové ovšem dověděvše se o tomto poměru, zbrňovali své dceři, avšak mladá dívka nedala si říci. Konečně došlo to tak daleko, že Božena jednoho dne se sebrala a uprchla z rodného domu. Uchýlila se do bytu svého milence k jeho rodičům, (krásné to vychování a krásní to rodičové toho milence! P. red.) kdež spolu žili. Rodiče mladého muže byli chudí a proto je syn ze skrovného výdělků živil. Nešťastnou náhodou za krátko přišel i o tento výdělek a rodina ocitla se v nouzi. Co teď? Uchýlili

se tedy o pomoc k mladé dívce, která u nich bydlila. Poradili jí kterak . . . a ona skutečně peníze domů přinášela. A přinášela přečasto hodně peněz. Néptali se jí, jakým způsobem jich nabývá, den od dne pozorujice, kterak líce její blednou a oči hasnou . . . Mladá dívka vrhla se na dráhu děsuého života ženštiny, kterou uchvátí velkoměstský vír a vzduch . . . Konečně roz-nemohla se děsnou nemocí a byl dodána do všeobecné nemocnice, kdež po- byla delší čas. Vrátilší se, oznámila, že zanechá úplně nepočestného způsobu svého výdělku a že najde si práci v továrně. Úmysl svůj také přese všecko zbraňování provedla, vstoupivši do kteréési továrny žižkovské jako dělnice. Avšak výdělek její nikterak nerovnal se výdělku prvějšímu a dívka nosila domů týdně jen 2 až 3 zl. Z toho ovšem nemohla býti živa celá rodina a proto činili jí trpké výčitky a znova pobádali ji, aby vrátila se ke svému prvému „zaměstnání“. Statečně odporovala sice ubohá dívka s vyhaslýma očima a čelila nekalým návrhům tak dlouho, až konečně bída dohnala jí znova k děsnému životu pouličních poběhlic . . . Odešla z bytu svého milence a nebydlela pak nikde. Za krátko zakázalo jí policejní říditelství po- byt v Praze. Avšak bahno dřívějšího života tak ji lákalo, že se vrátila znova do Prahy. Neuplynulo mnoho dnů, na policii dostavila se matka jejího mi- lence a udala bývalou svou živitelku z nekalého života. Jsouc zatýkána, obo- řila se nešťastná dívka na strážníka — okolnost přítěžující. Tupě vyslechla rozsudek okresního soudu žižkovského a odešla němě do žaláře, v němž bude jí trávití celé tři neděle. A pak — patrně začne znova . . .

A tohle že nazývá se románem 25leté dívky? To není román, to je historie neposlušné a nezdárné dcery. Taci zpravodajové jen b a l a m u t i své čtenáře a svádějí tak malé dívky, aby to zkoušely též s takovým románem k největšímu zarmoucení a zahanbení rodičů a celé rodiny. Red.

Jak povstala veřejná pobožnost k bož. Srdci P. J.

Podává Filip Novák.

(Dokončení).

Takové smýšlení vštěpovala také svým novickám: „Snášejte svůj kříž, opakovala jim často. snášejte jej trpělivě, statně a s radostí!“ O lásce, trpělivosti a pokoře Srdce Pána Ježíše mluvila k nim s takovou vroucností a nadšením, že se neunavily jí s radostí poslouchat. Měly v obyčeji nazývat ji proto „Janem“, který také svým učedníkům o ničem jiném nemluvil, než o lásce.

Doporučovala uctívání nejsv. Srdce P. J. ústně i písemně, duchovním i světským osobám, a myslela, že vše je vyhráno, když se někdo oddal této pobožnosti. Této doby psala P. de la Colombière tato památná slova: „Ó kéž bych mohla vše vyložití, co vím o této milé pobožnosti k nejsv. Srdci, kéž bych mohla celému světu odkryti studnici milostí, jež Pán Ježíš ve svém Srdci uzavírá a jež touží vylíti na všechny! Zapřísahám vás, ctihodný otče, nezapomeňte nikdy každému to zvěstovat! Božský Spasitel dal mi poznati, že chce prostřednictvím Otců Tovaryšstva Ježíšova tu pobožnost všude rozšířiti a tím získati nesmírný počet věrných služebníků, dokonalých přátel a vděčných dítek. Poklady milostí a požehnání, jež toto Srdce v sobě chová, jsou nesmírné! Nevím, je li někde nějaká pobožnost v duchovním ži- votě, jež by schopnější byla duši v krátké době k největší dokonalosti po- vzněsti, a sladkostí, sloužit Pánu Ježíši, dala pocítit, jako právě tato pobož- nost k bož. Srdci. Ano, pravím to do opravdy, kéž by lidé věděli, jak milá jest tato pobožnost Pánu Ježíši, nebylo by žádného křesťana, ať by byl nevím jak chladný, že by něco takového nepocítil. Působte k tomu, aby se jí vě-

novaly duše, jež Bohu slouží v klášteře. Naleznou v ní nejmocnější podporu, dřívější horlivost, věrné zachovávání pravidel v klášterech opět zříditi, a takové, kteří je zachovávají, přivedou k největší dokonalosti. Ti, kteří pracují na spáse duší, obdrží moc najzatvrzejší srdce obměkčiti a jsou-li něžnou láskou k bož. Srdci oživeni, budou pracovati se zázračným výsledkem. Lidé ve světě žijící naleznou pomocí této pobožnosti veškeru pomoc, kterou potřebují pro svůj stav; pokoj v rodinách, útěchu ve strastech, požehnání Boží ve všem počínání. Toto Srdce bude jejich útočištěm v životě a zvláště ve smrti. Ó jak lehko se umírá, kdo ctíl nejsv. Srdce toho, který nás bude soudit!“

Jindy psala mu zase: „Božské Srdce žádá, aby se slávou do domu knížat i králů přijato a tam od nich ctěno bylo v té míře, jak kdysi v utrpení svém bylo pokořeno a zneuctěno“. Roku 1689. psala opět svému duchovnímu otci: Nebeský Otec chce, aby král francouzský jemu ke cti vystavěl chrám Páně. v němž by obraz Srdce jeho Syna jednorozeného vystaven byl a tam aby jak od krále samého, tak i od celého jeho dvoru ctěno a velebeno bylo (což se však nestalo)“.

Konečně mělo se dostatí Markétě té radosti, že viděla klášter, jemuž náležela, věnovat se tomuto bož. Srdci. Ku konci oktávy Božího Těla r. 1686. přišla ona sestra k ní, která dříve byla největším odpůcem její snah a prosila za obraz bož. Srdce, Markéta podala jí ho mlčky, ale s tlukoucím srdcem. Pak běžela ku svým duchovním dcerám a vyzvala je ke vroucí modlitbě, aby si vyprosila od Boha konečného vyplnění svého životního přání. za něž tolik trpěla a vše obětovala. Když sestry příštího jitra do chóru vstoupily, spatřily zde oltář, a uprostřed květin milý obrázek bož. Srdce s podpisem, jenž všechny k uctění jeho vyzýval. Když nyní zvěděly, že toto krásné překvapení jest dílem oné sestry, která dříve byla největším odpůrcem této pobožnosti, tož vzplanul dávno dusený plamen nadšení a strhl s sebou neodkladně všechny sestry. Jednohlasně zavzněl zpěv chvály a díky lásky plnému Srdci P. J., jemuž ode dneška všechna Srdce náležela a bylo ihned usnešeno vystavět v klášterní zahradě kapli ku počtě tohoto bož. Srdce. Nadšení pro tuto myšlénku bylo tak veliké, že ještě před smrtí naší milé Markéty, která brzo následovala, ač chudoba tížila klášter, byla vykonána

„Nyní ráda chci umřítí, psala své dřívější představené, ježto si konečně cestu klestí poznání Srdce mého Vykupitele. Milujme Srdce Ježíšovo a pak se nestarejme o nic více“.

Téhož roku učinila Markéta v den přede Všemi Svatými z popudu svého bož. Ženicha srdnatý slib, jimž obět sebe samé dovršila. Na důkaz, jak velice tato obět se Mu líbí, ukázal Pán Ježíš své milé učednici nejsv. Srdce zářící jako slunce, s širokou, hlubokou ranou, kterou obdržel na kříži. Kolem pak srdce vinula se koruna trnová a ze středu jeho vycházel kříž, jakoby v něm zasazen byl a označoval, že láska Pána Ježíše byla pramenem všeho jeho utrpení a že ono v životě vždy ho provázelo. Ve vidění tom promluvil Pán Ježíš ku sv. Markétě: „Veliké mám zalíbení v tom, když láska moje ku lidskému pokolení splácena jest úctou k tomuto Srdci mému. I žádám, by obraz jeho veřejně byl vystaven lidem, jichž necitelné srdce by obměkčil. Na ty, kteří toto Srdce ctíti budou, chci hojně milosti liti, a všude, kde jeho obraz vystaven bude ku jeho počtě, všecko požehnání ssebou přinese“.

Pobožnost k bož. Srdci Ježíšovu, jež nejprv v klášteře Semeurském v Auxoisu se počala a nyní také v Parayle-Monialu, kde Markéta dlela, tak nadšený souhlas našla, byla přijata od jiných klášterů tohoto řádu, v Moulinském a Dijonském, a v posledním byla konána s povolením duchovní vrchnosti veřejně pobožnost ku počtě bož. Srdce Ježíšova. K rozšíření pobožnosti k bož. Srdci velmi mnoho přispěl malý spisek Patera de la Colombe, jenž poznámky a úvahy obsahoval o nejsv. Srdci a po jeho smrti tiskem vydán byl. Roku 1691. vydal P. Croiset, S. J., jenž se stal později

biskupem Soissonsým, a po té arcibiskupem Pařížským, knihu dosti objemnou, o nejsv. Srdci Spasitele. Kniha ta byla požehnána. Jesuité, kteří bez odporu mají největší zásluhy o rozšíření této nové slavnosti, spisy svými, dále kázáními, naukami pobádali věřící víc a více a tak rozohňovali srdce jejich ku větší a větší lásce k bož. Srdci, jež nás napřed milovalo.

Úloha Markétina byla nyní vyplněna. Její bož. Ženich toužil po ní. Měla nyní své poslání dále vykonávat v nebi, jež na zemi započala, vroucí přimlouvu za spásu a blaho hříšníků u nejsv. Srdce Ježíšova. Dny života jejího chýlily se ku konci. Předpověděla to se vši určitostí napřed: „Zemru ještě v tomto roce, neboť necítím žádných bolestí více“. Bez bolesti nemohla žiti tato nevěsta ukřížovaného Ježíše. Aby se k tomuto důležitému kroku svého života připravila, vzdálila se do samoty po 40 dní. Tu prošla celý svůj život, třásla se před trestající spravedlností Boží, oplakávala svou nevěrnost, sílila se nadějí a skryla se, zcela jsou roznicena láskou, v otevřeném Srdci svého Vykupitele, kdež nalezla největší uspokojení.

Dva měsíce na to onemocněla nepatrnou zimnicí. Nenalezali na ní žádného nebezpečí smrti, a proto odpírali její prosbě, aby svátostmi umírajících zaopatřena byla. Na opětné doléhání podána jí byla velebná Svátost, jež jako pokrm na cestu s největší vroucností přijala. „Jest to již naposledy!“ rekla své opatrovníci. — Příští jitro bylo dnem jejího úmrtí.

Markéta měla ještě jeden boj přestáti. Chvěla se nesmírnou úzkostí nad přisností soudu, objímajíc kříž, tisknouc ho k ústům a na prsa, vzdychajíc a slzíc pravila: „Milosrdenství, Bože můj, milosrdenství!“ Na to vrátil se pokoj a radost do její duše a neukrotitelná touha po spojení s Ježíšem. „Ach, Pane můj! vzdychala, kdy mne vezmeš pryč z tohoto kraje vyhanství! Jak se na to těším, jak mi řečeno bylo, že půjdeme do domu Božího!“ — „Ano, doufám, že skrze lásku Srdce Pána Ježíše vkročím do přibytku Páně, a to velmi brzo“. A o lásce tohoto Srdce vykládajíc okolostojícím, se sladkým jmenem Ježíš a Maria, v ústech vypustila svou krásnou duši dne 17. října 1690. ve stáří 43 let.

Její tělo, jež po smrti jen kvetlo a jasně zářilo, bylo den na to v chóru vystaveno. Lid hrnul se tam v zástupech, aby zemřelou ještě jednou spatřil a o její přimlouvu žádal.

Po smrti Markéty rozšiřovala se pobožnost k božskému Srdci vždy víc a více zvláště knihou od P. Croiseta S. J. sepsanou, jenž Markétu osobně znal, a ona zvěstovala mu v duchu prorockém, že se rozšíří všude pobožnost k bož. Srdci Pána Ježíše knihou jeho rukou sepsanou. Hned po uveřejnění jejím vskutku povstaly na všech místech kostely a kaple k počtě nejsv. Srdce Vykupitele, a počala se již také konat slavnost na den ustanovený od bož. Spasitele. Řád Benediktinský přijal ji nejprv do svého kalendáře jako nejznamenitější slavnost svého řádu. Od sv. Stolice obdržela tato pobožnost k bož. Srdci první schválení v r. 1693. (tedy tři leta po smrti sv. Markéty). Téhož roku založeno bylo první bratrstvo Srdce Páně ve městě Paray-le-Monial, kde svěřice naše žila a zemřela. Papežové: Innocenc XII. († 1699.), Klement XI. († 1720.), Innocenc XIII. († 1724.), Benedikt XIII. († 1729.) a Benedikt XIV. († 1758.) neunavně sami se starali o rozšíření úcty k Srdci Pána Ježíše.

Benedikt XIII. z řádu dominikánského, dokonce sám prozkoumal všechny přihody sv. Markety a r. 1726. schválil veřejnou úctu Srdce Páně; sám také sepsal formulář pro mši sv. Té doby král polský August I. a král španělský Filip V. psali sv. Otcí celého křesťanstva, aby ráčil jim povolit, by v jejich zemích mše sv. ku počtě Srdce Pána Ježíše sloužena byla. (Das neue Herz Jesu-Buch von Lud. Donin. 1884.)

Roku 1732. bylo založeno Bratrstvo nejsv. Srdce Páně v Římě od sv. Leonarda a Portu Mauritio, jemuž nápomocen byl P. Gallifet S. J.; toto pak bratrstvo bylo povýšeno na arcibratrstvo. Jak mocně se šířila úcta ku Srdci Páně, můžeme z toho poznati, že r. 1733. bylo již 380 různých zalo-

žených bratrstev. V r. 1743. počítalo arcibratrstvo toto 700 bratrstev; r. 1773. (tedy o 30 let později) již 1090 a r. 1881. dokonce 9768 bratrstev. Sv. Otec Pius IX. dekretem 23. srpna r. 1856. ustanovil formální slavnost Srdce Páně a nařídil, aby každého roku v pátek po oktávě Božího Těla mše sv. sloužena byla, a aby kněží předešlané officium z breviáře ku Srdci Božímu se pomodlili. — A od té doby zasvětily se celé diecése službě nejsv. Srdce. Celé kraje hledaly ochrany a pomoci proti vpádu pozemského nepřítele a proti ještě většímu nebezpečí, ztratit poklad samospasitelné víry, v pevném svazku se Srdcem svého Boha. A za našich dnů, kde tato pobožnost s novým úsilím si klestí cestu do srdci věřících, poskytuje nám milá slitovnost Boží skrze ni nejúčinnější prostředek boje proti falešné špekulaci ducha a proti chladnému, společnost lidskou rozkládajícímu egoismu, poučujíc nás skrze ni Pána Ježíše uznat za toho, jenž jest pravý Bůh a pravý člověk v jedné božské osobě, zjevujíc nám cenu duše, kterou Ježíš svou krví Srdce vykoupil, poučujíc nás dále jak máme milovat církve sv., jako nevěstu bož. Srdce, jako zástupkyni svou na zemi, jako učitelku pravdy; zjevujíc nám jeho horoucí lásku a obeznamujíc nás s city tohoto úctyhodného Srdce, rozněcuje nás k ohnivě opětné lásce.

* * *

NB. V článku Sv. Alois a pobožnost k bož. Srdci Páně (Obrana víry 1893.) čís. 18. str. 283. řádek 9 shora vynechána smysl rušící slovo „v tobě, ale jak jsou“; takže celá věta zní správně: Zbožná přání, jež máš, musíš Bohu doporučeti, ne jak jsou v tobě, ale jak jsou v Srdci Ježíše Krista. —

D r o b n o s t i .

Největší zvony světa. U příležitosti návštěvy ruských námořníků v Paříži vznikla na Rusi myšlenka, věnovati velký zvon pro chrám notredamský v Paříži. Farář francouzského kostela sv. Ludvíka v Moskvě, abbé Vivien, zaslal o tom následující telegram pařížskému arcibiskupu msgru. Richardovi: „Rusko přeje si věnovati Francii zvon pro chrám notredamský. Jakou váhu může snést některá z obou věží? Počítá se na 32 - 90 000 kilogramů. Možno-li, poprvé u nás zvoniti po způsobu ruském, pouhým pohybem srdce? Rusko nabízí též dva kostelní prapory za oba kostelní prapory ruské, které Francie ochotně vrátí roku 1891. Odpovězte nám“. Na to telegrafoval msgr. Richard, že jest velice dojat tímto důkazem sympathie k Francii a že co nejdříve odpoví obsírným dopisem. Zvon ten, který hodlá Rusko věnovat chrámu notredamskému, jest mnohem těžší než nejtěžší zvon ve Francii. Tento dosud nejtěžší zvon francouzský jest „Savoyarda“, pořízený národní sbírkou v Savojsku pro basiliku Sacré Coeur v Paříži na památku dobrovolného připojení Savojska k Francii před sto lety. váží jedva 17.000 kg. Tělo zvonu váží 16.888 kg., srdce 847 kg., koruna 3500 kg., ložisko a kování 3000 kg., ostatní příslušenství 265 kilogramů, celkem tedy váží celé zvonidlo 24.500 kilogramů. Průměr zvonu jest 3·3 metru, výška 3·6 m. Hlas zvonu jest bezvadně čistý a harmonicky, za klidného vzduchu bude lze slyšeti jej na 14 kilometrů, za severního větru pak bude slyšet do dálky 21 kilometrů. Nejtěžší zvony na světě jsou: Trojický v Moskvě 67.083 kg, metropolitní v Moskvě 65.000 kg, císařský zvon v Kolíně n. R. 28.000 kg, „Emanuel“ notredamský v Paříži 12.000 kilogramů. Avšak žádný z těchto zvonů nemá zvuk, odpovídající jeho váze. Nejnešťastnější jest císařský zvon německý, jenž ulit byl z francouzských děl: dobytých r. 1870—71 ve Wormsu, ale nikdy nemohl býti uveden v pohyb následkem obav, aby se věž nesřítla. Zvoní se jím sice, ale pouhými nárazy srdce, nikoliv rozkříváním celého zvonu. Následkem toho jest slyšet na nepatrnou vzdálenost, kdežto úmyslem hrkého

vítěze bylo, „aby mocný hlas jeho slyšán byl až za hranici a připomínal poraženým, že vítěz bdí na břehu Rýna“. — Pýcha francouzského zvonařství, krásná „Savoyarda“, nalezá se dosud v Annecy v závodě firmy Paccardovy, kdež byla zhotovena. Chrám Sacré Couer dosud není dokončen, ačkoli již byl před několika lety vysvěcen. Nyní staví se ústřední kopule, což bude trvat asi dvě nebo tři leta a teprve pak bude lze přikročiti ke stavbě zvonice, tak že teprve asi r. 1896. bude moci býti zvon umístěn. Co se týče dopravy jeho do Paříže, pomyslelo se z počátku na to, aby byl dopraven povozem a četní podnikatelé departementů varského a přímořských Alp nabídli potřebné nákladní vozy, ale poněvadž bylo by k tomu třeba obromnoho množství koní a lidí, upuštěno od této myšlénky a zvon bude dopraven do Paříže po druze, k čemuž ovšem bude musit společnost dráhy lyonské dát sestrojiti zvláštní vagon. Avšak je dost možno, že „Savoyarda“ zazní teprve roku 1900. při zahájení světové výstavy na oslavu rodicího se století dvacátého.

* * *

Kletba práce nedělní. Když Dr. Strousberg nedávné paměti král železnic stavěl zámek Zbiroh, pracovalo se v létě v zimě, v neděli ve svátek — a za 5 let — král železnic udělal krach na 95 mil. fr. — Na ústředni valcírně, kde chtěl Strousberg soustřediti všecken železnický a železářský tovar, usadil se před 10 lety jakýsi pan Brandeja, jenž i na slavnost Božího Těla a na nebevzetí Panny Marie nechal pracovati a hle — letos ohlásil konkurs. Konkursní podstata $\frac{1}{4}$ mil. — Ve Františkově u Zbirova, kde Strousberg chtěl míti hlavní hute železné, usadil se jakýsi pan Novák a za řídi si tu octárnu — a k vůli octu sekalo se v neděli dříví, t. j. tesáři klády — vozilo se kamení atd. A letos v měsíci říjnu vyhlášen na jeho jmění konkurs. Massa činí 700.000 zl.

* * *

Pouť do Jeruzaléma na dobrý úmysl spojení církve ruské s církví katolickou.

Návštěvou ruského loďstva v Touloně vyvolala ve Francii jakési radostné roznicení ve prospěch spojení největších dvou církví. K prvnímu lednu r. 1894 chystá se z Francie a z Rusi společná pouť do Jeruzaléma, jež obmezí se pouze na návštěvu jeslíček k vyprošení požehnání od božského děťátka. Loď, na níž se z Francie vyjede, nese název: Loď naší milé Matky spásy — La nef de n. D. de Salut.

Pouť tu propaguje katolický list: „Pelerin“. Výlohy na pouť vypočteny jsou následovně: I. třída 800 fr., II. tř. 600 fr., a ve III. tř. 400 fr. Za stravu a ostatní výlohy ve sv. zemi 170 fr. Pocestuje se z Jaffy do Jeruzaléma a Betlema. Z Caify na Karmel a do Nazareta; z Bajrutu do Damašku a na Libanon. Přihlásí-li se dosti poutníků, učiní se výlet na ruské loďstvo v Pireu u Athen. Z Ruska prý se strojí též mnoho poutníků k novému roku do Betlema. Z Francie vyjede se dne 15. prosince. Cesta vypočtena jest na 40 dní.

Obsah „Obrany viry“

Zachraňujme a obnovujme křesťanské zvyky v rodinách. Podává Vinc. Bosáček, zám. kaplan. (Pokračování) — Slavnost Neposkvrněného Početí Panny Marie. — Vražda z cizoložství. Dle francouzského upravil Petr Kopal. (Pokračování) — Lúrdská Panna Maria — Opět nový román dívky. — Jak povstala veřejná pobožnost k božskému srdci Pána Ježíše. Podává Filip Novák. (Dokončení.) — Drobuosti.

Předplatné budíž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolicko-politickým.

S přílohou „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr., čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr., jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nádavkem, 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl. S přílohou „Kalendáře“ příplácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovní ulici, kamž předplatné budiž zasíláno. — Redakce na Vyšehradě č. 69.

Zachraňujme a obnovujme křesťanské zvyky v rodinách.

Podává Vinc. Bosáček, zám. kaplan.

(Pokračování.)

V.

Naši spisovatelé jmenují rádi ženu — manželku — matku — kněžkou domácího krbu; muže — manžela — otce knězem, knížetem. Kéž by jimi byli!

Knězi patří obětovati, modliti se. Oběti v užším smyslu sprostěn jest otec rodiny — obětí Krista Ježíše, kněze na věky podle řádu Melchisedechova, jenž si ku své vždy trvající oběti n. Z. vyvolil a posvětil řád kněžský — apoštoly — biskupy jich nástupce a kněze jich pomocníky.

Oběti v širším slova smyslu, jako bdění nočního, uskrovnění se v požadavcích k vůli rodině, peněžitých dáreků na bohoslužbu, k bohu- a lidumilým účelům naskytuje se až posud dosti, a ty dodávají otci — knězi rodiny neb matce — knězce domácího krbu veliké důstojnosti.

Však té druhé povinnosti modliti se není otec ani matka Novým Zákonem pozbaven; právě tu platí slovo Kristovo: Kde jsou dva neb tři shromáždění ve jménu mém, tam jsem já mezi nimi.

A věru nemůže býti krásnějšího obrazu kněžství rodinného jako tam, kde otec i matka, aneb — jak to spíše bývá — matka i otec klečí před obrazem ukřižovaného, obklopeni kruhem dětí svých, k nimž třeba druží se čeleď — služebnictvo. Je-li v takovém domě více obrazů svatých, kroupenka u dveří, ratolesti za obrazy uchované od květné neděle, věnečky od slavnosti oltářův o Božím Těle, hromička a růženec, pak nevím, proč by i z našeho stanoviska nesměl se otec nazývati knězem rodiny — matka kněžkou domácího krbu.

Taková domácí společná modlitba v kruhu spořádané rodiny jest Bohu na nejvyšší milá a příjemná, jest rozkošným divadlem pro anděly jest líbeznou hudbou pro Boha.

Modlitbou společnou se Bůh v našich rodinách více oslavuje, než soukromou.

Tvrditi, že by modlitba z našich domácností vymizela, bylo by příliš pessimistické — škarohlídké.

Ještě až dosud i v tak zvaných osvícených, liberálních domech, ano i tam, kde by se zdálo, že moderní luxus vzpomínku na Boha nepřipouští — i tam se na modlitbu ještě drží, ale každý se modlí pro sebe, jak chce a co chce.

Modlí-li se Karlíček — může starší Pepíček si vedle hrát s tím vědomím, že už on si tu „túru“ odbyl. Pak přijde řada na Mařenku atd.

Matinka — jest pravda — a často i „papínek“ vedou děti k modlitbě záhy je naučí krásným modlitbičkám, ale sami nikdy nepřikleknou — sami nikdy na hlas se nemodlí.

Dítě přirozeně si myslí — dokud jsem malým mám povinnost se modlití — ale až vyrostu přestane ta povinnost pro mne jako pro otce a máti. To jest chyba velká naší doby, že se upouští od společné modlitby, vždyť potom se stává, že modlí-li se kněz při pohřbu česky — neříkám latinsky „otčenáš“, že mu nezbývá, než vyříkati jej sám naši mladí křesťané odvykli společně a nahlas se modlití. Veřejná, slavná bohoslužba vždy bude míti přednost před soukromou; společná modlitba jest tedy také mnohem větší počtou Boha, než soukromá.

Nikdo se neodvolávej: nechci se svou pobožností na trh choditi; svou modlitbu konám v skrytě, a Otec nebeský, jenž vidí v skrytě, odplatí mi. Boha chváliti, Bohu sloužiti jest naší povinností ba cíl a účel našeho života proto veřejná bohoslužba jest jednou z nejprvnějších našich povinností a když bychom ji opomíjeli vůči rodině jak bychom ji dovedli osvědčiti, vůči otci, celé vlasti, celého státu.

Když se rodina shromáždí ku společné modlitbě, tu vyznává nadvládu Boha, jež činí středem, pramenem všeho domácího štěstí a požehnání.

Kde se rodina schází ku společné modlitbě, tam nepotřebují lepiti na dvěře všeliké modlitbičky pod názvem „domovské požehnání“.

Vykonávání modlitby společně má pro rodiče i pro dítky blahosné následky.

Mohou-li rodiče jistěji od Boha dojíti vyslyšení, jako když své kající prosby spojí se žvatláním nevinných dítek, z jichž úst připravil si chválu? (Mat. 21, 16.)

Dítka musí do světa; tisíc nebezpečí, tisíc příležitostí; tisíc špatných vlivů působí na ně; otec matka tu schází, ale vzpomínka na — obzvláště tehdy, kdy se s nimi u večer modlivaly — to, zníti bude v uších jejich jako zvony za nedělního večera. —

„Rodiče“, volá jeden horlivý biskup, „vraťte se ku starým zvykům křesťanským, ku společné modlitbě! — Rodiny vaše budou naplněny požehnáním; Vaše dítky budou jako stromky zasazené podle vod — růsti budou a dařiti se, prospívati moudrostí a milostí u Boha i u lidí!“

Chléb v mínění lidu.

Chléb jest pokrmem v rozumu nejobecnějším a nejušlechtlejším. O chléb vezdejší denně prosíme, pro chléb pracujeme a o chlebě a vodě žije největší počet lidí.

V způsobě chleba podává se nám Ježíš Kristus. Proto chléb od pradávna požívá u lidí největší úcty. Pro združek chleba na zemi má se člověk shýbnouti. Chléb nazývá se Božím darem. Člověk pracuje, aby vydělal si na chléb. Stav rolnický protože vydobývá chléb, požívá v křesťanství veliké úcty. Za časů pohanských býval opovrženým. Všecky práce polní směřují k vydobývání chleba vezdejšího. Proto i mnohé zvyky a příslovi lidu připouští se ku chlebu.

Za starých křesťanských časů bývaly žně od rychtáře vyzváněny. Nikdo nesměl obilí sekati před ranním klekáním a nikdo ještě po klekání. Proto

i zvonilo se vždy již na úsvitě a večer při smrákání. Nežli sekáč kosou anebo srpem do obilí vjel, musil poznamenati se křížem a říci: Pomoz Pán Bůh. U Slovanů, kdyby kdo prošel vedle ženců a neřekl: pomáhej Pán Bůh! je považován za nezdvořáka. Zvyk tento udržel se do dneška. A ženci odpovídají hlasitě: Pomoz Pán Bůh!

Svým pánům a též pantátovi a panímáně přinášeli ženci věnec z klasů různého obilí. Jedna žnečka měla říkání.

Na souvrati vedle cesty nechávalo se státi něco klasů pro chudé. Obzinky slavily se vesele pod širým nebem. Hospodář musil býti přítomen.

Se zvláštní úctou zachází křesťanský, — vlastně katolický lid s Božím darem — chlebem. Při zadělávání v díži dělal se nad těstem kříž. Na chlebové peci býval vápnem načárnut kříž. Když byl chléb již v peci, modlila se hospodyně Otčenáš. Před nakrojením bochníka dělá se dosud nožem na něm kříž, aby dar Boží byl požehnan. Bochník nemá nikdy ležeti obrácen na svrchní červenou kůru, jinak by požehnaní Boží z domu uteklo. V Anglicku táží se, položí-li někdo chléb obráceně na stůl: co pak je tu zrádce? A ve Švýcařích v kantoně Walliském říkají, že matka Boží pláče. Zvláště skroječek drží se ve vážnosti. Ten prý se má snísti doma, aby nevyšlo z domu požehnaní.

Plíseň na chlebě znamená štěstí v domě. Kdo v posteli jí chléb, nemá v hrobě pokoje. Kdo na cestě trousí drobečky, musí je po smrti sbíratí.

Ve Švýcarsku panuje pověra, že domácí chléb udržuje duše zemřelých na blízku příbytků, jež obývaly.

Chléb vyhojuje všechny nemoci. Kdo se pokazil jiným jídlem, toho vyhojí chléb a voda. Kdo šel přes pole, vzal si sebou krajíc chleba, aby zase zdrav se vrátil.

V Meklenbursku dávají maminky synáčkům a dceruškám do ciziny jdoucím do uzlíčku tři kousky chleba, aby se jim nestýskalo. Zastekne-li se jim, musejí brýzti tu tvrdou kůrku a potěší se. V tom leží hluboký smysl. Chléb je pojidlem, poutkem lásky k domovině.

O chlebě je mnoho povídek mezi lidem. Kdo by chlebem pohrdal, toho Pán Bůh trestá. Leckdes na poli bývá několik, často sedm velikých kamenů a ty znamenají, že prý kdysi zde páslo tolik dětí — co je kamenů — krávy a že z chleba dělali si kuličky, jimiž po sobě házeli a že za trest proměněny byly v ty kameny. V Meklenbursku mají před těmi kameny zvláštní bázeň, ačkoliv při orání nemálo překážejí.

Když dětem matka krájí chléb, napomíná je: ať mi drobečky netrousíte! — Chléb se nesmí po lavicích pavalovati. Drobtý se stolu se musejí smetati a dávatí němě tváři. Kdo si již dovede vydělati svůj chléb, je vážným. Po soli a chlebě zčervenají tváře. Na mnohých místech byl chléb po jídle kladen do košíku a pověšen nad stolem. Odtud snad mezi Němci povstalo přísloví: někomu koš zavěsiti výše, aby k němu nemohl. Dvojitý klas přinášel větší štěstí, nežli čtverolístek. — Teď se již chléb doma málo peká a proto je málo ve vážnosti.

L e g e n d y.

Životy svatých a světic Božích na každý den celého roku. Knihárnám osobním, farním, školním, obecním, spolkovým a rodinným veršem národním sepsal Beneš Method Kulda, sídelní kanovník Vyšehradský. Svazek I. (Měsíc leden.) Cena 40 kr. S přivolením knížecí arcibiskupské konsistoře Pražské. V Praze 1894. Nákladem vlastním.

Vysoce důstojný veterán katolické literatury hned na začátku ve svém věnování dí:

Kolik je těch blahých hodin,
za kterých jsem klidně psal,
abych do křesťanských rodin
užitečnou knihu dal?
Kéž je čtoucím po chuti
tento zpěv můj labutí!

Jest věru s podivením ta neúmorná duševní čilost a činnost stařečka zdraví na pohled vetchého. Čtenář s potěšením počítati bude každý den roku, k němuž podán jest v řeči milé, čisté, dětinné a přece důstojné, život jednoho světce. Zvláštní ale potěšení budou míti dívky. Rodičové zajisté učiní jim radost nemalou, přinesou-li jim k Ježíšku v dar tyto legendy. Na ukázkou podáváme našim čtenářům. Život české světice Zdislavy.

Blahoslavená Zdislava, vdova, paní Česká † 1285.

Vizte, bělorouná beruška
na večer už hodně pozdě
zabloudila v temném hvozdě!
Aj, toť sedmiletá dceruška
dobrých pánů na Jablonném!
V srdéčku svém libovonném
modlitbičky vroucně nese,
aby je tam v pustém lese
jako malá poustevnice,
roztomilá prosebnice,
vysílala na nebesa.
Ó jak rajská říše plesá
nad tou Boží oslavou,
nad nábožnou Zdislavou!
Na Jablonském bradě nastala
starost, bázeň, žalost morná.
Kam se děla dcerka vzorná?
Uplakaná matka vyslala
služebníky do vůkolí,
aby prošli hory, doly;
aby drahý poklad malý
za tmy noční vyhledali.
Tak jen zase truchlé matce
po zármutku bude sladce.
Teprv ráno na úsvitě
modlíci se našli dítě.
Dcerka klečíc prosila:
„Odpusť, matko rozmilá!“
Matka dítě vlídně kárala:
Jdeš-li z domu bez vědomí
mohla's přijít do pohromy;
div, že jsi tam zkázu nevzala?!
Litovala té své chyby,
vyslovila něžné sliby,
že už dobré matce s očí
bez svolení nevykročí.
Poprosila také krotce
rodiče své, matku, otce:
„Dovolte, bych osamělá
modlívat se v jizbě směla.“
K domácímu modlení
rádi dali svolení.

Prospívá vždy hodná Zdislava
ctností, nejen krásou, věkem,
před Bohem i před člověkem;
kde kdo ctnosti její uznává.
Pomněnka jí z oka září,
růže rdí se v bílé tváři,
hlas jí stříbrem jemným zvučí,
za srdéčko zlaté ručí:
ze rtů zní jí mluva česká;
jako hudba nanebeská;
vejde-li kdy mezi lidi,
anděla v ní každý vidí;
nikdo v její okolí
nectně mluvit nevolí.
Ajhle, rytíř Havel z Lemberku,
soused blízký, velmož vzácný,
šermíř zručný, nebojácný,
otce, matku prosí o dcerku.
Svoleno hned slibem obou;
vždyť byl Havel panstva zdobou.
Zdislava jak holubička
skromně klopí oční víčka.
Co dí o tom stavu novém?
Souhlasila klidným slovem:
„Staň se svatá vůle Boží,
Jeho sláva ať se množí!
čeho Vy si přejete,
přáním jest i dítěte.“
Ve zkoušce-li obstojí
mladistvá ta jemná paní?
Zkouška perná čeká na ní!
Vzrůstalť choť jen ve zbroji;
neměl klidu, neznal něhy,
koni dával bičem šlehy,
nerozuměl vlídné řeči,
liboval si nejvíc v meči;
byly příkry, nelaskavy
jeho řeči, jeho mravy.
Jak se bude paní dařit?
Nebude muž slast jí mařit? —
Ctnostným kdo být neváhá,
tomu Pán Bůh pomáhá.

Zdislava je statečnou
ženou, matkou starostlivou,
hospodyní přebedlivou,
velitelkou srdečnou.

Dávala vždy hojně chleba,
kde ho nuzným bylo třeba;
u nemocných prodlívala,
s nimi vždy se modlívala;
čeho ušetrila postem,
na to žebrák byl jí hostem;
v trpitelích Krista ctíla
křesťanka ta bobumilá.

Věci těch choť nechápal,
často se i rozsápal.

Kdys mu sluha oznámil:
„Paní slouží jako bůžku
nemocnému kmetu v lůžku
dnem a nocí ze všech sil!“

Pán se zdvihá s křesla hbitě;
choť svou volá okamžitě;
do ložnice kvapně běží,
tam prý cizí lazar leží.

Přikrývku hned odtahuje,
a — v něm dech se zatahuje!

Halí přikrývka ta čistá
v růžích obraz Jesu Krista!
Vyléčil jej zřejmý div,
choti nelál už co živ.

Svolil Havel Zdislavě,
v Jabloném by do zátiší
uvedeni byli mniši
Pánu Bohu k oslavě.

Ona nad tou stavbou bděla,
vápno, písek přinášela,

aby mniši brzy zpěvem
lidu byly vzorným zjevem
volající k Hospodinu:

„Hříšníkům rač smazat vinu!“
aby lid jich pilnou snahou
osvětou se zaskvěl blahou.

A již nastal slavný den,
kdy tam rád byl uveden.
Zbudoval jí Havel sám
na Lemberce kapli milou,
by tam dobou z práce zbylou
soukromný svůj měla chrám.

V rouše řádu Dominika
paní ráda všemu zvyká,
co rád tuhý mnichům velí
na den všední, na neděli,
Na Jablonném chudé vítá
a jim denně dary skýtá;
lid ten zbaven nedostatku
velebí ji „chudých matku“;
díků jí vzdává chudina,
ctí jí celá krajina.

Vdovu ctnostmi bohatou
z pozemské té časné chýše
povolal Bůh do Svě říše,
by jí sám byl odplatou.

Po veškerém smutném kraji
hned se žaly rozléhají:

„Světice nás ušlechtilá
na tom světě opustila!“
Skličení svou strast a mdlobu
na Jablonném *) kladou k hřebu;

volají tam každým časem
důvěrným a svorným hlasem:

„Mluv tam za nás, Zdislavo,
vlasti České oslavo!“

Vražda z cizoložství.

Dle francouzského upravil PETR KOPAL.

(Dokončení).

Trapné to byly noci v tomto manželském žaláři, před nímž oba se chvěli. Manželské lože bylo jim postrachem, jakoby vystláno bylo trním a bodláčím. Tereza jakoby zimou se chvějíc zahrabala se na svém loži hluboko do peřin a Laurent po svém zvyku do půlnoci se procházel a když únavou zmořen ulehl do své postele, stále se budil jako horečkou stížený. Zdálo se oběma, jakoby na postelích k sobě přiléhajících mezi nimi ležel Kamil, a jako by jim bránil k sobě se přiblížiti.

---

*) Jablonné (Gabel), nyní okresní město v kraji Boleslavském, 5 $\frac{1}{2}$ hodiny od Liberce vzdálené. Pamětihodný jest farní kostel svatého Vavřince při někdejším klášteře Dominikánském, založeném roku 1260. od blahoslavené Zdislavy, která tam pochována jest.

A refrain takového spaní u Laurenta byl: k čemu jsem se ženil? —

A nejednou zaslechl Terezu vzdychati: proč jsme ho zabili! Tereza dosti se přemáhala, zakrývala se peřinou. aby ji nebylo slyšet tajně vzlykati, avšak i z pod peřiny to z ní škytalo: Proč jsme ho zabili.

Jednoho večera Tereza před spaním pravila: Je mi zde na posteli u kamen příliš horko. Bolí mne z toho hlava. Ráda bych si postel postavila k oknu.

Laurent podíval se na ni vypoulenýma očima.

— Chce se ode mne oddělití, — pravil sám k sobě. Jsem jí protivěn.

— Myslíš-li, — odvětil zdánlivě chladně — tedy odšoupneme posteť od sebe. Na to uchopil se posteť s jedné strany a ona s druhé a odšoupli ji k oknu.

Tě noci zdálo se Tereze, jakoby tišeji spala. Toho děsného strašidla Kamilovy mrtvoly mezi nimi nebylo.

Tak uplynulo prvních čtrnácte dnů od jejich oddavek. A dosud mezi sebou nepromluvili ani slovo lásky, zrovna jakoby zapomněli, proč se vzali. A kdykoliv bezděčně se dotkli, již cítili oba zároveň mrazivé dotknutí Kamila, jakoby k nim říkal: vy k sobě nesmíte, já to nedovolím. Když se měli potkati, vyhýbali se sobě na tři kroky daleko.

— Bláznovství, — domlouval si Laurent — je to divoká hra obrazovnosti, je to pouhé myšlení — a tu jakoby to strašidlo, jež se mezi ně stavělo, chtěl zahrati, přiskočil k Tereze a tiskl ji k sobě oběma ramenama. A ona nebránila se mu sice, byla ale jako mrtvola bez vlády, jakoby držel v rukou chladnou sochu odněkud z Louvru.

— Nemiluje mne více, jsem jí odporným. Rty její byly modré, zvadlé. A když ji pustil sklesla mu na pohovku a dala se do usedavého pláče.

— Proč pláčeš, proč se chvěješ? — tázal se — bojíš se pořád Kamila? — Ty jsi blázen, Kamil hnije v zemi a neprobudí se nikdy. Dovedu tě na hřbitov abys viděla jeho hrob a na něm těžký kámen. Pak tě přejde všechna bázeň. My jsme ho jednou hodili do vody, protože nám překážel. Konec a dost — — blázne.

XIV.

Minuly čtyři měsíce po svatbě. Laurent vzdal se již vši naděje, užiti radostí, jež si sliboval v manželském stavu. Strašidlo Kamila nepřestávalo jej pronásledovati. Začínal pomýšleti o tom, že Terezu opustí. Kterak ale, když na ní záleželo jeho živobytí. Otec jej vydědil a sám sebe z té nepatrné službičky při dráze uživiti netroufal. Jeho spotřeby byly dosti značné. On si rád přál, rád se dobře poměl, aniž by musil mnoho pracovati. A to mu poskytoval manželský stav. Stará paní měla sice svého jmění na čtyřicet tisíc franků, avšak k radě zkušeného úředníka Michauda vyplácela mladým jen jakousi roční rentu. Umínil si tedy o svoji manželku valně se nestarati a věsti život pokud možná nejpohodlnější. Ty noce plné výčitek svědomí narahžoval si bujným životem ve dne.

— Že to strašidlo v noci mne mučí, musím za to uživati více ve dne, — tak sám sebe těšil.

Jednoho večera ohlásil paní Raquinové a své manželce, že ze služby dal výpověď. Pravda ale byla, že on pro nedbalé chození do kanceláře výpověď dostal. Tereza se toho ulekla. Děkala mu výčitky, avšak dobrá stará paní se ho zastávala. ona jakoby to byl její syn. Laurent si ji totiž uměl získati svým okolo ní kočičkováním.

— Tedy bys mohl alespoň něco malováním si přivydělati, — navrhovala Tereza.

— Je to živnost veskrz nevděčná, — odpovídal Laurent. Proto ale přece umínil si najmouti byt a zařídit v něm malířskou dílnu. Měl alespoň záminku dlíti déle mimo dům bez Terezy. Ráno okolo deváté ubíral se jak pravil do svého atelieru, zde se válel na pohovce, kouřil a díval se oknem,

jen aby mu ušel čas. Odpoledne vycházel na procházku. A tu se setkal s jakýmsi starým známým z malířské akademie.

— Ani nejsi k poznání, — pravil k němu — tolik jsi se změnil. Zhubeněl jsi. —

— Oženil jsem se, — odvětil Laurent rozpačitě.

Nový jeho přítel poskytl mu příležitosti k různým zábavám, z nichž se vracel pozdě domů. Tereza cítila z něho zápach požitých pokrmů a vína. Následek byl, že manželé stali se sobě zcela cizími.

Zatím se starou paní stala se náhlá změna. Její klidný život v krámě přinášel sebou tloušťku nepřírozenou. Na procházku vyšla si málo kdy, protože cítila se brzy unavena. Měla málo dechu. Jednoho dne ranila ji mrtvička. Seděla právě večer mezi Laurentem a Terezou, něco vypravovala a na jednou zůstala sedět s otevřenými ústy. Měla pocit, jakoby ji něco škrtilo. Jazyk jí zdřevěněl, ruce a nohy jí ztuhly. Byla skoro němá, a na dobrochromá, stal se z ní ubohý Lazar. Tereza a Laurent zůstali jako omráčení, Hýbali jí, třeli jí, ale marně.

Seznali konečně, že měli před sebou nehybné tělo, jež budou muset ve dne v noci ošetřovati. Od té chvíle život jejich stal se nesnesitelným. Stará paní seděla jako veliký kámen skoro bez pohnutí na pohovce, z níž jí musili přenášeti na postel a z postele zase na pohovku. Její tvářnost zblběla, toliko na velikých vodnatých očích bylo znáti něco ještě života. Jazykem jen s velikou námahou blbotala a toliko manželé jí rozuměli, přála-li si něco. Ležela v pokoji přilehajícím k jejich pokoji. u něhož dvěře zůstávaly otevřeny, pro případ, že by v noci si něco přála. Musili jí ošetřovati jako malé dítě. Laurent musil vši svoji sílu vynakládati, aby ji přenesl z lože na pohovku a odtud zase nazpět. A Tereza zase musila ji jako dítě krmiti, ji převlékati a ostatní služby jí prokazovati.

Rozumí se, že Laurentovi práce se starou paní mnoho se nelíbila, a proto hleděl záhy ráno do svého „atelieru“ se vytrahit.

Obyčejné čtvrtkové návštěvy poznenáhla přestávaly. Pro starého úředníka nebylo to zábavou, sedět po celý večer naproti hromadě lidského masa. Návštěvy jeho krátily se vždy více, až konečně přestaly na dobro.

Laurent měl při tom útěchu tu, že stará brzy zemře, a že pak jmění všecko připadne jim. Nadál se, že jí mrtvice klepne po druhé a že budou toho břemena zbaveni. Když jednou v noci pospolu hovořili bez ohledu na ni, tu jim vyklouzlo z úst hrozné tajemství o spáchané vraždě na jejím synu. Zapomněli, že stará sice nemůže mluvit, že ale dobře slyší.

Děsná pravda zračila se na nebohé vypoulenýma očima. Špičatila ústa, koulela očima. jako by strašnou zradu chtěla do širého světa rozkřičeti. Zraky výhrůžně upírala na manžele. jakoby je chtěla ubodati.

Toto pitvorné se dívání konečně na Laurenta dělalo dojem směšný. On zase se své strany pohlížel na ni úsměšně, jakoby říci chtěl: ano zabili jsme tvého syna, co je víc! Jdi a pověz to na nás, můžeš-li? Dělala na loži pohyby. jakoby chtěla vstávat a konec všeho úsilí byl, že dala se do řevného pláče. Jaké musily býti bolesti její vnitřní, když nemohla hrozné tajemství nikomu vyjádřiti.

Odměny takové dodělala se za všecku svoji péči a dobrotu. Přijala do svého příbytku dva hady a položila si je na srdce.

Ona nikoho nikdy v něčem zlém nepodezřívala a tu najednou shledala, kterak hanebně se jí odsloužili ti, jimž byla největší dobroditelkou.

Všecko kolem ní bylo samá lež a přetvářka. A Bůh to na ni všecko dopustil.

Měla chvíle zoufání. Kéž by jen mohla umřít! Pro ni na světě nebylo lásky, ani důvěry, ani oddanosti, všecko jen přetvářka.

A já Terezu přece odchovala a jemu jsem věnovala vši něžnost. A za to oni mi zabili mého syna! — Zdaž může býti bolesti větší!

Nyní teprv vysvětlovala si mnohé věci, jež jí byly sice nápadny, jichž si ale na mysl ani nepřipouštěla.

A od těchto vrahů ona musila se nechat obsluhovati. Tereza cítila se před svojí tetou nesmírně zahanbenou. Když ji obsluhovala, netroufala si ani oči k ní pozvednouti. A když viděla, kterak teta nad svým osudem pláče, plakala s ní, avšak netroufala si přece před ní kleknouti a jí ze všeho se kajicně vyznati. Kterak by si byla ve svědomí ulehčila!

XV.

Mezi manžely povstávaly hádky při dosti malé příležitosti.

Kdysi Laurentovi zdálo se při obědě, že voda není dosti studená!

— Ale vždyť ji posluhovačka právě teď přinesla, — hájila se Tereza.

— Tedy je to voda z řeky.

— Z řeky?! — Ty pořád si něco vyhledáváš.

Na to se Tereza dala do pláče.

— Proč pláčeš? —

— Pláču — pláču — však ty víš proč . . . Ach ty můj Bože, — protože jsi ho neměl utápět! — A teď myslíš, že ti dávám pit tu vodu z řeky! —

— Ty lžeš, — vykřikl Laurent — uhodiv pěstí na stůl, že stará paní se toho lekla. — Hodil-li jsem ho do řeky, ty jsi mne k tomu vybídla.

— Já — já! —

— Ano ty — ty, jen se nedělej nevědomou.

— Ale vždyť tys jej překotil do řeky a mne s sebou.

A tu Laurent zvednuv se ze židle a postaviv se před Terezu, vykřikl: Proto jsi ty byla sebon, že jsi to chtěla, abych jej sprovodil se světa.

— To není pravda, já byla všecka pitomá, já nevěděla, co se děje. —

Spůsobem takovým dovidala se paní Raquinová všecky tajnosti vraždy.

Od té doby Tereza často plakala hlasitě před starou paní, kteráž na ni zrakem výhrůžným pohlížela.

— Já vím — zvolala Tereza jednoho dne, — padnouc před tetou na kolena — vim, že jsem bidnice, a že nezasluhuju odpuštění. Já jsem vás klamala, podváděla, já byla příčinou smrti vašeho syna — — já vím, že mi nemůžete odpustiti. A přece mně vyznání toto ulehčuje. Již dávno jsem chtěla se vrhnouti k vašim nohám, ale já se styděla, já se bála vás zarmoutiti. To hrozné tajemství spoluviny mne ve dne v noci mučí, já je již déle nemohu snést. — — A na to Tereza se zvedla a jala se stydlé a zvadlé tváře své tety vášnivě líbati. A stará teta stiskla rty, jakoby se polibkům jejím bránila, jako by jí odpovídala: jdi mrcho ode mne!

Někdy klesla před tetou na kolena, i když byl Laurent přítomen.

— Kdybys nedělala komedii! — utrl se na ni. — Mám já snad taky takovou komedii dělati? Myslíš hloupá, že já předhůzky necítím jako ty? — Ty mne již tou komedií dopaluješ.

— Dělej to tak, jako já, — odvětila mu, — a ulehčíš si.

— Ty se přetvařuješ a chceš takto udělati se nevinnou.

— A já jednoho dne půjdu a budu líbati zem, jež jej kryje. — Já — zvolala obrácena k muži — kdyby to bylo možná, vykoupila bych svojí vinu tvojí krví. Ó, kterak se trápím! —

— Ty bidnice — vykřikl Laurent, — tak ty tak o mne smýšlíš! — A rozpráhnuv ruku, chtěl ji uhoditi.

— Jen uhoď, alespoň se mi ulehčí, — odpověděla bez bázně, nastavujíc mu své tváře.

V těchto mukách stará paní pomýšlela že si udělá smrt hladem. Po celé dva dny jídlo odmítala a když ji Tereza k jídlu prosbami přemlouvala, pravil s pohrdou:

— Eh tak ji nech, ať nejí. Bude nám lehčeji, když ji tu nebude. —

Tato surová slova starou paní zarmoutila ještě více. Kterak ráda by

byla umřela. Oči její obracely se k nebesům, jakoby prosila Boha, aby se nad ní smíloval.

Tereza od toho dne se tolik nezabývala se starou paní. Ponechala jí staré Susaně posluhovačce. Sama pak častěji vycházela.

— Vite-li pak, — pravil jednoho dne k němu starý Michaud, — že jsem vaši paní viděl včera jíti ruku v ruce s jedním známým medikem. Co to má znamenati?

— Ať si dělá, co chce, — odpověděl Laurent chladně, mně je to jedno.

Ostatně jej to přece nějak znepokojovalo. Proč si dělá známost právě s medikem? Tereza od té chvíle, co jí chtěl uhdit, k němu vůbec nemluvila. Byla zamklá a mrazivé chladná.

— Ráda by se mne zbavila, — myslil si, musím se míti na pozoru. Medikové mají přístup k jedům. Opatřím si též jed.

Tereza nechtěla více s Laurentem spáti v jednom pokoji. Přenesla si podušku a peřinu k tetě na pohovku. Bála se s ním býti samotna.

Manželé měli ve zvyku před spaním vypiti společně sklenici vody s cukrem.

Tereza láhev s vodou a sklenici postavila na stůl.

Seděli naproti sobě.

— Nu tak co, — tázal se Laurent, — půjdeme spat?

— Půjdeme jen co se odstrojím, — odpovědila. Pooděšla zatím k tetě, avšak náhle se obrátíc, spozorovala, že Laurent něco do sklenice vsypal. Ona zase se své strany vzala s police kuchyňský nožík, jež v noční jupce skryla. V očích Laurenta zablyskl se nůž. Posadili se naproti sobě, hledíce si pátravě do očí jakoby se tázali: kdo dříve na druhého skočí.

Pojednou ona dala se do pláče a nůž z ruky pod jupkou skrytý upustila. Ve chvíli, kdy oba na vraždu pomýšleli, jakási lítost rozhostila se v jejich srdcích. Laurent rozplakal se též. A tu Tereza uchopila se sklenice a na polo ji vypila, načež ji podala jemu. On ji vzal a dopil. Padli si do náručí a sklesli k zemi — ona ústy k jizvě jeho na krku.

D r o b n o s t i .

Rozkošný kriminál. V Dalldorfu, okresním městě kdes v Německu, byli ve vězení držáni dva pověstní rošťáci, odsouzení pro noční loupeže, z nichž jeden se jmenoval Ad. Krüger. Obyčejně nejprohnanější zloději chovají se ve vězení co nejhodněji, aby získali si důvěru u dozorců. Tak i Krüger simuloval duševní choroba dostal se do chorobince, odkudž ovšem dostal se co nejdříve ven. Avšak na svobodě si vzpomněl, že ve vězení nalézá se velmi hezká, ale prohnaná kapsářka Anna R. s níž umínil si založiti společné hospodářství. (!) Vloupal se tedy jedné noci do vězení a kapsářku unesl. Nasytiv se jí brzy opustil ji a potloukal se v Berlíně, mezi tím co jej policie po celém světě stíhala. Na svobodě se spojil s bývalým dozorcem v trestnici, s nímž společně podnikal zlodějské výpravy. Minulé léto nechal se angažovati do jedné pěvecké zahradní společnosti. Slavná policie se na něho dívala a nepoznala ho, protože se uměl výtečně maskovati. Když ale policie mu přece přišla na stopu, skrýval se ve prostranných berlínských stokách. Policie jej hledá dosud.

O jiném dlouhoprstáku Straussovi píše se, který s Krügerem zároveň nalezal se v Dalldorfu. Ačkoliv zloději rafinovaní málo kdy z věcí kradených u sebe co podržují, našel v hodinkách kradených takové zalíbení, že je nosil u sebe. Když na něho policie v bytě padla, seděl Strauss právě při jídle — rýžové kaše. V okamžiku hodinky strčil do kaše a nechal se odvésti. Policie sice po hodinkách se sháněla, ale na milou kaši si nevzpomněla. Strauss ce-

stoval mnoho po Evropě. Dojel si i do Monaka, kdež štěstí své zkoušel též. ale o mnoho praktičněji, nikoliv na rouletě, nýbrž v kapsách hráčů. Myslí si bezpochyby: má je okrástí banka, okradu je raději sám. Vydával se tam za barona. Konečně uznal za vhodné, z Evropy se vystěhovati do Brasílie, kdež byl při krádeži přistižen, a od jednoho černocha polenem utlučen. Osud asi podobný potká i jeho kamarada Krügera. Nepokradeš! —

* * *

Poctivé odvolání. Anglický týdeník „Truth“ přináší: Labouchère, slavný anglický řečník a spisovatel uveřejnil, že katolická církev učí, že účely posvěcují prostředky. Na to mu kardinal Vaughan a mnozí katoličtí biskupové a kněží dopsali, že to není pravda, a že toho nikde nejsou doklady. Brzy po tom přinesl „Truth“ opravu z pera Labouchèra: Před několika týdny podotkl jsem, jakoby v římské církvi učilo se, že účel posvěcuje prostředky. Žil jsem až dosud v domněni, že tomu vskutku tak jest. Avšak s mnohých a nejdůležitějších stran byl jsem poučen, že se nalezám v omylu. Neboť katolická církev, nevyjímaje ani jezuity, učí, že není nikdy dovoleno činiti něco zlého, aby z toho vyšlo dobré. S radostí tedy uveřejňuji toto poučení, protože mimo mne, i mnozí jiní nekatolíci v bludu tomto trvají. K tomu podotýkáme. Mýlili se, jest lidské, jež ani hned nezneuctívá. Avšak patří k tomu nemalého sebezapření, vyznati se, že se chytilo. My u nás bychom sebezapření takového hledali marně. U nás bohužel veskrz opačně: i kdyby se protivníkům — viz „Hus“, „Hlas z Siona“ a těm socialistickým plátkům stokrát dokázalo, že se u věcech náboženských mýlí, oni v bludu zúmýslně setrvají. A to se nazývá hříchem proti Duchu sv.

* * *

Carnotova vnučka řeholnicí. Dne 5. prosince byla slečna Dupont-Whitova, vnučka předsedy francouzské republiky v klášteře sv. Leonarda depart. La Haute Vienne, slavnostně oblačena. Milosrdné sestry těší se nadějí, že Carnot nevyžene jich z kláštera, chovají-li mezi sebou jeho vnučku.

* * *

Zázrak na moři. (Tklivá slavnost.) Před minulou nedělí v Guingampu, námořním to městě v severně západní Francii, bylo divadlo zvláštní.

Všickni námořníci z lodi „Amelie-Louise“ brali se bosí a holohlaví ve procesí k zázračné soše „Matky Boží dobré pomoci“, a to ze slibu na památku zázračného zachránění v děsné bouři mořské, již zakusili před měsícem na pobřeží mezi Anglií a Francií. Všichni byli zachováni, toliko loď se potopila. „La Croix“ přináší o tom líčení následující: Loď jejich vracela se z cesty do St. Pierre. Když už dojížděli skoro domů, byli námořníci zastížení hroznou bouří, která smetla do moře jejich kapitána. Vidouce se již ztracenými, všickni poklekli a modlili se jeden přes druhého: O Marie, hvězdo moře, patronko námořníků — Matko Páně, — my ti slibujeme bosýma nohama a obnaženi putovati ku tvé zázračné soše a tam slavnou mši Synu Tvému obětovati. — Brzy na to bouře se utišila. Ani jeden z nich nezabynul. A námořníci slib dodrželi. Dne 4. prosince všech devět sešlo se v kostele de Plourhan, odkud bosí pod vedením kněze Hovarda vydali se v procesí k soše: Notre Dame de la Cour, každý drže v ruce hořící svíci se zpěvem: Ave Maris stella. Za nimi šli jejich příbuzní nesouce jim ponožky. Sešlo se množství okolního lidu, jež výjev tento pohnul k slzám. Matka jedna, jejíž syn zahynul na moři volala s pláčem: ach mého syna zde není! Konečně došli do kapličky, jež od několika století jest v největší úctě námořníků pro zvláštní pomoc. Zde padli na kolena a volali se slzami v očích: Díky — díky — díky, o Matko Páně! — V příležitostné řeči kněz napomínal je, aby nikdy nebrali ani jména Syna Božího, ani jeho Matky nadarmo. Pobožnost byla zakončena zpěvem: „Pod ochranu tvou — — —“

Rozdil v ceně tisku. Jindy: Hleď, zdvihni ten kousek papíru, je na něm něco tisknuto. — Nyní: Nezdvihej ten kus hačru — jest bez toho celý potisknut! —

* * *

Jak kdo umírá? Pán v hladu; neboť lékaři nařizují nejprísnější dietu. — Sedlák v blahobytu; neboť když se rozstúne, každý mu něco nese, aby se posilnil. — Kněz obyčejně zimou, neboť mu i polštář pod hlavou ukradnou.

* * *

Jak se musí číst slova předsedy italského ministeria Giolittiho? — Tento v době četných jubilejních processí z Evropy a vůbec z celého světa, vykřikl: „A potom ať někdo řekne, že papež nemá v Římě svobody; tolik poutníků cizích zde a ani jednomu nezkriven vlas na hlavě!“

Nepolitik by to vzal za výraz loyality k sv. Otcí — zatím však jim nejde nijak o sv. Otce, nýbrž o tititi; vědí dobře všichni Římané od krále až do toho posledního lazaronu na schodech basilik římských, že kdyby nebylo sv. Otce v Římě, nikdo by do Říma neputoval, a na poutníky se v Římě těší kde kdo, protože nesou peníze.

* * *

Bida hráče. Frankf. Ztg. přináší z prastaré sbírky indických hymnů (Rigwedy) nářek náruživého hráče v kostky. Kostky jsou udělány z ovoce stromu a proto nazývají se zrozené na místě větry ovivaném. Nemají rukou, ale drží silněji nežli lidé s rukama. Neskloní se před nízkým, ale i králové se před nimi klaní. Jsou studené, ale přece pálí jako řěřavé uhlí na srdci. Jsou hladké, a přece trhají a mučí jako háky. Do herny jde hráč mysle si: vyhraju-li? Mají hráče k lepšímu přinášejíce výhru protivníku. Doma sedí opuštěná žena, matka pláče pro syna hráče, dělajícího dluhy. Výčítky svědomí trýzní hráče při pohledu na ženu a děti: kostky mi odcizily manželku. Nenávidí mne všichni přátelé. Stávám se bez ceny, jako starý sešlý kuň. Nikdo se nechce ke mně znáti. Každý praví: odveďte ho. Na konec zní napomenutí: nehraj v kostky, sdělávej své pole a těš se tomu, co si vypracuješ. Vášeh hry svedla i krále Nala, že prohrál s královstvím i manželku.

* * *

Bezpečný hlídač. Hlídač polí vkročí do hospody a zasedne ke stolu, u něhož sedělo několik domácích a popíjelo kořalku.

— Kdybys raději šel hlídat, — pustil se do něho jeden z kořalů, — zatím, co tu sedíš, mohou ti rozkrásti všecka pole.

— O to nemám starost, — odpovídá hlídač, — dokud vás vidím zde, neztratí se z polí ani stéblo.

* * *

Kdo v Uhrách chce manželství se židy? Na to dává odpověď vídeňský Vaterland: Pan Czaky, ministr vyučování a kultu v Uhrách pochází ze židovské rodiny a druhý ministr p. Wekerle, který s oním společně návrh k tomu vypracoval, je lutheránem.

Jak se časy mění. — Před padesáti lety kdosi předpovídal, že židé budou ministry v říších evropských, že žid stane se lordmajorem v Londýně, že žid zasedne jednou na prestolu ve Washingtonu, slovem že židé opanují všechny obory lidské činnosti. Mnoho z toho stalo se již skutkem. Židé nejen že opanovali veškeren obchod, nýbrž i stolky obhaců a právních zástupců v soudních síních, oni jsou již pány medicíny a škol vysokých zřízených nákladem křesťanských mocnářů a papežů — není úradu ani oboru lidské činnosti, aby židovstvo do něho nevníkalo. Toliko v dolech přibramských mezi mrtvolami nenalezli nihoho z pokolení Abrahamova.

Neškodilo by též u nás. Lásky k Pánu Bohu a bližnímu jest vynalezavá. Francouzská vláda jak známo vyloučila ze školy vyučování náboženství, jež ovšem udílejí kněží v kostelích mimo hodiny školní. Jest však mnoho dítek školou povinných, jejichž rodičové buď z pohodlí anebo i z odporu, do kostela vůbec nechodí. A nechodí-li rodičové do kostela, nechodí děti též, jež pak vyrůstají na dobro bez náboženství. Děti takové v dospívajícím věku upadají do drápů anarchistů, dynamitardů. Aby zlu tomu alespoň poněkud se odpomáhalo, utvořily se ve větších městech jmenovitě v Paříži spolky paní, jež dítky chudiny po domech vyučují katechismu a jimiž proto i katechistky říkají. Potkají-li chudé dítě na ulici, dávají se s ním do řeči, podarují je a hledí otázkami dozvědět se, ví-li co o Pánu Bohu. Patří k tomu nemalé opatrnosti a dovednosti a nejvíce ovšem i trpělivosti. Je to zajisté veliká oběť, k níž třeba se posílit.

Pařížské katolické listy přináší nyní k vánocům toto oznámení: Les retraites des dames catechistes — duchovní cvičení paní katechistek. Tak čtete v La Croix: Cvičení tato budou se konati kazatelem P. Truckem, člena řádu Ježíšova, ode dne 17. prosince o 4. hod. v konventě Matky Boží, a zakončí se dne 20. Kardinál arcibiskup bude závěrečné slavnosti přítomen. Křesťanské paní, jež by vyučování náboženství věnovati se chtěly, se tímto žádají, aby se přihlásily. — Jiné oznámení čtete: Započne se zvláštní běh — cursus — náboženského vyučování pro křesťanské paní, jež by se mu věnovati chtěly, načež se jim udělí diplom od kardinála arcibiskupa. Vyučování se děje vždy ve středu odpoledně v konventě Matky Boží, od P. Cormonta. Tyto dámy — paní, anebo i dívky — připravují též mládež k prvnímu přijímání. Tím způsobem má každé předměstí ohromné Paříže své katechistky. Dostávají-li za to nějakou náhradu, nevíme. Zajisté že chudší z nich mají k tomu nárok.

* * *

V předpokoji: — Směl bych s milostpaní mluvit? —
Služka: — Ona dnes nepřijímá. —
— Přijímá-li, je mi lhostejno, já ale mám dostat! —

Návěští velectěným čtenářům!

Jelikož nastávajícím rokem bude mi síly své soustřediti na katolický denník „Čech“ a na jiný list, jehož potřeba jest velmi nalehavá, vidím se nucena, redakci „Obrany víry“ odevzdati do jiných osvědčených, čtenářům co nejchvalněji známých rukou. Děkuje laskavým čtenářům za všecku jejich přízeň prosím, aby tutéž prokázali i mému nástupci. V redakci: „Kalendáře pro mrtvé a živé duše“ nestane se změna žádná.

Petr Kopal.

Obsah „Obrany víry“:

Zachraňme a obnovujme křesťanské zvyky v rodinách. Podává Vinc. Bosáček, zám. kaplan. (Pokračování.) — Chléb v miněni lidu. P. K. — Legendy. Sepsal B. M. Kulda. — Vražda z cizoložství. Dle francouzského upravil Petr Kopal. (Dokončení.) — Drobnosti.

Předplatné budiž zasíláno přímo do administrace: Ostrovní ulice č. 1508—II.

Majitel, vydavatel a nakladatel VÁCLAV KOTRBA, odpovědný redaktor PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze.